

Tartalomjegyzék

Bevezetés	2
Alsó tagozat.....	5
Magyar nyelv és irodalom I-4. évfolyam.....	5
Matematika I-4. évfolyam	52
Bibliaismeret (Hit-és erkölcsstan) I-4. évfolyam	177
Környezetismeret 3 - 4. évfolyam.....	198
Idegen nyelv (Angol) 4. évfolyam	222
Ének-zene I - 4. évfolyam.....	235
Vizuális kultúra I-4. évfolyam.....	260
Technika és tervezés I -4. évfolyam.....	301
Digitális kultúra 3-4. évfolyam.....	326
Testnevelés I - 4. évfolyam	337
Felső tagozat	382
Magyar nyelv és irodalom 5 - 8. évfolyam.....	382
Matematika 5 - 8. évfolyam.....	432
Történelem 5 - 8. évfolyam	486
Állampolgári ismeretek 8. évfolyam.....	522
Hon-és népismeret 6. évfolyam.....	535
Bibliaismeret (Hit-és erkölcsstan) 5- 8. évfolyam.....	543
Természettudomány 5 - 6. évfolyam.....	560
Biológia 7 - 8. évfolyam	578
Kémia 7 - 8. évfolyam	598
Fizika 7 - 8. évfolyam.....	612
Földrajz 7 - 8. évfolyam	627
Idegen nyelv (Angol) 5-8. évfolyam.....	649
Ének-zene 5 - 8. évfolyam.....	685
Dráma és színház 5. évfolyam	710
Vizuális kultúra 5-8. évfolyam.....	720
Technika és tervezés 5 - 7. évfolyam	753
Digitális kultúra 5 - 8. évfolyam	769
Testnevelés 5 - 8. évfolyam	792
Közösségi nevelés 5 – 8. évfolyam	875

Bevezetés

A NAT a magyar kulturális és pedagógiai örökség gyökereiből táplálkozik, annak hagyományaira épül. Meghatározza azokat a nevelési-oktatási alapelveket, amelyek a nemzeti köznevelésről szóló törvény 5. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően biztosítják az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot. A NAT emellett meghatározza az elsajátítandó tanulási tartalmakat, valamint kötelező rendelkezéseket állapít meg az oktatásszervezés körében. Lefekteti a köznevelés elvi és tartalmi alapjait és kereteit, azaz meghatározza az alpműveltség kötelezően közvetítendő tartalmait az alap- és középfokú oktatási intézmények számára, beleértve a különleges bánásmódot igénylő tanulókat ellátó intézményeket is. A NAT elsődleges felhasználója a nevelési-oktatási intézményben dolgozó pedagógus, valamint az intézményvezető, az ő munkájukhoz ad iránymutatást, keretet.

A NAT az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat:

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák.

A NAT-ban megjelenített műveltségi területi követelmények azonos elvek szerint épülnek fel, az Alapelvek, célok című, a Fejlesztési feladatok című, továbbá a nevelési-oktatási szakaszoknak megfelelő közműveltség tartalmak című fejezetekre tagolódnak.

A kerettantervek meghatározzák:

- a) a nevelés-oktatás céljait,
- b) a tantárgyi rendszert,
- c) az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát,
- d) a tantárgyak követelményeit,
- e) a tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladatait,
- f) a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet.

A kerettantervek

- a) értékrendszere tükrözi a NAT-ban meghatározott közös értékeket,
- b) biztosítják az adott pedagógiai szakaszt lezáró vizsgák követelményeire való felkészítést, felkészülést,
- c) azonosítható - koherens és indokolt - szaktudományi és tantárgy-pedagógiai tudományos világképet, műveltségképet közvetítenek,
- d) segítik a differenciált tanulást, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozást,
- e) kijelölik mind a kiemelt, mind az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatokat,
- f) továbbfejleszthetők, adaptálhatók.

A NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak. Az alpfokú nevelés-oktatás szakasza:

- 1-4. évfolyam;

- 5-8. évfolyam.

A tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként

Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
Maximális óraszám	24	24	24	25	28	28	30	30

Tanóraelosztás

I-4. évfolyam

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	5+2	5+2
Matematika	4+1	4+1	4	4
Bibliaismeret/ Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Idegen nyelv (Angol)	-	-	-	2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Maximális órakeret	24	24	24	25

5-8. évfolyam

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3+1	3+1
Matematika	4	4	3+1	3+1
Történelem	2	2	2	2
Allampolgári ismeretek	-	-	-	1
Hon-és népismeret	-	1	-	-
Bibliaismeret/ Hit-és erkölcsstan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2	-	-
Kémia	-	-	1	2
Fizika	-	-	1	2
Biológia	-	-	2	1
Földrajz	-	-	2	1
Idegen nyelv (Angol)	3	3+1	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	1	-	-	-
Technika és tervezés	1	1	1	-
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
Maximális órakeret	28	28	30	30

Alsó tagozat

Helyi tanterv

Magyar nyelv és irodalom I-4. évfolyam

Bevezetés

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

Célok és feladatok

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszer az alapfokú képzés első szakaszában, az I-4. évfolyamon:

- Célunk, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát, viszonyulásait az élő és élettelen világhoz. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak követői és később gyarapítói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók életkoruknak megfelelő, biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, érdeklődésüket, olyan olvasó emberekké neveljük őket, akik a képzési szakasz végére többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Művelt emberekké neveljük a diákokat, akik korosztályuknak, érettségüknek megfelelő értékrendszerrel, ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket értelmezni tudják.
- Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális szövegeket.
- Célunk, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzeteket megértsék, és ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat fejlesztését szolgálják.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat elő tudják adni.

- Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és érdeklődésük megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Segíteni kell a diákokat a tanulás tanulásában, az önképzés igényének kialakításában.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (*beszéd, olvasás, hallott és olvasott szöveg értése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás*) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet segítésére az előkészítő időszak hosszát rugalmasan kell kezelni, figyelembe véve az iskolába kerülő gyerekek eltérő adottságait, meglévő ismereteit. Ebben az időszakban kell a pedagógusnak megfigyelnie a tanulókat, és ezekre a megfigyelésekre építve kezdheti meg a differenciált fejlesztést. A fejlesztési cél az, hogy a betűtanítás és -tanulás – lehetőség szerint – az első tanév végéig befejeződjék. Az írott nagybetűk írásának tanítása második osztályra tevődik.

A készségfejlesztés sajátosságainak megfelelően a tananyag egymásra épülően bővül. Az első két évfolyam témakörei újabb ismeretekkel egészülnek ki és megkezdődik a nyelvi-irodalmi fogalmak megalkotásának előkészítése. Az első két évfolyam témakörei megjelennek a harmadik-negyedik évfolyamon is.

A változatos műfajú és típusú szövegek a tanulók világról szerzett ismereteit bővítik, szó- és kifejezőkészletüket gazdagítják, ezáltal segítik az önismeretük fejlődését, valamint a közösségekben (család, osztály, iskola, település) való eligazodásukat. A tanulók ebben a fejlesztési szakaszban magyar népköltészeti alkotásokkal (népmese, mondóka, szólás, közmondás, találós kérdés, népdal), és magyar szerzők műveivel (műmese, vers, versrészlet) találkoznak.

Ez az időszak alkalmas arra is, hogy a tanuló felfedezze a körülötte lévő közösségi értékeket: otthon, család, iskola, haza. Itt alapozzuk meg az önálló ismeretszerzést. A különböző típusú szövegek feldolgozása a későbbi szaktárgyi tanulást készítik elő. A pedagógus kiemelt feladata és lehetősége, hogy a gyermek a tanulást pozitív élményként élje meg.

Az olvasástanuláshoz hasonlóan az írástanulás előkészítésére és jelrendszerének elsajátítására is elegendő időt kell biztosítani, differenciáltan kezelve a tanulók képességbeli eltéréseit.

Az írás és a helyesírás szerves egységet alkot. Az anyanyelvi ismeretek átadása a gyakorlati nyelvhasználaton keresztül történik, a fejlesztésre összpontosít. Középpontba kerül a helyesírási készség fejlesztése és a rendezett kézirás kialakítása.

Ez teszi lehetővé, hogy a tanuló írásban is képes legyen gondolatait kifejezni, azt megfelelően formába önteni.

I–2. évfolyam

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek a két évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Az első tanév első féléve előkészítő időszak, melynek célja a tanulók megfigyelése, valamint a megfigyelések alapján a részképességek koncentrált és differenciált fejlesztése. Bár ebben az időszakban már megkezdődik a betűtanítás, a fő hangsúly a képességfejlesztésen van.

Az első félévben az írás előkészítése történik, melynek során kialakulnak a helyes írásszokások, és megtörténik a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének a fejlesztése. Megtörténik továbbá a betűelemek megismerése, vázolása, s a betűolvasás tanításával párhuzamosan elkezdődik a kisbetűk írásának tanítása.

Az olvasás jelrendszerének megtanítása párhuzamosan folyik az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztésével az egyes témakörök mentén. Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

Az első két évfolyamon megkezdődik a rendezett íráshasználat kialakítása. Ez lendületes vázolással, vonalvezetés gyakorlásával, rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatással történik.

Az *írás, helyesírás* tevékenységi kör kapcsán az elsődleges célunk a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

I. évfolyam

Óraszám:	288/év	8/hét
-----------------	---------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	BESZÉD ÉS OLVASÁS	162
	Beszéd és kommunikáció	15
	Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	60
	Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	54
	Népmesék, műmesék	9
	Versek, népköltészeti alkotások	5
	Helyem a közösségben – család, iskola	6
	Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	6
	Állatok, növények, emberek	7
II.	ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	126
	Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	32
	Írás jelrendszere	48
	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	17
	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	6
	Kisbetű – nagybetű	6
	A magyar ábécé – a betűrend	7
	Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	10
	Összesen óraszám:	288

BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Témakör: Beszéd és kommunikáció	
Orakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Beszédfejlesztés: beszédlelés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó,</p> <p>Ritmusérzék-fejlesztés</p> <p>Hangok, szótagok analízise, szintézise</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés</p> <p>Kifejező, érthető beszéd</p> <p>Helyes ejtés kialakítása</p> <p>Nem nyelvi jelek használata</p> <p>Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok</p> <p>Párbeszéd, szituációs játékok</p>	<p>hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögöttes, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.</p>
Témakör: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	
Orakeret: 60 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</p> <p>Szókincs gyarapítása</p> <p>Szókincs aktivizálása</p> <p>Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</p> <p>Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</p> <p>Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése</p> <p>Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</p> <p>Betű-hang azonosítás</p> <p>Szótagolás</p>	<p>hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögöttes, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.</p>

<p>Olvásástechnika fejlesztése</p> <p>Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</p> <p>A-szóbeli és kifejezőkészség fejlesztése</p>	
<p>Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése</p>	
<p>Órakeret: 54 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</p> <p>Szókincs gyarapítása</p> <p>Szókincs aktivizálása</p> <p>Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</p> <p>Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</p> <p>Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</p> <p>Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</p> <p>Betű-hang azonosítás</p> <p>Összeolvasási képesség fejlesztése</p> <p>Szótagolás</p> <p>Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés</p> <p>Olvásástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</p> <p>Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi</p>	<p>hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyiszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.</p>

Témakör: Népmesék, műmesék	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Események helyszíne, ideje, sorrendje</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése:</p> <p>véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</p> <p>Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.</p> <p>Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p>	<p>szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám</p>
<p>Javasolt tevékenység:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bábszínház, színházlátogatás • Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése 	
<p>Törzsanyag</p> <p><i>Magyar népmesék:</i> A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelébbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőttné volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigány; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni</p>	

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Ritmusélmény</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <p>Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén</p> <p>Magánhangzók, mássalhangzók</p>	<p>vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet</p>
<p>Törzsanyag</p> <p>Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja; Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álmomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek (A vastag betűs művek memoriterek.)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnepre; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakkaal?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Weöres Sándor: Nyári este; Tamkó Sirtó Károly: Pinty és ponty</p>	

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Beszédképesség fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Időben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Empatikus képesség fejlesztése</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</p> <p>Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek</p>	<p>iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás</p>
<p>Javasolt tevékenység:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása • részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése 	
<p>Törzsanyag</p> <p>Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami</p>	
Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</p>	<p>keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás</p>

<p>Magyar hagyományok tisztelete</p> <p>Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk</p> <p>keresztény/keresztyén ünnepekör: karácsony, húsvét, pünkösd</p> <p>nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről</p> <p>Lakóhely hagyományainak megismerése</p> <p>Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Részvétel hagyományokhoz, ünnepekörökhöz kapcsolódó programokon • Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása • Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása 	
<p>Törzsanyag</p> <p>Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepekörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág</p>	
<p style="text-align: center;">Témakör: Allatok, növények, emberek</p>	
<p style="text-align: center;">Órakeret: 7 óra</p>	
<p style="text-align: center;">Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértés fejlesztése</p> <p>Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása</p>	<p style="text-align: center;">Fogalmak</p> <p>ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció</p>

<p>Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről</p> <p>Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése</p> <p>Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)</p> <p>Lényegkiemelés képessége</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</p> <p>Egyszerű grafikus szervezők megismerése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Válogató olvasás</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <p>Tanulás tanulása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása • Részvétel természetvédelmi projektben 	
<p>Törzsanyag Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben</p>	
<p>ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS</p>	
<p>Témakör: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése</p>	
<p>Orakeret: 32 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</p> <p>Hallásfejlesztés-beszédhallás fejlesztése</p> <p>Testséma, nagymozgások fejlesztése</p> <p>Tapintás, érzékelés fejlesztése</p> <p>Finommotorika fejlesztése</p> <p>Síkbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Tájékozódás a hármas osztatú vonalrendszerben</p> <p>Helyes ceruzafogás kialakítása</p>	<p>Fogalmak</p> <p>betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolás; viszonzszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.</p>

Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása Írástechnika fejlesztése Lendületes vonalvezetés Betűelemek	
Témakör: Írás jelrendszere	
Órakeret: 48 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése Tapintás, érzékelés fejlesztése Finommotorika fejlesztése Síkbeli tájékozódás fejlesztése Helyes ceruzafogás kialakítása Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása Írástechnika fejlesztése Írott kisbetűk alakítása, kapcsolása Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése Betű- és hangazonosítás Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése Magyar ábécé írott kisbetűi és kapcsolásai 3-4 szóból álló mondatok írása	hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.
Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó	
Órakeret: 17 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése Fonémahallás fejlesztése Vizuális memória fejlesztése Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése

Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése Helyesírási készség fejlesztése Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; Aktív szókincs fejlesztése Szótagolás, elválasztás 4-5 szóból álló mondat leírása	
Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Ösztönös nyelvtudás formálása Nyelvi tudatosság fejlesztése Önellenőrzés, hibajavítás képessége Hibajavítás szövegmintán alapján Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése mondatzáró írásjelek A kijelentő és kérdő mondatok Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű
Témakör: Kisbetű – nagybetű	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján Élőlény, tárgy neve Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása	kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév

Témakör: A magyar ábécé – a betűrend	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése Fonémahallás fejlesztése Vizuális memória fejlesztése Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése Helyesírási készség fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése A nyomtatott és írott magyar ábécé kisbetűi A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtárlátogatás 	
Témakör: Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Fonémahallás fejlesztése Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) Szókincsfejlesztés Artikuláció fejlesztése Beszédfejlesztés Helyesírási készség fejlesztése Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása	mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam

2. évfolyam

Óraszám:	288/év	8 /hét
-----------------	---------------	---------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	BESZÉD ÉS OLVASÁS	144
	Beszéd és kommunikáció	15
	Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	16
	Népmesék, műmesék	33
	Versek, népköltészeti alkotások	23
	Helyem a közösségben – család, iskola	15
	Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	22
	Allatok, növények, emberek	20
II.	ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	144
	Írás jelrendszere	22
	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	19
	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	29
	Kisbetű – nagybetű	24
	A magyar ábécé – a betűrend	20
	Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	30
	Összesen óraszám:	288

BESZÉD ÉS OLVASÁS**Témakör: Beszéd és kommunikáció****Órakeret: 15 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Beszédfejlesztés: beszédlelés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó,</p> <p>Ritmusérzék-fejlesztés</p> <p>Hangok, szótagok analízise, szintézise</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés</p> <p>Kifejező, érthető beszéd</p> <p>Helyesejtés kialakítása</p> <p>Nem nyelvi jelek használata</p>	<p>hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.</p>

Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok	
Párbeszéd, szituációs játékok	

Témakör: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés fejlesztése</p> <p>Szókincs gyarapítása</p> <p>Szókincs aktivizálása</p> <p>Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése</p> <p>Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése</p> <p>Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</p> <p>Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése</p> <p>Betű-hang azonosítás</p> <p>Összeolvasási képesség fejlesztése</p> <p>Szótagolás</p> <p>Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése</p> <p>Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi</p>	<p>hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.</p>

Témakör: Népmesék, műmesék	
Órakeret: 33 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi nevelés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Események helyszíne, ideje, sorrendje</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</p> <p>Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása.</p> <p>Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p>	<p>szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bábszínház, színházlátogatás • Élő meseíró meghívása, író-olvasó–találkozó szervezése 	
<p>Törzsanyag</p> <p><i>Magyar népmesék:</i> A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigány; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni</p>	

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások	
Órakeret: 23 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Ritmuserzők fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb.</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Ritmuserőlmény</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <p>Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>A vers formai jellemzői: ritmus, rím, refrén</p> <p>Magánhangzók, mássalhangzók</p>	<p>vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bábszínház-, színházlátogatás • Élő költő meghívása, író-olvasó találkozó szervezése 	
<p>Törzsanyag</p> <p>Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja; Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álmomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehének (A vastag betűs művek memoritek.)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Kányádi Sándor: Ballag már; Móra Ferenc: Csókai csóka; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnepre; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakkal?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Weöres Sándor: Nyári este; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty</p>	

Témakör: Helyem a közösségben – család, iskola	
Orakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Beszédképesség fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Időben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása</p> <p>Empatikus képesség fejlesztése</p> <p>A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>Olvasási stratégiák: jóslás, keresés</p> <p>Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek</p>	<p>iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szociális otthon, idősek otthona stb. látogatása • részvétel családi napon, idősek napján, hasonló események szervezése 	
<p>Törzsanyag</p> <p>Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami</p>	
Témakör: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	
Orakeret: 22 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Szótagoló olvasás</p> <p>Az olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi</p> <p>Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink</p>	<p>keresztény/keresztyén ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás</p>

<p>Magyar hagyományok tisztelete</p> <p>Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk</p> <p>keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd</p> <p>nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről</p> <p>Lakóhely hagyományainak megismerése</p> <p>Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon • Települési helytörténeti gyűjtemény meglátogatása • Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása 	
<p>Törzsanyag</p> <p>Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.)</p> <p>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</p> <p>Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdölő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág</p>	
<p>Témakör: Allatok, növények, emberek</p>	
<p>Orakeret: 20 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértés fejlesztése</p> <p>Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása</p>	<p>ismeretközlő szöveg, adat, információ, időrend, cím, illusztráció</p>

<p>Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről</p> <p>Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése</p> <p>Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék)</p> <p>Lényegkiemelés képessége</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel</p> <p>Egyszerű grafikus szervezők megismerése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Válogató olvasás</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával</p> <p>Tanulás tanulása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása • Részvétel természetvédelmi projektben 	
<p>Törzsanyag Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben</p>	
<p>ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS</p>	
<p>Témakör: Írás jelrendszere</p>	
<p>Órakeret: 22 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése</p> <p>Tapintás, érzékelés fejlesztése</p> <p>Finommotorika fejlesztése</p> <p>Síkbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Írástechnika fejlesztése</p> <p>Írott nagybetűk alakítása, kapcsolása</p>	<p>hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, nagybetű, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.</p>

Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése Betű- és hangazonosítás Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése Magyar ábécé írott nagybetűi és kapcsolásai 3-4 szóból álló mondatok írása	
Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó	
Órakeret: 19 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése Fonémahallás fejlesztése Vizuális memória fejlesztése Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése Helyesírási készség fejlesztése Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; Aktív szókinccs fejlesztése Szótagolás, elválasztás Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó 4-5 szóból álló mondat leírása	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése
Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	
Órakeret: 29 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Ösztönös nyelvtudás formálása Nyelvi tudatosság fejlesztése Önellenzés, hibajavítás képessége Hibajavítás szövegminta alapján Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek A kijelentő és kérdő mondatok Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése	
Témakör: Kisbetű – nagybetű	
Órakeret: 24 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján Élőlény, tárgy neve Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) Mondatkezdő nagybetű	kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév
Témakör: A magyar ábécé – a betűrend	
Órakeret: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése Fonémahallás fejlesztése Vizuális memória fejlesztése Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése Helyesírási készség fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtárlátogatás 	

Témakör: Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	
Órakeret: 30 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése)</p> <p>Szókincsfejlesztés</p> <p>Artikuláció fejlesztése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Helyesírási készség fejlesztése</p> <p>Jellegetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása</p>	<p>mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam</p>
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – észleli és/vagy megéri a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; – részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban; – megéri és használja a tér- és időbeli relációs szókincszet; – szavakat hangokra, szótagokra bont; – hangokból, szótagokból szavakat épít – észleli és/vagy megéri a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg; – részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban; – megéri és használja a tér- és időbeli relációs szókincszet; – szavakat hangokra, szótagokra bont; – hangokból, szótagokból szavakat épít – részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban; – megéri és használja a tér- és időbeli relációs szókincszet; – szavakat hangokra, szótagokra bont; – hangokból, szótagokból szavakat épít; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét. – megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából; – részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; – megéri a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; – a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; – részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; 	

- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból
- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet.
- a feladatvégzéshez szükséges személyes élményeit, előzetes tudását felidézi;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben, érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.
- részt vesz nagymozgást és finommotorikát fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;

- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

3-4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A harmadik-negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladatunk az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe vesszük, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükségesnek tartjuk az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztést.

A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegeket választunk, melyek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és megalapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. Ebben az időszakban kezdődik meg a történelmi témájú szövegek segítségével, a kronologikus gondolkodás fejlesztése. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a célunk, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik-negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekszünk arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontosnak tartjuk, hogy a kiválasztott mű feldolgozása tanítási óra keretében, folyamatolvasással történjen. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen a két évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket kívánunk tanítani, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló képességfejlesztést szeretnénk végezni. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk majd.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

3. évfolyam

Óraszám:	252 /év	7/hét
-----------------	----------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
	OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	126
1.	Beszéd és kommunikáció	15
2.	Mesék, történetek	19
3.	Mondák, regék	19
4.	Versek, népköltészeti alkotások	15
5.	Helyem a világban	15
6.	Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	15
7.	Állatok, növények, tájak, találmányok	20
8.	Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	8
	NYELVTAN HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS	126
1.	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	15
2.	A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	20
3.	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	16
4.	Szótő és toldalék, szóelemzés	13
5.	Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	12
6.	1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	18
7.	2. Tulajdonságokat kifejező szavak	10
8.	3. Mennyiségeket kifejező szavak	4
9.	4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	18
	Összesen óraszám:	252

OLVASÁS, SZÖVEGERTÉS	
Témakör: Beszéd és kommunikáció	
Orakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés</p> <p>Ritmusérzék-fejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Beszédészlelés, beszédértés</p> <p>Kifejező, érthető beszéd</p> <p>Helyes ejtés tanítása</p> <p>Nem nyelvi jelek használata</p> <p>Kapcsolat felvételi formák, társalgási fordulatok</p> <p>Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció</p>	<p>helyes ejtés, beszédlejtés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközsabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció</p>
Témakör: Mesék, történetek	
Orakeret: 19 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallott szöveg megértésének fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>Lényegkiemelő képesség fejlesztése</p>	<p>mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás</p>
<p>Törzsanyag</p> <p>Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A szamár meg az oroslán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)</p>	

Témakör: Mondák, regék	
Órakeret: 19 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Kronologikus gondolkodás fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>Ismeretbővítés</p> <p>Analízis-szintézis fejlesztése</p> <p>Hazafiságtudat erősítése</p>	<p>monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő</p>
<p>Törzsanyag</p> <p>Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (részletek); A sapkatöltés – Szent István-legenda – somogyi népmonda nyomán; Mátyást királlyá választják – Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán; Mátyás király és az öregember – (Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek</p>	
Témakör: Versek, népköltészeti alkotások	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése</p> <p>Szövegértés fejlesztése</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Kreativitás fejlesztése</p> <p>Fantázia, képzelet fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p>	<p>vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet</p>
<p>Törzsanyag</p> <p>Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül;</p>	

<p>Radnóti Miklós: Éjszaka; Verbőczy Antal: Ősz (képvers); Aprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak); Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Petőfi Sándor: Nemzeti dal; Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.)</p>	
Témakör: Helyem a világban	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Olvasástechnika fejlesztése Szövegértő olvasás fejlesztése Beszéd fejlesztése Élő és élettelen környezet Kulturális értékek megismerése és tisztelete Természeti értékek tisztelete Környezettudatosság Együttműködés, közösségformálás Önismeret, társismeret Kulturált véleménynyilvánítás Mások véleményének elfogadása Fenntartható fejlődés Nemzeti identitástudat fejlesztése</p>	<p>világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család</p>
<p>Törzsanyag Kiss Anna: Hol van a világ vége? – prózaköltemény; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Czukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben</p>	
Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek	
Óraszám: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Olvasástechnika fejlesztése Szövegértő olvasás fejlesztése Beszéd fejlesztése Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Gondolkodási műveletek fejlesztése</p>	<p>családi ünnep, ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás</p>

Magyar hagyományok tisztelete Nemzeti identitás tudat fejlesztése Hagyományápolás Közösséghez tartozás erősítése Empatikus készség fejlesztése Erkölcsei értékek továbbadása	
Törzsanyag Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyváradai János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben	
Témakör: Allatok, növények, tájak, találmányok	
Óraszám: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Beszédfejlesztés Olvasástechnika fejlesztése Szövegértés fejlesztése Verbális memória fejlesztése Belső képalkotás Kreativitás, fantázia, képzelet fejlesztése Érzelmi intelligencia fejlesztése Együttműködés képességének fejlesztése Tanulás tanulása	ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés
Törzsanyag Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek	
Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	
Óraszám: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Beszédfejlesztés Szókincsbővítés	regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

<p>Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése</p> <p>Bemutató olvasás követése</p> <p>Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése</p> <p>Kreatív befogadás</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Lényegkiemelő képesség fejlesztése</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Érzelmi nevelés</p> <p>Ítéletképesség fejlesztése</p> <p>Irodalmi műveltség alapozása</p>	
<p>Törzsanyag Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk</p>	
<p align="center">NYELVTAN, HELYESÍRAS ES SZÖVEGALKOTÁS</p>	
<p>Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás</p>	
<p align="center">Óraszám: 15 óra</p>	
<p align="center">Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése</p> <p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>Vizuális memória fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</p> <p>Helyesírási készség</p> <p>Esztétikai érzék fejlesztése</p> <p>Együttműködő képesség fejlesztése</p>	<p align="center">Fogalmak</p> <p>hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése</p>
<p align="center">Témakör: A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)</p>	
<p align="center">Óraszám: 20 óra</p>	
<p align="center">Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség</p>	<p align="center">Fogalmak</p> <p>mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma,</p>

fejlesztése Íráskészség fejlesztése Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése Mérlegelő gondolkodás fejlesztése	anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, önellenőrzés, hibajavítás
Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása -, elbeszélő szöveg)	
Óraszám: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Ösztönös nyelvhasználat formálása Nyelvi tudatosság fejlesztése Önellenőrzés, hibajavítás képessége Helyesírási készség differenciált fejlesztése Eszztétikai érzék fejlesztése	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű
Témakör: Szótő és toldalék, szóelemzés	
Óraszám: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése Szótagolási képesség fejlesztése Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése Szótő és toldalék fogalma felismerés szintjén Nyelvi elemzőkészség fejlesztése Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése	hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés
Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	
Óraszám: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése Hagyományápolás	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak
Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve	
Óraszám: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése	élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer Együttműködési képesség Ellenőrzés, önellenőrzés fejlesztése	
Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak	
Óraszám: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókinccs fejlesztése Önellenőrzés fejlesztése Együttműködés fejlesztése	ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, tulajdonságot kifejező szó
Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak	
Óraszám: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókinccs fejlesztése Önellenőrzés fejlesztése Együttműködés fejlesztése	különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó
Témakör: Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	
Óraszám: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókinccs fejlesztése Együttműködési képesség Önellenőrzés fejlesztése	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, cselekvést jelentő szó

4. évfolyam

Óraszám:	252 /év	7/hét
-----------------	----------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
	OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	126
1.	Beszéd és kommunikáció	15
2.	Mesék, történetek	15
3.	Mondák, regék	20
4.	Versek, népköltészeti alkotások	16
5.	Helyem a világban	15
6.	Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	16
7.	Állatok, növények, tájak, találmányok	20
8.	Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	9
	NYELVTAN HELYESÍRAS ES SZÖVEGALKOTÁS	126
1.	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	10
2.	A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	14
3.	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	22
4.	Szótő és toldalék, szóelemzés	13
5.	Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	13
6.	1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	14
7.	2. Tulajdonságokat kifejező szavak	10
8.	3. Mennyiségeket kifejező szavak	15
9.	4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	15
	Osszesen óraszám:	252

OLVASAS, SZÖVEGÉRTÉS	
Témakör: Beszéd és kommunikáció	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Érzelmi fejlesztés Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés Ritmusérzék-fejlesztés Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Beszédészlelés, beszédértés Kifejező, érthető beszéd Helyes ejtés tanítása Nem nyelvi jelek használata Kapcsolat felvételi formák, társalgási fordulatok Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció	helyes ejtés, beszédlégzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközsabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció
Témakör: Mesék, történetek	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Érzelmi fejlesztés Hallott szöveg megértésének fejlesztése Olvasástechnika fejlesztése Szövegértő olvasás fejlesztése Szövegben való tájékozódás fejlesztése Beszédfejlesztés Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Verbális memória fejlesztése Érzelmi intelligencia fejlesztése Mérlegelő gondolkodás fejlesztése Lényegkiemelő képesség fejlesztése	mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás
Törzsanyag	
Magyar népmesék: A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a szamár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda; A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A szamár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet)	

Témakör: Mondák, regék	
Órakeret: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése</p> <p>Kronologikus gondolkodás fejlesztése</p> <p>Mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>Ismeretbővítés</p> <p>Analízis-szintézis fejlesztése</p> <p>Hazafiságtudat erősítése</p>	<p>monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő</p>
<p>Törzsanyag</p> <p>Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek;</p> <p>Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése;</p> <p>Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (részletek);</p> <p>A sapkatöltés – Szent István-legenda – <i>somogyi népmonda nyomán</i>;</p> <p>Mátyást királlyá választják – <i>Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán</i>;</p> <p>Mátyás király és az öregember – <i>(Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese)</i>;</p> <p>Móra Ferenc: Furfangos Támadi;</p> <p>Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek</p>	
Témakör: Versek, népköltészeti alkotások	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érzelmi fejlesztés</p> <p>Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése</p> <p>Szövegértés fejlesztése</p> <p>Ritmuserző fejlesztése</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Kreativitás fejlesztése</p> <p>Fantázia, képzelet fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p>	<p>vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet</p>

<p>Törzsanyag Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; Radnóti Miklós: Éjszaka; Verböczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak); Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Petőfi Sándor: Nemzeti dal; Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoriterek.)</p>	
Témakör: Helyem a világban	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés Olvasástechnika fejlesztése Szövegértő olvasás fejlesztése Beszéd fejlesztése Élő és élettelen környezet Kulturális értékek megismerése és tisztelete Természeti értékek tisztelete Környezettudatosság Együttműködés, közösségformálás Önismeret, társismeret Kulturált véleménynyilvánítás Mások véleményének elfogadása Fenntartható fejlődés Nemzeti identitástudat fejlesztése</p>	<p>világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család</p>
<p>Törzsanyag Kiss Anna: Hol van a világ vége? – prózaköltemény; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csupák István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben</p>	
Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek	
Óraszám: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Olvasástechnika fejlesztése Szövegértő olvasás fejlesztése Beszéd fejlesztése</p>	<p>családi ünnep, ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat,</p>

<p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Gondolkodási műveletek fejlesztése</p> <p>Magyar hagyományok tisztelete</p> <p>Nemzeti identitás tudat fejlesztése</p> <p>Hagyományápolás</p> <p>Közösséghez tartozás erősítése</p> <p>Empatikus készség fejlesztése</p> <p>Erkölcsei értékek továbbadása</p>	<p>közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás</p>
<p>Törzsanyag</p> <p>Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyvárad János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben</p>	
<p>Témakör: Állatok, növények, tájak, találmányok</p>	
<p>Óraszám: 20 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés</p> <p>Beszédfejlesztés</p> <p>Olvasástechnika fejlesztése</p> <p>Szövegértés fejlesztése</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Belső képalkotás</p> <p>Kreativitás, fantázia, képzelet fejlesztése</p> <p>Érzelmi intelligencia fejlesztése</p> <p>Együttműködés képességének fejlesztése</p> <p>Tanulás tanulása</p>	<p>ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés</p>
<p>Törzsanyag</p> <p>Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek</p>	
<p>Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok</p>	
<p>Óraszám: 9 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Beszédfejlesztés</p> <p>Szókincsbővítés</p>	<p>regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság,</p>

<p>Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése</p> <p>Bemutató olvasás követése</p> <p>Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése</p> <p>Kreatív befogadás</p> <p>Szövegértő olvasás fejlesztése</p> <p>Szövegben való tájékozódás fejlesztése</p> <p>Lényegkiemelő képesség fejlesztése</p> <p>Verbális memória fejlesztése</p> <p>Érzelmi nevelés</p> <p>Ítéletképesség fejlesztése</p> <p>Irodalmi műveltség alapozása</p>	<p>fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció</p>
<p>Törzsanyag Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk</p>	
<p align="center">NYELVTAN, HELYESÍRAS ES SZÖVEGALKOTÁS</p>	
<p align="center">Témakör: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás</p>	
<p align="center">Orszám: 10 óra</p>	
<p align="center">Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p align="center">Fogalmak</p>
<p>Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése</p> <p>Fonémahallás fejlesztése</p> <p>Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése</p> <p>Aktív szókincs fejlesztése</p> <p>Vizuális memória fejlesztése</p> <p>Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz)</p> <p>Helyesírási készség</p> <p>Esztétikai érzék fejlesztése</p> <p>Együttműködő képesség fejlesztése</p>	<p>hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése</p>

Témakör: A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	
Óraszám: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése Íráskészség fejlesztése Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése Mérlegelő gondolkodás fejlesztése	mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, önellenőrzés, hibajavítás
Témakör: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	
Óraszám: 22 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Ösztönös nyelvhasználat formálása Nyelvi tudatosság fejlesztése Önellenőrzés, hibajavítás képessége Helyesírási készség differenciált fejlesztése Eszztétikai érzék fejlesztése	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű
Témakör: Szótő és toldalék, szóelemzés	
Óraszám: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése Szótagolási képesség fejlesztése Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése Szótő és toldalék fogalma felismerés szintjén Nyelvi elemzőképesség fejlesztése Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése	hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés
Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	
Óraszám: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése Hagyományápolás	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve	
Óraszám: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer Együttműködési képesség Ellenőrzés, önellenőrzés fejlesztése	élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve
Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak	
Óraszám: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése Önellenőrzés fejlesztése Együttműködés fejlesztése	ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, tulajdonságot kifejező szó
Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak	
Óraszám: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése Önellenőrzés fejlesztése Együttműködés fejlesztése	különírás, szótó, toldalék, mennyiségeket kifejező szó
Témakör: Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	
Óraszám: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Helyesírási készség differenciált fejlesztése Aktív szókincs fejlesztése Együttműködési képesség Önellenőrzés fejlesztése	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótó, toldalék, cselekvést jelentő szó

Tanulási eredmények:

- élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolat felvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés;
- élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol.
- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;

- rész vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szövegből való információgyűjtés szerez a módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.
- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepeket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- rész vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- rész vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- rész vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;
- ajánlással az életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi alkotást ismer meg.
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására.
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál;
- nyitott az irodalmi művek befogadására;
- értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását;
- verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat;

- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését ön maga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál.
- részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban;
- az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel.
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.
- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokban különböző témákban 2-4 soros verset alkot
- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen todalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytövéű ismert szavakban a szótöveget és a todaléket.
- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.
- beszédlevegése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szövegűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédek, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szövegűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megővésére;
- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.
- felismeri és önállóan leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
- felismeri és önállóan leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- felismeri és önállóan leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait.
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

Helyi tanterv

Matematika I-4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az alsó tagozatos matematikatanítás legfőbb célja a matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása, melyekre a későbbi évfolyamok építhetnek. Alapvető fontosságú, hogy a gyerekek valóságon alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszú távon használható tudásukat.

A matematika spirális felépítésének megfelelően alsó tagozaton széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz, és alkalmassá teszik a tanulókat a felső tagozaton, középiskolában megjelenő szimbolikus gondolkodásra.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Az alkalmazható matematikatudás megszerzését segíti a tanulók ösztönzése kérdések, problémák megfogalmazására. Emellett a tanulók szabadabb kommunikációja érdekében fontos, hogy merjenek segítséget kérni a tanítótól és társaiktól, ha nehézségekbe ütköznek munkájuk során. Fontos az is, hogy a tanulóközösség természetesnek vegye, a tanulási folyamat részének tekintse a tévedést, a vitákat. Ez akár az egész tanulócsoporthoz érintő, interaktív formája az egymástól való tanulásnak.

A kommunikációs kompetenciák: A tanulók kommunikációs képességeinek fejlesztését segítik a kooperatív munkaformák, amelyek lehetőséget adnak a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség gyakorlására. Kezdetben saját kifejezőeszközeikkel kommunikálhatnak, például megmutatással, rajzzal, mozgással, saját szavakkal. Ezeket később fokozatosan segítünk egyre pontosabbá, szakszerűbbé tenni. Ez támogatja a matematika nyelvének megértését, a matematikai szövegalkotást, ami elengedhetetlen a matematikai gondolkodáshoz, a valóságos problémákat leíró matematikai modellek megalkotásához. A matematika nyelvének megfelelő alkalmazása a matematikai szókincs ismeretét, valamint a nyelvtani kapcsolatok helyes értését és használatát jelenti, amiket szintén alsó tagozaton alapozunk.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális eszközöket már ebben a nevelési-oktatási szakaszban is a tanulás, gyakorlás szolgálatába állítja, amikor egyszerű matematikai jelenségeket figyel meg számológépen, vagy számítógépes fejlesztő játékokat használ a műveletek, a problémamegoldás gyakorlására.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematikai gondolkodás fejlesztése szempontjából kiemelt szerepe van a logikai, a stratégiai és a véletlennel kapcsolatos játékoknak. Alsó tagozaton évfolyamonként spirálisan visszatérnek ugyanazok a témakörök, újabb elemekkel bővülve. Bizonyos tevékenységeket újra és újra elvégzünk, egyrészt azért, mert ez segíti az analógiák épülését, másrészt mert lehetőséget nyújt a kapcsolódási pontok keresésére, megértésére a matematika különböző területei és ismeretei között. Kiemelt szerepe van az alkotó gondolkodás fejlesztésének, ugyanis a gyermek azt érti meg, amit meg is alkot. Az alkotás segít, hogy a tanuló értve tudja megalkotni maga számára az új fogalmakat, beágyazva a formálódó fogalmi rendjébe.

Fontos, hogy egy-egy témakört, problémát, ismeretet több oldalról, sokrétűen és mind szemléletükben, mind matematikai tartalmukban egyaránt változatos eszközök használatával, tevékenységeken keresztül közelítsünk meg. Ez segíti, hogy a gondolkodás rugalmas maradjon, valamint a fogalmak és ezek egymás közti viszonyai, összefüggései igazán megértésre kerüljenek, elmélyüljenek.

Az ismeretek, fogalmak elmélyülését segíti az analógiás gondolkodás is, mely a felismert törvényszerűségeket alkalmazza hasonló vagy egészen más területeken. Ennek fejlesztése is fontos feladat az egyes témakörökben: a bővülő számkör fejben és írásban végzett műveletei során, a szabályjátékok kapcsán, a méréseknél, egyszerű és gondolkodtató szöveges feladatok különbözőképpen megfogalmazott problémáiban, térben és síkban végzett alkotásoknál, illetve mindezen területek összekapcsolásakor. A tanulók a sokféle formában megjelenő közös jegyek alapján alakítják ki a fogalmak belső reprezentációját, ezért alsó tagozaton nem szerepelnek megtanulandó matematikai definíciók a tananyagban. A konkrét tevékenységek csak lassan válnak belsővé, gondolatívá. Ennek kialakulásához megfelelő időt kell biztosítani, ami egyénekenként eltérő lehet, és ritkán zárul le alsó tagozaton. A tanulók a tanórán hallott kifejezéseket először megértik, majd később maguk is helyesen használják azokat. A kerettantervben azok a fogalmak szerepelnek, amelyek helyes alkalmazását elvárjuk a tanulóktól, de a meghatározását nem.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Alsó tagozaton a matematikai fejlesztés fontos eszköze a játék, mely a személyiségfejlesztő és közösségépítő hatása mellett élvezetes módot kínál minden témakörnél a problémafelvetésre, problémaelemzésre, problémamegoldásra és a gyakorlásra.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A problémafelvetés és -megoldás során a tanuló maga fedezi fel a megoldáshoz vezető utat, megtapasztalja, hogy több lehetséges megoldási út is van. A különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét.

Az alsó tagozaton a témaköröket nem lehet élesen, órákra lebontva elkülöníteni. Az egyes témakörök egymást erősítik, kiegészítik, magyarázzák. A matematikatanítás így lesz igazán komplex. Minden órának szerves része a különféle problémák felvetése. A halmazok képzése, vizsgálata minden témakört áthat. Minden órán lehet számolást gyakorolni, szöveges feladatot megoldani, játékos formában, néhány percben. A gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodik a gyakori tevékenységváltás, és ez egyszerre több témakört is érinthet. A javasolt minimális óraszám tehát nem jelenti azt, hogy a témakört egymás utáni órákon kell feldolgozni, és azt sem, hogy az adott óraszám alatt egy-egy témakör lezárásra kerül. Az egyes témaköröknél megjelenő javasolt minimális óraszám inkább csak a tananyagelosztás időbeli arányaira igyekszik rámutatni, ugyanakkor nem jelöli ki az egyes témakörök fontossági sorrendjét. Azonban azoknál a témaköröknél, ahol kifejezetten fontosnak tartottuk, hogy minden órának részét képezzék, ott a javasolt óraszám mellett külön is feltüntettük: „A témakör tartalma további tanórákon is folyamatosan jelenjen meg!”

I. évfolyam

Óraszám:	180/év	5/hét
-----------------	---------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok 1. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata (4) 2. Rendszerezés, rendszerképzés (4) 3. Állítások (4) 4. Szám és valóság kapcsolata (10)	22
II.	Számelmélet, algebra 1. Problémamegoldás (4) 2. Szöveges feladatok megoldása (8) 3. Számlálás, becslés (12) 4. Számok rendezése (6) 5. Számok tulajdonságai (15) 6. Számok helyi értékes alakja (5) 7. Alapműveletek értelmezése (14) 8. Alapműveletek tulajdonságai (12) 9. Szóbeli számolási eljárások (12) 10. Fejben számolás (16)	106
III.	Függvények, az analízis elemei 1. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése (13)	13
IV.	Geometria, mérések 1. Mérőeszköz használata, mérési módszerek (10) 2. Alkotás térben és síkon (6) 3. Alakzatok geometriai tulajdonságai (6) 4. Transzformációk (3) 5. Tájékozódás térben és síkon (8)	33
V.	Statisztika, valószínűség 1. Adatok megfigyelése (3) 2. Valószínűségi gondolkodás (3)	6
	Összesen óraszám:	180

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok		
Orakeret: 22 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	<p>Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással</p> <p>Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával</p> <p>Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján</p> <p>Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken</p> <p>A tulajdonságok változásának felismerése</p> <p>Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel</p> <p>Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint</p> <p>Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása</p> <p>Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására</p> <p>Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem piros</i></p> <p>Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel</p> <p>Elemek elhelyezése halmazábrában</p> <p>Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása</p>	<p>tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”</p>

2. Rendszerezés, rendszerképzés	<p>Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása</p> <p>Barkochbázás konkrét dolgok kirakásával</p> <p>Barkochbázás során felesleges kérdések kerülése, felismerése</p> <p>Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával</p> <p>Különféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után</p> <p>Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</p>	
3. Állítások	<p>Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történésről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján</p> <p>Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése</p> <p>Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése</p> <p>Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák</p>	igaz - hamis
4. Szám és valóság kapcsolata	<p>Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, úrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi</p> <p>A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi</p>	kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás

	<p>tapasztalatok során történő tudatosítása</p> <p>Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 20-as számkörben</p> <p>Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel</p> <p>Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 20-as számkörben</p> <p>A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értéke és használata szóban és írásban</p> <p>Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján</p> <p>Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban</p> <p>Számképek felismerése többféle bontott alakban is 20-ig</p> <p>Számok többféle bontása 20-ig</p> <p>Tapasztalatszerzés a 20-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése – „Varázzsákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása – Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással – „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez – Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal – Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal – „Kapuór” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal – Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal – Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal – Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülrre és kívülrre 		

- Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részhalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján
- „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével
- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is
- „Királyos” játék logikai lapokkal párban: egy kiválasztott elem jelképezi a királyt; az egyik játékos olyan lapot választ, ami a királytól két tulajdonságban tér el, a másik játékosnak olyan lapot kell választania, ami a királytól és a társa által választott laptól is két-két tulajdonságban tér el; a következő körben szerepcseré; veszít, aki nem tud rakni
- Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása
- Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása
- Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal
- Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból
- Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegek színes rúddal
- Piros-fehér-zöld csikokból 3 sávós zászlók összeállítása
- Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal
- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat
- „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább
- „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis
- „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról
- „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezzük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis
- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadról?”
- Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezébe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keress nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!”, „Csukott szemmel dönts el, melyik fonal hosszabb, melyik vastagabb!”, „Melyik zsákban van több gesztenye?”, „Csukott szemmel, hallás alapján dönts el, hogy melyik zsákba ejtettem több gesztenyét!”
- „Pénzcörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzerméket ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzermék összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?”
- „Helyi értékes pénzcörgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érméket; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben
- Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel

- Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban
- Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több? Székből vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból?”, „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?”, „Melyik sál hosszabb?”
- Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék
- Játék „pöttyöskártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó)
- Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van
- Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról”
- Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van
- „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból: a felső nyílásán bedobott apró tárgyakkal (például babszemekkel) megjelenített számot a belsejében lévő elválasztók segítségével felbontja kisebb számokra
- „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább
- Szőnyegezések színes rudakkal

Témakör: Számelmélet, algebra

Orakeret: 106 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
1. Problémamegoldás	<p>Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése</p> <p>Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel</p> <p>Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</p> <p>Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is</p> <p>Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban</p> <p>Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékban</p>	nincs új fogalom
2. Szöveges feladatok megoldása	<p>Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással;</p>	szöveges feladat, adat, ismeretlen adat,

	<p>megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal</p> <p>Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</p> <p>Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</p> <p>Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással</p> <p>Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel</p> <p>Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel</p> <p>Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel</p> <p>Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</p> <p>Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban</p> <p>Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</p> <p>Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel</p> <p>Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</p>	<p>információ, ellenőrzés, szöveges válasz</p>
3. Számlálás, becslés	Meg- és leszámlálások egyesével	számlálás, becslés

	<p>Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összeghez</p> <p>Meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassával oda-vissza 20-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</p> <p>Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 20-as számkörben</p> <p>Becslés szerepének, korlátainak megismerése</p> <p>Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétel</p> <p>Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel</p> <p>Becslések értékelése</p>	
4. Számok rendezése	<p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb</p> <p>Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel</p> <p>Sorszámok ismerete, alkalmazása</p> <p>Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 20-as számkörben</p> <p>Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</p> <p>Leolvasások a számegyenesről</p> <p>Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$; $8+4$; $15-8$) helyének megkeresése a számegyenesen 20-as számkörben</p>	sorszám, számegyenes, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd,

	<p>Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése</p> <p>Számok helyének azonosítása számtáblázatokban</p> <p>Számok egyes szomszédainak ismerete, megnevezése 20-as számkörben</p>	
5. Számok tulajdonságai	<p>Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $7+8$, $21-6$</p> <p>Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással</p> <p>Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során</p> <p>Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel</p> <p>Számok tartalmi, formai megfigyelése (számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya), jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</p> <p>Számjelek olvasása, írása</p>	számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan
6. Számok helyi értékes alakja	<p>Mérések különböző egységekkel</p> <p>Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után</p> <p>Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban</p> <p>Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 20-as számkörben</p>	csoportosítás, beváltás, bontott alak, tízes, egyes
7. Alapműveletek értelmezése	Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és	összeadás, kivonás, összeg, különbség, ,

	<p>mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel</p> <p>Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel</p> <p>Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása</p> <p>Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több</p> <p>Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése</p> <p>Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal</p> <p>Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése</p> <p>Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</p> <p>Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel</p>	<p>művelet, egyenlővé tevés</p>
<p>8. Alapműveletek tulajdonságai</p>	<p>Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága;</p> <p>A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</p> <p>Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 20-ig</p>	<p>nincs új fogalom</p>

	<p>Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése</p> <p>Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél</p>	
9. Szóbeli számolási eljárások	<p>Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben</p> <p>Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 20-as számkörben</p> <p>Bontások és pótlások alkalmazása</p> <p>Számhoz számszomszédainak hozzáadása ($6+7=6+6+1=7+7-1$) és a nekik megfelelő kivonások elvégzése ($13-6, 13-7$)</p> <p>Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával</p> <p>10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján</p> <p>9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 ($10-2, 10-3$) alakban</p> <p>Különböző számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása, például: $7+8=8+7=7+7+1=8+8-1=7+3+5=8+2+5=7+10-2$</p>	nincs új fogalom
10. Fejben számolás	<p>Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során</p> <p>Fejben számolás, összeadás, kivonás, pótlás 20-as számkörben</p>	nincs új fogalom

Javasolt tevékenységek:

- „Boltos” játék frontálisan irányítva vagy párban vagy csoportban: a tanító egy bolt kirakatát rendezi be (valós tárgyakkal vagy képekkel), és megadja a termékek árait; a tanulók a kirakatot nézve vizsgálják a termékeket és azok árait, boltost és vevőt választanak, vásárolnak játékpénzekkel, adott feltételnek megfelelő különféle kifizetéseket gyűjtenek
- Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban
- Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel, például „kecske-farkas-káposzta”; „öntögetések”; „helycserélések”
- Origamik készítése
- Visszaemlékezés korábbi történések egymásutániságára a tanulók saját élményeivel kapcsolatban, játékok során vagy például az „Én elmentem a vásárba” című dal éneklésével
- Cselekvéssor visszafelé lejátszása, például: megfordítható napi tevékenységek végzése oda-vissza, útvonalak bejárása, visszatalálás
- Láncmesék lejátszása
- Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha ...”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka
- Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku (kisebb méretű, állatokkal, növényekkel...), Lakótelepi panoráma, futoshiki (több-kevesebb sudoku)
- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”
- Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban, például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben”
- Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése

„Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók

- Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással, például „Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?”, „Hány evőkanál egy tányér leves?”, „Hány harapással lehet megenni egy almát?”
- „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60-tól 6-osával visszafelé
- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobantás
- „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!”, „Zolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!”
- 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakból leszámítással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával

- Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 10-es, 20-as, 100-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel
- Gyuf Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás
- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben
- Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből
- Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek
- Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét
- Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatása segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat
- „Vigyázz6!” játék
- Lépkedések 10×10-es táblán, nevezetes irányok megfigyelése
- Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása
- Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével
- askatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással
- „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból
- Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyökártyáiról
- „Korongforgatás”
- Szőnyegezések színes rudakkal
- Shut the box típusú játék két kockával
- „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítása
- Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélén végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzsaiba
- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában, az elkészült csomagolások alapján leltárkészítés
- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármasával, majd ugyanannyi csomagolása négyesével; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása
- Csomagolások leltárak alapján
- Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással
- Csoportosítások rajzolt képeken
- Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után
- Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagy on összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört)

- Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákokkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16)
- Tevékenységek Dienes-készlettel
- Ismerkedés a szorobánnal
- Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel
- Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal
- Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakkal vállfamérlegen
- Hozzátevéses összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel
- Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma
- Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével
- Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása
- Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal
- „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése
- Összeadás, Szőnyegezések színes rudakkal
- „Babos” játék összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez, például a tanuló bal kezében 5 babszem van, jobb kezében 6; bal és jobb kéz egymás mellé téve „5+6 az ugyanannyi, mint 11”, a két kéz keresztbe téve „6+5 az 11”, a bal kéz hátra téve „11-5 az 6”, bal kéz visszahozása után a jobb kéz hátra téve „11-6 az 5”
- „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése: 10×10-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például 6×8-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással 3×8 vagy 6×4, majd újabb félbehajtással 3×4, 6×2 vagy 3×4
- Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés
- Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szőnyegezve („területük” érzékeltetése)
- Négyzetrácson kertek bekerítése
- Művelet sor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a művelet sor visszafelé való lejátszása
- kivonás abaku Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése
- Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével
- „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban
- Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során
- Tojástartóval a 10-re pótlás és tízesátlépés lejátszása
- Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása
- „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad
- szon, szorobánon
- „Boltos játék”
- „25 vagy semmi” játék párban
- „Számfuttatás” játék
- Láncszámolások

- Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorzásával, a saját tényezőnket ismerjük
- „Hajtogató”
- Egy képről többféle művelet olvasása
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével, például 4 gyerek bal kezén mutat 3 ujjat, majd 4 gyerek két kezén mutat 3-3 ujjat; az egyes mutatásokról olvasások „számtannyelven”
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok (vagy pénzek) kirakásával és azok tükrözésével különböző kiindulási helyzetekből, például két korong kirakása, tükörben látott korongok kirakása a tükör másik oldalára, az új kirakás tükrözése, és így tovább; az egyes helyzetekről olvasások „számtannyelven”

Témakör: Függvények, az analízis elemei

Órakeret: 13 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	<p>Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése</p> <p>Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése</p> <p>Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</p> <p>A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek</p> <p>Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna</p> <p>Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</p> <p>Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal</p> <p>Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között</p> <p>Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint</p> <p>Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása</p>	<p>szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármás</p>

	<p>A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok</p> <p>Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése</p> <p>Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban</p> <p>Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</p> <p>Gépjátékok szabályának felismerése</p> <p>Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármások hiányzó elemének megtalálása</p> <p>Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármások alkotása</p> <p>Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal</p> <p>Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése</p> <p>Sorozatok, szabályjátékok alkotása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kakukktojás-kereső játékok – „Mi változott?” játék – Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás... – Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk – Ismétlődő ritmusjelek letapsolása – Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal – „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt – Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős – Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutatás lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre – „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel 		

Témakör: Geometria		
Órakeret: 33 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Mérőeszköz használata, mérési módszerek	<p>Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</p> <p>Változatos mennyiségek közvetlen összemérése</p> <p>Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével</p> <p>Mérési módszerek megismerése</p> <p>Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérynai</p> <p>Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak</p> <p>Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről</p> <p>Mérőszám fogalmának megértése</p> <p>Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség</p> <p>Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki</p> <p>Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget</p> <p>Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: dm, m; dl, l; kg</p>	<p>összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, dm, m, dl, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év</p>

	<p>Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</p> <p>Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel</p> <p>Szabványos mérőeszközök használata</p> <p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</p> <p>Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 20-as számkörben szituációs játékokban</p>	
2. Alkotás térben és síkon	<p>Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</p> <p>Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján</p> <p>Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel)</p> <p>Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével</p> <p>Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben</p> <p>Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</p> <p>Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása</p>	alaprjajz

<p>3. Alakzatok geometriai tulajdonságai</p>	<p>Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon</p> <p>Testek és síkidom modellek megkülönböztetése</p> <p>Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös”</p> <p>Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján</p> <p>Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</p> <p>Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása</p> <p>Téglatest lapjainak megszámlálása</p> <p>Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon</p> <p>Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség”</p> <p>Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése</p> <p>Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata</p> <p>Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása</p> <p>Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint</p> <p>Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése</p> <p>Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása</p>	<p>test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, csúcs, lap, sokszög, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet</p>
--	--	--

	<p>Téglalap átlóinak és tükör tengelyeinek megfigyelése</p> <p>Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása</p>	
4. Transzformációk	<p>Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</p> <p>Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</p> <p>Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</p> <p>Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</p> <p>Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével</p> <p>Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel</p>	tükörkép, tükörtengely, eltolt kép, mozgatás
5. Tájékozódás térben és síkon	<p>Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal</p> <p>Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal</p> <p>Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása</p> <p>Bejárt útvonal újrajárása emlékezetből</p> <p>Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával</p> <p>Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése</p>	jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb

	<p>Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel</p> <p>Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?” – Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel – Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása – Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel – Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal – Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel – Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez – Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd – 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc – Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozg Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés – „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése – „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból – Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből – Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére – „Telefonos játék” – Papírharmónia hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek – Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással – Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények – Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata – és után 1 perc alatt – Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra – Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése – Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyokról készült fotókkal 		

- Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal
- Két téglatest összeragasztása „L” alakba, az „L” alakú test lapok szerinti borítása színes papírral, a keletkező lapok számlálása
- Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából
- Háromszögek készítése különféle hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm
- Négyzetek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot
- Négyzetek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése
- Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint
- Különféle ponthálókon, rácsokon alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megad „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép
- Építések, mozgatások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképeként
- Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata, „Előállítható-e az adott szív és tükör segítségével az ábra? Ha igen, akkor hogyan?”
- Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése
- Összehajtott papírból alakzat kivágása
- Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel
- Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik)
- ott feltétel szerint
- „Hideg-meleg” játék kincskeresésre
- Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon, például tolltartó helyezése a szék mellé balra, jobbra, fölé, alá úgy, hogy a székhez nem nyúlunk; majd ceruza helyezése a füzet mellé balra, jobbra, fölé (!), alá (!) úgy, hogy a füzethez nem nyúlunk
- Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le
- „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal
- „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása
- Ismert útvonal leírása szóban, például: „Hogyan jutsz az iskolából a játszótérre?”
- Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása
- „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?”
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak

Témakör: Statisztika, valószínűség		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
1. Adatok megfigyelése	<p>Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése</p> <p>Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése</p> <p>Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal</p> <p>Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen</p> <p>Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</p>	adat, diagram
2. Valószínűségi gondolkodás	<p>Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása</p> <p>Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése</p> <p>Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről</p> <p>„Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során</p> <p>Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással</p> <p>A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatóásával</p>	véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp

Javasolt tevékenységek:

- „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve
- Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron
- Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása
- Sajtos dobozokból oszlopdigram építése, például „Kedvenc reggeli italod”
- „Kukás” játékok
- „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlyukba ér?
- „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba
- Tippetős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdigram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdigram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból
- Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?”, „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!”
- Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék)

2. évfolyam

Óraszám:	180/év	5/hét
-----------------	---------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok 1. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata (4) 2. Rendszerezés, rendszerképzés (4) 3. Állítások (4) 4. Szám és valóság kapcsolata (10)	22
II.	Számelmélet, algebra 1. Problémamegoldás (4) 2. Szöveges feladatok megoldása (12) 3. Számlálás, becslés (10) 4. Számok rendezése (6) 5. Számok tulajdonságai (10) 6. Számok helyi értékes alakja (10) 7. Alapműveletek értelmezése (12) 8. Alapműveletek tulajdonságai (8) 9. Szóbeli számolási eljárások (13) 10. Fejben számolás (18)	103
III.	Függvények, az analízis elemei 1. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése (15)	15
IV.	Geometria, mérések 1. Mérőeszköz használata, mérési módszerek (14) 2. Alkotás térben és síkon (4) 3. Alakzatok geometriai tulajdonságai (6) 4. Transzformációk (3) 5. Tájékozódás térben és síkon (7)	34
V.	Statisztika, valószínűség 1. Adatok megfigyelése (3) 2. Valószínűségi gondolkodás (3)	6
	Ismétlés, számonkérés	folyamatos
	Összesen óraszám:	180

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok		
Orakeret: 22 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	<p>Tárgyak, dolgok felismerése különféle érzékszervekkel, más érzékszervek kizárásával, például csak hallással, csak tapintással</p> <p>Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával</p> <p>Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján</p> <p>Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken</p> <p>A tulajdonságok változásának felismerése</p> <p>Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel</p> <p>Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint</p> <p>Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása</p> <p>Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására</p> <p>Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem piros</i></p> <p>Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel</p> <p>Elemek elhelyezése halmazábrában</p>	<p>tulajdonság, azonos, különböző, logikai „nem”</p>

	Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása	
2. Rendszerezés, rendszerképzés	<p>Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása</p> <p>Barkochbázás konkrét dolgok kirakásával</p> <p>Barkochbázás során felesleges kérdések kerülése, felismerése</p> <p>Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával</p> <p>Különbéle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után</p> <p>Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</p>	nincs új fogalom
3. Állítások	<p>Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történeusről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján</p> <p>Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése</p> <p>Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése</p> <p>Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák</p>	igaz - hamis
4. Szám és valóság kapcsolata	Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, úrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása:	kisebb, nagyobb, ugyanakkora, több, kevesebb, ugyanannyi, párosítás, bontás

	<p>kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi</p> <p>A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása</p> <p>Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben</p> <p>Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel</p> <p>Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben</p> <p>A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban</p> <p>Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján</p> <p>Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban</p> <p>Számképek felismerése többféle bontott alakban is 20-ig</p> <p>Számok többféle bontása 20-ig</p> <p>Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú)</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mi változott?” játék tanulókon, tárgyakon, „Nézd csak! Mi változott?” kártyakészleten történő változtatások megfigyelése – „Varázzsákból” kívánt tulajdonságú plüssállat, forma, logikai lap, tapintható számjegy, betű kiválasztása 		

- Activity-típusú játék különféle témakörökben mutogatással, rajzolással, körülírással
- „Repül a..., repül a ...” játék közös tulajdonság megfigyeléséhez
- Játék tanító által készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal
- Játék tanító által készített logikai kártyacsomaggal
- „Kapuőr” útválasztó játék például: mozgással, logikai készletek elemeivel, számokkal, formákkal
- Logikai lapokból „kígyó” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal
- Táblás stratégiai játék, logikai lapokkal
- Tanulók, tárgyak válogatása hulahoppkarikán belülre és kívülre
- Átlátszó dobozokba logikai készlet elemeinek válogatása; részhalmazra vezető válogatás esetén a dobozok egymásba helyezése tanulói ötlet alapján
- „Elvitte a szarka” játék: hiányzó elem megtalálása rendszerezés segítségével
- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is
- „Királyos” játék logikai lapokkal párban: egy kiválasztott elem jelképezi a királyt; az egyik játékos olyan lapot választ, ami a királytól két tulajdonságban tér el, a másik játékosnak olyan lapot kell választania, ami a királytól és a társa által választott laptól is két-két tulajdonságban tér el; a következő körben szerepcsere; veszít, aki nem tud rakni
- Két szempont szerint elemek táblázatba rendezése, hiányzó elem megtalálása
- Öltöztethető papírbaba különböző öltözékeinek kirakása
- Többgombócos fagyaltok összeállítása színes korongokkal
- Különböző „vonatok” kirakása megadott színes rudakból
- Adott feltételeknek megfelelő építmények, szőnyegezések színes rúddal
- Piros-fehér-zöld csíkokból 3 sávós zászlók összeállítása
- Táncospárok, kézfogások szituációs játékokkal
- „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy alkotást (tárgyakból, színes rudakból, alakzatokból, számokból) úgy, hogy más ne láthassa; ezután az alkotásról mond mondatokat, ami alapján a többieknek is ugyanazt kell létrehozniuk; lehet kérdezni, ha nem elegendő a megadott információ; ha mindenki kész, ellenőrzik az alkotásokat
- „Rontó” játék: logikai lapokból, számokból, formákból alkotott kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása az új halmazra, és így tovább
- „Jancsi bohóc azt mondja, hogy...” játék: állítások értékelése tárcsával, például zöld (mosolygós fej), ha igaz, piros (szomorú fej), ha hamis
- „Mi kerülhet a dobozba?” játék: egy hiányos állítás változója egy doboz, amibe tárgyakat helyezve egészítjük ki a mondatot, majd döntünk az állítás igazságáról
- „Foltozós” feladat: lyukas papírcsíkon hiányos állítás, például „A hmm-hmm-nek négy lába van”; ha úgy helyezük a papírcsíkot, hogy a lyukon keresztül egy kutya képe látszik, akkor igaz az állítás, ha egy rigó képe látszik, akkor hamis
- Relációs szókinccs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például „Ki a magasabb?”, „Melyik ceruza hosszabb?”, „Melyik színes rúd rövidebb a kisujjadról?”
- Érzékszervi tapasztalatok gyűjtése mennyiségekről, darabszámokról, például „Bal kezébe fogd a sötétkék rudat, csukott szemmel keress nála hosszabbat, rövidebbet, ugyanolyan hosszút!”, „Csukott szemmel dönts el, melyik fonal hosszabb, melyik

vastagabb!”, „Melyik zsákban van több gesztenye?”, „Csukott szemmel, hallás alapján dönts el, hogy melyik zsákba ejtettem több gesztenyét!”

- „Pénzcsörgető”: a gyerekek csukott szemmel hallgatják, ahogy egy tálba pénzérmet ejtünk; „Mennyi a tálban lévő pénzérmet összege?”, „Milyen értékű pénzeket csörgettünk, ha összesen 15 Ft van a tálban?”
- „Helyi értékes pénzcsörgető”: különböző hangot adó tálakba ejtjük az érmet; az egyeseket az egyik tálba, a tízeseket a másikba, tetszőleges sorrendben
- Mennyiség megmaradásának vizsgálata, például különböző alakú üvegekbe öntögetéssel
- Darabszám megmaradásának vizsgálata, például ugyanannyi korong sűrűn egymás mellett és széthúzva; ugyanannyi korong rendezetlen és rendezett alakzatban
- Mennyiségekkel, darabszámokkal kapcsolatos megfigyelések párosítással, összeméréssel a környezetünkben, például „Miből van több? Székből vagy gyerekből? Széklábból vagy asztallábból?”, „Jut-e mindenkinek lufi, pohár, szívószál, csákó?”, „Melyik sál hosszabb?”
- Párkereső (2-es, 3-as, 4-es pár) valahányasával előre becsomagolt apró tárgyakkal, az „ugyanannyik” elnevezése
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék
- Játék „pöttyöskártyával”, például memóriajáték többféle szabállyal (párt alkot az azonos számosságú, kettő különbségű, együtt 10-et adó)
- Játék dominókkal, például csapni kell arra, amelyiken összesen 7 pötty van
- Gyorsolvasások tárgyképekkel, „pöttyöskártyákról”
- Lufik számának bontása két csapat között a lufik ütögetésével: két csapat a saját térfeléről lufikat ütöget a másik csapat térfelére; tapsra leállnak, megszámlálják, melyik térfélen hány lufi van
- „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból: a felső nyílásán bedobott apró tárgyakkal (például babszemekkel) megjelenített számot a belsejében lévő elválasztók segítségével felbontja kisebb számokra
- „Korongforgatás”: belső kép kialakítása a számok kétfelé bontásáról, például 6 kék korong és 0 piros, jobb szélső korong megfordítása, 5 kék korong és 1 piros, és így tovább
- Szőnyegezések színes rudakkal

Témakör: Számelmélet, algebra		
Órakeret: 103 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
1. Problémamegoldás	<p>Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése</p> <p>Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel</p> <p>Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</p> <p>Egy- és kétlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is</p> <p>Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban</p> <p>Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékokban</p>	nincs új fogalom
2. Szöveges feladatok megoldása	<p>Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal</p> <p>Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</p> <p>Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel</p> <p>Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással</p> <p>Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel</p> <p>Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel</p> <p>Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai</p>	szöveges feladat, adat, ismeretlen adat, információ, ellenőrzés, szöveges válasz

	<p>modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel</p> <p>Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</p> <p>Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban</p> <p>Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</p> <p>Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel</p> <p>Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</p>	
3. Számlálás, becslés	<p>megszámlál és leszámlál; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 10 000-es számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel;</p> <p>ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újbecsléssel.</p>	számlálás, becslés
4. Számok rendezése	<p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb</p> <p>Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a <, >, = jelekkel</p> <p>Sorszámok ismerete, alkalmazása</p> <p>Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben</p>	sorszám, számegyenes, nagyobb, kisebb, növekedés, csökkenés, egyes számszomszéd,

	<p>Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</p> <p>Leolvasások a számegyenesről</p> <p>Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$; $20:2$, $5 \cdot 2$) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben</p> <p>Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése</p> <p>Számok helyének azonosítása számtáblázatokban</p> <p>Számok helyének azonosítása 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)</p> <p>Számok változásának követése 10×10-es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)</p> <p>Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben</p>	
5. Számok tulajdonságai	<p>Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $7+8$, $21-6$, $3 \cdot 5$</p> <p>Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással</p> <p>Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során</p> <p>Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során</p> <p>Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb</p>	számjegy; egyjegyű, kétjegyű számok; páros, páratlan

	<p>valamennyivel, adott számnak a többszöröse</p> <p>Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya</p> <p>Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</p> <p>Számjelek olvasása, írása</p>	
6. Számok helyi értékes alakja	<p>Csoportosítások, beváltások valahányasával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal</p> <p>Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel</p> <p>Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően)</p> <p>Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, abakusz</p> <p>Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után</p> <p>Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban</p> <p>Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben</p>	<p>csoportosítás, beváltás, bontott alak, tízes, egyes</p>
7. Alapműveletek értelmezése	<p>Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel</p>	<p>összeadás, kivonás, összeg, különbség, , művelet, egyenlővé tevés</p>

	<p>Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel</p> <p>Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása</p> <p>Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több</p> <p>Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése</p> <p>Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként</p> <p>Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse)</p> <p>A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7</p> <p>Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások)</p> <p>Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során</p> <p>Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján</p> <p>Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal</p> <p>Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése</p>	
--	---	--

	<p>Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</p> <p>Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel</p>	
8. Alapműveletek tulajdonságai	<p>Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: $9+62 = 62+9$; $25-17+5 = (25+5)-17$; $3 \cdot 9 = 3 \cdot 5 + 3 \cdot 4$</p> <p>A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</p> <p>Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig</p> <p>Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése</p> <p>Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél</p>	nincs új fogalom
9. Szóbeli számolási eljárások	<p>Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben</p> <p>Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben</p> <p>Bontások és pótlások alkalmazása</p> <p>Számhoz számszomszédainak hozzáadása ($6+7=6+6+1=7+7-1$) és a nekik megfelelő kivonások elvégzése ($13-6, 13-7$)</p>	nincs új fogalom

	<p>Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával</p> <p>10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján</p> <p>100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával)</p> <p>9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban</p> <p>Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása, például: $7+8=8+7=7+7+1=8+8-1=7+3+5=8+2+5=7+10-2$</p> <p>Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során, például: $6 \cdot 8=6 \cdot 5+6+6=(6 \cdot 4) \cdot 2$; $8 \cdot 4=(4 \cdot 4) \cdot 2$</p> <p>Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással</p>	
10. Fejben számolás	<p>Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során</p> <p>Fejben számolás 20-as számkörben</p> <p>Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben</p> <p>Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben</p>	nincs új fogalom

	<p>Osszeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben</p> <p>Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel</p> <p>Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben</p> <p>A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</p> <p>A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával</p> <p>A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése tízszeresig</p> <p>A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig</p> <p>100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Boltos” játék frontálisan irányítva vagy párban vagy csoportban: a tanító egy bolt kirakatát rendezi be (valós tárgyakkal vagy képekkel), és megadja a termékek árait; a tanulók a kirakatot nézve vizsgálják a termékeket és azok árait, boltost és vevőt választanak, vásárolnak játékpénzekkel, adott feltételnek megfelelő különféle kifizetéseket gyűjtenek – Útvonal keresése térbeli és síkbeli labirintusokban – Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, eszközökkel, például „kecske-farkas-káposzta”; „öntögetések”; „helycserélések” 		

- Origamik készítése
- Visszaemlékezés korábbi történések egymásutániságára a tanulók saját élményeivel kapcsolatban, játékok során vagy például az „Én elmentem a vásárba” című dal éneklésével
- Cselekvéssor visszafelé lejátszása, például: megfordítható napi tevékenységek végzése oda-vissza, útvonalak bejárása, visszatalálás
- Láncmesék lejátszása
- Mesékben valamely cselekvés, körülmény változtatása esetén a következmények átgondolása: „Mi lenne, ha ...”; Kalandválasztós történetek, például: Varró Dániel: Leprikónok átka
- Műveletsor lejátszása sorba állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a műveletsor lejátszása visszafelé
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku (kisebb méretű, állatokkal, növényekkel...), Lakótelepi panoráma, futoshiki (több-kevesebb sudoku), binary sudoku
- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Relációs szókincs fejlesztése konkrét megjelenítéssel, például: „Ki az idősebb?”, „Kinek van kettővel több ceruzája?”, „Hány gombóc fagyit tudunk megenni összesen?”
- Adott szituációt leíró minél több mondat gyűjtése csoportban, például „A bal kezemben 2-vel több ceruza van, mint a jobb kezemben”, „A jobb kezemben 2-vel kevesebb ceruza van, mint a bal kezemben”, „Ha a jobb kezembe még 2 ceruzát veszek, akkor ugyanannyi lesz, mint a bal kezemben”, „Ha a bal kezemből leteszek 2 ceruzát, akkor ugyanannyi lesz, mint a jobb kezemben”
- Szöveges feladatról készült ábrák, rajzok összehasonlítása, értékelése; praktikus, de az értelmezést segítő ábrák gyűjtése
- „Feladatküldés”: csoportonként adott modellhez szöveges feladat alkotása, a feladat továbbadása másik csoportnak, akik visszaküldik a megoldást; a feladatírók ellenőrzik
- Hétköznapi helyzetekben történő becslések, mérés számlálással, például „Hány lépés a tanteremtől az ebédlő?”, „Hány evőkanál egy tányér leves?”, „Hány harapással lehet megenni egy almát?”
- „Számfuttatás” játék oda-vissza, tetszőleges számról indítva, tetszőleges „lépéssel”, például 60-tól 6-osával visszafelé
- Oda-vissza számlálás közben periodikus mozdulatok, például taps elöl, taps fent, taps hátul, ugrás, dobantás
- „Lépj hozzám!” játékos feladat: a játékvezető a kör közepén áll, és egyesével kéri a játékosokat, hogy lépjenek hozzá egyforma lépésekkel, és fogjanak vele kezét, például „Anna, lépj hozzám 5 egyforma lépéssel!”, „Zolt, lépj hozzám 24 egyforma lépéssel!”
- 12-es, 13-as... 16-os... 20-as gyűjtések; 30-nál nagyobb, de 100-nál kisebb darabszámú dolgok gyűjtése; 100-as gyűjtés apró tárgyakból leszámolással és előrecsomagolt dolgok megszámlálásával
- Tevékenységek madzagra fűzött színes gyöngyökkel, például „Húzz külön adott számú gyöngyöt minél gyorsabban!”, „Készíts négy egyforma csoportot!”; a felfűzés lehet összevissza vagy kettesével, ötösével, ... csoportosítva, 10-es, 20-as, 100-as számkörben tetszőlegesen megválasztott számú gyönggyel
- Gyufaskatulyákban apró dolgok (például csavarok) számának becslése rázogatással
- Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás

- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben
- Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből
- Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek
- Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét
- Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatója segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat
- „Vigyázz6!” játék
- Lépkedések 10×10-es táblán, nevezetes irányok megfigyelése
- Üres 10×10-es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása
- Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével
- „Bontó gép” készítése sajtos és fogkrémes dobozból
- Gyorsolvasási gyakorlatok meglévő kártyákról vagy a gyerekek saját készítésű számképeiről, pöttyökártyáiról
- „Korongforgatás”
- Szőnyegezések színes rudakkal
- Shut the box típusú játék két kockával
- „Ország, város” játék: sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítás
- Számjelek megjelenítése nagymozgásokkal, például számjel alakúra formázott kötélén végiglépkedés, locsolókannával az iskolaudvaron, ujjal írás zsemlemorzsaiba
- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában, az elkészült csomagolások alapján leltárkészítés
- Adott számosságú apró dolog csomagolása csoportmunkában hármassával, majd ugyanannyi csomagolása négyesesével; a csomagolások alapján készült leltárak összehasonlítása
- Csomagolások leltárak alapján
- Csomagolások átlátszatlan és átlátszó csomagolással
- Csoportosítások rajzolt képeken
- Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után
- Játék logikai készlettel: csoportosítás, beváltás, gyűjtött vagy on összehasonlítása (6 háromszög ér 1 négyzetet, 2 négyzet 1 kört)
- Számországok pénzeinek csoportosítása, beváltása, leltározása, adott összeg kifizetése legkevesebb számú „érmével”, például petákokkal (1, 3, 9, 27), fityingekkel (1, 2, 4, 8, 16)
- Tevékenységek Dienes-készlettel
- Ismerkedés a szorobánnal
- Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátsszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel
- Öszeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal

- Egyesítéses összeadás értelmezéséhez tárgyak mérése színes rudakkal, kupakkal vállfamérlegen
- Hozzátevéses összeadás lejátszása játéktáblán való lépegetéssel
- Valós dolgok számának megállapítása szorzással, például azonos állatok lábainak száma
- Szorzat kirakása színes rudakkal, szorzat leolvasása mérőszalag segítségével
- Bennfoglaló osztás kirakása tárgyakkal, például ceruzák dobozolása vagy lufik osztogatása
- Egyenlő részekre osztás lejátszása, például süteményekkel, cukorkákkal, korongokkal
- „Feladatküldés”: műveletről rajz, szöveg készítése
- Szőnyegezések színes rudakkal
- „Babos” játék összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez, például a tanuló bal kezében 5 babszem van, jobb kezében 6; bal és jobb kéz egymás mellé téve „5+6 az ugyanannyi, mint 11”, a két kéz keresztbe téve „6+5 az 11”, a bal kéz hátra téve „11-5 az 6”, bal kéz visszahozása után a jobb kéz hátra téve „11-6 az 5”
- „Hajtogató” segítségével a szorzótáblákon belüli és a szorzótáblák közti összefüggések felfedezése: 10×10-es négyzetrács hajtogatása a vonalak mentén, például 6×8-as téglalap hajtogatása után, félbehajtással 3×8 vagy 6×4, majd újabb félbehajtással 3×4, 6×2 vagy 3×4
- Lépegetések számegyenesen, például 16-tól 35 lépés, 35-től 16 lépés
- Színes rudak egymás mellé fektetésével a tényezők felcserélhetőségének tapasztalása, például 7 lila rúd = 6 fekete rúd: egymás után vonalba („hosszúságuk” érzékeltetése) és egymás mellé szőnyegezve („területük” érzékeltetése)
- Négyzetrácson kertek bekerítése
- Művelet sor lejátszása egymás mellé állított dobozokba apró tárgyak pakolásával, majd a művelet sor visszafelé való lejátszása
- Mérőszalagon számok hozzáadása és elvétele színes rudak tetszőleges számhoz való hozzáillesztésével, például sötétkék színes rúddal 9 hozzáadása és elvétele; az analógiák megfigyelése
- Egyenlő tagok összeadása ujjak segítségével
- „Hány ujjadat fogom? Hány ujjadat nem fogom?” játékos feladat párban
- Számképek felidézése, számok különböző tagolásainak megválasztása számolási eljárások során
- Tojástartóval a 10-re pótlás és tízesátlépés lejátszása
- Azonos művelet kapcsán a tanulók egyénileg alkalmazott számolási eljárásainak megfogalmazása, megosztása
- „Boltos játék”: csak kerek tízesekkel lehet fizetni, a boltos visszaad
- „Boltos játék”
- „25 vagy semmi” játék párban
- „Számfuttatás” játék
- Láncszámolások
- Szorzat alapján a társnál lévő szám kitalálása: a szorzatot a csoport mondja a két játékosnál lévő egy-egy szám összeszorozásával, a saját tényezőnket ismerjük
- „Hajtogató”
- Egy képről többféle művelet olvasása
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata ujjak segítségével, például 4 gyerek bal kezén mutat 3 ujjat, majd 4 gyerek két kezén mutat 3-3 ujjat; az egyes mutatásokról olvasások „számannyelven”
- 5-10, 2-4-8, 3-6 szorzótáblák közti kapcsolatok vizsgálata korongok (vagy pénzek) kirakásával és azok tükrözésével különböző kiindulási helyzetekből, például két korong

kirakása, tükörben látott korongok kirakása a tükör másik oldalára, az új kirakás tükrözése, és így tovább; az egyes helyzetekről olvasások „számtannyelven”		
Témakör: Függvények, az analízis elemei		
Órakeret: 15 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	<p>Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése</p> <p>Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése</p> <p>Számpárok, számhármasok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</p> <p>A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek</p> <p>Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna</p> <p>Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</p> <p>Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal</p> <p>Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között</p> <p>Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint</p> <p>Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása</p> <p>A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok</p> <p>Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése</p> <p>Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban</p>	<p>szabály, sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő, kapcsolat, számpár, számhármas</p>

	<p>Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</p> <p>Gépjátékok szabályának felismerése</p> <p>Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármások hiányzó elemének megtalálása</p> <p>Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármások alkotása</p> <p>Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal</p> <p>Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése</p> <p>Sorozatok, szabályjátékok alkotása</p> <p>Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal</p> <p>Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése</p> <p>Sorozatok, szabályjátékok alkotása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kakukktojás-kereső játékok – „Mi változott?” játék – Ismétlődő mozgásos cselekvések, például tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás, tapsolás, dobolás, dobbantás, koppantás, ugrás, guggolás... – Alakzatokkal kirakott periodikus sorozat lejátszása, például 2 háromszög, 1 kör ismétlődik; a háromszögre tapsolunk, a körre dobbantunk – Ismétlődő ritmusjelek letapsolása – Sorozatok kirakása szöges táblán kifeszített alakzatokkal – „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt – Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például: szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős – Több gyerek közötti kapcsolati háló megjelenítése rámutatással; a mutató lejegyzése nyilakkal; például mindenki mutasson az idősebbre – „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel 		

Témakör: Geometria		
Órakeret: 34 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Mérőeszköz használata, mérési módszerek	<p>Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</p> <p>Változatos mennyiségek közvetlen összemérése</p> <p>Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével</p> <p>Mérési módszerek megismerése</p> <p>Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérynai</p> <p>Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak</p> <p>Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről</p> <p>Mérőszám fogalmának megértése</p> <p>Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze</p> <p>Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki</p> <p>Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget</p> <p>Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése</p>	<p>összehasonlítás, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, úrtartalom, tömeg, idő, cm, dm, m, dl, l, kg, másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év</p>

	<p>szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg</p> <p>Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</p> <p>Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel</p> <p>Szabványos mérőeszközök használata</p> <p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</p> <p>Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc</p> <p>Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról</p> <p>Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban</p>	
2. Alkotás térben és síkon	<p>Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</p> <p>Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján</p> <p>Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel)</p> <p>Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifestésével, vonalzó rajzolással adott feltételek szerint</p> <p>Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben</p> <p>Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban</p>	alaprjz

	<p>(például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</p> <p>Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítás</p>	
<p>3. Alakzatok geometriai tulajdonságai</p>	<p>Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon</p> <p>Testek és síkidom modellek megkülönböztetése</p> <p>Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös”</p> <p>Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján</p> <p>Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</p> <p>Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása</p> <p>Téglatest lapjainak megszámlálása</p> <p>Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon</p> <p>Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség”</p> <p>Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése</p> <p>Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata</p>	<p>test, síkbeli alakzat; sík, görbe felület; egyenes, görbe vonal; oldal, csúcs, lap, sokszög, körlap, háromszög, négyszög, téglalap, négyzet</p>

	<p>Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása</p> <p>Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint</p> <p>Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése</p> <p>Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása</p> <p>Téglalap átlóinak és tükör tengelyeinek megfigyelése</p> <p>Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása</p>	
4. Transzformációk	<p>Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</p> <p>Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</p> <p>Tárgyak, építmények, képek tükörképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</p> <p>Síkbeli alakzatok tükörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</p> <p>Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével</p> <p>Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel</p>	tükörkép, tükörtengely, eltolt kép, mozgatás
5. Tájékozódás térben és síkon	<p>Írányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal</p> <p>Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal</p>	jobb, bal, le, fel, előtte, mögötte, mellette, kint, bent, előre, hátra, távolabb, közelebb

	<p>Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása</p> <p>Bejárt útvonal újrjárása emlékezetből</p> <p>Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával</p> <p>Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése</p> <p>Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel</p> <p>Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva</p> <p>Hely meghatározása sakktáblán</p> <p>Tájékozódás négyzethálón</p>	
--	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Különböző hangok összehasonlítása, például „Melyik hang hosszabb-rövidebb, magasabb-mélyebb, hangosabb-halkabb?”
- Különböző tömegű tárgyak, gyümölcsök, gesztenyék tömegének összehasonlítása érzésre két kézzel, majd ellenőrzése vállfamérleggel
- Vállfamérleg és színes rudak segítségével különböző tömegek összemérése, a kettő közti különbség meghatározása
- Hosszúság mérése arasszal, lépéssel, tyúklépéssel
- Hosszúság mérése egyforma pálcikákkal, egyforma színes rudakkal
- Mérőszalag készítése tenyér és ujj léptékekkel; színes rudak által meghatározott léptékekkel
- Skálázott mérőedény készítése pohárnyi víz és többszörösének kiméréséhez
- Mennyiségek becslése, majd a becslés ellenőrzése méréssel különböző objektív egységek esetén, például szakasz rajzolása, amelyik olyan hosszú, mint 2 világoskék rúd
- 1 perc becslése: mindenki becsukja a szemét, lehajtja a fejét, akkor nyitja ki a szemét, amikor úgy gondolja, hogy letelt az 1 perc
- Tapasztalatgyűjtés arról, hogy mire elég 1 perc, például hány szót vagy hány számot lehet leírni 1 perc alatt; mennyit ver a szívünk nyugalmi helyzetben, hányat lehet ugrani, mennyit ver a szívünk mozgás után 1 perc alatt
- Színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból, hengerekből (például vécépapír guriga) városépítés, várépítés
- „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból, árnyékok megfigyelése
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból
- Kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére

- „Telefonos játék”
- Papírharmónia hajtása, a hajtások szélén nyírások, a papírlap szétnyitása után az ismétlődő minta megfigyelése, például egymás kezét fogó gyerekek
- Terítő, hópehely készítése hajtogatott papírból való nyírással
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények
- Háromszögek, négyszögek nyírása egy egyenes vonal mentén, a keletkező síkidomok számának és alakjának vizsgálata
- Olyan tárgycsoportban végzett válogatás, ami lehetőséget ad több szempont szerinti válogatásra (például: anyaguk szerint, színük szerint, alakjuk szerint); a figyelem ráirányítása a tárgyak alakja szerinti válogatásokra
- Különböző hétköznapi tárgyak körülrajzolása, például plüssmackó, gumilabda, olló, dobókocka, kulcs; a körülrajzolások tapasztalatainak megbeszélése
- Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható tárgyakkal, testekkel; letakart tárgyakkal, testekkel „vakon” tapogatva; hétköznapi tárgyokról készült fotókkal
- Kakukktojásjátékok, felismerő játékok, párkereső játékok kézbe fogható síkidomokkal
- Két téglatest összeragasztása „L” alakba, az „L” alakú test lapok szerinti borítása színes papírral, a keletkező lapok számlálása
- Síkidomok, testek alkotása például szívószálakból és madzagból, hurkapálcából és gyurmából
- Háromszögek készítése különböző hosszúságú szívószáldarabokból, például: 3 cm, 6 cm, 5 cm; 3 cm, 6 cm, 9 cm (!); 3 cm, 6 cm, 10 cm
- Négyszögek készítése szívószálból, annak megfigyelése, hogy az oldalak hosszúsága nem határozza meg az alakot
- Négyszögek készítése szívószálból úgy, hogy két-két szívószál hossza egyenlő (színe azonos); a felfűzés sorrendjének változtatásával többek között a szomszédos és szemközti oldalak fogalmának megértése
- Szöges táblán alakzatok kifeszítése gumikarikával megadott minta alapján vagy megadott feltétel szerint
- Különböző ponthálókön, rácsokon alakzatok másolása megadott minta alapján vagy rajzolás megadott feltétel szerint
- „Tükörjáték” során a pár egyik tagja az eredeti, a másik pedig a tükörkép
- Építések, mozgások úgy, hogy a két kéz egyszerre ugyanazt csinálja egymás tükörképéneként
- Szimmetria tengelye szerint két különböző színnel színezett szív vizsgálata tükörrel; megadott ábrák vizsgálata, „Előállítható-e az adott szív és tükör segítségével az ábra? Ha igen, akkor hogyan?”
- Papírlap egyik oldalára festékpaca nyomása, a papír másik felének ráhajtása, a papír szétnyitása, a készült minta kiegészítése
- Összehajtott papírból alakzat kivágása
- Összehajtott papírra rajzolt alakzat határvonalainak átbökése gombostűvel
- Néhány kirakott logikai lap (színes rúd) tükörképének megépítése függőleges tengelyre nézve, vízszintes tengelyre nézve (ahogy a tóban látszik)
- „Hideg-meleg” játék kincskeresésre
- Irányokat jelölő szavak értelmezése térben és síkon, például tolltartó helyezése a szék mellé balra, jobbra, fölé, alá úgy, hogy a székhez nem nyúlunk; majd ceruza helyezése a füzet mellé balra, jobbra, fölé (!), alá (!) úgy, hogy a füzethez nem nyúlunk
- Tájékozódás a babaházban: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás labirintusban és négyzethálós mintákon: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le; tájékozódás vonalrendszerbe rajzolt házban és a ház „utcájában”: jobbra, balra, előre, hátra, fel, le

- „Telefonos” játék logikai lapokkal, mozaiklapokkal, színes rudakkal
- „Különbségkereső” játék párban: két tanuló hátára ragasztott egy-egy kép közötti különbségek megtalálása
- Ismert útvonal leírása szóban, például: „Hogyan jutsz az iskolából a játszótérre?”
- Bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulóponttra
- Szituációs játékban színházjegyek, mozijegyek alapján ülőhelyek megtalálása
- „Vándorvezér” játék sakktáblán, például „f4-ről 2 mezőt felfele lépve hova jutunk?”
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak

Témakör: Statisztika, valószínűség

Orakeret: 6 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
1. Adatok megfigyelése	<p>Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése</p> <p>Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése</p> <p>Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal</p> <p>Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen</p> <p>Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</p>	adat, diagram
2. Valószínűségi gondolkodás	<p>Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása</p> <p>Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése</p> <p>Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről</p> <p>„Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során</p> <p>Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például:</p>	véletlen; „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” esemény; tipp

	strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Tornasor” játék: a tanulók oszlopokba rendeződnek valamilyen szempont szerint, például ki melyik hónapban, évszakban született; mekkora a lábmérete, kisujj mérete; hány betűből áll a neve – Versenyek eredményének feljegyzése, például „Ki tud több gyufaszálat egyesével felvenni a földről egy perc alatt?”; a versenyzők eredményének rögzítése négyzethálós papíron – Saját testméretek mérése, a kapott adatok elemzése, például fejkörfogat lemérése fejdísz készítéséhez papírcsíkkal, majd a papírcsíkok felragasztása függőlegesen egymás mellé; helyből távolugrás lemérése spárgával, spárgák felragasztása – Sajtos dobozok „Kukás” játékok – „Macska-egér harc” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a bábuk, az egér indul, 1-2-3-4-es dobásokra haladhat a dobott értéknek megfelelően, a macska pedig 5-6-os dobásra; utoléri-e a macska az egeret, mielőtt az egér a 20-as mezőn lévő egérlukba ér? – „Teknős és nyúl” játék: 20 mezőből álló pályán haladnak a „versenyzők”; teknős 1-2-3-4-es dobásra mozdul, nyúl 5-6-ra; az nyer, aki hamarabb ér célba – Tippelős feladat: a tanulók házi kedvencei nevének felírása cetlikre; fajonkénti csoportosításuk (kutya, macska, akvárium stb.); a csoportosítás alapján oszlopdiagram készítése; a cetlik kalapba gyűjtése, majd húzás a kalapból; húzás előtt az oszlopdiagram jellemzőinek figyelembevételével tippelés, hogy milyen állat nevét húzzuk majd ki a kalapból – Valószínűségi kísérletek, például: 3 piros, 3 kék golyó közül 3 golyó húzása, majd 1 piros és 5 kék golyó közül 3 golyó húzása; „Melyik esetben könnyebb 3 egyformát húzni?”, „Tippelj!”, „Végezz 20-20 kísérletet!” – Kockákra számokat írunk a szabályostól eltérő módon, például 1; 2; 2; 3; 3; 4; játék ezekkel a kockákkal (Sárkányok erdeje játék) 		
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> - megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket; - játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez; - tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét; - válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között; - felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát; - folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint; - személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet; - azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket; - megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával; - barkochbázis valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket; - halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint; - adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja; 		

- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.
- összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 20-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, úrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 20-as számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;

- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.
- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.
- értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellen kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.
- megszámlál és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 20-as számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel, százakkal, ezresekkel;
- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 20-as számkörben;
- megnevezi a 20-as számkör számainak egyes szomszédjait.
- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.
- helyesen írja az arab számjeleket.
- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 20-ig.
- helyesen értelmezi a 20-as számkörben az összeadást, a kivonást.
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;

- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg változtatásának következményeit.
- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat; fejben pontosan összead és kivon a 20-as számkörben;
- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármások tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármásokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival vagy nyitott mondattal.
- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: dm, m, dl, l; kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 20-as számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít képek, alaprajzok alapján;
- elkészíti egyszerű testek alaprajzát;

- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemez használatakor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel;
- felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.
- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajlítással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglalest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglalestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- különbséget tesz testek és síkidomok között;
- kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.
- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel;
- felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.
- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat;
- térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.
- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.

- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.
- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;

- keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
- megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- tudatosan emlékezetébe vés szavakat, számokat, utasítást, adott helyzetre vonatkozó megfogalmazást;
- hiányos állításokat igazzá tevő elemeket válogat megadott alaphalmazból;
- egy állításról ismeretei alapján eldönti, hogy igaz vagy hamis;
- ismeretei alapján megfogalmaz önállóan is egyszerű állításokat;
- példákat gyűjt konkrét tapasztalatai alapján matematikai állítások alátámasztására.
- összehasonlít véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 100-as számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 100-as számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.
- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.

- értelmezi, elképzeli, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.
- megszámlál és leszámol; adott (alkalmilag választott vagy szabványos) egységgel meg- és kimér a 100 – as számkörben; oda-vissza számlál kerek tízesekkel;
- ismeri a következő becslési módszereket: közelítő számlálás, közelítő mérés, mérés az egység többszörösével; becslését finomítja újrabecsléssel.
- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban a 100-as számkörben;
- megnevezi a 100 - as számkör számainak egyes, tízes, tízesekre kerekített értékét.
- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X , jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.
- helyesen írja az arab számjeleket
- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok tízesekből és egyesekből való épülését, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alaki, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 100-ig.
- helyesen értelmezi a 100-as számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.
- helyesen használja a műveletek jeleit;

- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát.
- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.
- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 100-as számkörben a számok 10-zel való szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modellként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- elsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;
- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elempárok, elemhármassok tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elempárokat, elemhármassokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.
- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalommérés és a tömegmérés szabványegységei közül a következőket: cm, dm, m, dl, l; dkg, kg;
- ismeri az időmérés szabványegységeit: az órát, a percet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 100-as számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésakor kapott mérőszámait;

- megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- ismer a terület és terület mérésére irányuló tevékenységeket.
- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemez, vonalzót használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon.
- megkülönböztet, azonosít egyedi konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;
- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajrással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.
- különbséget tesz testek és síkidomok között;
- kiválasztja megadott síkidomok közül a sokszögeket.
- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;

- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.
- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házszám alapján megtalál házat; térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.
- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.
- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámolja az egyes kimenetelek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

3. évfolyam

Óraszám:	144/év	4/hét
-----------------	---------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok 1. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata (3) 2. Rendszerezés, rendszerképzés (5) 3. Állítások (4) 4. Szám és valóság kapcsolata (4)	16
II.	Számelmélet, algebra 1. Problémamegoldás (5) 2. Szöveges feladatok megoldása (8) 3. Számlálás, becslés (5) 4. Számok rendezése (3) 5. Számok tulajdonságai (9) 6. Számok helyi értékes alakja (6) 7. Alapműveletek értelmezése (3) 8. Alapműveletek tulajdonságai (4) 9. Szóbeli számolási eljárások (6) 10. Fejben számolás (8) 11. Írásbeli összeadás és kivonás (8) 12. Írásbeli szorzás és osztás (8) 13. Törtrészek (6) 14. Negatív számok (4)	83
III.	Függvények, az analízis elemei 1. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése (10)	10
IV.	Geometria, mérések 1. Mérőeszköz használata, mérési módszerek (10) 2. Alkotás térben és síkon (6) 3. Alakzatok geometriai tulajdonságai (6) 4. Transzformációk (4) 5. Tájékozódás térben és síkon (3)	29
V.	Statisztika, valószínűség 1. Adatok megfigyelése (3) 2. Valószínűségi gondolkodás (3)	6
	Ismétlés, számonkérés	folyamatos
	Összesen óraszám:	144

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok		
Orakeret: 16 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	<p>Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül</p> <p>Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés</p> <p>Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint</p> <p>Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása</p> <p>A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata</p> <p>Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem kör</i></p> <p>Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értéke: a logikai „nem” és a logikai „és”</p> <p>Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel</p> <p>Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazábra egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög</p> <p>A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon</p> <p>Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása</p>	logikai „nem”, logikai „és”

	<p>Két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van</p> <p>A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére</p>	
2. Rendszerezés, rendszerképzés	<p>Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek)</p> <p>A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor</p> <p>Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással</p> <p>Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz</p> <p>Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után</p> <p>Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</p>	
3. Állítások	<p>Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján</p> <p>Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése</p> <p>Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása</p> <p>Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése</p>	Nincs új fogalom

	<p>Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása</p> <p>Személyekre, tárgyra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése</p> <p>Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése</p>	
<p>4. Szám és valóság kapcsolata</p>	<p>Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 1000-es számkörben</p> <p>Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel</p> <p>Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban</p> <p>Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 1000-es számkörben</p> <p>A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata</p> <p>Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 1000-es számkörben</p> <p>A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata</p> <p>A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban</p>	

Javasolt tevékenységek:

- Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is
- Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal
- Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal
- „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítás
- „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel
- „Ki jut a várba?” játék
- Játék logikai lapokkal
- Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzása (metszetképzés)
- Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés
- Logikai lapokból „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal
- „Királyos játék” logikai lapokkal
- Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel
- Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján
- 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása
- Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik
- „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása
- Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejfölös poharakból; faágakból; spárgákából
- Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása
- Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása
- Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével
- Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrác „Telefonos” játék
- „Rontó” játék
- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis

- Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A ... rúd hosszabb, mint a ... rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá
- „Mastermind” játék színekkel és számokkal
- Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”
- Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve)
- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjük?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem

Témakör: Számelmélet, algebra

Órakeret: 83 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Problénamegoldás	<p>Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése</p> <p>Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel</p> <p>Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással</p> <p>Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</p> <p>A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése</p> <p>Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek</p> <p>Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán</p> <p>Többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is</p> <p>Visszafelé gondolkodással következtetési feladatok megoldása</p>	Nincs új fogalom

	<p>Egyszerű következtetési szöveges feladatok megoldása, például: tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással</p> <p>Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése</p> <p>Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés</p> <p>Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése</p>	
2. Szöveges feladatok megoldása	<p>A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése</p> <p>Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)</p> <p>Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan</p> <p>Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése</p> <p>Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása</p> <p>Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos</p> <p>Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat</p> <p>Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</p>	felesleges adat

	<p>Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása</p> <p>Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása</p> <p>Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés</p> <p>Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</p> <p>Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</p>	
3. Számlálás, becslés	<p>Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel oda-vissza 1000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</p> <p>Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 1000-es számkörben</p> <p>Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása</p> <p>Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor</p> <p>Becslések értékelése</p>	
4. Számok rendezése	<p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: $200/2$, $50 \cdot 2$, $550-250$): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülből) hányszor akkora, hányada</p> <p>Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel</p>	<p>százassal számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés</p>

	<p>Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 1000-es számkörben</p> <p>Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</p> <p>Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: $300-160$, $40 \cdot 20$) helyének megkeresése a számegyenesen 1000-es számkörben</p> <p>Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen</p> <p>Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 200-tól 850-ig tízesével</p> <p>Számok egyes, tízes, százaz, szomszédainak ismerete 1000-es számkörben</p> <p>Számok tízesekre, százazokra, kerekítése 1000-es számkörben</p>	
5. Számok tulajdonságai	<p>Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal</p> <p>Pároság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 1000-es számkörben</p> <p>Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során</p> <p>Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során</p>	háromjegyű számok, római számok

	<p>Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse</p> <p>Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege</p> <p>Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</p> <p>A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése</p>	
6. Számok helyi értékes alakja	<p>Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal</p> <p>Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel</p> <p>Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es számkörben</p> <p>Számok százásokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül</p> <p>Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján</p> <p>A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése</p> <p>Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján</p>	helyi érték, alaki érték, valódi érték, század, ezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer

	<p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete</p> <p>Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 1000-es számkörben</p> <p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 1000-es számkörben</p>	
7. Alapműveletek értelmezése	<p>Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es számkörben</p> <p>Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 1000-es számkörben</p> <p>Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása</p> <p>Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</p> <p>Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése</p> <p>A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék</p> <p>Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához</p>	tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel
8. Alapműveletek tulajdonságai	<p>Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása</p>	

	<p>Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</p> <p>Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 1000-ig</p> <p>Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál</p> <p>Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére</p>	
9. Szóbeli számolási eljárások	<p>Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 1000-es számkörben</p> <p>Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 1000-es számkörben</p> <p>A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése az 1000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek százasokkal való számolás során</p> <p>A 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése</p> <p>Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása</p> <p>Teljes háromjegyűek összegének, különbségének százasokra kerekített értékekkel való becslése</p>	

	<p>Teljes kétjegyűek egyjegyűvel való szorzatának becslése</p> <p>Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése</p>	
10. Fejben számolás	<p>Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során</p> <p>Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása</p> <p>A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete</p> <p>Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben</p> <p>Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;</p> <p>Fejszámolás az 1000-es számkörben kerek tízesekkel, százassal a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben</p>	kerek százaz, kerek ezres
11. Írásbeli összeadás és kivonás	<p>Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel</p> <p>Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes és a tízes helyi értéken</p> <p>Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére</p> <p>Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése</p>	írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás

	<p>pótlással, elvétellel a különbség változása alapján</p> <p>A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása</p> <p>Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel</p>	
12. Írásbeli szorzás és osztás	<p>Több egyenlő tag írásbeli összeadása</p> <p>Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval</p> <p>Írásbeli szorzás kerek tízesekkel</p> <p>Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással</p> <p>Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással</p> <p>Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez</p>	visszaszorzás
13. Törtrészek	<p>Tevékenységgel megjelenít egységtörteket.</p> <p>A kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására</p>	egész, törtrész, egységtört
14. Negatív számok	<p>Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése</p> <p>Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben</p>	pozitív, negatív

	<p>Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék)</p> <p>Hőmérőmodell használata</p> <p>Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással</p> <p>A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során</p> <p>Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak – Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátszásához – Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető – Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat – Logikai rejtvények, történetek – „Gondoltam egy számot” – Nim játékok – Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok – Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika – Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is – Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása – Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése – „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban – „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?” – „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szövegkörnyezetből – Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal – Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz – „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik 		

- Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, 10 000 db 5 forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámolni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000, 10 000 másodperc? Mire elég 1000, 10 000 perc?”
- Abakuszon, szorobánon számlálás
- „Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal
- Különféle módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba
- „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével
- Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma
- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal
- Számtulajdonságokra épülő bűvésztükkök megismerése, megértése
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán
- „Hoci, nesze” játék
- Felcsavart számegyenes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása
- Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére
- Apró tárgyak kifizetése legkevesebb érmével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint”
- Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése
- Tevékenységek Dienes-készlettel
- Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon
- „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal
- „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százasok helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz
- Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása
- Maradékos osztás lejátszása pénzekkel, részekre osztással
- Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása
- Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó művelet sorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7 -es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36 -os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel
- Összetett szöveges feladatok leírása egy művelet sorral; több művelet sor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; művelet sorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”
- „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal
- Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel

- Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk
- Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás érméinek leltározása táblázatban; minden pénzérmének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszeresződésének megfigyelése
- Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével
- Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével
- Szorzat kiszámítása az e „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához
- „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége
- egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével
- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”)
- Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal
- Írásbeli összeadás lejátszása „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például $RÉT + RÉT = KERT$
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal
- „Lépj hozzám!” játékos feladat
- 1 ketted, 1 negyed, 1 nyolcad előállítás felezésekkel papírhajtogatással
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenketted előállítás papírcsík hajtogatásával
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is
- Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög)
- Alkotás törtrészeknek megfelelően, például „Alkoss úgy valamit, hogy a 2 harmad része sárga legyen!”
- „Pizzarendelés” feladat: 2 különböző színű papírtányért sugara mentén bevágva összecsisztatunk; az egyik tányéron beosztások vannak (például 12 egyenlő részre van osztva), így adott törtrészeket tudunk ábrázolni; különböző beosztású tányérokon csak bizonyos törteket lehet „kiforgatni”, például 1 negyedet kezdetben a 4-es, majd a 8-as, a 12-es beosztású tányéron tudják kiforgatni, viszont a 10-esen nem

- Memóriajáték különféle képpen ábrázolt törtrészekkel
- Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor
- Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása
- Fagypon alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagylalt, jégkocka segítségével
- „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet
- „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak

Témakör: Függvények, az analízis elemei

Órakeret: 10 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	<p>Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése</p> <p>Számpárok, számhármások közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</p> <p>Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</p> <p>Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása</p> <p>Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból</p> <p>Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése</p> <p>Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba</p> <p>Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</p> <p>Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</p>	táblázat, nyitott mondat

	<p>Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése</p> <p>Szabályjátékokban az elempárok, elemhármások megjelenítése táblázatban</p> <p>Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármások létrehozása</p> <p>Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</p> <p>Sorozatok, szabályjátékok alkotása</p> <p>Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten – Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva – Kakukktojás játékok – „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt – Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése – Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős – A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tíze van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatás lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése – „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal 		

Témakör: Geometria, mérések		
Órakeret: 29 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Mérőeszköz használata, mérési módszerek	<p>Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</p> <p>Mennyiségek összemérése</p> <p>Mérési módszerek alkalmazása</p> <p>Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése</p> <p>szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg</p> <p>Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</p> <p>Szabványos mérőeszközök használata</p> <p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata</p> <p>Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása</p> <p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</p> <p>Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése</p> <p>Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 1000-es számkörben</p> <p>Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között</p> <p>Mértékváltás eszköz segítségével</p> <p>Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt</p>	kerület, km, ml, cl, g, dkg

	<p>Takarékosság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva)</p> <p>Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)</p> <p>Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal)</p> <p>A terület és kerület szavak értő használata</p>	
2. Alkotás térben és síkon	<p>Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókából, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</p> <p>Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint</p> <p>Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben</p> <p>Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással</p> <p>Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifeszítve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel, körzővel)</p> <p>Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során</p> <p>Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal,</p>	

	<p>gumikarika kifestésével, vonalzó rajzolással adott feltételek szerint</p> <p>Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése</p> <p>Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</p> <p>Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítás, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése</p>	
<p>3. Alakzatok geometriai tulajdonságai</p>	<p>Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon</p> <p>Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése</p> <p>Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján</p> <p>Halmazba nem tartozó alakzatok keresése</p> <p>Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”</p> <p>Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</p> <p>Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon</p> <p>Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak,</p>	<p>lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög</p>

	<p>szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”</p> <p>A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal</p> <p>Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása</p> <p>Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása</p> <p>Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükörszimmetriája</p> <p>Téglatest egybevágó lapjainak felismerése</p> <p>Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján</p> <p>Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal</p> <p>Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel</p> <p>Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással</p> <p>Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz</p> <p>Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria</p> <p>Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással</p> <p>Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással</p> <p>Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján</p> <p>Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján</p>	
--	---	--

4. Transzformációk	<p>Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</p> <p>Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</p> <p>Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</p> <p>Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</p> <p>Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral</p> <p>Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel</p> <p>Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral</p> <p>Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése</p> <p>Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással</p> <p>Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben</p>	eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép
5. Tájékozódás térben és síkon	<p>Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban</p> <p>Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgatások során</p> <p>Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek</p>	négyzetháló, térkép

	<p>Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</p> <p>Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</p> <p>Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban</p> <p>Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása</p> <p>Egyszerű térképek készítése</p> <p>Tájékozódás négyzethálón, térképen</p>	
--	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése
- Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése
- Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése
- Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen
- Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot
- Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben
- Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása
- „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobznak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján
- „Szobasarok” cipősdobozból, belehelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból
- Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére
- Adott síkidomokból téglatest építése
- 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása
- A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá

- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények
- „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével
- oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához
- Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján
- Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból
- Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból
- Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához
- Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal
- „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése
- Sokszögek építése szívószálakból
- Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata
- „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás
- Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból
- Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk
- Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapról négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges
- Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése
- Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei
- Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát
- Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával
- Összehajtott, majd szétnyitott lap bal oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafittal a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése
- Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése
- Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Kacsaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés előlről sokszor
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak
- Kincskeresés utasítások alapján
- Kincskeresés térkép alapján
- „Torpedó” játék
- „Telefonos” játék

<ul style="list-style-type: none"> – Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalokról – Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével – „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájjakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?” 		
Témakör: Statisztika, valószínűség		
Orakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
1. Adatok megfigyelése	<p>Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel</p> <p>Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán)</p> <p>Mért adatok lejegyzése</p> <p>Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban</p> <p>Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása</p> <p>Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</p>	adat, diagram
2. Valószínűségi gondolkodás	<p>Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása</p> <p>Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben</p> <p>Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése</p> <p>„Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése</p> <p>Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel</p> <p>Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése</p> <p>A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatóásával</p>	

Javasolt tevékenységek:

- Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése
- Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...
- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés: „Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”
- Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok
- Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével
- 10 korongot feldobunk, számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz
- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű
- Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet
- Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja

4. évfolyam

Óraszám:	I 44/év	4/hét
-----------------	----------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
I.	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok 1. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata (3) 2. Rendszerezés, rendszerképzés (5) 3. Állítások (4) 4. Szám és valóság kapcsolata (4)	16
II.	Számelmélet, algebra 1. Problémamegoldás (5) 2. Szöveges feladatok megoldása (8) 3. Számlálás, becslés (5) 4. Számok rendezése (3) 5. Számok tulajdonságai (8) 6. Számok helyi értékes alakja (6) 7. Alapműveletek értelmezése (3) 8. Alapműveletek tulajdonságai (4) 9. Szóbeli számolási eljárások (6) 10. Fejben számolás (8) 11. Írásbeli összeadás és kivonás (8) 12. Írásbeli szorzás és osztás (8) 13. Törtrészek (6) 14. Negatív számok (5)	83
III.	Függvények, az analízis elemei 1. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése (10)	10
IV.	Geometria, mérések 1. Mérőeszköz használata, mérési módszerek (10) 2. Alkotás térben és síkon (6) 3. Alakzatok geometriai tulajdonságai (6) 4. Transzformációk (4) 5. Tájékozódás térben és síkon (3)	29
V.	Statisztika, valószínűség 1. Adatok megfigyelése (3) 2. Valószínűségi gondolkodás (3)	6
	Ismétlés, számonkérés	folyamatos
	Összesen óraszám:	144

Témakör: Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok		
Orakeret: 16 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	<p>Barkochbázás konkrét tárgyak kirakása nélkül</p> <p>Barkochba játékokban minél kevesebb kérdésre törekvés</p> <p>Személyek, tárgyak, képek, alakzatok, jelek, számok válogatása választott vagy adott szempont, tulajdonság szerint</p> <p>Elkezdett válogatások esetén az elemek közös tulajdonságának felismerése, a válogatás szempontjának megfogalmazása; címkézés, a felismert szempont alapján a válogatás folytatása</p> <p>A halmazba nem való elemek esetén az elemek tulajdonságainak tagadása, a logikai „nem” használata</p> <p>Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például <i>nem kör</i></p> <p>Válogatások kétszer kétfelé (két szempont szerint) tárgyi tevékenységgel; az egy helyre kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságainak keresése, értéke: a logikai „nem” és a logikai „és”</p> <p>Két halmaz közös részének jellemzése logikai „és”-sel</p> <p>Elemek elhelyezése halmazábrában, a halmazára egyes részeinek jellemzése, például piros, de nem háromszög; se nem piros, se nem háromszög</p> <p>A kétszer kétfelé (két szempont szerint) válogatás ábrázolása Venn-diagramon</p> <p>Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása</p>	logikai „nem”, logikai „és”

	<p>Két szempont egyidejű figyelembevétele, például: háromjegyű és számjegyeinek összege 8; tükrös és négy szöge van</p> <p>A logikai „és” helyes használata két halmaz közös részének jellemzésére</p>	
2. Rendszerezés, rendszerképzés	<p>Elemek sorozatba rendezése az egyező és eltérő tulajdonságok száma alapján (például: a szomszédos elemek pontosan egy tulajdonságban különbözzenek)</p> <p>A válogatás, osztályozás, rendszerezés alkalmazása más tantárgyak tanulásakor</p> <p>Alkalmilag összeállított készletek és különféle teljes logikai készletek elemeinek egy vagy több szempont szerinti válogatása, rendszerezése tevékenységgel, mozgással</p> <p>Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz</p> <p>Teljes rendszert alkotó legfeljebb 48 elemnél a hiány felismerése a rendszerezés elvégzése után</p> <p>Az összes, a feltételeknek megfelelő alkotás felsorolása egyszerű esetekben: 2-3 feltétel esetén, kis elemszámú problémánál</p>	
3. Állítások	<p>Adott konkrét helyzetről köznyelvi és matematikai tartalmú állítások megfogalmazása szabadon és irányított megfigyelések alapján</p> <p>Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának és hamisságának eldöntése</p> <p>Adott halmazra és egyes részeire vonatkozó állítások megfogalmazása</p> <p>Halmazra és a halmaz részhalmazaira vonatkozó állítások igazságának eldöntése</p>	Nincs új fogalom

	<p>Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása</p> <p>Személyekre, tárgyra, formákra, számokra vonatkozó hiányos állítások kiegészítése igazzá, nem igazzá; kis elemszámú alaphalmazon az összes igazzá tevő elem, elempár megkeresése</p> <p>Lezárt hiányos állítások igazságának megítélése</p>	
4. Szám és valóság kapcsolata	<p>Természetes szám darabszám, mérőszám és értékmérő tartalommal 10 000-es számkörben</p> <p>Számkörbővítések során valóságos tapasztalatszerzés a nagyobb számokról konkrét számlálással, egyénileg és csoportosan végzett tevékenységekkel (például: 415 kukoricaszem, 120 pálcika/gyerek, 4512 db papír zsebkendő 100-as csomagolású papír zsebkendő segítségével kirakva)</p> <p>Tapasztalatszerzés nagy számok mérőszámként való megjelenéséről a valóságban (például: 4512 cm, 4512 mm, 4512 g, 4512 másodperc)</p> <p>Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összehasonlítása mérőszámaik alapján, kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációk felismerése, megnevezése 10 000-es számkörben</p> <p>A természetes számok körében a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezések helyes használata</p> <p>Mennyiségekre vonatkozó feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmak helyes használata 10 000-es számkörben</p> <p>A mennyiségi viszonyokat kifejező szavak, nyelvtani szerkezetek helyes használata</p>	

	A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Barkochba játék különféle logikai készleteken többféle szabály szerint, például egyszerű barkochba, fordított barkochba, barkochba két elem egyszerre történő kitalálására, kapcsolati barkochba; ezek mindegyikének kipróbálása hazudósan is – Játék tanulók által csoportban készített 3, 4 ábrás kártyakészlettel, tananyaghoz igazított tartalommal – Játék tanulók által csoportban készített logikai kártyacsomaggal – „Ország, város” játék számokkal: egy-egy oszlopnak egy-egy számtulajdonság felel meg; sorsolt számjegyekből az oszlopoknak megfelelő tulajdonságú számok előállítására – „Kapuőr” útválasztó játék két kapuőrrel – „Ki jut a várba?” játék – Játék logikai lapokkal – Tanulók, tárgyak válogatása két tulajdonság szerint két külön hulahoppkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, tanulói ötlet alapján a hulahoppkarikák összehúzó (metszetképzés) – Tárgyak, képek, alakzatok, számok válogatása két tulajdonság szerint papírlapra és madzagkarikába, mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek helyének keresése, a papírlappal és a madzagkarikával metszetképzés – Logikai lapokból „kígyó” vagy „háló” készítése, a szomszédos elemek között 1-2-3-4 eltérő tulajdonsággal – „Királyos játék” logikai lapokkal – Logikai készlet elemeinek körberakása egy különbséggel – Két elem között további elemek segítségével útvonal építése a szomszédos elemekre vonatkozó feltétel alapján – 3×3-as, 4×4-es táblázatba elemek rendezése feltételek alapján, például legyen közös tulajdonság soronként; lerakott elemek átrendezése; hiányzó elemek pótlása – Úthálózaton való végighaladás: az elágazásokba útjelző táblákat rakunk a logikai készlet elemeinek tulajdonságai szerint; az úthálózatot a gyerekek végigjárják kezükben egy logikai elemmel; a megfelelő helyre kell érkezniük; az úthálózatot lerajzolják ágrajzként, a saját útvonalukat jelölik – „Elvitte a szarka” játék, hiányzó elemek megtalálása – Egyszerű logikai készlet készítése csoportmunkában, például tejfölös poharakból; faágakból; spárgákból – Logikai készlet elemeiből feltételeknek megfelelő összes elem kiválasztása, ágrajz kiegészítése, alkotása – Szendvicsek készítése – összes lehetőség kirakása – Sorba rendezős feladat: sorban mindenki rak egy új lehetőséget, például 2 piros, 2 kék gyöngyöt fűz fel fogpiszkálóra, úgy, hogy számít a sorrend; ha nem tud rakni, passzol, aki jót rakott, kap egy zsetont, aki olyat rak, ami már volt, visszaad egy zsetont; amikor már senki sem tud rakni, közösen megbeszélik, hogy miért nincs több a kirakott elemek rendszerezésével – Geometriai alkotások során az adott feltételeknek megfelelő alkotások gyűjtése, rendszerezési szempontok keresése tanítói segítséggel, például tetromino elemeinek megalkotása; 3×3-as pontrác „Telefonos” játék – „Rontó” játék 		

- „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, 1 hamisat, 2 igazat; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis
- Papírcsíkon egy olyan állítás szerepel, amely két helyen is hiányos, a hiányt konkrét dobozok jelzik; a mondat kiegészítése azzal, hogy a dobozokba elemeket választunk, például: „A ... rúd hosszabb, mint a ... rúd”, olyan rúdpárok keresése, amelyek igazá teszik a mondatot, illetve amelyek hamissá
- „Mastermind” játék színekkel és számokkal
- Alakzatok rajzolása milliméterpapíron a vonalak mentén; „Hány kis négyzetből áll a bekerített rész?”
- Különböző számok kivágása négyzethálós füzetből és milliméterpapírból is, például 347 az 3 db 10×10-es négyzet, 4 db 10-es csík és 1 db 7-es csík (fektetve)
- Mérések különféle mértékegységekben, a mérés pontosságának korlátai, szükséges mértékegységek értő megválasztása, például „Mit mivel és miben mérjük?”; iskolás gyerekek tömegét grammban mérni felesleges; füzet hosszát érdemes lehet milliméterben megadni, de egy futópálya hosszát nem

Témakör: Számelmélet, algebra

Orakeret: 83 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Probléma- megoldás	<p>Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzet felismerése, arra megoldás keresése</p> <p>Hiányzó információk pótlása méréssel, számlálással, információgyűjtéssel</p> <p>Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással</p> <p>Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása</p> <p>A kapott megoldás visszahelyezése a szituációba, a megoldás értelmezése</p> <p>Ellenőrzés: a kapott megoldás megfelel-e a megadott feltételeknek</p> <p>Kérdésfeltevés a problémahelyzet kapcsán</p> <p>Többlépéses cselekvéssor, műveletsor elvégzése visszafelé is</p> <p>Visszafelé gondolkodással következtetéses feladatok megoldása</p> <p>Egyszerű következtetéses szöveges feladatok megoldása, például:</p>	Nincs új fogalom

	<p>tevékenységgel, ábrarajzolással, szakaszos ábrázolással</p> <p>Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése</p> <p>Egy- és többszemélyes logikai játékokban egy-két lépéssel előre tervezés</p> <p>Többféle megoldási mód keresése, a különböző megoldási módok értékelése</p>	
2. Szöveges feladatok megoldása	<p>A hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveg önálló értelmezése</p> <p>Hétköznapi felmerülő matematikai tartalmú problémákkal kapcsolatos szöveges feladatok értelmezése, megoldása (például: bajnokság, időbeosztás, vásárlás, sütés-főzés)</p> <p>Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal önállóan</p> <p>Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése</p> <p>Kérdés értelmezése, keresendő adatok azonosítása</p> <p>Adatok különböző típusainak megkülönböztetése, például: felesleges, hiányos</p> <p>Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen szimbolikus rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, táblázat, szakaszos ábra, nyíldiagram, halmazábra, sorozat</p> <p>Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül</p> <p>Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása</p> <p>Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása</p>	felesleges adat

	<p>Megoldás értelmezése az eredeti problémára, ellenőrzés</p> <p>Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása</p> <p>Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkra, adott matematikai modellhez, számfeladathoz</p>	
3. Számlálás, becslés	<p>Számlálások egyesével, kerek tízesekkel, százassal, ezresekkel oda-vissza 10 000-es számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül</p> <p>Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 10 000-es számkörben</p> <p>Becslés szerepének, korlátainak tudatosítása</p> <p>Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása, becslés finomítása, újrabecslés valóságos dolgokkal, mennyiségekkel gyakorlati helyzetekben (például vásárlás), számítások ellenőrzésekor</p> <p>Becslések értékelése</p>	
4. Számok rendezése	<p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása művelettel megadott alakokban is (például: $2000/2$, $500 \cdot 2$, $1250-250$): melyik nagyobb, mennyivel nagyobb, (körülbelül) hányszor akkora, hányada</p> <p>Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel</p> <p>Számegyenes rajzolása a számok helyének jelölésével 10 000-es számkörben</p> <p>Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével</p> <p>Leolvasások a számegyenesről; számok, műveletes alakban megadott számok (például: $300-160$, $40 \cdot 20$)</p>	százassal, ezresekkel számszomszéd, ezres számszomszéd, kerekítés

	<p>helyének megkeresése a számegyenesen 10 000-es számkörben</p> <p>Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen</p> <p>Számok helyének azonosítása különböző tartományú és léptékű számtáblákon, például: 300-tól 400-ig egyesével; 1200-tól 2850-ig tízesével</p> <p>Számok egyes, tízes, százaz, ezres szomszédainak ismerete 10 000-es számkörben</p> <p>Számok tízesekre, százazokra, ezresekre kerekítése 10 000-es számkörben</p>	
5. Számok tulajdonságai	<p>Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal</p> <p>Párosság és páratlanság fogalmának értelmezése párosítással és két egyenlő részre osztással a 10 000-es számkörben</p> <p>Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése és gyűjtése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések, megfigyelések során</p> <p>Háromszögszámok, négyzetszámok gyűjtése különféle eszközökkel végzett alkotások során</p> <p>Számok jellemzése más számokhoz való viszonyukkal, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse</p> <p>Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya, számjegyeinek összege</p> <p>Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban</p>	három- és négyjegyű számok, római számok

	A római számjelek közül az I, V, X jelek, valamint az ezekből képezhető számok írása, olvasása a hétköznapi helyzetekben, például: óra, keltezés, kerületek jelölése	
6. Számok helyi értékes alakja	<p>Csoportosítások, beváltások tízes számrendszerben különféle eszközökkel a 1000-es és 10 000-es számkörben, például előre csomagolt, illetve jól csomagolható tárgyakkal, pénzekkel, abakusszal</p> <p>Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel</p> <p>Leltárak készítése tízes számrendszerben az elvégzett tevékenységek alapján 1000-es és 10 000-es számkörben</p> <p>Számok ezresekre, százasokra, tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása, felismerése nem csak rendezett alakban eszközzel (például: pénz) és eszköz nélkül</p> <p>Számok írása, olvasása helyiérték-táblázat alapján</p> <p>A helyi értékek egymáshoz való viszonyának megértése</p> <p>Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján</p> <p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmának ismerete</p> <p>Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 10 000-es számkörben</p> <p>Számok nagyság szerinti összehasonlítása hallás alapján és leírt jelük alapján 10 000-es számkörben</p>	helyi érték, alaki érték, valódi érték, százas, ezres, tízezres, helyiérték-táblázat, tízes számrendszer
7. Alapműveletek értelmezése	<p>Összeadás és kivonás értelmezései és kapcsolatuk 1000-es, 10 000-es számkörben</p> <p>Szorzás és osztás értelmezései és kapcsolatuk a 10 000-es számkörben</p>	tag, tényező, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék, maradékos osztás, zárójel

	<p>Maradékos osztásra vezető tevékenységek végzése, feladatok megoldása</p> <p>Műveletről szöveges feladat, ábra készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése</p> <p>Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése</p> <p>A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék</p> <p>Zárójel használata konkrét esetekben megfogalmazott problémák leírásához, megoldásához</p>	
8. Alpműveletek tulajdonságai	<p>Műveleti tulajdonságok megfigyelése tapasztalások során: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat szétagolása</p> <p>Műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél</p> <p>Hiányos művelet és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 10 000-ig</p> <p>Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése; a tapasztalatok alkalmazása számolásnál</p> <p>Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére</p>	
9. Szóbeli számolási eljárások	<p>Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 10 000-es számkörben</p> <p>Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok</p>	

	<p>felhasználásával 10 000-es számkörben</p> <p>A 100-as számkörben tanult számolási eljárások gyakorlása és analógiák alapján történő kiterjesztése a 10 000-es számkörre kerek tízesekkel és kerek századokkal való számolás során</p> <p>A 10-zel, 100-zal, 1000-rel való szorzás, osztás és a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódás kapcsolatának megértése</p> <p>Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése, alkalmazása</p> <p>Teljes négyjegyűek összegének, különbségének századokra kerekített értékekkel való becslése</p> <p>Teljes kétjegyűek két- és egyjegyűvel való szorzatának becslése</p> <p>Hétköznapi helyzetekben alkalmazható észszerű becslés megválasztása, a becslés pontosságának ellenőrzése</p>	
10. Fejben számolás	<p>Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során</p> <p>Teljes kétjegyűek összeadása, kivonása</p> <p>A kisegyszeregy, annak megfelelő bennfoglalások és egyenlő részekre osztások emlékezetből való ismerete</p> <p>Fejszámolás gyakorlása 100-as számkörben</p> <p>Fejszámolás a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során, például: szorzótáblák;</p> <p>Fejszámolás a 10 000-es számkörben kerek tízesekkel, századokkal, ezresekkel a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben</p>	kerek század, kerek ezres

<p>11. Írásbeli összeadás és kivonás</p>	<p>Az írásbeli műveleti eljárások alapozása, megértése a számrendszeres gondolkodás továbbépítésével és különféle eszközökkel</p> <p>Az írásbeli összeadás algoritmusának fokozatos megismerése: továbbvitel az egyes, a tízes, a százás helyi értéken</p> <p>Hiányos összeadások gyakorlása az írásbeli kivonás előkészítésére</p> <p>Az írásbeli kivonás algoritmusának megismerése pótlással, elvétellel a különbség változása alapján</p> <p>A kivonás pótlásos eljárásának begyakorlása</p> <p>Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel; az eredmény összevetése a becsléssel; szükség esetén ellenőrzés az ellentétes művelettel</p>	<p>írásbeli művelet, hiányos összeadás, pótlás</p>
<p>12. Írásbeli szorzás és osztás</p>	<p>Több egyenlő tag írásbeli összeadása</p> <p>Az írásbeli szorzás algoritmusának begyakorlása egyjegyű szorzóval</p> <p>Írásbeli szorzás kerek tízesekkel</p> <p>Írásbeli szorzás teljes kétjegyűekkel két lépésben</p> <p>Írásbeli osztás szemléltetése pénzekkel, részekre osztással</p> <p>Írásbeli osztás egyjegyű osztóval, visszaszorzással, kivonással</p> <p>Többféle módon való becslés és ellenőrzés megismerése a szorzat, hányados nagyságrendjének meghatározásához, a számolás ellenőrzéséhez</p>	<p>visszaszorzás</p>
<p>13. Törtrészek</p>	<p>Az egész egyenlő részekre osztása, az egységtörtek értelmezése, megnevezése (például: I ketted) különféle mennyiségeken (hosszúság, tömeg, úrtartalom, terület) különféle</p>	<p>egész, törtrész, egységtört</p>

	<p>tevékenységekkel (például: méréssel, papírhajtogatással, színezéssel)</p> <p>Az egységtörtek többszöröseinek előállítása, értelmezése, megnevezése (például: 2 harmad) különféle mennyiségeken különféle tevékenységekkel, többféle egységválasztással</p> <p>Egészek és törtrészek kirakása, megjelenítése más törtrészekkel</p> <p>Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése</p>	
14. Negatív számok	<p>Az „előtt” és „után” térbeli és időbeli értelmezése</p> <p>Tapasztalatszerzés irányított mennyiségekről a térben (például: emeletek, tengerszinthez viszonyított magassági szintek); az „alatta” és „felette” értelmezése a síkon és a térben</p> <p>Hőmérséklet mérése, hőmérő leolvasása (levegő, folyadék)</p> <p>Hőmérőmodell használata</p> <p>Tapasztalatszerzés a vagyon, készpénz és adósság kapcsolatairól kirakásokkal, rajzos feladatokkal és diagramon való ábrázolással</p> <p>A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során</p> <p>Konkrét helyzetben a mennyiségek összehasonlítása, döntés a mennyiségek növekedéséről, csökkenéséről, megmaradásáról</p>	pozitív, negatív
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gyerekek hétköznapi életével kapcsolatos információk gyűjtése csoportokban, például menetrend, nyitvatartási idő, belépődíjak, árak, étteremben étlap, boltban árak – Adatok felhasználása csoportmunkában, például plakát tervezéséhez; képzelt interjú lejátszásához – Kirándulás, kulturális program (múzeum-, színházlátogatás) tervezése: útiterv, költségek, időbeosztás, ismertető – Problémák lejátszása szerepjátékként, bábokkal, absztrakt eszközökkel (korong, pálcika, kupakok, színes rudak), például „fejek-lábak” feladat, „megevett gombócok” feladat – Logikai rejtvények, történetek 		

- „Gondoltam egy számot”
- Nim játékok
- Egyszerűbb táblás logikai, stratégiai játékok; kártyajátékok
- Logikai rejtvények egyszerűbb feladványai, például: sudoku-variációk, Gokigen Naname (Labirintusépítés), Kakuro (Számkeresztrejtvény), Hashiwokakero (Hídépítés), Grafilogika
- Beszélgetés, történetmesélés eseményképekről, ábrákról szabadon és egy-egy részletre fókuszálva is
- Hétköznapi helyzetekből matematikai tartalmú állítások megfogalmazása
- Szétvágott szöveg egyes darabjainak értelmezése külön-külön, a darabok összerakása és értelmezése
- „Mondd ugyanazt kicsit másképp, kicsit egyszerűbben”: szöveg átfogalmazása (egyre egyszerűbb alakra) láncban
- „Mi változott?” játék mondatokkal: változtatunk egy szót, toldalékot vagy a szavak sorrendjét; „Változott-e a szöveg értelme?”
- „Egynyelvű szótár” játék: szómagyarázat, esetleg a letakart (nem értett) szó jelentésének kitalálása a szöveggörnyezetből
- Szöveges feladatban leírt szituáció kirakása különböző eszközökkel, színes rudakkal
- Többféle modell közül a megfelelők kiválasztása adott szöveges feladathoz
- „Feladatküldés” szöveges feladatokkal: csoportonként adott helyzethez, képhez, modellhez szöveges feladat alkotása; a feladat továbbadása másik csoportnak, ami visszaküldi a megoldást; a feladatírók ellenőrzik
- Nagy számok előfordulása mérőszámként: „Hány darab 5 forintos szükséges egymás mellé rakva, egymásra rakva például 1 méterhez, 10 méterhez; 1 kg-hoz, 10 kg-hoz”; „1000 db, 10 000 db 5 forintos milyen hosszú egymás mellé rakva, milyen magas egymásra rakva, milyen nehéz, miben lehetne tárolni, mennyi idő alatt lehetne leszámolni ennyi darabot?”; „Mire elég 1000, 10 000 másodperc? Mire elég 1000, 10 000 perc?”
- Abakuszon, szorobánon számlálás
- „Kukás” játék három vagy négy dobókocka segítségével alkotott számokkal
- Különböző módon megadott számok (például építőjáték-elemekkel, abakusszal, pénzzel) rendezése növekvő vagy csökkenő sorba
- „Mi változott?” játék madzagra csipeszelt számokkal
- Számok pontos helyének megtalálása egyre kisebb léptékű számegyenesek segítségével
- Számegyenes léptékének meghatározása olyan számegyenesen, ahol ismert két szám, valamint a köztük lévő egységek száma
- „Ország, város” játék számtulajdonságokkal
- Számtulajdonságokra épülő bűvésztrükkök megismerése, megértése
- Háromszögszámok, négyzetszámok kirakása például színes rudakkal, korongokkal, négyzethálón történő bekerítéssel, szöges táblán
- „Hoci, nesze” játék
- Felcsavart számegyenes: papírcsík felcsavarása szabályos három-, négyszög alapú hasáb alakú dobozra, majd a hajtások közé a számok felírása egyesével növekedve; annak megfigyelése, hogy mely számok kerültek azonos lapra; képzeletben további számok vizsgálata a felismert szabályosság szerint
- Római számokhoz kapcsolódó gyufarejtvények megoldása
- Apró tárgyak csoportosítása, beváltása, leltározása tojásokkal, tojástartóval a számlálás megkönnyítésére

- Apró tárgyak kifizetése legkevesebb értékével (1, 10, 100 és 1000 forintossal), például „Minden babszem 1 forint”
- Leltározás alapján helyiérték-táblázat bevezetése
- Tevékenységek Dienes-készlettel
- Számok megjelenítése abakuszon, szorobánon
- „Kukás” játék három vagy négy dobókockával alkotott számokkal
- „Ki vagyok én?” játék számokkal, például a tízes helyi értéken 5, az egyes helyi értéken kettővel kisebb, a százask helyén páratlan szám áll; a meghatározások fokozatosan vezessenek a megoldáshoz
- Letakart számjegyek esetén számok összehasonlítása
- Számok valódi értékének változtatása a számjegyek felcserélésével, a változás irányának és mértékének meghatározása
- Maradék oszta lejátssza pénzekkel, részekre osztással
- Adott kirakáshoz, ábrához többféle művelet keresése, leírása
- Adott kirakás, ábra tagolása, majd a tagolás alapján zárójelet tartalmazó műveletsorok felírása, például szöges táblán kifeszített 8×7 -es terület tagolása szívószállal, négyzethálón körülkerített 12×36 -os terület tagolása vonalzóval húzott egyenesekkel
- Összetett szöveges feladatok leírása egy műveletsorral; több műveletsor közül az adott szöveges feladathoz illő modell kiválasztása; műveletsorhoz szöveges feladat fogalmazása „feladatküldéssel”
- „Babos” játék számokat képviselő papírlapokkal, színes rudakkal
- Számépítések, például: célszám megközelítése adott számjegyekkel és műveleti jelekkel
- Gondolt számmal való műveletvégzés: ha páros, el kell osztani 2-vel, ha páratlan, akkor meg kell szorozni 3-mal és hozzá kell adni 1-et; a műveletsort addig kell ismételni, amíg a végére nem érünk
- Adott pénzösszeg kirakása valódi pénzekkel; a kirakás értékeinek leltározása táblázatban; minden pénzértékének a tízszeres értékű pénzre cserélése, majd leltározása táblázatban; a balra tolódás és a vagyon tízszeresedésének megfigyelése
- Teljes három- vagy négyjegyű számok közelítő értékének helyettesítése színes rudakkal; az eredeti számok összegének és különbségének becslése színes rudak segítségével
- Bevagdalt, hajtogatható kartonlappal az összeg közelítése az egyes helyi értékek fokozatos felfedésével
- Szorzat kiszámítása az e „Céltáblára” lövések, például 6 lövés összegével 100-at kell elérni; a 37-esre kell „dobni” annyiszor, hogy az eredmény 400 és 700 között legyen
- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Tanulók által készített játékok a számolás gyakorlásához
- „Darts” játék során a pontok számolása, kiszállás lehetősége egyik tényező felezésével, a másik tényező kétszerezésével
- Nyugták, blokkok gyűjtése, ellenőrzése („Jól számolt-e a gép?”)
- Összeadás, kivonás elvégzése abakusszal, szorobánnal
- Írásbeli összeadás lejátssza „Tökéletes pénztárgéppel”: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát
- „Betűrejtvények” írásbeli számoláshoz: betűkkel helyettesített számjegyek kitalálása írásbeli összeadás szabályainak segítségével, például $RÉT + RÉT = KERT$

- „Számalkotó” játék írásbeli műveletekkel: írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Hiányos írásbeli szorzásban, osztásban a hiányzó számjegyek megtalálása
- Írásbeli műveletekben szereplő számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból
- Érdekes számolások, például a 37 szorzása egyjegyű számokkal; kedvenc egyjegyű szám szorzása 777-tel, majd 143-mal; 2520 osztása egyjegyű számokkal
- „Lépj hozzám!” játékos feladat
- 1 ketted, 1 negyed, 1 nyolcad előállítás felezésekkel papírhajtogatással
- 1 harmad, 1 hatod, 1 tizenketted előállítás papírcsík hajtogatásával
- Törtrészek kirakása színes rudakkal az egész változtatásával is
- Törtrészek kirakása mozaiklapokkal (szabályos hatszög, trapéz, rombusz, háromszög)
- Alkotás törtrészeknek megfelelően, például „Alkoss úgy valamit, hogy a 2 harmad része sárga legyen!”
- „Pizzarendelős” feladat: 2 különböző színű papírtányért sugara mentén bevágva összecsiszogatunk; az egyik tányéron beosztások vannak (például 12 egyenlő részre van osztva), így adott törtrészeket tudunk ábrázolni; különböző beosztású tányérokon csak bizonyos törteket lehet „kiforgatni”, például 1 negyedet kezdetben a 4-es, majd a 8-as, a 12-es beosztású tányéron tudják kiforgatni, viszont a 10-esen nem
- Memórijáték különféleképpen ábrázolt törtrészekkel
- Saját idővonal készítése: születésem vagy iskoláskorom előtt, után történt események, például szüleim születése, házassága, testvéreim születése, óvodáskor, iskoláskor
- Világtérképről tengerszinthez mért magasságok és mélységek leolvasása
- Fagypon alatti hőmérsékletek mérése, például télen, hűtőszekrényben, fagylalt, jégkocka segítségével
- „Időjárás-jelentős” játék: a bemondó ismerteti a hőmérséklet változásait szóban vagy diagram alapján; a nézők saját hőmérőmodelljükön jelenítik meg a pillanatnyi hőmérsékletet
- „Gazdálkodj okosan” játék rövidített változatban készpénzzel és adósságcédulákkal: a játékosok kölcsönt vehetnek fel a vásárláshoz, ekkor ugyanannyi készpénzt és adósságcédulát kapnak

Témakör: Függvények, az analízis elemei		
Órakeret: 10 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	<p>Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatok megfigyelése, felfedezése, megnevezése</p> <p>Számpárok, számhármassok közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése</p> <p>Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal</p> <p>Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatok folytatása</p> <p>Az évszakok, hónapok, napok elsorolása egymás után tetszőleges kezdőpontból</p> <p>Ismert műveletekkel alkotott sorozat szabályának felismerése</p> <p>Megkezdett sorozat folytatása a felismert szabály szerint mindkét irányba</p> <p>Sorozat szabályának megfogalmazása, egyszerűbb esetben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</p> <p>Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)</p> <p>Gépjátékhoz szabály alkotása; az egyszerű gép szabályának megfordításával nyert gép szabályának felismerése</p> <p>Szabályjátékokban az elempárok, elemhármassok megjelenítése táblázatban</p> <p>Szabályjátékok során a felismert kapcsolat alapján további elempárok, elemhármassok létrehozása</p>	táblázat, nyitott mondat

	<p>Táblázatokban, gépjátékokban a felismert összefüggések megfogalmazása, egyszerűbb esetekben jelekkel is (például: nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal)</p> <p>Sorozatok, szabályjátékok alkotása</p> <p>Megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozat, táblázat, esetleg nyíldiagram alkotása modellként</p>	
--	---	--

Javasolt tevékenységek:

- Sorminták keresése környezetünkben, például épületeken, népviseleten
- Periodikusan ismétlődő tevékenységek, például ki mosogat 5 nap múlva
- Kakuktkojás játékok
- „Milyen nap lesz?” fejtörők: például egy hét múlva; holnapután, ha tegnapelőtt hétfő volt
- Sorozatok alkotása szöges táblán kifeszített alakzatokkal, a sorozat szabályának megfigyelése, például egyre nagyobb négyzeteknél a növekedés szabályának megfigyelése
- Kapcsolatok megfigyelése oda-vissza, például szülő-gyerek, testvér, osztálytárs; alacsonyabb, magasabb, egyforma magas; idősebb, fiatalabb, ugyanannyi idős
- A gyerekek kezében tartott számok, alakzatok közötti kapcsolatok megfigyelése rámutatással, például mindenki mutasson arra, akinek ugyanannyi tízeze van; akinek nagyobb a kerülete; a mutatás lejegyzése nyilakkal; a lejegyzett ábra megfigyelése
- „Gépes játékok” egyváltozós, kétváltozós, fordított gépekkel számokkal, formákkal, szavakkal

Témakör: Geometria, mérések**Orakeret: 29 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Mérőeszköz használata, mérési módszerek	<p>Mennyiségek érzékszervi összehasonlítása</p> <p>Mennyiségek összemérése</p> <p>Mérési módszerek alkalmazása</p> <p>Mennyiségek becslése, kimérése, megmérése</p> <p>szabványmértékegységek közül a következőkkel: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg</p> <p>Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról</p> <p>Szabványos mérőeszközök használata</p>	kerület, km, ml, cl, g, dkg

	<p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok közti tájékozódás; időbeli relációt tartalmazó szavak értő használata</p> <p>Időpontok leolvasása különféle órákról, időtartamok meghatározása</p> <p>Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok kapcsolatai; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése</p> <p>Időpontok és időtartamok közötti összefüggés megértése</p> <p>Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 10 000-es számkörben</p> <p>Összefüggések megtapasztalása a mennyiségek nagysága, az egység nagysága és a mérőszámok között</p> <p>Mértékváltás eszköz segítségével</p> <p>Nagyobb pénzek címleteinek felváltása, kisebb pénzek beváltása hazai és külföldi pénzegységekkel egyaránt</p> <p>Takarékosság fontosságának megértése elvégzett mérésekre alapozva (például: csöpögő csapból elpazarolt vízmennyiség; műanyag flakon térfoglalása a szelektív kukában eredeti méretben és összenyomva)</p> <p>Síkbeli alakzatok kerületének becslése, mérése alkalmi és szabványegységekkel különféle eszközök segítségével (például: fonal, négyzetrács, vonalzó)</p> <p>Síkbeli alakzatok területének becslése, mérése különféle alkalmi egységekkel való lefedéssel vagy darabolással (például: körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal)</p> <p>A terület és kerület szavak értő használata</p>	
--	---	--

<p>2. Alkotás térben és síkon</p>	<p>Építések térbeli építőelemekből, testekből, lapokból, testhálókából, élvázépítőkből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint</p> <p>Különböző téglatestek alkotása adott feltételek szerint</p> <p>Építések és alkotások, alaprajzok, nézetek, hálók alapján egyszerűbb esetekben</p> <p>Egyszerű testek alaprajzának, nézeteinek, hálójának azonosítása és annak ellenőrzése megalkotással</p> <p>Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, szívószálból vagy gumival kifesztve, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezzel, körzővel)</p> <p>Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során</p> <p>Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifesztésével, vonalzó rajzolással adott feltételek szerint</p> <p>Sorminták, terülminták kirakása, folytatása, tervezése síkban, térben, a szimmetriák megfigyelése</p> <p>Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)</p> <p>Adott feltételeknek megfelelő minél több alakzat, minta előállítása, az összes lehetséges alkotás keresése, az alakzatok megkülönböztetése, jellemző tulajdonságok kiemelése</p>	
-----------------------------------	--	--

<p>3. Alakzatok geometriai tulajdonságai</p>	<p>Válogatások előállított és gyűjtött testek között szabadon</p> <p>Halmazokba rendezett testek, síkbeli alakzatok közös tulajdonságainak megfigyelése, halmazok címkézése</p> <p>Testek, síkbeli alakzatok halmazokba rendezése közös tulajdonság alapján</p> <p>Halmazba nem tartozó alakzatok keresése</p> <p>Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas”, „tükrös”, „van-e bemélyedése”</p> <p>Sokszöglapokkal határolt egyszerű testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése</p> <p>Válogatások előállított és megadott síkidomok között szabadon</p> <p>Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, szakaszok, „lyukasság”, „tükrösség”, „van-e bemélyedése”</p> <p>A létrehozott síkbeli és térbeli alkotások, mintázatok jellemzése megfigyelt tulajdonságaikkal</p> <p>Egyszerű szögletes testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megszámlálása</p> <p>Környezetükből gyűjtött testek közül a téglatestek kiválogatása</p> <p>Téglatest tulajdonságainak megfigyelése tevékenységek során: lapok alakja, egy csúcsból induló élek száma, élek hossza, az élek, lapok egymáshoz való viszonya, test tükrörszimmetriája</p> <p>Téglatest egybevágó lapjainak felismerése</p>	<p>lap, él, téglatest, kocka, szög, derékszög</p>
--	---	---

	<p>Kocka kiemelése a téglatestek közül élek, lapok alapján</p> <p>Előállított vagy megadott sokszögek jellemzése felismert tulajdonságokkal</p> <p>Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása, oldalak összemérése hajtogatással, szögek összemérése egymásra illesztéssel</p> <p>Derékszög előállítása elfordulással, hajtogatással</p> <p>Derékszögnél kisebb, nagyobb szögek előállítása elforduló mozgással; hozzámérés a hajtogatott derékszöghöz</p> <p>Téglalap tulajdonságainak megfigyelése: szögek, oldalak, szimmetria</p> <p>Téglalap szögei egyenlőségének megmutatása egymásra hajtással</p> <p>Téglalap egyenlő hosszúságú oldalainak keresése hajtogatással</p> <p>Négyzet kiemelése a téglalapok közül oldalai és szimmetriái alapján</p> <p>Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján</p>	
4. Transzformációk	<p>Szimmetriák, tükörképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban</p> <p>Tárgyak, építmények, képek tükörképének megfigyelése térben, síkban tükör segítségével</p> <p>Tükörkép megépítése térben; tükrös és nem tükrös formák létrehozása, a kapott alakzat ellenőrzése tükör segítségével</p> <p>Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással</p> <p>Tükörkép alkotása különböző eszközökkel síkban; tükrös és nem tükrös alakzatok létrehozása; ellenőrzés tükörrel, másolópapírral</p>	eltolt kép, mozgatás, elforgatott kép

	<p>Építmények eltolása, az eltolt kép összehasonlítása a tükörképpel</p> <p>Formák eltolása a síkban; az eltolt alakzat összehasonlítása a tükrözéssel keletkező alakzattal; ellenőrzés másolópapírral</p> <p>Testek és síkbeli alakzatok megkülönböztetése, azonosítása alak és méret szerint: a hasonlóság és az egybevágóság fogalmának előkészítése</p> <p>Térben, síkban az eredetihez hasonló testek, síkidomok alkotása nagyított vagy kicsinyített elemekkel, hálón való rajzolással</p> <p>Játékok, tevékenységek során alakzatok elforgatott, eltolt, tükrös képeinek felismerése a síkban és a térben</p>	
5. Tájékozódás térben és síkon	<p>Irányokat, távolságokat jelölő szavak használata térben és síkban</p> <p>Irány és állás megfigyelése, követése síkbeli alakzatok és mozgások során</p> <p>Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek</p> <p>Útvonalak bejárása oda-vissza, térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</p> <p>Útvonal bejárásának irányítása térbeli viszonyokat kifejező szavak segítségével</p> <p>Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak használata tevékenységekben és játékos szituációkban</p> <p>Tájékozódás lakóhelyen, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalálás adott helyre; adott utca és házszám alapján ház megtalálása</p> <p>Egyszerű térképek készítése</p> <p>Tájékozódás négyzethálón, térképen</p>	négyzetháló, térkép

Javasolt tevékenységek:

- Osztályterem kicsinyített makettjének elkészítése
- Teli bevásárlószatyor tömegének becslése, mérése, kiszámolása
- Süteménykészítés recept alapján, a hozzávalók kimérése
- Iskolai vagy osztályelőadás időbeosztásának elkészítése
- Kerület mérése, például az alakzat madzaggal való körbemérésével, az alakzat görgetésével félegyenesen
- Szabálytalan és szabályos alakzatok lefedése például körlapokkal, mozaiklapokkal, négyzetlapokkal; lefedés után annak vizsgálata, hogy melyik fedi legpontosabban az alakzatot
- Tenyér körberajzolása négyzethálón, a tenyér nagyságának becslése kis négyzetekben; kis négyzetek számlálása; a tenyér méretének meghatározása négyzetcentiméterben
- Területfoglaló játékban a megszerzett területek „okos” számlálása
- „Lefedő” játék: 10×10-es négyzetben felváltva téglalapokat fed le két játékos színes rudakkal; 2 kockával dobnak; a dobott számok szorzata a lefedhető téglalap négyzeteinek száma; a téglalapot tetszőlegesen lehet lefedni úgy, hogy még beleférjen a nagy négyzetbe, és illeszkedjen vagy egy korábbi téglalap Építés színes rudakból, legóból, építőkockákból, dobozokból nézetek, alaprajzok alapján
- „Szobasarok” cipősdobozból, behelyezett játék megvilágítása 3 irányból; az árnyékok vizsgálata
- „Szobasarok” négyzethálós falaira rajzolt árnyékok alapján építés színes rudakból
- Feltételek, minták alapján kirakások mozaiklapokból, logikai készlet elemeiből
- Rövid ideig látott képről másolat készítése a vizuális memória fejlesztésére
- Adott síkidomokból téglatest építése
- 3 különböző méretben adott szívószálakból testek fűzése úgy, hogy egy testhez 6 db szívószál használható; az összes különböző test megalkotása
- A tanulók körben ülnek; mindenki egy nézőpontból látja a középre helyezett építményt; a szóban kérhető és adható információk alapján mindenki megépíti az építményt, vagy alaprajzot készít hozzá
- Geometriai fejtörők, például tangram, gyufarejtvények
- „Lakótelepi panoráma” rejtvény megfejtése színes rudak segítségével
- oldalához, vagy a nagy négyzet oldalához
- Barkochbázás a teremben lévő tárgyak geometriai tulajdonságai alapján
- Egyszerű szögletes testek építése pálcikákból és gyurmagolyókból
- Egyszerű szögletes testek élvázának építése szívószálakból
- Dobozok szétvágása a test lapjainak és hálójának vizsgálatához
- Dobozok lapjainak leragasztása különböző színű papírokkal
- „Élőkép” alkotása csoportban, például kocka, téglatest, gúla megjelenítése
- „Keveredj! Állj meg! Csoportosulj!” játék, sokszögek megjelenítése
- Sokszögek építése szívószálakból
- Sokszögek kifeszítése befőttes gumival szöges táblán; a kifeszített alakzatok vizsgálata
- „Saját testen jeleníts meg derékszöget!”, például ujjak, kar, láb, mérlegállás
- Derékszög hajtogatása szabálytalan alakú papírból
- Gyurmából vagy agyagból készült téglatest szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk; úgy, hogy ne kapjunk téglatesteket; úgy, hogy kockát is kapjunk; kocka szeletelése úgy, hogy téglatesteket kapjunk

- Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni ahhoz, hogy téglalapot kapjunk; téglalapról négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása
- A4-es papírból hajtással és tépéssel négyzet készítése; a hulladék részből ismét négyzet készítése, ennek ismétlése egészen addig, amíg lehetséges
- Titkosírás tükörírással, a titkos üzenet megfejtése
- Utcák építése színes rudakból: az utca két oldalán lévő házak egymás tükörképei
- Kártyákon adott mintát kell megjeleníteni két kocka lapjain lévő ábrák segítségével úgy, hogy a két kockát egy tükör elé rakjuk; a kockák felső lapjain lévő ábrák és azok tükörképei együtt adják az adott mintát
- Minta rajzolása, majd átmásolása zsírpapírra; a zsírpapír átfordítása, eltolása, elforgatása; összehasonlítás az eredeti mintával
- Összehajtott, majd szétnyitott lap bal oldalára az egyik játékos tollal pöttyöket rajzol, a másik játékos a másik oldalra grafitpalccal a tükörképét próbálja berajzolni, összehajtják a papírt, a hátulján a grafitpöttyöket erősen megrajzolják tollal, így szétnyitás után a bal oldalon látszik, hogy mennyi a tévedés
- Tengelyesen szimmetrikus alakzat kiegészítése
- Pálcikákból kirakott alakzat kétszeresére nagyítása
- Pontrácsra, négyzetrácsra rajzolt ábra kétszeresére nagyítása, felére kicsinyítése
- Robot célhoz irányítása szerepjátékkal: bekötött szemű gyerek irányítása adott célhoz, a célban a kendő levétele után azonos úton visszatalálás a kiindulópontra
- Útvonal bejárása síkbeli labirintusokban padlórobot irányításával
- „Vonalvezetős” játék irányok és távolságok megadásával, melynek során különböző formák rajzolódnak ki a négyzethálón, például 2 lépés fel, 3 lépés balra...
- Kacskaringós utak bejárása, majd lerajzolása négyzethálón; például: 2 lépés, jobbra fordulás, 1 lépés, jobbra fordulás, 3 lépés, jobbra fordulás, folytatva az utat, ismétlés előlről sokszor
- Négyzethálóra rajzolt minta alapján a vonalvezetés diktálása társnak
- Kincskeresés utasítások alapján
- Kincskeresés térkép alapján
- „Torpedó” játék
- „Telefonos” játék
- Térkép készítése tanteremről, iskolaudvarról, útvonalakról
- Térképen adott helység keresése páros munkában a térkép keresőhálójának segítségével
- „Vándorvezér” játék sakktáblán égtájakkal, például „f4-ről 2 mezőt észak felé lépve hova jutunk?”

Témakör: Statisztika, valószínűség

Órakeret: 6 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
I. Adatok megfigyelése	<p>Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése tanítói segítséggel</p> <p>Adatgyűjtés vásárlással kapcsolatban (például: árak megfigyelése boltokban, nyugtán)</p>	adat, diagram

	<p>Mért adatok lejegyzése</p> <p>Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése térben és síkban</p> <p>Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása</p> <p>Az összes adat együttes jellemzőinek megfigyelése, például egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb kiválasztása</p>	
2. Valószínűségi gondolkodás	<p>Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása</p> <p>Események megfigyelése valószínűségi kísérletekben</p> <p>Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése</p> <p>„Biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetése</p> <p>Véletlen események gyakoriságának összeszámlálása, ábrázolása különféle módszerekkel: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel</p> <p>Véletlen események előfordulásainak vizsgálata, a kimenetek számának összehasonlítása az előzetes tippekkel, magyarázatok keresése</p> <p>A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával</p>	

Javasolt tevékenységek:

- Mérések testnevelésórán, például időeredmények, kislabdadobás hossza, távolugrás hossza; eredmények rögzítése; ábrázolása közösen
- Piacon több árusnál ugyanazon termék árának összehasonlítása, csoportonként más-más termék árának megfigyelése, lejegyzése
- Csoportonként a csoport tagjaira jellemző egyszerű diagramok készítése úgy, hogy a többi csoport nem látja, mi készül; a kirakott vagy rajzolt diagramok alapján a csoport felismerése, azonosítása, például hány fiú, hány lány, hány szemüveges, hány nem szemüveges...
- Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez tartozó eseményeket írunk kártyákra; kiosztjuk; elvégezzük a kísérletet, mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés, például a kísérlet: 3 korongot feldobunk; események: mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros;

van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő; elemzés: „Melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád?”

- Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a játék elején a játékosok tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán lévő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfogynak a zsetonok
- Valószínűségi kísérlet nem kocka alakú doboz feldobásával: tippelés, 20 kísérletből melyik lapjára hányszor esik; ellenőrzés a kísérletek elvégzésével
- 10 korongot feldobunk, számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek egyikére jutsz
- Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a számok tulajdonságai alapján, a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljük az események gyakoriságára, például szorzatuk páros; nincs közte kétjegyű
- Gyerekek alkotta gyakorisági diagram: két kockával dobunk, és nézzük a dobott számok összegét; a gyerekek sorban egymás mellett állnak, mindenkinek a kezében egy szám van 1 és 13 között; akinek a száma a két kockával dobott számok összege, előre lép egyet
- Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegétől egy korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja

Tanulási eredmények:

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;

- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- felsorol elemeket konkrét halmazok közös részéből;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- keresi az okát annak, ha a halmazára valamelyik részébe nem kerülhet egyetlen elem sem;
- adott elemeket elrendez választott és megadott szempont szerint is;
- sorba rendezett elemek közé elhelyez további elemeket a felismert szempont szerint;
- két, három szempont szerint elrendez adott elemeket többféleképpen is; segédeszközként használja a táblázatos elrendezést és a fadiagramot;
- megkeresi egyszerű esetekben a két, három feltételnek megfelelő összes elemet, alkotást;
- megfogalmazza a rendezés felismert szempontjait;
- megkeresi két, három szempont szerint teljes rendszert alkotó, legfeljebb 48 elemű készlet hiányzó elemeit, felismeri az elemek által meghatározott rendszert.
- összehasonlítja véges halmazokat az elemek száma szerint;
- ismeri két halmaz elemeinek kölcsönösen egyértelmű megfeleltetését (párosítását) az elemszámok szerinti összehasonlításra;
- helyesen alkalmazza a feladatokban a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat 1000-es számkörben;
- helyesen érti és alkalmazza a feladatokban a „valamennyivel” több, kevesebb fogalmakat;
- érti és helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi relációkat halmazok elemszámával kapcsolatban, valamint a kisebb, nagyobb, ugyanakkora relációkat a megismert mennyiségekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő, terület, pénz) kapcsolatban 1000-es számkörben;
- használja a kisebb, nagyobb, egyenlő kifejezéseket a természetes számok körében;
- helyesen használja a mennyiségi viszonyokat kifejező szavakat, nyelvtani szerkezeteket;
- megfelelő szókinccset és jeleket használ mennyiségi viszonyok kifejezésére szóban és írásban.
- a tevékenysége során felmerülő problémahelyzetben megoldást keres;
- kérésre, illetve problémahelyzetben felidézi a kívánt, szükséges emlékképet;
- megfogalmazott problémát tevékenységgel, megjelenítéssel, átfogalmazással értelmez;
- az értelmezett problémát megoldja;
- a problémamegoldás során a sorrendben végzett tevékenységeket szükség szerint visszafelé is elvégzi;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi;
- kérdést tesz fel a megfogalmazott probléma kapcsán;

- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési szöveges feladatokat;
- egy- és többszemélyes logikai játékokban döntéseit mérlegelve előre gondolkodik.
- értelmezi, elképzei, megjeleníti a szöveges feladatban megfogalmazott hétköznapi szituációt;
- szöveges feladatokban megfogalmazott hétköznapi problémát megold matematikai ismeretei segítségével;
- tevékenység, ábrarajzolás segítségével megold egyszerű, következtetési, szöveges feladatokat;
- megkülönbözteti az ismert és a keresendő (ismeretlen) adatokat;
- megkülönbözteti a lényeges és a lényegtelen adatokat;
- az értelmezett szöveges feladathoz hozzákapcsol jól megismert matematikai modellt;
- a megválasztott modellen belül meghatározza a keresett adatokat;
- a modellben kapott megoldást értelmezi az eredeti problémára; arra vonatkoztatva ellenőrzi a megoldást;
- választ fogalmaz meg a felvetett kérdésre;
- önállóan értelmezi a hallott, olvasott matematikai tartalmú szöveget;
- nyelvi szempontból megfelelő választ ad a feladatokban megjelenő kérdésekre.
- nagyság szerint sorba rendez számokat, mennyiségeket;
- megadja és azonosítja számok sokféle műveletes alakját;
- megtalálja a számok helyét, közelítő helyét egyszerű számegyenesen, számtáblázatokban, a számegyenesnek ugyanahhoz a pontjához rendeli a számokat különféle alakjukban az 1000-es számkörben;
- megnevezi az 1000-es számkör számainak egyes, tízes, százás szomszédjait, tízesekre, százásokra kerekített értékét.
- számokat jellemez tartalmi és formai tulajdonságokkal;
- számot jellemez más számokhoz való viszonyával;
- ismeri a római számjelek közül az I, V, X, jeleket, hétköznapi helyzetekben felismeri az ezekkel képzett számokat.
- összekapcsolja a tízes számrendszerben a számok épülését a különféle számrendszerekben végzett tevékenységeivel;
- érti a számok százasokból, tízesekből és egyesekből való épülését, százások, tízesek és egyesek összegére való bontását;
- érti a számok számjegyeinek helyi, alak, valódi értékét;
- helyesen írja és olvassa a számokat a tízes számrendszerben 1000-ig.
- helyesen értelmezi az 1000-es számkörben az összeadást, a kivonást, a szorzást, a bennfoglaló és az egyenlő részekre osztást;
- hozzákapcsolja a megfelelő műveletet adott helyzethez, történéshez, egyszerű szöveges feladathoz;
- értelmezi a műveleteket megjelenítéssel, modellezéssel, szöveges feladattal;
- helyesen használja a műveletek jeleit;
- megérti a következő kifejezéseket: tagok, összeg, kisebbítendő, kivonandó, különbség, tényezők, szorzandó, szorzó, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék;
- szöveghez, valós helyzethez kapcsolva zárójelet tartalmazó műveletsort értelmez, elvégez;
- szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveleteket megérti;
- szöveget, ábrát alkot matematikai jelekhez, műveletekhez.

- számolásaiban felhasználja a műveletek közti kapcsolatokat, számolásai során alkalmazza konkrét esetekben a legfontosabb műveleti tulajdonságokat;
- megold hiányos műveletet, műveletsort az eredmény ismeretében, a műveletek megfordításával is;
- alkalmazza a műveletekben szereplő számok (kisebbitendő, kivonandó és különbség; tagok és összeg; tényezők és szorzat; osztandó, osztó és hányados) változtatásának következményeit.
- alkalmazza a számolást könnyítő eljárásokat;
- érti a 10-zel, 100-zal való szorzás, osztás kapcsolatát a helyiérték-táblázatban való jobbra, illetve balra tolódással, fejben pontosan számol a 1000-es számkörben a számok 10-zel, 100-zal történő szorzásakor és maradék nélküli osztásakor;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- teljes háromjegyűek összegét, különbségét tízesekre, százásokra kerekített értékekkel megbecsüli, teljes kétjegyűek egyjegyűvel való szorzatát megbecsüli.
- fejben pontosan összead és kivon a 100-as számkörben;
- emlékezetből tudja a kisegyszeregy és a megfelelő bennfoglalások, egyenlő részekre osztások eseteit a számok tízszereséig;
- érti a szorzó- és bennfoglaló táblák kapcsolatát;
- fejben pontosan számol a 100-as számkörben egyjegyűvel való szorzás és maradék nélküli osztás során;
- fejben pontosan számol az 1000-es számkörben a 100-as számkörben végzett műveletekkel analóg esetekben.
- helyesen végzi el az írásbeli összeadást, kivonást.
- helyesen végzi el az írásbeli szorzást egyjegyű szorzóval, az írásbeli osztást egyjegyű osztóval;
- elvégzi a feladathoz szükséges észszerű becslést, mérlegeli a becslés során kapott eredményt;
- megoldását értelmezi, ellenőrzi.
- tevékenységekkel megjelenít egységtörteket és azok többszöröseit különféle mennyiségek és többféle egységválasztás esetén;
- a kirakást, a mérést és a rajzot mint modellt használja a törtrészek összehasonlítására.
- a negatív egész számokat irányított mennyiségként (hőmérséklet, tengerszint alatti magasság, idő) és hiányként (adósság) értelmezi; nagyság szerint összehasonlítja a természetes számokat és a negatív egész számokat a használt modellen belül.
- részt vesz memóriajátékokban különféle tulajdonságok szerinti párok keresésében;
- megfogalmazza a személyek, tárgyak, dolgok, időpontok, számok, testek, síklapok közötti egyszerű viszonyokat, kapcsolatokat;
- érti a problémákban szereplő adatok viszonyát;
- megfogalmazza a felismert összefüggéseket;
- összefüggéseket keres sorozatok elemei között;
- megadott szabály szerint sorozatot alkot; megértett probléma értelmezéséhez, megoldásához sorozatot, táblázatot állít elő modelltként;
- tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott periodikus sorozatokat folytat;
- felsorolja az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat egymás után, tetszőleges kezdőponttól is;
- ismert műveletekkel alkotott sorozat, táblázat szabályát felismeri; ismert szabály szerint megkezdett sorozatot, táblázatot helyesen, önállóan folytat;

- tárgyakkal, számokkal kapcsolatos gépjátékhoz szabályt alkot; felismeri az egyszerű gép megfordításával nyert gép szabályát;
- felismer kapcsolatot elem párok, elemhármasok tagjai között;
- szabályjátékok során létrehoz a felismert kapcsolat alapján további elem párokat, elemhármasokat;
- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival, nyíljelöléssel vagy nyitott mondattal.
- megbecsül, mér alkalmi és szabványos mértékegységekkel hosszúságot, tömeget, űrtartalmat és időt;
- helyesen alkalmazza a mérési módszereket, használ skálázott mérőeszközöket, helyes képzete van a mértékegységek nagyságáról;
- helyesen használja a hosszúságmérés, az űrtartalom mérés és a tömeg mérés szabványegységei közül a következőket: mm, cm, dm, m, km; ml, cl, dl, l; g, dkg, kg;
- ismeri az idő mérés szabványegységeit: az órát, a percet, a másodpercet, a napot, a hetet, a hónapot, az évet;
- ismer hazai és külföldi pénzcímleteket 1000-es számkörben;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- összeveti azonos egységgel mért mennyiség és mérőszáma nagyságát, összeveti ugyanannak a mennyiségnek a különböző egységekkel való mérésekor kapott mérőszámait;
- megméri különböző sokszögek területét különböző egységekkel;
- területet mér különböző egységekkel lefedéssel vagy darabolással;
- alkalmazza a felváltást és beváltást különböző pénzcímletek között;
- ismer a terület és kerület mérésére irányuló tevékenységeket.
- szabadon épít, kirak formát, mintát adott testekből, síklapokból;
- minta alapján létrehoz térbeli, síkbeli alkotásokat;
- sormintát, síkmintát felismer, folytat;
- alkotásában követi az adott feltételeket;
- testeket épít élkekből, lapokból; elkészíti a testek élvázát, hálóját; testeket épít képek, alaprajzok alapján; elkészíti egyszerű testek alaprajzát;
- síkidomokat hoz létre különféle eszközök segítségével;
- alaklemez, vonalzót, körzőt használ alkotáskor;
- megtalálja az összes, több feltételnek megfelelő építményt, síkbeli kirakást;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megfogalmazza az alkotásai közti különbözőségeket.
- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megkülönbözteti és szétválogatja szabadon választott vagy meghatározott geometriai tulajdonságok szerint a gyűjtött, megalkotott testeket, síkidomokat;
- megfigyeli az alakzatok közös tulajdonságát, megfelelő címkéket talál megadott és halmazokba rendezett alakzatokhoz;
- megtalálja a közös tulajdonsággal nem rendelkező alakzatokat;
- megnevezi a tevékenységei során előállított, válogatásai során előkerülő alakzatokon megfigyelt tulajdonságokat;

- megnevezi a sík és görbült felületeket, az egyenes és görbe vonalakat, szakaszokat tapasztalati ismeretei alapján;
- megnevezi a háromszögeket, négyszögeket, köröket;
- megkülönböztet tükrösen szimmetrikus és tükrösen nem szimmetrikus síkbeli alakzatokat;
- megszámlálja az egyszerű szögletes test lapjait;
- megnevezi a téglatest lapjainak alakját, felismeri a téglatesten az egybevágó lapokat, megkülönbözteti a téglatesten az éleket, csúcsokat;
- tudja a téglalap oldalainak és csúcsainak számát, összehajtással megmutatja a téglalap szögeinek egyenlőségét;
- megmutatja a téglalap azonos hosszúságú oldalait és elhelyezkedésüket, megmutatja és megszámlálja a téglalap átlóit és szimmetriatengelyeit;
- megfigyeli a kocka mint speciális téglatest és a négyzet mint speciális téglalap tulajdonságait;
- megnevezi megfigyelt tulajdonságai alapján a téglatestet, kockát, téglalapot, négyzetet;
- megfigyelt tulajdonságaival jellemzi a létrehozott síkbeli és térbeli alkotást, mintázatot.
- tapasztalattal rendelkezik mozgással, kirakással a tükörkép előállításáról;
- szimmetrikus alakzatokat hoz létre térben, síkban különböző eszközökkel; felismeri a szimmetriát valóságos dolgokon, síkbeli alakzatokon;
- megépíti, kirakja, megrajzolja hálón, jelölés nélküli lapon sablonnal, másolópapír segítségével alakzat tükörképét, eltolt képét;
- ellenőrzi a tükrözés, eltolás helyességét tükör vagy másolópapír segítségével;
- követi a sormintában vagy a síkmintában lévő szimmetriát;
- térben, síkban az eredetihez hasonló testeket, síkidomokat alkot nagyított vagy kicsinyített elemekből; az eredetihez hasonló síkidomokat rajzol hálón.
- helyesen használja az irányokat és távolságokat jelölő kifejezéseket térben és síkon;
- tájékozódik lakóhelyén, bejárt terepen: bejárt útvonalon visszatalál adott helyre, adott utca és házsám alapján megtalál házat; térképen, négyzethálón megtalál pontot két adat segítségével.
- adatokat gyűjt a környezetében;
- adatokat rögzít későbbi elemzés céljából;
- gyűjtött adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol;
- adatokat gyűjt ki táblázatból, adatokat olvas le diagramról;
- jellemzi az összességeket.
- részt vesz olyan játékokban, kísérletekben, melyekben a véletlen szerepet játszik;
- tapasztalatai alapján különbséget tesz a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” események között;
- megítéli a „biztos”, „lehetetlen”, „lehetséges, de nem biztos” eseményekkel kapcsolatos állítások igazságát;
- tapasztalatai alapján tippet fogalmaz meg arról, hogy két esemény közül melyik esemény valószínűbb olyan, véletlentől függő szituációk során, melyekben a két esemény valószínűsége között jól belátható a különbség;
- tetszőleges vagy megadott módszerrel összeszámlálja az egyes kimenetelek előfordulásait olyan egyszerű játékokban, kísérletekben, amelyekben a véletlen szerepet játszik;
- a valószínűségi játékokban, kísérletekben megfogalmazott előzetes sejtését, tippjét összeveti a megfigyelt előfordulásokkal.

Helyi tanterv

Bibliismeret (Hit-és erkölcsstan)

I-4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A Bibliismeret alapvető feladata a Biblia igazságainak megismertetése, a Teremtő és Gondviselő Mennyei Atya bemutatása, és ezek alapján a gyerekek társaikhoz, családjukhoz és környezetükhöz való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A Biblia és annak tanítása több évezredes múltra tekint vissza. A köznevelésben most újból bevezetésre kerülő hittan létfontosságú ahhoz, hogy a felnövő generációk keresztény emberként tudjanak majd szembenézni korunk megannyi új és régi kihívásával. A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az erkölcsstannal megegyezően, az értékek közvetítése, valamint az, hogy Isten Igéjének alapszabályai egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak.

A Bibliismeret középpontjában a Mindenható Isten kijelentése áll, amely képes formálni a gyermeki személyiséget – testi, szellemi és lelki értelemben egyaránt. Ez határozza meg a tanulás-tanítás folyamatát, illetve a tartalmának szerkezetét. A Biblia évezredek óta tartalmazza azokat az elidegeníthetetlen emberi jogokat, melyeket megfogalmaztak az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, valamint hazánk Alaptörvénye is rögzítette. Ezek a jogok alapvetően a közös teremtettségünkből, istenképességünkből illetve Isten felénk való szeretetéből származnak. Minden embernek joga van a szabad élethez. Isten Igéje hirdeti a személy egyediségét, értékes voltát és a fajra, nemre való megkülönböztetés nélküli méltóságát. Ugyanakkor határozottan tanít a bűn, erkölcsstelenség romboló hatásáról, és hirdeti a kiutat ezekből Jézus Krisztus által. A Bibliismeret magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását – Istenhez, a jóhoz és gonoszhoz, önmagához, társaikhoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz –, mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat.

A Bibliismeret egyben erkölcsi nevelés is. Egyik célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, az Isten Igéjében megfogalmazott és általában az európai keresztény kultúra alapvető erkölcsi értékeinek tanulmányozása és alkalmazása a mindennapokban – azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. Az erkölcsi kérdésekről való gondolkodás során az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori keresztény életmódot, életfelfogást és életminőséget.

A Biblia érték közvetítő tanítás. Az isteni ihletettség, a több évezredes kipróbáltság és hatása a világra meggyőzően bemutatja, hogy napjainkban is létjogosult a belőle kiolvasható értékrend. Ezek alapján lehet véleményt formálni a cselekedetek és az elmulasztott cselekedetek, a társadalmi teljesítmények megítéléséről. Mindezek alapvetően összhangban állnak az egyetemes és európai emberi értékrenddel, amely az Alaptörvényben is megjelenik.

Az értékek és a normák világosan megfogalmazottak. Vita és egyeztetés tárgyát ezek megélése, megvalósulása képezheti napjaink társadalmában, amikor a környezet a korábbiaknál kevesebb biztos tájékozódási pontot kínál a fiatalok számára.

A magatartást befolyásoló értékek/erények egy része személyes jellegű, mivel az énnel, az identitással és az Istennel való személyes kapcsolatáról szólnak. Más részük interperszonális – másokra és a hozzájuk fűződő kapcsolatainkra vonatkoznak. S megint más részük alapvetően társadalmi jellegű – közösségeinkhez és környezetünk egészéhez kapcsolódva fontos szerepet játszanak abban, hogy világunk élhető, áldott és utódainkra is átörökíthető maradjon. A Biblia mindezt a két nagy parancsolatban foglalja össze: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. ...Szeresd felebarátodat, mint magadat. (Máté evangéliuma 22. rész 37. 39. vers)

A tananyag felépítése egyrészt lineáris, hiszen sorba veszi a Bibliai történeteket az Ószövetségben a Teremtéstől a Bírák koráig másrészt pedig spirális szerkezetű, mert az ünnepkörök illetve Jézus élete és tanítása évfolyamonként ismétlődően megjelenik.

A hittanár, Bibliaismeret tanító feladata elsősorban a Biblia és annak üzenetének megismertetése, megszerettetése. Történeteken, tanításokon keresztül segítheti a gyermekek ismeretének bővülését, de ezeken keresztül be kell mutatnia a napjainkban is jelen lévő és szerető Istent.

Tagadhatatlan azonban – különösen az általános iskolai korosztály esetében –, hogy az eredmény döntő mértékben nem a közlések tartalmán, hanem a közvetítés módján múlik. Egy hiteles felnőtt, akinek Istenben vetett hite összhangban van tetteivel, példája révén akár erősebb és maradandóbb erkölcsi hatást tud gyakorolni a gyerekekre, mint mások a szavaikkal.

A Bibliaismeret tanítását többféle pedagógiai módszer és tevékenység segítheti, amelyek legfontosabb közös jellemzője az élményszerűség, a fizikai, szellemi és lelki értelemben vett cselekvő tanulói részvétel. A Bibliaórák munkaformája lehet sok egyéb mellett: a beszélgetés, az önkifejező alkotás, a szerepjáték, a megfigyelés, a kérdezés, valamint az iskolai és a helyi közösség életébe, esetleges problémáinak megoldásába, a különböző szintű közösségi életbe való tevékeny bekapcsolódás például az ünnepkörök révén.

Mindezzel összhangban az értékelés módja is részben eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől, miközben megtarthatja annak felépítését.

A kötelezően választható bibliaismeret tantárgy értékelése során az általános iskola 1. évfolyamában, valamint a 2. évfolyam első félévében szöveges értékelést, a 2. év végétől pedig osztályzatokat kapnak a tanulók. A fakultatív bibliaismeret oktatás során nem értékeljük a tanulókat, a bizonyítványban jelezzük, hogy részt vettek a bibliaismeret órákon.

Osztályzattal értékelhető az egyéni vagy közös feladatokban való részvétel, illetve egy-egy konkrét tevékenység. Soha nem irányulhat viszont az értékelés azoknak a személyes vélekedéseknek a minősítésére vagy osztályozására, amelyek a gyermek életszemléletét tükrözik.

Fontos, hogy tanulóink folyamatos visszajelzést, pozitív megerősítést kapjanak munkájukról. A tanár az értékelésben arra fókuszáljon, mi az, amit a tanuló tud. A bibliaismeret órákon nem a memória, nem a logika vagy a kezűgyesség a lényeg. A tananyag átadásánál a tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanulók aktív órai részvétele során a tanítási órán elsajátítsák a szükséges ismereteket. Lehetőség szerint csak szorgalmi feladatokat adjunk, ne legyen kötelező házi feladat. A memoriterek is közösen a tanítási órákon igyekezzünk megtanítani. Az így megszerzett tudásról az egyes fejezeteket követő írásbeli témazárók segítségével tájékozódhatunk, vagy projektfeladatokat adhatunk, s a projektmunkát értékelhetjük a témakör végén. Azonban ügyelnünk kell arra, hogy a bibliaismeret nem válhat a tanulók számára egy a többi tantárgyhoz hasonló számonkérési kötelezettséggel követelő ismeretanyaggá. Meg kell őrizni azt a többletet, amit a Biblia lelkiülete és értékrendje képvisel.

I. évfolyam

Óraszám:36	36 óra./év	I óra/hét
-------------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Kicsoda Isten?	9
2.	Jézus, Isten Fia	8
3.	Jézus, a Mester	6
4.	Jézus, a Szabadító	7
5.	Isten szeret engem	6
	Összesen óraszám:	36

Témakör: Kicsoda Isten?

Órakeret:9 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Isten a teremtő	<p>Ki Isten?</p> <p>Mit és hogyan teremtett Isten?</p> <p>Miben hasonló Isten hozzánk?</p> <p>Miben különböző Isten tőlünk?</p> <p>Megismerni a körülöttünk lévő csodálatos világot és felismerni, hogy minden Isten műve.</p> <p>Istennek szeret mindenkit ezért alkotott minket.</p>	Isten, Teremtő, hála
A bűnbeesés	<p>Mi a jó és a rossz?</p> <p>Ki mondhatja meg, hogy mi a jó, és mi a rossz?</p> <p>Miért érdemes a jót választani?</p> <p>Mi lehet a rossz választásának következménye?</p> <p>Felismerni a jó és rossz cselekedeteket. Vállalni tettünk következményét.</p>	jó, rossz, büntetés
A tékozló fiú	<p>Milyen Isten?</p> <p>Mit jelent: Isten az Atya?</p> <p>Felismerni, hogy Isten úgy szeret, ahogyan a szülő szereti a gyermekét.</p>	Atya, tékozlás
A gonosz szolga	<p>Mit tesz Isten, ha bocsánatot kérünk tőle?</p>	bocsánatkérés, megbocsátás

	Mit tegyünk, ha valaki megbánt minket? Bocsánatkérés és a megbocsátás fontossága.	
Aki meghallotta Istent	Hogyan szól hozzánk Isten? Hogyan szól hozzánk a teremtett világban? Hogyan szólítja meg az embert? Hogyan szól a Biblia által? Figyeljünk Isten szavára. Csendesedjünk el, hogy meghalljuk az ő szavát.	Biblia
A tüzes szekerek	Hogy vigyáz ránk Isten? Mit jelent, hogy mellettünk van Isten? A nehézségek idején a tenyerében hordoz.	védelem
Témakör: Jézus, Isten Fia		
Órakeret: 8 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az angyal látogatása Máriánál	Hogyan jelezte előre Isten Jézus születését?	ígéret, hit
Jézus születése	Hol, és hogyan született meg Jézus? Hogyan ünnepeljük Jézus földre jöttét? Milyen szokások kapcsolódnak karácsony ünnepköréhez? Karácsony fontossága. Szeretet kifejezése szeretteink felé. Jézus megszületett mindnyájunkért.	Jézus, születés
Jézus és Simeon a templomban	Milyen várakozás előzte meg Jézus a Szabadító megérkezését? A várakozás fontosságának megismertetése. Megéri várni a jó dolgokra.	Isten Fia, Szabadító
Jézus tizenkét évesen	Milyen gyermek volt Jézus? Hogyan kell viselkednie egy gyermeknek?	gyermekkor, felnőttkor

	<p>Mi a különbség a gyermekek és a felnőttek világa között?</p> <p>Miért jó templomba, imaházba járni?</p> <p>Gyermeki én megőrzésének fontossága.</p>	
Jézus megkeresztelése	<p>Mivel mutatta meg Jézus, hogy Istenhez tartozik?</p> <p>Hogyan tesz bizonyosságot az Atya Jézus mellett?</p>	megkeresztelés
Jézus megkísértése	<p>Hogyan lehet, és miért érdemes úrrá lenni a kísértésen?</p> <p>A nehézségekben tanuljanak meg Istenben bízni és rá támaszkodni.</p>	kísértés
Témakör: Jézus, a Mester		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Jézus tanítványai	<p>Miért választott Jézus tanítványokat?</p> <p>Miért követték Jézust?</p> <p>Mit gondolhattak róla?</p> <p>Fontos feladatra való kiválasztás felismerése.</p>	Mester, tanítvány, kiválasztás
Jézus csodás tettei	<p>Mit nevezünk csodának?</p> <p>Jézus milyen tulajdonságai fedezhetőek fel a bibliai történetekben?</p> <p>Mit üzennek számunkra ezek a csodálatos tettek?</p> <p>Mit gondoltak Jézusról az emberek</p> <p>Mai csodák felismerése. Nyitott szemmel való járás.</p>	csoda, hit, türelem, bizalom

Témakör: Jézus a Szabadító		
Órakeret: 7 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Húsvét ünnepekőre	<p>Mi történt Virágvasárnap?</p> <p>Hogyan zajlottak a nagyhét eseményei?</p> <p>Mit jelent a testünk halála?</p> <p>Miért fogták el és ítélték el Jézust?</p> <p>Milyen volt Jézus feltámadása?</p> <p>Hogy lehet ma is találkozni Jézussal?</p> <p>Jézus meghalt értünk. Az ünnepek fontosságának felismerése.</p>	<p>ünnepek, áldozat, szeretet, halál, feltámadás</p>
Témakör: Isten szeret engem		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Isten szereti a világot.	<p>Miért szeretheti Isten a világot?</p> <p>Hogyan fejezi ki Isten az ő szeretetét?</p> <p>Szavak nélküli könyv segítségével megérteni, hogyan változtatja meg Isten az ember életét.</p>	<p>szeretet</p>
Jézus megáldja a gyermekeket	<p>Miben különböznek a gyerekek a felnőttektől?</p> <p>Miért szereti Jézus a gyermekeket?</p> <p>Hogyan mutatja meg ezt a szeretetét?</p> <p>Isten számára fontosak a gyerekek. A gyermeki lelkület fontossága.</p>	<p>áldás</p>
Az elveszett bárány	<p>Mitől értékes egy ember?</p> <p>Mennyit érünk?</p> <p>Mit jelent az, hogy Isten értékesnek tart?</p> <p>Mindnyájan értékesek vagyunk. Felfedezni az értékeinket.</p>	<p>elveszettség</p>
Az ötezer ember megvendégelése	<p>Hogyan szól Isten a gondviselésen keresztül?</p>	<p>gondviselés</p>

	Minden körülmények között gondoskodik rólunk.	
Tanulási eredmények: A bibliai történetek, a tanulók életkorának megfelelő ismerete. Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban. A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani, hogy kicsoda Jézus, miért jött el, és mit jelent az, hogy Isten szereti őt. Az én és Isten viszonya. Helyünk a teremtett világban.		

2. évfolyam

Óraszám:36	36 óra/év	I óra/hét
-------------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Mit gondol Isten?	6
2.	Isten figyel rád	6
3.	Még akkor is szeret!	5
4.	Győzd le a rosszat jóval!	5
5.	Isten vigyáz rád	5
6.	Vedd észre!	9
	Összesen óraszám:	36

Témakör: Mit gondol Isten?

Orakeret: 6 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Kain és Ábel	Milyen volt Kain és Ábel kapcsolata egymással? Hogyan jellemezhető Kain és Ábel kapcsolata Istennel? Mit eredményez a figyelmeztetés figyelmen kívül hagyása? A harag elengedésének megtanulása. Negatív érzéseink felismerése.	Kapcsolatok, felelősség, következmény
A bárka	Miért Nóéhoz szólt Isten? Miben kellett engedelmeskednie Nóénak? Miért volt özönvíz? Bizalom Istenbe és megtanulni, hogy érdemes rá hallgatni.	Bárka, engedelmisség
A szivárvány	Milyen szövetség jött létre ember és Isten között az özönvíz után? Mi ennek a jele? Köszönet kifejezése Istennek és a környezetünknek.	Hála, szövetség, oltár, áldozat
Torony a magas égig	Mit akart elérni az emberiség? Miért lett annyiféle nyelv a földön? Istenre figyelés, az ő véleményének keresése.	Engedetlenség

Témakör: Isten figyel rád		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Ábrahám költözik	Hogyan szólította meg Isten Ábrahámot? Isten szavának meghallása és cselekvése.	Elhívás
Ábrahám önzetlen	Miért vált külön egymástól Ábrahám és Lót? A lemondás örömeinek megtapasztalása. Felismerni azt, hogy a vágyaink nem mindig vezetnek jóhoz.	Lemondás
Sodoma és Gomora	Mi történt Sodoma és Gomora városával? Mi történt Lót feleségével? Érdeemes meglátni, hogy jó dolog azonnal engedelmeskedni Istennek. Az engedelmség fontosságának felismerése.	Engedetlenség, sóbálvány
Izsák, a megígért fiú	Milyen ígéretet kapott Ábrahám? Mi volt Ábrahám legnagyobb próbája? Fontos a saját ígéreteink, szavunk megtartása. Bízni Isten ígéretében.	Igéret
Izsák és Rebeka	Hogyan lett Izsáknak felesége? Isten gondviselésének keresése.	Hit
Témakör: Még akkor is szeret		
Órakeret: 5 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Jákób és Ézsau az ikertestvérek	Hogyan született Ézsau és Jákób? Milyen módon szerezte meg Jákób az apai áldást? Mások elfogadása különbözőségeink ellenére.	Elsőszülöttségi jog, áldás
Angyalok a létrán	Mi lett a következménye annak, hogy Ézsau eladta az elsőszülöttségi jogát?	Fogadalom

	Mi volt Jákób álma és fogadalma? Bűneink megvallása.	
Jákóbék, egy zűrös család	Hogyan lett Jákóbnak családja? Milyen volt a kapcsolata Lábánnal? Dicséret kifejezésének gyakorlása.	Igéret
Jákób újra otthon	Mi lett Jákób és Ézsau sorsa? Bocsánatkérés és megbocsátás gyakorlása.	Megbocsátás

Témakör: Győzd le a rosszat jóval!**Órakeret: 5 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
József és a színes köntös	Mi volt József álmának jelentősége? Önfegyelem gyakorlása.	Irigység
Börtönbe zárt álmok	Miért adták el Józsefet testvérei? Felismerni, hogy nem vagyunk egyedül a nehézségek idején sem. Istennek terve van velünk.	Kereskedők, rabszolga
Válóra vált álmok	Hogyan engedelmeskedett József Istennek a nehézségek között is? Kitartó munka örömeinek a megélése. Kitartás a nehézség idején is.	Alomfejtés
Újra együtt	Mi lett József hitének és hűségének jutalma? Megbocsátás gyakorlása.	Jutalom

Témakör: Isten vigyáz rád**Órakeret: 5 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Ki sír a kosárban?	Miért kellett rejtegetni az újszülött Mózeset? Honnan kapta Mózes a nevét? Ki és miért mentette őt meg? Terheink, gondjaink megosztása Istennek.	Fáraó, rejtegetés
Az égő csipkebokor	Hogyan szólította meg Isten Mózeset? Mit ígért neki Isten?	Elhívás

	Hogyan készítette fel Isten Mózes a küldetésre? Saját magunk és mások bátorítása feladatok elvégzésében.	
A tíz csapás	Mi volt Isten parancsa a fáraó felé? Milyen csapásokkal sújtotta Isten az egyiptomiakat? Miért érte őket ez a sok nehézség? Istenhez tartozás öröme.	Csapás, csoda
A Bárány megszabadít	Milyen módon készített Isten szabadítást a népének? Mit kellett ehhez nekik is megtenniük? Milyen ünnepünk kötődik az egyiptomi szabaduláshoz? Felszabadulás élményének megélése.	Páska, szabadság
Témakör: Vedd észre!		
Órakeret: 9 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Jézus csodái	Minek a jele volt a kánai menyegzőn tett csoda? Mi volt a jelentősége a csodálatos halfogásnak a tanítványok életében? A csodák észrevétele környezetünkben, életünkben.	Menyegző, halászat
Jézus gyógyításai	Hogyan viszonyul Jézus a betegekhez, betegségekhez? Mi volt a feltétele annak, hogy valaki meggyógyuljon? Segítség gyakorlása. Tisztelet kifejezése a segített felé.	Betegség, meggyógyulás
Jézus életre kelti a holtat	Mi volt Lázár feltámasztásának célja? Mit jelentett ki magáról ezen keresztül Jézus? Együttérzés, vigasztalás kifejezése.	Halál
Jézus szabadító hatalma	Kinek van szüksége szabadításra? Mitől tud Jézus megszabadítani?	Megkötözöttség

	Mit kell tennie annak, akit Jézus megszabadít? Jézusnak hatalma van a gonosz felett.	
Tanulási eredmények: Bibliai történetek a tanulók életkorának megfelelő szintű ismerete. Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban. A gyerekek közötti konfliktusok kezelése. Megfigyelni, hogyan szólít meg Isten embereket. A tanuló életkorának megfelelően tudja saját szavaival elmondani mi a bűn, mit jelent Istennek engedelmeskedni, őt követni. Bibliai történetekkel igazolja, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia. Isten történelemalkító hatalmának felismerése.		

3. évfolyam

Óraszám:36	36 óra/év	I óra/hét
-------------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Istenhez tartozunk	7
2.	Ne felejtse el!	6
3.	Építs Istenre!	8
4.	Fogadd el!	8
5.	Nem hagy egyedül	7
	Összesen óraszám:	36

Témakör: Istenhez tartozunk**Órakeret: 7 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A Biblia írói	Ki adott parancsot Mózesnek az igék leírására? Mire írta le az Igéket? Milyen embereket használt Isten a Biblia megírására? (néhány bemutatása- királytól a földművesig) Miért Isten igéje a Biblia?	Biblia szó jelentése, Isten igéje
A Vörös- tenger kettéválasztása	Mit tett Izrael népe mikor félt? Hogyan válaszolt nekik Isten? Miért menekültek meg? Egymáshoz és Istenhez tartozás érzelmi élményének erősítése	Szabadulás
A Tízparancsolat	Miért volt szükség a parancsolatokra? (kapcsolatok) A Tízparancsolat megismerése Közösségünk védő, egymást építő szabályaival való azonosulás	Parancsolat, Szövetség

Az aranyborjú	Mit tett Izrael népe, mikor bizonytalanságba került? Miért bocsátott meg Isten? Hűség Istenhez és embertársainkhoz.	Bálvány, hűség, hűtlenség
A szent sátor	Mire emlékeztette az embereket a szövetség ládája? Mit fejezett ki, hogy a Szent Sátrat megépíthették? (közösség)	Szent Sátor, Szövetség ládája, közösség
Témakör: Ne felejtse el!		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Kémek Kánaánban	Milyen földet szánt népe hazájának Isten? Mi lett a következménye a közösség hitetlenségének? (közös szenvedés)	Kémek, hitetlenség
A rézkígyó	Mit tett Izrael népe, mikor türelme végkép elfogyott, elfáradt? Mi segít nekünk is ilyen helyzetben? Az elégedettség és a hála jelentőségének tudatosítása.	Hála, Manna
Ráháb és a kémek	Hogyan vigyázott a kémekre Isten? Miért segített Ráháb a kémeknek? Az összetartozás fontossága. Egymás segítése.	Haza, bátorság
Atkelés a Jordán folyón	Miért mutatta meg Isten újra a „vizes” csodát az új nemzedéknek? Az emlékezés, emlékeztető jeleink, tárgyaink fontosságának átérzése.	Emlékoszlop, páska
Jerikó ostroma	Mire volt szükség a város elfoglalásához? Isten szavának érdemes engedelmessé válni, még ha nem értjük miért. Isten tanácsának keresése.	Honfoglalás, Isten segítsége, saru

Témakör: Építs Istenrel!		
Órakeret: 8 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A napkeleti bölcsek	A királyi palota és Isten fiának születési körülményei közötti ellentét meglátás.	Bölcs, hódolat, tömjén, mirha
A sziklára épített ház	Miért pusztult el az egyik és maradt meg a másik ház? Életünk háza mikor marad meg? Jézus szava szilárd, mint a sziklára épült ház, érdemes rá építeni.	Példázat
A magvető	Mit jelent Isten igéje? Mit kell tenni ahhoz, hogy jó dolgok szülessenek az életemben?	Isten igéje, konkoly
A mustármag	Miből indul ki és hogyan változik Isten országa? Önmagunk iránti türelem fejlődésének megfigyelése.	Isten országa
A farizeus és az adószedő	Kinek mondta Jézus ezt a példázatot? Hogyan beszéljünk Istenhez? Alázatra való törekvés.	Farizeus, adószedő, imádság
Az irgalmas samáriai	Ki volt az, aki segített a bajbajutott emberen? Ki a felebarátom? Mások szükségleteinek észrevétele. A cselekvő szeretet gyakorlása.	Felebarát, samáriai, irgalom
A talentumok	Milyen értékeket ad nekünk Isten? Miért adja? Saját talentumok felismerése, használata.	Talentum, pénzváltó
Témakör: Fogadd el!		
Órakeret: 8 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Nikodémus, az éjszakai látogató	Miről beszélget Jézus ezzel a vezető emberrel? Mire figyelmezteti Jézus őt? Hogyan lehet örök életünk?	Újjászületés, örök élet

A samáriai asszony	Mit tett félre Jézus, mikor az asszonnal kezdett beszélgetni? Jézus feltétel nélküli szeretetének megismerése, felismerése. Empátia mások iránt.	Próféta
Jézus és az adószedő	Miért nem mert Zákeus Jézus közelébe menni? Mit tett Jézus ezzel a kirekesztett emberrel? Jézus szeretetének értékelése, elfogadása.	Kirekesztett
Az özvegyasszony két fillérje	Miért az özvegyasszony adta a legtöbbet? Belső, lelki kincsek értékelése másokban, önmagunkban. Empátia, szociális érzékenység fejlesztése.	Adakozás
Péter tagadása	Szerette-e Péter Jézust? Miért hazudott? Hűség és az őszinteség fontossága.	Hazugság, megtagadás
A három kereszt	Kiket feszítettek keresztre? Kin tudott Jézus segíteni élete utolsó pillanatában is? Jézus szeretetének elfogadása.	Messiás, keresztre feszítés
Csodás halfogás	Hogyan ismerték fel a tanítványok Jézust? Péter hogyan győzte meg Jézust, hogy szereti? M megbocsátás fontossága. Megtanulni, hogyan viszonyuljunk azokhoz, akik megbántottak.	Talentum, pénzváltó
Témakör: Nem hagy egyedül		
Órakeret: 7 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A mennybemenetel	A feltámadt Jézus miért búcsúzott el tanítványaitól? Milyen feladatot adott a tanítványoknak és mit ígért nekik segítségül?	Tanúskodni, mennybemenetel

Pünkösöd	Milyen látható jele volt annak, hogy Isten Szentlelke a tanítványokra szállt? Miért volt szükség erre a csodára? A Szentlélek eljövételének és hatásának megértése.	Szentlélek, apostol
Az első gyülekezet	Mit mondott el Péter Jézusról? Mi történt a beszéd nyomán az emberekkel, mit tettek? Tudatos „tükörbe nézés” gyakorlása.	Gyülekezet
Az Ékes- kapu	Mit kért a beteg ember a tanítványoktól? Mit kapott? Testi- lelki gyógyuláshoz kötődő érzések megosztása.	Betegség, csoda
István, az első vértanú	Milyen különleges képességeket adott a Szentlélek Istvánnak? Mit tettek a féltékeny emberek vele? Bántó, igazságtalan helyzetekben helytállni.	Vértanú
Az etióp kincstárnok	Mit üzent Isten Fülöpnek? A Szentlélek hogyan segítette Fülöpöt feladatában? A lélek hangjának meghallása. A Szentlélek vezetésére figyelni.	Vezetés, kereszttelkedés
<p>Tanulási eredmények: Megismerjék a Biblia keletkezésének a hátterét. Isten többféleképpen megnyilvánuló szabadító hatalmát fel/megismerjék. Isten akkor Izrael népét formálta, ma pedig minket. Felismerjék, hogy a nehézségek legyőzhetőek Isten segítségével. Haza, honfoglalás megértés. Példázat, mint irodalmi műfaj megismerése. Megérteni, miről tanítanak Jézus példázatai. Tudatosítani, hogy Jézus képes bárkinek segíteni. Szentlélek személyének meg- és felismerése. A Szentlélek bennünk él és segít.</p>		

4. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Ki vezet engem?	9
2.	Úti cél a menny	6
3.	Szálkaszedető	6
4.	Életadó Isten	6
5.	Úton Istennel	9
	Összesen óraszám:	36

Témakör: Ki vezet engem?		
Órakeret: 9 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Debóra	Ki volt Debóra? Mi volt a bírák feladata? Milyen próbákat állít elénk az Úr? Debórához, mint példaképhez való pozitív viszony erősítése.	Bírák, próféta, példakép
Gedeon	Ki volt Gedeon? Hogyan szólt hozzá Isten? Mit kellett megtanulnia Gedeonnak? Isten vezetésével kapcsolatos bizonytalanság feltárása. Isten iránti bizalomerősítése.	Bizalom, kiválasztás, hit
Sámson	Mi volt Sámson születéséről szóló ígéret? Milyen hőstettei voltak Sámsonnak? Hogyan veszítette el erejét? Mi volt az utolsó hőstette? Mit jelent Istennek szentelve lenni? Motiválás, kitartásra nevelés a kísértés idején.	Istennek szentelés, filiszteus
Ruth	Miért követte Ruth idegen földre is anyósát? Ruth ragaszkodása hogyan vált áldássá? Kik származtak Ruthtól?	Hűség, áldás

	<p>Mindennapi döntéshelyzetekben Isten akaratának és a másik javának megfontolása.</p> <p>Tudatosítani, hogy néha a nehezebb út a jó.</p>	
Anna	<p>Milyen nehézséggel kellett Annának szembenéznie?</p> <p>Mi lett hitének a gyümölcse?</p> <p>A nehéz helyzetekben is fordulhatunk Istenhez megoldásért.</p>	Teher

Témakör: Úti cél a menny		
Orakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Boldogságról	<p>Jézus szerint kik boldogok?</p> <p>Mit mond erről a mai kor?</p> <p>Felhívni a figyelmüket arra, hogy az igazi boldogság nem a körülményektől függ, hanem belülről fakad.</p>	Hegy beszéd, boldogság
Az imádkozás	<p>Mit tanít Jézus az imádkozásról?</p> <p>Mit tanít a Miatyánkon keresztül?</p> <p>Bátorítás az imádkozás gyakorlására.</p>	Hálaadás, könyörgés, bűnvallás, dicsőítés, közbenjárás
Gondviselés	<p>Van-e okunk aggódni?</p> <p>Mit tanácsol Jézus az aggódással kapcsolatban?</p> <p>Milyen ígérete van a számunkra?</p> <p>Isten gondviselésébe vetett bizalom erősítése. Saját értékességünkhöz való pozitív viszonyulás.</p>	Aggodalom
Döntések	<p>Milyen lehetséges utakat választhatunk?</p> <p>Melyik a helyes döntés? (keskeny vagy széles)</p> <p>Döntéseink következményeinek mérlegelése.</p>	Keskeny, széles út

Témakör: Szálkaszedető		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az arany szabály	<p>Hogyan lehet egy mondatban összefoglalni az emberi együttélés szabályát?</p> <p>Mit jelent ez a gyakorlatban?</p> <p>Motiválás a másik szeretettünknek töltögetésére.</p> <p>Önmagunk és mások szeretetnyelvének felfedezése.</p>	Aranyszabály, szeretetnyelv
Az igen legyen igen!	<p>Mi Jézus megoldása a képmutató viselkedéssel kapcsolatban? Hogyan tudjuk ezt a gyakorlati életben megvalósítani?</p> <p>Bátorítás az őszinteségre, megbízhatóságra, felelősség vállalásra.</p>	Őszinteség, eskü
Ítélezés	<p>Miről tanúskodik a beszédünk, cselekedeteink?</p> <p>Hogyan kellene megtanulni azt, hogy a jót lássuk másokban és ne a negatívát?</p> <p>Bátorítás a másik elfogadására. Empátiára való ösztönzés.</p>	Ítélezés
A harag	<p>Mi Jézus tanítása az érzelmek kezelésével kapcsolatban?</p> <p>Miért fontos az indulatok helyes kezelése?</p> <p>A haragkezelés lépéseinek gyakorlása, tudatosítása.</p>	Harag, indulat
A megbocsátás	<p>Mit jelent a megbocsátás nekem?</p> <p>Mit jelent a megbocsátás a másik embernek?</p> <p>Bátorítás a megromlott kapcsolatok helyreállítására. Megbocsátás gyakorlása.</p>	Megbocsátás

Témakör: Eletadó Isten		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Jézus feltámad	Hogyan teljesült be az ígélet? Mi Jézus feltámadásának jelentése? A megváltás csodája a mai világban, életünkben. Elmélkedés a feltámadás bizonyítékairól.	Feltámadás, Húsvét
Saul megtér	Miért üldözte Saul Jézus követőit? Miért állította meg Isten? Hogyan változott meg az élete? Pozitív változás iránti vágy felkeltése. Bátorítás a jobb emberré válásra.	Megtérés
Éneász és Tábita	Hogy lett Péter halászból Isten csodáit tevő ember? Miért tesz Isten csodákat? Vannak ma csodák? Rávilágítani arra, hogy ma is vannak csodák, csak nyitott szemmel kell járnunk.	Csoda
Péter	Mi alapján barátkozunk másokkal? Mi határozza meg véleményünket másokról? Hogyan és hol imádkozunk? Bátorítás mások iránti nyitottságra. Rávilágítani arra, hogy az őszinte imának nagy ereje van.	Személyválogatás, imaközösség
Témakör: Úton Istennel		
Órakeret: 9 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Pál és Barnabás	Mi volt a missziójuk célja? Hogyan kerültek közelebb céljaikhoz, még ha akadályokba ütköztek? Bátorítás jó célok kitűzésére.	Misszió
Lisztrában	Miért csalódott Pál?	Csalódás

	Hogyan viselkedtek vele az emberek? Bátorítás a csalódásainkon való felülemelkedésre.	
A filippi börtönben	Mit tettek a börtönben Pálék? Miért nem törtek össze? Hogyan szabadultak meg? Isten dicséretének gyakorlása. Megtanulni bízni Istenben, a nehéz helyzetekben is.	Bizalom, csüggedés
Athénban	Hogyan fogadják Pált? Hogyan reagál a bálványokra? Isten igéjét megtanulni megosztani másokkal.	Istenszobrok
Korinthusban	Miért csüggedt el Pál? Mivel bátorította Isten? Mi lett az eredmény? Ösztönzés Isten figyelésére. Megtanulni Istenre figyelni a külső zajok kiszűrésével.	Zaj
Efézusban	Miért ment vissza Pál? Mit tettek a bálványokkal? A bálványok romboló hatásának felismerése. Saját bálványaink felismerése.	Vezetés, keresztelkedés
<p>Tanulási eredmények: Jó vezetők szerepének megértése. pozitív attitűd kialakítása a vezetői felelősség felvállalására. Isten jelenlétének felismerése a különböző történelmi helyzetekben. Helyes értékítélet kialakítása a tanulók gondolkodásában. Az Istennek tetsző életvitel elsajátítása és beépítése a személyes értékrendbe. Jézus Krisztus egyedülálló tanításának felismerése. Jézus meghalt a mi bűneinkért. Isten tanít minket más emberek életén keresztül, hogy meglássuk azt, hogy neki mindenre van hatalma. A kiválasztottakra feladatot bíz, amit a nehéz élethelyzetekben benne bízva teljesíthetnek. Ha kilátástalannak látjuk is a helyzetet, Isten ott van és segít.</p>		

Helyi tanterv

Környezetismeret 3 - 4. évfolyam

Bevezetés

A környezetismeret tantárgy a Természettudomány és földrajz tanulási terület bevezető tantárgya, mely az alsó tagozat 3–4. évfolyamán jelenik meg.

A tantárgy épít az 1–2. osztályos olvasás, valamint a technológia és a matematika tantárgy keretein belül történő fejlesztésre.

A tanulók a természettudományos ismeretszerzés és -feldolgozás módszereire épülő tevékenységek révén, cselekvő úton szereznek tapasztalatokat, aktívan vesznek részt a fejlesztés folyamatában. A megismerési módszerek (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérlet) elsajátításán és alkalmazásán keresztül fejlődnek azon alapvető képességeik (megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képesség, mérési technika, kísérletezéshez szükséges képességek), melyek a természettudományos megismeréshez szükségesek, valamint kialakulnak az ezekhez nélkülözhetetlen alapvető szokásaik is.

Célok és feladatok

Legfontosabb célunk, hogy a gyermekek életkori sajátosságaira, kognitív fejlődésére, valamint kíváncsiságára építve képessé tegyük őket szűkebb és tágabb környezetük, valamint saját testük megismerésére, a változások megértésére, alapvető ok-okozati összefüggések meglátására.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek saját tapasztalataikon keresztül olyan természettudományos tapasztalatok birtokába jussanak, melyek segítik eligazodásukat az őket körülvevő természeti, társadalmi és gazdasági környezetben, valamint képessé teszi őket arra, hogy környezetükkel harmonikusan együtt éljenek. A tantárgy tanulása során tehát erősíthető a környezet iránti érdeklődés, felelősségvállalás.

Alapvető fontossággal jelenik meg a tantárgy céljai között az egészség megőrzése és az egészséges életvitel összetevői közötti összefüggés felismerése, az egészséges életmód szokásainak alakítása, valamint az egészséget károsító hatások tudatos kerülésére való nevelés.

A tantárgy céljaiból következik, hogy szükségszerűen szervesen kötődik a hétköznapi élethez, s így erősen gyakorlatorientált. Nem ismereteket tanítunk meg a gyermekek számára, hanem a gyermekek saját tevékenységeinek tapasztalatai által készítjük elő a fogalomalkotást.

A tevékenységek végzése során szerzett élmények biztosítják a megismerés és felfedezés örömet, ezáltal hozzájárulnak ahhoz, hogy folyamatos legyen a tanulók motivációja arra, hogy a természettudományok és a földrajz tárgykörébe tartozó problémákat minél mélyebben megismerhessék, megérthessék.

Eközben a tanulók a mindenki által elérhető és alkalmazható természettudományos műveltség alapjainak birtokába jutnak.

A Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejlesztjük:

A tanulás kompetenciái: A megfigyelések algoritmusának követésével, összehasonlítások, csoportosítások végzésével, valamint a mérés és a kísérletezés algoritmusának megvalósításával a tanuló aktív tanulási utat jár be, eközben fejlődnek megismerési képességei. Vizsgálatainak eredményeit összeveti hipotéziseivel, ezzel fejlődik problémamegoldó, valamint mérlegelő

gondolkodása. Tanulási stratégiákat használ fel: tapasztalatai rögzítéséhez egyszerű ábrákat, grafikus szervezőket használ, készít.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló a megismerő tevékenységek során tapasztalatait lejegyzí vagy szóban megfogalmazza, így fejlődik azon készsége, hogy érthetően és pontosan fejezze ki gondolatait. Eközben törekszik a természettudományos szaknyelv pontos használatára. A vizsgálatok végzésekor információkat gyűjt, rendszerez. A megfigyelés, összehasonlítás, csoportosítás, mérés és kísérletezés során fejlődik a szöveges módon, a táblázattal és a grafikonokkal megadott információk megértésének képessége.

A digitális kompetenciák: A környezetismeret tanulása során a tanuló kiegészítő információkat gyűjt digitális forrásokból, illetve tapasztalati úton szerzett ismeretei rögzítésére online feladatokat, alkalmazásokat használ.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az ismeretszerző módszerek elsajátítása közben fejlődik a tanuló problémamegoldó gondolkodása. A vizsgálatok, kísérletek végzése ösztönzi őt, hogy kérdéseket tegyen fel, ok-okozati összefüggésekre jöjjön rá, következtetéseket vonjon le. Mivel a képességfejlesztés az egyes témák komplex feldolgozása közben valósul meg, fejlődik rendszerszemlélete. Kezdeti perceptuális tanulása mellett képessé válik a verbális tanulásra.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A környezetismeret tanulása cselekvő tapasztalatszerzésre épül, melynek során a tanuló csoporttagként, társaival együtt végzi tevékenységét. A gyakorlati feladatok végzésekor döntéseket hoz, időbeosztást készít.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A környezetismeret tanulása során a tanuló megismeri hazánk kulturális örökségének egyes elemeit.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A környezetismeret tanulása során végzett tevékenységekkel a tanuló képessé válik arra, hogy társaival együttműködjön. Megtanul a csoporton belül különböző szerepekben feladatot végezni és munkájáért felelősséget vállalni.

3–4. évfolyam

A kisiskolás korú gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítjuk számukra a megismerés, felfedezés örömét, így formálhatjuk a gyerekek természethez való viszonyát, a természetről való gondolkodását.

A 3–4. évfolyamon legfontosabb célunk azoknak a képességeknek a fejlesztése, valamint azoknak a szokásoknak az alakítása, melyek szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez és a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítanunk kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján elemi szinten sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés alapvető módszereit, nem pedig biológiai, földrajzi, kémiai, fizikai ismeretek tanítására van szükség. A tanulási folyamat során az ismeretszerző módszerek elsajátításán keresztül a megismerési képességek fejlesztése a fő célunk, az ismeretanyag pedig a célok elérését szolgáló eszköz.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, valamint a kísérletezés módszereit gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő, leíró, azonosító, megkülönböztető képessége, mérési technikája, valamint a kísérletezéshez szükséges képességeik.

A megértéshez, fogalomalkotáshoz szükség van a célzott és folyamatos megfigyelésre. Fontos kiemelnünk, hogy a pusztá érzékelés nem azonos a megfigyeléssel. A megfigyelés során az érzékelt jelenség lényeges jellemzőit kell kiemelni a lényegtelenek közül.

A tanulók a leírás alkalmazásával szóban, rajzban, írásban rögzítik tapasztalataikat.

Az összehasonlítás vezet el a lényeges jegyek kiemelésén túl az összefüggések meglátásához, az ugyanabba a fogalmi csoportba tartozó jellemzők megismeréséhez. Ha a tanulók felismerik az azonos és különböző tulajdonságokat, képessé válnak a megfigyelt jellemzők rendezésére, csoportosítására.

Fontos az alapvető mennyiségi tulajdonságok megismerése, mérésük megbízható szinten történő elsajátítása, mert a mérés módszerét mindegyik természettudományos tantárgy alkalmazza.

Egyszerű kísérletek végzésével készítjük elő a későbbi természettudományos kísérletezést, mely a legmagasabb szintű természettudományos megismerési módszer.

Az ismeretszerző módszerek alkalmazása közben, tapasztalati úton kezdődik el a fogalmak kialakításának folyamata, de ez nem zárul le a 4. évfolyam végén, ekkorra még nem alakulnak ki kész fogalmak.

A környezetismeret tantárgy tanítása a 3. évfolyamon kezdődik, és az olvasás, valamint a technológia tantárgyak kereteiben, az 1–2. évfolyamon megvalósult fejlesztésekre és tevékenységekre épül. A mérések metodikájának megtanítása a matematika tantárgyra, 2. osztályra helyeződik át.

Az összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés a matematikai készségfejlesztést is segíti, a leírás módszerével fejleszthetők a kommunikációs képességek is. A környezetismeret-órán végzett tevékenységek többsége társak közötti kooperációt igényel.

3. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	1 óra / hét
-----------------	--------------------	--------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Megfigyelés, mérés	5
2.	Az élettelen környezet kölcsönhatásai	3
3.	Tájékozódás az időben	8
4.	Tájékozódás a térben	8
5.	Életközösségek lakóhelyünk környezetében	9
6.	Testünk, egészségünk	3
	Osszesen óraszám:	36

Témakör: Megfigyelés, mérés	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A közvetlen környezet élettelen anyagai, környezeti tényezői (levegő, víz, talaj), élőlényei</p> <p>Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</p> <p>Az élettelen környezeti tényezők érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</p> <p>Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk.</p> <p>Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságaik és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre.</p> <p>A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése</p>	<p>élő, élettelen érzékszerv, érzékeléstípus, érzékelhető tulajdonság, halmazállapot</p>
<p>A növény részeinek felismerése, megnevezése: gyökérzet, szár, levél, virág, termés</p> <p>A megfigyelt növényi részek szerepe a növény életében</p> <p>Az állatok testrészeinek felismerése, azok szerepe az állatok mozgásában, táplálkozásában, életmódjában</p> <p>Az élőlények és részeik jellemző érzékelhető tulajdonságai (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang)</p> <p>A közvetlen környezetben élő növények és állatok megfigyelése, összehasonlítása. Megfigyelt jellemzőik alapján a növények és állatok szétválogatása, csoportokba rendezése</p>	<p>növény, állat, ember,</p>

Javasolt tevékenységek:

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságai és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérszövet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A hasznos növények fogyasztható részeinek megnevezése
- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása
 - növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld
 - állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, hasznos állatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők
- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
 - növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejtett növény és a termés vizsgálata
 - állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése
- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése
- Az ember testhőmérsékletének mérése
- A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata

Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A vízkörforgalom egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások (párolgás, lecsapódás) bemutatása, az ellentétes irányú folyamatok felismerése.</p> <p>A víztakarékosság, az édesvíz-készlet védelme fontosságának felismerése.</p> <p>Példák gyűjtése környezetünkből keverékekre és oldatokra. A sós víz fagyásának vizsgálatán keresztül annak meglátása, miért fagy be nehezebben a tenger, mint az édesvíz.</p>	<p>szilárd-folyékony-légnemű halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, mozgás</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A víz különféle halmazállapotainak tantermi körülmények között történő modellezése (jég, víz, gőz). A gőz és a pára közti különbségek megfogalmazása, tapasztalati úton történő ismeretszerzés (vízforralás után a forró gőz fölé hideg tárgyért teszünk, és a párát lecsapatjuk) – A víz halmazállapot-változásaival kapcsolatos kísérletek elvégzése (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, forrás), a közben végbemenő kölcsönhatások, változások megfigyelése. Ok-okozati összefüggések keresése a halmazállapot-változások és az egyes hétköznapi jelenségek között – Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl.: hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben – Folyamatos megfigyelések és kísérletek a víz tisztaságával kapcsolatban. Környezetünkből vett vízminták egyszerű vizsgálata. Egyszerű eljárás a víz tisztítására, szűrésére – A víz körforgásának megfigyelése a természetben. A körforgás egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások megfigyelése 	

Témakör: Tájékozódás az időben	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Föld mozgásainak (forgás, Nap körüli keringés) hatásai az évszakok, napszakok váltakozására, jellemzőikre.</p> <p>Évszakokra vonatkozó megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása rajzban, írásban vagy táblázatban való rögzítése.</p> <p>A napszakok, a naptár (a hét napjai, hetek, hónapok) időtartamuk, egymáshoz való viszonyuk.</p> <p>Jeles napok, dátumok elhelyezése a naptárban.</p> <p>Napirend készítése</p> <p>A környezetben zajló ciklikus változások felismerése, megfigyelése, sorba rendezése.</p> <p>Napi és éves ritmus a növény- és állatvilágban.</p> <p>A növények fejlődése: életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés. A csírázás és a növekedés külső feltételei.</p> <p>Az állatok szaporodása (pete, tojás, elevenszülő), fejlődési szakaszai.</p> <p>Az emberi életszakaszok, jellemzőik.</p> <p>Ismétlődő jelenségek (ritmusok) az ember életében, a test működésében. Ismétlődő, ciklikus jelenségek a környezetben</p>	<p>Föld forgása, Föld keringése, évszakok naptár, hónap, nap, napszak szaporodás, fejlődés, körforgás életkor, életszakasz, körforgás</p>

Javasolt tevékenységek:

- Napszakok, évszakok váltakozása, jellemzői, valamint a Föld mozgásai és a napszakok, évszakok változásai közötti összefüggések megfigyelése
- Az egyes évszakok jellemző időjárásának, az időjárás tényezőinek megfigyelése, hőmérsékletének mérése. A csapadék formái (eső, köd, hó). Időjárási napló készítése
- Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés megbeszélése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján
- Az évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata
- Ismétlődő, ciklikus jelenségek megfigyelése a környezetben (pl. víz körforgása)
- Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése
- Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban
- A növények egyes életszakaszainak megfigyelése (csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés)
- Növények csíráztatása, hajtatása során az ezekhez szükséges feltételek megfigyelése
- Az állatok szaporodásának megfigyelése (pete, tojás, elevenszülő)
- Ismétlődő jelenségek megfigyelése az emberi test működésében
- Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében (napirend, hetirend, kalendárium, jeles napok, ünnepek). A dátumok elhelyezése a naptárban. Napirend és hetirend tervezése
- Az emberi életszakaszok jellemzőinek megfigyelése és összehasonlítása (szerepjáték)
- Oszálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek becslése, mérése, az adatok összehasonlítása, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése

Témakör: Tájékozódás a térben	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Iránytű használata.</p> <p>A fő- és mellékvilágtájak megnevezése.</p> <p>Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben.</p> <p>Az alaprajz, vázlatrajz, térképvázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése.</p> <p>Térképfajták megkülönböztetése</p> <p>Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról.</p> <p>Tájékozódás az alaprajz és a térképvázlat segítségével.</p> <p>Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén.</p> <p>A felszínformák elemei, jellemzőik (hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence, síkság)</p> <p>A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása.</p> <p>Jelölésük a domborzati térképen.</p> <p>A felszíni vizek fajtái (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik, ábrázolásuk a domborzati térképen.</p> <p>A külső erők (szél, víz) felszínformáló munkája</p>	<p>fő- és mellékvilágtáj, alaprajz, térképvázlat, térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, autóstérkép, turistatérkép, felszínforma</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Iránytű készítése, használatának gyakorlása, tájékozódási gyakorlatok a fő- és mellékvilágtájak helyzetének gyakorlására: a fő- és mellékvilágtájak megnevezése, elhelyezése térképen, az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben – Az alaprajz, vázlatrajz, térképvázlat és a térkép jellemzőinek megfigyelése, egy-egy konkrét példa összehasonlítása – Alaprajz készítése az osztályteremről, a tanulók otthonáról, szobájáról. Tájékozódási gyakorlatok alaprajz, vázlatrajz és térképvázlat alapján – Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén – A felszínformák elemei, jellemzőik megfigyelése (hegy, hegység, medence, völgy, domb, dombság, síkság). A jellemzőknek megfelelően homokból az egyes felszínformák kialakítása. Jelölésük megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében – A szél és a víz munkájának modellezése homokasztalon – A felszíni vizek fajtáinak (ér, patak, csermely, folyó, tó), jellemzőik megfigyelése. A jellemzőknek megfelelően homokasztalon az egyes vizek kialakítása. Jelölésük 	

megfigyelése domborzati térképen, példák keresése hazánk domborzati térképén, valamint a lakóhelyen és annak környezetében	
Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében	
Orakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldségs-gyümölcsöskertbe.</p> <p>A hasonlóságok és különbségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése</p> <p>A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során.</p> <p>A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő) élőlényeinek környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhez (életmód, testfelépítés, viselkedés)</p> <p>A lakóhelyhez közeli életközösségek (erdő) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)</p> <p>Az erdőben élő növények tulajdonságai</p> <p>A megismert növények csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld;</p> <p>Az erdőben élő állatok tulajdonságai</p> <p>A megismert állatok csoportosítási lehetőségei (pl. emlősök – madarak – rovarok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok)</p> <p>Az adott életközösség megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhálózatok összeállítása</p> <p>Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása.</p> <p>Környezetvédelem</p>	<p>természetes és mesterséges életközösség erdő</p> <p>élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés</p> <p>tápláléklánc, táplálékhálózat</p>

Javasolt tevékenységek:

- A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása
- A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldséges-gyümölcsöskertbe. A hasonlóságok és különbözőségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése
- Az életközösségek jellegzetes élőlények csoportosítása élőhely szerint
- Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon)
- A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok)
- Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely)
- Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása
- Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával
- Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása
- Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése

Témakör: Testünk, egészségünk	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről.</p> <p>A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel)</p> <p>Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében</p> <p>Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök, szabályok, helyes szokások</p> <p>A tanuláshoz szükséges helyes megvilágítás fontossága</p> <p>Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben).</p> <p>A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján</p> <p>Helyes tanulási szokások</p>	<p>szerv, érzékszerv, testrész, szervezet, túlsúly, alultápláltság, egészség, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén – Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang) – Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, situációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogatékkal élők életéről – A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel) – Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző 	

szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján

- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása
- Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata
- Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján
- Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével
- Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal
- Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogyatékossgal és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségi tünetek (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példákon, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése
- A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal

4. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	1 óra / hét
-----------------	--------------------	--------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Megfigyelés, mérés	8
2.	Az élettelen környezet kölcsönhatásai	5
3.	Hazánk, Magyarország	8
4.	Életközösségek lakóhelyünk környezetében	11
5.	Testünk, egészségünk	4
	Összesen óraszám:	36

Témakör: Megfigyelés, mérés	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az élettelen anyagok és élőlények azonos és különböző tulajdonságai, csoportosításuk szempontjai (például tárgyak: anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk; növények: lágyszárú – faszárú, élőhely; állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kétélűek – hüllők; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok)</p> <p>A közvetlen környezet élettelen környezeti tényezőinek, tárgyainak, élőlényeinek (növények, állatok, ember: saját test, társak, felnőttek) mérhető tulajdonságai (hosszúság, tömeg, űrtartalom, hőmérséklet, idő), mérésük</p> <p>Mérési módszerek, a hőmérséklet, a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére használt alkalmi (önkéntesen választott, természetes, régi korokban használt) és szabvány mérőeszközök, mértékegységek és használatuk</p> <p>Mennyiségek viszonyítása, becslése és mérése, választott alkalmi és szabvány egységekkel</p> <p>Hétköznapi tapasztalatok a szabvány mértékegységek nagyságáról</p>	<p>élő, élettelen, növény, állat, ember, halmazállapot érzékelhető tulajdonság, mérés, mérőeszköz, mérőszám, mértékegység, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő</p>

Javasolt tevékenységek:

- Az élettelen anyagok, tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése algoritmus alapján (szín, alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet, íz, szag, hang), a tapasztalatok rögzítése
- Az élettelen anyagok azonos és különböző tulajdonságainak megfigyelése, csoportosításuk különböző szempontok szerint: érzékelhető tulajdonságaik, anyaguk, halmazállapotuk, felhasználásuk
- Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, azonosságai és különbségeik megfigyelése, különös tekintettel az életjelenségekre, életfeltételekre. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése
- Az időjárási elemek megfigyelése
- Az egyes halmazállapotok jellemzőinek megfigyelése, különböző hétköznapi anyagok csoportosítása halmazállapotuk szerint. Példák keresése a közvetlen környezetből (iskola, otthon)
- A víz megjelenésének, tulajdonságainak megfigyelése a különböző halmazállapotokban. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a természetben
- A lágú és fás szárú növények részeinek megfigyelése (gyökérszövet, szár, levél, virág, termés). A növények részeinek megfigyelése algoritmus alapján
- A növényi részek összehasonlítása, csoportosítása érzékelhető tulajdonságaik alapján. A hasznos növények fogyasztható részeinek megnevezése
- Az állatok (emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők) testrészeinek felismerése, megfigyelése a megfelelő algoritmus alapján. A testrészek szerepének megfigyelése az állat mozgásában, táplálkozásában, életmódjában
- A növények és állatok többféle szempontú csoportosítása
 - növények: lágú szárú – fás szárú; lombhullató – örökzöld
 - állatok: emlősök – madarak – halak – rovarok – kételtűek – hüllők; élőhely: hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok, háziállatok, hasznos állatok, hazai vadon élő állatok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők
- A növények és állatok állapotának, a tulajdonság környezeti hatásokra történő változásainak megfigyelése tanulmányi séták során
 - növények: ősszel lombhullás/örökzöldek folyamatosan; tavasszal rügyek, levelek vizsgálata; nyáron a kifejtett növény és a termés vizsgálata
 - állatok: ősszel és tavasszal bundaváltás; télen hangok, lábnyomok figyelése; tavasszal új fajok megjelenésének megfigyelése, nyáron a mozgás, táplálkozás, utódok nevelésének, utódok mennyiségének, egyéb változatosságok megfigyelése
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények hosszúság jellegű tulajdonságainak (hosszúság, magasság, szélesség) mérése
- Űrtartalom mérése a közvetlen környezetben található élettelen anyagokon és élőlényeken
- A közvetlen környezetben található élettelen anyagok és élőlények tömegének mérése
- A víz térfogatának, hőmérsékletének mérése, az ezekhez szükséges eszközök, mértékegységek (deciliter, liter, Celsius-fok) megismerése
- A levegő hőmérsékletének mérése a különböző évszakokban, a csapadék hőmérsékletének mérése. Időjárási napló készítése a különböző hónapokban, a mért adatok lejegyzése, rajz készítése
- Az ember testhőmérsékletének mérése
- A mérésekhez alkalmi és szabvány mérőeszközök, mértékegységek választása, használata

Témakör: Az élettelen környezet kölcsönhatásai	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Mozgások megfigyelése, csoportosítása</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató mozgás</p> <p>Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) megfigyelése, hétköznapi megjelenése</p> <p>A változások megfigyelése</p> <p>Az égés feltételei, éghető és nem éghető anyagok csoportosítása, égéssel kapcsolatos vészhelyzetek kezelése.</p> <p>A tűz és az égés szerepe az ember életében.</p>	<p>mozgás, ütközés, égés</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgások megfigyelése, csoportosítása (hely- és helyzetváltoztató mozgás). Példák keresése – Mozgásállapot-változások: ütközések (rugalmas és rugalmatlan) végzése, a változások megfigyelése – Az égést modellező kísérletek során a kiinduló és keletkező anyagok, a változás megfigyelése, az égés feltételeinek megismerése, éghető és nem éghető anyagok keresése és csoportosítása. Égéssel kapcsolatos vészhelyzetek felismerésének és kezelésének megismerése. A tűz és az égés szerepére példák keresése az ember életében 	

Témakör: Hazánk, Magyarország	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Magyarország helyzete (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence), államhatárok, szomszédos országaink</p> <p>Tájékozódás Magyarország domborzati térképén: az alapvető térképjelek, felszínformák, vizek. Irányok, távolságok a térképen</p> <p>Hazánk nagytájainak elhelyezkedése, felszínformáik</p> <p>Tájékozódás hazánk közigazgatási térképén: megyék, saját lakóhely megyéje, megyeszékhelye, települések, saját település és a főváros helye hazánk térképén</p> <p>Fővárosunk, Budapest: híres épületek, főbb nevezetességek, hidak, közlekedés</p> <p>Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékei</p>	<p>térkép, domborzati térkép, felszínforma, domborzati térkép, felszínforma, közigazgatási térkép, megye, megyeszékhely, település, főváros, település</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <p>Térképészeti gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép segítségével (Föld bolygó, Európa kontinens, Közép-Európa, Kárpát-medence) – Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megfigyelése, megnevezése – Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése domborzati, illetve közigazgatási térképen – Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen – Irányok, távolságok, magassági számok leolvasása hazánk domborzati térképéről – Magyarország nagy tájegységeinek felismerése, megkeresése Magyarország domborzati térképén 	

Témakör: Életközösségek lakóhelyünk környezetében	
Órakeret: 11 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (mező-rét) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során.</p> <p>A lakóhelyhez közeli életközösségek (mező-rét) élőlények környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés)</p> <p>A lakóhelyhez közeli életközösségek (mező-rét) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)</p> <p>A mezőn élő növények tulajdonságai</p> <p>A megismert növények csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld).</p> <p>A mezőn élő állatok tulajdonságai</p> <p>A megismert állatok csoportosítási lehetőségei (pl. emlősök – madarak – rovarok; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – az ember környezetében élő állatok)</p> <p>A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (mező-rét) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során.</p> <p>A lakóhelyhez közeli életközösségek (víz - vízpart) élőlények környezeti igényei, alkalmazkodása az élettelen környezeti tényezőkhöz (életmód, testfelépítés, viselkedés)</p> <p>A lakóhelyhez közeli életközösségek (víz - vízpart) növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok (például táplálkozási kölcsönhatások, búvóhely; élőhely)</p> <p>A vízben - vízparton élő növények tulajdonságai</p>	<p>mező</p> <p>élőhely, életmód, környezeti igény, alkalmazkodás, testfelépítés, víz - vízpart, tápláléklánc, táplálékhálózat</p>

<p>A megismert növények csoportosítási lehetőségei (pl. lágyszárú – faszárú, fa – cserje, lombhullató – örökzöld.</p> <p>A vízben - vízparton élő állatok tulajdonságai</p> <p>A megismert állatok csoportosítási lehetőségei (pl. emlősök – madarak – rovarok – kételtűek, hüllők, halak; életmód: ragadozók – növényevők – mindenevők; élőhely: háziállatok – vadon élő állatok, erdei – mezei – vízparton élő - az ember környezetében élő állatok)</p> <p>Az adott életközösségek megismert növényeiből és állataiból egyszerű táplálékláncok és azokból táplálékhalózatok összeállítása</p> <p>Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatása.</p> <p>Környezetvédelem</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanulók lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) jellemzőinek megfigyelése, mérése (időjárás) tanulmányi séták során. A megfigyelések alapján az életközösségek összehasonlítása – A természetes és mesterséges életközösségek összehasonlításához tanulmányi séta a közeli parkba, látogatás zöldszékes-gyümölcsös kertbe. A hasonlóságok és különbözőségek összehasonlítása, megbeszélése, az ember hatásának megfigyelése – Az életközösségek jellegzetes élőlények csoportosítása élőhely szerint – Az egyes életközösségek jellegzetes állatainak és növényeinek testfelépítése, algoritmus alapján történő megfigyelése, mérése (testméret mérése pl. életnagyságú rajzon) – A tapasztalatok alapján a növények és állatok igényeinek, élőhelyhez, életfeltételekhez való alkalmazkodásának (testfelépítés, életmód) megfigyelése, megbeszélése, modellezése (pl. csőr- és lábtípusok) – Az életközösségek összetettségének megfigyelése, az ott élő növények és állatok közötti jellegzetes kapcsolatok megfigyelése, felismerése (táplálkozás, búvóhely) – Táplálkozási kölcsönhatások alapján az állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Az egyes életközösségekre jellemző táplálékláncok, táplálékhalózatok összeállítása – Az iskolához legközelebb eső nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése tanulmányi séta vagy osztálykirándulás alkalmával – Az egyes életközösségekben élő élőlények testfelépítés, illetve életmód alapján történő összehasonlítása – Osztálykert/iskolakert/madárbarát kert kialakítása során az ember felelősségének, szerepének megfigyelése 	

Témakör: Testünk, egészségünk	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az egészséges életmód alapvető elemei (testápolás, öltözködés, pihenés, mozgás, testtartás, táplálkozás, fertőző betegségek és balesetek megelőzése), alkalmazásuk a napi gyakorlatban</p> <p>A megfelelő öltözködés</p> <p>A személyes higiéné</p> <p>A rendszeres testmozgás</p> <p>Aktív és passzív pihenés</p> <p>A lelki egészség</p> <p>A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat. A helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok. A folyadékfogyasztás szerepe. A helyes étkezési szokások.</p> <p>Az egészséges fejlődéshez szükséges élelmiszerek kiválasztása. Ételek tárolása</p> <p>Az egészségünket károsító és védő szokások</p> <p>A leggyakoribb betegségtünetek. A testhőmérséklet, láz mérése</p> <p>A betegségek megelőzése. A védőoltások szerepe</p> <p>A balesetek okai, a megelőzés fontossága. A segítségkérés módjai</p>	<p>egészség, egészségvédelem</p> <p>túlsúly, alultápláltság, betegség, egészségvédelem, egészségvédő szokások</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ember testrészeivel való megismerkedés mondóka segítségével, elmutogatásuk saját vagy osztálytárs testén – Az egyes érzékszerveken keresztül történő érzékeléstípusokhoz kötődő érzékelhető tulajdonságok megfigyelésének gyakorlása (szem – látás: szín, alak, nagyság, felületi minőség; bőr – tapintás: alak, nagyság, felületi minőség, összenyomhatóság, tömeg, hőmérséklet; nyelv – ízlelés: íz; orr – szaglás: szag; fül – hallás: hang) – Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése, gyakorlása és alkalmazása plakát készítésével, beszélgetéssel, szituációs játékkal. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről – A legfontosabb szervek, szervrendszerek szerepének megfigyelése, felépítésük megbeszélése (keringési rendszer, váz- és izomrendszer, emésztő szervrendszer, a légzés szervrendszere), beszélgetés az egészséges fejlődésének feltételeiről. A testmozgás jelentőségének megbeszélése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra (méréssel) 	

- Az iskolás étellel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása és gyakorlása, az iskolában való helyes viselkedés és megfelelő öltözet megbeszélése (tanórán, különböző szabadidős foglalkozáson, szünetben), az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólítások, köszönés, udvariassági formulák használatának gyakorlása. A helyes öltözködési szokások szerepének megbeszélése, öltözködési tanácsok adásával egy-egy évszakhoz kapcsolódóan időjárás-előrejelzés értelmezése alapján
- Helyes tanulási szokások megfigyelése, megbeszélése
- A helyes táplálkozási szokások kialakítása: miből mennyit együnk? – mérések elvégzése, rögzítése a füzetbe rajzban, írásban. Az egészséges és egészségtelen ételek csoportosítása
- Az egyes évszakokhoz kötődő táplálkozási szokások megbeszélése, egy-egy évszakhoz kapcsolódó napi étrend tervezése. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata
- Élelmiszerfajták megismerése, csoportosításuk tápanyagtartalmuk alapján
- Egy napi egészséges menü összeállítása. Egészségtelen italok cukortartalmának becslése, mérése kockacukor segítségével
- Helyes étkezési, viselkedési szokások alakítása szituációs játékokkal
- Ételek tárolásával kapcsolatos információk megbeszélése
- A helyes higiénés szokások és a szükséges eszközök megfigyelése, megismerése, a helyes és rendszeres testápolási szokások gyakorlása
- Pihenés fontosságáról való beszélgetés, példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre
- Az emberek hasonló és különböző külső és belső tulajdonságai, az emberi hangulatok, magatartásformák megismerése megfigyelésekkel (egymáson, képen, szituációs játék során)
- Fogycsökkenéssel és megváltozott munkaképességgel rendelkezők elfogadásának ösztönzése szituációs játékokkal/beszélgetőkör kialakításával
- Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. A leggyakoribb betegségi tünetek (pl. láz, hányás, hasmenés, gyengeség, levertség) felismerésének gyakorlása konkrét példákon, szituációkon keresztül. A betegségek okainak, megelőzésének megismerése, a fertőző betegségek megelőzési módjainak gyakorlása. A testhőmérséklet, láz mérése
- A balesetek okainak megfigyelése képek, videók segítségével, beszélgetés a megelőzés fontosságáról. A segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén szituációs játékkal

Tanulási eredmények:

- felismeri az élőlényeken, élettelen anyagokon az érzékelhető és mérhető tulajdonságokat;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli az életfeltételeket, életjelenségeket;
- adott szempontok alapján algoritmus szerint élettelen anyagokon és élőlényeken megfigyeléseket végez;
- adott szempontok alapján élettelen anyagokat és élőlényeket összehasonlít, csoportosít;
- időjárási megfigyeléseket tesz, méréseket végez;
- megfigyeléseinek, összehasonlításainak és csoportosításainak tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti, megfogalmazza;
- figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat;
- növényt ültet és gondoz, megfigyeli a fejlődését, tapasztalatait rajzos formában rögzíti;
- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;

- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;
- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmus szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás);
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás

- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;
- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);
- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;
- megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét;
- megnevezi az ember életszakaszait;
- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;
- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.
- ismeri és használja az életkorának megfelelő relációs szóincset;
- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágítójakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- megkülönböztet néhány térképfajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós;
- felismeri és használja az alapvető térképleleteket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok.
- a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvassza;
- az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel.;
- felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;
- domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.
- ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő) főbb jellemzőit;
- felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt;
- tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti.
- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;

- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
 - algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
 - konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;
 - megfigyeléseit mérésekkel (például időjárás elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;
 - felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
 - felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;
 - példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
 - felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);
 - elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
 - ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait
 - felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
 - megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
 - belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
 - tanítói segítséggel egyszerű kísérleteket végez;
 - a vizsgálatok tapasztalatait megfogalmazza, rajzban, írásban rögzíti;
 - a kísérletek tapasztalatait a mindennapi életben alkalmazza;
 - feladatvégzés során társaival együttműködik.
 - a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmusá szerinti megvalósítja;
 - a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
 - az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
 - figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például égés, ütközés);
 - megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
 - tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.
- ismeri és használja az életkorának megfelelő térbeli relációs szóincset;
 - megnevezi és iránytű segítségével megállapítja a fő- és mellékvilágtájakat, irányokat ad meg viszonyítással;

- felismeri és használja az alapvető térképjeleket: felszínformák, vizek, települések, útvonalak, államhatárok;
- megkülönböztet néhány térképajtát: domborzati, közigazgatási, turista-, autós.
- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágítájakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- térkép segítségével megmutatja hazánk nagy tájait, felismeri azok jellemző felszínformáit; térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.
- ismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek (erdő, mező-rét, víz-vízpart) főbb jellemzőit;
- felelősségtudattal rendelkezik a szűkebb, illetve tágabb környezete iránt;
- tevékenységeinek tapasztalatait szóban, rajzban, írásban rögzíti.
- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;
- megfigyeléseit mérésekkel (például időjárás elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
- ismeri az emberi szervezet fő életfolyamatait;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, összetevőivel, az emberi szervezet egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges szokásokkal, azokat igyekszik betartani;

- felismeri az egészséges, gondozott környezet jellemzőit. Megfogalmazza, milyen hatással van a környezet az egészségre.
- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

Helyi tanterv

Idegen nyelv (Angol)

4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgytól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az idegennyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőjéhez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvtanári munkához.

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A diáknak képessé kell válnia arra, hogy egyéni kommunikációs céljait elérje és nyelvtudását valódi nyelvi helyzetekben, ismeretszerzésre, és ezek átadására, szórakozásra, személyes és szakmai céljainak megvalósítására valódi vagy digitális térben alkalmazni tudja. Az idegennyelv-tanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként hatékonyan használja. Mindehhez elengedhetetlen a kommunikatív kompetencia tágabb összefüggésben értelmezett megközelítése, azaz a nyelvi elemek (a jel- és szabályrendszerek) valamint a szociolingvisztikai komponensek együttes fejlesztése.

Kiemelten fontos az interdiszciplináris szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, az idegen nyelven megszerzett tudás pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére. A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlen a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építeni, és erre a tanulót a nyelvórán fel kell készíteni. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelvtanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelvtanulási kedvét erősítik. Az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is.

A nyelvtanulás kezdeti szakasza a ráhangolódás időszaka. A fő cél az, hogy a tanuló megszeresse a nyelvtanulást, megértse a nyelvtudás fontosságát és szerepét a tanórán és az iskolán kívül. Ez

a kezdeti szakasz kötelezően az alsó tagozat negyedik osztályában indul, de ahol lehetőség és igény van erre, érdemes a tanulók nyelvi fejlesztését, az idegen nyelv iránti motiválását már előbb elkezdni. Fontos, hogy felkeltsük a tanuló érdeklődését az idegen nyelvek, valamint a más nyelveket beszélő emberek, kultúrájuk megismerése és elfogadása iránt. A kisgyermeknek a világ iránti érdeklődése határtalan, fogékonysága a ritmus, a dalok, a kiejtés irányában természetesen fakad életkori sajátosságaiból, és a megfelelően történő nyelvi fejlesztés hatékonyan alapozza meg a későbbi, tudatosabb nyelvtanulást. Az ebben az életkorban jellemző műfajok (mesefilmek, mesekönyvek, dalok, mondókák) beépítése az órai munkába fogékonnyá tudja tenni a tanulókat a nyelvtanulás iránt, és segítenek elindulniuk az idegen nyelvi kommunikáció felé. Számukra a világ színessége, a nyelvi kifejezés változatossága érdekes és izgalmas, természetesen fordulnak idegen nyelvű ismerősök, barátok felé, és őszinte kíváncsisággal érdeklődnek más közösségek iránt. A cél ebben a szakaszban, hogy a tanuló ismerkedjen meg a célnyelvi kultúrák főbb szokásaival, ünnepeivel és kommunikációs eszközeivel, valamint induljon el az önálló nyelvtanulóvá válás útján, sajátítsa el olyan tanulási stratégiákat, amelyek segítségével képessé válik nyelvtudását fejleszteni és fenntartani. Szerezzen sikerélményeket a nyelvtanulásban, ezzel növekedjen önbizalma, fejlődjön önismerete és önértékelése.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló nyitottá válik más kultúrák, más szokások iránt, mely a mindennapi életben növelheti toleranciáját. A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás

növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol.

Módszerek

A szelíd nyelvi nevelés élményalapú, tevékenységközpontú és a nyelvsajátítást helyezi a középpontba. A bevezető szakasz természetes velejárója lehet a csendes, vagy megfigyelő időszak. Az irányító, pozitív tanári attitűd, valamint a vidám, stresszmentes, motiváló tanulási környezet hozzájárul ennek az érzelmi szűrőnek a feloldásához, így a nyelvtudás aktiválásához. Az idegen nyelv tanulásának kezdeti szakaszában még inkább igaz, hogy a hangsúly a kommunikatív értéken kell, hogy legyen a nyelvi pontossággal szemben.

Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétele a tanulói érdeklődés felkeltésének. Az idegen nyelvi órákon a tanuló életkori sajátosságainak és fejlettségi szintjének megfelelő, érdekes, változatos, értelmes és kihívást jelentő tevékenységek által kerül közel a nyelv elsajátításához. A korosztály sajátosságainak megfelelően a beszédértés és a beszédkézség fejlesztésén van a hangsúly, mely segíti, megteremti a helyes kiejtés alapjait is. Minden esetben kontextusba ágyazva, konkrét beszédhelyzetek során javasolt feldolgozni a nyelvi tartalmakat. Fontos, hogy a nyelvtanuló a kooperatív tanulási folyamat aktív résztvevője legyen. Az órákat ebben a pedagógiai szakaszban a játékos és a változatos munkaformák jellemzik. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kap a rendszeres ismétlés, valamint állandó kapcsolat építése az új és a már korábban megszerzett tudás között. A tanulás tartalmát, tananyagait a nyelvtanuló igényeinek és egyéni különbségeinek megfelelően kell folyamatosan újragondolni, minél inkább szem előtt tartva a 21. század elvárásait.

A nyelvtanulás ebben a képzési szakaszban is szorosan kapcsolódik egyéb tudásterületekhez, ezzel is tudatosítva a tanulóban azt, hogy a nyelvtudás nem önmagáért való cél, hanem eszköz a világ megismerésére és egyéni céljai elérésére. Az alsó tagozaton a nyelvi tartalmak és tevékenységek leginkább a művészeti, alkotást és mozgást igénylő tanulásterületekhez, illetve a nem tanórához köthető rendezvényekhez, ünnepekhez, szabadidős programokhoz kötődhetnek.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá nevelése elengedhetetlen feltétele az élethosszig tartó tanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák elsajátítására, az önálló tanulás módszereinek megismerésére, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére. A tanulók együttműködése, a kooperatív munkaformák, valamint a projektmunkák fejlesztik a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. Feltétlenül szükséges ezen túl az is, hogy a tanulók a digitális tartalmak felhasználásához útbaigazítást kapjanak. Az egyéni tanulási különbségek kiegyenlítése miatt pedig elengedhetetlen, hogy az iskolai oktatásban a nyelvtanulás továbbra is csoportbontásban, minél kisebb létszámmal történjen.

Az adott nyelvet használó emberek és kultúrák megismerésével a nyelvtanuló nyitottabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válik, érzelmvilága és gondolkodása fejlődik. Az idegen nyelv

tanulása során, valamint az iskolán kívüli tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúráknak, kapcsolatot teremthet a célnyelven beszélőkkel, összehasonlíthatja saját kulturális szokásait más kultúrákkal. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el.

A korai nyelvfejlesztés egyik legalapvetőbb célja, hogy a tanuló életkorából ösztönösen adódó megismerési és tanulási vágyra alapozva pozitív attitűd alakuljon ki benne az idegen nyelvek és a nyelvtanulás iránt. A nyelvhasználat örömeinek tudatosítása által a nyelvtanulási motiváció egyre nő, ezért a pedagógiai munkában fontos szerepet kap, hogy a tanulóban kialakuljon és erősödjön az a pozitív érzés, hogy képes idegen nyelven az alapvető kommunikációs igényeit kielégíteni.

A nyelvtanulás során a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű hiteles szöveg mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, autentikus tananyag nagy segítség tanárnak és tanulóknak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, illetve az azokban szereplő nyelvi és egyéb információkat fel tudja használni saját tanulási céljainak megvalósítására támaszkodva az anyanyelvén vagy egyéb tanulásterületen megszerzett tudására.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvsajátítás folyamataira épül. A tanuló az idegen nyelv tanulása közben szervesen épít az anyanyelv elsajátítása során szerzett élményeire, tapasztalataira, s nem igényli a tudatos, rendszeres tanulást. Az elsődleges kommunikációs csatorna a hallás utáni értés és a beszéd, ezért a tanulók szövegértési és válaszadási készségének együttes fejlesztése kulcsfontosságú, ez alapozza meg a helyes kiejtés elsajátítását is. Ezen korai szakaszban kiemelt fontossága van a testbeszédnek is, mint a megértést és az eredményes kommunikációt elősegítő eszköznek. A tanuló tanórai beszédének természetes része még a magyar nyelvű kérdés és válasz is, amelyet visszajelzéseként, megerősítésként használ a tanár következetes célnyelv-használatával párhuzamosan.

A nyelvórán a tanuló életkorának megfelelő, játékos és örömteli foglalkozásokon keresztül találkozik a célnyelvvel és a célnyelvi kultúrákkal, a legalapvetőbb kifejezéseket, kommunikációs fordulatokat élmény- és tevékenységközpontú feladatokon keresztül sajátítja el. A nyelvfejlesztés változatos munkaformák révén valósul meg, melyeknek alapját képezi a mozgással, dramatizálással összekapcsolt daltanulás, mondókázás, mesélés. Ebben az életkorban a gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag tanulási környezet alapfeltétel a tanuló érdeklődésének felkeltéséhez. A tananyagban, a tanteremben a képek dominálnak, az új nyelvi elemek sokszor képekhez kötődnek. A tanulási folyamatban kiemelt szerepet kapnak a korosztály érdeklődését meghatározó mesék, dalok, gyerektörténetek, melyek alkalmat nyújtanak az állandó és rendszeres ismétlésre, valamint állandó kapcsolat építésére az új és a már korábban megszerzett tudás között. A nyelvtanulás ebben a korai képzési szakaszban is kitekint egyéb tudásterületekre, hiszen a kisgyermek a világra még jobban egészsként tekint, nem egyes tantárgyakra bontva, és szívesen ismerkedik a különböző, különösen a művészeti, alkotást és mozgást igénylő tudásterületek szókészletével célnyelven.

4. évfolyam

Óraszám:	72 óra /év	2 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

Témakör neve	Javasolt óraszám
Személyes témák és közvetlen környezeti szituációk	26
Osztálytermi nyelvhasználat	10
Kereszttantervi témák és szituációk	8
Célnyelvi vonatkozások	5
Interkulturális, országismereti témák	6
Játékos tanulás	6
Szórakozás	6
Ismeretszerzés, tudásmegosztás	5
Összes óraszám:	72

Témakör: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	
Órakeret: 26 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen, szűk család, barátok</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az otthon, az utcám, a játszótér</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: bútorok és alapvető berendezési tárgyak</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: családi események, ünneplések</p> <p>A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: játszás, étkezés, öltözködés</p> <p>A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az egészséges életmód</p> <p>2-3 főbb ünnephez (pl. Christmas, Easter) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete</p> <p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: most állatnevek (háziállatok és vadállatok), növények</p> <p>A témakörre jellemző alapvető helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet és az élőlények</p> <p>A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: „kis kedvencek” és azok tartása</p> <p>Személyes és közvetlen környezethez tartozó alapvető információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel</p> <p>Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása</p>	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> ▪ családfa készítése saját rajzok, fényképek segítségével ▪ lakóhely bemutatása egyszerű térkép készítésével (alapvető címkék felhasználásával) ▪ kiskedvenc bemutatása fénykép segítségével (kéességek, szokások bemutatása) ▪ legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások bemutatása) – társakkal készített interjú órai keretek között, vagy „Class survey” (véleménykutatás) – eredménnyel <ul style="list-style-type: none"> ▪ bemutatkozás (What’s your name? Eredmény: Melyik névből van a legtöbb?) ▪ lakóhely (Do you live in a house or in a flat? Eredmény: Hol lakik az osztály többsége?) ▪ családtagok (Have you got any brothers or sisters? Eredmény: Hány „rokongyerek” van az osztályban összesen?) – játékos szótanulás: képes szókartyák, pantomim, memóriajáték kártyával vagy interaktív táblával – képes „szótár” rajzolása (pl. a szobát, benne a bútorok nevét odaírni) – projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével – szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés – közös játékos daltanulás (pl. There were 10 in a bed and the little one said: Roll over...) – plakátkészítés: állatok / növények, ünnepek, lakóhelyem, ételek, ruhadarabok – hangutánzás: Which animal? – közvéleménykutatás: kinek milyen kisállata van?

Alapvető mindennapi nyelvi funkciók használata	<ul style="list-style-type: none"> – ismerkedés az angol ünnepekkel, szokásokkal film segítségével – ismert mese/történet feldolgozása képekkel, képek sorba rakásával – Színdarab előadása csoportban: pl. egy kiválasztott főbb ünnephez
Témakör: Topics concerning classroom activities	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: osztálytársak, tanárok (classmates, teachers)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a saját iskolám és termei</p> <p>A témakörre jellemző alapvető tárgyra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz szükséges alapvető eszközök</p> <p>A témakörre alapvető jellemző tevékenységre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tanári utasítások a különböző tevékenységekhez (writing, reading, counting, physical and creative activities)</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tantárgyak, fontosabb iskolai ünnepek (school subjects, major school festivals)</p> <p>Részvétel tanórai játékos nyelvi tevékenységekben</p> <p>Begyakorolt, alapvető elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi tevékenységek során.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – játékos szótanulás: barkochba: (zsákban iskolai tárgyak) – „What have I got in my hand?” – mondókák, dalok tanulása – projektmunka csoportban: az ideális osztályterem tervezése berendezési tárgyak megnevezésével – egyszerűbb társasjátékok célnyelven, pl. memóriajáték a képeken szereplő tárgyak, tanulási tevékenységek megnevezésével – halk/hangos szóismétlés – Betűzés játékosan – „akasztófa” – kiszámoló mondókák tanulása – csoportversenyek: pl. running dictation – Projektmunka készítése csoportban: kedvenc tantárgy (a tantárgyra jellemző rajz, kép, tárgy stb. segítségével) – Szituációs játék: „I am the teacher” – projektmunka (plakátkészítés) csoportban: <ul style="list-style-type: none"> ▪ a saját iskola bemutatása ▪ az álomiskola (kép, rajz, kulcsszavak stb. segítségével) – órarend készítése célnyelven – társakkal készített interjú/felmérés, és annak egyszerű bemutatása órai keretek között <ul style="list-style-type: none"> ▪ tantárgyak (pl. Do you like Maths?) ▪ az én iskolám (pl. What’s our school like? - melyik a leggyakoribb jelző?) ▪ iskolai ünnepek (pl. Which school holiday is the best?)

Témakör: Cross-curricular topics and activities	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző alapvető tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven</p> <p>Alapvető szavak, szókapcsolatok felismerése célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, leginkább művészeti és mozgásos tudásterületek során megcélzott tartalmakból.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – társakkal közösen készített plakát bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ▪ öltözködés a különböző évszakokban ▪ hétvégi tevékenységek a családban ▪ időtöltés tanév közben, illetve nyaralás alatt ▪ évszakok, hónapok, napszakok – más tudományterületeken tanult szavak, fogalmak játékos tanulása – Csoport projectek: egy-egy tantárgy bemutatása célnyelven – közös előadás: dal, vers, mese – projektmunka: emberi test részeinek megnevezésével – mozgásos daltanulás a célnyelven (pl. Head, shoulders, knees and toes..., If you're happy..., One little finger...) – mozgásos játékok: <ul style="list-style-type: none"> ▪ pl. Charades, Fly swat, Simon says..., Board race ▪ pl. memorizálás labdával, tornával, ▪ pl. Lépj előre, ha tudod a választ! - játék – Kedvenc mese dramatizálása
Témakör: English and language learning	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Az angol ábécé és jelkészlet ismerete</p> <p>Az angol nyelv hangkészletének felismerése</p>	<ul style="list-style-type: none"> – szavak lebetűzése, szavak diktálása betűzéssel – szituációs telefonos játék: "Can you spell your name, please?" – keresztrejtvény készítése, megoldása – verseny/játék csoportban: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ország-város (adott betűkkel szavak keresése) ▪ spelling bee játék ismert szavakkal ▪ csipeszes hangvadász játék, hangkereső kígyó társasjáték ▪ szókégyó - csapatverseny ▪ betűzőverseny – daltanulás a célnyelven (pl. ABC-song) – képes szótár készítése – rajzfilmek nézése célnyelven

	<ul style="list-style-type: none"> – Szókártyák készítése az alapszókinccsel kapcsolatosan – Közös zenehallgatás és mesenézés célnyelven
Témakör: Intercultural topics	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A főbb, az adott célnyelvi kultúrához tartozó ünnepek ismerete</p> <p>A célnyelvi kultúrához tartozó főbb szokások ismerete</p>	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> ▪ születésnap ünneplése a célnyelvi kultúrában és hazánkban ▪ egyszerű, saját térkép készítése a célnyelvi országról/országokról, saját hazánkról, valamint egy elképzelt álmországról – plakát készítése: rajz vagy kivágott képekből montázs pl. egy ünnepről – Képek gyűjtése a különböző angolnyelvű országok karácsonyairól – ünnepekhez kötődő mondókák, dalok tanulása, közös és egyéni előadása – projektmunka: térkép rajzolása folyók, hegyek, városok megnevezésével – országismereti vetélkedő
Témakör: Playful learning	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
Részvétel tanórai, szóbeli interakciót vagy alapvető íráskészséget igénylő angol nyelvi tevékenységekben.	<ul style="list-style-type: none"> – klasszikusan a célnyelvi kultúrában megjelenő mozgásos, az életkornak megfelelő körjátékok/táncok elsajátítása – játékos szótanulás: pl. minél előbb találd ki, mit rajzolok, mit mutatok (pantomim) – mondókák, dalok tanulása, előadása (nursery rhyme competition) – egyéni/csoportos versenyek: szókinccs és helyesírás felmérése – Akasztófa játék – Barkochba – Activity – Bingó számokkal, szavakkal

Témakör: Entertainment	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű írott szövegek felhasználása szórakozás céljára.	<ul style="list-style-type: none"> – páros és csoportos tevékenységek végzése kártyákon szereplő utasítások, valamint szerepkártyák segítségével – egyszerű mondatokból álló képregény olvasása, saját készítése – képregény kockák, vagy szöveg kártyák történet szerinti sorba rakása – online feladatok: játékok, játékos gyakorló feladatok, interaktív feladatok, dalok, mesék online – énekek, versek előadása – gyűjtőmunka: célnyelvi szövegek, feliratok keresése éttermekben, moziban, egyéb szabadidős tevékenységek során – keresztrejtvények megoldása, készítése (képek segítségével) – számítógépes játékok a célnyelven – Célnyelvi társasjáték, bábjátékok
Témakör: Gaining and sharing knowledge	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Alapvető információ megosztása egyszerű, begyakorolt elemekkel angol nyelven</p> <p>Alapvető, tanult témákhoz kötődő egyszerű, konkrét angol nyelvű információ megszerzése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – saját érdeklődési köréhez tartozó, rajzokkal, fényképekkel támogatott plakát készítése egyedül vagy csoportban, és annak bemutatása a tanulócsoporthoz számára – rajz, projekt munka alapján rövid, pár szavas/mondatos kiselőadást tart a tanult témakörökből – gyűjtőmunka és prezentációk választott témákból
<p>Nyelvi funkciók a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):</p> <ul style="list-style-type: none"> – köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello. Hi. Good morning. Good afternoon. Good evening. Good night! Goodbye. Bye-bye! See you.) – köszönet kifejezése (Thanks (a lot). Thank you.) – köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.) – bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... I'm Nice to meet you.) – személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your name? How old are you? I'm 9.) – hogyan iránti érdeklődés (How are you?) – hogyan iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.) – bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry.) 	

- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Have a nice day/weekend.)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Trick or treat.)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes. No. Are you OK? Yes. No.)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's a/an.../ It's big. It's long and comfortable.)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes. No.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. Where is she? I don't know.)
- nem értés megfogalmazása (Sorry, I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Sorry, I don't understand. Pardon?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm happy. I'm cold. I'm hungry.)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here. Read the text.)
- kívánság kifejezése (I would like to ...)
- kérés és arra történő reakció kifejezése (Can you give me a pen? Yes. Sorry, I can't.)
- kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- meghívás és arra történő reakció kifejezése (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema tonight. Good idea.)

Nyelvi elemek, struktúrák a 4. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- a létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ..., I'm not ..., Are you ...? Is he ...?)
- a cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese.)
- birtoklás kifejezése jelen időben: 'to have' ige (I have/haven't got ... She has/hasn't got ... Have you got ...? Has she got ...?)
- felszólító mód: (Come here., Don't shout.)
- birtoklás: birtokos névmások, birtoklás kifejezése (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes számú főnevek (dog, dogs, child, children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ...hundred), sorszámok (first, second, third)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, határozószók (There is/are..., in, on, under)
- időbeli viszonyok: napok, időpont megadása (on Monday, at 4 o' clock)
- modalitás: a 'can' segédige (I can/can't swim.)
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak és személyes névmások (and, but, I, my, me mine)

Tanulási eredmények:

A nevelési-oktatási szakasz végére, a továbbhaladás érdekében a következő, témakörtől független tanulási eredményeket kell elérni: a tanuló minden témakörben:

- megérti az élőszóban elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, vizuális vagy nonverbális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket;

- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben;
- megérti az egyszerű, rövid, írásos, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti írott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- ismeri a tanult szavak és állandósult szókapcsolatok célnyelvi normához közelítő kiejtését tanári minta követése által, vagy autentikus hangzó anyag, IKT-eszközök segítségével;
- felismeri a tanult nyelvi elemeket életkorának megfelelő digitális tartalmakban, digitális csatornákon olvasott vagy hallott nagyon egyszerű szövegekben is;
- megismeri az angol nyelv alapvető helyesírási szabályait (betűk és hangtan)

- közöl alapvető személyes információkat magáról, egyszerű nyelvi elemek segítségével;
- érzéseit egy-két szóval vagy begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével kifejezi, főként rákérdezés alapján, nonverbális eszközökkel kísérve a célnyelvi megnyilatkozást;
- kiemeli az ismert nyelvi elemeket tartalmazó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szöveg lényegét, fő mondanivalóját;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, üdvözlésre és elköszönésre használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és alkalmazza a legegyszerűbb, bemutatkozásra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, megszólításra használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a köszönet és az arra történő reagálás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- felismeri és használja a legegyszerűbb, a tudás és nem tudás kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben.
- a személyes és környezeti tématarományban megért rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben
- megismétli az előszóban elhangzó egyszerű szavakat, kifejezéseket játékos, mozgást igénylő, kreatív nyelvórai tevékenységek során;
- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- megold játékos írásbeli feladatokat a szavak, szószerkezetek, rövid mondatok szintjén;
- részt vesz kooperatív munkaformában végzett kreatív tevékenységekben, projektmunkában szavak, szószerkezetek, rövid mondatok leírásával, esetleg képi kiegészítéssel;

- írásban megnevezi az ajánlott tématarományokban megjelölt, begyakorolt elemeket;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- értelmezi azokat az idegen nyelven szóban elhangzó nyelvórai szituációkat, melyeket anyanyelvén már ismer;
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott szövegre az órai játékos alkotó, mozgásos vagy nyelvi fejlesztő tevékenységek során, kooperatív munkaformákban;
- rövid, néhány mondatból álló párbeszédet folytat, felkészülést követően;
- a tanórán a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- új szavak, kifejezések tanulásakor ráismer a már korábban tanult szavakra, kifejezésekre;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre;
- a célok eléréséhez társaival rövid feladatokban együttműködik;
- egy feladat megoldásának sikerességét segítséggel értékelni tudja
- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő játékos nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik a már ismert játékos, interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza
- támaszkodik az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szövegre az órai alkotó jellegű nyelvi, mozgásos nyelvi és játékos nyelvi tevékenységek során;
- aktívan bekapcsolódik a közös meseolvasásba, a mese tartalmát követi;
- összekapcsol a nyelvi tevékenységek során feldolgozott tartalmakat az anyanyelvén korábban megszerzett ismeretekkel;
- alkalmaz egyéb tanulásterületekre, különös tekintettel a művészeti és mozgásos tartalmakra jellemző tevékenységeket nyelvórán;
- felismer művészeti és mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető célnyelvi kifejezéseket, utasításokat, eszközöket
- felismeri az anyanyelve és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli különbségeket;
- figyel a célnyelvre jellemző hangok kiejtésére;
- felismeri az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írásmód és betűkészlet közötti különbségeket;
- ismeri az adott nyelv ábécéjét;
- lebetűzi a nevét;
- felismeri az anyanyelv és az idegen nyelv hangkészletét;
- megkülönbözteti az anyanyelvi és a célnyelvi írott szövegben a betű- és jelkészlet közti különbségeket;
- új szavak, kifejezések tanulásakor felismeri, ha új elemmel találkozik és rákérdez, vagy megfelelő tanulási stratégiával törekszik a megértésre
- megismerkedik a célnyelv főbb jellemzőivel;
- felismeri az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is
- megismeri a főbb, az adott célnyelvi kultúrákhoz tartozó országok nevét, földrajzi elhelyezkedését, főbb országismereti jellemzőit;
- ismeri a főbb célnyelvi kultúrához tartozó ünnepekhez kapcsolódó alapszintű kifejezéseket, állandósult szókapcsolatokat és szokásokat;
- megtapasztalja a közös célnyelvi olvasás élményét
- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb ünnepeivel, hagyományaival;

- találkozik a célnyelvi kultúra legfőbb szokásaival.
- lebetűzi a tanult szavakat társaival közösen játékos tevékenységek kapcsán, szükség esetén segítséggel;
- lemásol tanult szavakat játékos, alkotó nyelvórai tevékenységek során;
- a begyakorolt nyelvi elemeket, célnyelven megismert tartalmakat játékos tevékenységekben használja
- csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget;
- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;
- beazonosítja a célzott információt az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti szövegben
- felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során
- csendes olvasás keretében feldolgozva megért ismert szavakat tartalmazó, pár szóból vagy mondatból álló, akár illusztrációval támogatott szöveget;
- megérti a nyelvi szintjének megfelelő, akár vizuális eszközökkel is támogatott írott utasításokat és kérdéseket, és ezekre adekvát válaszreakciókat ad;
- felhasznál és létrehoz rövid, nagyon egyszerű célnyelvi szövegeket szabadidős tevékenységek során

Helyi tanterv

Ének-zene I - 4. évfolyam

Bevezetés

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik.

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen

irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg. A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

Célok és feladatok

Célunk, hogy a tanuló megszeresse az éneklést, a zenét az e tárgyban megismert művészeti alkotások befogadásán keresztül.

Keresse, ismerje fel és becsülje meg a művészi értékeket.

Zenei képességei fejlődjenek az éneklésen, a ritmikai- és hallásfejlesztésen keresztül, valamint sajátítsa el az ezeket támogató zeneelméleti alapismereteket.

Érzelmi intelligenciája, képzelete és kreativitása fejlődjön, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességeire is.

Komplex látásmódja kifejlődjön a zene társadalmi, történelmi és kulturális kontextusában történő megértésével.

Erősítse nemzeti öntudatát a magyar népzene, a néphagyományok, a hazai tájegységek életének, szokásainak megismerésén keresztül.

Elősegítse önállóságát és önkifejezését a társas és egyéni alkotóművészeti tevékenységek művelésén és a véleményformálás fejlesztésén keresztül.

Megerősítse empátiáját a zenei tevékenységekben való közös együttműködéssel, egymás zenei produkciójának, véleményének, ízlésének tisztelettel való befogadásával.

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik. Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási célunk az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További célunk, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömeit, kifejező éneklésük, hangszeres játékaik, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia.

I–2. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemzi, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

I. évfolyam

Óraszám:	72/év	2/hét
-----------------	--------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	35
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Enekes anyag	
Órakeret: 35 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</p> <p>Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül</p> <p>A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán</p> <p>A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban</p> <p>Legalább 20 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete</p> <p>A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása</p> <p>Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</p> <p>Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket</p> <p>A kézjel, mint jelrendszer ismerete</p> <p>s-m-d hangok kézjeleinek ismerete</p>	<p>Népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel</p>
<p><i>Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzeteket, életképeket kifejező dalok</i> Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér lilomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp</p> <p><i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i> Szent Gergely doktornak; Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers:Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?</p> <p><i>Mondókák, kiszámolók</i> Egy – megérett a meggy; Névcsúfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet</p>	

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;</p> <p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;</p> <p>Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;</p>	<p>énekhang; zongoramű; zenekar</p> <p>gyermekkar; kíséret; népdalfeldolgozás; vegyeskar;</p>
<p>Zeneművek / Zenehallgatás / Első osztály</p> <p>Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar; Bartók Béla: Gyermekeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánca, lánca, eszterlánca; Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán”</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben</p> <p>Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója</p> <p>Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <p>a zenei hangsúly érzékeltetésével,</p> <p>mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</p> <p>felelgetős ritmusjátékokkal,</p> <p>ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzélem kifejezésére</p> <p>Ritmuskánon gyakorlása egyszerű formában;</p>	<p>mérő; ritmus; szünet; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel; ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal – vonalköz; gyors; lassú; osztinató; ritmuskánon</p>

<p>Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.</p> <p>Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;</p> <p>Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában;</p> <p>Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;</p> <p>A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;</p> <p>s-m-d hangok hangjainak ismerete</p> <p>s-m-d hangok kézjeleinek ismerete, kézjelről történő éneklés</p> <p>kánon éneklésmódjának elsajátítása.</p>	<p>halk; hangos; hangmagasság; hangszín; hangerő; dallam; dallamsor; kánon</p>
Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p>	<p>hangjegy</p>

<p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal,</p> <p>A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;</p> <p>Negyed, nyolcadpár, a negyed szünet grafikai képe és írása</p> <p>Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;</p> <p>A szó - mi – dó szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.</p>	
--	--

2. évfolyam

Óraszám:	72/év	2/hét
-----------------	--------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	35
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	8
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag

Órakeret: 35 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</p> <p>Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül</p> <p>A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán</p> <p>A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban</p> <p>Legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete</p> <p>A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása</p> <p>Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</p> <p>Szolmizációs kézjelről való éneklés</p>	<p>népdal, gyermekjátékdal, körjáték, néptánc, hangszer-kíséret, szolmizáció, kézjel</p>
<p><i>Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek</i></p> <p>A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránykám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesse, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tút; Kétkrajcárom; Kis kecelányom; Kivirágzott a diófa; Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e márvalaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebbálat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit;</p> <p>Szélről legeljetek; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovitács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ</p>	

<p><i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i></p> <p>Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk;Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!;Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép</p>	
Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;</p> <p>Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;</p> <p>A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;</p> <p>A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.</p>	<p>énekhang; gyermekkar;vegyeskar;</p> <p>zongoramű;kíséret; népdalfeldolgozás;</p> <p>zenekar; duó</p>
<p>Zeneművek/ Zenehallgatás</p> <p>Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz– gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./I. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tüt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon;Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojánhéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója</p> <p>Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: a zenei hangsúly érzékeltetésével,</p>	<p>Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés;ötvonallas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonali; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú;osztinató, ritmuskánon</p>

<p>mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</p> <p>felelgetős ritmusjátékokkal,</p> <p>ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére</p> <p>Felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet</p> <p>Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang</p> <p>ismerete</p> <p>Osztinató és ritmuskánon gyakorlása egyszerű formában</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;</p> <p>Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;</p> <p>s-m-d hangok kézjeleinek ismerete, kézzelről történő éneklés</p> <p>A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete, és kézzelről történő éneklése. Az alsó „lá”hang.</p> <p>A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;</p> <p>Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában</p>	<p>halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon</p>

Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	
Órakeret:7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, és záróvonal grafikai képe és írása;</p> <p>A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;</p> <p>Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünetírása.</p> <p>A lá-szó-mi-ré-dó-alsó lá szolmizációs hangok fokozatos bevezetése különböző hangmagasságban.</p>	hangjegy
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – emlékezetből énekel legalább 10 gyermekdalt; – jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c’ – d” hangterjedelemben; – elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait; – alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; – a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein. – a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; – a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; – felismeri a zongora hangját; – felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; – meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben – érzékeli az ütemhangsúlyt; – tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; – felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet; – mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz. – a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneкли, kézjelekkel mutatja; 	

- a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit
- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c’ – d” hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein
- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;
- felismeri a zongora hangját;
- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni a zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket
- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, félértékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.
- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlási formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál

3-4. évfolyam

Célok és feladatok

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladatunk az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó célunk továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

3. évfolyam

Óraszám:	72/év	2/hét
-----------------	--------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	39
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	6
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag	
Orakeret: 39 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;</p> <p>A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncmuzsika zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;</p> <p>Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével;</p> <p>Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;</p> <p>Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése</p> <p>Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése</p> <p>A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;</p> <p>A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése</p>	<p>tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncmuzsika</p>
<p>Zeneművek/Énekes anyag /Harmadik osztály</p> <p><i>Életképek</i> Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském</p> <p><i>Párosítók— >Leányok, legények</i> Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ;Kis kece lányom</p> <p><i>Táncnóták- →Táncos dalok</i> Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják</p>	

<p><i>Tréfás dalok</i> A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről lejeljetelek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony</p> <p><i>„Mesés” dalok</i> Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán–Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán–Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten</p>	
Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;</p> <p>Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;</p> <p>Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;</p> <p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</p> <p>Zenei befogadói készség fejlődése;</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban</p> <p>A gyermekkar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;</p> <p>A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;</p> <p>A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;</p>	<p>Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)</p>

Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.	
<p>Zeneművek/ Zenehallgatás /Harmadik osztály Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösödölő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten);Háry János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej,Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám)Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertembenuborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony) Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba’; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába) Josquin: A tücsök Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc Johann Strauss: Tik-Tak polka Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha” Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ – ide tenném, időrend Betlehemes / Csordapásztorok</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyenletes löktetés hangoztatása éneklés közben;</p> <p>Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;</p> <p>Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;</p> <p>Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <p>a zenei hangsúly érzékeltetésével,</p> <p>mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</p> <p>felelgetős ritmusjátékokkal,</p>	<p>Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan löktetés</p>

<p>Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</p> <p>szinkópa</p> <p>egyedül álló nyolcad és szünete;</p> <p>egész értékű kotta és szünete;</p> <p>$\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta.</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</p> <p>Kánonok éneklése, gyakorlása;</p> <p>A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;</p> <p>Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</p> <p>A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;</p> <p>Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>A violinkulcs.</p>	<p>Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; violinkulcs</p>

Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;</p> <p>A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</p> <p>A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;</p> <p>A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;</p> <p>Szinkópa grafikai képe és írása</p> <p>Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása</p> <p>Egész értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása</p> <p>A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása;</p> <p>Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában</p>	<p>A korábbiak elmélyítése</p>

4. évfolyam

Óraszám:	72/év	2/hét
-----------------	--------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	39
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	13
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag

Órakeret: 39 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;</p> <p>A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánc házi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;</p> <p>Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével.</p> <p>Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;</p> <p>Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;</p> <p>Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése</p> <p>Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése</p>	<p>tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, tánc ház</p>

<p>A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;</p> <p>A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése</p> <p>A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</p>	
<p>Zeneművek/Énekes anyag /Negyedik osztály</p> <p><i>Életképek</i> A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, PásztoreMBER vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám</p> <p><i>Párosítók- → Leányok, legények</i> Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi</p> <p><i>Állatos dalok</i> A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacska fürdik</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdsnek jeles napján</p>	
Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás	
Orakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;</p> <p>Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;</p> <p>Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;</p> <p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei</p>	<p>Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)</p>

<p>játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</p> <p>Zenei befogadói készség fejlődése;</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban</p> <p>A gyermekkar, vegyeskar szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;</p> <p>A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;</p> <p>A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;</p> <p>Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.</p>	
<p>Zeneművek/ Zenehallgatás /Negyedik osztály</p> <p>Erkel Ferenc: Himnusz</p> <p>Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat)</p> <p>Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villó – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdlőnek)</p> <p>Bartók Béla: Gyermekeknek I./I I. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök)</p> <p>Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban</p> <p>Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar</p> <p>Clément Janequin: A madarak éneke</p> <p>W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal</p> <p>W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet</p> <p>Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca</p> <p>Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója</p> <p>Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni)</p> <p>Rossini: Macska – duett</p> <p>Prokofjev: Péter és a farkas - részletek</p> <p>Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca</p> <p>Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska</p>	
<p align="center">Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés</p>	
<p align="center">Órakeret: 7 óra</p>	
<p align="center">Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p align="center">Fogalmak</p>
<p>Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;</p> <p>Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;</p> <p>Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;</p> <p>Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által</p>	<p>Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés</p>

<p>készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <p>a zenei hangsúly érzékeltetésével,</p> <p>mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,</p> <p>felelgetős ritmusjátékokkal,</p> <p>osztinatóval</p> <p>befejezés rögtönzésével</p> <p>egyszerű ritmussorokhoz</p> <p>Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</p> <p>szinkópa, nyújtott és éles ritmus</p> <p>egyedül álló nyolcad és szünete;</p> <p>egész és pontozott fél értékű kotta és szünete;</p> <p>$\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta.</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</p> <p>Kánonok éneklése, gyakorlása;</p> <p>A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;</p> <p>Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok</p>	<p>Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor, violinkulcs</p>

<p>improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</p> <p>A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;</p> <p>fá és ti hangok - hétfokú hangsor;</p> <p>A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</p> <p>Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>A violinkulcs.</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;</p> <p>A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével</p> <p>A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;</p> <p>A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során.</p> <p>Szinkópa grafikai képe és írása</p>	<p>A korábbiak elmélyítése</p>

<p>Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása</p> <p>Pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása</p> <p>A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása;</p> <p>Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában</p> <p>A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</p>	
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt; – emlékezetből éneklí a Himnuszot; – ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; – előadói készsége tovább fejlődik; – aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein; – a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük; – érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében. – meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; – megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; – képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; – képes az érzelmi azonosulásra; – egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; – kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése – ismeri a $\frac{4}{4}$-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; – ismeri a $\frac{3}{4}$-es ütemet, valamint a félértékű kottát; – megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; – felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa – ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; – egyszerű ritmussorokat rögtönöz. – megismeri, éneklí és alkalmazza a felső dó, alsó lá és alsó szó hangokat; – megfigyel, és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; – a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni. – tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; – tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; – elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; – megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; – a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; – a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; – pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; – helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél. 	

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből énekli a Himnuszot;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.
- meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;
- megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése
- ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;
- ismeri a $\frac{3}{4}$ -es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;
- megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;
- felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus
- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
- egyszerű ritmussorokat rögtönöz.
- megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó, alsó lá és alsó szó hangokat;
- megfigyel, és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;
- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;
- pentaton és hétfokú dalokat szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

Helyi tanterv

Vizuális kultúra I-4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkének legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A NAT alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotómunkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzetet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti, segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszhető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyagrészt produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a

technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megaláztatásával jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúrák közvetítésében elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgy-kultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkékké legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A kerettanterv segíti e célok megvalósítását, adott iskolaszakaszokra és ciklusokra kijelölve a legfontosabb fejlesztési feladatokat, a tanterv témaköreire reflektáló tanári szabadság figyelembevételével. A kerettanterv fő tematikai egységei, témaköre a – vizuális kultúra részterületein alapuló – NAT-ban foglalt fő témakörök további részletezésként alakultak ki. Minden témakör tartalmazza a megvalósításhoz szükséges óraszámajánlást, támaszkodik a NAT megadott tanulási eredményekre, és minden témakör fejlesztési feladatok és ismeretek, minimális fogalomkészlet megadásával konkretizálja az adott tanítási egység elvárható követelményeit. A tematikai egységek és meghatározott fejlesztési feladatok és ismeretek nem

jelölnek időrendi sort, és nem azonosak egy-egy tanóra tananyagával, feladataival. Az egységek rugalmasan kezelhetők, a tanulásszervezés felépítésének logikája mentén történő saját igényű alkalmazás és az adott évfolyamra ajánlott óraszámjavaslatok figyelembevételével. A kerettantervi fejlesztési feladatok értelmezését ugyanakkor példák segítik, amelyek az adott követelmény pontosabb értelmezéséhez adnak ötleteket, illetve inspirálják a helyi tanterv vagy tanmenet tervezését. Egy-egy témakörnél megjelenő fogalmak iskolai feldolgozása természetesen az adott témakör fejlesztési feladataival összekapcsolva értelmezendő. Minden fejlesztési szakaszban és minden témakör esetében csak a belépő új fogalmak jelennek meg, de a már bevezetett fogalmakhoz kapcsolódó tudás elmélyítése és további felhasználása érdekében a fogalmak magasabb évfolyamokon az aktuális fejlesztési feladatoknak megfelelően, az iskola saját igényeinek, és a tanulók aktuális fejlettségi szintjének megfelelően ismételhetők.

A tanulók értékelése

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve az értékelés folyamatosan terjedjen ki az egész tanítási órára. Ösztönző, fejlesztő jellegéből adódóan nyújtson segítséget a hibajavításhoz. Az értékelési szempontok egyértelműek legyenek, mindig jelenjenek meg a tanulók előtt.

A személyre szóló értékelésben egyebek mellett tükröződjön a képességek (kommunikációs, megismerő-, cselekvőképességek...), készségek fejlődése, a személyiségjegyek alakulása (pl. együttműködési képesség).

Az értékeléssel igyekezzünk személyiségfejlesztő hatást elérni; legyen motiváló, biztosítson sikerélményt; legyen tárgyyszerű, mutasson irányt a fejlődéshez.

I. évfolyam

Az iskolába lépő első osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömét, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is. Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotómunka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúrájuk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

I. évfolyam

Óraszám:	72 óra /év	2 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
2.	Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	30
3.	Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
4.	Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
5.	Alló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
6.	Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	12
7.	Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	
Órakeret: Órakeret hozzá nem rendelhető, horizontálisan beépül a többi témakörbe	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás).</p> <p>A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.</p> <p>Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.</p> <p>Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.</p>	<p>sík, tér, méret, irány, szín, felület</p>
Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	
Órakeret:30 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomtat,</p>	<p>történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás</p>

kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával (Illusztráció síkban, vagy térben) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.

Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.

Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet.

Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztká Tivadar tájképei.

Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.

Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.

Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.

Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is megjelenítő népművészeti alkotások (karcolt, faragott páasztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.

Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.

Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése) Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, (Bábfilm) 1966.

Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).

Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegyenes, betűsablon, szókártya) és eszköz (pl. tábló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.</p> <p>Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).</p> <p>Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal).</p> <p>Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban.</p> <p>Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímér, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címér, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkotómunka során (pl. tárgyalatás díszítményeként: huszárcsákó, párta).</p> <p>Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.</p>	<p>jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum</p>
Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Régi magyar reklámok (pl. "Hurka Gyurka", "Ezt nem lehet megenni", "Bontott csirke", "Forgó morgó" stb.) megnézéséhez.</p>	<p>információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet</p>

<p>Kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.</p> <p>Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).</p> <p>Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.</p>	
Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”).</p> <p>Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film: Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.</p> <p>Fotó- vagy rajzsorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).</p> <p>Mozgásillúziót keltő régi papírajátékok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotómunkában (pl. “pörgetős mozi”).</p>	<p>animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat</p>

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolója.</p> <p>A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomtatás).</p> <p>Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás).</p> <p>Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.</p> <p>Elképzeltek, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromléptű jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi).</p> <p>Dramatikus játék céljára újjáépítendő, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, "rámás csizma", "kőleves") jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.</p> <p>Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel)</p> <p>Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus Géza: A kecskeméti Cifrapalota, magyar várak képei.</p>	<p>tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzés minta</p>

Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).</p> <p>A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szóveges magyarázata.</p> <p>A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szemétygyűjtő sziget) és vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett).</p>	<p>építészet, műemlék, műemlékvédelem, parasztház</p>

2. évfolyam

A második osztályos gyerekek vizuális nevelésének legfontosabb feladata az, hogy az alkotás örömét, motiváltságát megőrizze, fenntartsa. Ehhez életkori sajátosságait, érdeklődésüket, személyes tapasztalataikat figyelembe vevő feladatrendszerre van szükség, mely sok játékos elemet tartalmaz és épít a gyerekek sajátos humorérzékére is.

Az első két évfolyam vizuális nevelés gyakorlata ugyanakkor képességfejlesztő célú feladatrendszerben jelenik meg. Alkotói és befogadói képességeik fejlesztése közben meg kell tanítani a gyerekeket a hagyományos ceruzarajz, tollrajz, víz- és temperafestés, agyaggal végzett mintázás és más, változatos anyagok és eszközök szakszerű használatára. Az eszközhasználati készségfejlesztés folyamatában törekedni kell arra, hogy a második osztály végére legalább jártasság szintre eljussanak a tanulók. Továbbá arra, hogy az életkoruknak megfelelő kommunikációs és médiakörnyezet sajátosságait megismerjék és használják.

Az első két iskolai évfolyam fontos feladata a kisiskolások vizuális műveltségének megalapozása, mely nem önálló befogadást célzó órák megtartását jelenti, hanem játékos, motiváló, nagyrészt

kifejező célú képalkotásuk szemléleti segítésére használt jól válogatott képanyag formájában rejlik.

Fontos, hogy a gyerekek elé kerülő képanyag, az alkotómunka motivációjára használt mesék, zenék, táncmozgások mind-mind hozzájáruljanak magyar kultúránk és magyar műveltségük kialakulásához, mely fontos alapja a más kultúrák elfogadásának.

A magyar népi ünnepek kellékei, nemzeti jelképeink ismerete és a magyar népi tárgykultúrából építkező tárgy- és környezetkultúra témakörök közösen járulnak hozzá, hogy a gyerekek természetesnek éljék meg nemzeti sajátosságaink ismeretét.

Óraszám:	72 óra /év	2 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe
2.	Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	30
3.	Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6
4.	Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6
5.	Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6
6.	Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	12
7.	Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	
Órakeret: Órakeret hozzá nem rendelhető, horizontálisan beépül a többi témakörbe	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Különböző érzékszervi tapasztalatok (pl. szaglás, hallás, tapintás, látás) élményszerű feldolgozása alapján, egyszerű következtetések szóbeli megfogalmazása és az élmények, kialakult érzések vizuális megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, mintázás, építés/konstruálás, tárgyalkotás).</p> <p>A tanulás során felmerülő helyzetekben valós környezeti jellemzők (pl. téli táj, növény részei, osztályterem színei), képek és ábrák (pl. tankönyvi ábra, saját vagy társak rajza) célirányos megfigyelése, és a tapasztalatok szöveges megfogalmazása a látott információk pontos leírása és feldolgozása érdekében.</p> <p>Közvetlen megfigyelések útján szerzett konkrét vizuális tapasztalatok (pl. nagyság, felület, méret, irány, mennyiség, anyagszerűség, elhelyezkedés) alapján vizuális jellemzők kiválasztása, csoportosítása, megnevezése (pl. legsötétebb szín, legnagyobb forma, a kép jobb oldalán elhelyezkedő figura), és az érzékszervi tapasztalatok következetes felhasználása az alkotómunka során.</p> <p>Megadott szempontok alapján természeti és mesterséges tárgyak gyűjtése, megfigyelése, és a megfigyelések alapján a tárgyak pontos leírása és változatos vizuális megjelenítése játékos feladatokban.</p>	<p>sík, tér, méret, irány, szín, felület, képelem, alaprajz, felülnézeti rajz</p>
Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	
Órakeret: 30 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Elképzelt vagy hallott történetek, rövid szövegek, irodalmi (pl. mese, vers) vagy zenei élmények (gyermekdal, gyermekjáték, mondóka) különböző részleteinek vizuális bemutatása a saját ötletek megjelenítése érdekében, különböző eszközökkel síkban és térben (pl. színes rajz, festmény, nyomat, kollázs, plasztika, makett, tabló), és a kitalált vizuális ötletek szöveges magyarázatával</p>	<p>történet, szereplő, helyszín, vizuális jellemzők/karakter, illusztráció, vizuális technikák, népművészeti technikák, faragás</p>

(Illusztráció síkban, vagy térben)
Szemléltetésre ajánlott képanyag: Réber László, Reich Károly, Henzelmann Emma, Sajdik Ferenc illusztrációi.

Saját kitalált történet elmesélése, és a történet néhány fontosabb jelenetének többalakos vizuális megjelenítése tetszőleges eszközökkel.

Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (térábrázolási képesség, emberábrázolás, kifejezőképesség fejlesztése)
Szemléltetésre ajánlott képanyag: Turner tájképei, Brueghel: Gyerekjátékok, Parasztlakodalom, Vankóné Dudás Juli: Jeles napok, népelet.

Képek, vizuális műalkotások átértelmezése (emberábrázolás, differenciált arcábrázolás, térábrázolási képesség fejlesztése)
Szemléltetésre ajánlott képanyag: Szentkorona zománcképei, Szent László legendák, XI-XII. századi freskók, Csontváry Kosztka Tivadar tájképei.

Személyes érzelmek, hangulatok kifejezése képalkotásban (kifejező képalkotás, kifejező jellegű plasztikus alkotás) Munkácsy Mihály: Ásító inas, Mednyánszky László: Verekedés után, E. Delacroix: Vihartól megrémült ló.

Adott érzelmi állapot (pl. boldogság, rémület, tanácstalanság) kifejezése arcjátékkal és gesztusokkal, az érzelmek kifejezési lehetőségeinek tudatosítása érdekében. A tapasztalatok felhasználása egyszerű vizuális megjelenítés során (emberábrázolás, differenciált arc ábrázolás, kézábrázolás)
Szemléltetésre ajánlott képanyag: Anna Margit: Rémület, Rembrandt és Saskia, Paul Klee: Önarckép, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Modigliani portréképei.

Olvasmány- vagy zenei élményhez a jelentést vagy hangulatot erősítő vizuális illusztráció készítése választott technikával, és az elkészült alkotás szöveges magyarázatával.

Magyar népmesékhez, népi mondókákhoz, népdalokhoz vizuális illusztráció készítése hagyományos, ember- vagy állatábrázolást is

<p>megjelenítő népművészeti alkotások (karcolt, faragott pásztorművészeti tárgyak) stíluselemeinek felhasználásával.</p> <p>Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban (pl. rajz, festés, vegyes technika) és térben egyszerű eszközök felhasználásával (pl. drapéria, kartondoboz, paraván, osztályterem átrendezése) csoportmunkában is.</p> <p>Irodalmi, zenei és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése egyszerű eszközök felhasználásával (tárgyakkal való bábozás, tárgyak megszemélyesítése) Szemléltetésre ajánlott: Foky Ottó: Ellopták a vitaminomat, (Bábfilm) 1966.</p> <p>Mozgásélmények (pl. tánc, csoportos játék, körjáték, körtánc) vizuális átírása (pl. vonalakkal, foltokkal, színekkel).</p>	
Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tanulás során felmerülő helyzetekben tanítási egységekhez, és egyéb tantárgyi tartalmakhoz a tanulást vagy megértést segítő egyszerű ábra (pl. számegegyenes, betűsablon, szókértya) és eszköz (pl. tabló, makett, társasjáték) készítése, személyes célok érvényesítésével.</p> <p>Kisgyerekeknek szóló könyvborítók, füzetek, hirdetések üzenetének elemzése tanári segítséggel, és a tapasztalatok felhasználása egyszerű tervezési feladatokban (pl. plakát, névtábla, utcatábla, házszám-tábla készítése, füzetborító, csomagolópapír, meghívó tervezése).</p> <p>Közvetlen környezetében található jelek, jelzések (pl. útjelzés, közlekedési jelzés, piktogram, zenei kotta) gyűjtése, értelmezése tanítói segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. rajzolt közlekedési terepasztal és annak kiegészítése térbeli közlekedési táblákkal).</p>	<p>jel, jelzés, vizuális üzenet, hirdetés, leegyszerűsítés, változat, díszítőmotívum, szimbólum</p>

<p>Iskolai életében megjelenő szabályok kapcsán piktogramokat, rajzi jeleket alkot. Véleményt formál társai piktogramterveinek érthetőségével kapcsolatban.</p> <p>Magyar nemzeti szimbólumok gyűjtése (pl. államcímer, nemzeti zászló, Szent Korona, Kossuth-címer, '56-os lyukas zászló) és a szimbolikus elemek felhasználása az alkot munka során (pl. tárgyalás díszítvényeként: huszárcsákó, párta).</p> <p>Magyar népi díszítőművészet jelkészletének gyűjtése, kísérletezés a szimbólumok értelmezésével (tulipán, nap, madármotívum, kígyó stb.), tanítói segítséggel, egyénileg, vagy csoportban.</p>	
Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Régi magyar reklámok (pl. "Hurka Gyurka", "Ezt nem lehet megenni", "Bontott csirke", "Forgó morgó" stb.) megnézéséhez.</p> <p>Kapcsolódó tapasztalatok, érzések (pl. tetszés, kíváncsiság, félelem) megbeszélése és megjelenítése változatos eszközökkel (pl. rajzolás, festés, bábkészítés, szerepjáték). A megbeszélés eredményeként a valóság és a képzelet megkülönböztetése.</p> <p>Kisgyerekeknek szóló célzottan kommunikációs szándékú mozgóképi megjelenések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése tanári segítséggel, a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás megfigyelésével (pl. szín, képkivágás, hanghatás, szöveg), és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, adott mozgóképi részlet hangulatának érzékeltetése színes kompozícióban).</p> <p>Különböző médiumok (pl. könyv, televízió, film, internet, videojáték) egyszerű példáinak elemzése tanári segítséggel, a valóságos és az elképzelt helyzetek azonosítása céljából.</p>	<p>információ, mozgókép, könyv, televízió, film, internet</p>

Témakör: Alló- és mozgókép – Kép, hang, történet	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű mozgóképi részletek (pl. animációs film, reklámfilm) cselekményének elemzése, és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. időbeli történés képkockáinak rendezése, hang nélkül bemutatott mozgóképi részletek “szinkronizálása”).</p> <p>Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, animációs film: Magyar népmesék, Rófusz Ferenc: A légy) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.</p> <p>Fotó- vagy rajz sorozat készítése a mindennapok során tapasztalható időbeli változások szemléltetése érdekében (pl. napirend, naplemente, Luca-búza fejlődése).</p> <p>Mozgásillúziót keltő régi papírajzok megismerése a tapasztalatok felhasználása önálló alkotómunkában (pl. “pörgetős mozi”).</p>	<p>animációs film, képkocka, képregény, hanghatás, képsorozat</p>
Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű természeti- és mesterséges formák elemző-értelmező rajzolója.</p> <p>A készült rajzok leegyszerűsítésével sor- és terüldísz alkotása (megfigyelés utáni értelmező rajz készítése, részletkiemelés, nagyítás, átíró, redukáló motívumtervezés, sablonalakítás kivágással ismétlés sordísz alkotással, terüldísz alakzatba rendezéssel technika: stencilezés, átrajzolás, színezés, nyomat).</p> <p>Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás).</p> <p>Képi inspiráció alapján (pl. természeti jelenségek, állatok, népművészeti motívumok) egyszerű mintaelem tervezése (pl. átrajzolás, rácsháló, indigó alkalmazása) A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.</p>	<p>tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzés minta</p>

<p>Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. mindenkit megtáncoltató hangszer, láthatatlanná tevő ékszer, háromlútv jármű) tervezése és létrehozása választott egyszerű anyagokból (pl. papírpép, karton, hurkapálca, textil, gumi).</p> <p>Dramatikus játék céljára ujjbáb, síkbáb, kellék (pl. varázspálca, "rámás csizma", "kőleves") jelmezelem (pl. kalap, maszk, kötény), díszlet tervezése és elkészítése természetes vagy mesterséges/újrahasznosítható anyagokból (pl. textil, fonal, papír vagy műanyag hulladék, természetben talált anyagok) csoportmunkában is.</p> <p>Gyerekcsoport által ismert mese alapján vár, kastély konstruálása (pl. egyszerű konstruálás papírhengerek összeépítésével, festésével, ajtók, ablakok, ajtók kivágásával, rajzolt szereplőkkel való kiegészítéssel)</p> <p>Szemléltetésre ajánlott képanyag: Márkus Géza: A kecskeméti Cifrapalota, magyar várak képei.</p>	
Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A közvetlen környezet elemeinek és épülettípusainak (utca, tér, műemlék, nevezetes épület) összegyűjtése és életszerű megfigyelése, adott helyszínen vagy emlékezetből, megfigyelési szempontok szerinti megörökítése különböző technikákkal (pl. rajzolás, festés, mintázás, montázs).</p> <p>A közvetlen környezet különböző méretű tereinek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) megfigyelése és leírása különböző szempontok szerint (pl. zajok, szagok, színek, funkciók, rendezettség) és a tapasztalatok felhasználásával a tér áttervezése a tér jellemzőinek, stílusának vagy hangulatának megváltoztatása érdekében, csoportmunkában is. A tervezés érdekében egyszerű rajzok készítése és szöveges magyarázata.</p> <p>A közvetlen környezet épített/tervezett elemeinek és épülettípusainak összegyűjtése (pl. park, iskola, vegyesbolt, templom, bisztró, víztorony, szemétygyűjtő sziget) és vizuális</p>	<p>építészet, műemlék, műemlékvédelem, parasztház</p>

<p>megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, montázs, talált tárgy átalakítás, makett).</p>	
<p>Tanulási eredmények: Az esetlegesen fennálló hátrányok leküzdésére, kompenzálása.</p> <ul style="list-style-type: none"> -élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; -rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi; -egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelt szövegesen is bemutatja, magyarázza; -elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: báb, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza; -saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza; -saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti; - különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál-élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít; -a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; -saját és mások-, vizuális eszközökkel megjeleníti; -korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt; -azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja; -valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél; -adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez. -a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában; -a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik; -az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; -egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer; -adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában; -ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit -saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen eleméz, összehasonlít; -az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez; -adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; -valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél. -az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel eleméz, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében; -adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít; 	

-az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;

-időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;

-saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;

-adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.

-elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;

-alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;

-gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;

-adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;

-különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

-egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;

-saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;

-képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;

-adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;

-saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;

-különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

3. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló- segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el.

A gyerekek rajzolási, ábrázolási képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoporthoz alapos ismeretének birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik.

A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázolási sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is. A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszthető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képkészítés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai

keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat.

A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanulótársaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

Óraszám:	72 óra /év	2 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	25
2.	Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	9
3.	Médiahasználat – Valós és virtuális információk	9
4.	Alló- és mozgókép – Kép, hang, történet	8
5.	Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10
6.	Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	11
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	
Órakeret: 25 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Hyeronimus Bosch: Zenészek pokla, Szinyei Merse Pál: Majális, Csontváry K. T.: Nagy Taormina, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székellykapu stb.) fotói.</p> <p>Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és tér rendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László.</p> <p>Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyélus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmasé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése).</p> <p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása</p>	<p>figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegyek, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székellykapu,</p>

különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).

Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.

Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.

Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával

Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések (pl. festmény: Csók István: Szénagyújtók, grafika: M. C. Escher Mozaik, emberábrázolást nem tartalmazó részlete, fotó, képregény, társak munkái) egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).

Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Marc Chagall festményei, Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.

Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérajz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-

<p>belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében Szemléltetésre ajánlott képanyag: Kunkovács László: Pásztoremberek, Robert Capa fotói.</p> <p>Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).</p> <p>Játékélmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása)</p> <p>Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).</p> <p>Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése (pl. Van Gogh tollrajzai, Gyulai Líviusz grafikái), a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.</p>	
Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.</p> <p>Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézagyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és</p>	<p>vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer</p>

<p>szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.</p> <p>Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.</p> <p>Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával.</p> <p>Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban.</p>	
Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk	
Orakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása).</p> <p>Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés</p>	<p>média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor</p>

<p>áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal).</p> <p>A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.</p>	
Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása.</p> <p>Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.</p> <p>Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában</p> <p>Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában.</p> <p>Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.</p> <p>Történetek, mesék, népmesék (pl: Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl) képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével,</p>	<p>nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás</p>

különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.	
Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	
Orakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához.</p> <p>Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján “miskakancsó családjának” megjelenítése).</p> <p>Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, könyokedény, papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve).</p> <p>Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás).</p> <p>Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.</p> <p>Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb</p>	<p>tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzés minta</p>

<p>sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével.</p> <p>Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése).</p> <p>Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).</p> <p>Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiszé hajtás stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.</p>	
Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	
Órakeret: 11 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalkotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg).</p> <p>Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.</p> <p>Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes</p>	<p>építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház</p>

élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba.

Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában.

Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában.

Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekől közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában.

Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalás.

Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú „szakadék” fölé két $a/3$ -as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból, kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).

Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadság-szobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése.

4. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban is kiemelt fontosságú az örömteli, motivált alkotói energiák fenntartása, melyet a változatos, élményalapú feladatok rendszerében, a gyerekek személyes érdeklődését figyelemmel kísérő és azt elfogadó, differenciált feladatkiadással, személyre szabott, formáló- segítő értékeléssel és figyelemmel érhetünk el.

A gyerekek rajzolási, ábrázolási képességeinek fejlődése saját rajzi sémáik változásában követhető nyomon. A fejlesztés érdekében a sématorést elősegítő, változatos, jól szemléltetett feladatokat kell a tanulócsoporthoz alapos ismeretének birtokában terveznünk. Az emberábrázolás, arcábrázolás a gyerekek között kialakult baráti körökben, egymás rajzi szokásainak eltanulásával is változik.

A tér megjelenítésére alkalmazott ábrázolási sémák változására ugyanígy hatással van a gyerek környezetében élő idősebb testvér, a rajzolni tudó szülő is. A vizuális műveltség megalapozásának jelentős állomása ez az időszak, amikor az érzékszerveik segítségével a környezet jelenségeinek a lehető legpontosabb megfigyelése zajlik. Ekkor fejleszthető leginkább a hétköznapi és a művészi vizuális közlések közötti azonosságok és különbségek felismerése és rendszerezése az életkornak megfelelő szinten.

Az adott korosztály mindennapi digitális eszközfelhasználó. Ezért fontos a digitális képzés lehetőségeivel, a gyerek környezetében egyre hangsúlyosabbá váló médiajelenségekkel iskolai keretek között zajló foglalkozás is. A valós anyagokhoz és eszközökhöz kötött alkotás motiválása, segítése, kiemelt tanítói feladat.

A 3-4. évfolyam tanulói egyre inkább képesek tanulótársaik alkotásait értékelni. Fontos, hogy ez a képesség saját munkájuk értékelésében is megmutatkozzon, értéknek tekintsék a befejezett, kész alkotás létrehozását.

Oraszám:	36 óra /év	1 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves oraszám felosztása

	Témakör neve	Oraszám
1.	Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	12
2.	Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4
3.	Médiahasználat – Valós és virtuális információk	4
4.	Alló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4
5.	Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	6
6.	Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	6
	Osszesen oraszám:	36 óra

Témakör: Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Változatos mesés térben játszódó magyar népmese (pl. Zöld Péter) különleges helyszínének személyes vizuális megjelenítése különböző nézőpontok használatával, jellemző szereplők papírból kivágott figuráinak elhelyezése saját alkotott térben (térábrázolási-, emberábrázolási-, kifejező-, komponáló képesség fejlesztése Szemléltetésre ajánlott képanyag: Hyeronimus Bosch: Zenészek pokla, Szinyei Merse Pál: Majális, Csontváry K. T.: Nagy Taormina, magyar népi építészet jellemző példáinak (parasztház, fa harangláb, székelykapu stb.) fotói.</p> <p>Saját kitalált történet elmesélése, a történet inspirálta elképzelt terekről, egyszerű anyagok (pl. használt csomagolóanyag, természetben talált termények és termések, talált tárgyak) felhasználásával installáció készítése, díszletszerű tér berendezése a személyes élmények bemutatása, kifejezése céljából, csoportmunkában is (térábrázolás- és térrendezés képességeinek fejlesztése, kifejező képesség fejlesztése) Szemléltetésre ajánlott filmanyag: Kemény Henrik: Vitéz László.</p> <p>Tanult mesék, mondák vagy zeneművek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. lovag, Mátyás király, molnárlegény, komámasszony, "árgyélus kismadár", Hüvelyk Matyi) megformálása síkban vagy térben (pl. festmény, kollázs, papírmásé maszk, újrahasznosítható anyagokból báb), a szereplők illusztratív bemutatása vagy dramatikus feldolgozása érdekében csoportmunkában is (Emberábrázolás, differenciált arc- és kézábrázolás fejlesztése).</p> <p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások (pl. Magyar népmesék, Vuk, Pinokkió) és azok filmes vagy színházi adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és vizuális feldolgozása</p>	<p>figurális alkotás, portré, képmező, kompozíció, karakter, hangulat, kollázs, montázs, képregény, fikció, lényegkiemelés, karakter, gesztus, személyiségjegy, színhangulat, népviselet, parasztház, tornác, székelykapu,</p>

különböző eszközökkel (pl. rajz, festés, montázs).

Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez (pl. gyermekregény, tananyagrészlet, népdal, mondóka) illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.

Saját irodalmi és filmes élményekből származó szereplők jellemzőinek, érzelmeinek, karakterének (pl. gesztusok, viselkedés, öltözék, személyes tárgyak) megfigyelése és feldolgozása különböző játékos (pl. dramatikus, vizuális) feladatokban a karakter és a jellemzők tudatosítása érdekében, és a tapasztalatok közös megbeszélésével.

Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával

Adott álló- vagy mozgóképi megjelenések (pl. festmény: Csók István: Szénagyűjtők, grafika: M. C. Escher Mozaik, emberábrázolást nem tartalmazó részlete, fotó, képregény, társak munkái) egyéni elképzelés szerinti átértelmezése (pl. más napszakban, más évszakban, más helyszínen, más szereplőkkel, más hangulati elemekkel, színátírással).

Élmények, elképzelt vagy hallott történetek, (pl. álmok, családi események, osztálykirándulás, szüret) részleteinek megjelenítése különböző vizuális eszközökkel (pl. grafika, festmény, nyomat, fotó), és kreatív történetalkotás az elkészült vizuális munkák segítségével (pl. nyitva hagyott történet befejezése, átírása) Szemléltetésre ajánlott képanyag: Marc Chagall festményei, Vankóné Dudás Juli hagyományos népi életmódot bemutató festményei.

Karakteres fekete fehér művészfotók megfigyelése alapján a látott személyre vonatkozó információk, jellemzők megfogalmazása játékos, találgatásra alapuló formában (pl. életkor, foglalkozás, kedvenc étel, fontos tárgy) Az élmények vizuális megjelenítése (pl. portrérájz, fotómanipuláció, kollázs) a legfontosabb jellemzők (pl. külső-

<p>belső tulajdonság, öltözet, attribútum) minél pontosabb bemutatása érdekében Szemléltetésre ajánlott képanyag: Kunkovács László: Pásztoemberek, Robert Capa fotói.</p> <p>Saját és mások munkáinak, képeknek, vizuális alkotások szereplőinek szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szerinti szöveges elemzése, összehasonlítása, a következtetések szöveges megfogalmazásával és megvitatásával (befogadói és szövegalkotási képességek fejlesztése).</p> <p>Játékélmények játékos vizuális és dramatikus feldolgozása (pl. digitális játék síkbeli vagy térbeli társasjátékká alakítása, szabályrendszerek kidolgozása és átdolgozása)</p> <p>Saját személyes történetek bemutatása érdekében valós hely, helyszín (pl. nagyszülők nyaralója, a település parkja, tópart, erdő, vegyesbolt, uszoda) megjelenítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).</p> <p>Grafikai felületet gazdagon tartalmazó grafika mintakincsének megfigyelése (pl. Van Gogh tollrajzai, Gyulai Líviusz grafikái), a tapasztalatok alapján rajzolt gyűjtemény készítése egyénileg, vagy csoportban. A gyűjtött minták felhasználása saját célú képalkotásban egyénileg vagy csoportmunkában.</p>	
Témakör: Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű, mindennapok során használt jelek (pl. közlekedési jelek, útjelzés, piktogram, zenei kotta), kommunikációs szándékú vizuális közlések (pl. szórólap, óriásplakát, reklámanyag) felismerése, megfigyelése, azonosítása és elemzése tanári segítséggel A tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban.</p> <p>Egy valós vagy képzeletbeli tárgy vagy jelenség (pl. bűvös kocka, Gábor Áron rézagyúja, János vitéz kardja, ünnepkörök, napfogyatkozás, Kis Hableány emberré válása) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a kép és</p>	<p>vizuális kommunikáció, befolyásolás, meggyőzés, figyelemfelkeltés, piktogram, térkép, plakát, idő, címer</p>

<p>szöveg együttes alkalmazásával, a figyelem és érdeklődés felkeltése céljából.</p> <p>Valós, mindennapi iskolai kommunikációs helyzetek érdekében a legfontosabb kommunikációs célt (pl. figyelem felkeltése, tájékoztatás, felhívás) érvényesítő síkbeli vagy térbeli vizuális megjelenés (pl. plakát, cégér, installáció) tervezése egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>A környezetünkben észlelhető változások (pl. nyári zápor, olvadás, penészedés), folyamatok (pl. palacsintasütés, építkezés), mozgások (pl. kerékpár, óra) vizuális megfigyelése, értelmezése és a tapasztalatok és információk vizuális megjelenítése (pl. fotósorozat, film, rajzsorozat, folyamatábra) a változás vagy folyamat időbeliségének hangsúlyozásával, csoportmunkában is.</p> <p>Valós vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának, történéseinek képes és szöveges bemutatása (pl. Rumini térképe, Ph. Fogg úr 80 napos útinaplója, egy sarkkutató forgatókönyve, útifilm az osztálykirándulásról), különböző cél (pl. tájékoztatás, dokumentálás, szórakoztatás) hangsúlyozásával.</p> <p>Magyar mesékben, mondákban szereplő uralkodók címereinek, zászlóinak gyűjtése és a gyűjtemény bemutatása tabló, vagy prezentáció formájában. A gyűjtemény rajzos adatainak felhasználása kifejező jellegű képalkotásban.</p>	
Témakör: Médiahasználat – Valós és virtuális információk	
Orakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Kisgyerekeknek szóló mozgóképi közlések (pl. tv reklám, gyermekműsor) üzenetének elemzése (pl. a kommunikációs célt szolgáló legfontosabb eszközök és az elért hatás) tanári segítséggel és a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. félelmetes-megnyugtató hangok gyűjtése, változatok újrajátszása).</p> <p>Fogyasztásra ösztönző különböző reklámanyagok (pl. szórólap, óriásplakát, reklámújság, tv reklám) elemzése tanári segítséggel és a vizuális megjelenés</p>	<p>média, reklám, televíziós műsортípus, televíziós sorozat, ismeretterjesztő műsor</p>

<p>áttervezése játékos feladatokban (pl. kommunikációs hatást erősítő vagy módosító céllal).</p> <p>A saját médiahasználati szokások (pl. internet, televízió, rádió, mobiltelefon, könyv, videojáték) tanulmányozása különböző szempontok (pl. időtartam, tartalom, gyakoriság, résztvevők) alapján, és azok vizuális szemléltetése (pl. képes napirend, napló, fotósorozat). A tapasztalatok közös, reflektív megbeszélése, különös tekintettel a biztonságos médiahasználat szabályaira.</p>	
Témakör: Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Régi magyar gyerekfilmek (pl: Kemény kalap és krumpliorr) karakteres szereplőinek képi megjelenítése, történetiség, részlet ábrázolása, dramatikus előadása.</p> <p>Egyszerű mozgóképi részletekben (pl. mesefilm, reklámfilm) hangok és a képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, düh, félelem) azonosítása a hatások közös megbeszélésével.</p> <p>Optikai különlegességek, lehetetlenségek (pl. „Nagyobb vagyok, mint egy fa”, „Elvesztettem a fejemet”) létrehozása egyszerű digitális technikával (pl. fotó, film), és a tapasztalatok szóbeli megbeszélésével, csoportmunkában</p> <p>Személyes vagy közösségi témához kapcsolódó történetek (pl. problémák az osztályban, legjobb emlékeink) vizuális megjelenítése egyszerű digitális eszközökkel (pl. fotósorozat, slideshow) az üzenet egyértelmű közvetítése érdekében csoportmunkában.</p> <p>Történet egyetlen vizuális vagy egyéb eleméből kiindulva (pl. képkocka, főszereplő karakterének leírása, regény rövid részlete) saját történet kitalálása és vizuális megjelenítése (pl. képregény, fotósorozat, rövidfilm) a történet időbeliségének érzékeltetése érdekében.</p> <p>Történetek, mesék, népmesék (pl: Lázár Ervin A hazudós egér; A fába szorult hernyó, Az igazságtevő nyúl) képregényszerű ábrázolása, időrendiség, cselekmény megjelenítésével,</p>	<p>nézőpont, cselekmény, főszereplő, mellékszereplő, fényhatás, megvilágítás</p>

különböző nézőpontokból való ábrázolással, kiemeléssel.	
Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Eszközként használható egyszerű természeti formák és tárgyak (pl. régi konyhai eszközök, ritka szerszámok) elemző-értelmező rajza megfigyelés alapján, kiemelés nagyítással. Rajzos használati utasítás készítése a természeti vagy mesterséges forma esetleg humorosnak ható, kitalált használati módjához.</p> <p>Magyar népi cserépedények megfigyelése, következtetések megfogalmazása a formai jegyek alapján a használati módra (pl. vizes korsó, lábas, fazék, miskakancsó, butella). A megfigyelések rögzítése rajzban. A rajzok kreatív továbbalakítása szabad képalkotásban (Pl. miskakancsó megfigyelés utáni rajza alapján "miskakancsó családjának" megjelenítése).</p> <p>Korong nélkül készülő, adott funkcióra alkalmas egyszerű agyagedény készítése az alkalmazott technikából adódó önálló tervezés alapján (pl. homokedény, könyokedény, papírhenger oldalához csigákból épített, kész edény üregébe préselve).</p> <p>Tárgytervezés, tárgyalkotás, vagy meglévő tárgy átalakítása (pl. öltözet kiegészítő, játék) hagyományos kézműves technikákkal (pl. nemezelés, fonás, hímzés, batikolás, agyagozás).</p> <p>Lakóhelyük (vagy egy meghatározott magyar tájegység) jellemző, hagyományos díszítőművészetének mintakincsét megismerve saját készítésű agyagtárgy díszítő motívumának tervezése. A kivitelezés technikai lehetőségeinek megismerése után a formához, funkcióhoz leginkább alkalmas díszítmény kiválasztása és kivitelezése.</p> <p>Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. mobiltelefon, szemüveg, sütemény, hétmérföldes csizma, élet vize) számára a tárgy legfontosabb</p>	<p>tárgytervezés, csomagolás, használati tárgy-dísz tárgy, vizuális ritmus, formai egyszerűsítés, népi cserépedény, hímzés minta</p>

<p>sajátosságainak (pl. forma, anyag) megtartásával és vizuális érzékeltetésével.</p> <p>Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében (pl: flakonokból és egyéb kiegészítő elemekből fantasztikus járművek tervezése, modellezése).</p> <p>Dramatikus játékhoz jelmezek és kellékek készítése önállóan vagy csoportmunkában. Különböző anyagok szakszerű összeépítése (pl. ragasztás, kötözés, varrás, dróttal).</p> <p>Magyar népi ünnepkör iskolai bemutatásához (pl. Betlehemezés, Csillagjárás, Kiskegyezés stb.) átéléséhez néprajzi dokumentáció (fotó, film) megismerésével hitelességre törekvő kellékek, jelmezek készítése csoportmunkában.</p>	
Témakör: Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Évszakoknak megfelelően természeti formákból való kép- és tárgyalkotás (pl. őszi: őszi terméslények, termésbábok levelekből, tárgyalkotás őszi termésekből (koszorú, füzér); tél: tobozokból karácsonyfa, betlehemi figurák készítése, hóvár, hószobor építése; tavasz: virágtündérek, virágbábok, koszorúk, virágszőnyeg).</p> <p>Valós vagy képzeletbeli természetes terek (pl. barlang, tisztás, víz alatti világ) különböző épületek (pl. hagyományos parasztház, színház, uszoda, templom, fészer) csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítmény), a különböző épülettípusok legfontosabb jellemzőinek összehasonlítása és rendezése érdekében.</p> <p>Példák gyűjtése és elemzése tanári segítséggel eltérő érzelmi hatást kiváltó (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, félelmetes, vidám) épített terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, zuhanyfülke, labirintus). A tapasztalatok beépítése a személyes</p>	<p>építmény, épület, település, nézet: felül-, alul-, oldalnézet, alaprajz, parasztház</p>

élményeket és történeteket bemutató alkotó feladatokba.

Adott, környezet (erdő, vízpart, park) átalakítására, új funkcióval való megtöltésére (pl. fantasztikus kalandpark) terv, makett készítése berendezéssel egyéni vagy csoportmunkában.

Magyar népi építészet legjellemzőbb sajátosságainak megismerése, makettépítés változatos anyagokból (pl. karton, agyag, természetben talált anyagok) egyéni- és csoportmunkában.

Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlet alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekől közösen településszerkezet (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése, csoportmunkában.

Kiállítás, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, tájház felkeresése során vázlatrajzok készítése a hagyományos magyar népi élet belső tereiről, berendezési tárgyairól. A konkrét kiállítás élményéhez köthető tárgyalás.

Magyarország építészetének megismerése érdekében adott funkciójú épületek (hidak, tornyok, kastélyok stb.) képeinek gyűjtése, a képi információk felhasználása sík- vagy térbeli alkotásban, egyénileg vagy csoportmunkában (pl. legtöbb terhet elbíró híd építése csoportban, adott távolságú „szakadék” fölé két $a/3$ -as műszaki rajzlapból, a legmagasabb torony felépítése egy rajzlapból, kifejező képalkotás valós magyar építmény témájában).

Magyar nemzeti jelképpé vált épületek és műalkotások (pl. Országház, debreceni Nagytemplom, Szabadságoszobor, Budai vár épületegyüttese stb.) megismerése.

Tanulási eredmények:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikusan eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímereink és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.
 - képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
 - valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
 - a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
 - az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
 - az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
 - azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;

- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

Helyi tanterv

Technika és tervezés I -4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségtartalom leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Célunk a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmaznunk azokat a közismereti tárgyak keretében elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a célunk, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, cselekvésre építő, tanulás- és tanuló centrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a tanuló számára a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását.

I–2. évfolyam

Az ember környezetet is átalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése nem új feladat az iskolát kezdő tanulók számára. Az óvodai élet során naponta végeztek munka jellegű tevékenységeket, egyrészt az önellátás, önkiszolgálás, másrészt a tárgyalkotás, a kézműves és óvodakerti tevékenységek terén. Minden óvodai munkatevékenység célja, hogy a gyerekek mintát követve bekapcsolódjanak, és örömmel vegyenek részt benne, megélik a sikert, büszkék legyenek munkájukra, épüljön, erősödjön motivációs bázisuk.

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszában erre a motivációs bázisra építve tervezhető a technika és tervezés tantárgy programja, középpontba helyezve az alkotótevékenységet, a munkát. Célszerűen játékba ágyazott minta és modellkövetés, tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás kell, hogy jellemezze a tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatot. Az ismeretek szervezője az a környezeti tapasztalások során már kialakult szokásrend, amelyhez életvitelünkkel alkalmazkodunk, s amelynek szervező ismeretei és eseményei a néphagyományok, az ünnepek, a jeles napok.

Kiemelt feladatunk a kézügyesség életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különböző anyagok megismerését, a megmunkálhatóság megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

I. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	lóra/hét
-----------------	------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	5
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
3.	Otthon – család – életmód	7
4.	Jeles napok, ünnepek	6
5.	Közlekedés	3
	Összesen óraszám:	36

Témakör: Anyagok a környezetünkben	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Építő jellegű párbeszéd alkalmazása</p> <p>Az anyagok fajtái, tulajdonságai</p> <p>Anyagvizsgálatok érzékszervi úton</p> <p>Természetes és mesterséges anyagok csoportosítása: fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag</p> <p>Kreativitás fejlesztése</p> <p>Anyagvizsgálatok érzékszervi úton</p> <p>Az érzékszervek és az érzékelés fajtáinak megismerése</p> <p>Környezettudatos döntéshozatal a megismert anyagok használata során</p>	<p>termések, magvak, fa, természetes anyagok, mesterséges anyagok, fa, papír, fém, textil, fonal, műanyag, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi simaság, természetes anyagok, termések, magvak, szín, árnyalat, felületi simaság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termések gyűjtése – Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben – Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termések válogatása, becslés, tervezés – Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció – Levélpréselés módszerének megismerése: levélkép készítése – Magkép készítése – Kavicsfestés – Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal 	
Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Képlékeny anyagok tulajdonságai</p> <p>Tárgykészítés képlékeny anyagból</p> <p>Képlékeny anyagok tulajdonságai</p> <p>Tárgykészítés képlékeny anyagból</p> <p>A papír tulajdonságainak csoportosítása</p> <p>Papírmunkák:</p> <p>gyűrés, sodrás</p> <p>díszítés</p> <p>hajtogatás</p> <p>bábkészítés</p>	<p>anyagi tulajdonság, képlékenység, anyagvizsgálat, újrahasznosítás, anyagtakarékosság, természetes anyag, mesterséges anyag, anyagi tulajdonság, sablon, mérés, szálal anyag, hurkolás, csomózás</p>

<p>A kreativitás erősítése</p> <p>Az önkifejezés és a kulturális tudatosság támogatása</p> <p>Együttműködés és véleményformálás támogatása</p> <p>Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése</p> <p>A fa tulajdonságai, felhasználása</p> <p>Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján</p> <p>A kreativitás erősítése</p> <p>A takarékoság iránti igény fejlesztése</p> <p>Önálló ismeretszerzés támogatása</p> <p>Környezettudatos magatartás támogatása</p> <p>Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése</p> <p>A fonalak csoportosítása, felhasználása</p> <p>Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján</p> <p>Fonalmunkák:</p> <p>hurkolás</p> <p>csomózás</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel – Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás – Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból – Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése – Mézeskalács-készítés – Hagyományos mesterségek megismerése – Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk – Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése – Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással – Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése – Origamijelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása – Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése – Papírszövés – Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése 	

<ul style="list-style-type: none"> – A fa darabolása, csiszolása, hegyezése – A hurkapálca töréspróbája – Marokkó készítése – Kép készítése hurkapálcából – Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése – Kunyhó készítése fonással – Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése – Mesterségek, műhelyek megismerése – Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják? – Csomók és masni kötése, sodrás, bojt készítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pomponkészítés 	
Témakör: Otthon – család – életmód	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Tapasztalatszerzés elősegítése a közvetlen környezet megismerése során</p> <p>Lakásfajták csoportosítása</p> <p>Lakásépítés építőelemekkel</p> <p>Lakberendezés</p> <p>Ok-okozati összefüggések értelmezése</p> <p>Együttműködési képesség kialakítása és erősítése</p> <p>Az önismeret fejlesztése</p> <p>Munkamegosztás</p> <p>Egészséges életmód</p> <p>Egészséges táplálkozás</p> <p>Étkezési szokások, terítés</p> <p>Személyi higiénia, tisztálkodás</p> <p>A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása</p> <p>Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat</p> <p>Erőforrások a háztartásban – áram, gáz, víz</p> <p>Háztartási balesetek</p> <p>Takarékoskodás</p>	<p>lakás, otthon, családi ház, lakberendezés, család, háztartás, munkamegosztás, baleset, életmód, egészséges életmód, táplálkozás, higiénia, testápolás, házi munka, veszélyforrás, háztartási baleset, takarékoság</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Beszámolók lakóhelyünkről – Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták – A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük 	

- Építőelemekkel házak építése
- Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése
- Különleges építmények tervezése
- A szoba berendezése: bútorok készítése
- Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás
- Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása
- Napirend készítése
- Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód
- Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok
- Egyszerű ételkészítés
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkártya készítése
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniahoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószeres és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újrahasznosítására.

Témakör: Jeles napok, ünnepek	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Közösen átélt élmények és érzések támogatása</p> <p>Mikulás</p> <p>Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása</p> <p>Karácsony</p> <p>Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása</p> <p>Esztétikai érzék fejlesztése</p> <p>Közösen átélt élmények és érzések támogatása</p> <p>Farsang</p> <p>Magyarságtudat erősítése</p> <p>Tervek a családban</p> <p>Húsvét</p> <p>Anyák napja</p>	<p>népszokás, dekoráció, ünnep, jelkép, viselkedéskultúra, munkaszervezés, jeles nap, esztétika</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló – Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása – Hímes tojás készítése – Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése 	

Témakör: Közlekedés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Saját felelősség felismerése a közlekedésben</p> <p>A gyalogos és kerékpáros közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése</p> <p>A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése</p> <p>Balesetmentes közlekedés támogatása</p> <p>Etikus magatartás értelmezése és kialakítása</p> <p>A közlekedési szabályok és a járműhasználat gyakorlása szimulációs és valós közlekedési helyzetekben</p>	<p>gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, kulturált közlekedés, biztonságos járműhasználat</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, úttesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék – Jelzések, táblák megfigyelése – Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése – Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése – Tömegközlekedési eszközök megismerése – Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása 	

2. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	5
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
3.	Otthon – család – életmód	7
4.	Jeles napok, ünnepek	6
5.	Közlekedés	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Anyagok a környezetünkben	
Órakeret:5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Építő jellegű párbeszéd alkalmazása</p> <p>Kreativitás fejlesztése</p> <p>Kéz ügyesség fejlesztése</p> <p>Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk</p> <p>Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése</p> <p>Véleményformálás a társakkal közös tevékenység során</p>	<p>természetes anyagok, magvak, termékek, szín, keménység, felületi simaság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanulmányi séta: természetes anyagok, levelek, termékek gyűjtése – Anyagok felhasználásának megfigyelése közvetlen környezetünkben – Termésfigurák, termésbábok készítése, figura tervezése, megfelelő formájú és méretű termékek válogatása, becslés, tervezés – Őszi színek megfigyelése, formák összehasonlítása, asszociáció – Levélprézelés módszerének megismerése: levélkép készítése – Magkép készítése – Kavicsfestés – Csoportmunkában tájkép készítése magokból kirakott mozaikkal 	
Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	
Órakeret:15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Képlékeny anyagok tulajdonságai</p> <p>Tárgykészítés képlékeny anyagból</p> <p>Együttműködés és véleményformálás támogatása</p> <p>Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</p> <p>Papírmunkák:</p> <p>tépés, nyírás</p> <p>hajtogatás</p> <p>díszítés</p> <p>Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat</p> <p>A takarékoság iránti igény fejlesztése</p> <p>A kreativitás erősítése</p>	<p>anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, képlékenységi, anyagtakarékosság, sablon, újrahasznosítás, természetes anyag, becslés, mérés, mesterséges anyag, szálak, anyag, hurkolás, fonás, csomózás</p>

<p>Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</p> <p>Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat</p> <p>Együttműködés és véleményformálás támogatása</p> <p>Megfigyelő- és feladatmegoldó képesség fejlesztése</p> <p>A fa tulajdonságai, felhasználása</p> <p>Famunkák:</p> <p>darabolás</p> <p>csiszolás</p> <p>hegyezés</p> <p>Önálló ismeretszerzés támogatása</p> <p>Környezettudatos magatartás támogatása</p> <p>Tapasztalás támogatása munkatevékenységek útján</p> <p>Fonalmunkák:</p> <p>fonás</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Képlékeny anyagok tulajdonságainak megismerése, anyagvizsgálat érzékszervekkel – Képlékeny anyagok alakítása: gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés, mélyítés, kivájás, nyújtás, mintázás – Edénykék, gyöngyök, szélcsengő készítése agyagból – Só-liszt gyurma készítése: figurák, mozgó kompozíció készítése – Mézeskalács-készítés – Hagyományos mesterségek megismerése – Papírfajták és tulajdonságaik megismerése, használatuk – Papír sodrásával, gömbölyítésével, gyűrött és sodrott papírból, papírgömböcskékből őszi fa, őszi kép készítése – Fatörzs és ágak készítése tépéssel, levelek nyírással, kúpos kialakítás nyírással, ragasztással – Legyezőhajtással, redőzéssel figurák készítése – Origami jelek ismerete alapján növény- és állatfigurák hajtogatása – Ünnepi és farsangi díszek készítése termésekből, papírból. Alaklemez, sablon használatával bábok, társasjáték, puzzle, kreatív játékok készítése – Papírszövés – Ismerkedés a fával, a fa haszna, a faültetés fontossága, a fa tulajdonságainak megfigyelése – A fa darabolása, csiszolása, hegyezése – A hurkapálca töréspróbája – Marokkó készítése 	

<ul style="list-style-type: none"> – Kép készítése hurkapálcából – Spatulából figurák, könyvjelző és ajándékkísérő készítése – Kunyhó készítése fonással – Vesszőfonással ajtókopogtató, mini kosár készítése – Mesterségek, műhelyek megismerése – Különböző fonalak, kötelek, cérnák vizsgálata. Növényi és állati eredet. Hogyan készül? Mire használják? – Csomók és masni kötése, sodrás, bojtkészítés, hármass fonás, körmön fonás, nemezelés, pompon készítés 	
Témakör: Otthon – család – életmód	
Orakeret:7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A környezet átalakítás következményeinek értelmezése</p> <p>Lakásépítés építőelemekkel</p> <p>Lakásterv készítése</p> <p>A takarékoság iránti igény fejlesztése</p> <p>Egészséges táplálkozás</p> <p>A környezet- és egészségtudatosság megalapozása</p> <p>Szokásrend kialakítása</p> <p>A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása</p> <p>Öltözködési szabályok</p> <p>Egészséges életmód</p> <p>Környezettudatos magatartás támogatása</p> <p>Napirend, házirend</p> <p>Környezetvédelem</p>	<p>lakás, otthon, családi ház, egészséges táplálkozás, házimunka, háztartás, takarékoság, öltözködés, higiénia, egészséges életmód, időbeosztás, munkamegosztás, környezet, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Beszámolók lakóhelyünkről – Saját településünk megismerése: utcák, terek elrendezése, házak, épületek, épülettípusok, lakásfajták – A ház helyiségei, funkciójuk, berendezésük – Építőelemekkel házak építése – Építés alapformára, körvonalrajz, alaprajz készítése – Különleges építmények tervezése – A szoba berendezése: bútorok készítése – Családtagok bemutatása, köszönés, bemutatkozás – Családi munkamegosztás, házimunka és napi tevékenységek, háztartási munkák csoportosítása – Napirend készítése – Étkezési szokások, az egészséges táplálkozás alapjai, egészséges életmód – Napi étrend készítése: élelmiszerek, ételek, italok, vitaminok 	

- Egyszerű ételkészítés
- Asztalterítés, asztali illemtan, asztalterítés, szalvétahajtogatás, meghívó, ültetőkértárá készítése
- Tisztálkodási szokások: személyi higiéniaáoz, testápoláshoz kapcsolódó plakátok készítése
- Napszaknak, évszaknak és alkalomnak megfelelő öltözködés: öltöztetőbabák, divatbemutató
- Ruházat tisztántartása, szekrényrendezés
- Környezetünk tisztán tartása. Alapvető takarítószerek és eszközök használata. Veszélyforrások: gyufa, gáz, elektromos áram balesetmentes használata
- Növények a lakásban: növényápolás
- Ötletgyűjtés a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékok újraháznosítására.

Témakör: Jeles napok, ünnepek	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Közösen átélt élmények és érzések támogatása</p> <p>Mikulás</p> <p>Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása</p> <p>Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása</p> <p>Tervek a családban</p> <p>Esztétikai érzék fejlesztése</p> <p>Közösen átélt élmények és érzések támogatása</p> <p>Farsang</p> <p>Magyarságtudat erősítése</p> <p>Március 15</p> <p>Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása</p> <p>Húsvét</p> <p>Tervek a családban</p> <p>Anyák napja</p> <p>Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása</p>	<p>ünnepek, dekoráció, esztétika, viselkedéskultúra, népszokás, dekoráció, jelkép, munkaszervezés, jelkép, jeles nap, esztétika</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ünnepi díszek, szimbólumok készítése különböző anyagokból: mikulás, karácsonyfa, kokárda, zászló – Csomagolástechnikák: különböző alakú ajándéktárgyak csomagolása – Hímes tojás készítése – Ajándéktárgyak, meghívók, üdvözlőkártyák készítése 	
Témakör: Közlekedés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szabálykövető magatartás kialakítása</p> <p>Együttműködő és együtt érző képesség fejlesztése</p> <p>A kulturált és biztonságos járműhasználat megismerése</p>	<p>gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, tömegközlekedési eszközök, kulturált közlekedés</p>

Javasolt tevékenységek:

- Séta az iskola környékén, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre: gyalogos és kerékpáros közlekedés, útesten való átkelés szabályai, közlekedési lámpa jelzéseinek ismerete, közlekedési szituációs játék
- Jelzések, táblák megfigyelése
- Helyes és helytelen viselkedés megfigyelése és elemzése
- Gyalogosokra vonatkozó közlekedési jelzések és táblák megismerése
- Tömegközlekedési eszközök megismerése
- Udvariassági szabályok megismerése és alkalmazása

Tanulási eredmények:

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton szerez ismereteket – szín, alak, szag, átlátszóság, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait.
- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési, probléma megoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés stb.
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetét felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri és alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési, probléma megoldási képességgel.

3-4. évfolyam

Az ember környezetéről, környezet átalakító tevékenységéről és felelősségének megismeréséről az első két évfolyamon tanári segítséggel szerzett információk birtokában a harmadik és negyedik évfolyamos tanulóink már önálló ismeretszerzésre képesek. A munka jellegű tevékenységek sora az életkori sajátosságoknak megfelelően évről évre bővül, az eszközök és szerszámok használata egyre nagyobb biztonsággal történik.

Munkájuk során fokozódik tanulóink önállósága, így már saját terv alapján dolgozva készítik el a munkadarabokat. Egyéni és csoportos munkában is jól szervezeten dolgoznak. Erősödik belső motivációjuk, megélik az alkotás örömét, büszkék munkáikra. Felfedezik és elismerik saját és mások kiemelkedő munkáit, ugyanakkor a hibák azonosítása után képesek a javító szándékú korrigálásra.

A nevelés-oktatás középpontjában az alkotó tevékenység, a tapasztalati úton történő tanulás és a munka áll. Mindezt játékos tapasztalatszerzés, felfedezés, alkotás jellemzi. Tanulóink rendszerszemléletének kialakulását elősegíti az évszakok körforgásának, a napirendnek, a néphagyományoknak, az ünnepeknek és a jeles napoknak a megismerése.

Az életkori sajátosságok mentén kiemelt szempont a kézügyesség fejlesztése. A tanórákon végzett tudatos, tervszerűen átalakító, megmunkáló tevékenységek magukba foglalják a különféle anyagok, azok megmunkálhatóságának megismerését, megtapasztalását, a tervező és technológiai folyamatok alkalmazását, a munka során keletkező hulladékok környezettudatos elhelyezését.

3. évfolyam

Óraszám:	36 óra /év	I óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	4
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
3.	Otthon – család – életmód	8
4.	Jeles napok, ünnepek	6
5.	Közlekedés	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Anyagok a környezetünkben	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Építő jellegű párbeszéd alkalmazása;</p> <p>Az anyagok felhasználási lehetőségei.</p> <p>Az anyagok tulajdonságai;</p> <p>Kézügyesség fejlesztése;</p> <p>Környezettudatos döntéshozatal elősegítése az anyaghasználat során;</p> <p>Anyagvizsgálat;</p>	<p>anyag, anyagvizsgálat, fizikai tulajdonság, alapanyag, termék, technológiai tulajdonság,</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Természetes és mesterséges környezet megfigyelése; – Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása; – Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk; – Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék; – A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei; – A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése; – Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból. 	
Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Fejlesztő hatású véleményformálás</p> <p>Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján</p> <p>Munkafolyamatok algoritmizálása</p> <p>Tárgykészítés képlékeny anyagból</p> <p>A papír tulajdonságai, felhasználhatósága</p> <p>Papírmunkák:</p> <p>egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat</p> <p>ollóval egyenesen és körív mentén nyír</p> <p>vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzó mentén bekarcol</p> <p>Önálló tervezés és kivitelezés támogatása</p> <p>Reális értékelési készség fejlesztése</p> <p>A takarékoság iránti igény fejlesztése</p> <p>A fa tulajdonságai, felhasználása</p>	<p>anyagvizsgálat, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, alaprajz, méret, mérés, modell, makett, alaprajz, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, termelés, előöltés, díszítőöltés, veszélyforrás, segítségnyújtás</p>

<p>Környezettudatos magatartás támogatása</p> <p>Famunkák:</p> <p>darabolás</p> <p>csiszolás</p> <p>hegyezés</p> <p>Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése</p> <p>A textilek csoportosítása, felhasználása</p> <p>Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése</p> <p>A textilek csoportosítása, felhasználása</p> <p>Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</p> <p>Fonalmunkák:</p> <p>előöltés</p> <p>díszítőöltés</p> <p>cérnát tűbe fűz önállóan vagy tűbefűző segítségével</p> <p>gombvarrás</p> <p>A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából – Mit miből készítünk, és miért? – Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból – A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcióinak megfelelő alkalmazása – Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással – Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból – Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése – Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással – Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból – Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással – A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából – Képkeret, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel – A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint – Textilgyűjtemény készítése – Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések – Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó – Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással – A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével 	

Témakör: Otthon – család – életmód	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A környezet átalakítás fontos szabályainak alkalmazása</p> <p>Házak, lakások, otthonok</p> <p>A munkamegosztás előnyeinek kihasználása</p> <p>Az alkotás örömeinek átélése egyéni és csapatmunkában</p> <p>Modellkészítés</p> <p>A közösségen belüli segítőkészség fejlesztése</p> <p>Otthon a lakásban</p> <p>Otthonunk tárgyai</p> <p>Egészséges tápanyagok</p> <p>Változatos étkezés</p> <p>Terítés, tálalás</p> <p>A megszerzett munkatapasztalatok alkalmazása</p> <p>Környezetvédelem</p> <p>Takarékoskodás</p> <p>Különböző kultúrák és a másság elfogadása</p> <p>Öltözködés</p>	<p>lakás, otthon, szemét, hulladék, modell, ház, lakberendezés, tápanyagok, életmód, munkamegosztás, életmód, veszélyforrás, környezetvédelem</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben – Lakópark készítése kisebb dobozokból – Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével – Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése – A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban – A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése – Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása – Egyszerű ételek, italok készítése – Ünnepi asztal terítése – Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése – A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása – Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése – A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata 	

Témakör: Jeles napok, ünnepek	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az ünnepi szokások megőrzése</p> <p>Mikulás</p> <p>Karácsony</p> <p>Kulturált ünneplés</p> <p>Farsang</p> <p>Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése</p> <p>Március 15.</p> <p>Húsvét</p> <p>Az ünnepi szokások megőrzése</p> <p>Anyák napja</p> <p>Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése</p>	<p>hagyomány, nemzeti érték, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, népszokás,</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból – Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése – A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése 	
Témakör: Közlekedés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása</p> <p>Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk</p> <p>Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák</p> <p>A gyalogos és kerékpáros közlekedési szabályok megerősítése</p> <p>A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása</p> <p>A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése</p> <p>A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül</p>	<p>tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, biztonsági és udvariassági szabályok, útvonalterv, kerékpárút, térképismeret, úttest, gyalogosforgalom</p>

<p>A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül</p> <p>Az úttest részei; útburkolati jelek</p> <p>Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból – Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan – Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal 	

4. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	lóra/hét
-----------------	------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Anyagok a környezetünkben	4
2.	Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15
3.	Otthon – család – életmód	8
4.	Jeles napok, ünnepek	6
5.	Közlekedés	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Anyagok a környezetünkben	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Építő jellegű párbeszéd alkalmazása;</p> <p>A társakkal való közös tevékenység támogatása;</p> <p>Együttműködési készségek fejlesztése közös tevékenység során;</p> <p>Véleményalkotás erősítése;</p> <p>Az anyagok felhasználási lehetőségei.</p>	<p>anyag, anyagvizsgálat, fizikai tulajdonság, termék, technológiai tulajdonság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Természetes és mesterséges környezet megfigyelése; – Különböző termékek, természeti anyagok tapasztalati úton történő megismerése, felhasználása; – Természetes és mesterséges anyagokból készült tárgyak gyűjtése, csoportosítása, környezettudatos felhasználásuk; – Természetes és mesterséges anyagok közötti kapcsolat vizsgálata: nyersanyag-alapanyag-termék; – A környezetátalakító tevékenységek csoportosítása. Az ember környezetalakító tevékenysége és ennek következményei; – A gyűjtött természetes anyagokból kép készítése; – Különböző éghajlatú lakások készítése természetes és mesterséges anyagokból. 	
Témakör: Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	
Órakeret: 15 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Fejlesztő hatású véleményformálás</p> <p>Anyagvizsgálatok felhasználhatósági szempontok alapján</p> <p>Munkafolyamatok algoritmizálása</p> <p>Tárgykészítés képlékeny anyagból</p> <p>A papír tulajdonságai, felhasználhatósága</p> <p>Felelős szerepvállalás és a munkamegosztás erősítése</p> <p>Papírmunkák:</p> <p>egyenesen, vonal mentén tép, hajtogat</p> <p>ollóval egyenesen és körív mentén nyír</p> <p>vastagabb anyagokat hajlítás előtt vonalzóló mentén bekarcol</p> <p>Pontos munkavégzés iránti igény fejlesztése</p> <p>A takarékoság iránti igény fejlesztése</p>	<p>anyagvizsgálat, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, méret, mérés, termelés, modell, makett, alaprajz, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás, előöltés, díszítőöltés, újrahasznosítás,</p>

<p>Önálló tervezés és kivitelezés támogatása</p> <p>Reális értékelési készség fejlesztése</p> <p>A kreativitás erősítése</p> <p>A fa tulajdonságai, felhasználása</p> <p>Környezettudatos magatartás támogatása</p> <p>Famunkák:</p> <p>darabolás</p> <p>csiszolás</p> <p>hegyezés</p> <p>Balesetmentes eszközhasználat fejlesztése</p> <p>A textilek csoportosítása, felhasználása</p> <p>Társas tanulási tevékenységek előtérbe helyezése</p> <p>Fonalmunkák:</p> <p>előöltés</p> <p>díszítőöltés</p> <p>gombvarrás</p> <p>szövés szövőkereten vagy madzagszövőn</p> <p>A segítségnyújtás és kérés szabályainak értelmezése</p> <p>Szükséges korrekciók elvégzésének elősegítése</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Anyagvizsgálatok végzése a felhasználhatóság szempontjából – Mit miből készítünk, és miért? – Figurák, apróbb használati tárgyak készítése képlékeny anyagokból – A papír tulajdonságainak vizsgálata, funkcionak megfelelő alkalmazása – Állatkert és virágos kert készítése hajtogatással – Térbeli dekorációk papírból, papírcsíkból – Ötletes képeslapok, meghívók tervezése, készítése – Ajándék- és tároló dobozok készítése karcolással, hajlítással – Vár, papírház vagy manóház készítése kartonpapírból – Modellek készítése alaklemez segítségével íves és egyenes nyírással – A fa tulajdonságainak megismerése felhasználhatóság szempontjából – Képket, kulcstartó, kisautó, poháralátét készítése darabolással, csiszolással, hegyezéssel – A textilek csoportosítása felhasználásuk szerint – Textilgyűjtemény készítése – Öltésfajták megismerése: előöltés, díszítő öltések – Használati tárgyak készítése megfelelő textilből kézi varrással: zsebkendő-, toll- vagy mobiltelefon-tartó 	

<ul style="list-style-type: none"> – Bábok, kabalafigurák, tűpárna készítése gombvarrással – A szövés technikájának megismerése szövőkeret vagy madzagszövő segítségével 	
Témakör: Otthon – család – életmód	
Orakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egészséges életmód, napirend</p> <p>Munkamegosztás a családban</p> <p>Növényápolás</p> <p>Az önállóság fokozása</p> <p>Egészséges tápanyagok</p> <p>Változatos étkezés</p> <p>Ételkészítés</p> <p>A tevékenységek végzése közben egymás segítő támogatása</p> <p>A tolerancia és az empátia fejlesztése</p> <p>Közösen alkotott szabályok betartása</p> <p>Szokásrend kialakítása</p> <p>Jó szándékú véleményformálás támogatása</p> <p>Reális értékelés kialakítása</p> <p>Háztartási balesetek</p>	<p>ház, lakás, otthon, munkamegosztás, időbeosztás, otthon, környezetvédelem, életmód, szemét, hulladék, lakberendezés, életmód, veszélyforrás, modell, életmód, veszélyforrás, baleset,</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Különböző típusú házak megfigyelése környezetünkben – Lakópark készítése kisebb dobozokból – Lakásmodell készítése építőjáték vagy szerelőkészlet segítségével – Apróbb dobozok segítségével babaház berendezése – A lakás tisztántartásához napi- és hetirend készítése, ezeknek a munkáknak az elosztása a családban – A lakásban leggyakrabban található növények ápolásának megismerése – Az egészséges tápanyagok megismerése, melynek alapján változatos étrend összeállítása – Egyszerű ételek, italok készítése – Ünnepi asztal terítése – Szülinapi zsúr kellékeinek elkészítése – A tisztálkodáshoz szükséges megfelelő kozmetikumok kiválasztása – Alkalomhoz illő öltözet és az életkornak megfelelő divat követése – A háztartás gépeinek megismerése, ezek biztonságos használata 	

Témakör: Jeles napok, ünnepek	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az ünnepi szokások megőrzése</p> <p>Mikulás</p> <p>Karácsony</p> <p>Kulturált ünneplés</p> <p>Farsang</p> <p>Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése</p> <p>Március 15.</p> <p>Az ünnepi szokások megőrzése</p> <p>Húsvét</p> <p>Anyák napja</p> <p>Az ünnepi szokások megőrzése</p> <p>Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése</p>	<p>hagyomány, nemzeti érték, viselkedéskultúra, öltözködéskultúra, népszokás, hagyomány</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Esztétikus dekorációk tervezése és készítése népi, vallási, nemzeti és családi ünnepekre különböző anyagokból – Ünnepekhez kapcsolódó egyszerű hagyományos ételek készítése – A magyar népviselet és népszokások megismerése: memóriakártyák készítése 	
Témakör: Közlekedés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tömegközlekedés során alkalmazott magatartás és szokások megszilárdítása</p> <p>Közlekedési eszközök megismerése, környezettudatos használatuk</p> <p>Közlekedési környezetben alkalmazható viselkedési normák</p> <p>A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása</p> <p>A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése és megelőzése</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság fejlesztése</p> <p>A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívül</p> <p>Az úttest részei; útburkolati jelek</p>	<p>tömegközlekedés, helyi és helyközi közlekedés, útvonalterv, kerékpárút, biztonsági és udvariassági szabályok, térképismeret, úttest, gyalogosforgalom</p>

Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A közlekedési eszközök csoportosítása környezetvédelmi szempontból – Társasjáték készítése a gyalogos és a kerékpáros közlekedési szabályokhoz kapcsolódóan – Lakópark készítése úthálózattal, jelzőtáblákkal 	
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség; – alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát. – adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat; – egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során; – alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el; – saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli; – értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében; – felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; – rendet tart a környezetében; – törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; – szelektíven gyűjti a hulladékot; – rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési, probléma megoldási képességgel; – otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; – takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; – tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét; – az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet; – társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során; – felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; – ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit. – ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés stb.; – felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét; – felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán; – otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzeteit felismeri, és ismeri megelőzésük módját; – takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel; – rendet tart a környezetében; – törekszik a takarékos anyagfelhasználásra; – szelektíven gyűjti a hulladékot; – ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit. 	

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri és használni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési és probléma megoldási képességgel.
- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű probléma felismerési és probléma megoldási képességgel.

Helyi tanterv

Digitális kultúra 3-4. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, melyek alapjaiban változtatják meg a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit, lehetőségeit és módszereit, valamint a tanító szerepét is más megvilágításba helyezik. A tanulás-tanítás egyik célja, hogy a korábban megszerzett alapkészségek mellett a digitális kompetenciák is beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe. Az adott életkori szakaszban fontos feladat az is, hogy azok a tanulók is részesüljenek a fejlesztésből, akik otthoni körülményeik miatt még nem kerültek kapcsolatba a digitális környezettel, eszközökkel, lehetőségekkel.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízis és szintetizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység elősegíti az online térben való szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens

kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, alkalmazni a problémák megoldására.

A *digitális világ körülöttünk* témakör a problémamegoldást tartja szem előtt. Elsősorban nem a tárgyi feltételekről, hanem a technológiai megoldásokról, digitális írástudásról, kultúráról, műveltségről van szó. A hangsúly itt nem a konkrét probléma technikai megoldásán van, hanem egy olyan szemléletmód kialakításán, melynek keretében a digitális környezet, az információs társadalom gyakran felmerülő problémáit, összefüggő problémacsoportjait tudják megérteni a gyerekek.

A *digitális eszközök használata* témakör tanításával elsősorban az a célunk, hogy a tanulók átfogó képet kapjanak arról, milyen feladatok megoldására alkalmasak az élet minden területét behálózó digitális eszközök, és nem utolsósorban tisztában legyenek alkalmazásuk szükségességével. Megértik, hogy ezek az eszközök megkönnyítik az életünket, bizonyos tevékenységeket gyorsabbá tesznek, több ember számára földrajzi távolságokat, időbeni távolságokat hidalnak át, olcsóbbá teszik a kommunikációt, és nem utolsósorban mindenki számára elérhetővé teszik a feladatok megoldásának folyamatát.

Az *Alkotás digitális eszközökkel* témakör tanítása során áttekintjük azokat a területeket, ahol valamilyen digitális megoldást alkalmazunk, azonban ezt mindig problémaszituációban, a gyerekek életéből vett feladatok megoldása során végezzük. Rendkívül fontosnak tartjuk azt is, hogy nem önmagukban álló kész megoldásokat mutatunk be, hanem egy olyan repertoárt adunk a gyerekek kezébe, hogy a digitális eszközök segítségével inspiráló informatikai környezetben tudják megoldani a felmerülő problémákat. E folyamatot minden esetben a konkrét és gyermekközeli valóságból vett példával illusztráljuk.

Az *Információszerzés az e-Világban* témakörben az információval, annak megszerzésével, tárolásával, értékelésével és kreatív felhasználásával foglalkoznak a tanulók. Betekintést nyernek a különböző infokommunikációs technológiákba, megtanulnak az őket érdeklő témakörökben, más tantárgyak tanulása során felmerülő kérdésekben egyszerű információkat keresni és felhasználni, pl. kiselőadások, gyűjtőmunka, projektek alkalmával.

A *Védekezés a digitális világ veszélyei ellen* témakörnél kerülnek szembe a gyerekek azzal a problémával, hogy a fellelhető információk között sok hamis és félrevezető is található, valamint, hogy a digitális térnek veszélyei is lehetnek. Kialakítjuk a digitális világ veszélyei elleni védekezést lehetővé tevő tudáselemeket és védekezési stratégiákat, melyekkel tanítói és szülői segítséggel, valamint biztos háttérrel képesek felismerni, blokkolni és jelezni az őket ért kedvezőtlen hatásokat.

A *robotika és a kódolás alapjai* témakör újonnan jelenik meg az oktatásban. Megközelítésmódja egyértelműen problémacentrikus, középpontjában az áll, hogy hogyan lehet egy adott problémát felismerni, a problémához megfelelő megoldási módot találni, illetve más problémákhoz kidolgozott megoldási algoritmusokat az adott problémához alakítani, a probléma kisebb mértékű változása esetén az algoritmust hozzáigazítani. Ehhez a témakörhöz nem feltétlenül szükséges számítógép és informatikai környezet, legalábbis annak alapozó szakaszában. Olyan problémákat és a problémák megoldásához szükséges algoritmusokat kell gyűjtenünk a gyerekek életéből, melyek segítségével jól felismerhetők az algoritmus azon ismérvei, melyek ebben az életkorban megtanítandók. Úgy mint az elemi lépések egymásutánisága, a lépések kötött sorrendje, illetve az azonos bemenő adatok esetén az algoritmus rendre azonos kimenő adatainak létrehozása. Különböző szituációkat, játék helyzeteket kell biztosítanunk, hogy ezeket az algoritmusokat el is játsszák, át is éljék a gyerekek. Ez lehet a hétköznapi, gyakran ismétlődő tevékenység eljátszása, azok lépéseinek

megbeszélése, vicces szituációkban az egyes lépések kihagyása vagy felcserélése és ennek alapján az algoritmus végkimenetének megítélése. Érdekes különböző tantárgyakban, cselekvésekben algoritmusokat keresni, miután az algoritmus természetével természetesen nem definíció szinten, hanem a tapasztalat alapján tisztában vannak a gyerekek. Minden egyes alsó tagozatos tantárgy tananyagában található algoritmusok, melyeket a tanulókkal most már érdemes ezen a szűrőn keresztül megfigyeltetni. Például matematikából a szöveges feladatok megoldásának algoritmusai, a próbálgatással történő nyitott mondat megoldásának algoritmusai, az írásbeli műveletek végzése mind egy-egy algoritmus.

A 3–4. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszám: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám	3. évfolyam	4. évfolyam
A digitális világ körülöttünk	6	3	3
A digitális eszközök használata	14	7	7
Alkotás digitális eszközökkel	18	9	9
Információszerzés az e-Világban	8	4	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	6	3	3
A robotika és a kódolás alapjai	16	8	8
Ismétlés, rendszerezés	4	2	2
Összes óraszám:	68+4	34+2	34+2

3. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	1 óra/hét
-----------------	--------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

Témakör neve	Javasolt óraszám
1. A digitális világ körülöttünk	3
2. A digitális eszközök használata	7
3. Alkotás digitális eszközökkel	9
4. Információszerzés az e-Világban	4
5. Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3
6. A robotika és a kódolás alapjai	8
Ismétlés, rendszerezés	2
Összes óraszám:	36 óra

Témakör: A digitális világ körülöttünk	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A digitális környezet elemeinek megnevezése Az online és az offline környezet összehasonlítása	internet, digitális, számítógép, mobil eszközök, információ, program
Tanulási eredmények: <ul style="list-style-type: none"> – közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit; – önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást; 	
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Digitális tananyagok alkalmazása különböző tudáselemek feldolgozásához, gyakorlásához – Programok futtatása, ezekben személyre szabott beállítások elvégzése – A tanuló környezetében található digitális eszközök megnevezése, funkcióik körülírása – Szituációs játékok során néhány információs társadalomra jellemző élethelyzet eljátszása 	
Témakör: A digitális eszközök használata	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Digitális eszközök és főbb funkcióinak megnevezése A digitális eszközök használatával összefüggő balesetvédelmi szabályok ismerete Digitális eszközök használata Digitális eszközök védelme	digitális eszköz, számítógép, tablet, okostelefon, nyomtató, monitor, digitális fényképezőgép, digitális kamera, adattárolás, egér, billentyűzet, háttértár
Tanulási eredmények: <ul style="list-style-type: none"> – megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása; – a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan; 	
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Digitális eszközök üzembe helyezése, rendeltetésüknek megfelelő használata – Digitális eszközök használata egyszerű tantárgyi feladatok megoldásához – Az egyéni érdeklődésnek megfelelő ismeretek gyűjtése digitális eszköz segítségével 	

Témakör: Alkotás digitális eszközökkel	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Képes dokumentum létrehozására alkalmas szoftver alkalmazása</p> <p>Képes dokumentum módosítási lehetőségeinek ismerete és alkalmazása</p> <p>Az elkészített produktum mentésének és megnyitásának ismerete</p>	<p>rajzolóprogram, mentés, mentés másként, menü</p>
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; – grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre; 	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az iskolai feladatoknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő rajz készítése digitális eszközzel – Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében – Választás az adott program által biztosított lehetőségek közül – Az adott alkalmazás beállításainak használata – Az elkészült alkotások mentése – Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása 	
Témakör: Információszerzés az e-Világban	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Alkalmazói készségek fejlesztése</p> <p>Böngészőprogram alapfunkcióinak ismerete</p> <p>Egyszerű kulcsszavas keresés alkalmazása</p> <p>Példák, tapasztalatok elemzése a hamis információkkal, azok felismerésével kapcsolatban</p>	<p>böngészőprogram, keresés, hamis információ, nem megbízható weboldalak, kulcsszó, kereső kifejezés</p>
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> - információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt. - állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során; - információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására; 	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adatok gyűjtése az interneten személyekkel, jelenségekkel, állatokkal, növényekkel, eseményekkel kapcsolatban - Információkeresés kulcsszavak segítségével 	

Témakör: 5. Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A személyes adat fogalmának értelmezése</p> <p>Az online zaklatás felismerése, a segítségkérés lehetőségeinek bemutatása és gyakorlása</p> <p>Közvetlen tapasztalatok szerzése az álhírekkel, manipulált képekkel, videókkal kapcsolatban</p> <p>Az online kommunikáció etikai és biztonsági szabályrendszerének bemutatása</p>	<p>internetes zaklatás</p>
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban; – ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben; 	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érvelés egy információ hitelességével kapcsolatban – Példák gyűjtése az internetes zaklatások néhány megjelenési formájáról 	
Témakör: A robotika és a kódolás alapjai	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése</p> <p>Egyszerű, hétköznapi algoritmusok felismerése, tevékenység útján történő megvalósítása</p> <p>Algoritmusok összehasonlítása, elemzése</p> <p>Algoritmus lépésekre bontása</p> <p>Algoritmus kiválasztása</p> <p>Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével</p>	<p>robot, elemi lépések, sorrend, eseménysor, program</p>
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> - értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljätssza, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja; - felismer, eljätszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést; - egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét; 	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Néhány olyan algoritmus eljätsszása, kirakása, melyet mindennapi tevékenységeink során alkalmazunk 	

- Adott utasításoknak megfelelő mozgás (lépegetés) egy kijelölt területen, robotpályán
- Algofejtörők megoldása modell segítségével
- Egyszerű mozgások kódolása padlórobottal

A fejlesztés várt eredménye a 3. osztály végén:

A digitális világ körülöttünk

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

A digitális eszközök használata

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

Alkotás digitális eszközökkel

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

Információszerzés az e-Világban

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

Védekezés a digitális világ veszélyei ellen

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről.

A robotika és a kódolás alapjai

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;
- eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat;
- alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.

4. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	I óra/hét
-----------------	--------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

Témakör neve	Javasolt óraszám
A digitális világ körülöttünk	3
A digitális eszközök használata	7
Alkotás digitális eszközökkel	9
Információszerzés az e-Világban	4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3
A robotika és a kódolás alapjai	8
Ismétlés, rendszerezés	2
Összes óraszám:	36 óra

Témakör: A digitális világ körülöttünk

Órakeret: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A digitális világ alapvető összefüggéseinek megértése</p> <p>Digitális tananyagok, gyermekeknek készített alkalmazások használata</p>	<p>okoseszközök, adatok, tárolás, keresés, applikáció, oktatóprogram,</p>
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából. – ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet. 	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Más tantárgyak tanulásakor digitális eszközök alkalmazása a differenciált tanulás szervezés során – Kisiskolások számára készült portálok látogatása, az ott található alkalmazások használata 	

Témakör: A digitális eszközök használata

Órakeret: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Problémamegoldás digitális eszközzel</p> <p>A digitális eszköz használatának korlátai</p> <p>Applikációk alkalmazása, programok futtatása telefonon, tableten, notebookon vagy asztali számítógépen</p> <p>Digitális eszközök egyszerűbb beállítási lehetőségei</p>	<p>projektor, laptop, mentés, ki- és bekapcsolás, újraindítás, beállítások, függőség, menü</p>

Tanulási eredmények:	
<ul style="list-style-type: none"> – egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz; – közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban. 	
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Érvelés a tudatos digitáliseszköz-használat mellett, az értelmetlen túlzott használat ellen – Beállítások elvégzése digitális eszközökön – Néhány digitális eszköz kezelőszerveinek megnevezése, bemutatása és biztonságos használata – Adott probléma megoldásához digitális eszköz kiválasztása, érvelés a választás mellett 	
Témakör: Alkotás digitális eszközökkel	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Alkalmazói készségek alapozása és fejlesztése</p> <p>Azonos funkciójú alkalmazások összehasonlítása</p> <p>Egy adott szoftver funkcióinak és lehetőségeinek értelmezése</p> <p>Rajzolóprogram alapfunkciói, rajzeszközök alkalmazása</p>	<p>rajzeszköz, alkalmazás, szerkesztés, visszavonás, módosítás, képfájl, digitális fotó</p>
Tanulási eredmények:	
<ul style="list-style-type: none"> – adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza; – egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékeli, módosít; – egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít. 	
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján – Az alkalmazott grafikai megoldások értelmezése – Mérlegelés, indoklás az adott probléma megoldása során megvalósított digitáliseszköz-használattal kapcsolatban 	
Témakör: Információszerzés az e-Világban	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Véleményalkotás a keresés eredményének hitelességével kapcsolatban</p> <p>Egyszerű infógrafika, diagram értelmezése, állítások megfogalmazása a leolvasott adatokkal kapcsolatban</p>	<p>állhír, infógrafika, adat, grafikon, címsor, weboldal, webhely, URL, pontos kifejezés, találat</p>

Tanulási eredmények:	
<ul style="list-style-type: none"> - kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt; - képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására. 	
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> - Állítások megfogalmazása, érvelés egy infógrafika, táblázat, grafikon alapján - Az interneten gyűjtött információk felhasználása érveléshez, véleményalkotáshoz - Ellenőrzések végzése egy talált információ hitelességével kapcsolatban 	
Témakör: Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az online függőség jellemzőinek ismerete</p> <p>A személyes adatok védelme</p> <p>A mobileszközök alkalmazásának előnyei és veszélyei</p>	<p>internetfüggőség, játékfüggőség, állhír, blokkolás, kizárás, jelentés, bizalmas információk, jelszó, személyes adat</p>
Tanulási eredmények:	
<ul style="list-style-type: none"> – ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait; – közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobileszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban. 	
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Szituációs játék eljátszása az internetes támadások, zaklatások esetén történő segítségkérés néhány formájáról – Tanácsok megfogalmazása, napirend készítése a túlzott digitális eszköz-használat ellensúlyozására, kiküszöbölésére – Olyan érzékeny, személyes adatok megnevezése, melyeket fokozottan óvni szükséges a digitális kommunikáció során 	
Témakör:A robotika és a kódolás alapjai	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű algoritmusok kódolása pl. padlórobottal</p> <p>Adott problémához algoritmus választása</p> <p>A robotok szerepének bemutatása</p> <p>Kódolás tevékenységgel</p> <p>Kódolás grafikus felületen</p> <p>Néhány elemi lépésből álló algoritmus tudatos alkalmazása, módosítása</p>	<p>programozás, kód, kódolás, végrehajtás, módosítás, utasítás, elágazás</p>

Tanulási eredmények:

- feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;
- a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;
- adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.

Javasolt tevékenységek:

- A robot adott feltételek alapján végzendő mozgásának megtervezése, kirakása jelekkel, a mozgások lelépegetése
- Útvonalak tervezése, kódolása adott feltételek alapján
- A robot mozgásának elemzése
- Az adott kódsor módosítása újabb feltételek alapján
- Történetek mesélése a robot mozgásával kapcsolatban
- Önálló történetek kódolása robot segítségével

A fejlesztés várt eredménye a 4. osztály végén:*A digitális világ körülöttünk*

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

A digitális eszközök használata

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, amelyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

Alkotás digitális eszközökkel

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- megvizsgálja és értékeli az általa vagy társai által alkalmazott, létrehozott, megvalósított eljárásokat;
- társaival együttműködve online és offline környezetben egyaránt megold különböző feladatokat, ötleteit, véleményét megfogalmazza, részt vesz a közös álláspont kialakításában.

Információszerzés az e-Világban

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- a rendelkezésére álló eszközökkel, forrásokból meggyőződik a talált vagy kapott információk helyességéről.

Védekezés a digitális világ veszélyei ellen

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- egyszerű eljárásokkal meggyőződik néhány, az interneten talált információ igazságértékéről.

A robotika és a kódolás alapjai

- elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez;
- kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek;

- eredményétől függően módosítja a problémamegoldás folyamatában az adott, egyszerű tevékenységsorokat;
- alkalmaz néhány megadott algoritmust tevékenység, játék során, és néhány egyszerű esetben módosítja azokat.

Helyi tanterv

Testnevelés I - 4. évfolyam

Bevezetés

A Testnevelés és egészségfejlesztés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladatunk a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

A testnevelés tantárggyal a tanulókat a játék és a sporttevékenység, illetve a testedzés lehetőségeinek és eljárásainak felhasználásával, a pedagógus személyes példamutató magatartásán keresztül alakítjuk, formáljuk. Az egészséges és harmonikus életvitelt megalapozó ismeretek átadása, a szokások kialakítása az alapfokú oktatás kezdeti szakaszában a leghangsúlyosabb. Az alsó tagozat nevelő-oktató tevékenységében ezért kiemelkedő szerepe van a testnevelés tantárgy tanításának, amit a szükséges képzettséggel rendelkező pedagógussal végzünk. A tantárgy jelentőségét növeli, hogy a koordinációs képességek fejlesztésének szenzitív szakaszai nagyrészt erre az életkorra tehetők. A tanulók természetes igényéből fakadó mozgásszükségletet úgy kell kielégítenünk, hogy a mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése mellett kiemelt szerepet kapjon a motoros képességek fejlesztése. A testnevelés meghatározó szerepet játszik a tanulók szokásrendjének, életvitelének kialakításában. Ebben a korban alapozható meg a mozgás és a mozgástanulás iránti pozitív attitűd, amely jelentősen hozzájárul az élethosszig tartó, egészségtudatos, tevékeny, harmonikus életvitel megvalósításához. Így válhat az egyén később a társadalom aktív tagjává. Az egészségfejlesztés területén a rendszeres higiéniai alapok megismerése, elsajátításának igénye az egész nevelési-oktatási szakaszt végigkíséri. A szabadtéren, a természetközeli helyszíneken végzett rendszeres testmozgás szükségességének tudatosítása a környezet megismerésén keresztül járulunk hozzá a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez, mint nevelési célhoz.

Minden tanuló számára biztosítani kívánjuk a hatékony és élményszerű tanulást. A gyors mozgástanulásnak, valamint a sportági mozgásformák elsajátításának alapfeltétele a természetes mozgások megszilárdulása. Ennek érdekében érvényesítjük a fokozatosság elvét. Az alapkészségek egyszerű végrehajtását gyakorolva jutunk el az összetettebb helyzetekben történő végrehajtásig. A tanulási folyamat során érvényesülnie kell a sikerességnek, az örömteli mozgásos tevékenységnek, amely a játékkal, a játékos mozgástanulással együtt kialakíthatja a testneveléshez, a testmozgáshoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulást. A játéktevékenység során is a könnyített szabályoktól haladunk az egyre nehezedő szabályok alkalmazása felé.

Az általános iskola alsó tagozatán elsősorban a játékos cselekvéstanulást helyezük előtérbe. A differenciálás elvét alkalmazva juthatunk el oda, hogy minden tanuló a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére jusson. Fontos, hogy a gyerekeket a követelmények erő kifejtésre készítsük, de ez ne vezessen kudarchoz, ne váljon kilátástalanná, és ne okozzon hátrányos megkülönböztetést. Ugyanakkor a tanulókat hozzá kell segítenünk ahhoz, hogy toleránssá váljanak a társaik gyengébb teljesítménye, esetleg testi és más fogyatékosága iránt.

Célok és feladatok

Az alsó tagozatos testneveléssel célunk – a prevenciót maximálisan figyelembe véve – a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskészségeinek, motoros képességeinek olyan szintre fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak a sikeres mozgásos cselekvéstanulásra és testedzésre. Célként szolgál továbbá a diákok önismeretének fejlesztése, énképének, érzelmi-akarati készségeinek formálása, a szabálykövető magatartásminták kialakítása. A testnevelés a motoros képességek fejlesztésével hozzájárulunk ahhoz, hogy a gyerekek az életkoruknak és testi adottságaiknak megfelelő erővel, gyorsasággal és állóképességgel rendelkezzenek. Ugyanakkor korosztályuknak megfelelően fejlődik izomérzékelésük, ritmus- és reakcióképességük, térbeli tájékozódó és egyensúlyozó képességük. A mozgástanulás során elsajátítják a különböző futások, ugrások és dobások alapttechnikáit. Megtanulnak egyszerű támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatokat. A lehetőségek függvényében elsajátítanak legalább egy úszásnemet.

A küzdősportoknak kiemelt szerepük van a gyermek személyiségfejlesztésében. Az ember természetes küzdőmozgásain, húzáson, toláson, kiemelésen alapuló játékok és küzdőfeladatok során a gyermek megtanulja felbecsülni saját és társai erejét, változatos helyzetekhez alkalmazkodik, koncentrációja, tűrőképessége növekszik, miközben a győzelem és kudarc megélésével azonnal értékelheti saját teljesítményét.

A lelkielő, a kitartás, a küzdőképesség, a bátorság, a becsület, a fair play, az önuralom, a tisztelet, a társak iránt tanúsított tolerancia mind fejlesztés alatt állnak az egyszerű, játékos feladatmegoldások során.

A tanulók mozgástanulásának személyiség-összetevőiben – az értelmi bevésséssel szemben – a mechanikus másolás dominanciája jellemző. Memóriájukban a szavak jelentésében rejlő információ helyett a tárgyakra emlékezés a meghatározó, míg a tananyag ok-okozati viszonyaiban a jelenség szintű megértés felülírja a logikai értelmezés alternatíváját. Figyelmük, koncentrációképességük szétszórta, rövid ideig tart, így kiemelt szempont, hogy változatos óraszervezési eljárásokat alkalmazzunk, melyben hangsúlyos szerepet kapnak a direkt módszertani eljárások.

A testnevelés fő célja mellett rész célunk az 1–4. évfolyam körében megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal rendelkező, belgyógyászati betegségekben szenvedő gyermekek testedzésének, mozgásműveltségük kialakításának biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképeség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása.

A testnevelés tantárggyal a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejlesztjük:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe vesszük az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejező erejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Fejlesztésünk szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrataltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékkel kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Az iskolai testnevelésóra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében – amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen, illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe vesszük, differenciáltan valósítjuk meg a fejlesztési feladatokat.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelésünk alapja a természetes mozgáskészségek és a sportági jellegű előkészítő mozgásformák kivitelezésének színvonala, valamint a motoros képességek területén a tanuló önmagához mért fejlődése. Az alsó tagozatos diákok életkori sajátosságához igazított pedagógiai eljárások egyik legfontosabb eleme a pozitív tanulási légkört kialakító fejlesztő-formáló értékelés. A pszichomotoros teljesítmény az érzelmi-akarati tényezőkkel koherens egységet alkotva képezi a minősítés alapját.

I–2. évfolyam

Ahogy az első önálló lépések, úgy az I–2. évfolyamon megélt testnevelésórák is meghatározóak a gyermek életében. Életkori sajátosság az ismeretszerzés, az alkotás, az önkifejezés és nem utolsósorban az örömeztet mozgáson keresztül kifejeződése, megvalósulása. A tanulók már az első tanórákon megismerik a testkultúra alapjait: az öltözői és teremrend, a tiszta és megfelelő sportfelszerelés nélkülözhetetlenségét, az alapvető higiéniai követelményeket. Ezek az ismeretek ebben a szakaszban válnak a gyermek szokásrendjévé, mellyel a kulturális tudatosság kompetenciái kialakulnak. Az óra szervezési kereteit adják az egyszerű rendgyakorlatok, melyeken keresztül a tanulók megismerik és megtapasztalják a közösségben történő alkalmazkodás, a tolerancia és önfegyelem szociokulturális jelentőségét, ezzel megalapozva a következő iskolai szakaszok társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái eredményes kialakításának lehetőségét.

A korosztály számára a mozgásműveltség területén kiemelten fontosnak tartjuk az alapvető helyváltoztató mozgások (járások, futások, szökdelések, ugrások, kúszások, mászások), a manipulatív tevékenységformák (dobások, ütések, labdás gyakorlatok) sokféle formában és eszközzel történő fejlesztését. A kivitelezést az egyszerűség és könnyű megvalósíthatóság jellemzi. A gyakorlás során a versengéssel és egyéni megmérettetéssel szemben elsősorban a játékosságot helyezük előtérbe. Hangsúlyosak az alkalmanként változó, véletlenszerűen kialakított csapatban történő játékos mozgásformák, ahol a különböző egyéni képességek kiegészítik egymást, így jelentősen csökkentjük a kudarcélmény lehetőségét. Ennek megvalósításában kiemelt szerep jut a Kölyök Atlétikai Program eszközrendszerének és módszertanának.

Az egyszerű gimnasztika és torna jellegű gyakorlatok nélkülözhetetlen eszköze a megfelelő testsémák, a téri tájékozódó képesség, a ritmusérzék és egyensúlyozó képesség alapjainak kialakítása. Ezek a képességek nemcsak a közvetlen mozgástanulás és -fejlesztés kellékei, hanem közvetett idegrendszeri hatásukon keresztül a kognitív területek fejlesztését is szolgálják.

A játékos formában végrehajtott küzdőgyakorlatok komplex kondicionális és koordinációs fejlesztő hatása megmutatkozik a kitartás, a fizikai erő fejlődésén túl az ügyesség, a kognitív koordinációs képességek, a leleményesség, a helyzetfelismerő és -megoldó képesség terén. Kiemelten fejlődik továbbá a tanulók szociális érzéke, kifejeződik az egymás iránti tolerancia, hiszen a tevékenység közben folyamatosan változó helyzetekhez kell alkalmazkodni úgy, hogy nem határozható meg előre a küzdelem kimenetele. A pillanatnyi erőviszonyok nem feltétlenül döntenek a győztes javára, hiszen az ügyesség, leleményesség, kitartás és önuralom szintén nagy szerepet játszanak a játék kimenetelében. A tanulók változatos érintő játékokon keresztül ismerkednek meg a test-test elleni küzdelem alapjaival, a fizikai kontaktussal, melynek célja a fizikai kontaktus megszokása és természetessé válása.

A testnevelési és népi játékok előtérbe helyezésével tesszük lehetővé, hogy később elsajátíthatók legyenek a labdajátékok és csapatsportok szabályrendszerei, jellegzetességei, technikai, taktikai alapjai. Az egyszerű játékokon keresztül kifejezésre kerülnek a személyes karakterek, jellemvonások, ezzel nagyban elősegítjük a tanulók megismerését.

A korosztálynál feltétlenül figyelembe vesszük a koncentrációs képesség időbeli korlátozottságát. Az egyes tantervi követelmények nem egy-egy tanóra önálló fejezetei, inkább az egész tanéven át, többször, kisebb tételben ismétlődő elemek. Azt is szem előtt tartjuk, hogy az ismeretszerzés elsődlegesen vizuális jellegű és utánzásra alapul, ezáltal fokozott jelentősége van a bemutatásnak, a bemutattatásnak.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

I. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok - prevenció, relaxáció	16
2.	Kúszások és mászások	16
3.	Járások és futások	21
4.	Szökdelések és ugrások	16
5.	Dobások és ütések	13
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	21
7.	Labdás gyakorlatok	16
8.	Testnevelési és népi játékok	19
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	18
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	24
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok –prevenció, relaxáció	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése.</p> <p>2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szeryakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása.</p> <p>Mozgékonyosság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szeryakorlatokkal.</p> <p>A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása.</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.</p>	<p>Utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat;</p>
<p>Alakzatok megismerése (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) és alkalmazó gyakorlása.</p> <p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.</p>	
Témakör: Kúszások és mászások	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése.</p> <p>Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is).</p> <p>Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók.</p> <p>Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése.</p>	<p>utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúzás, katonakúzás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny</p>

<p>Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése.</p> <p>Kúszó és mászó csapatjátékok.</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában.</p> <p>Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban.</p> <p>Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával.</p> <p>Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése.</p>	
Témakör: Járások és futások	
Órakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban</p> <p>(pl. cikcakk alakban, körben)</p> <p>és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban</p> <p>(pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás).</p> <p>Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra.</p>	<p>járas, utánzó járas, futás, mozgásirány, állórajt, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás</p>
<p>A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Saroklendítés, térdelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással.</p> <p>Futások 5-6 m-re elhelyezett 10 cm-es akadályok felett.</p> <p>Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből.</p>	

<p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal.</p> <p>Folyamatos futások 4 percen keresztül.</p>	
Témakör: Szökdelések és ugrások	
Orakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szökdelések páros és egy lábon egyenlő távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.</p> <p>Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére.</p> <p>Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10 cm-es magasságú felületekre fel és le.</p>	<p>indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, felugrás, elugrás, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus</p>
<p>A Kölyökatlétika ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Ugrások páros és egy lábon egyenlő távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.</p> <p>Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 30 cm-es szivacsra.</p> <p>Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba.</p> <p>Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével.</p>	
Témakör: Dobások és ütések	
Orakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Kölyökatlétika dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben.</p> <p>Labda feldobása és elkapása helyben.</p> <p>Alsó dobás két kézzel társhoz.</p> <p>Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben.</p> <p>Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra.</p>	<p>dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal</p>

<p>Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre.</p> <p>Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben.</p>	
Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	
Órakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése.</p> <p>A helyes testtartás tudatosítása.</p> <p>A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.</p> <p>Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás).</p> <p>Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása.</p> <p>Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscelekvésekkel.</p> <p>Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása.</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban.</p> <p>Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások.</p> <p>Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása.</p>	<p>egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdalozás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás</p>

Témakör: Labdás gyakorlatok	
Orakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.</p> <p>Kézzel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása.</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással.</p> <p>Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.</p> <p>A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések.</p> <p>A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása.</p>	<p>felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés</p>
Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Orakeret: 19 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.</p> <p>Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játékkeret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése.</p> <p>Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.</p> <p>A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása.</p> <p>A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánzó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos</p>	<p>szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny</p>

<p>akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása.</p> <p>Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása.</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által.</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül.</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.</p>	
Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal</p> <p>Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával</p> <p>Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása</p>	<p>húzások, tolások, önkontroll, sportszerű küzdelem, esések, lábérítések, kézérítések, asszertivitás, közvetlen kontakt, pillanatnyi kontakt</p>

<p>A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során</p> <p>A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül</p>	
Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben	
Órakeret: 24 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése</p> <p>A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése</p> <p>A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása</p> <p>Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák)</p> <p>Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása</p> <p>Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése</p> <p>Természetben űzhető sportágak megismerése (túrázás)</p>	<p>időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem</p>

2. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok - prevenció, relaxáció	16
2.	Kúszások és mászások	16
3.	Járások és futások	21
4.	Szökdelések és ugrások	16
5.	Dobások és ütések	13
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	21
7.	Labdás gyakorlatok	16
8.	Testnevelési és népi játékok	19
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	18
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	24
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok –prevenció, relaxáció	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, végrehajtásának megismerése.</p> <p>2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szeryakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása.</p> <p>Mozgékonyosság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kézi szeryakorlatokkal.</p> <p>A biológiailag helyes testtartás és testséma kialakulását elősegítő gyakorlatok elsajátítása, gyakorlása.</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása.</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása.</p>	<p>Utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései, botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötelgyakorlat, menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat;</p>
<p>Alakzatok (oszlop-, sor-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása.</p> <p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban.</p>	
Témakör: Kúszások és mászások	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A kúszások, mászások alapvető balesetvédelmi szabályainak megismerése.</p> <p>Kúszások, mászások ellentétes, majd azonos oldali kar-láb használattal előre, hátra, oldalra vagy egyéb meghatározott útvonalon, különböző támasztávolságokkal és mozgássebességgel (pl. lassított vagy szaggatott mozdulatokkal is).</p> <p>Utánzó mozgások játékos formában; utánzó fogók.</p> <p>Testséma, térbeli tájékozódó képesség és szem-kéz-láb koordináció fejlesztése.</p> <p>Izomerő és mozgáskoordináció fejlesztése.</p>	<p>utánzó gyakorlatok, kúszások-mászások kifejezései (pl.: medvejárás, rákjárás, pókjárás, fókakúzás, katonakúzás), irányváltoztatás, sorverseny, váltóverseny</p>

<p>Kúszó és mászó csapatjátékok.</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában.</p> <p>Vízszintes felületeken, ferde vagy függőleges tornaszereken való mászások, átmászások különböző irányokban.</p> <p>Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával.</p> <p>Egyszerű akadálypályák feladatainak teljesítése.</p>	
Témakör: Járások és futások	
Órakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Járások egyenes vonalon előre, hátra, oldalra, különböző alakzatokban (pl. cikcakk alakban, körben) és fordulatokkal (negyed-, fél-, egészfordulat), egyenletes vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal, nyújtott és hajlított könyökkel, különböző szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Járások mély és magas súlyponti helyzetekben (törpejárás, óriásjárás), valamint egyéb utánzó formákban (pl. tyúklépés, lopakodó járás, pingvinjárás).</p> <p>Járások sarkon, talp élén, lábujjhegyen, előre-hátra-oldalra.</p>	<p>járas, utánzó járas, mozgásirány, futás, rajtjel, kartartás, lendítés, hajlítás, állórajt, szabály, sebesség, váltás, lépéshossz, perc, távtartás, térdemeléssel futás, saroklendítéssel futás</p>
<p>A Kölyökatlétika futásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Saroklendítés, térdelés futás közben karlendítés nélkül és karlendítéssel, szimmetrikus kartartásokkal.</p> <p>Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással.</p> <p>Futások 5-6 m-re elhelyezett 20 cm-es akadályok felett.</p> <p>Állórajt indulások hangjelre, különböző testhelyzetekből.</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal és íven egyenletes tempóban és ritmussal.</p>	

Folyamatos futások 6 percen keresztül.	
Témakör: Szökdelések és ugrások	
Orakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szökdelések páros és egy lábon egyenlő távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.</p> <p>Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére.</p> <p>Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 20 cm-es magasságú felületekre fel és le.</p>	<p>indiánszökdelés, sasszé, galopp, oldalazó szökdelés, felugrás, elugrás, méter, elugrási hely, leérkező hely, ritmus</p>
<p>A Kölyökatléтика ugrásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Ugrások páros és egy lábon egyenlő távolságra elhelyezett célterületekbe, sportlétrába.</p> <p>Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból ülésbe, guggolásba érkezéssel 40 cm-es szivacsra.</p> <p>Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba.</p> <p>Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével.</p>	
Témakör: Dobások és ütések	
Orakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Kölyökatléтика dobásokat előkészítő és rávezető gyakorlatai, versenyformái.</p> <p>Könnnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások kézben a labdával, helyben és haladás közben.</p> <p>Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben.</p> <p>Alsó dobás két kézzel társhoz.</p> <p>Labda gurítása társnak fekvésben, ülésben.</p> <p>Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra.</p> <p>Könnnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl.</p>	<p>dobás, gurítás, lökés, hajítás, terelés, ütés, célfelület, dobásirány, ütőfogás, tenyeres oldal, fonák oldal</p>

<p>kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre.</p> <p>Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben.</p>	
Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	
Órakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék fejlesztése.</p> <p>A helyes testtartás tudatosítása.</p> <p>A ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.</p> <p>Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok).</p> <p>Egyszerű támaszugrások és rávezető gyakorlataik elsajátítása, végrehajtása.</p> <p>Akadálypályák leküzdése magasságokhoz, mélységekhez alkalmazkodó mozgáscelekvésekkel.</p> <p>Függésben alaplendület</p> <p>Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötélen)</p> <p>Statikus támaszgyakorlatok gyakorlása mellső, oldalsó és hátsó támaszban különböző testrészek használatával, különböző kar- és lábtartásokkal kivitelezett egyensúlyi helyzetekben, valamint egyéb utánzó támaszgyakorlat végrehajtása.</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba haladással, fel- és lelépéssel, állandó támasztávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban.</p> <p>Statikus mellső, hátsó és oldalsó függőállások, majd függések különböző fogásmódokkal, láb- és kartartásokkal; utánzó függőállások.</p> <p>Dinamikus függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal</p>	<p>egyensúly, támasz, függés, függőállás, gurulás, gurulóátfordulás, mérlegállás, tarkóállás, „csikórugdálózás”, mászás, mászókulcsolás, vándormászás, bátorugrás, pókjárás, rákjárás, fókajárás, medvejárás, sántaróka-járás, nyúlugrás, térdelés, felguggolás, alaplendület, madárfogás</p>

Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása.	
Témakör: Labdás gyakorlatok	
Orakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.</p> <p>Kézvel és lábbal, helyben és haladással történő labdavezetési módok alaptechnikáinak elsajátítása.</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással.</p> <p>Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba.</p> <p>Magasan (fej fölött érkező labda két-, majd egykezes talajra pattintott átvétele. (Manó röpi alapok)</p> <p>Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekekkel (pl. lufival)</p> <p>A labdaérezék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések.</p> <p>A labdás alaptechnikák vezető műveleteinek tudatosítása.</p>	<p>mellső átadás, felső átadás, alsó átadás, egy- és kétkezes átadás, labdavezetés, labdaelkapás, labdakezelés, labdaív, pattintó érintés, gurítás, bekísérés, görgetés</p>
Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Orakeret: 19 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása.</p> <p>Egyszerű fogó- és futójátékok által a teljes játéktér felölelő mozgásútvonalak kialakítása, a játéktér határainak érzékelése.</p> <p>Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, mély súlyponti</p>	<p>szabályjátékok, népi és körjátékok, utánzó játékok, fogójátékok statikus és dinamikus akadályokkal, ugróiskola, sorverseny, váltóverseny</p>

<p>helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása.</p> <p>A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása</p> <p>A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása.</p> <p>A végtagok helyzetének, az izmok feszültségi állapotának, valamint az egész test érzékelését, az egyensúlyozó képességet fejlesztő szoborjátékok, utánozó játékok, egyéb népi játékok, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok gyakorlása.</p> <p>Statikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő, változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó – célzó játékok rendszeres alkalmazása.</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által.</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák játékos formájú gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer nélkül.</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal.</p>	
Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	
Orakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Ismerkedés a bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékos, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatokkal</p> <p>Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot,</p>	<p>ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás</p>

<p>az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</p> <p>Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása</p> <p>A saját és az ellenfél erejének felbecsülése egyszerű páros és csoportos küzdőfeladatok során</p> <p>A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül</p>	
Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben	
Orakeret: 24 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak megismerése</p> <p>A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak megismerése</p> <p>A szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak elsajátítása</p> <p>Szabadtéri népi játékok elsajátítása (fogójátékok, ugróiskolák)</p> <p>Szabadtéri testnevelési játékok elsajátítása</p> <p>Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése</p>	<p>időjárás, öltözködés, szabadtéri foglalkozások, téli játékok, nyári játékok, túrázás, tájékozódás, közlekedési szabályok, természetvédelem</p>

Természetben úzhető sportágak megismerése (túrázás)	
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. – Tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. – ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait. – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre; – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. – mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztező mozgásokat. – megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat; – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. – futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi. – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. – a különböző ugrásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. – a különböző dobásmódok alapttechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre. – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. – tanári segítséggel valósít meg biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat; <p>a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként részt vesz a játékokban; – játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik; – célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. – labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet. – a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban; – játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja; – a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére. – a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat; 	

- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatokat, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.
- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

3–4. évfolyam

A korosztályra továbbra is jellemző, hogy a különböző kognitív és affektív területek fejlődése a nagymértékű mozgásszükségletben is kifejeződik. A tanuló az előző időszakhoz képest már kialakult szokásrenddel rendelkezik, magabiztosabban mozog az oktatási környezetben, értelmi képességei jelentősen javultak. Fő célunk, hogy átvezesse a diákokat a mozgásműveltség különböző sportágakban testet öltött formáinak elsajátításához.

Az alapmozgásoknál az egyszerű futó-ugró-dobó gyakorlatokban megjelennek azok a jellegzetes technikai elemek, amelyek a későbbiekben egy-egy összetettebb mozgás vezető műveletét alkotják. A gyakorlás során egyre nagyobb szerep jut az önálló csapatokban, csoportokban történő foglalkoztatásnak. A fejlesztésnek meghatározó formája a Kölyökatlétikában kialakított többállomásos feladatrendszer.

A testnevelési és népi játékok továbbra is kiemelten fontosak. A szabályaik gazdagodnak, térbeli, időbeli kiterjedésük növekszik, illetve kiegészülnek az egyes labdajátékok egyszerűsített, könnyített formáival, például a szivacskezilabdával, a zsinórlabdával, a mini kosárlabdával. A tanulók tevékenységét egyre kevésbé az öncélúság, mindinkább a kooperativitás igénye, a társakkal történő együttműködés lehetőségének felismerése jellemzi. A csapatalakításoknál – a tanulói esélyegyenlőség figyelembevételével – teret kap az önállóság.

A torna mozgásanyagát megalapozó egyszerű mozgásformák szenzitív időszaka ez. A gurulások, fordulatok, forgások, támasz- és függőhelyzetek, valamint az egyensúlyi elemek könnyen taníthatók, a kedvező testarányok, a relatíve kis testtömeg, illetve az ízületi rendszer plasztikussága révén könnyen taníthatók. Ennek eredményeként a későbbiekben jelentkező természetes gátlások mértéke jelentősen csökkenthető.

A küzdőgyakorlatokra továbbra is a játékos formájú társas küzdelmek jellemzőek, közvetlen és pillanatnyi kontaktussal, melyek kiválóan fejlesztik az egyensúlyozás, a tér és távolság érzékelés képességét, valamint a ritmusképességet. Emellett az asszertivitás megőrzése és

fejlesztése mellett továbbra is kiemelten fontos a társak tisztelete, megbecsülése, egymás elfogadása.

A 3–4. évfolyamon, a prevenciós szemlélet megvalósításaként, fokozottan ügyelnünk kell a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gimnasztikai gyakorlatok rendszeres alkalmazására, a törzsizomzat erősítését elősegítő utánzó természetes mozgások beépítésére a különböző témakörök tartalmi elemeibe.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

3. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok - prevenció, relaxáció	16
2.	Kúszások és mászások	16
3.	Járások és futások	21
4.	Szökdelések és ugrások	16
5.	Dobások és ütések	13
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	21
7.	Labdás gyakorlatok	16
8.	Testnevelési és népi játékok	19
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	18
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	24
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok –prevenció, relaxáció	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete</p> <p>2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése.</p> <p>A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása</p> <p>Légzőgyakorlatok végrehajtása</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása</p> <p>A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése</p> <p>Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére</p>	<p>botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, Utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései</p>
<p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</p> <p>Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat;</p>
Témakör: Kúszások és mászások	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása</p> <p>Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával</p> <p>Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken</p>	<p>függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés</p>

<p>A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése</p> <p>Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal</p> <p>Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások</p> <p>Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken</p> <p>Akadálypályák leküzdése</p> <p>Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken</p>	
Témakör: Járások és futások	
Órakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban</p> <p>Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal)</p> <p>Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben</p>	<p>vezényszó, futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés</p>
<p>A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva</p> <p>Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal</p> <p>Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva</p> <p>Futások 6 m-re elhelyezett akadályok felett</p> <p>Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással</p>	

<p>30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre</p> <p>Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal</p> <p>Futások párban és csoportban tempótartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben</p> <p>Folyamatos futások 6percen keresztül</p>	
Témakör: Szökdelések és ugrások	
Orakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Kölyökatléтика eszközeivel szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel</p> <p>Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 lábhelyzet változtatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötékhajtás közben</p> <p>Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga)</p>	<p>ismétlésszám, ugrókötékhajtás, ütem, lendületszerzés, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám, ismétlésszám,</p>
<p>A Kölyökatléтика eszközeivel ugró feladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel</p> <p>Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba</p> <p>Magasugrás szemből 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra</p> <p>Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve</p>	

Témakör: Dobások és ütések	
Orakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézről kézbe társnak</p> <p>Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel</p> <p>Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társhoz vagy célra</p> <p>A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben</p> <p>Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése</p> <p>Floorball, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása</p> <p>Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása</p> <p>Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva</p>	<p>egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése</p>
Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	
Orakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése</p> <p>A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása</p> <p>Az önfegyelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében</p> <p>A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása</p> <p>Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével</p> <p>Zsugorfejállás elsajátítása</p> <p>Egyszerű támaszgrások és függőleges repülés végrehajtása</p>	<p>tarkóállás, kézállás, zsugorfejállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat</p>

<p>Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal</p> <p>Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül</p> <p>Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben, különböző kartartásokkal, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével</p> <p>Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon</p> <p>Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, állandó fogástávolságokkal, egyenletes sebességgel, ritmussal</p> <p>Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélen) elsajátítása fokozódó gyorsasággal</p> <p>Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során</p> <p>Egyéni, páros, társas egyensúly gyakorlatok végrehajtása</p> <p>A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között</p> <p>Az ízületi mozgékonyosság képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása</p>	
Témakör: Labdás gyakorlatok	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével</p>	<p>belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátékozása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület</p>

<p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával</p> <p>Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba</p> <p>A labdaérzéklet fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkénszer mellett feladatmegoldások bekapcsolása</p> <p>A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával)</p> <p>Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikusan változó mozgást végző célfelületre</p> <p>Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)</p>	
Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Órakeret: 19 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése</p> <p>A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása</p>	<p>támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellelem, érintő távolság</p>

A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása

A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánozó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által

Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában

A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által

Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása

A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok

A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényyszer bekapcsolásával

Célfelület nélküli emberfölnyes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal

Célfelület nélküli emberfölnyes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)

A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus

helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal	
Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.</p> <p>A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása.</p> <p>Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával.</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.</p> <p>Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p> <p>Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p>	<p>ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás</p>
Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben	
Órakeret: 24 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a	sportöltözet, ütős játékok

<p>szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása.</p> <p>A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása .</p> <p>A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda)</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal.</p> <p>A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás).</p>	
---	--

4. évfolyam

Óraszám:	180/év	5 óra/hét
-----------------	---------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok - prevenció, relaxáció	16
2.	Kúszások és mászások	16
3.	Járások és futások	21
4.	Szökdelések és ugrások	16
5.	Dobások és ütések	13
6.	Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	21
7.	Labdás gyakorlatok	16
8.	Testnevelési és népi játékok	19
9.	Küzdőfeladatok és -játékok	18
10.	Foglalkozások alternatív környezetben	24
	Összesen óraszám:	180

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok –prevenció, relaxáció	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának ismerete</p> <p>2-4 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő, pontos és rendszeres kivitelezése.</p> <p>A biológiailag helyes testtartást és testsémát kialakító gyakorlatok végrehajtása önállóan</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása</p> <p>Légzőgyakorlatok végrehajtása</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása</p> <p>A szervezet általános bemelegítését szolgáló gyakorlatok megismerése</p> <p>Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére</p>	<p>botgyakorlat, babzsákgyakorlat, labdagyakorlat, karikagyakorlat, ugrókötélgyakorlat, Utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, statikus gyakorlatelemek elnevezései, menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat;</p>
<p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</p> <p>Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszergyakorlatokkal</p>	
Témakör: Kúszások és mászások	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A kúszások, mászások alapvető balesetmegelőzési szabályainak következetes betartása</p> <p>Kúszások, mászások, átbújások párban és csapatban fizikai kontaktus nélkül a társ(ak) mozgásával azonos vagy eltérő formában, fizikai kontaktussal kooperatív jelleggel, szerek használatával</p> <p>Utánzó mozgások játékos formában, különböző tornaszereken</p>	<p>függőleges, vízszintes, akadálypálya, páros feladatok, csapatfeladatok, mászás fel-le, függés</p>

<p>A térbeli tájékozódó képesség fejlesztése</p> <p>Izomerő- és mozgáskoordináció-fejlesztés mászó feladatokkal</p> <p>Különböző vízszintes tornaszereken, rézsútos felületen és/vagy függőleges irányba történő kúszások, mászások</p> <p>Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával, különböző tornaszereken</p> <p>Akadálypályák leküzdése</p> <p>Egyéni, páros és csapatversenyek, játékok</p> <p>Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó-mászó feladatokkal, játékos formában, különböző tornaszereken</p>	
Témakör: Járások és futások	
Órakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Járások előre, hátra, oldalra és váltakozó irányokba, vegyes és aszimmetrikus kartartásokban</p> <p>Járások egyensúlyvesztő feladatokkal (támadójárás, járás törzsfordításokkal, előre és oldalra hajlításokkal)</p> <p>Járások sarkon, talpéleken, lábujjhegyen, különböző irányba és forgás közben</p>	<p>vezényszó, futó ritmus, futó tempó, tempótartás, vezényszó, célvonal, futósáv, másodperc, sprint – vágta futás, oldalazó futás, keresztlépés</p>
<p>A Kölyökatlétika eszközeivel futófeladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Saroklendítés, térdemelés futás közben síkon és kis akadályok felett, előre, hátra és oldalra karkörzésekkel kombinálva</p> <p>Oldalazó futás keresztlépésekkel, szimmetrikus kartartásokkal</p> <p>Sor- és váltóversenyek, szemből, hátulról és váltózónából történő váltással különböző feladatokkal kombinálva</p> <p>Futások 6-7 m-re elhelyezett akadályok felett</p> <p>Állórajt kisebb távolságra különböző hangjelekre, érintésre, vizuális jelekre indulással</p>	

<p>30 m síkfutás sávban az állórajt szabályai szerint lendületes átfutással a célvonalon időre</p> <p>Folyamatos futás különböző terepen és feladatokkal játékos formában</p> <p>Futások különböző formában egyenesen, irányváltásokkal, fordulatokkal és íven, állandó vagy váltakozó lépéshosszal, ritmussal</p> <p>Futások párban és csoportban tempó tartással és -váltással, gyors irány- és sebességváltással fogó- és kidobójátékok közben</p> <p>Folyamatos futások 6-8 percen keresztül</p>	
Témakör: Szökdelések és ugrások	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Kölyökatléтика eszközeivel szökdelő feladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Indiánszökdelés ellentétes és azonos karlendítéssel, sasszé és oldalazó szökdelések páros karlendítésekkel, körzésekkel</p> <p>Ritmusra végrehajtott szökdelések helyben 2-4 láb helyzet váltogatásával, páros zárt és egy lábon ugrókötelhajtás közben</p> <p>Szökdelések helyváltoztatás közben előre, oldalra, hátra, meghatározott területre különböző variációkban (sportlétra gyakorlatanyaga)</p>	<p>ismétlésszám, ugrókötelhajtás, ütem, lendületszerzés, ütem, elugró sáv, centiméter, talajra érkezés, elugró láb, lendítő láb, átlépő technika, optimális sebesség, kísérletszám, ismétlésszám,</p>
<p>A Kölyökatléтика eszközeivel ugró feladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Elugrások páros lábon és egy lábon akadályok nélkül, illetve 20-30 cm-es akadályokra (zsámolyra) fel és le, valamint átugorva 8-10 ismétléssel</p> <p>Távolugrás rövid lendületből: maximum 10 m-es nekifutásból egy lábról elugrás 60 cm-es ugrósávból szivacsba vagy homokgödörbe érkezéssel guggolásba</p> <p>Magasugrás szemből és oldalról, 3-5 lépés lendületszerzéssel történő felugrások egy lábról növekvő magasságra</p> <p>Páros lábról felugrás helyből és 1-2 lépés nekifutásból céltárgy elérésére törekedve</p>	

Témakör: Dobások és ütések	
Órakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Kölyökatlétika eszközeivel dobófeladatok önálló gyakorlása és alkotása</p> <p>Különböző labdák mozgatása kézben, átadása kézről kézbe társnak</p> <p>Labda gurítása társnak különböző testhelyzetekben, egy és két kézzel</p> <p>Testtömeghez igazodó súlyú, de változó méretű labdák lökése, hajítása, vetése ülésből, térdelésből, állásból két majd egy kézzel, társához vagy célra</p> <p>A labda biztonságos elkapása vagy sebességének csökkentése párban, csoportban, csapatban, pontszerző versengések közben</p> <p>Szivacsgerely, kislabda, szoknyás labda, sípóló rakéta hajítása harántterpeszből, majd maximum 5 m lendületszerzésből célra és távolságra</p> <p>Füles labda, gumidiszkosz, szoknyás labda, karika vetése egy kézzel oldal- és harántterpeszből célra</p> <p>Megfelelő labda pattintása különböző ütőkkel, labda vezetése, átadása, célra ütése</p> <p>Floorball, asztalitenisz, tollaslabda ütésmozdulatainak gyakorlása</p> <p>Egy választott ütős sportág játékszerű gyakorlása</p> <p>Sor- és váltóversenyek különböző dobó- és ütőfeladatokkal kombinálva</p>	<p>egykezes dobás, vetés, lendületszerzés, röppálya, kirepülési szög, távolságmérés, távolságbecslés, tenyeres ütés, fonák ütés, csapóütés, labda terelése</p>
Témakör: Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	
Órakeret: 21 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tér-, izom- és egyensúlyérzék további fejlesztése</p> <p>A helyes testtartás tudatosítása és az esztétikus mozgásvégrehajtás igényének kialakítása</p> <p>Az önfejelem megteremtése a saját gátlások legyőzésében</p>	<p>tarkóállás, kézállás, zsugorfejjállás, kézenátfordulás oldalra, hajlékonyság, harántspárga, oldalspárga, híd, bakugrás, függőleges repülés, kéztámasz, segítségadás, akarat</p>

<p>A mozgásritmus térbeli, időbeli és dinamikai jellemzőinek kialakítása</p> <p>Gurulóátfordulások végrehajtása kiinduló helyzet nehezítésével</p> <p>Zsugorfejállás gyakorlása</p> <p>Kézállási kísérletek végrehajtása segítségadással, falnál és önállóan</p> <p>Kézenátfordulás oldalra kísérletek végrehajtása</p> <p>Egyszerű támaszugrások és függőleges repülés végrehajtása</p> <p>Akadálypályák leküzdése térben és időben bővülő feladatokkal</p> <p>Egyszerű támaszgyakorlatok kivitelezése talajon, tornapadon, zsámolyon, ugrószekrényen, bordásfalon és más, támaszhelyzetet biztosító tornaszereken</p> <p>Dinamikus támaszgyakorlatok különböző irányokba, akadályokon történő haladással, fel- és lelépéssel, állandó és változó támasztávolságokkal, egyenletes és változó sebességgel, ritmussal, egyénileg, párokban vagy csoportban, hordással vagy anélkül</p> <p>Egyensúlyozási gyakorlatok biztonságos végrehajtása helyben és helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, talajra rajzolt vonalon helyváltoztatással és eltérő irányokba, valamint tornaszereken, a munkafelület folyamatos szűkítésével</p> <p>Függőgyakorlatok végrehajtása tornaszereken, természetes akadályokon</p> <p>Függőállások, függések haladással oldalra, fel/le, fordulattal, állandó vagy változó fogástávolságokkal, egyenletes vagy változó sebességgel, ritmussal</p> <p>Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén) gyakorlása</p> <p>Összerendezett, alkalmazkodó mozgások folyamatos végrehajtása akadálypálya leküzdése során</p> <p>Egyéni, páros, társas egyensúly és gúla jellegű gyakorlatok végrehajtása</p>	
--	--

<p>A tanult elemek, gyakorlatok célszerű összehangolása, alkalmazása változó feltételek között</p> <p>Az ízületi mozgékonyság képességének fejlesztése és az ellazulási készség kialakítása</p>	
Témakör: Labdás gyakorlatok	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A labdás tevékenységek balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>A helyben és haladással, kézzel és lábbal történő labdavezetési módok végrehajtása statikus helyzetű és dinamikus változó mozgást végző akadályok vagy társak figyelembevételével</p> <p>A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, egy- és kétkezes gurítási, dobási, valamint a lábfej különböző részeivel rúgási feladatok mozgó társ vagy társak bevonásával különböző irányokba</p> <p>Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba</p> <p>A labdaérzéklet fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések mellett az időkénszertel melletti feladatmegoldások bekapcsolása</p> <p>A labdás alaptechnikák fejlesztése, alkalmazó gyakorlása párhuzamos, a figyelem megosztását szükségessé tevő feladatmegoldások bevonásával (idő- és térbeli szerkezeti összetevők, az energiabefektetés variálásával)</p> <p>Dobások, rúgások helyből statikus helyzetű vagy dinamikus változó mozgást végző célfelületre</p> <p>Kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejvel történő pattintó érintések alaptechnikájának elsajátítása, az érintőfelületek tudatos használata egyszerű egyéni és páros gyakorlatokban, különböző méretű és tömegű szerekkel (pl. lufival, különböző méretű gumilabdával, röplabdával)</p>	<p>belső, külső, teljes csüd, dekázás, alkalmazkodás, figyelemmegosztás, társak megjátékozása, alacsony és magas labdavezetés, kosárérintés, alkarérintés, szemkontaktus, érintőfelület</p>

Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Órakeret: 19 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A különböző testnevelési játékok balesetmegelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>Dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen egyszerű fogó- és futójátékok által a játéktér határainak érzékelése</p> <p>A statikus és dinamikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban a mély súlyponti helyzetben történő irányváltoztatások, elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása</p> <p>A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek tudatos alkalmazása</p> <p>A végtagok helyzetváltoztatásának, az izmok feszültségi állapotának, a test érzékelésének fejlesztése, az egyensúlyozó képesség fejlesztése, szoborjátékokkal, utánzó játékokkal, egyéb népi játékokkal, valamint változatos akadálypályák teljesítését igénylő páros és csoportos játékok által</p> <p>Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő – különböző dobásformákra, rúgásokra, ütésekre épülő – változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználó célzó játékok rendszeres alkalmazása egyéni, páros és csoportos formában</p> <p>A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek, társkimentő fogójátékok) által</p> <p>Sportjátékok labda nélküli előkészítő jellegű mozgásainak gyakorlása, védőként az érintő távolság megtartása, oldalirányú mozgások keresztlépés nélküli megvalósítása</p> <p>A támadó és védő szerepek kialakítását elősegítő páros és csoportos versengő játékok</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás</p>	<p>támadó és védő szerep, pontszerző játék, célzó játék, kisjátékok, célfelület, szélességi mozgás, elszakadás a védőtől, passzsáv, együttműködés, csapatszellem, érintő távolság</p>

<p>hibaszázalékának csökkentésére időkénszer bekapcsolásával</p> <p>Labdafedezés gyakorlása 1-1 elleni labdabirtoklásra épülő játékokban</p> <p>Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal</p> <p>Célfelület nélküli emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek tudatosítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai)</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</p>	
Témakör: Küzdőfeladatok és -játékok	
Orakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása.</p> <p>A bőrérítés és testközelség elfogadását, a társakkal szembeni bizalom kialakítását elősegítő páros, csoportos és csapat jellegű játékok, valamint kooperatív jellegű képességfejlesztő feladatok gyakorlása.</p> <p>Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása.</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával.</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, kiemelésekre épülő páros, csoportos és</p>	<p>ellenfél tisztelete, felelősség, tompítás, esések, gördülések, grundbirkózás, mögé kerülés, kitolás, asszertivitás, önvédelem, menekülés, önuralom, kitartás</p>

<p>csapat jellegű küzdőjátékok gyakorlása különböző kiinduló helyzetekből, a test különböző részeivel, eszközökkel vagy anélkül.</p> <p>Birkózó jellegű mozgásformák, illetve a grundbirkózás játékszabályainak ismerete, tudatos törekvés azok betartására a páros küzdelmekben.</p> <p>A test súlypontjának a talajhoz közeli kiinduló helyzeteiből (pl. ülésből, guggolásból) induló, előre, oldalra, hátra történő eséstechnikák, gördülések gyakorlása, vezető műveleteinek, balesetmentes végrehajtásuk, kulcsmozzanatainak tudatosítása.</p> <p>Távolság- és térérzékelés fejlesztését segítő páros feladatok, játékok szerrel és szer nélkül pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p> <p>Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok és játékok gyakorlása pillanatnyi kontaktus kialakításával.</p>	
Témakör: Foglalkozások alternatív környezetben	
Orakeret: 24 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szabadtéri foglalkozások baleset- és természetvédelmi szabályainak, valamint a szabadban, illetve a természetben való közlekedés szabályainak következetes betartása.</p> <p>A szabadtéri foglalkozások öltözködési szabályainak tudatosítása .</p> <p>A szabadban végezhető népi játékok, a téli és nyári testgyakorlatok lehetőségei ismeretének bővülése (ugrókötél, tollaslabda)</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése önálló feladatokkal.</p> <p>A megtanult természetben űzhető sportágak ismereteinek elmélyítése, fejlesztése (túrázás).</p>	<p>sportöltözet, ütős játékok</p>
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre. – tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat. 	

- ismeri a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásait.
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre;
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.
- mozgásműveltsége szintjénél fogva pontosan hajtja végre a keresztes mozgásokat.
- megfelelő általános állóképesség-fejlődést mutat;
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
- futását összerendezettség, lépésszabályozottság, ritmusosság jellemzi.
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.

a különböző ugrásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre

- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
- a különböző dobásmódok alaptechnikáit és előkészítő mozgásformáit a vezető műveletek ismeretében tudatosan és koordináltan hajtja végre.
- a funkcionális hely- és helyzetváltoztató mozgásformáinak kombinációit változó feltételek között koordináltan hajtja végre.
- tanári segítséggel megvalósít a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a támasz- és függésgyakorlatok végrehajtásában a testtömegéhez igazodó erő- és egyensúlyozási képességgel rendelkezik.
- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.
- a megtanultak birtokában örömmel, a csapat teljes jogú tagjaként vesz részt a játékokban;
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.
- a testnevelési és népi játékokban tudatosan, célszerűen alkalmazza az alapvető mozgásformákat;
- játék közben az egyszerű alaptaktikai elemek tudatos alkalmazására törekszik, játék- és együttműködési készsége megmutatkozik;
- célszerűen alkalmaz sportági jellegű mozgásformákat sportjáték-előkészítő kisjátékokban;
- labdás ügyességi szintje lehetővé teszi az egyszerű taktikai helyzetekre épülő folyamatos, célszerű játéktevékenységet.
- játéktevékenysége közben a tanult szabályokat betartja;
- a szabályjátékok közben törekszik az egészséges versenyszellem megőrzésére.

- ismeri és képes megnevezni a küzdőfeladatok, esések, tompítások játék- és baleset-megelőzési szabályait;
- vállalja a társakkal szembeni fizikai kontaktust, sportszerű test-test elleni küzdelmet valósít meg.
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő alkalmazására, végrehajtására.
- ellenőrzött tevékenység keretében mozog a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Felső tagozat

Helyi tanterv

Magyar nyelv és irodalom 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.

Elegendhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.

Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.

Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával. A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.

Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.

Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat értőn elő tudják adni.

Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.

Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

HELYI TANTERV **MAGYAR IRODALOM 5 - 8. évfolyam**

Bevezetés

Célok és feladatok

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőképességük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterekét, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) **témák, motívumok** uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a gondolkodás fejlesztését.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

5–6. ÉVFOLYAM **Magyar irodalom**

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékoságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak, mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra, mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseire is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz

végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

5. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Család, otthon, nemzet	22
2.	Petőfi Sándor: János vitéz	14
3.	Szülőföld, táj	8
4.	Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10
5.	Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	4
6.	Szövegértés, szövegalkotás	7
	Ismétlés, rendszerezés	7
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Család, otthon, nemzet	
Orakeret: 22 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által</p> <p>Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása</p> <p>A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben</p> <p>Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzetéhez kapcsolása</p>	<p>népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz,</p> <p>valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az égig érő fa (magyar népmese); Attila földje (népmese), Tündérszép Ilona és Árgyelus – Arany János: Rege a csodaszarvasról, Fehérlófia – Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz – Bibliai történetek, A világ teremtése, Noé, Jézus születése 	

<ul style="list-style-type: none"> – Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék – Petőfi Sándor: Egy estém otthon, Füstbe ment terv, Magyar vagyok 	
Témakör: Petőfi Sándor: János vitéz	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A mű szövegének közös órai feldolgozása</p> <p>A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése</p> <p>A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció stb.) összehasonlítása</p> <p>A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok</p> <p>Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor</p>	<p>verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét</p>
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:	
<ul style="list-style-type: none"> – Petőfi Sándor: János vitéz 	
Témakör: Szülőföld, táj	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása</p> <p>A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben</p> <p>A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján</p> <p>A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése</p> <p>Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése</p> <p>A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival</p>	<p>hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás</p>

<p>Irodalmi atlasz vagy térkép használata</p> <p>A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal</p> <p>Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</p>	
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Petőfi Sándor: Szülőföldemen – Petőfi Sándor: Az alföld – Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet) – Nagy László: Balatonparton – Petőfi Sándor: Távolból – Weöres Sándor: Tájkép 	
<p>Témakör: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk</p>	
<p>Órakeret: 8 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</p> <p>A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése</p> <p>Egyes szereplők jellemzése</p> <p>Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása</p> <p>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</p>	<p>Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk 	
<p>Témakör: Választható magyar ifjúsági vagy meseregény</p>	
<p>Órakeret: 4 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése</p>	<p>Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő</p>

<p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</p> <p>A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése</p> <p>Egyes szereplők jellemzése</p> <p>Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása</p> <p>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</p>	
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok: – Szabó Magda: Tündér Lala</p>	
<p style="text-align: center;">Témakör: Szövegalkotás</p>	
<p style="text-align: center;">Órakeret: 7 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg, kreatív írások).</p> <p>A tanuló képes szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására; az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; rövid érvelő szövegek készítésére; néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.).</p>	<p>Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg.</p>

6. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Hősök az irodalomban	10
2.	Arany János: Toldi	18
3.	Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11
4.	Gárdonyi Géza: Egri csillagok	14
5.	Világirodalmi ifjúsági regény	5
6.	Szövegalkotás	7
	Ismétlés, rendszerezés	7
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Hősök az irodalomban	
Orakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg</p> <p>A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása</p> <p>A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése</p> <p>A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése</p> <p>Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése</p> <p>Irodalmi atlasz vagy térkép használata</p> <p>Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</p>	<p>próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Arany János: Mátyás anyja – Arany János: A walesi bárdok – Csörsz árka – Szent László legendája – Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) 	

– Tordai hasadék	
Témakör: Arany János: Toldi	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A mű szövegének közös órai feldolgozása Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincsbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése</p> <p>Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában</p> <p>Az alkotás néhány stíuselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok)</p> <p>A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalása</p> <p>Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben</p>	<p>verses epika, elbeszélő költemény; előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás</p>
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:	
– Arany János: Toldi	
Témakör: Szeretet, hazaszeretet, szerelem	
Órakeret: 11 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban</p> <p>A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása</p> <p>A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben</p> <p>A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése</p> <p>A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival</p>	<p>líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal</p>

Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése	
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mária és József története, Jézus tanítása a gyermekekről – Petőfi Sándor: Honfidal – Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem – Radnóti Miklós: Bájoló – Ady Endre: Karácsony – Szerelem a népdalokban: Tavaszi szél vizet áraszt, A csitári hegyek alatt 	
Témakör: Gárdonyi Géza: Egri csillagok	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</p> <p>A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel</p> <p>A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése</p> <p>A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</p> <p>Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével</p>	<p>történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gárdonyi Géza: Egri csillagok 	
Témakör: Világirodalmi ifjúsági regény	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</p>	<p>A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően</p> <p>regény, ifjúsági regény</p>

<p>A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel</p> <p>A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése</p> <p>A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</p> <p>Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével</p>	
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <p>– Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg</p>	
<p style="text-align: center;">Témakör: Szövegalkotás</p>	
<p style="text-align: center;">Órakeret: 7 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg, kreatív írások).</p> <p>az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlása</p> <p>rövid érvelő szövegek készítése</p> <p>néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítése (meghívó, e-mail stb.);</p>	<p>Írásbeli kapcsolattartás, elbeszélésfajták, érv, nézőpont, érvelés.</p>
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A mesék segítenek alapvető magatartásformák, erkölcsi értékek megismerésében és értékelésében. Meseélmények, mesehősök, mesei fordulatok, mesei jellemzők felidézése, rendszerezése, kreatív gyakorlatok, mesemondás. Újabb mesék megismerése, a műfaji változatok tudatosítása. A befogadói képességek fejlesztése: a valóság és fikció különbségének belátása, mesék verses és prózai formáinak tudatosítása. A fogalmi gondolkodás fejlesztése a mesékkal kapcsolatos fogalmak alkalmazásával. Szóbeli kifejezésformák: történetmondás, cselekményismertetés, mesehősök bemutatása; művek, részletek előadása. Különböző epikus és lírai művek tudatos elkülönítése. Elemzési szempontok megismerése és elmélyítése. Önálló vélemény formálás fejlesztése. – A János vitéz olvasása, részletes feldolgozása folyamatában felismer epikai jellemzőket, adott szempontokból elemzi és minősíti a művet (pl. tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő). Megismeri, megérti és képes jellemezni a szereplőket; együttműködik a mű poétikai, nyelvi sajátosságainak feltárásában. Szóbeli és írásbeli fogalmazási képessége különböző közlésformájú önálló gyakorlatok révén fejlődik. Képessé válik élménye, véleménye megosztására, magatartásformák megítélésére, azonosulásra erkölcsi értékekkel (pl. hűség, bátorság); memoriterek előadására, tudatosítása. – A tájhoz, a szülőföldhöz való kötődés érzelmi igényének alakítása. Annak tudatosítása, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban; ezzel párhuzamosan annak megértése, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik. Olvasói tapasztalatok 	

megidézésével szövegek műfaji különbségének érzékeltetése. A gyermekkori konfliktusok átélése, azonosulás a vállalható erkölcsi értékekkel. A szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség továbbfejlesztése feladatok megoldásával, pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás. Dramatikus játék előadása. A szűkebb környezethez való kötődés alakítása, az értékek megbecsülése. Valamely kulturális, irodalmi, népi hagyomány, továbbá jelen, kortárs kulturális tény megismerése a lakóhely (tájegység/település/kerület) vagy az iskolája vonatkozásában. Önálló és/vagy csoportos gyűjtőmunka támogatása (internethasználattal is), felkészítés prezentáció bemutatására/értelmezésére.

- Olvasási élmény elmélyítése. Cselekmény, ok-okozati összefüggések, logikai kapcsolatok megértése olvasott szöveg alapján. Élményfelidezés, beleérző képesség fejlesztése. A régi kor képének, mindennapjainak megismerése. Elfogadás, empátia, erkölcs fejlesztése. Lényegkiemelő készség és tartalmi, gondolatbeli rendszerező képesség javítása.
- Annak belátása, hogy a nyelvi igényesség az önbecsülésnek és mások tiszteletének kifejezője. A szövegalkotás készségszintjének folyamatos fejlesztése, önkorrekció, hibajavítás. Az olvasott irodalmi művekhez (is) kapcsolódóan az elbeszélés, a leírás, a jellemzés közlésformáinak gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése.
- A tanuló megismeri a monda és a ballada műfaji jellemzőit, sajátos szerkesztés- és előadásmódját. Megtanulja, hogy a népköltészeti alkotások többféle változatban léteznek. Elő tud adni egy népballadát. A memoritereket kifejezően tolmácsolja. Annak belátása, hogy a múlt megismerése segíti a jelenben való eligazodását, önmagunk megismerését. Olvasmányélmények célirányos felidézése, következtetések megfogalmazása, korábbi és új szövegek megismerése alapján mondatípusok rendszerezése. A képzelet, a kreativitás, az íráskészség fejlesztése. A kritikai gondolkodás fejlesztése: a történeti forrás és a mondafeldolgozás különbségének belátása.
- Magatartásformák (indulat, hirtelen harag) elutasítása, erkölcsi értékek (szeretet, helytállás) vállalása. A szövegközeli olvasás, a szövegértelmező, műértelmező képesség fejlesztése (tér- és időviszonyok, cselekmény, a szereplők kapcsolatai; magatartások értelmezése; lélekábrázolás). A szókincs, az esztétikai és erkölcsi érzék, az ítélőképesség fejlesztése. Annak felismerése, hogy a nyelvi igényesség az önbecsülés és a mások iránti tisztelet kifejezője. A kommunikációs képességek fejlesztése; az önismeret, a nyelvi kultúra növelése. Elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése. A kapcsolattartás digitális műfajainak alkalmazása.
- Annak belátása, hogy az irodalmi művek olvasása gazdagítja érzelmi életünket. A befogadási képességek növelése különböző kifejezőmódú szövegek olvasásával, feldolgozásával. Jellemző motívumok, témák azonosítása. Képesség az epikai és lírai műnem megkülönböztetésére (az ábrázolás irányultsága alapján).
- Alapvető erkölcsi értékekkel való azonosulás (szerelem, hazaszeretet, hűség, helytállás), az emberi magatartások megítélése és értékelése. A házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeinek felidézése, alkalmazása. Felkészítés a mű sok szempontú befogadására, értelmezésére; az olvasottak önálló dokumentálására (pl. motívumok azonosítása, jegyzetelés, vázlat). Kreativitás fejlesztése szövegalkotási gyakorlatokkal.

7-8. magyar irodalom

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejezni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:

- Korok és portrék,
- Magyar vagy világirodalmi regény,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében,
- A 20. századi történelem az irodalomunkban,
- Szórakoztató irodalom.

7. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Korok és portrék /A középkor	3
2.	Korok és portrék/Reneszánsz, humanizmus, reformáció	13
3.	Korok és portrék/Irodalmunk a 17–18. században	6
4.	Korok és portrék/Klasszicizmus és romantika	32
5.	Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4
	Ismétlés, rendszerezés	14
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Korok és portrék/ A középkor	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése	középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatúr
Az európai kultúra kialakulásának megismerése	
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:	
<ul style="list-style-type: none"> – István király intelmei Imre herceghez (részletek) – Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László) 	
Témakör: Korok és portrék/ Reneszánsz, humanizmus, reformáció	
Órakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése	reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)
A reneszánsz világnézet értelmezése	
A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése	
A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése	
A reneszánsz drámaalkotások elkülönítése	
Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása	
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:	
<ul style="list-style-type: none"> – Hogyan került holló Mátyás király címerébe? – Mátyás király koronázása – Janus Pannonius: Pannonia dicsérete – Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról – Balassi Bálint: Egy katonaének – Balassi Bálint: Hogy Júliára talál, így köszöne néki 	
Témakör: Korok és portrék/ Irodalmunk a 17–18. században	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése	kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat
A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése	

<p>A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése</p> <p>A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében</p>	
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21. versszak) – Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek) 	
<p>Témakör: Korok és portrék/ Klasszicizmus és romantika</p>	
<p>Órakeret: 32 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése</p> <p>A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése</p> <p>Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása</p> <p>Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése</p> <p>Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)</p> <p>Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli</p> <p>Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)</p> <p>Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora</p> <p>A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése</p> <p>Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése</p>	<p>romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kispika, anekdota, novella, elbeszélés</p>

A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)	
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok: <ul style="list-style-type: none"> – Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez – Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz – Kölcsey Ferenc: Huszt – Kölcsey Ferenc: Emléklapra – Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek) – Vörösmarty Mihály: Szózat – Vörösmarty Mihály: Ábránd – Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem – Petőfi Sándor: Nemzeti dal – Petőfi Sándor: Szeptember végén – Arany János: A fülemile – Arany János: Epilógus – Jókai Mór: A huszti beteglátogatók – Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa – Mikszáth Kálmán: A néhai bárány – Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője 	
Témakör: Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	
Orakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése</p> <p>A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás</p> <p>A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.)</p> <p>Az elbeszélt világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)</p>	<p>történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás</p>
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok: <ul style="list-style-type: none"> – Csukás István: Vakáció a halott utcában 	

8. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében/Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	14
2.	Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében/Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	13
3.	Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében/„Vérző Magyarország” - Trianon	2
4.	Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében/Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12
5.	Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében/Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	4
6.	Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében/Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	4
7.	A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6
8.	Szórakoztató irodalom	3
	Ismétlés, rendszerezés	14
	Összesen óraszám:	72

Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében/ Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése	metonímia, szimbólum; anafora
A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása	
Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása	

<p>Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése</p> <p>Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása</p> <p>Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése</p> <p>Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum</p>	
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én... – Ady Endre: Őrizem a szemed – Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba – Babits Mihály: Ádáz kutyám – Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom – Juhász Gyula: Milyen volt... – Dsida Jenő: Hálaadás – József Attila: Rejtelmek – József Attila: Kertész leszek – József Attila: Születésnapomra – Reményik Sándor: Templom és iskola – Áprily Lajos: Március – Radnóti Miklós: Nem tudhatom 	
<p style="text-align: center;">Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében/ Epika a 20. század első felének magyar irodalmában</p>	
<p style="text-align: center;">Órakeret: 13 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése</p> <p>A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella</p> <p>Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése</p> <p>A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése</p> <p>Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)</p>	<p>kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Kós Károly: Az országépítő (részlet) – Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály – Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig – Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet) – Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet) – Nyirő József: Uz Bence (részlet) 	
Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében/ „Vérző Magyarország” - Trianon	
Órakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése	békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus
A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban	
Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése	
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok: <ul style="list-style-type: none"> – Reményik Sándor: Mi a magyar? – Juhász Gyula: Trianon 	
Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében/ Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átismétlése	lírai önéletrajz, népies dal
Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése	
Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal)	
Szóképek, alakzatok felismerése	
Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok: <ul style="list-style-type: none"> – Szabó Lőrinc: Tücsökgzene (részletek) – Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet – Nagy László: Az én szívem – Weöres Sándor: A társ – Kányádi Sándor: Két nyárfa – Wass Albert: Üzenet haza (részlet) 	
Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében/ Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak

<p>A történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése</p> <p>A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek</p> <p>Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése</p> <p>Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése</p> <p>Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában</p> <p>A groteszk megjelenése a korszak irodalmában</p>	<p>egyperces, groteszk, humor</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet) – Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet) – Örkény István: Egyperces novellák (részletek) 	
<p>Témakör: Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében/ Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában</p>	
<p>Órakeret: 4 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata</p> <p>A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása</p> <p>A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével</p> <p>A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése</p> <p>A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése</p> <p>Drámarészletekből drámaegész kibontása</p> <p>Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben</p>	<p>Fogalmak</p> <p>dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Shakespeare: Romeo és Júlia 	
<p>Témakör: A 20. századi történelem az irodalomban</p>	

(II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban</p> <p>Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.</p> <p>Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása</p> <p>Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése</p>	<p>jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szabó Magda: Abigél – Pilinszky János: Francia fogoly (részlet) – Choli Daróczi József: Dal – George Orwell: Állatfarm – Illyes Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet) – Márai Sándor: Mennyből az angyal 	
Témakör: Szórakoztató irodalom	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében</p>	<p>szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény</p>
<p>Művek, memoriterek, kötelező olvasmányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Agatha Christie egy Poirot-novellája 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére. Fejlődjön bennük az egymás iránti segítőkészség, a bizalom és a hála fogalma. – Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése különböző korok alkotóinak művei alapján. A ritmusérzék, a belső hallás fejlesztése. Szövegértési és szövegelemző képességek fejlesztése: alakzatok, képek azonosítása, a jelentésteremtő szerep elemzése, a kompozíció meghatározó elemeinek értelmezése, érzelmi tartalmak megértése. Szövegelemzések, értelmezések sok szempontú megközelítésben. A szöveghű, kifejező szövegmondás fejlesztése. – Az irodalmi művek megismerése során a múlt értékes törekvéseinek megbecsülése, azonosulás a máig ható értékekkel. Ismerkedés egy korstílussal, korstílus és mű/vek összefüggéseivel. A barokk jegyek, vonások azonosítása, megnevezése, művészeti kapcsolódások feltárása. Képesség az önálló ismeretszerzésre, digitális források használatával. 	

- Annak felismerése és tudatosítása, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása.
- Epikai alkotások elemző, értelmező képességének fejlesztése. Nagyepikai alkotás(ok)ban az idő- és térvizonyok azonosítása, elemzése; az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékeltetése; az előreutalások, késleltetések szerepét azonosító szövegértelmező képességek fejlesztése. A műelemzések alapján műfaji, poétikai, tematikai, erkölcsi következtetések megfogalmazásának képessége.
- Az irodalmi élmény megosztása, önálló olvasmányválasztás indoklása, olvasmányainak ajánlása.
- Az érzelmi tartalmak felismerésének (pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála), az erkölcsi választások értelmezésének és véleményezésének fejlesztése.
- Az irodalmi élmény befogadásának és megosztásának fejlesztése.
- Annak elfogadása, hogy egy korszak sokféle módon vet fel erkölcsi és esztétikai kérdéseket, és sokféle műformában és hangnemben felelhet a problémákra.
- Megismerkedés egy korszak irodalmi életével és stílusirányzataival – pl. impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió –, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével. A stíluselemzési képességek fejlesztése. Az önálló ismeretszerzés, könyvtárhasználat és forráskezelés támogatása. A regionális és helyi kötődések elmélyítése a korszak irodalmi, művészeti, kulturális emlékeinek, emlékhelyeinek azonosításával.
- Annak felismerése, hogy a líra különböző műfajai az emberi érzelmek, erkölcsi döntések átélésének és a velük való azonosulás lehetőségét teremtik meg.
- Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése különböző korok alkotóinak művei alapján. A ritmusérzék, a belső hallás fejlesztése. Szövegértési és szövegelemző képességek fejlesztése: alakzatok, képek azonosítása, a jelentésteremtő szerep elemzése, a kompozíció meghatározó elemeinek értelmezése, az érzelmi intelligencia, az empátia fejlesztése, az érzelmi tartalmak megértése révén. Szövegelemzések, értelmezések sok szempontú megközelítésben. A szöveghű, kifejező szövegmondás fejlesztése.
- Az emberismeret, az önismeret fejlesztése: képesség a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére. Nagyepikai alkotások elolvasása, több szempontú megközelítése, feldolgozása, a narráció sajátosságainak megbeszélése, megvitatása. Az irodalmi nagy témáinak felismerése, azonosítása pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem. Az emberismeret, az önismeret fejlesztése: képesség a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére.
- A szociális képességek, az önismeret, az empátia, az erkölcsi tudatosság fejlesztése, tájékozódás erkölcsi kérdésekben, az igazság és nézőpont, a személyes és a közösségi igazság konfliktusának megértése.
- Műmegközelítési, műelemzési eljárások alkalmazása, a személyes irodalmi élmények megosztása, olvasmányválasztás önálló indoklása. Megbeszélésekben a tetszés- vagy véleménynyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáinak alkalmazása, az eltérő ízlésvételek különbözőségének megértése.
- A drámában megjelenített konfliktusok, erkölcsi választások mérlegelése és értékelése, azonosulás a műben megjelenített pozitív értékekkel, magatartásokkal.
- Drámai művek közös és önálló olvasása, befogadása, feldolgozása; a műnem jellemzőinek (pl. szerkezet, jellem, szituáció, nyelv) feltárása. Képesség drámai hősök jellemzésére,

kapcsolataik, konfliktusaik elemzésére. A tragikum/komikum mint műfajformáló minőség megértése, műbeli megjelenési formáinak felismerése. Különböző dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) az empátiás készségek fejlesztése.

- A szórakoztató irodalom, a populáris irodalom egyes alkotásainak, különféle filmes feldolgozásoknak esztétikai szempontú, kritikus értékelése.

5–6. ÉVFOLYAM MAGYAR NYELV

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Magyar nyelv

5. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A kommunikáció alapjai	6
2.	Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	8
3.	Allandósult szókapcsolatok	5
4.	A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	20
5.	Hangalak és jelentés	10
6.	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7

7.	Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
8,	Ismétlés, rendszerezés	14
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: A kommunikáció alapjai		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A jelek világa	A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása	természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek
A kommunikáció fogalma, tényezői	A kommunikáció tényezőinek megismerése A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése	feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet
A kommunikáció nem nyelvi jelei	A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben	arcjáték, gesztusok, testhelyzet
A kommunikációs kapcsolat	A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése	külső megjelenés, térköz, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés
A beszélgetés	Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése	hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

Témakör: Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan		
Órakeret: 8 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hang és betű, az ábécé	A helyzetnek megfelelő, pontos helyesírás iránti igény kialakítása, a helyesírást segítő segédeszközök (helyesírási szabályzat, szótár stb.) önálló használatának fejlesztése.	hang és betű, ábécé
Betűrend, elválasztás	A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal.	hang és betű, ábécé, elválasztás
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve	<p>Az alapvető helyesírási szabályok megismerése</p> <p>A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban</p> <p>Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.</p> <p>Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.</p>	helyesírási alapelv-kieltés elve, határozóragok megfelelő használata, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve	<p>Az alapvető helyesírási szabályok megismerése</p> <p>A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban</p> <p>Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.</p> <p>Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.</p>	helyesírási alapelv-szóelemzés elve, határozóragok megfelelő használata, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás

<p>Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve</p>	<p>Az alapvető helyesírási szabályok megismerése</p> <p>A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban</p> <p>Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.</p> <p>Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.</p>	<p>helyesírási alapelv-hagyomány elve, határozóragok megfelelő használata, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás</p>
<p>Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve</p>	<p>Az alapvető helyesírási szabályok megismerése. A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban</p> <p>Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.</p> <p>Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.</p>	<p>helyesírási alapelv-egyszerűsítés elve, határozóragok megfelelő használata, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás</p>
<p>Témakör: Állandósult szókapcsolatok</p>		
<p>Órakeret: 5 óra</p>		
<p>Témák</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Szólások</p>	<p>A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása</p>	<p>szólás, állandósult szókapcsolat</p>
<p>Szóláshasonlatok</p>	<p>Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése</p>	<p>szóláshasonlat</p>
<p>Közmondások</p>	<p>Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése</p>	<p>közmondás</p>
<p>Szállóigék</p>	<p>Az állandósult szókapcsolatok, szólások,</p>	<p>szállóige</p>

	közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése	
Köznyelvi metaforák	A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal	köznyelvi metaforák
Témakör: A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek		
Órakeret: 20 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hangképzés, fonéma	A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése	beszédhang, fonéma
A magánhangzók csoportosítása	A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai	magánhangzó
Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés	A nyelvi elemzőképesség fejlesztése A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban	magánhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek
Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés	A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése	mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek
A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel, a rag	A szavak szerkezetének felismerése A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is	szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

Témakör: Hangalak és jelentés		
Órakeret: 10 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Egyjelentésű szavak	<p>Az egyjelentésű szavak jelentése, felismerése</p> <p>A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése</p> <p>Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében</p>	egyjelentésű szavak
Többjelentésű szavak	<p>A többjelentésű szavak jelentése, felismerése</p> <p>A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése</p> <p>Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében</p>	többjelentésű szavak
Azonos alakú szavak	<p>Az azonos alakú szavak jelentése, felismerése</p> <p>A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése</p> <p>Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében</p>	azonos alakú szavak
Rokon értelmű szavak	<p>A rokon értelmű szavak jelentése, felismerése</p> <p>A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése</p> <p>Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében</p>	rokon értelmű szavak
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak	<p>Az ellentétes és hasonló alakú szavak jelentése, felismerése</p> <p>A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése</p>	ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak

	Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében	
Hangutánzó, hangulatfestő szavak	A hangutánzó- és hangulatfestő szavak jelentése, felismerése A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében	hangutánzó és hangulatfestő szavak, jelentésmező
Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban		
Órakeret: 7 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	Feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat jellemzőinek felismerése, alkalmazása	feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat
A leírás	Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése	leírás
Az elbeszélés	Különbéle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése	elbeszélés
A párbeszéd	Reflektálás a szöveg tartalmára A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése	párbeszéd
A levél (hagyományos, elektronikus)	A hagyományos és elektronikus levél jellemzőinek felismerése, alkalmazása Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő	levél, elektronikus levél

	alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	
A plakát, a meghívó	A plakát, meghívó jellemzőinek felismerése, alkalmazása Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	plakát, meghívó
A jellemzés	Olvasási stratégiák alkalmazása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése A kreatív írás gyakorlása	jellemzés
Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei		
Órakeret: 2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken Az információ-keresés, – gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása	könyvtár, katalógus, digitális adattárak
Sajtótermékek jellemző jegyei	Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése	sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés

6. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A kommunikáció	4
2.	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6
3.	Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46
4.	Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
5.	Ismétlés, rendszerezés	14
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: A kommunikáció alapjai		
Órakeret: 4 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A jelek világa	A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása	természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek
A kommunikáció fogalma, tényezői	A kommunikáció tényezőinek megismerése A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése	feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet
A kommunikáció nem nyelvi jelei	A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben	arcjáték, gesztusok, testhelyzet
A kommunikációs kapcsolat	A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése	külső megjelenés, térköz, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés
A beszélgetés	Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése	hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	Feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat jellemzőinek felismerése, alkalmazása	feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat
A leírás	Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése	leírás
Az elbeszélés	Különbéféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése	elbeszélés
A párbeszéd	Reflektálás a szöveg tartalmára A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése	párbeszéd
A levél (hagyományos, elektronikus)	A hagyományos és elektronikus levél jellemzőinek felismerése, alkalmazása Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	levél, elektronikus levél
A plakát, a meghívó	A plakát, meghívó jellemzőinek felismerése, alkalmazása Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	plakát, meghívó
A jellemzés	Olvasási stratégiák alkalmazása	jellemzés

	A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése A kreatív írás gyakorlása	
Témakör: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók		
Órakeret: 46 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szóelemek, szófajok	A szófajok felismerése és helyes leírása a mondatban és a szövegben	szó, szóelem,
Az ige fogalma	Helyesírási készség fejlesztése	az ige fogalma, jelentése
Az igeidők	Kulturált nyelvhasználat kialakítása. Összefüggéskezelő, ismeretszerző képesség fejlesztése	igeidők, igeidők jelei
Az igemódok	Kulturált nyelvhasználat kialakítása. Összefüggéskezelő, ismeretszerző képesség fejlesztése	igemódok, módjelek
Az ige ragozása	Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.	alanyi és tárgyas ragozás, igei személyragok
A leggyakoribb igeképzők	Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.	szóelemek, képzők fogalma, fajtái
Az igeik helyesírása	Helyesírási készség fejlesztése	igeik
A határozószó	Metanyelvi szöveg értelmezése. Az önkifejezéshez szükséges nyelvi képességek fejlesztése.	határozószó
A főnév	Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár,	főnév, köznév, tulajdonnév

	szabályzat és helyesírási portálok önálló használata	
Személynevek és helyesírásuk	Helyesírási készség fejlesztése	személynevek
A földrajzi nevek és helyesírásuk	Helyesírási készség fejlesztése	földrajzi nevek
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	Helyesírási készség fejlesztése	állatnevek, csillagnevek, márkanevek
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	Helyesírási készség fejlesztése	intézménynevek, címek, díjak
A melléknév		melléknév
A melléknevek helyesírása	Helyesírási készség fejlesztése	melléknév
A számnév		számnév, határozott és határozatlan számnév
A számnév helyesírása	Helyesírási készség fejlesztése	tőzszámnév, sorszámnév, törtszámnév
A névmások A személyes és birtokos névmás	A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben	névmás, személyes és birtokos névmás
A kölcsönös és visszaható névmás	A verbális és nem verbális komplexitás kezelésére való képesség.	kölcsönös és visszaható névmás
A mutató és kérdő névmás	A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése	mutató és kérdő névmás
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	A nyelvi elemzőkészség kialakítása	vonatkozó, határozatlan és általános névmás
Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	Helyesírás, szövegértés, szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség fejlesztése	igenevek, főnévi igenév, melléknévi igenév, határozói igenév
Viszonyzó, mondatszók	Helyes nyelvhasználat fejlesztése	viszonyzó, mondatszók

Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei		
Órakeret: 2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken Az információ-keresés, – gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása	könyvtár, katalógus, digitális adattárak
Sajtótermékek jellemző jegyei	Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése	sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés
Tanulási eredmény a két évfolyamos ciklus végén:		
<ul style="list-style-type: none"> – A kommunikációs helyzetnek megfelelő helyes beszédlegzés, hangképzés, hangsúlyozás, tempó és szünettartás kialakulásának segítése: pl. beszédgyakorlatokkal, dramatikus játékkal, hangos szövegmondással. – Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkottatására. A kifejező kommunikáció, a megfelelő szókincs alkalmaztatása személyek jellemzésekor. A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a konfliktusok kezelése képességének fejlesztése. – A kiejtés, a szöveg és a nem nyelvi jelek közötti összhang kialakulásának fejlesztése. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításán keresztül a nemzeti identitás erősítése. – Kommunikációs (illem) szabályok tudatosítása. – A hallásértés fejlesztése (pl. dramatikus játékkal, szövegmondással, interaktív olvasásértéssel). – Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) alkalmazása főleg a szófajtnyi ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. – A tulajdonnév értelemtükrözőtető helyesírási alapjainak megismerése. – A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal. – Metanyelvi szöveg értelmezése. Szólások, közmondások, szállóigék, köznyelvi metaforák használata a kommunikáció során. Hibás szólások, közmondások javítása. Képekről történő szólások, közmondások felismerése. Másolás, emlékezetből írás. – A magyar hangrendszer jellemezőinek tapasztalati úton történő megismerése. A hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata. – A beszédhangok hasonlóságainak és különbségeinek felfedezése, a képzési módok megfigyelése. – A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik: <ul style="list-style-type: none"> – magánhangzók, mássalhangzók; – magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú; – mássalhangzók: zöngés, zöngétlen. 		

- Néhány, a magyar nyelvre jellemző hangkapcsolódási szabályszerűség: megfigyelésük kiejtésben, a beszédben és az írásban. A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés. A saját nyelvváltozattól ismert hangok eltérései a sztenderd változattól.
- A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv hangtani szerkezetével.
- A szavak szerkezetének megfigyeltetése, a főbb szóelemek funkcióinak tapasztalati úton történő fölfedeztetése. Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.
- Szókincsbővítés, annak felismerése, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni.
- Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. A szavak jelentése és hangalakja közötti összefüggés megfigyelése.
- Az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése, javítása. Az önálló és a tanári segítséggel történő anyaggyűjtés módjainak fejlesztése.
- Az ismert fogalmazási műfajokban történő változatos, kreatív szövegalkotás támogatása.
- A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.
- Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata.
- Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, párbeszéd, leírás, levél.
- Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, SMS.
- Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségi szintű használata. A hagyományos és új információs eszközökön alakuló könyvtári szolgáltatások megismerése. A korosztálynak készült tájékoztató források biztos használata. A tanulmányi problémának megfelelő források kiválasztása.
- A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak áttekintése, szövegbeli és kommunikációs szerepük megfigyelése, alkalmazásuk a kommunikációban.
- A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyelése, főbb jellemzőinek megnevezése.
- Az alapszófajok típusai, szerkezetük, szerepük a szövegalkotásban.
- Az ige szerkezete, az igekötők szerepe az ige folyamatosságának, az irányultságának kifejezésében; az ige aktualitása.
- A főnevek kategóriái, a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, szerkezete.
- A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban.
- A tanult alapszófajok leggyakoribb képzőinek megismerése, szóalkotási gyakorlatok.
- A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv szótani szerkezetével.

7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejezni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

Magyar nyelv**7. évfolyam**

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5
2.	Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet	25
3.	Szövegértés, szövegalkotás	6
4.	Helyesírás	6
5.	Készüljünk a felvételire!	12
6.	Könyvtárhasználat	4
7.	Ismétlés, rendszerezés	14
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése**Órakeret: 5 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Kommunikáció szóban és írásban	A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben A szövegértési készség fejlesztése A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása	kommunikáció nyelvi és nem nyelvi jelei
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása	köszöntő
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása	hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

Vita és érvelés	Vita- és érvelési kultúra elsajátítása Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése	vélemény, vita, érv, cáfolat
Kommunikációs zavar	A kommunikációs zavar felismerése, javítása	kommunikációs zavar
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése	tömegkommunikáció
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése	reklám, hirdetés, apróhirdetés

Témakör: Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet

Órakeret: 25 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása	A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése A nyelv változásainak megfigyelése A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben	mondat, mondatfajták, a mondat csoportosítása
Az állítmány	A mondatrészek megtanulása	állítmány
Az alany	A mondatrészek megtanulása	alany
A tárgy	A mondatrészek megtanulása	tárgy
Határozók Hely-, idő-, állapot- és módhatározó	A mondatrészek megtanulása	helyhatározó, időhatározó, állapothatározó, módhatározó
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó	A mondatrészek megtanulása	Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó
A jelzők Minőség- mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)	A mondatrészek megtanulása	A jelzők ,Minőség-,mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)

A mellé- és alárendelő szó szerkezet	A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése	mellé- és alárendelő szó szerkezet
Az egyszerű mondat szerkezete	Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése	tagolt-, tagolatlan-, teljes-, hiányos, bő-, tömondat
Az egyszerű mondat helyesírása	Az egyszerű mondat központosítása A helyesírási készség fejlesztése	egyszerű mondat
Szóképzés	A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete	szóképzés, szóalkotás, egyszerű és összetett szó
Alárendelő szóösszetételek	A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismeret Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése	alárendelő szóösszetételek: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős
Mellérendelő szóösszetételek	A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése	mellérendelő szóösszetételek: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető

Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szövegértési, szövegfeldolgozási stratégiák alkalmazása különböző típusú szövegekben	A kifejező szövegtolmácsolás képességének fejlesztése. A tanulási képesség fejlesztése: adatkeresési technikák, információkezelési módok megismertetése, gyakorlati alkalmazása nyomtatott és elektronikus szövegekben.	intenzív és extenzív olvasás
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei	Tanulási képesség fejlesztése	a szöveg szerkezeti egységei
Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői	Különbéle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése	elbeszélés, leírás, jellemzés
Az érv és a cáfolat	Különbéle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése	érv, cáfolat
Témakör: Helyesírás		
Órakeret: 6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az írásjelek, a szöveg központozásának legfontosabb szabályai egyszerű mondatok esetében.	Nyelvi tudatosság fejlesztése	központozás, írásjelek: vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont
Határozóragok helyesírása.	Helyesírási képesség fejlesztése	határozóragok
A helyesírási típushibák javítása.	Helyesírási képesség fejlesztése	típushibák
A helyesírási táblázatok és ábrák értelmezése a magyar	Nyelvi tudatosság fejlesztése	táblázatok, ábrák

helyesírás megfelelő sorrendjében.	fejezeteinek		
Témakör: Készüljünk a felvételig!			
Orakeret: 12 óra			
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek		
Felvételi előkészítés	<p>A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban</p> <p>A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben</p> <p>A szókincs fejlesztése</p> <p>Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése</p> <p>A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése</p> <p>Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása</p> <p>Reflektálás a szöveg tartalmára</p> <p>A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása</p> <p>A hagyományos és a digitális írás fejlesztése</p> <p>Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése</p> <p>A mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása</p> <p>Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átismétlése</p>		

Témakör: Könyvtárhasználat		
Órakeret: 4 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Könyvtári ismeretek	A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

8. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5
2.	A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal	15
3.	Készüljünk a felvételire!	12
4.	Összetett mondat a szövegben	18
5.	Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan	12
	Ismétlés, rendszerezés	10
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése		
Órakeret: 5 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Kommunikáció szóban és írásban	A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben A szövegértési készség fejlesztése A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése	kommunikáció nyelvi és nem nyelvi jelei

	Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása	
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása	köszöntő
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása	hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd
Vita és érvelés	Vita- és érvelési kultúra elsajátítása Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése	vélemény, vita, érv, cáfolat
Kommunikációs zavar	A kommunikációs zavar felismerése, javítása	kommunikációs zavar
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése	tömegkommunikáció
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése	reklám, hirdetés, apróhirdetés

Témakör: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok - játékos feladatokkal

Órakeret: 15 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A köznyelv és csoportnyelvek	Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)	irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv
Nyelvjárások	A nyelvek megjelenési formáinak ismerete	

	<p>A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése</p> <p>A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése</p> <p>A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása</p>	
Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szőrövidülések	Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása	
Témakör: Készüljünk a felvételigre!		
Órakeret: 12 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Felvételi előkészítés	<p>A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban</p> <p>A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben</p> <p>A szókincs fejlesztése</p> <p>Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése</p> <p>A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése</p> <p>Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása</p> <p>Reflektálás a szöveg tartalmára</p> <p>A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása</p> <p>A hagyományos és a digitális írás fejlesztése</p> <p>Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése</p>	az eddig tanult fogalmak átismétlése

	<p>A mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása</p> <p>Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése</p>	
Témakör: Összetett mondat a szövegben		
Órakeret: 18 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A mellérendelő összetett mondat	<p>Az összetett mondatok típusainak megismerése</p> <p>Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése</p>	<p>összetett mondat, mellérendelés, alárendelés, logikai viszonyok, összetett mondat, idézet, idézés</p>
Az alárendelő összetett mondatok	<p>Az összetett mondatok típusainak megismerése</p> <p>Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése</p>	
A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat	Az összetett mondatok típusainak megismerése	
Az összetett mondat helyesírása	A központozás megtanulása az összetett mondatban	
Az idézés	Az idézés szabályainak elsajátítása	
Témakör: Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan		
Órakeret: 12 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint	a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben	<p>jövevényszavak, nyelvrokonság, rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás</p>
Nyelvünk eredete, rokonsága	a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése	

Nyelvtörténet, nyelvemlékek	a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből	
Nyelvújítás	a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése	

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás.
- A különféle mindennapi megnyilatkozások dekódolása.
- Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal.
- Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.
- A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.
- Helyesejtési gyakorlatok a mindennapi kommunikáció során.
- Párbeszédok pragmatikai értelmezése párbeszédok során.
- A vitakultúra fejlesztése: felszólalás, hozzászólás.
- A kommunikációs zavarok kiküszöbölése.
- A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete; a mondatfajták szövegszervező ereje.
- Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.
- A szószerkezetek és a mondatok megalkotásában szerepet játszó viszonyzó és mondatszók.
- A szószerkezet típusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk.
- Az egyszerű mondatok elemzésének algoritmusa.
- A fő mondatrészek szerepének és mondatbeli viszonyainak, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőinek tanulmányozása.
- Egyeztetési hibák felismerése és javítása.
- A bővítmények szerepe, funkciója és fajtái.
- A tárgy, a tárgyas szintagmák felismerése.
- A tárgy fajtája és az igeragozás közötti összefüggés felfedezése, megértése és alkalmazása.
- Elemzési technika elsajátítása.
- Határozók, határozós szintagmák felismerése.
- A határozószók mondatrészi szerepe.
- Metanyelvi szöveg értelmezése, táblázat- és ábraértelmezés.
- A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.
- A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.
- A különféle szövegfeldolgozási módok (szó szerinti, kritikai, kreatív olvasás) használata nyomtatott, folyamatos és nem folyamatos szövegeken.
- Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.
- Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.

- Nyomtatott szótár használata.
- Olvasási és szövegértési technikák elsajátítása.
- Tételmondatok és kulcsszavak alapján jegyzet készítése.
- Alapvető helyesírási szabályok ismerete, alkalmazásuk a szövegalkotás folyamatában; önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal.
- Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségi szintű használata. A hagyományos és új információs eszközökön alakuló könyvtári szolgáltatások megismerése. A korosztálynak készült tájékoztató források biztos használata. A tanulmányi problémának megfelelő források kiválasztása.
- A szóösszetételek típusai, jelentésük változása, helyesírási szabályai. A szóösszetétel, a szóképzés és a jelentés összefüggésének elemzése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben; szógyűjtés játékos szóalkotás-képzéssel, összetétellel.
- Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése.
- Az egyszerű és összetett mondatok megkülönböztetése.
- Az alárendelő és mellérendelő összetett mondatok megismerése.
- A tagmondatok közötti tartalmi-logikai és/vagy grammatikai viszony felismerése.
- Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.
- A helyesírás értelemtükröző szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban.
- Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.
- A párbeszéd és az idézetek (egyenes, szabad függő, függő) írásmódja.
- Összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai.
- Az idézéssel kapcsolatos helyesírási szabálypontok értelmezése.
- A mellérendelő szóösszetételek mozgószabályainak értelmezése, gyakorlati alkalmazása.
- A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző régi és mai szövegeken. A nyelvi változás bizonyítékainak értelmezése különböző korokból származó írott szövegeken és irodalmi példákon.
- Nyelvhasználatunk, a környezetünkben lévő nyelvváltozatok néhány jellemzőjének megfigyelése, megnevezése.
- A szókincs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése, összehasonlítása.
- A magyar nyelv eredete, anyanyelvünk helye a nyelvek között. Nyelvünk agglutináló (ragasztó) jellegének bizonyítékai példákkal.

Helyi tanterv

Matematika 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az alapfokú képzés első – a matematikai alapkészségek kialakítását legfőbb célként megjelölő – nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből indulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésén alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, s kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye, valamint felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját.

A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözni kell egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége.

A kombinatív képességek területén a lehetőségek strukturált felsorolásából fokozatosan kialakulnak a rendszerezést segítő konkrét eszközök, stratégiák alkalmazásának készségei.

Felső tagozaton az ismert számok köre bővül a törtekkel és a negatív számokkal úgy, hogy a tanuló ezekkel műveleteket tud végezni. A tanulás-tanítás egyik lényeges elvárása, hogy a különböző, szöveggel, számokkal megadott matematikai szituációk képi, majd szimbolikus modelljeinek bevezetése fokozatos legyen. A tanuló a megismert szimbólumokkal egyszerű műveleteket végez, ismeri ezek tulajdonságait.

Az 5–8. évfolyamon a természettudományi, a digitális technológiai és a gazdasági ismeretek tanulási-tanítási tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását.

Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja.

A tanuló a közös munkában tevékenyen részt vesz. Eseti feladatokban és projekteknél mások véleményét elfogadja, és ha különbözik a véleményük, igyekszik érvekkel meggyőzni társait. Az új fogalmak, magasabb szintű absztrakciót igénylő tudástartalmak bevezetésekor az egyéni adottságokhoz, ismeretekhez alkalmazkodó differenciálás biztosítja a megfelelő tempójú haladást annak a tanulónak, akinél ezek a lépések hosszabb időt, több szemléltetést igényelnek. Ezzel a lassabban haladó tanuló sem veszíti el érdeklődését és reményét a matematika megértése iránt.

A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép, illetve más IKT-eszközök biztonságos alkalmazása mellett a tanuló megismerkedik olyan matematikai szoftverekkel, amelyek a matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ellenőrzés és az értékelés csak a tanult ismeretek alkalmazására terjed ki.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának képességét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétel, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanuláshoz szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének képességét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszer.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozhat olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanuláson keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül

történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, kezdeményező-készség, másokkal való együttműködés készsége).

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyam tanulás módszertani szempontból átmenetet képez az alsó tagozat játékos, tevékenykedtető, felfedeztető módszerei és a matematika elméleti ismereteinek befogadását jelentő tanulási módszerek között. Továbbra is fontos szerepet játszik a szemléltetés, az eszközök használata. Elvárható a szerzett tapasztalatok értelmezése, rendszerezése, néhány területen az általánosítás lehetőségének felfedezése és megfogalmazása. A kezdeti, saját szavakkal történő megfogalmazásokat fokozatosan felváltja a matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések használata. Gyakorlati helyzetekben megjelenik a szakmai vita és az érvelés igénye.

Az 5–6. évfolyamon tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: *Halmazok; Matematikai logika, kombinatorika; Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek; Alapműveletek természetes számokkal; Egész számok, alapműveletek egész számokkal; Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok; Alapműveletek közönséges törtekkel; Alapműveletek tizedes törtekkel; Arányosság, százalékszámítás; Egyszerű szöveges feladatok; A függvény fogalmának előkészítése; Sorozatok; Mérés és mértékegységek; Síkbeli alakzatok; Transzformációk, szerkesztések; Térgometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás.* A témák egy része nemcsak az aktuális terület megalapozását jelenti a megadott óraszámokban, hanem megjelenik más fejezetekben is, az eszközrendszer folyamatos gyarapodását biztosítva. Bővül a szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása során alkalmazható modellek köre is.

A szemléltetést és a megértést a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

A felső tagozaton az eddig megszerzett tudást és kompetenciákat kell elmélyíteni és kiterjeszteni. A mindennapi élet problémamegoldásához szükséges képességek és ismeretek elsajátítása mellett legalább ugyanilyen fontos, hogy a matematikatanulás szolgálja egy jól működő gondolkodásmódot, egy tanulási stratégiát, ítélőképességet, megértést és sok általánosabb pozitív emberi tulajdonság formálását is.

Fontos feladat a tanulás tanítása, az elsajátítás képességének (emlékezet, figyelem, koncentráció, lényegkiemelés stb.) fejlesztése. Meg kell ismertetni a matematika bevált tanulási módszereit.

A matematikai gondolkodásmódot fel kell használni a problémamegoldások során. Ehhez szükséges megfelelő szemléltető ábrákat, diagramokat, grafikonokat készíteni, ilyeneket értelmezni, elemezni és felhasználni; halmazokat jellemezni, szabályszerűségeket észrevenni, általánosító sejtéseket, állításokat megfogalmazni.

Az érvelés, a cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció fejlesztése folyamatos feladatunk. Ehhez szükséges másokkal problémamegoldásban együttműködni, gondolatainkat, a megismert fogalmakat rendszerezni. A modellalkotás fontos eszköz, amely segítséget nyújt a problémák megoldásában. Fontos, hogy a tanulók a modellalkotásaik során a megértett és megtanult

fogalmakat és eljárásokat fel tudják használni, és a modellekbe szervesen be tudják építeni. Szükséges, hogy problémahelyzetet leíró szöveg alapján a probléma lényegét felismerjék, majd annak megfelelő, a probléma megoldását elősegítő modelleket alkossanak. Fokozatosan fejleszteni kell a matematikai szaknyelv és jelölésrendszer használatát, alkalmazását.

Ebben a két évfolyamban sajátítják el egyszerű szöveges feladatok megoldásának néhány stratégiáját: a hétköznapi és gyakorlati problémák megértését és megjelenítését matematikai alakban, az eredmény becslését és ellenőrzését. Tájékozódnak síkban és térben, ismerik az egyszerű síkbeli és térbeli alakzatokat. Tudják a tanult mértékegységeket átváltani. Készség szinten számolnak egész számokkal, és gyakorlottak a racionális számokkal való műveletek végzésében.

Az egyes tematikus egységekre javasolt óraszámokat a táblázatok tartalmazzák. Ezen kívül számonkérésre, ismétlésre 16 óra van tervezve.

Az 5 – 6. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszám: 272 óra. +16 óra ismétlésre, számonkérésre fordítható.

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Javasolt óraszám	5. évfolyam	6. évfolyam
1.	Halmazok	10	5	5
2.	Matematikai logika, kombinatorika	10	5	5
3.	Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	20	11	9
4.	Alapműveletek természetes számokkal	16	8	8
5.	Egész számok; alapműveletek egész számokkal	18	11	7
6.	Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	18	10	8
7.	Alapműveletek közönséges törtekkel	18	10	8
8.	Alapműveletek tizedes törtekkel	14	8	6
9.	Arányosság, százalékszámítás	20	6	14
10.	Egyszerű szöveges feladatok	20	6	14
11.	A függvény fogalmának előkészítése	10	5	5
12.	Sorozatok	8	4	4
13.	Mérés és mértékegységek	16	10	6
14.	Síkbeli alakzatok	18	9	9
15.	Transzformációk, szerkesztések	20	10	10
16.	Térgeometria	16	8	8
17.	Leíró statisztika	10	5	5
18.	Valószínűség-számítás	10	5	5
	Ismétlés, számonkérés	16	8	8
	Összes óraszám:	288	144	144

5. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Halmazok	5
2.	Matematikai logika, kombinatorika	5
3.	Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	11
4.	Alapműveletek természetes számokkal	8
5.	Egész számok; alapműveletek egész számokkal	11
6.	Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	10
7.	Alapműveletek közönséges törtekkel	10
8.	Alapműveletek tizedes törtekkel	8
9.	Arányosság	6
10.	Egyszerű szöveges feladatok	6
11.	A függvény fogalmának előkészítése	5
12.	Sorozatok	4
13.	Mérés és mértékegységek	10
14.	Síkbeli alakzatok	9
15.	Transzformációk, szerkesztések	10
16.	Térgeometria	8
17.	Leíró statisztika	5
18.	Valószínűség-számítás	5
	Ismétlés, számonkérés	8
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Halmazok	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A kombinatorikus gondolkodás, a célirányos figyelem kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint.</p> <p>Halmazábra készítése.</p> <p>Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.</p> <p>Számhalmazok szemléltetése számegeyenesen.</p>	<p>Halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, egyesítés, közös rész, számegeyenes.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint, például csoport tagjai közül a szemüvegesek és a barna hajúak – Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak...) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése – Játék logikai készlettel 	
Témakör: Matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása.</p> <p>Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása.</p> <p>Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással.</p> <p>A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata.</p> <p>Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok.</p> <p>Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal.</p> <p>Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása.</p> <p>Az összes eset előállítása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás.</p>	<p>„igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz.</p>

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – „Bíróági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat – „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis – Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére – „Rontó” játék: egy kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása és így tovább – „Einstein-fejtörő” típusú játék: a szereplőkre vonatkozó állítások alapján személyek és tulajdonságok párosítása – Konkrét tárgyakkal, készletek elemeivel, geometriai alkotásokkal az adott feltételeknek megfelelő összes lehetőség kirakása és rendszerezése – Adott ágrajz alapján feladat készítése és „feladatküldés” csoportmunkában 	
Témakör: Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	
Orakeret: 11 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző alapú számrendszerekben csoportosítást, leltározást, helyiérték-táblázatba rögzítést tartalmazó feladatokon keresztül.</p> <p>Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében.</p> <p>Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M.</p>	<p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó.</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Vásárlás „fabatkával”, például tízes számrendszerbeli számokkal árazott termékek vásárlása a virtuális boltban 1, 3, 9, 27, ... címletű játékpénz felhasználásával úgy, hogy minél kevesebb érmét használjunk fel; leltárkészítés a felhasznált címletekről – Játék a „tökéletes pénztárgéppel” 10 000-nél nagyobb számokkal: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát. Mit tettem a fiókba, és mit ír ki a gép? – Páros munkában arab számok átírása római számokra és viszont; memóriajáték 	
Témakör: Alapműveletek természetes számokkal	
Orakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása.</p> <p>Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban.</p> <p>Írásbeli osztás algoritmus a kétjegyű természetes számmal.</p>	<p>Összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, osztandó, osztó, hányados, maradék, kerekítés, becslés, ellenőrzés.</p>

<p>Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése.</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén.</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása.</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás gyakorlása „intelligens puff” játékkal – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével – „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz: a műveletekben szereplő számokhoz számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból – „Nem hiszem” páros játék: egyik játékos állításokat fogalmaz meg, a másik játékos dönt ennek igazságáról; például: két liter tej belefér egy 1 dm élű kocka alakú edénybe; a játékot az a tanuló nyeri, aki eltalálja az állítás igazságértékét 	
<p>Témakör: Egész számok; alpműveletek egész számokkal</p>	
<p>Orakeret: 11 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypon alatti hőmérséklet.</p> <p>Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása.</p> <p>Alpműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során.</p> <p>Alpműveletek elvégzése az egész számok körében.</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása.</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.</p>	<p>Ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés.</p>

Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés.	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vagyoni helyzet megállapítása játékpénzzel és adósságcédulákkal – Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen – Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket – Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például (–10)-től (+10)-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét – Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal – Az előírt művelet szemléltetése a számegyenesen való lépegetéssel, például „Hol van a kisautó, ha ... ?” – Gazdálkodj okosan! játék rövidített formája kevés, kis címletű készpénzzel úgy, hogy a játékos kénytelen legyen kölcsönt felvenni; szerencsekártya használata negatív szám kivonásának modellezésére: a bank elengedi 2 Ft adósságot; ha nincs adósságod, vedd fel kölcsönt – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása – Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása 	
Témakör: Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása.</p> <p>Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés.</p> <p>Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése.</p> <p>Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén.</p> <p>Számok ábrázolása számegyenesen.</p>	<p>Közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kör (torta, pizza) és téglalap (tábla csokoládé) egyenlő részekre darabolása, adott törtnek megfelelő rész színezése; színezett részhez törtszám megfeleltetése Törtek szemléltetése papírhajtogatással, színes rúd modellel Adott törtrészek ábrázolása tányérmodellel (2 különböző színű papírtányért egy sugár mentén bevágva összecsisztatunk; az egyik tányéron például 12 egyenlő részt jelző beosztások vannak) 	

<ul style="list-style-type: none"> – Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása Egyenlő és különböző törtek előállítás, összehasonlítása: játék az makaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtrészek különböző alakjaival – Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken 	
Témakör: Alapműveletek közönséges törtekkel	
Orakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján.</p> <p>Alapműveletek elvégzése a közönséges törtek körében.</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása.</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése.</p>	<p>Közönséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés.</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Kör- és téglalapmodell, tányérmodell, színes rúd modell alkalmazása alapműveletek értelmezésére „21-ezés” dominókkal: minden csoport kap egy kupac lefordított dominót; sorban húzunk, bármikor megállhatunk; a húzott dominót tetszőlegesen fordíthatjuk, egyik oldala a tört számlálója, másik a nevezője; a húzott és megfelelően fordított törteket összeadjuk; akinek az összege 2-nél több, kiesik; az győz, aki legjobban megközelíti a 2-t – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása 	
Témakör: Alapműveletek tizedes törtekkel	
Orakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Számolási készség fejlesztése.</p> <p>Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban.</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása.</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.</p>	<p>Tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes véges és végtelen szakaszos tizedes tört, kerekítés.</p>

<p>A műveletfogalom mélyítése. A számolási készség fejlesztése gyakorlati feladatokon keresztül.</p> <p>Fegyelmettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése.</p> <p>Algoritmikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Egyszerű feladatok esetén a műveleti sorrend helyes alkalmazási módjának felismerése, alkalmazása. Az egyértelműség és a következetesség fontossága.</p> <p>Az ellenőrzési és becslési igény fejlesztése.</p> <p>A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal: természetes szám, racionális szám, pontos szám és közelítő szám.</p> <p>Gyakorlati mérések, mértékegység-átváltások helyes elvégzésének. fejlesztése (pl. napirend, vásárlás).</p> <p>Az arányosság felismerése mennyiség és mérőszám kapcsolata alapján.</p> <p>Kreatív gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Mennyiségi következtetés, becslési készség fejlesztése.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása – „Nem hiszem” páros játék tizedes törtekkel 	
Témakör: Arányosság	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A következtetési képesség fejlesztése.</p> <p>Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése.</p> <p>Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete.</p>	<p>Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei.</p>

<p>Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján.</p> <p>Annak megfigyeltetése, hogy az egyik mennyiség változása milyen változást eredményez a hozzá tartozó mennyiségnél.</p> <p>Arányérzék fejlesztése, a valóságos viszonyok becslése települések térképe alapján.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén – Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő mérése különböző alkalmi (például a ceruza hossza), objektív (például színes rúd) és szabványmértékegységekkel <p>Annak megtapasztalása, hogy adott egységgel mérve a kisebb mennyiséghez kevesebb, a nagyobb mennyiséghez több egység szükséges</p> <p>A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén</p>	
Témakör: Egyszerű szöveges feladatok	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szövegértés fejlesztése. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó és a mindennapi élet köréből vett szövegek feldolgozása.</p> <p>Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, gondolatmenet tagolása.</p> <p>Emlékezés elmondott, elolvasott történetekre, emlékeztetést segítő ábrák, vázlatok, rajzok készítése, visszaolvasása.</p> <p>Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással.</p> <p>A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással.</p> <p>A megoldás ellenőrzése.</p>	<p>Becslés, ellenőrzés.</p>

Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletsorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal; a tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot; a tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét – Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal 	
Témakör: A függvény fogalmának előkészítése	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Megadott pont koordinátáinak leolvasása, illetve koordináták segítségével pont ábrázolása.</p> <p>Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben.</p> <p>A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása.</p> <p>A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése.</p> <p>Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból.</p> <p>Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban.</p> <p>Sorozatok adott szabály szerinti folytatása.</p>	<p>Egyenes arányosság, koordináta-rendszer, táblázat, grafikon.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny – „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk – Egyenes arányosság gyakorlati feladatainak adataiból grafikon készítése – „Nem hiszem” páros játék: különböző grafikonok közül az egyenes arányosság grafikonjának kiválasztása 	

Témakör: Sorozatok	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szabálykövetés, szabályfelismerés képességének fejlesztése.	Sorozat, számsorozat, szabály.
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése – Megkezdett ritmusgyakorlat megisméltése, tovább fűzése – Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása – „Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra 	
Témakör: Mérés és mértékegységek	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szögek fajtái.</p> <p>A terület mérése, mértékegységei.</p> <p>A téglatest felszíne, térfogata.</p> <p>Kerület meghatározása méréssel, számolással.</p> <p>A matematika és gyakorlati élet közötti kapcsolat felismerése.</p> <p>Adott alakzatok kerületének, területének meghatározása méréssel, számolással.</p>	<p>Szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, úrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei.</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Szívószál-moddellel szögtartományok kijelölése – Osztályterem adatainak becslése, mérése (hosszúság, szélesség, magasság, ablakok területe, a terem alapterülete, berendezés ösztérfogata, a teremben lévő levegő becsült térfogata...) – „Üreges testek” úrtartalmának becslése, mérése, összehasonlítása – Téglatest alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása – Téglatest „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás) 	
Témakör: Síkbeli alakzatok	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése</p> <p>Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés</p> <p>Síkidomok, sokszögek.</p>	<p>Síkidom, sokszög, belső szög, külső szög, téglalap, négyzet.</p>

Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása) – Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában – Szabálytalan alakú papírból téglalap, négyzet hajtogatása – Tangram játék 	
Témakör: Transzformációk, szerkesztések	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tanult térelemek felvétele és jelölése.</p> <p>Síkidomok, tulajdonságainak vizsgálata, közös tulajdonságok felismerése.</p> <p>Körző, vonalzó helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása.</p> <p>Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése.</p> <p>Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása.</p> <p>Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása.</p> <p>Díszítőminták szerkesztése körzővel.</p> <p>Szögmérő használata. Fogalomalkotás képességének kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Gyakorlati példák a fogalmak mélyebb megértéséhez.</p> <p>Ismerkedés testekkel, felületekkel, vonalakkal.</p> <p>Ponthalmazok. Szakaszfelező merőleges.</p>	<p>Merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az osztályterem bútorainak mozgatása, tologatása, forgatása; saját eszközök mozgatása a padon – Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása 	

Témakör: Térgeometria	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése</p> <p>Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma</p> <p>Testek építése, tulajdonságaik vizsgálata.</p> <p>Építmények készítése képek, hálók alapján.</p>	<p>Test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, háló.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása – Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok – Egyéni munkában építmények, rajzok készítése, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben 	
Témakör: Leíró statisztika	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás).</p> <p>Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint.</p> <p>Az átlag lényegének megértése. Számolási készség fejlődése.</p>	<p>Adat, diagram, átlag.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projektmunka, például iskolai büfével vagy szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos felmérés készítése (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása) 	

Témakör: Valószínűség-számítás	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek. Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése.	Valószínűségi kísérlet, biztos esemény, lehetetlen esemény.
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmével, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal – Tippelős játék eseménykártyákkal: minden kártyára mindenki odaírja a tippjét, hogy 20 kísérletből szerinte hányszor következik be; ellenőrizzük a kísérletek elvégzésével – 10 korongot feldobunk; a számegegyesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek valamelyikére jutsz 	

6. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Halmazok	5
2.	Matematikai logika, kombinatorika	5
3.	Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	9
4.	Alapműveletek természetes számokkal	8
5.	Egész számok; alapműveletek egész számokkal	7
6.	Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	8
7.	Alapműveletek közönséges törtekkel	8
8.	Alapműveletek tizedes törtekkel	6
9.	Arányosság, százalékszámítás	14
10.	Egyszerű szöveges feladatok	14
11.	A függvény fogalmának előkészítése	5
12.	Sorozatok	4
13.	Mérés és mértékegységek	6
14.	Síkbeli alakzatok	9
15.	Transzformációk, szerkesztések	10
16.	Térgeometria	8
17.	Leíró statisztika	5
18.	Valószínűség-számítás	5
	Ismétlés, számonkérés	8
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Halmazok	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Halmazok uniója, metszete.</p> <p>Részhalmaz.</p> <p>Számhalmazok szemléltetése számegyenesen.</p> <p>Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint.</p> <p>Halmazábra készítése.</p> <p>Számhalmazok szemléltetése számegyenesen.</p> <p>Részhalmazok felismerése ábráról.</p> <p>Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.</p>	<p>Halmaz, elem, részhalmaz, egyesítés, közös rész, egyesítés, számegyenes.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása adott tulajdonság/tulajdonságok szerint, például csoport tagjai közül a szemüvegesek és a barna hajúak – Egy konkrét válogatás (tárgyak, logikai készlet elemei, alakzatok, szavak...) szempontjának/szempontjainak felfedeztetése – Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése, például néhány természetes szám közül 3-mal osztva 1 maradékot adó számok kiválasztása Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra – Konkrét elemek két tulajdonság szerinti válogatása során a mindkét tulajdonsággal rendelkező elemek és a pontosan egy tulajdonsággal rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása – Játék logikai készlettel 	
Témakör: Matematikai logika, kombinatorika	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása.</p> <p>Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása.</p> <p>Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással.</p> <p>A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata.</p>	<p>„igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz.</p>

<p>Egyszerű stratégiai, logikai és pénzügyi játékok, társasjátékok.</p> <p>Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal.</p> <p>Néhány számkártyát tartalmazó készlet elemeiből adott feltételeknek megfelelő számok alkotása.</p> <p>Az összes eset előállításán</p> <p>rendszerzési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Bírósági tárgyalás” játék: a vádlók hamis állításokat fogalmaznak meg például a páros számokról, a védők csoportja pedig cáfolja azokat – „Füllentős” játék csoportban: a csoportok mondanak 3 állítást, egy hamis, kettő igaz; a többieknek ki kell találni, melyik a hamis – Az igazsághalmaz elemeit is tartalmazó, néhány elemből álló halmaz elemeinek kipróbálása a nyitott mondat igazzá tételére – „Rontó” játék: egy kiinduló halmaz elemeire igaz állítás megfogalmazása, ennek elrontása egy új elemmel, majd új igaz állítás megfogalmazása és így tovább – „Einstein-fejtörő” típusú játék: a szereplőkre vonatkozó állítások alapján személyek és tulajdonságok párosítása – Konkrét tárgyakkal, készletek elemeivel, geometriai alkotásokkal az adott feltételeknek megfelelő összes lehetőség kirakása és rendszerzése – Adott ágrajz alapján feladat készítése és „feladatküldés” csoportmunkában 	
Témakör: Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	
Órakeret: 9 óra	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Osztók, többszörösök meghatározása; két szám közös osztóinak meghatározása; közös többszörösök meghatározása.</p> <p>Az osztó, többszörös fogalmának elmélyítése.</p> <p>Két szám közös osztóinak kiválasztása az összes osztóból. A legkisebb pozitív közös többszörös megkeresése.</p> <p>2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása.</p> <p>A természetes számok csoportosítása osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint.</p>	<p>Fogalmak</p> <p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, közös osztó, többszörös, közös többszörös.</p>

Javasolt tevékenységek:

- Vásárlás „fabatkával”, például tízes számrendszerbeli számokkal árazott termékek vásárlása a virtuális boltban 1, 3, 9, 27, ... címletű játékpénz felhasználásával úgy, hogy minél kevesebb érmét használjunk fel; leltárkészítés a felhasznált címletekről
- Játék a „tökéletes pénztárgéppel” 10 000-nél nagyobb számokkal: a gép a tíz egyforma címletű pénzt kiveszi, és a következő fiókba beletesz egy tízszer akkora címletűt, majd kiírja a fiók tartalmát. Mit tettem a fiókba, és mit ír ki a gép?
- Páros munkában arab számok átírása római számokra és viszont; memóriajáték
- „Bumm” játék a közös többszörösök meghatározásához: a tanulók hangosan számlálnak, például az egyik csoport tagjai az 5 többszöröseinél tapsolnak, a másik csoport tagjai a 7 többszöröseinél dobbantanak
- Oszthatósági tulajdonságok megfigyelése 3, 4, 5, ... oldalú hasábra felcsavart számegyenes segítségével
- „Osztó-fosztó” játék: az egyik játékos elvesz egy számkártyát, a másik elveheti ennek a számnak az összes, még az asztalon lévő osztóját, ezután a második játékos választ egy számot és így tovább

Témakör: Alapműveletek természetes számokkal**Órakeret: 8 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Számkörbővítés, fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása.</p> <p>Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban.</p> <p>Írásbeli osztás algoritmusa kétjegyű természetes számmal.</p> <p>Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése.</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén.</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása.</p> <p>A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.</p> <p>Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban.</p>	<p>Osszeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés.</p>

<p>Zárójeleket tartalmazó műveletsorok átalakítása, kiszámolása a természetes számok körében.</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fejben számolás gyakorlása „intelligens puff” játékkal – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével – „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz: a műveletekben szereplő számokhoz számjegyek sorsolása dobókockával; a dobott értékek tetszőleges helyi értékre írhatók; az nyer, aki a legnagyobb, legkisebb vagy adott célszámhoz legközelebbi eredményt tudja kiszámolni a felírt számaiból – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása – Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása – „Nem hiszem” páros játék: egyik játékos állításokat fogalmaz meg, a másik játékos dönt ennek igazságáról; például: két liter tej belefér egy 1 dm élű kocka alakú edénybe; a játékot az a tanuló nyeri, aki eltalálja az állítás igazságértékét 	
Témakör: Egész számok; alpműveletek egész számokkal	
Orakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egész számok összeadása, kivonás.</p> <p>Egész számok szorzása, osztása egészszámmal.</p> <p>Kézpénz, adósság fogalmának továbbfejlesztése.</p> <p>Mélységek és magasságok értelmezése matematikai szemlélettel.</p>	<p>Ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vagyoni helyzet megállapítása játékpénzzel és adósságcédulákkal – Hőmérséklet-változás követése hőmérőmodellen – Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket – Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például (–10)-től (+10)-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét 	

- Az előírt művelet szemléltetése játékpénzzel és adósságcédulákkal
- Az előírt művelet szemléltetése a számegyenesen való lépegetéssel, például „Hol van a kisautó, ha ... ?”
- Gazdálkodj okosan! játék rövidített formája kevés, kis címletű készpénzzel úgy, hogy a játékos kénytelen legyen kölcsönt felvenni; szerencsekártya használata negatív szám kivonásának modellezésére: a bank elengedi 2 Ft adósságodat; ha nincs adósságod, vegyél fel kölcsönt
- A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása
- Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása
- Adott szöveges feladathoz megfelelő műveletsor megalkotása
- Adott műveletsorhoz szöveges feladat írása
- „Nem hiszem” páros játék előjeles mennyiségekkel

Témakör: Közöséses törtek, tizedes törtek, racionális számok

Órakeret: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Törtrészek ábrázolása, törtrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása.</p> <p>Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés.</p> <p>Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése.</p> <p>Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén.</p> <p>Számok ábrázolása számegyenesen.</p>	<p>Közöséses tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes.</p>

Javasolt tevékenységek:

- Kör (torta, pizza) és téglalap (tábla csokoládé) egyenlő részekre darabolása, adott törtnek megfelelő rész színezése; színezett részhez törtszám megfeleltetése
- Törtek szemléltetése papírhajtogatással, színes rúd modellel
- Adott törtrészek ábrázolása tányérmodellel (2 különböző színű papírtányérra egy sugár mentén bevágva összecsisztatunk; az egyik tányéron például 12 egyenlő részt jelző beosztások vannak)
- Törtek összehasonlítása, például két egyenlő nagyságú és alakú téglalap közül az egyik 4, a másik 3 egyenlő részre osztása; az elsőben a 3 negyed, a másodikban a 2 harmad színezése
- A téglalapon kívül más alakzatok színezése, modellek alkalmazása
- Egyenlő és különböző törtek előállítás, összehasonlítása: játék az akaó-jellegű kártyajáték szabályai szerint a törtek, törtrészek különböző alakjaival
- A helyiérték-táblázat bővítése; a „tökéletes pénztárgép” „apró” címletekkel való kiegészítése (euró, eurócent)
- Törtek szemléltetése és összehasonlítása párhuzamos számegyeneseken

Témakör: Alapműveletek közös törtekkel	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján.</p> <p>Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása.</p> <p>Alapműveletek elvégzése a közös törtek körében.</p> <p>Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása.</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása.</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése.</p>	<p>Közös nevező, reciprok.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kör- és téglalapmodell, tányérmodell, színes rúd modell alkalmazása alapműveletek értelmezésére „21-ezés” dominókkal: minden csoport kap egy kupac lefordított dominót; sorban húzunk, bármikor megállhatunk; a húzott dominót tetszőlegesen fordíthatjuk, egyik oldala a tört számlálója, másik a nevezője; a húzott és megfelelően fordított törteket összeadjuk; akinek az összege 2-nél több, kiesik; az győz, aki legjobban megközelíti a 2-t – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli műveletsorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása 	
Témakör: Alapműveletek tizedes törtekkel	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban.</p> <p>Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb két tizedes jegyet tartalmazó számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése.</p> <p>Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság,</p>	<p>kerekítés</p>

<p>szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén.</p> <p>Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása.</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.</p> <p>Kapott eredmény ellenőrzése; ésszerű kerekítés.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli műveletvégzés algoritmusának segítése a „tökéletes pénztárgép” működési elvével „Számalkotó” játék írásbeli összeadáshoz, kivonáshoz – A műveleti sorrend és a zárójelezési szabályok alkalmazása csoportmunkában, például ugyanazokat a számokat tartalmazó, csoportonként más-más zárójeles és zárójel nélküli művelet sorok elvégzése, majd az egyes csoportok eredményeinek összehasonlítása – Adott szöveges feladathoz többféle művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása Adott szöveges feladathoz megfelelő művelet sor megalkotása Adott művelet sorhoz szöveges feladat írása – „Nem hiszem” páros játék tizedes törtekkel 	
<p>Témakör: Arányosság, százalékszámítás</p>	
<p>Orakeret: 14 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Egyenes arányosság. Fordított arányosság. Százalékszámítás.</p> <p>Egyenes arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben.</p> <p>Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában.</p> <p>Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése.</p> <p>Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete.</p> <p>Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján.</p>	<p>Arány, egyenes arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei.</p>

<p>Törtrészszámítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával.</p> <p>Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés esetén – Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő mérése különböző alkalmi (például a ceruza hossza), objektív (például színes rúd) és szabványmértékegységekkel. Annak megtapasztalása, hogy adott egységgel mérve a kisebb mennyiséghez kevesebb, a nagyobb mennyiséghez több egység szükséges. A mérőszám változásának megfigyelése adott mennyiség különböző mértékegységekkel való mérése esetén – Törtrész előállításának megmutatása konkrét modelleken, például a $\frac{2}{3}$ rész kiszámításakor először 3 egyenlő részre osztás az $\frac{1}{3}$ rész kiszámításához, majd 2-vel szorzás – Fogyasztási cikkek címkéin, reklámokban, társadalomismereti és természetismereti tanulmányokban előforduló százalékos adatok értelmezése 	
<p>Témakör: Egyszerű szöveges feladatok</p>	
<p>Órakeret: 14 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Egyenletek, egyenlőtlenségek.</p> <p>Szöveges feladatok megoldása egyenlettel.</p> <p>Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással.</p> <p>Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással.</p> <p>A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással.</p> <p>A megoldás ellenőrzése.</p> <p>Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése.</p>	<p>Fogalmak</p> <p>Becslés, ellenőrzés.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletsorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal; a tanulók megmondják a kapott végeredményt, 	

<p>és a tanár „kitalálja” a gondolt számot; a tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét</p> <p>– Törtrészek összehasonlítását tartalmazó szöveges feladatokban a törtrészek szemléltetése szakaszokkal</p>	
Témakör: A függvény fogalmának előkészítése	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Derékszögű koordináta-rendszer.</p> <p>Egyenes arányosság.</p> <p>A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása.</p> <p>A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése.</p> <p>Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben.</p> <p>Egyenes arányosság grafikonjának felismerése.</p>	<p>Megfeleltetés, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon.</p>
Javasolt tevékenységek:	
<p>– A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társal</p> <p>A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése</p> <p>– Mozijegy, színházjegy adatainak értelmezése; saját útvonal berajzolása térképre; torpedó játék, kültéri tájékozódási verseny</p> <p>– „Telefonos” játék párban vagy csoportban: az egyik játékos elkészít egy rajzot a koordináta-rendszerben úgy, hogy más ne láthassa; ezután az ábra néhány pontjának koordinátáit közli a többiekkel, ami alapján nekik is ugyanazt kell létrehozniuk</p> <p>– Egyenes arányosság gyakorlati feladatainak adataiból grafikon készítése „Nem hiszem” páros játék: különböző grafikonok közül az egyenes arányosság grafikonjának kiválasztása</p>	
Témakör: Sorozatok	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból.</p> <p>Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban.</p> <p>Sorozatok adott szabály szerinti folytatása.</p> <p>Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása fejlesztése.</p>	<p>sorozat</p>

Javasolt tevékenységek:

- Számok, sorminták, díszítőelemek, kották, népi motívumok tanári bemutatása, tanulói saját munka készítése
- Megkezdett ritmusgyakorlat megismétlése, tovább fűzése
Megkezdett díszítő motívum, sorminta folytatása
- „Bumm” játék: számolási szabály követése, például a 7-tel osztható és a 7-est tartalmazó számokra
- A tanár által megkezdett sorozat minél több szabályának gyűjtése csoportmunkában
Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társsal
A párok szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése

Témakör: Mérés és mértékegységek**Órakeret: 6 óra****Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Szögtartomány ismerete, összehasonlítás, csoportosítás, szögmérés.

Terület, térfogat és úrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben.

Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben.

Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása.

Sokszögek területének meghatározása átdarabolással.

Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben.

Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása.

Fogalmak

Szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, úrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei.

Javasolt tevékenységek:

- Könyv, füzet, ajtó nyitásával létrehozott szögtartományok megfigyelése; szögmérő használata
- Osztályterem adatainak becslése, mérése (hosszúság, szélesség, magasság, ablakok területe, a terem alapterülete, berendezés ösztérfogata, a teremben lévő levegő becsült térfogata...)
„Üreges testek” úrtartalmának becslése, mérése, összehasonlítása
- Kavicsok térfogatának mérése a mérőhengerben lévő víz vízszintemelkedése alapján
Iskolaépület adatainak becslése, mérése (folyosók hossza, szélessége, alapterülete; lépcső magassága; tornaterem hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata; épület hossza, szélessége, alapterülete, becsült magassága, becsült térfogata...)
Közeli játszótér, park, tó, épület adatainak becslése, mérése

<ul style="list-style-type: none"> – Papírból készült sokszögek átdarabolásának bemutatása, majd egyéni kipróbálás és a saját megoldások összehasonlítása – Téglatest, kocka alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása – Téglatest, kocka alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás) 	
Témakör: Síkbeli alakzatok	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Geometriai alapismeretek. A kör.</p> <p>Tengelyesen tükrös háromszögek.</p> <p>Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése.</p> <p>Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása.</p> <p>Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése.</p> <p>Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása.</p> <p>Háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség.</p> <p>Tengelyesen szimmetrikus háromszögek ismerete.</p> <p>Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint.</p> <p>Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása.</p>	<p>Síkidom, sokszög, belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög; téglalap, négyzet.</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a lényegtelen tulajdonságok kizárása) – Különböző készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – Papír háromszög sarkainak levágása és egymás mellé helyezése Szívószáלבól, hurkapálcából háromszög készítése (lehetséges és lehetetlen helyzetek) – Papír háromszögek hajtogatásával vagy síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése – Háromszögeket tartalmazó készletből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – Papír téglalap és négyzet tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása – Szabálytalan alakú papírból téglalap, négyzet hajtogatása – Tangram játék 	

Témakör: Transzformációk, szerkesztések	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Tapasztalatszerzés síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben.</p> <p>Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben.</p> <p>Tengelyes tükrözés ismerete és alkalmazása.</p> <p>Tengelyesen szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben.</p> <p>Alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése.</p> <p>Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése, szögfelezés, szögmásolás.</p> <p>Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése.</p> <p>Néhány adott feltételnek megfelelő ábra pontos szerkesztése.</p>	<p>Szimmetriatengely, tengelyes szimmetria, merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az osztályterem bútorainak mozgatása, tologatása, forgatása; saját eszközök mozgatása a padon – Ábrák másolása másolópapír (például: sütőpapír) segítségével; a másolat mozgatása – Szimmetrikus alkotások előállítása például tükör, hajtogatás, digitális eszköz segítségével – Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület egybevágó részeinek keresése, tengelyesen szimmetrikus alakzatok kiválasztása – Tengelyes tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó) 	
Témakör: Térgeometria	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Geometriai alapismeretek.</p> <p>Hasábok.</p> <p>Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése.</p> <p>Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló.</p> <p>Testek közül gömb kiválasztása.</p>	<p>Test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet.</p>

<p>Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján.</p> <p>Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Téglatest- és kockamodell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Készletből adott szempontnak megfelelő elemek válogatása – Építés dobozokból, színes rudakból, kis kockákból (kockacukor) feltételek alapján; lapok, élek, csúcsok, nézetek, hálók megfigyelése – Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben 	
Témakör: Leíró statisztika	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás).</p> <p>A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán.</p> <p>A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén.</p> <p>Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén.</p> <p>Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint.</p> <p>Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása.</p>	<p>Adat, diagram, átlag.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projektmunka, például iskolai büfével vagy szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos felmérés készítése (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása) – Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában 	

Témakör: Valószínűség-számítás	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek.</p> <p>Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése.</p> <p>A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése.</p>	<p>Valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos ” esemény; „lehetetlen” esemény.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmékkal, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal – Játék eseménykártyákkal a „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „lehetetlen” események megkülönböztetésére, események gyakoriságának megfigyelésére csoportmunkában: valószínűségi kísérlethez (például 3 korongot feldobunk) tartozó eseményeket írunk kártyákra (például mindhárom kék; több a kék, mint a piros; nincs piros; van kék; van két egyforma szín; egyik színből sincs legalább kettő); kiosztjuk a kártyákat, elvégezzük a kísérletet, majd mindenki rátesz egy zsetont arra a kártyájára, amelyikre írt esemény bekövetkezett; a kísérletek végén elemzés: melyik a jó kártya, melyik rossz, melyiket választanád – Tippelős játék eseménykártyákkal: minden kártyára mindenki odairja a tippjét, hogy 20 kísérletből szerinte hányszor következik be; ellenőrizzük a kísérletek elvégzésével – Bökös játék csoportban: minden körben a 100-as tábláról véletlenszerűen választunk egy számot (bökünk vagy papírgalacsint dobunk a táblára); a játék elején mindenkinek van 5 korongja; körönként a szám választása előtt minden játékos egy-egy koronggal tippel, például kékre fordítja, ha a szám 7-tel osztható, pirosra, ha nem; ha nem találta el, elvesztette a korongját, ha talált, akkor nem; az veszít, akinek hamarabb elfogynak a korongjai – 10 korongot feldobunk; a számegyenesen a 0-ból indulva annyit lépünk pozitív irányba, ahány pirosat dobtunk, majd innen annyit negatív irányba, ahány kéket; tippeld meg, hova jutsz; válassz 4 számkártyát, nyersz, ha ezek valamelyikére jutsz – „Nem hiszem” páros játék: egyik játékos események bekövetkezésének esélyeiről fogalmaz meg állítást (például lehetséges, de nem biztos, hogy két dobókockával dobva a dobott számok összege 13), a másik játékos dönt ennek igazságáról; a játékot az a tanuló nyeri, aki igazat állít – „Szavazós” játék: a tanár vagy egy tanuló állítást fogalmaz meg egy kísérlet kimenetelére (például két dobókockával a dobott számok szorzata 40); az osztály szavaz a „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” döntések valamelyikére. 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; – véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; – számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol – konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol – igaz és hamis állításokat fogalmaz meg; 	

- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket
- állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja
- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;
- ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;
- a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja
- írásban összead, kivon és szoroz;
- ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályokat fejből, írásban és géppel számolás esetén is a racionális számok körében;
- a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt észszerűen kerekíti;
- a fejszámoláson és az írásban végzendő műveleteken túlmutató számolási feladatokhoz és azok ellenőrzéséhez számológépet használ
- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli
- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre
- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közönséges tört és tizedes tört alakját
- elvégzi az alpműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- meghatározza konkrét számok reciprokát
- elvégzi az alpműveleteket a racionális számok körében, eredményét összeveti előzetes becslésével;
- a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít;
- gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli
- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját;
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;

- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint
- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa
- sorozatokat adott szabály alapján folytat;
- néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt.
- síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat
- ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget;
- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között;
- ismeri a háromszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség
- csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat
- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel
- tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöget másol
- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában
- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;

- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál

7 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A 7–8. évfolyamon nagyobb hangsúlyt kap az elvonatkoztatás és az absztrakció képességének fejlesztése, miközben továbbra is megmarad a szemléltetés és az eszközök használata. Elvárható a tapasztalatok általános megfogalmazása, a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezése, a megsejtett összefüggések indoklásának igénye és a tanult matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések helyes használata. Fejlődik a vitatkozás és az érvelés kultúrája az osztálytársakkal és a szaktanárral.

A 7–8. évfolyamon továbbra is tematikus elrendezésben követik egymást az egyes fejezetek: **Halmazok, számhalmazok; Matematikai logika, kombinatorika, gráfok; Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök; Arányosság, százalékszámítás; Szöveges feladatok előkészítése; Szöveges feladatok; A függvény fogalmának előkészítése; Síkbeli alakzatok; Transzformációk, szerkesztések; Térgeometria; Leíró statisztika; Valószínűség-számítás.** Az egyes területek ismeretanyaga jelen van más témakörökben is, folyamatosan gazdagítva a szakmai eszköztárat. A szöveggel megfogalmazott hétköznapi és matematikai problémák megoldása tervek, vázlatok alapján, általánosabb eljárási módokat, gyakran algoritmusokat alkalmazva történik.

Az ismeretek bővülésével lehetővé válik a más tantárgyakhoz való kapcsolódás, a kitekintés lehetősége, a témák rendszerezése, több területen való megjelenése. A nevelési-oktatási szakasz során egyre komplexebbé válik a szemléletmód.

A szemléltetést, a megértést, az órai vagy házi feladatok megoldását és a gondolatmenet bemutatását a tanulók által használható digitális eszközök, szoftverek és online felületek is támogatják.

A 7–8. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszám: 204 óra. +12 óra ismétlésre, számonkérésre fordítható.

A Kerettanterv a matematika tantárgy tanítására 7 - 8. évfolyamon heti 3- 3 órát, biztosít.

Intézményünkben az 7-8. évfolyamon további heti 1-1 óra áll rendelkezésére a pedagógusnak. Heti 1-1 órát a tematikai egységekbe beépítve, tematikai egységek között oszt el az adott tanulócsoporthoz igazítva, minden tanévben a tanmenetben tervezve.

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Javasolt óraszám	7. évfolyam	8. évfolyam
1.	Halmazok, számhalmazok	12	6	6+2=8
2.	Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	18	10+2=12	8
3.	Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	18	9+10=19	9+10=19
4.	Arányosság, százalékszámítás	22	11+2=13	11+2=13
5.	Szöveges feladatok előkészítése	16	8+2=10	8+2=10
6.	Szöveges feladatok	22	10+4=14	12+4=16
7.	A függvény fogalmának előkészítése	12	6+6=12	6+6=12
8.	Síkbeli alakzatok	20	12+2=14	8+2=10
9.	Transzformációk, szerkesztések	20	10+4=14	10+4=14
10.	Térgeometria	20	8	12
11.	Leíró statisztika	12	6	6
12.	Valószínűség-számítás	12	6	6
	Számonkérés	12	6+4=10	6+4=10
	Összesen óraszám:	216 óra	144 óra	144 óra

7. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Halmazok, számhalmazok	6
2.	Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	10+2=12
3.	Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	9+10=19
4.	Arányosság, százalékszámítás	11+2=13
5.	Szöveges feladatok előkészítése	8+2=10
6.	Szöveges feladatok	10+4=14
7.	A függvény fogalmának előkészítése	6+6=12
8.	Síkbeli alakzatok	12+2=14
9.	Transzformációk, szerkesztések	10+4=14
10.	Térgeometria	8
11.	Leíró statisztika	6
12.	Valószínűség-számítás	6
	Számonkérés	6+4=10
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Halmazok, számhalmazok

Órakeret: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Halmazokba rendezés több szempont szerint</p> <p>Halmazábra készítése</p> <p>Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegyenesen</p> <p>Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben</p> <p>Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben</p> <p>Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése</p> <p>Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete</p> <p>Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre</p>	<p>kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint – Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése – Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése <p>Legfeljebb 4 elemű halmaz esetén az összes részhalmaz előállítás</p>	

<p>Példák és ellenpéldák mutatása részhalmazra, például $A=\{\text{paralelogrammák}\}$ halmaz részhalmaza $B=\{\text{rombuszok}\}$, nem részhalmaza $C=\{\text{deltoidok}\}$</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek szétválogatása adott tulajdonság és a tagadása szerint, például az osztály tanulói közül az iskolától legfeljebb 1 km-re élők és a távolabb lakók – Konkrét elemek két-három tulajdonság szerinti válogatása során a mindegyik tulajdonsággal rendelkező elemek, a pontosan egy tulajdonsággal, a pontosan két tulajdonsággal és az egyetlen tulajdonsággal sem rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán – A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása – Logikai szita megtapasztalása, például 5 piros meg 4 kör összesen 7 elem a logikai készletből – Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése <p>Játék makaó-jellegű kártyajátékkal: törtek különböző alakjainak keresése</p>	
Témakör: Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	
Órakeret: 10+2=12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása</p> <p>A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata</p> <p>Egyszerű stratégiai és logikai játékok</p> <p>Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is</p> <p>Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül</p> <p>Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás</p> <p>Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére</p>	<p>„minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Bírósági tárgyalás” játék – „Einstein-fejtörő” típusú játék – „Rontó” játék – NIM játék; táblás játékok – Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása, összeszámlálása kör mentén, fal mellett – Golyók sorba rendezése (lehetnek köztük egyformák is) – Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása – Lehetséges útvonalak összeszámlálása – Fagyalt vásárlása kehelybe vagy tölcsérbe 	

<ul style="list-style-type: none"> – Számkártyás feladatok megoldása – Gráfok alkalmazása kézfogások, köszöntések, körmérkőzések (visszavágóval vagy anélkül), családfák, ismeretségek szemléltetésére, különböző feltételek szerinti esetszétválasztás áttekintésére – Logikai készlet épülésének szemléltetése gráffal 	
Témakör: Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	
Órakeret: 10+9=19óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül</p> <p>Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben</p> <p>Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása</p> <p>Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása</p>	<p>prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám,</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Eratoszthenészi szita alkalmazása prímek keresésére – Prímtényező felbontás kirakása színes rudakkal – Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása – „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére – Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel – Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére – Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására – Négyzet kirakása kisebb egybevágó négyzetekkel – Négyzet területéből a négyzet oldalának meghatározása, ha a terület mérőszáma négyzetszám 	
Témakör: Arányosság, százalékszámítás	
Órakeret: 11+2=13óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben</p> <p>Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása</p> <p>Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom</p>	<p>fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei</p>

<p>A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése</p> <p>Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén – A fordított arányosság megtapasztalása torta, csokoládé egyenlő részekre osztásával – Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén – Azonos területű, különböző téglalapok oldalhosszainak megfigyelése, összehasonlítása – Terület, térfogat, űrtartalom mérése különböző alkalmi, objektív és szabványmértékegységekkel Annak megtapasztalása, hogy adott mennyiséget különböző egységekkel mérve a kisebb egységből több, a nagyobb egységből kevesebb szükséges – A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után – Térfogat és űrtartalom mértékegységei közötti kapcsolat megmutatása, például 1 dm élű üreges kocka feltöltése 1 liter folyadékkal 	
Témakör: Szöveges feladatok előkészítése	
Órakeret: 8+2=10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére</p> <p>Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása</p> <p>Helyettesítési érték számolása</p> <p>Egytagú kifejezések számmal való szorzása</p> <p>Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása</p> <p>Két tagból közös számtényező kiemelése</p> <p>Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatóssal</p> <p>Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvel</p>	<p>változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatóssal, mérlegelvel</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adott problémához többféle, ismeretlent tartalmazó művelet sor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó művelet sor megalkotása – Adott, ismeretlent tartalmazó művelet sorhoz szöveges feladat írása – „Dominó”, „triminó” játékkal az eredeti kifejezés és az átalakított kifejezés párba állítása 	

<ul style="list-style-type: none"> – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletsorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal. A tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot. A tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét. A fejben alkalmazott lebontogatási stratégia felfedése és formális leírása – Mérlegelv bevezetése kétkarú mérleg alkalmazásával 	
Témakör: Szöveges feladatok	
Órakeret: 10+4=14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)</p> <p>Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel</p> <p>Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel</p> <p>Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése</p>	ellenőrzés
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával 	
Témakör: A függvény fogalmának előkészítése	
Órakeret: 6+6=12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása</p> <p>Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása</p> <p>Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása</p> <p>Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben</p> <p>Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása</p>	megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése – Páros munkában saját szabály alkotása és felismertetése a társal – A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése – Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása 	

– Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása	
Témakör: Síkbeli alakzatok	
Órakeret: 12+2=14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Háromszögek külső szögeinek összege</p> <p>Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma</p> <p>A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra</p> <p>Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások</p> <p>Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete</p>	<p>négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni, hogy téglalapot kapjunk; téglalapból négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása – Papír négyszögek hajtogatásával, síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése; tulajdonságok gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak bemutatása; a tapasztalatok irányított összegzése, halmazábra készítése – Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – „Rontó” játék speciális négyszögekkel – Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása – Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása – Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása – Derékszög kijelölése csomós kötéllel – „Körjáték”: jelzésre labda gurítása húr mentén, átmérő mentén, sugár mentén 	
Témakör: Transzformációk, szerkesztések	
Órakeret: 10+4=14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása</p> <p>Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben</p>	<p>szimmetria-középpont, középpontos szimmetria</p>

<p>Alakzatok középpontos tükröképének megszerkesztése</p> <p>Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése</p> <p>Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180°-kal; tulajdonságok megfigyelése – Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása – Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó) – Szimmetria stratégiával nyerhető játékok, például kerek asztalra poharak elhelyezése 	
<p>Témakör: Térgeometria</p>	
<p>Órakeret: 8 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Környezetünk tárgyaiban a hasáb alakú testek felfedezése</p> <p>Hasáb tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló</p> <p>Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján</p> <p>Testek hálójának készítése</p> <p>Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással</p>	<p>hasáb, alaplapp, alapél, oldallapp, oldalél, testmagasság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Hasáb alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben – Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása – Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás) 	

Témakör: Leíró statisztika	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése</p> <p>Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon</p> <p>Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak</p> <p>Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint</p> <p>Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása</p>	<p>oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában – Projektmunka, például felmérés készítése zenehallgatási szokásokról, IKT-eszközök használatáról, sportolási szokásokról (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása) 	
Témakör: Valószínűség-számítás	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is</p> <p>Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése</p>	<p>esély, gyakoriság, relatív gyakoriság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmével, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal 	

8. évfolyam

Óraszám:	144 óra/év	4 óra/hét
-----------------	-------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Halmazok, számhalmazok	6+2=8
2.	Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	8
3.	Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	9+10=19
4.	Arányosság, százalékszámítás	11+2=13
5.	Szöveges feladatok előkészítése	8+2=10
6.	Szöveges feladatok	12+4=16
7.	A függvény fogalmának előkészítése	6+6=12
8.	Síkbeli alakzatok	8+2=10
9.	Transzformációk, szerkesztések	10+4=14
10.	Térgeometria	12
11.	Leíró statisztika	6
12.	Valószínűség-számítás	6
	Számonkérés	6+4=10
	Összesen óraszám:	144 óra

Témakör: Halmazok, számhalmazok

Orakeret: 6+2=8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Halmazábra készítése</p> <p>Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegegyesen</p> <p>Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben</p> <p>Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben</p> <p>Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése</p> <p>Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete</p> <p>Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre</p>	<p>kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Konkrét elemek válogatása több adott tulajdonság szerint – Egy konkrét válogatás szempontjainak felfedeztetése – Konkrét halmaz elemeiből 1, 2, ... elemű részhalmazok képzése <p>Legfeljebb 4 elemű halmaz esetén az összes részhalmaz előállítás</p>	

<p>Példák és ellenpéldák mutatása részalmazra, például $A=\{\text{paralelogrammák}\}$ halmaz részalmazza $B=\{\text{rombuszok}\}$, nem részalmazza $C=\{\text{deltoidok}\}$</p> <ul style="list-style-type: none"> Konkrét elemek szétválogatása adott tulajdonság és a tagadása szerint, például az osztály tanulói közül az iskolától legfeljebb 1 km-re élők és a távolabb lakók Konkrét elemek két-három tulajdonság szerinti válogatása során a mindegyik tulajdonsággal rendelkező elemek, a pontosan egy tulajdonsággal, a pontosan két tulajdonsággal és az egyetlen tulajdonsággal sem rendelkező elemek elhelyezése a halmazábrán A legalább egy tulajdonsággal rendelkező elemek felsorolása Logikai szita megtapasztalása, például 5 piros meg 4 kör összesen 7 elem a logikai készletből Csoportmunkában különböző közönséges törtek átírása úgy, hogy minden lehetséges tizedes tört típus alakja előforduljon; a tapasztalatok megbeszélése, irányított összegzése <p>Játék makaó-jellegű kártyajátékkal: törtek különböző alakjainak keresése</p>	
Témakör: Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása</p> <p>A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata</p> <p>Egyszerű stratégiai és logikai játékok</p> <p>Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is</p> <p>Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül</p> <p>Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás</p> <p>Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére</p>	<p>„minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Bírósági tárgyalás” játék „Einstein-fejtörő” típusú játék „Rontó” játék NIM játék; táblás játékok Az osztályteremben néhány tanuló feltételekkel vagy anélkül való elhelyezkedési lehetőségeinek lejátszása, összeszámlálása kör mentén, fal mellett Golyók sorba rendezése (lehetnek köztük egyformák is) Ábrák színezése, színezési lehetőségek összeszámlálása Lehetséges útvonalak összeszámlálása Fagyalt vásárlása kehelybe vagy tölcsérbe 	

<ul style="list-style-type: none"> – Számkártyás feladatok megoldása – Gráfok alkalmazása kézfogások, köszöntések, körmérkőzések (visszavágóval vagy anélkül), családfák, ismeretségek szemléltetésére, különböző feltételek szerinti esetszétválasztás áttekintésére – Logikai készlet épülésének szemléltetése gráffal 	
Témakör: Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	
Órakeret: 10+9=19óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül</p> <p>Összetett számok prímtényező felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben</p> <p>Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása</p> <p>Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényező felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása</p> <p>Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása</p>	<p>prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám, négyzetszámok négyzetgyöke</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Eratoszthenészi szita alkalmazása prímek keresésére – Prímtényező felbontás kirakása színes rudakkal – Prímtényező felbontás algoritmusának megmutatása – „Bumm” játék a közös többszörösök felismerésére – Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása prímtényezővel – Legnagyobb közös osztó alkalmazása törtek egyszerűsítésére – Legkisebb közös többszörös alkalmazása közös nevező meghatározására – Négyzet kirakása kisebb egybevágó négyzetekkel – Négyzet területéből a négyzet oldalának meghatározása, ha a terület mérőszáma négyzetszám 	
Témakör: Arányosság, százalékszámítás	
Órakeret: 11+2=13óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben</p> <p>Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása</p> <p>Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás,</p>	<p>fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, ürtartalom szabványmértékegységei</p>

<p>egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom</p> <p>Banki ajánlatok (ügyműveletdíjak, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása</p> <p>Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása</p> <p>A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése</p> <p>Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyenesen arányos mennyiségpárok keresése például vásárlás, parkettázás, mérés, egyenletes mozgás (megtett út – sebesség, megtett út – menetidő) esetén – A fordított arányosság megtapasztalása torta, csokoládé egyenlő részekre osztásával – Fordítottan arányos mennyiségpárok keresése például munkavégzés, mérés, egyenletes mozgás (adott út megtételénél sebesség–menetidő) esetén – Azonos területű, különböző téglalapok oldalhosszainak megfigyelése, összehasonlítása – Százalékszámításhoz, arányossághoz kapcsolódó példák gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott példák, problémák feldolgozása és bemutatása csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése – Projektmunka, például összejövétel, jótékonyági süteményvásár, osztálykirándulás költségvetésének tervezése – Terület, térfogat, űrtartalom mérése különböző alkalmi, objektív és szabványmértékegységekkel Annak megtapasztalása, hogy adott mennyiséget különböző egységekkel mérve a kisebb egységből több, a nagyobb egységből kevesebb szükséges – A mérőszám változásának megfigyelése a mértékegység átváltása után – Térfogat és űrtartalom mértékegységei közötti kapcsolat megmutatása, például 1 dm élű üreges kocka feltöltése 1 liter folyadékkal 	
Témakör: Szöveges feladatok előkészítése	
Órakeret: 8+2=10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére</p> <p>Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása</p> <p>Helyettesítési érték számolása</p> <p>Egytagú kifejezések számmal való szorzása</p>	<p>változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv</p>

<p>Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása</p> <p>Két tagból közös számtényező kiemelése</p> <p>Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással</p> <p>Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adott problémához többféle, ismeretlent tartalmazó műveletsor megadása, ezek közül a megfelelő kiválasztása – Adott problémához megfelelő, betűt tartalmazó műveletsor megalkotása – Adott, ismeretlent tartalmazó műveletsorhoz szöveges feladat írása – „Dominó”, „triminó” játékkal az eredeti kifejezés és az átalakított kifejezés párba állítása – „Gondoltam egy számot” játék: a tanár néhány műveletből álló műveletsorral számoltatja a gyerekeket az általuk gondolt számmal. A tanulók megmondják a kapott végeredményt, és a tanár „kitalálja” a gondolt számot. A tanár többféle algoritmus után felajánlja a szerepcserét. A fejben alkalmazott lebontogatási stratégia felfedése és formális leírása – Mérlegelv bevezetése kétkarú mérleg alkalmazásával 	
Témakör: Szöveges feladatok	
Órakeret: 12+4=16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)</p> <p>Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel</p> <p>Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel</p> <p>Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása</p> <p>Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése</p>	ellenőrzés
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szöveges feladatok megoldása csoportmunkában „feladatküldéssel”, „szakértői mozaik” alkalmazásával – Gyűjtőmunka, csoportmunka, projekt készítése pénzügyi tudatosság területét érintő témák feldolgozására, például a háztartások bevételei és kiadásai: munkabér, bruttó 	

<p>bér, nettó bér, adó, kamat, társadalmi jövedelem (családi pótlék, nyugdíj), ösztöndíj, hitel;</p> <p>– A költségvetés tervezése: háztartási napló, pénzügyi tervezés, egyensúly, többlet, hiány;</p> <p>Egy tizenéves pénztárcája: zsebpénz, diákmunka, alkalmi jövedelmek, kimutatás a pénzmozgásokról, saját pénzügyi célok, tervek; korszerű pénzkezelés: bankszámla, bankkártyaválasztás, megtakarítások</p>

Témakör: A függvény fogalmának előkészítése	
Órakeret: 6+6=12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása</p> <p>Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont</p> <p>Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása</p> <p>Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása</p> <p>Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben</p> <p>Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása</p>	<p>megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanár által adott megfeleltetés szabályának felismerése – Páros munkában saját szabály alkotása és felismerttetése a társsal – A megfeleltetések szabályainak megbeszélése, érdekességek megfigyelése – Grafikonok gyűjtése reklámújságokból, banki ajánlatokból, más tantárgyak tankönyvi témáiból; a hozott grafikonok jellemzése és bemutatása (plakát készítése) csoportmunkában; a tapasztalatok irányított összegzése – Az egyenes és fordított arányosság mint speciális megfeleltetés bemutatása, az összetartozó értékpárok grafikus ábrázolása – Különböző grafikonok közül az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának kiválasztása 	
Témakör: Síkbeli alakzatok	
Órakeret: 8+2=10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Háromszögek külső szögeinek összege</p> <p>Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma</p>	<p>négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz, körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk</p>

<p>A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra</p> <p>Háromszögek, speciális négyszögek területének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások</p> <p>Pitagorasz-tétel ismerete és alkalmazása</p> <p>Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Párhuzamos szélű papírcsíkból négyszögek nyírása; a keletkező négyszögek csoportosítása; annak megfigyelése, hogy hogyan kell nyírni, hogy téglalapot kapjunk; téglalapból négyzet nyírása, négyzetből téglalap nyírása – Papír négyszögek hajtogatásával, síktükör alkalmazásával szimmetriatulajdonságok megfigyelése; tulajdonságok gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak bemutatása; a tapasztalatok irányított összegzése, halmazábra készítése – Négyszögeket tartalmazó készletekből adott szempontoknak megfelelő elemek válogatása – „Rontó” játék speciális négyszögekkel – Papírból készült háromszögek, speciális négyszögek átdarabolásának megmutatása – Gyakorlati számolási feladatok megoldása, például papírsárkány készítéséhez szükséges papír területének becslése, számolása – Matematikatörténeti vonatkozások gyűjtése, tanulói kiselőadás tartása – Derékszög kijelölése csomós kötéllel – Pitagorasz számhármak keresése – Háromszögelési probléma megoldása derékszögű háromszöggel az osztályteremben, az iskola épületében és a játszótéren – „Körjáték”: jelzésre labda gurítása húr mentén, átmérő mentén, sugár mentén 	
Témakör: Transzformációk, szerkesztések	
Órakeret: 10+4=14 óra	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása</p> <p>Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben</p> <p>Alakzatok középpontos tükröképének megszerkesztése</p> <p>Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése</p> <p>Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió</p>	<p>Fogalmak</p> <p>szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, kicsinyítés, nagyítás</p>

<p>Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben</p> <p>Dinamikus geometriai szoftver használata</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ábrák másolása másolópapír (például sütőpapír) segítségével; a másolat síkban való pont körüli elfordítása 180°-kal; tulajdonságok megfigyelése – Osztályterem, iskola, közeli játszótér, park, tó, épület középpontosan szimmetrikus alakzatainak kiválasztása – Középpontos tükrözésen alapuló szerkesztések elvégzése saját eszközökkel (körző, egyélű vonalzó) – Szimmetria stratégiával nyerhető játékok, például kerek asztalra poharak elhelyezése – Kicsinyítés és nagyítás megfigyelése, például háromszögvonalzó külső és belső pereme, makett, modell, tervrajz, fénykép, diavetítés, térkép, mikroszkóp, nagyító – Szerkesztési feladatok megoldása során dinamikus geometriai szoftver megismerése; az euklideszi szerkesztési lépések követése a szoftverrel 	
<p>Témakör: Térgeometria</p>	
<p>Órakeret: 12 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése</p> <p>Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló</p> <p>Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján</p> <p>Testek hálójának készítése</p> <p>A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai</p> <p>A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek</p> <p>Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással</p>	<p>hasáb, gúla, gömb, alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testmagasság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osztályterem, iskola, iskola környékének megfigyelése geometriai szempontból (a testek kiválasztása) – Hasáb és gúla alakú modell tulajdonságainak gyűjtése páros munkában, a párok megoldásainak összehasonlítása; a tapasztalatok irányított összegzése – Egyéni munkában építmények, rajzok, hálók készítése; az alkotások összehasonlítása, megbeszélése, kiállítása az osztályteremben – Zsinóros térgeometriai modellek készítése és használata 	

- A gömb speciális tulajdonságainak megfigyeléséhez testeket tartalmazó készletből elemek választása megadott szempontok alapján
- Földgömb bemutatása matematikai szempontból
Tapasztalatszerzés a gömbi geometria alapjairól például narancson
- Egyenes hasáb alakú dobozok készítéséhez szükséges papír területének becslése, mérése, számolása
- Egyenes hasáb alakú üreges test „feltöltése” egységkockákkal (becslés, mérés, számolás)

Témakör: Leíró statisztika

Órakeret: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése

Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon

Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak

Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint

Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása

Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása

Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása

Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása

Fogalmak

oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram

Javasolt tevékenységek:

- Megadott vagy a tanulók által gyűjtött adatok ábrázolása és elemzése csoportmunkában
- Projektmunka, például felmérés készítése zenehallgatási szokásokról, IKT-eszközök használatáról, sportolási szokásokról (gyűjtőmunka, a gyűjtött adatok bemutatása, megbeszélése, értelmezése, ábrázolása)
- Konkrét adathalmazok középérték-mutatóinak megállapítása és összehasonlítása csoportmunkában

Témakör: Valószínűség-számítás	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is</p> <p>Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése</p> <p>Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál</p> <p>A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során</p>	<p>esély, gyakoriság, relatív gyakoriság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék dobókockákkal, dobótestekkel, pénzérmével, szerencsekerékkel, zsákba helyezett színes golyókkal – Játék eseménykártyákkal gyakoriság becslésére: mindenki előtt ott van minden eseménykártya, amelyekre a tanulók a játék elején tetszés szerint kiraknak 10-10 zsetont; sorban végezzük a kísérleteket; amelyik kártyán levő esemény bekövetkezett, arról a kártyáról levehet a játékos egy zsetont; az győz, akinek a kártyáiról leghamarabb elfognak a zsetonok – Játék számkorongokkal: 3 korong piros és kék oldalára is számokat írtunk; feldobjuk egyszerre a 3 korongot; kártyákra eseményeket írunk a dobott számok összegére, szorzatára vonatkozó tulajdonságokkal; figyeljük meg, van-e lehetetlen, van-e biztos esemény; tippeljünk az események gyakoriságára – Folyón átkelés gyakoriság becslésére: rakj ki 10 korongot az 1–13 számokhoz a folyó egyik partjára; két kockával dobunk, a dobott számok összegénél álló korong átkelhet a folyón; az győz, akinek először átmegy az összes korongja – Kocka alakú, számozott lapú doboz egyik lapjára belül nehezéket ragasztunk; dobások eredményének megfigyelésével ki kell találni, melyik lapra ragasztottunk nehezéket – 21-es és különbözőképpen számozott dobókockákkal, dominókkal – „Nem hiszem” páros játék: egyik játékos események bekövetkezésének esélyeiről fogalmaz meg állítást (például nagyobb eséllyel lehetséges számozott dodekaéder dobótesttel prímszámot dobni, mint összetett számot), a másik játékos dönt ennek igazságáról; a játékot az a tanuló nyeri, aki igazat állít – „Szavazós” játék páros vagy csoportmunkában: valószínűségi játék vagy kísérlet előtt a tanulók összegyűjtik a lehetséges kimeneteleket, majd egyesével tippelnek a bekövetkezési esélyekről 	
<p>Tanulási eredmény a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – elemeket halmazba rendez több szempont alapján; – részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; – számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol; 	

- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre
- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével
- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban
- ismeri a prímszám és az összetett szám fogalmakat; el tudja készíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- meghatározza természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát kiszámolja;
- négyzetszámok négyzetgyökét meghatározza
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint
- különböző szövegekhez megfelelő modelleket készít
- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatóssal és mérlegelvéssel megold
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez
- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;
- egyszerű grafikonokat jellemez
- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;

- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek területét, területét;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között
- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál

Helyi tanterv

Történelem 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és

kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az

életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

5-8. évfolyam

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

A tantárgy tanulása során bővülő ismeretei és a különböző tevékenységek által alakuljanak ki a tanulóban a történelemről és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás legalapvetőbb kompetenciái, amelyek segítik, hogy megértse a múlt és jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális jelenségeit. Az általános iskolai történelemtanulás megalapozza a tanulóban az aktív állampolgári léthez szükséges kompetenciákat.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét. A tanuló képzeletét, fantáziáját és érzelmeit megragadó témák, történetek és tevékenységek révén válhat eredményessé a történelem tanulása. A különböző korok életmódját tárgyaló témakörök és a történelmi portrék jó alkalmat adnak a szemléletes és élményszerű megjelenítésre (pl. képek, filmek, modellek, zenék, hangdokumentumok), a tanuló életéhez, érdeklődéséhez köthető témák tárgyalására, valamint érdekes, megrázó vagy éppen tréfás, de mindenképpen elgondolkodtató történetek elbeszélésére, illetve megjelenítésére.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulóban a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapok nyomán keletkező tudására.

5–6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulás módszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerezés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történelmi korok szerint beágyazott életmód történelmi és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. További fontos alapelv a jelenség alapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával. A portré típusú témakörök a magyar történelem néhány kiemelkedő személyiségének, hőséneke életét, cselekedeteit és történelmi jelentőségét dolgozzák fel, miközben megismertetik a tanulót a hozzájuk fűződő történelmi hagyománnyal.

Az általános iskolában a történettánnitáson alapuló történelemtánnítás, vagyis a történetmesélés, a szemléletesség és a tevékenységközpontú megközelítés a témák kiválasztásának, illetve feldolgozásának egyaránt fontos vezérelve. Az egyes korszakok életmódját bemutató témakörök, témák, a kiemelkedő személyiségeket bemutató portrék eredményes bemutatásához a tanuló képzeletét megragadó történeteken, a személyes életéhez kapcsolódó élményeken keresztül vezet a sikeres történelemtánnítás útja. Ugyanakkor a történetek feldolgozásán keresztül fejlődik a tanulóknak a történelemtánnuláshoz elengedhetetlen narratív kompetenciája is.

A tanuló az 5–6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralkodó, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténelmi: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

5. évfolyam

Óraszám:	72óra/év	2 óra/hét
-----------------	-----------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Személyes történelem	7
2.	Fejezetek az ókor történetéből	13+3
3.	A kereszténység	5
4.	A középkor világa	13
5.	Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20+7
	Ismétlés, rendszerezés	4
	Összesen óraszám	72 óra

Témakör: Személyes történelem		
Órakeret: 7 óra		
Témák Altémák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Körülöttem történelem</p> <p>Családi fotóalbum és személyes tárgyak. Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. Egy nap dokumentálása. Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika).</p>	<p>Egyszerű, személyes történetek elmesélése. Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése. Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal.</p>	<p>Fogalmak: kódex. Kronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.</p>
<p>Címer, zászló, pecsét, az idő mérése</p> <p>Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). Személyes címer-zászló- és pecsétkészítés. Az időszámítás.</p>	<p>Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képpel illusztrált, írott összefoglaló készítése egy meghatározó személyes élményről. - Kódexlap készítése, pl. a Képes krónika alapján. - Időszalag készítése. - Ország, település, iskola, sportegyesület és egyéb címerek gyűjtése. - Címerek értelmezése tanári irányítással. 		

Témakör: Fejezetek az ókor történetéből		
Órakeret: 13+3 óra		
Témák Altémák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az ókori Egyiptom világa</p> <p>Földművelés a Nílus mentén. Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. A legjelentősebb találmány: az írás.</p>	<p>Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai</p>	<p>Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olimpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor,</p>

<p>Az ókori Hellász öröksége Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. Görög istenek, az olümpiai játékok. Az athéni és spártai nevelés.</p>	<p>játékokról, és összehasonlításuk. Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.</p>	<p>amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás. Személyek: Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.</p>
<p>Az ókori Róma öröksége Róma alapítása a mondákban. Egy római polgár mindennapjai. A gladiátorviadatok és a kocsiversenyek. Római emlékek Pannóniában.</p>	<p>A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése.</p>	<p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.</p>
<p>A görög-római hadviselés Görög hadviselés a marathóni csata példáján. Nagy Sándor hadserege és hódításai. Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. Caesar légiói.</p>	<p>Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen. A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése.</p>	<p><i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.</p>
<p>Képek a népvándorlás korából A Római Birodalom szétesése. A Hun Birodalom. Attila és hadjárata: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata).</p>	<p>Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről.
- Térképvázlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével.
- Egy szabadon választott pannóniai település megtekintése.
- Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről.
- Egy ókori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével).
- A Szépművészeti Múzeum egyiptomi kiállítása néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.
- Helyi ókori tárgy gyűjtemény néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.
- Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése.

Témakör: A kereszténység**Órakeret: 5 óra**

Témák Altémák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az Ószövetség népe		

<p>Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története.</p>	<p>Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora.</p>
<p>Jézus élete, tanításai és a kereszténység Történetek az Újszövetségből. A kereszténység főbb tanításai. A kereszténység elterjedése. A keresztény hitélet színterei és szertartásai. A kereszténység jelképei.</p>	<p>A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap</p>	<p><i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok. <i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése.
- Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján.
- Képek gyűjtése bibliai helyszínekről.
- Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen.

Témakör: A középkor világi**Órakeret: 13 óra**

Témák Altémák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával Királyok és nemesek Várépítészet – híres magyar középkori várak. Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete).</p>	<p>A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás. <i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.</p>
<p>Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával A középkori egyházszervezet. A szerzetesség és a kolostor. Román és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek. Oktatás a középkorban.</p>	<p>A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód). A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.</p>	<p><i>Topográfia:</i> Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>
<p>Élet a középkori városban – egy magyar</p>	<p>A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének</p>	

<p>város (pl. Buda) bemutatásával A céhek. A városi polgárok. Városépítészet – híres magyar középkori városok. Könyvnyomtatás és reneszánsz.</p>	<p>azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.</p>	
<p>A kereszties lovagok világa Az iszlám–arab kihívás. A nehézlovas harcmodor. Keresztesek a Szentföldön. A lovagi életforma és kultúra.</p>		
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alaprajz készítése vagy értelmezése egy középkori városról, uradalomról, várról vagy kolostorról. - Tablókészítés a középkori magyar templomokról. - Céhszabályzat vagy cégér készítése önállóan vagy társakkal. - Egy középkori ütközet rekonstruálása (film, kép, ábra, térképvázlat segítségével). - Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről. - Egy lehetséges karriertörténet bemutatása a középkorból (inasból céhmester, apródból lovag, jobbágyból püspök). - Montázs összeállítása a középkort idéző képekből megadott szempontok alapján (pl. foglalkozás, viselet, jelentős események stb.). 		
<p>Témakör: Képek és portrék az Árpád-kor történetéből</p>		
<p>Órakeret:20+7óra</p>		
<p>Témák Altémák</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Történetek a magyarok eredetéről A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés.</p>	<p>A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.</p>
<p>Honfoglalás és kalandozások Álmos és Árpád alakja a krónikákban. A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. Történetek a kalandozó magyarokról.</p>	<p>Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről.</p>	<p><i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.</p>
<p>Szent István és a magyar állam</p>		<p><i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata,</p>

<p>Géza és István alakja a krónikákban. István harca Koppánnal és a koronázás. Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények.</p>	<p>Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.</p>	<p>997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.</p>
<p>Árpád-házi királyportrék Szent László, a lovagkirály. Könyves Kálmán, a művelt király. III. Béla, a nagyhatalmú király. II. András és az Aranybulla IV. Béla és a tatárjárás.</p>	<p>A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.</p>	<p><i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.</p>
<p>Árpád-kori szentek Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit.</p>		
<p>Árpád-kori győztes harcok és csaták A pozsonyi csata. Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata.</p>		
<p>Magyarország koronázási jelvényei Szent Korona. Palást, jogar, országalma.</p>		
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése. - Képszeállítás készítése a Szent Lászlót megörökítő freskókból a Kárpát-medencében. - A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben. - Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről. - A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése. 		

6. évfolyam

Óraszám:	72óra/év	2 óra/hét
-----------------	-----------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10+4
2.	Új látóhatárok	11
3.	Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14
4.	Élet a kora újkori Magyarországon	6
5.	Forradalmak kora	5
6.	A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15+4
	Ismétlés, rendszerezés	3
	Összesen óraszám	72 óra

Témakör: Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából

Orakeret: 10+4 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Magyar királyportrék a 14–15. századból Károly és az aranyforint. Nagy Lajos, a hódító. Luxemburgi Zsigmond, a császár.</p> <p>Hunyadi János, a törökverő Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. A nándorfehérvári diadal.</p> <p>Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó Mondák és történetek Mátyás királyról. A fekete sereg. Mátyás reneszánsz udvara.</p>	<p>A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése.</p> <p>Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól.</p> <p>A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.</p> <p><i>Személyek:</i> I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása.</p> <p><i>Topográfia:</i> Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> - A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint. - A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével). - Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról. - A Nemzeti Múzeum középkori magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. - Látogatás a visegrádi várban és/vagy királyi palotában. 		
Témakör: Új látóhatárok		
Órakeret: I I óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A földrajzi felfedezések A felfedező útjai. A világkereskedelem kialakulása.</p> <p>Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák.</p>	<p>A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen.</p> <p>A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása.</p> <p>A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.</p>
<p>Korai kapitalizmus A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. Az első bankok és tőzsdék.</p>	<p>A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén.</p> <p>Érvelés a vallási türelem mellett.</p>	<p><i>Személyek:</i> Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.</p>
<p>A vallási megújulás Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. Reformáció és katolikus megújulás. Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján. Vallási türelem Erdélyben.</p>		<p><i>Kronológia:</i> 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.</p>
<p>Az új világkép kialakulása A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. A középkort felváltó világkép: a felvilágosodás.</p>		<p><i>Topográfia:</i> Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé.
- Hasonlóságok és különbözőségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján.
- A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése.
- Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson.
- Táblázat készítése a középkor és az újkor világképének összehasonlításához megadott szempontok alapján.

Témakör: Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből**Órakeret: 14 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A török háborúk hősei II. Lajos és a mohácsi csata. Buda eleste és az ország három részre szakadása. A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős).</p>	<p>A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján.</p> <p>A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.</p>
<p>Bocskai, Bethlen és Zrínyi Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. Buda visszavétele: a török kiűzése.</p>	<p>A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése.</p> <p>Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.</p>	<p><i>Személyek:</i> I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.</p>
<p>II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca Rákóczi fordultatos életpályája Munkáctól Rodostóig. Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal.</p>	<p>A három részre szakadt ország térképének értelmezése.</p> <p>Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére.</p>	<p><i>Kronológia:</i> 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.</p>
<p>Mária Terézia Mária Terézia, a családanya és uralkodó. Intézkedései Magyarországon. A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny.</p>	<p>II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.</p>	<p><i>Topográfia:</i> Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.</p>

Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő).		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK <ul style="list-style-type: none"> - Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról, kiállítás rendezése. - Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. - Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása. - Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről. - A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése. - A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása. - Képek gyűjtése főúri kastélyokról. 		
Témakör: Élet a kora újkori Magyarországon		
Orakeret:6 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Elet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával A török uralom. A mezőváros élete. Szarvasmarha-kereskedelem.	A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.	<i>Fogalmak:</i> nemzetiség, ortodox, barokk. <i>Topográfia:</i> Debrecen, Temesvár.
Elet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település (pl. Temesvár) bemutatásával Magyarország újranevesülése és újranevesítése. Népek és vallások együttélése. A barokk városépítészet.		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK <ul style="list-style-type: none"> - A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével. - Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról. - Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról. - Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről. - Egy barokk templom megtekintése a saját településen. 		

Témakör: Forradalmak kora		
Órakeret:5 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Ipari forradalom Gyapotból pamut. A textilipar fejlődése. A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés. Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban.</p>	<p>Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól.</p> <p>A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása.</p> <p>Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.</p> <p><i>Személyek:</i> James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.</p>
<p>Társadalmi-politikai forradalom A köztársaság kísérlete Franciaországban. A forradalmi terror. Napóleon a császár és hadvezér.</p>		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> - A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján. - Beszélgetés a gyermekmunkáról. - Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen. - Napóleon-ábrázolások gyűjtése. 		
Témakör: A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora		
Órakeret:15+4 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A reformkor Széchenyi István alkotásai. A jobbágyszabadítás kérdése. A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye.</p>	<p>A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása.</p> <p>1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével.</p> <p>A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.</p> <p><i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.</p>
<p>A forradalom A március 15-i események és a 12 pont. Kossuth Lajos szerepe. Az áprilisi törvények. A Batthyány-kormány.</p>		
<p>Képek a szabadságharc történetéből Történetek a szabadságharc idejéből. Görgei Artúr, a hadvezér. A tavaszi hadjárat. A Függetlenségi nyilatkozat.</p>	<p>A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban.</p>	<p><i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849.</p>

A fegyverletétel és megtorlás – Arad.	A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen.	október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.
A kiegyezés Az ellenállás formái. Deák Ferenc szerepe. A kiegyezés megkötése. Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése.	A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés) A kiegyezés értékelése.	<i>Topográfia:</i> Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK <ul style="list-style-type: none"> - Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről. - Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről. - Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események összefüggéseiről. - Térképvázlat készítése a március 15-i eseményekről. - Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről. - Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról. - 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken. - Képek gyűjtése a szabadságharc honvédeinek egyenruháiról és fegyvereiről. - Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről. - Mikrotörténelmi kutatás: egyéni sorsok feltérképezése, a szabadságharc pozitív szerepet betöltő nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevőinek bemutatása. 		

TANULÁSI EREDMÉNYEK A KÉT ÉVFOLYAMOS CIKLUS VÉGÉN:

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;

- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;

7–8. évfolyam

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenységalapú tanuláshoz továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történelmi témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszmetzeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralkodó, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténelmi: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

7. évfolyam

Óraszám:	72óra/év	2 óra/hét
-----------------	-----------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A modern kor születése	5
2.	A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7
3.	Az első világháború és következményei	11+4
4.	Totális diktatúrák	5
5.	A Horthy-korszak	9
6.	A második világháború	10+2
7.	A megosztott világ	5
8.	Magyarország szovjetizálása	10
	Ismétlés, rendszerezés	4
	Összesen óraszám	72 óra

Témakör: A modern kor születése

Órakeret:5 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A nemzeti eszme és a birodalmak kora A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája. A világ nagyhatalmai és ellentétei a 20. század kezdetén. Gyarmatbirodalmak a világ térképén.</p> <p>Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus A liberalizmus. A konzervativizmus. A szocializmus és kommunizmus eszméje. A keresztényszocializmus.</p>	<p>A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével.</p> <p>A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása.</p> <p>A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus.</p> <p><i>Személyek:</i> Bismarck, Marx.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1871 Németország egyesítése.</p> <p><i>Topográfia:</i> Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok)

Témakör: A dualizmus kora: felzárkózás Európához		
Órakeret:7 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A modernizálódó Magyarország Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. Vasútépítés, folyószabályozás. Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.</p>	<p>A millenniumi Budapest bemutatása.</p> <p>A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása.</p> <p>A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Andrássy Gyula.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1896 a Millennium.</p> <p><i>Topográfia:</i> Budapest.</p>
<p>A millenniumi Magyarország A soknemzetiségű ország. A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. A millenniumi ünnepek. A legjelentősebb kulturális alkotások.</p>	<p>A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása.</p> <p>A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról. - Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről. - Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján. 		
Témakör: Az első világháború és következményei		
Órakeret:11+4 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az első világháború, Magyarország a háborúban A halálos lövés: a világháború kirobbanása. A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. Az állóháború. Magyarok a világháborúban. A hátszág megpróbáltatásai. Lenin és a bolsevik hatalomátvétel.</p>	<p>A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint.</p> <p>Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval.</p> <p>A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátszág, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösteror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.</p> <p><i>Személyek:</i> Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.</p>

<p>Magyarország 1918–1919-ben A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. Magyarország megszállásának folyamata. A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. Az ellenforradalom.</p>	<p>Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével. Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól.</p>	<p><i>Kronológia:</i> 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum. <i>Topográfia:</i> Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.</p>
<p>A trianoni békediktátum A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése. A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország. Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. A kisantant.</p>	<p>A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén. Első világháborús kiállítás megtekintése.
- Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.

Témakör: Totális diktatúrák**Orakeret:5 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A kommunista Szovjetunió Lenin és Sztálin diktatúrája. Az államosítás. A terror és a munkatáborok.</p>	<p>A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.</p>
<p>A nemzetiszocialista Németország A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia.</p>	<p>A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.</p>	<p><i>Személyek:</i> Sztálin, Hitler. <i>Kronológia:</i> 1933 a náci hatalomátvétel. <i>Topográfia:</i> Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> - GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása. - Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról. 		
Témakör: A Horthy-korszak		
Orakeret: 9 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A politika irányai Horthy, a kormányzó. Antikommunizmus és revíziós törekvések. A politikai antiszemitizmus. Bethlen István miniszterelnöksége. Külpolitikai kényszerpályák.</p>	<p>A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése. Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> revízió, numerus clausus, pengő. <i>Személyek:</i> Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.</p>
<p>Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés Gazdasági eredmények. Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. Életmód, szabadidő, sport.</p>	<p>Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása. A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.</p>	<p><i>Kronológia:</i> 1920–1944 a Horthy-korszak.</p>
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> - Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról. - Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről. - Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről. - Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról. - Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről. 		
Témakör: A második világháború		
Orakeret: 10+2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Háború földön, tengeren és levegőben. A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek. A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba.</p>	<p>A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kiobbantásában. A második világháború fordulópontjainak felidézése. A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények. <i>Személyek:</i> Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.</p>

Európa felosztása.	Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb eseményeit bemutató térképek értelmezése.	
Magyarország világháború idején A revíziós eredmények A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. Német megszállás. A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel. A hadszíntérré vált Magyarország.	A magyar külpolitika háború előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. Ítélet megfogalmazása a második világháborús népirtásokról és háborús bűnökről.	<i>Kronológia:</i> 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon. <i>Topográfia:</i> Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Donkanyar, Auschwitz.
A háború borzalmi A totális háború. A világháború fegyverei. A hátország szenvedései. Az ellenállás formái. A bombázások és városi harcok – Budapest példáján.	A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján. Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.	
A holokauszt A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. Az európai és magyarországi zsidótörvények. Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására. Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.		
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK		
<ul style="list-style-type: none"> - Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről. - Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban). - A holokausztról szóló irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése. - Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése. - Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén. 		
Témakör: A megosztott világ		
Órakeret: 5 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A hidegháború A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése.	A második világháború után kialakult világregendet	<i>Fogalmak:</i> Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború,

<p>Németország kettéosztása. Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba.</p>	<p>bemutató térkép áttekintése és értelmezése. A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása.</p>	<p>vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.</p>
<p>A Nyugat A nyugati demokrácia és piacgazdaság. A jóléti társadalom. Az új tömegkultúra kialakulása.</p>	<p>A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével.</p>	<p>Személyek: Hruscsov, Kennedy. Kronológia: 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása. Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.</p>
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése. - Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről. - Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról. - Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról. 		
<p>Témakör: Magyarország szovjetizálása</p>		
<p>Órakeret: 10 óra</p>		
<p>Témák</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba.</p>	<p>Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH).</p>

<p>Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. Az 1945-ös és 1947-es választások. Egypártrendszer, államosítás, diktatúra.</p>	<p>A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján. A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján.</p>	<p>Személyek: Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József. Kronológia: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.</p>
<p>A Rákosi-diktatúra Az ÁVH működése. A személyi kultusz. Az egyházüldözés. A tervezettség működése.</p>	<p>A határon túli magyarok megpróbáltatásai-inak bemutatása különböző források alapján.</p>	<p>Topográfia: Recsk, Hortobágy, Duna-delta.</p>
<p>Deportálások „békeidőben” A deportálások és üldözések okai. A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.</p>		
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből. - Új iparvárosok azonosítása térképen. - Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról. - Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról. - Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása. 		

8. évfolyam

Óraszám:	72óra/év	2 óra/hét
-----------------	-----------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A forradalomtól az ezredfordulóig	20+4
2.	Együttélés a Kárpát-medencében	8+2
3.	Népesedés és társadalom	5
4.	A demokratikus állam	7
5.	Régiók története	14
6.	Mérlegen a magyar történelem	8
	Ismétlés, rendszerezés	4
	Osszesen óraszám	72 óra

Témakör: A forradalomtól az ezredfordulóig

Órakeret:20+4 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az 1956-os forradalom és szabadságharc Október 23., a forradalom kirobbanása. A pesti srácok és szabadsághősök. A forradalom lakóhelyünkön és környékén. Szovjet tankokkal a népakarat ellen. A forradalom jelképei. A magyar forradalom a világtörténelem színpadán.</p>	<p>Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről.</p> <p>Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákön keresztül.</p> <p>Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására.</p> <p>A Kádár-rendszerrel szülő különböző jellegű források elemzése, értelmezése.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.</p>
<p>A kádári diktatúra A kádári megtorlás. A pártállam működése: az elnyomás változó formái. Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek.</p>	<p>A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása.</p> <p>A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása.</p>	<p><i>Személyek:</i> Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.</p>
<p>Élet a Kádár-rendszerben A paraszti gazdaságok felszámolása, téjesítés. A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. A hiánygazdaság. A második gazdaság kiépülése. Életszínvonal-politika és eladósodás.</p>	<p>A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.</p>	<p><i>Kronológia:</i> 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999</p>

<p>A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon</p> <p>A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. A tárgyalásos rendszerváltoztatás. A kétpólusú világ megszűnése. Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás. Antall József kormánya.</p>		<p>Magyarország belép a NATO-ba.</p> <p><i>Topográfia:</i> Corvin köz, Mosonmagyaróvár.</p>
<p>Magyarország rendszerváltoztatás után</p> <p>A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése. A többpártrendszer működése. Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek. A társadalom átalakulása. Magyarország NATO-tagsága.</p>		
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Információgyűjtés a „pesti srácokról”. - Térképvázlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről. - Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel. - 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén. - Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése. - Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről. - Diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából. - Retró-kiállítás rendezése. - Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerrel és a rendszerváltoztatás időszakából. 		

Témakör: A forradalomtól az ezredfordulóig		
Orakeret:20+4 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az 1956-os forradalom és szabadságharc Október 23., a forradalom kirobbanása. A pesti srácok és szabadsághősök. A forradalom lakóhelyünkön és környékén. Szovjet tankokkal a népakarat ellen. A forradalom jelképei. A magyar forradalom a világtörténelem színpadán.</p>	<p>Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről. Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákon keresztül. Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.</p>
<p>A kádári diktatúra A kádári megtorlás. A pártállam működése: az elnyomás változó formái. Ellenőrzött társadalom, tömegszervezetek.</p>	<p>A Kádár-rendszerről szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése. A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása.</p>	<p><i>Személyek:</i> Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.</p>
<p>Élet a Kádár-rendszerben A paraszti gazdaságok felszámolása, téeszesítés. A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. A hiánygazdaság. A második gazdaság kiépülése. Életszínvonal-politika és eladósodás.</p>	<p>A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.</p>	<p><i>Kronológia:</i> 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép a NATO-ba.</p>
<p>A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. A tárgyalásos rendszerváltoztatás. A kétpólusú világ megszűnése. Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás. Antall József kormánya.</p>		<p><i>Topográfia:</i> Corvin köz, Mosonmagyaróvár.</p>

<p>Magyarország a rendszerváltoztatás után A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése. A többpártrendszer működése. Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek. A társadalom átalakulása. Magyarország NATO-tagsága.</p>		
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Információgyűjtés a „pesti srácokról”. - Térképvizlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről. - Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel. - 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén. - Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése. - Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről. - Diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából. - Retró-kiállítás rendezése. - Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerrel és a rendszerváltoztatás időszakából. 		
<p>Témakör: Együttélés a Kárpát-medencében</p>		
<p>Orakeret:8+2 óra</p>		
<p>Témák</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A határon túli magyarok Határon túli magyarlakta területek. Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a revízió, magyarellenes megtorlások, rendszerváltoztatás. A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. Kivándorlás és asszimiláció.</p>	<p>A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig. Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helytállásra. A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> kitelepítés, asszimiláció. <i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron. <i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások. <i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna.</p>
<p>A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig Magyarország nemzeti arányainak változása. Az asszimiláció folyamata.</p>	<p>A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás</p>	

<p>Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország felosztása, a magyarországi németek kitelepítése.</p> <p>A hazai cigány/roma népesség története.</p> <p>A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon.</p>	<p>megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában.</p> <p>Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során.</p> <p>A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kiselőadás készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulójairól. - Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalu). - Határon túli területek meglátogatása tanulmányi kirándulás kereteiben (pl. Határtalanul program). - Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal. - Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról. 		
Témakör: Népesedés és társadalom		
Orakeret:5 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hagyományos/ agrártársadalmak</p> <p>Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. Önellátás, árutertermelés, kereskedelem.</p> <p>A népességnövekedés korlátai.</p> <p>A hagyományos társadalom (hierarchia és család).</p>	<p>A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése.</p> <p>Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján).</p> <p>A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása.</p> <p>Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Semmelweis Ignác.</p>
<p>A modern/ipari társadalmak</p> <p>Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás.</p> <p>Népességnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban.</p> <p>A migráció.</p>	<p>Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.</p>	

<p>A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus).-</p> <p>A női szerepek változásának áttekintése a történelem során.</p>		
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására. - Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól. - Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól. - A migráció okainak és hatásainak megvitatása. 		
<p>Témakör: A demokratikus állam</p>		
<p>Órakeret:7 óra</p>		
<p>Témák</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A modern demokrácia gyökerei Az athéni demokrácia működése. A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban.</p>	<p>A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).</p>	<p><i>Fogalmak:</i> népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog. <i>Személyek:</i> Periklész, George Washington. <i>Kronológia:</i> Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.</p>
<p>A modern magyar állam Az Alaptörvény. Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer.</p>	<p>Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában. A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). - Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában. 		

Témakör: Régiók története		
Órakeret: 14 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Magyarország és az Európa Unió Az Európai Unió születése és bővülése. Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. Magyarország európai uniós tagsága.</p>	<p>Az Európai Unió céljainak felidézése. Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése. A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása.</p>	<p><i>Fogalmak:</i> integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.</p> <p><i>Személyek:</i> Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.</p>
<p>Az Amerikai Egyesült Államok Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. Az amerikai polgárháború okai és eredményei. Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása.</p>	<p>A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren.</p>	<p><i>Kronológia:</i> 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.</p>
<p>India Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. A brit gyarmati uralom. Gandhi és a függetlenségi mozgalom. A jelenkori India ellentmondásai.</p>	<p>Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása. A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.</p>	<p><i>Topográfia:</i> Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.</p>
<p>Kína A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai. Kína félgymati sorban. A japán megszállás. Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. A gazdasági óriás.</p>		
<p>A Közel-Kelet Az Oszmán Birodalom felbomlása. Izrael állam létrejötte. Az olaj szerepe a régió történetében. Az iszlám és az iszlámizmus. Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak.</p>		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:		
<ul style="list-style-type: none"> - Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról. - Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével. - Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertető, prezentációk készítése. - Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken. - Beszámoló, prezentációk készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság). 		
Témakör: Mérlegen a magyar történelem		
Órakeret:8 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Lábnymaink a nagyvilágban</p> <p>Világjáró magyarok (utazók, felfedezők).</p> <p>Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, űrkutatás).</p> <p>Világgraszoló sportsikerek – magyarok az olimpiákon.</p> <p>Magyar művészek a világban.</p> <p>A magyar megmaradás kérdései</p> <p>Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban.</p> <p>A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása.</p> <p>Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom.</p> <p>Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában.</p> <p>Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal.</p> <p>A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés.</p>	<p>Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása.</p> <p>A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése.</p> <p>Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében.</p> <p>Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.</p>	<p><i>Javasolt személyek (altémánként 1-2):</i> Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése.
- Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpiikonokról, művészekről.
- Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).
- Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.
- Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.

TANULÁSI EREDMÉNYEK A KÉT ÉVFOLYAMOS CIKLUS VÉGÉN:**TÖRTÉNELMI ISMERETEK**

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásait és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;

- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készíti.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;

- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korról;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

Helyi tanterv

Állampolgári ismeretek 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az állampolgári ismeretek tantárgy koncepciójának kialakításában, a nevelési-oktatási szakaszok tervezésekor meghatározó szerepet játszottak azok a társadalmi elvárások, amelyek szerint a mindennapi életben történő eligazodás, az állampolgári léthez szükséges ismeretek, készségek, képességek elsajátítása, összességében a felnőttkori szerepekre való felkészülés már az általános iskola záró szakaszában jelenjen meg. Fontos szerepet kap az a szakmai igény, hogy a demokratikus gondolkodás és a hazaszeretet megalapozása és erősítése már az általános iskolai nevelés időszakában kezdődjön meg.

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása révén a tanuló támpontokat kap a mindennapi életben történő tájékozódásához. Az alapvető ismeretek elsajátításán túl lehetőség nyílik a készség- és képességfejlesztésre, olyan tevékenységek kipróbálására és gyakorlására, amelyek segítik felkészülését a felnőtt szerepekre.

Az új tantárgy először a 7–8. évfolyam nevelési-oktatási szakaszában jelenik meg, miközben – közös tanulásterületen osztozva – több szállal kötődik a történelem, valamint az erkölcs és etika tantárgyakhoz. A közös tanulásterülethez tartozó ismeretek köre, a jelenségek és folyamatok értelmezése, az ok – okozati összefüggések érvényesítése, a mérlegelő gondolkodás megalapozása, a társas együttműködés, az egyén és közösség viszonyának kérdései, a közösségi értékek és a felelősségvállalás kiemelése, a társadalmi együttélés követelményeinek és dilemmáinak megbeszélése a történelem, az állampolgári ismeretek, az erkölcs és etika tantárgyak tanulásának folyamatos összehangolását és együttműködését feltételezi. Épít a hon – és népismeret tantárgy ismeretanyagára, nevelési céljaira is. A tantárgy a földrajz tanulásához is kötődik, hiszen a lokális és a regionális szemlélet kialakítása, a társadalmi alrendszerek funkcióinak és az intézmények szerepének vizsgálata mindkét diszciplína fejlesztési feladatai között szerepel. Az állampolgári ismeretek tantárgynak is célja a pénzügyi tudatosság megalapozása és a fenntarthatóság kritériumainak megismertetése, ezért – mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzés záró szakaszában – épít a földrajz keretében tanult gazdasági és pénzügyi ismeretekre.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelentől, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámoló elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat

készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és terveket készít. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekben való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

8. évfolyam

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával a tanuló azokat az érvényes ismereteket sajátíthatja el és azon készségeket szerezheti meg, amelyeket a mindennapi életben hasznosíthat, amelyek révén felkészülhet felnőtt szerepeire, tudatos és felelős állampolgárrá és egyben elkötelezett hazafivá válhat.

A témakörök struktúrájának kialakításakor két alapvető szempont érvényesült. A témák bővülő egymásra épülése koherens rendszert alkot: a család, mint a társadalom legalapvetőbb intézménye, a tanuló településének megismerése, a lakóhely kulturális értékeinek kiemelése, az intézmények, szervezetek működésének, majd a nagyobb rendszerek funkciójának vizsgálata, a nemzeti közösséghez tartozás feltételeinek számbavétele, a nemzeti identitás

alkotóelemeinek megbeszélése, a haza iránti kötelezettségek megismerése, a nemzeti/etnikai kisebbségi jogok azonosítása. Ezen témakörök egymásra épülésével a tanuló rendszerszemlélete is alakul: differenciált tudást szerezhet meg szűkebb és tágabb környezetéről, hazájáról és a társadalomról, amelyben él.

A tanuló elsajátítja a mindennapi életben alkalmazandó készségeket, tájékozódik a munka világában, megismeri a tudatos fogyasztóvá válás meghatározó és a fenntarthatóság alapvető szempontjait: támogatást kap a felnőtt élet szerepeire történő felkészüléséhez.

Az állampolgári ismeretek tantárgy épít a tanulók együttműködésére, az egyéni teljesítményre és érdeklődésre, valamint a tanulók csoportos tevékenységére. A pedagógus a nevelő – oktató munka során a tanulói tevékenységeket megszervező, irányító, illetve koordináló feladatai is megjelennek, a tanulási folyamatban a segítő-támogató szemléletmód jellemzi a tevékenységét. A tanuló teljesítményének értékelésében az önértékelés, a csoportos megbeszélés, a társak kölcsönös javaslatai is szerepet kaphatnak.

A *Családtörténeti kutatás*, a *Településkutatás* és a *Szaktmák, foglalkozások, mesterség és hivatás* projektet az iskolai tematikus hetek, témahetek, projektnapok keretében valósíthatják meg a tanulócsoporthok.

A tantárgy tanulási eredményeinek követésére alapvetően a tanulást támogató értékelés ajánlott, s ebben a tanulót segítő, fejlesztő visszajelzések, amelyek között a pedagógus és a társak értékelése ugyanúgy szerepet játszik, mint a csoportos megbeszélés és önértékelés. Az értékelési folyamatban kiemelt szempont a tanuló bekapcsolódása a kooperatív tevékenységekbe, továbbá lényeges az önállóan vagy társaival közösen végzett digitális eszközhasználaton alapuló feladatok megoldása. Összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) a tanuló mindennapi életben való tájékozódásához kapcsolódó témakörök esetében történik (*Mindennapi ügyintézés; Felkészülés a felnőtt szerepekre; Köznevelés; Az egészségügyi rendszer és a szociális ellátás*) és *A magyar állam intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban* témakörnél.

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	lóra / hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	4
2.	A család gazdálkodása és pénzügyei	3
3.	Településünk, lakóhelyünk megismerése	6+2
4.	Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6
5.	A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5
6.	Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4
7.	A fogyasztóvédelem alapjai	3
8.	A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmmodell	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>Az egymást követő generációk életútjának megismerése révén a történetiség saját élményű megtapasztalása</p> <p>A hagyományos családmmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése</p> <p>Ismeretszerzés, forrásfeldolgozás a családi szocializáció folyamatáról és jellemzőiről</p> <p>Családtörténeti kutatás projekt a tanuló választása és egyéni tervezés alapján</p> <p>A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői</p>	<p>család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző szövegtípusok feldolgozása (naplók, ismeretterjesztő szövegek, memoárok) tartalmi elemeinek megértése, értelmezése és bemutatása a család fogalma és társadalmi szerepe témakörben – Szempontok és minta segítségével családtörténeti interjúterv összeállítása – Káté összeállítása, plakát készítése a családi szerepekről – Kérdések megfogalmazása, kérdéssor összeállítása minta alapján: családtörténeti interjúterv készítése – Családtörténeti fotómontázs, digitális tartalmak összeállítása – Valós vagy elképzelt családtörténeti interjú készítése 	
Témakör: A család gazdálkodása és pénzügyei	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p>	<p>családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyereség, a család kiadásai: létszükségleti</p>

<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>A szövegértés, szövegalkotás fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás támogatása</p> <p>A háztartás fogalmának értelmezése</p> <p>A család bevételeinek és kiadásainak csoportosítása</p> <p>Információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről</p> <p>A tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásainak megismertetése, az ok – okozati összefüggések feltárása</p> <p>A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel</p> <p>A családokra jellemző fogyasztási szokások</p> <p>Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása</p> <p>Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai</p>	<p>kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, környezettudatosság;</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családi háztartás, a család pénzügyeivel kapcsolatos dokumentumok elemzése – Egy elképzelt családi bevételeinek és kiadásainak megtervezése – Szakértői mozaik vagy más, kooperatív csoportmunkában használható értékelő, ellenőrző tevékenység segítségével egy fiktív családi költségvetés vizsgálata – Infokommunikációs eszközök segítségével információk gyűjtése és értelmezése a család megtakarítási lehetőségeiről – Érvek összegyűjtése a tudatos vásárlás családi és társadalmi hatásairól – Plakát vagy digitális eszközökkel elkészített produktum a bevételekről és a kiadásokról, a megtakarítási lehetőségekről – A környezettudatos életmód alakításának lehetőségeit, tényezőit feltáró képzelte vagy valós riport készítése 	
<p>Témakör: Településünk, lakóhelyünk megismerése</p>	
<p>Orakeret: 6+2 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p>	<p>intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil</p>

<p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése</p> <p>A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>Az együttműködési és a szervezőkészség fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése</p> <p>A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése</p> <p>A település, lakóhely jellemzőinek megismerése</p> <p>A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése</p> <p>A település, lakóhely közintézményei</p> <p>A település fejlesztésének lehetőségei</p> <p>A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek</p>	<p>szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;</p>
---	--

Javasolt tevékenységek:

- Beszélgetőkör a település történelmi, kulturális, néprajzi értékeiről
- Településtörténeti kvíz összeállítása
- Ötletbörze: a település fejlesztése, a település környezetének javítása
- Plakát vagy digitális tartalom készítése a település közintézményeiről, működésükről
- Önálló vagy társas együttműködés eredményeként tematikus fotogalériák összeállítása a lakóhelyről, például Lakóhelyem múltja, archív fotók felhasználásával (Lakóhelyünk múltja...); Lakóhelyem, ahogy én látom (Lakóhelyünk, ahogy mi látjuk...)
- Kreatív írás: Az önálló vagy a társas tevékenység révén különböző publicisztikai műfajú szövegek alkotása a település kulturális értékeiről és/vagy mindennapi életéről, eseményeiről az iskola honlapja vagy a helyi újság, weboldal számára
- Helytörténeti tabló készítése
- Tematikus fotogalériák összeállítása a lakóhelyről: múltja, környezeti-természeti és kulturális értékei, jellegzetes épületei

Témakör: Nemzet, nemzetiség, a haza iránti kötelezettségek**Órakeret: 6 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az önismeret fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>Nemzeti identitás, hazaszeretet kialakítása, megerősítése</p> <p>A magyar kulturális örökség és hagyományok megismerése</p> <p>A közösség iránti kötelességtudat és felelősségérzet kialakítása, a patriotizmus és lokálpatriotizmus értelmezése</p> <p>A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése</p> <p>Más kultúrák iránti érdeklődés kialakítása</p> <p>A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban</p> <p>Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének megismerése, elemzése</p>	<p>nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika</p>

<p>Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében</p> <p>Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fogalommagyarázat készítése – Forráselemzés: a nemzeti öntudat és a hazaszeretet megjelenése a művészeti alkotásokban – Digitális tartalmakkal támogatott előadás készítése a magyarországi nemzetiségek vagy egy nemzetiség hagyományairól, kultúrájáról – Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról – Gyűjtőmunka a honvédelem feladatairól, az ezzel kapcsolatos állampolgári kötelezettségekről – Lehetőség szerint a Honvédség állományából előadó meghívása az ország védelmével kapcsolatos feladatok témakörében – Esszéírás a nemzeti identitás megerősítésének fontosságáról – Tabló készítése az Európai Unió legfontosabb intézményeiről – Előadás a nemzeti önrendelkezés szerepéről a globális környezetben, ennek megvitatása – Grafikus szervező készítése Magyarország legfontosabb kétoldalú és többoldalú kötelezettségeiről, kapcsolatrendszeréről 	
<p>Témakör: A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban</p>	
<p>Órakeret: 5 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése</p> <p>A magyar állampolgárság feltételei</p> <p>A törvényalkotás menete</p> <p>Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése</p> <p>Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük</p>	<p>állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképesesség, korlátozott jogképesesség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, köztelherviselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;</p>

<p>Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása</p> <p>Az állam bevételeinek csoportosítása</p> <p>A háztartások és az állam kapcsolatrendszere</p> <p>A közteherviselés, az adózás társadalmi jelentősége</p> <p>A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magyarország államformáiról időszalagos bemutató készítése – A törvényalkotás folyamatának bemutatása tanulói kiselőadás segítségével – Folyamatábra vagy egyéb grafikai szervező készítése és értelmezése a törvényalkotás folyamatáról – Igazságszolgáltatás részei: plakát vagy digitális tartalom készítése – Vita: a közteherviselés szerepéről, az adóelkerülés morális és gazdasági következményeiről – Szakértői mozaik: A magyar állam alapvető intézményei; Az állam szerepe a gazdaságban – Strukturált szövegalkotási feladat – az állami intézmények rendszerének vázlatos bemutatása – Egy kiválasztott intézmény egy napjáról, az ott elvégzett feladatokról elképzelt hivatalnok élménybeszámolójának készítése – Plakát vagy digitális bemutató készítése az állampolgári jogokról és kötelezettségekről 	
<p>Témakör: Mindennapi ügyintézés, felkészülés s felnőttkori szerepekre</p>	
<p>Orakeret: 4 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügýtípusok</p>	<p>ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés</p>

<p>Az elektronikus ügyintézés</p> <p>A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése</p> <p>Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása</p> <p>A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése</p> <p>Az életpálya-tervezés kérdései</p> <p>A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tabló készítése a családokat érintő legfontosabb hivatali ügytípusokról – Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról – Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei – Grafikai szervező segítségével a szakmák, foglalkozások, hivatások csoportosítása – Kiselőadás, prezentáció készítése a digitalizáció és robotika szerepéről a munkaerőpiac változásaiban – Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről – A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról – Disputa: Az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei 	
<p>Témakör: A fogyasztóvédelem alapjai</p>	
<p>Órakeret: 3 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A több nézőpontú, értelmező gondolkodás fejlesztése</p> <p>A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>A döntési képesség fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése</p> <p>A fogyasztóvédelem tipikus területei</p> <p>A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei</p>	<p>Fogalmak</p> <p>fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom</p>

<p>A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek</p> <p>A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata</p> <p>Szerkezeti és folyamatára értelmezése a fogyasztói jogokról és a fogyasztói érdekek érvényesítéséről</p> <p>A körültekintő vásárlást megalapozó tájékozódás fontosságának tudatosítása</p> <p>Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fogyasztóvédelmi tájékoztató plakát készítése, – Elképzelt vagy valós fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése a sajtóból vagy a világháló segítségével – Animáció vagy prezentáció készítése a tudatos fogyasztói magatartás ismérveiről – Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról <p>Folyamatára készítése a fogyasztói társadalom kialakulásának hatásairól a természeti környezetre</p>	
<p>Témakör: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás</p>	
<p>Órakeret: 3 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A csoportosítási és rendszerezési készség fejlesztése; a rendszerszemlélet alakítása</p> <p>A kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése</p> <p>Szövegértési és szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése</p> <p>Az empátia erősítése</p> <p>Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai</p> <p>Az egészségügyi ellátás szinterei, feladatai, szereplői</p> <p>A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban</p> <p>A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése</p>	<p>köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;</p>

<p>A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése</p> <p>A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tájékoztató plakát készítése egy elképzelt település orvosi ellátásáról – Továbbtanulási tanácsadó kiadvány szerkesztése 8. évfolyamos tanulók részére az egyes iskolatípusokról – Szakértői mozaik: oktatási rendszer, egészségügyi rendszer, szociális ellátás – Vita: a szociális ellátás szerepéről és a társadalmi szolidaritás fontosságáról – Szempontok segítségével beszámoló készítése egy-egy ellátórendszer jellemzőiről: köznevelés, egészségügyi rendszer, szociális ellátás – Információ gyűjtése és digitális térkép készítése a település/járás vagy kerület/megye egészségügyi ellátást biztosító intézményeiről – Grafikai szervező készítése az általános iskola feladatairól, szerepéről a diákok szemszögéből – Prezentáció készítése a valamelyik ellátórendszer működéséről 	
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét, – értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet; – értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; – felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát, – ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket, – felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét, – ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait; – ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését, – társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről; – arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse; – önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít, – megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is, – társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban; – értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában; – ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését; – értelmezi a törvényalkotás folyamatát; – azonosítja az igazságszolgáltatás intézményeit és működésük jellemzőit; – értelmezi az állam gazdasági szerepvállalásának területeit, – felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát; – felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát, – azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait; 	

- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit,
- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól;
- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is,
- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját,
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket

Helyi tanterv

Hon-és népismeret 6. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A hon- és népismeret tartalmazza a népünk kulturális örökségére leginkább jellemző sajátosságokat, nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt. Teret biztosít azoknak az élményszerű egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek a család, az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza, a Kárpát-medence, a magyar nemzet és a Magyarországon élő népek megismeréséhez, megbecsüléséhez, velük való azonosuláshoz vezetnek. Segíti a közösségi, nemzeti azonosságtudat kialakítását. Megalapozza és áthatja a különböző tanítási területeket. Rendszerezett ismeretanyagként lehetőséget teremt a magyar népi kultúra értékeinek megismerésére, a különböző kultúrákat, a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység kialakítására.

A tanulók felfedezik, hogy a nemzedékeken át létrehozott közösségi hagyomány összeköti őket a múlttal, és segít nekik eligazodni a jelenben. Felismerik, hogy az emberiség évezredek óta felhalmozódott tapasztalatai a legegyszerűbb és éppen ezért a legfontosabb mindennapi kérdésekre adott gyakorlati válaszok tárházai. Megértik, hogy a néphagyomány az általános emberi értékek hordozója, ezért ismerete az általános műveltség része.

A tantárgy megalapozza a tanulók nemzeti önismeretét, nemzettudatát, a tevékeny hazaszeretetet. Tudatosítja a tanulóban, hogy először minden népnek a saját hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, hogy azután a nemzetiségek, a szomszéd és rokonnépek, valamint a világ többi népének kultúráját, az egyetemes értékeket, a köztük lévő kölcsönhatást is megérthesse. Ösztönöz a szűkebb és tágabb szülőföld, a magyar nyelvterület és a Kárpát-medence hagyományainak és történelmi emlékeinek felfedezésére, a még emlékezetből felidézhető vagy az élő néphagyományok gyűjtésére. Lehetőséget biztosít a Határtalanul! programban történő részvétel néprajzi megalapozásához. Bővíti a tanulók művelődéstörténeti ismereteit, erősíti a hagyományőrzést, kultúránk, nemzeti értékeink megbecsülését. Értékrendjével hozzájárul a tanulók értelmi, érzelmi, etikai és esztétikai neveléséhez, a természettel való harmonikus kapcsolatuk kialakításához és a társadalomba való beilleszkedésükhöz.

A tanítás során – pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére.

A tananyag témakörei az ismeretek egymásra épülésével, rendszerben történő megjelenítésével lehetővé teszik, hogy a tanulók megismerjék, megértsék a hagyományos gazdálkodó életmód szemléletét, amely a természettel való harmonikus együttélésre alapult, valamint a polgári értékeken alapuló városi életforma sajátosságait is. Mintát kapnak a közösségi életforma működésére, az egymásnak nyújtott kölcsönös segítség megvalósítható formáira. Részesei lehetnek a játékok segítségével történő nevelés folyamatának, amely életkori

sajátosságaiknak megfelelően nyújt mintát a családon belüli szerepek, feladatkörök elsajátítására.

Fontos szerepet kap az önértékelés, a társak értékelése, a csoportban történő reflektív értékelés, amelynek alapját képezi többek között az önálló ismeretsajátítás keretében végzett gyűjtőmunka, forráselemzés, illetve a kooperatív tevékenységekben való részvétel is.

A hon- és népismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló egyéni tanulási utakon, belső motivációval, önszabályozó stratégiák alkalmazásával jut el a nemzeti múlt, a szülőföld értékeinek megismeréséhez, a hagyományos népi élet és a népszokások megismeréséhez, a táji jellegzetességek felfedezéséhez. Az aktív tanulást önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében. Tanári irányítással, segítséggel képes a hiteles források feldolgozására, a lényegkiemelésre. Mások véleményének, egyéni tapasztalatainak megismerésével fejlődik vitakultúrája, hálózati csoportos tanulási képessége.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló saját tapasztalatainak megosztása, önállóan gyűjtött információinak közvetítése, vitahelyzetekben való megszólalása, érvelése során a kommunikációs helyzetnek megfelelően alkalmazza anyanyelvi kompetenciáit, tanult viselkedési mintáit. Az információcsere változatos területeken valósulhat meg, a hagyományos auditív és vizuális csatornák mellett a digitális lehetőségek alkalmazásával. Kommunikációközpontú helyzetgyakorlatokban, játékszituációkban (színjátékszerű népszokások, köszöntők, mondák, mesék, népdalok, népi játékok, mondókák) alkalmazni tudja az elsajátított kötött nyelvi formájú és improvizatív szövegeket.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez a könyvtári dokumentumok mellett forrásként használja az elektronikusan elérhető szakirodalmat, képgyűjteményeket (múzeumok online adatbázisait). Digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan és másokkal is együttműködve, céljai megvalósítása érdekében tudja alkalmazni. A digitális kultúra tantárgy keretében elsajátított ismereteit felhasználva mutatja be a választott témát.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló elsajátítja a hon- és népismeret alapfogalmait; információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Összehasonlítja a természeti környezet által meghatározott életmódbeli különbségeket, a közösségi szerepeket, a kölcsönös segítségnyújtáson alapuló társas munkavégzés jelenségeit, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló érveit, gondolatait, véleményét szabadon kifejti, ugyanakkor nyitott a pedagógus útmutatásaira, társai észrevételeire, amelyek hatására álláspontját rugalmasan kezeli, korábbi döntéseit felülbírálja, módosítja. Fejlődik, alakul az önismerete-énképe, nyitottá válik a másik ember élethelyzete iránt. A társas tanulás folyamatában együttműködve gyűjt információkat, elemez forrásszövegeket, készít bemutatókat, megosztja véleményét, érvel álláspontja mellett. Aktívan részt vesz a köszöntők vagy színjátékszerű népszokások élményszerű elsajátításában, bemutatásában.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló megtanulja értékékként kezelni, hogy saját gondolatai kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján tudja megvalósítani. Önállóan és a társaival történő együttműködés során alkotója lesz a felfedezett lokális értékeket bemutató leírásoknak, képi illusztrációknak, maketteknek. Kreatív alkotásokat tud létrehozni, valamint alkalmazza a művészi önkifejezés elemeit a tanult népművészeti motívumok és alkotások segítségével a szülőföld értékeinek megörökítése során. Az elsajátított köszöntők, dramatikus

népszokások, népdalok, népi játékok megjelenítésében törekszik a hagyomány hű előadásmód megtartására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló nyitottá válik a foglalkozások, mesterségek megismerésére, a munkavégzésben rejlő fejlődési folyamatok, az alkotó tevékenység személyiségfejlesztő hatásának felismerésére. Fejleszti kreativitását, képzeletét, problémamegoldó és mérlegelő gondolkodását a megismert hagyományos munkafolyamatok saját korának munkafolyamataival történő összehasonlító elemzése során. A tanuló felelősséget érez munkavégzésének eredményéért és minőségéért, értékesnek tartja a másokkal való együttműködést.

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra /hét
-----------------	------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Az én világom	6+1
2.	Találkozás a múlttal	20
3.	Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	8+1
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Az én világom	
Órakeret: 6 +1 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A családtagok, a közösség emberi értékei iránti érzékenység fejlesztése	család, rokon, közösség, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság
Ok-okozat összefüggések felismertetése	
Kommunikációs készség fejlesztése	
Az önálló ismeretszerzés erősítése	
Hagyományos szerepek megismertetése a családban.	
A nemzedékek közötti távolság csökkentése	
Az önálló ismeretszerzésben való jártasság növelése	
Ismeretek megosztási készségének fejlesztése	
Véleményalkotás gyakorlatának erősítése	
Családi történetek, családfa	
Szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések	
A település jellegzetes mesterségei	
Nagyszüleink, dédszüleink és a régebbi korok világának erkölcsi normái	

A lakóhely épített és természeti környezetének adottságai, helytörténete, néphagyományai	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családfa készítése a rokoni viszonyok, elnevezések alkalmazásával – Családi történetek gyűjtése, mesélése a nagyszülők, dédszülők gyermekkorából. A megismert családi történetek megosztása – az önkéntesség betartásával – az osztályközösséggel – A felmenő családtagok, rokonsághoz tartozó személyek életének időbeni behatárolása, családi időszalag készítése – A helyi hagyományok megismerése, feldolgozása krónikaírással. – A településre jellemző mesterségek összegyűjtése, rendszerezése valamilyen grafikai szervező segítségével – A közvetlen környezet értékeinek feltárása páros vagy csoportmunkában: épített örökség elemeinek makett formájában történő elkészítése, tábló a természeti értékekről. Az emlékhelyek gondozása. 	
Témakör: Találkozás a múlttal	
Orakeret: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Ok-okozat összefüggések felismertetése</p> <p>Kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>Az önálló ismeretszerzés erősítése</p> <p>A környezettudatos szemlélet fejlesztése</p> <p>Az életmódot befolyásoló természeti tényezők megismerésének bővítése</p> <p>A változások felismerésének erősítése</p> <p>A szerepbe lépés képességének fejlesztése</p> <p>A paraszti háztartás</p> <p>Az egymásra utaltság, a közösen végzett munka jelentőségének megismerése</p> <p>A lakókörnyezet funkciójának megértése</p> <p>Mesterségek megismerése nyomán a fizikai munka megbecsülése, értékelése</p> <p>A magyarok és a magyarországi nemzetiségek házainak külső jellegzetességei, táji különbségei</p> <p>A konyha és az ételkészítés eszközei</p> <p>A szoba berendezése, bútorzata</p> <p>A családon belüli munkamegosztás</p> <p>Ünnepek, jeles napok</p>	<p>jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház, falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, konyhai cserépedény, sparhelt, munkasarok, szentsarok, munkamegosztás, ünnep, jeles nap, böjt, advent, köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcsőske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás, iskolába toborzó szokások, böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, májusfaállítás, pünkösddőlés, pünkösdikirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyereklakodalom, leányélet, legényélet, lakodalomszántás, vetés, aratás, szüret, szilaj és félszilaj pásztorkodás, fonás, szövés, fonó, ing, gatyá, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet, böjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, vásár, körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklór, népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, polgár, munkás, értelmiség, keresztelő</p>

<p>A keresztény ünnepek a népi hagyományokban:</p> <p>Őszi jeles napok, ünnepek</p> <p>Karácsonyi ünnepkör, köszöntők, színjátékszerű szokások</p> <p>Farsangköszöntők, maszkos alakoskodások, iskolába toborzó szokások</p> <p>Nagyböjt, böjti játékok, húsvéti ünnepkör szokásai</p> <p>Májusfaállítás, pünkösdi szokások</p> <p>Szent Iván-napi szokások, nyári jeles napok,</p> <p>A közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben</p> <p>Keresztelő, népi játékok, gyereklakodalom</p> <p>Leány-, legényélet jellegzetességei, szokásai</p> <p>A lakodalom, lakodalmi szokások</p> <p>Életmód</p> <p>A társas munkák és gazdasági, társadalmi jelentőségük</p> <p>A munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok</p> <p>Hétköznapi és ünnepi viselet</p> <p>Hagyományos paraszti ételek</p> <p>A népi táplálkozás jellemzői</p> <p>A gazdálkodó ember legfontosabb munkái</p> <p>Gyermekjátékok</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanulmányi kirándulás néprajzi tematikájú kiállítás megtekintésével (például Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum) – A szűkebb és tágabb lakóhely életmódja és a háztípusai történeti változásainak elemzése fényképek, korabeli leírások alapján – A természeti körülmények, a rendelkezésre álló építési anyagok és a különböző háztípusok kialakulása közötti összefüggések ábrázolása térképen. Egy-egy tájegységhez kapcsolódó háztípus grafikus ábrázolása – Az évszázaddal korábbi idők családon belüli, korosztályok és nemek szerinti munkamegosztás összehasonlítása a mai kor feladataival: heti munkaterv készítése saját, családon belüli feladatokkal, a munkaterv egy-egy kiválasztott elemének előadása – Népi játékok élményszerű elsajátítása: sport jellegű, mozgásos játékok, párválasztó játékok megtanulása és eljátszása 	

- Audiovizuális és írott néprajzi forrásanyagok feldolgozása grafikai szervezők segítségével
- A különböző jeles napokhoz, keresztény ünnepi szokásokhoz kapcsolódó témanap, tematikus hét vagy témahét szervezése, tablókészítéssel, kiválasztott ünnephez kapcsolódó szokások hagyományhú, dramatikus megjelenítésével
- A kalendáriumi szokásokhoz kapcsolódó szokásokról, tevékenységről előadás készítése pl. termés- (pl. lucabúza ültetés), férj- (pl. András napi böjtölés), időjárásjóslás (pl. hagymakalendárium);
- Egyéni vagy csoportos munkában népi kalendárium készítése az ünnepekhez, jeles napokhoz, társas munkákhoz kapcsolódó szokások rövid képi és szöveges bemutatásával, felhasználva a digitális technológia lehetőségeit
- Képzelt élménybeszámoló készítése egy, a szűkebb vagy tágabb lakóhelyhez kapcsolódó hagyományos közösségi, ünnepi alkalomról
- A fonó, a kukoricafosztó vagy egyéb a társas munka szokásainak dramatikus feldolgozása a kapcsolódó játékok felelevenítésével, meséléssel, közös énekléssel
- Helyi vőfélyversek gyűjtése, gyermeklakodalmas eljátszása
- Vásári témanap, tematikus hét vagy témahét keretében portékák elkészítése, vásári kikiáltók megtanulása, a vásári forgatag megjelenítése, az alku eljátszása, vásári élmények megosztása az osztályközösségben.
- Vásári életképek bemutatása plakát vagy képregény készítésével
- Az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások néhány jellegzetességének összehasonlítása a mai korral irodalmi szemelvények alapján
- A szülőföld vagy egy választott táj jellegzetes népviseletének megismerése eredeti ruhadarabok, fotók vagy múzeumlátogatás segítségével
- A hétköznapi viselet elemeinek összehasonlítása a gyerekek ruházatával képek alapján. A hasonlóságok és a különbségek megfogalmazása
- A hagyományos paraszti táplálkozás jellemzőinek és a gyerekek étkezési szokásainak összevetése heti étrend készítésével
- Gyermekmondókák gyűjtése
- Digitális archívumok segítségével régi képek gyűjtése, majd életképsorozatok összeállítása a városi életforma jellegzetességeiről a 19-20. század fordulóján pl. kávéház, piac, hivatal, színház
- A kor városi életformáját bemutató irodalmi szemelvények feldolgozása csoportmunkában

Témakör: Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink

Orakeret: 8+1 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A nemzeti identitástudat erősítése</p> <p>A magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése</p> <p>Az önálló ismeretszerzés támogatása</p> <p>Ismeretek megosztási készségének fejlesztése</p> <p>Véleményalkotás gyakorlatának erősítése</p> <p>Néprajzi tájak, tájegységek Magyarországon és a Kárpát-medencében</p>	<p>néprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség</p>

<p>Dunántúl, Felföld, Alföld, és a kapcsolódó határon túli területek néprajzi jellemzői</p> <p>Erdély és Moldva hon- és népismereti, néprajzi jellemzői</p> <p>A magyarság kulturális öröksége a határon túli területeken</p> <p>A hazánkban élő nemzetiségek kultúrája, hagyományai</p> <p>Természeti kincseink, az épített környezet értékei</p> <p>A magyar tudomány és kultúra eredményei és alkotói a nagyvilágban</p> <p>A hungarikumok</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A határon túli magyarok lakta területek, illetve a magyar nyelvterület nagy néprajzi tájainak azonosítása térképen. A magyar nyelvterületen élő néprajzi csoportok (pl. palóc, matyó, kun, székely), nemzetiségek (pl. német, szlovák, szerb, horvát) megnevezése – Egy-egy határon túli tájegység legfontosabb természeti kincseinek, épített örökségének, népszokásainak feldolgozása plakátkészítéssel csoportmunkában – Képek gyűjtése a megismert tájakra jellemző viseletekről, népi építészetéről, népművészetéről, hagyományokról. Csoportonként tabló készítése egy választott táj kulturális jellemzőinek ábrázolásával – Képekből montázs készítése a nagy tájegységek területén lévő, a világörökség részét képező, illetve a magyar szellemi kulturális örökség helyszíneiről, nemzeti parkokról, hungarikumokról – Gyűjtőmunkát követően egy-egy megismert helyi népszokás, népdal, népmese vagy monda dramatikus bemutatása – Világhírű magyar művészek és tudósok bemutatása, lehetőség szerint prezentációk, digitális tartalmak segítségével – A lakóhely nevezetes épületeinek, jeles szülötteinek történelmi korszakokhoz kötése, illusztrált történelmi időszak készítése – Digitális vagy papír alapú térkép készítése a természetvédelmi, tájvédelmi területek jelölésével, jellemző növény és állatvilágának rövid felsorolásával 	
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megtapasztalja a legszűkebb közösséghez, a családhoz, a lokális közösséghez való tartozás érzését; – megismeri a közvetlen környezetében található helyi értékeket, felhasználva a digitálisan elérhető adatbázisokat is, – nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására; – megbecsüli szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait; – önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok tanulmányozásával bemutatja szülőföldje hagyományos értékeit – érdeklődő attitűdjével erősíti a nemzedékek közötti párbeszédet 	

- érvekkel tudja alátámasztani, hogy a természet kínálta lehetőségek felhasználásának elsődleges szempontja a szükségletek kielégítése, a mértéktartás alapelvének követése
- megismeri a gazdálkodó életmódra jellemző újrahasznosítás elvét, és saját életében is törekszik ennek megvalósítására
- tevékenyen részt vesz a kooperatív csoportmunkában zajló együttműködő alkotási folyamatban, digitális források közös elemzésében;
- a feladatok vállalásánál mérlegel, hogy melyek felelnek meg legjobban személyiségének, többféle intelligenciájának
- megbecsüli az idősebb családtagok tudását, nyitott a korábbi nemzedékek életmódjának, normarendszerének megismerésére, elfogadására;
- ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között
- megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére;
- szöveges és képi források, digitalizált archívumok elemzése, feldolgozása alapján önálló előadásokat hoz létre, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat;
- meghatározott helyzetekben önálló véleményt alkot, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni
- önálló néprajzi gyűjtés segítségével, digitális archívumok tanulmányozása nyomán be tudja mutatni a néprajzi tájak jellemzőit;
- helyszínekhez kötött példákat tud mondani hazánk természeti értékeire, épített örökségekre;
- nyitottá válik a hazánkban élő nemzetiségek kultúrája iránt
- meglátja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között
- életkorának megfelelő önálló alkotás keretében megjeleníti a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat;
- tiszteletben tartja más kultúrák értékeit

Helyi tanterv

Bibliismeret (Hit-és erkölcsstan)

5- 8. évfolyam

Célok és feladatok

A Bibliismeret alapvető feladata a Biblia igazságainak megismertetése, a Teremtő és Gondviselő Mennyei Atya bemutatása, és ezek alapján a gyerekek társaikhoz, családjukhoz és környezetükhöz való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A Biblia és annak tanítása több évezredes múltra tekint vissza. A köznevelésben most újból bevezetésre kerülő hittan létfontosságú ahhoz, hogy a felnövő generációk keresztény emberként tudjanak majd szembenézni korunk megannyi új és régi kihívásával. A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az erkölcsstannal megegyezően az értékek közvetítése, valamint az, hogy Isten Igéjének alpnormái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak. A Bibliismeret középpontjában a Mindenható Isten kijelentése áll, amely képes formálni a gyermeki személyiséget – testi, szellemi és lelki értelemben egyaránt. Ez határozza meg a tanulás-tanítás folyamatát, illetve a tartalmának szerkezetét. A Biblia évezredek óta tartalmazza azokat az elidegeníthetetlen emberi jogokat, melyeket megfogalmaztak az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, valamint hazánk Alaptörvénye is rögzítette. Ezek a jogok alapvetően a közös teremttségünkől, istenképűségünkől illetve Isten felénk való szeretetéből származnak. Minden embernek joga van a szabad élethez. Isten Igéje hirdeti a személy egyediségét, értékes voltát és a fajra, nemre való megkülönböztetés nélküli méltóságát. Ugyanakkor határozottan tanít a bűn, erkölcsstelenség romboló hatásáról, és hirdeti a kiutat ezekből Jézus Krisztus által. A Bibliismeret magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását – Istenhez, a jóhoz és gonoszhoz, önmagához, társaikhoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz –, mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat. A Bibliismeret egyben erkölcsi nevelés is. Egyik célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, az Isten Igéjében megfogalmazott és általában az európai keresztény kultúra alapvető erkölcsi értékeinek tanulmányozása és alkalmazása a mindennapokban – azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. Az erkölcsi kérdésekről való gondolkodás során az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori keresztény életmódot, életfelfogást és életminőséget. A Biblia értékközvetítő tanítás. Az isteni ihletettség, a több évezredes kipróbáltság és hatása a világra meggyőzően bemutatja, hogy napjainkban is létjogosult a belőle kiolvasható értékrend. Ezek alapján lehet véleményt formálni a cselekedetek és az elmulasztott cselekedetek, a társadalmi teljesítmények megítéléséről. Mindezek alapvetően összhangban állnak az egyetemes és európai emberi értékrenddel, amely az Alaptörvényből is megjelenik. Az értékek és a normák világosan megfogalmazottak. Vita és egyeztetés tárgyát ezek megélése, megvalósulása képezheti napjaink társadalmában, amikor a környezet a korábbiaknál kevesebb biztos tájékozódási pontot kínál a fiatalok számára. A magatartást befolyásoló értékek/erények egy része személyes jellegű, mivel az énnel és az identitással és az Istennel való személyes kapcsolatról szólnak. Más részük interperszonális – másokra és a hozzájuk fűződő kapcsolatainkra vonatkozik. S megint más részük alapvetően társadalmi jellegű – közösségeinkhez és környezetünk egészéhez kapcsolódva fontos szerepet játszik abban, hogy világunk élhető, áldott és utódainkra is átörökíthető maradjon. A Biblia mindezt a két nagy parancsolatban foglalja össze: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből

és teljes elmédből. ...Szeresd felebarátodat, mint magadat. (Máté evangéliuma 22. rész 37. 39. vers) A tananyag felépítése egyrészt lineáris, hiszen sorba veszi a Bibliai történeteket, másrészt pedig spirális szerkezetű, mert az ünnepekörök évfolyamonként ismétlődően megjelennek. A nyolcadik évfolyamon pedig, előkerülnek a Biblia üzenete alapján az kamaszkor nagy kérdései, helyünk a világban. A hittantanár, Bibliaismeret tanító feladata elsősorban a Biblia és annak üzenetének megszerettetése. Történeteken, tanításokon keresztül segítheti a gyermekek ismeretének bővülését, de ezeken keresztül be kell mutatnia a napjainkban is jelen lévő és szerető Istent. Tagadhatatlan azonban – különösen az általános iskolai korosztály esetében –, hogy az eredmény döntő mértékben nem a közlések tartalmán, hanem a közvetítés módján múlik. Egy hiteles felnőtt, akinek Istenben vetett összhangban vannak a tetteivel, csupán a példája révén erősebb és maradandóbb erkölcsi hatást tud gyakorolni a gyerekekre, mint mások a szavaikkal. A Bibliaismeret tanítását többféle pedagógiai módszer és tevékenység segítheti, amelyek legfontosabb közös jellemzője az élményszerűség, a fizikai, szellemi és lelki értelemben vett cselekvő tanulói részvétel. A Bibliaórák munkaformája lehet sok egyéb mellett: a beszélgetés, az önkifejező alkotás, a szerepjáték, a megfigyelés, a kérdezés, valamint az iskolai és a helyi közösség életébe, esetleges problémáinak megoldásába, a különböző szintű közösségi életbe való tevékeny bekapcsolódás például az ünnepekörök révén. Mindezzel összhangban az értékelés módja is részben eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől, miközben megtarthatja annak felépítését. A tanulók osztályzatokat kapnak. A fakultatív bibliaismeret oktatás során nem értékeljük a tanulókat, a bizonyítványban jelezzük, hogy részt vettek a bibliaismeret órákon. Osztályzattal értékelhető az egyéni vagy közös feladatokban való részvétel, illetve egy-egy konkrét tevékenység. Soha nem irányulhat viszont az értékelés azoknak a személyes vélekedéseknek a minősítésére vagy osztályozására, amelyek a gyermek életszemléletét tükrözi. Fontos, hogy tanulóink folyamatos visszajelzést, pozitív megerősítést kapjanak munkájukról. A tanár az értékelésben arra fókuszáljon, mi az, amit a tanuló tud. A bibliaismeret órákon nem a memória, nem a logika vagy a kézügyesség a lényeg. A tananyag átadásánál a tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanulók aktív órai részvétele során a tanítási órán elsajátítsák a szükséges ismereteket. Lehetőség szerint csak szorgalmi feladatokat adjunk, ne legyen kötelező házi feladat. A memoriterek is közösen a tanítási órákon igyekezzünk megtanítani. Az így megszerzett tudásról az egyes fejezeteket követő írásbeli témazárók segítségével tájékozódhatunk, vagy projektfeladatokat adhatunk, s a projektmunkát értékelhetjük a témakör végén. Azonban ügyelnünk kell arra, hogy a bibliaismeret nem válhat a tanulók számára egy a többi tantárgyhoz hasonló számonkérési kötelezettséggel követelő ismeretanyaggá. Meg kell őrizni azt a többletet, amit a Biblia lelkiülete és értékrendje képvisel. Az érdemjegyek kialakítása a humán tantárgyak értékelési metódusát kövesse.

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	lóra/hét
-----------------	------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A Biblia	6+1
2.	„Mi Atyánk”	5
3.	Jézus Krisztus személye	10+1
4.	Isten szólt... Isten üzenete az Ószövetségben az özönvítől Dávid királyig	11+2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A Biblia

Órakeret: 6+1 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A Biblia Isten üzenete	Mit jelent az Ószövetség illetve Újszövetség elnevezés? Hogyan tájékozódunk a Bibliában? A Biblia „Istentől ihletett” Hogyan szól az Isten az emberekhez? Miért olvassuk a Bibliát?	Biblia, Ószövetség, Újszövetség, ihletettség,
A Biblia keletkezése	Hogyan keletkezett az Ószövetség? Hogyan keletkezett az Újszövetség? A Biblia nyelvei A Biblia első fordításai A Biblia és a reformáció A Biblia a legyek könyve	bibliai nyelvek
Az Ószövetség könyvei	A Biblia szerkezete A törvény Történeti könyvek Költészeti és bölcséleti könyvek Prófétai könyvek	próféta
Az Újszövetség könyvei	Az Újszövetség történeti könyvei Az apostolok levelei	evangélium

	A Jelenések könyve	
A Biblia világa	A Biblia megbízhatósága Belső és külső bizonyítékok a megbízhatóságra A régészeti feltárások A Biblia tudományos pontossága A Holt-tengeri tekercsek	megbízhatóság, bizonyíték
Rendszerezés, ismétlés	A Biblia főbb jellemzőinek összegzése	könyvek könyve
Témakör: „Mi Atyánk”		
Órakeret: 5 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Isten a szerető Atya	Az imádság: beszélgetés Istennel Isten tulajdonságai A tékozló fiú története	imádság
Isten a Teremtő	Teremtés napjai Isten az Ő Szavával teremtett Az ember teremtése Az Isten által megteremtett világ jó volt	teremtés
A jó és rossz	A bűneset A bűn következményei	bűn, gonosz
Isten a Gondviselő	Mindennapi kenyerünk A csoda Az aggodalmaskodás Az ötezer ember megvendéglése	gondviselés, csoda, aggodalom
Isten, a megbocsátó király	A gonosz szolga Megbocsátás titka Irgalom	megbocsátás, irgalom

Témakör: Jézus Krisztus személye		
Órakeret: 10+1 óra		
Téma	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Istálló szülöttje	Jézus születése Karácsony	üdvösség
Az üldözött	Betlehemi gyermekgyilkosság Menekülés Egyiptomba	prófécia
„Szeretett fiam”	Keresztelő János személye A bemerítés – keresztség Jézus bemerítkezése	bemerítés
A jó pásztor	Jézus, mint a jó pásztor A juhok és a pásztor Az elveszett juh	bűn, vám
A világ világossága	Jézus Krisztus, a világ világossága A vak Bartimeus története	hit
Út, igazság, élet	Jézus Krisztus az út, igazság, élet Zákeus története	megváltás
Király szamárháton	Virágvasárnap története Jézus Krisztus a király	hozsánna
Az élet kenyere	Nagyhét: Nagycsütörtök Az utolsó vacsora Jézus az élet kenyere	áldozat
A szabadító	Nagyhét: Nagypéntek Jézus pere és halála	keresztség
A feltámadott	Húsvét Jézus Krisztus feltámadása A feltámadt Jézus szemtanúi Jézus Krisztus a feltámadás és az élet	feltámadás
Rendszerezés	Az ünnepek lényegének megfogalmazása	

Témakör: Isten szólt... Isten üzenete az Ószövetségben az özönvíztől Dávid királyig		
Órakeret: 11+2 óra		
Téma	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Isten szava az Ósidókben	Isten szólt Nóéhoz - Az özönvíz története	özönvíz
Szemben Isten szavával	Bábel tornya	Bábel
Lépni Isten szavára	Isten szólt Ábrahámhoz - Ábrahám élete	elhívás
Megadni magunkat Istennek	Isten szólt Jákóbbhoz - Jákób tusakodása	Izrael
Isten sokféleképpen szól	Isten szólt Józsefhez – József élete	jellem
Figyelmeztető nehézségek	Isten szólt Mózeshez - A tíz csapás	engedelmesség
A hit válasza	Isten szólt Józsuéhez – Jerikó elfoglalása	sófár
Különleges megbízatás	Isten szól a prófétán keresztül – A kiválasztás	kiválasztás
Isten szól a megfelelő időben	Saul engedetlensége – A bűn	bűn
Harcolni Isten oldalán	Dávid és Góliát - A hit	hit
Istentől kapott barát	Dávid és Jónátán – Barátság	barátság
Összefoglalás	Véleményalkotás a megismert hősökről	
Év végi rendszerezés	Gondolatok megfogalmazása hitről, bűnről, barátságról Ki nekem Jézus?	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	lóra/hét
-----------------	------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A Nagy parancsolatok	13+1
2.	Királyok és próféták I.	10+1
3.	Az apostolok cselekedetei	9+2
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: A Nagy parancsolatok

Órakeret: 13+1 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A tökéletes szeretet	A szeretet parancsolata	szeretet
„Féltőn szerető Isten”	Különleges szövetség 1. parancsolat Az Egy Isten tisztelete Dániel barátai a tüzes kemencében	hit
A legnagyobb erő	2. parancsolat A láthatatlan Isten tisztelete Az aranyborjú	bálvány
A legszentebb név	3. parancsolat Isten nevének tisztelete Dávid és Góliát	tisztelet
Az igazi feltöltődés	4. parancsolat Nyugalomnap tisztelete A manna	nyugalomnap
Kapcsolataink titkai	5. parancsolat Szülők tisztelete Jákób és Ézsau	szeretet, tisztelet, szülők
Uralkodj rajta!	6. parancsolat Az élet tisztelete Káin és Ábel	megelégedettség
Légy hűséges!	7. parancsolat	házasság

	A házasság tisztelete József és Potifár felesége	
Adj!	8. parancsolat A tulajdon tisztelete Zákeus, a vámszedő	lopás, tulajdon
A tiszta beszéd	9. parancsolat Az igazság tisztelete Jézus a nagytanács előtt	hazugság
Vedd észre, amid van!	10. parancsolat A megalégedettség tisztelete Nábót szőlője	tekintély
Valóban szabadon!	A szabadító Simeon és Anna	igaz
Isten szeretete és az ember szeretete	A Szeretet parancsának egyedisége	szentség
Rendszerezés	Isten és ember A parancsolatok helye az életben	
Témakör: Királyok és próféták I.		
Órakeret: 10 +1 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Mire van szükséged?	Salamon királysága Salamon bölcsességet kér az Úrtól	bölcsesség
Kinek vagy értékes?	Salamon ítélete	erkölcs, bírák
Hol lakik Isten?	A jeruzsálemi templom	templom, Isten lakhelye, dicsőség
Hallgass a szívedre!	Az ország kettészakadása A kettészakadás okai Az ország kettészakadásának következményei	hatalom
Amikor üres a kamra	Illés próféta Illés a sareptai özvegynél	próféta

Vízre tűz- tűzre víz	Istenítélet a Karmel-hegyen	révület
Aki foglalkozik velem	Illés menekülése Isten gondviselése	felken, angyal
Stafétaváltás	Illés elragadtatása	elragadtatás
Életmentő barátság	Elizeus története A sunemi asszony története	kapcsolat
Kívül-belül	Naámán gyógyulása	alázat
Rendszerezés	A királyok és próféták személyiségének vizsgálata, tetteik értékelése	kevély
Témakör: Az apostolok cselekedetei		
Órakeret: 9+2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Isten nagykövetei	Mennybemenetel és Pünkösöd Jézus mennybemenetelének története Az első Pünkösöd eseményei	mennybemenetel, pünkösöd, Szentlélek
Változtass, hogy változhass!	Pál apostol Pál megtérése	megtérés, pálfordulás
Kapcsolódj!	A pogányok megtérése „Nincs többé zsidó vagy görög”	gyülekezet, egyház, pogány
Jobb adni, mint kapni!	Az Antiókhiai gyülekezet Pál misszióútjai	evangélium, misszió, bizonyosság, tanúságtétel
Bátorságpróba	Prófécia Pálról Pál Jeruzsálemben	védőőrizet
„Mindenkinek mindenné lettem”	Pál a császárhoz fellebbez (Fesztusz és Agrippa előtt)	gondoskodás
Veszélyes vizeken	Pál hajótörése és megmenekülése Pál Máltán	vészhelyzet

Nékem az élet Krisztus	Pál Rómában Néró, a véres császár	házi őrizet, levelek
Összefoglalás	Önálló gondolatok megfogalmazása Pál munkásságáról, Istenbe vetett hitéről	kitartás
Év végi rendszerezés	A parancsolatok értelmezése Isten nagykövetei Egy megváltozott élet	meggyőződés
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban. – A Biblia főbb jellemzőinek ismerete. – A Miatyánk, az 1.Tim.3:16-17., és az 1.Sám 16:7/b memoriter szintű ismerete. – Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: bűn, hit, Krisztus, szeretet. – Tudja megfogalmazni az advent, a karácsony, a nagypéntek és a húsvét lényegét. – Ismerje Káin és Ábel, valamint Salamon ítéletének történetét. – A tíz parancsolat (2Móz20:2-17), a Péld 9:10, az ApCsel 1:8 memoriter szintű ismerete. – Tudja megfogalmazni a virágvasárnap és a pünkösd, mint keresztény ünnep lényegét. 		

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zsoltárok	6
2.	Királyok és próféták II.	12+1
3.	Pál levelei	8+1
4.	Újszövetségi levelek, Jelenések könyve	6+2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Zsoltárok

Órakeret: 6 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Mindig vonalban	Zsoltárok könyve Zsoltárok, mint a Biblia énekeskönyve Az Istenben bízó ember költészete Messiási zsoltárok A prófétikus üzenetek Pásztor metafora	zsoltár, Messiás, prófécia

Vonalban maradni, amikor elrontottam	Bűnbánati zsoltár A megalázkodás és helyreállítás lehetősége	alázat, bűnbánat
Vonalban, ha jót akarok	A héber költészet Isten szeretetének és hűségének költői kifejezése	metafora
Töprengés a vonalban	A mulandó ember bizalma az örökkévaló Istenben Mózes imája	mulandóság
Vonalban-pezsgő étellel	Isten dicsőítése Isten magasztalásának sokszínűsége	Isten dicsőítése
Hogyan maradhatok vonalban?	Az Istennel való kapcsolat kifejezése	hűség, hit
Témakör: Királyok és próféták II.		
Orakeret: 12+1 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Messzire vezető út	Jónás könyve Az engedetlen próféta	próféta, politeista
Isten még messzebbre lát	Ninivei változások Ninive megtérése	böjt, ítélet
Téves utakon	Ézsaiás próféta elhívása és élete A terméketlen szőlő példázata	megtérés, Immánuel
Egyenes úton	Ezékiás király	megtérés, Immánuel
Mélyre vivő út	Manassé uralkodása Manassé bálványkultusza	kultusz
Útépítő Isten	Prófécia a Messiásról Mikeás próféta	prófécia
Felfelé vezető út	Jósiás király	törvénykönyv
Amikor nincs út	Jeremiás próféta szolgálata	ciszterna

	Prófécia Jeruzsálem pusztulásáról	
Az elismeréshez vezető út	Babiloni száműzetés Dániel és társai Babilóniában A király álma	fogság, kompromisszum
Utak találkozása	A perzsa birodalom Dániel az oroszlánok vermében	ítélet
Saját utam felismerése	Eszter könyve Eszter királynő lesz Eszter közbenjárása és a szabadulás	közbenjárás
Rendszerezés	A királyok kapcsolata Istennel A próféták, mint Isten hírnökei	

Témakör: Pál levelei**Órakeret: 8+1 óra**

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Pál apostol, a levélíró	A levelek keletkezése	levél
Elfogadva	Pál levele a rómaiakhoz Hit általi megigazulás Kegyelemből fakadó üdvösség	hit, megigazulás
A szeretet alapján	Pál első és második levele a korinthusiakhoz Szeretethimnusz Ó-és Újszövetségi kapcsolat	szeretet, törvény
Jóra szabadon	Pál levele a galatákhöz Törvény és kegyelem	kegyelem
Harcra készen	Pál levele az efezusiakhoz Lelki fegyverzet	lelki fegyverzet
Szolgálatkészen	Pál levele a filippiekhez Krisztus himnusz	himnusz

A helyemen	Pál levele a kolosséiakhoz A keresztyén család	családmodell
Jótetekre alkalmasan	Levelek Timóteusnak Példaadás	üdvösség
Rendszerezés	A gyülekezetek és Pál kapcsolata Pál tanácsai	
Témakör: Újszövetségi levelek, Jelenések könyve		
Órakeret: 6+2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Hiszem, ezért teszem	A zsidókhöz írt levél A hit példaképei	hit, példakép
Talpon maradni	Egyetemes levelek Jakab levele A kísértés	kísértés, állhatatosság
Menny és föld között	Péter első levele Tisztelet és engedelmesség a hatalom képviselői felé	tisztelet, engedelmesség
Tiszta kép a világ uráról	Jelenések könyve Az apokaliptika János Patmosz szigetén	apokalipszis, végidők
Tiszta kép a földről és a mennyről	A hét pecsét Krisztus ezeréves uralma	hatalom
A láthatatlan láthatóvá válik	Halottak feltámadása Utolsó ítélet Új teremtés	ítélet, új teremtés
Rendszerezés	Hogyan jelenik meg napjainkban a kísértés? Tisztelet és engedelmesség a mindennapi életben	felettes hatalom
Év végi összefoglalás	Isten dicsőítése –zsoltárok Prófécia és hatalom Újjászületés	

8. évfolyam

Óraszám:	36/év	I/hét
-----------------	--------------	--------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Helyem a világban	6+1
2.	Bölcsességirodalom	8
3.	A Gyülekezet	8+1
4.	Életünk nagy kérdései	10+2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Helyem a világban

Orakeret: 6+1 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Életkincstár	A mester terve Isten okkal, céllal teremtett Istennek terve van az életemmel	életcél
Ember A-tól Z-ig	Kicsoda az ember? Kivagyok én?	énkép
Isten tenyerén	Személyiségünk felfedezése Az vagyok, kinek mások mondanak? Személyiségtesztek	személyiség
Aki meghatároz	Önmagunk elfogadása Külső és belső értékek	elfogadás külső-belső értékek
(M)ilyen vagyok?!	Milyen vagyok? Istentől kapott értékeink Értékesség	értékesség
Talentumfaktor	Használd, amid van Isten vezetése az életünkben	Isten vezetése
Rendszerezés	Istentől származó értékes személyiségünk elfogadása	

Témakör: Bölcsességirodalom		
Órakeret: 8 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Élj bölcsen!	A Példabeszédek könyve Isten bölcsessége	bölcsesség
Légy érző szívű!	A szív szerepe	szív
Tedd bele magad!	Lustaság, a munkához való viszony	lustaság
Építs széles sávot!	Kapcsolati kérdések	bizalom
Ragaszkodj hittel!I.	Jób könyve A láthatatlan világ hatása a látható világban.	látható és láthatatlan világ
Ragaszkodj hittel!II.	A szenvedés jelenléte és feldolgozása az emberi életben	szenvedés
Nézz felfelé!	A prédikátor könyve Az élet mulandósága Mindennek megvan az ideje Idősek tisztelete	hiábavalóság, tisztelet
Lágy hullámokon	Énekek éneke A szerelem szerepe életünkben A vágyaink kifejezése	szerelem
Témakör: A gyülekezet		
Órakeret: 8+1 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az első toborzó	A gyülekezet Egyház, gyülekezet, eklézsia Templom, imaház fogalma	egyház, gyülekezet, eklézsia
Újonc a csapatban	A gyülekezet, mint Krisztus teste Templom, imaház fogalma	templom, imaház
Kiképzés	A gyülekezet szolgálattevői	presbiterdiakónus

	Szolgálati ajándékok	
Egy mindenkiért, mindenki egyért	A gyülekezeti élet alapjai	
Készen a közösségre	Újjászületés Bemerítés, keresztség	újjászületés, bemerítés, keresztség
Készen a szeretetre	Úrvacsora Bizonyágtétel	bizonyágtétel, úrvacsora
Készen a szolgálatra	Szentlélek munkája	Szentlélek, istentisztelet
Készen az evangelizációra	Evangelizáció ma	evangelizáció
Rendszerezés	Az egyház, gyülekezet páratlan tisztességének felfedezése Az egyházi, gyülekezeti élet sokszínűsége, részvétel a gyülekezeti életben	világvallás
Témakör: Életünk nagy kérdései		
Orakeret: 10+2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Iránytű az élethez	Az életünk lelki (szellemi) döntései, választásai Szabad akarat kérdése	szabad akarat
Útra készen	Isten terve: Válaszd az életet! Áldás és átok	áldás, átok
Hajnali vizeken	Az Istenbe vetett hit és következményei életünkben Vetés és aratás törvényszerűsége	odaszánás, tanítványság
A kikötő felé	Párkapcsolataink Készülődés a párválasztásra „...nem jó az embernek egyedül.”	párválasztás
Hullámot hasítva	Gyermekvállalás: „Válaszd az életet!”	gyermekvállalás, család
Veszélyes vizeken	Istennel vagy nélküle?	gonosz

	Élet - halál kérdés	
Viharban	Miképp kaphatunk segítséget nehéz helyzetekben?	belátás, kihívás
Térképet követve	Egészséges jövőkép, egészséges énkép A múlthoz való viszony elrendezése és feldolgozása	jövőkép, énkép
Világítótornyok	Reménységgel a jövő felé Célorientáltság –Tudom, hogy mit akarok	célorientáltság
Rendszerezés	Életcélok megfogalmazása Felismerni Isten vezetését a választások során Életutat befolyásoló jó döntések meghozatala	életút
Év végi ismétlés	Isten jelenléte a különböző élethelyzetekben Elkötelezettség a bibliai értékrend iránt	elkötelezettség

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Részvétel a közös feladatokban, beszélgetésekben, játékokban.
- Ismerje a tanult királyok és próféták történetét. A Péld 16:6, a Szeretet himnusza I Kor 13:1-8 és a 23. Zsoltár memoriter szintű ismerete.
- Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: kegyelemből való üdvösség, alázat, felettes hatalmaknak való engedelmesség, zsoltár.
- Krisztushimnusz Fil 2:2-11; Péld 1:2-9; 2 Pt 2:9-10; 127. zsoltár memoriter szintű ismerete.
- Életkorának megfelelően definiálja a következő fogalmakat: szabad akarat, újjászületés, tanítványság.
- Tudja megfogalmazni az egyház és a gyülekezet közötti különbséget, az úrvacsora, az istentisztelet, a bemenítés lényegét.

Helyi tanterv

Természettudomány 5 - 6. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában a természettudományokkal való ismerkedés korai szakaszában. Iskolánkban a természetismeret tantárgy olyan műveltségképet közvetít, amely egységben jeleníti meg az élő és élettelen természet jelenségeit, folyamatait, kölcsönhatásait. Összekötő szerepet tölt be az alsó tagozatos környezetismeret és a 7. osztálytól oktatótt természettudományos tárgyak (biológia, fizika, földrajz, kémia) között. Ugyanakkor a tantárgynak van egy horizontális vetülete is, hiszen a természettudományi tanulmányok sok esetben építenek a más tantárgyak (főleg a magyar, a matematika és a történelem) keretében megszerzett tudásra, készségekre, kompetenciákra.

A természettudomány tárgy négy olyan alapszciplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak. Ennek megfelelően a természettudomány tárgy célja e komplex tudásanyag integrálása az egyes természeti rendszerek közötti alapvető összefüggésekre való rávilágítás révén.

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Mindezeket nagyon fontos kiegészíteni terepi tevékenységekkel is, ami nem csupán a természetben történő vizsgálódást jelenti, hanem akár városi környezetben (pl. múzeum, állatkert, park stb.) is megvalósulhat. Az élményszerű, a tanulók gondolkodásához, problémáikhoz közel álló, gyakorlatorientált, ún. kontextusalapú tananyag-feldolgozás jóval több sikerrel kecsegtet, mint a hagyományos, eddig megszokott tananyagszervezés, amennyiben az előbbi az ismeretek rendszerezésével zárul. A természetben megfigyelhető, tapasztalható jelenségek, folyamatok elemzése, kísérleti modellezése, az oksági összefüggések feltárása során formálódik a diákok természettudományos szemlélete. Iskolánk sajátos célja, olyan gyerekek nevelése, akik a világra nyitottak, felismerik a problémákat, keresik az okokat, egyszerű következtetéseket tudnak levonni tapasztalati tényekből, és életkoruknak megfelelő válaszokat adnak a felvetődött kérdésekre. Ez a gondolkodásmód segít eligazodni a természeti és társadalmi környezetben, egyben kitágítja a világ megismerésének lehetőségét, a mindennapokban jól hasznosítható tudás megszerzését szolgálja.

A természetismeret órákon az ismeretek feldolgozása során, a tanulási a gondolkodási és a kommunikációs képességek fejlesztése egymással párhuzamosan folyik, egymást erősítik. Ez teszi lehetővé, hogy a tanulók életkoruknak megfelelően értelmezzék a természeti folyamatokat, jelenségeket, képesek legyenek a szaktudomány szókincsének felhasználásával közvetíteni megállapításait, gondolataikat.

A természetismeret óra a többi tantárggyal közösen megalapozza azokat a megismerési képességeket, személyiségjegyeket, melyek birtokában elsajátítják a tanulás elemi módszereit, technikáit, átélhetik az ismeretszerzés örömét, a világ megismerésének szépségét. Integrálja a többi tantárgyban elsajátított tudáselemeket, arra inspirálja a tanulókat, hogy éljenek a kor infó - kommunikációs lehetőségeivel, kritikusan használják az internet és a média által közvetített információkat

Fejlesztendő kompetenciák

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti gyermeki érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A kezdetben több támogatással, később egyre önállóbban végzett természettudományos megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait.

A digitális kompetenciák: A gyermekek számára természetes a digitális technológia jelenléte és aktív részesei a digitális kultúrának, ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lenne szükséges és fontos a digitális kompetenciáik fejlesztése. A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikusgondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását. Ez az olyan problémakörök tárgyalásánál a leghangsúlyosabb, amelyeknek több diszciplínát is érintő vetülete van. Ilyen például a víz vagy a levegő témaköre, vagy akár a globális éghajlatváltozás. A kísérletek, terepi megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Mivel a természettudomány alapvetően gyakorlatorientált tantárgy, a tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között nagyon gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállalhat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A természeti/környezeti nevelési célok eléréséhez az ismeretszerzés mellett 10–12 éves korosztályban kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek akár egy életre is meghatározhatják a gyerekek természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályaorientáció, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

5-6. évfolyam

Az 5–6. osztályos korcsoport sajátosságaiból adódóan a gyerekek többnyire érdeklődéssel fordulnak az élő és élettelen környezet, a természet felé. Erre az érdeklődésre alapozva kell biztosítani számukra azoknak a készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a képességeknek, készségeknek, szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit, és ne diszciplináris természettudományos tárgyakat tanuljanak egymás mellett az összefüggések nélkülözésével. A tanulási folyamat során a későbbi diszciplináris tárgyakat megalapozó ismeretanyag megtanulása mellett az ismeretszerző módszerek elsajátítása, begyakorlása a fő cél.

A megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, rendezés, mérés, kísérletezés módszereit önállóan gyakorolva fejlődik a tanulók megfigyelő-, leíró, azonosító és megkülönböztető képessége, mérési technikája, amelyet az alsó tagozattal ellentétben már tanári segítség nélkül is képesek megvalósítani. A megfigyelt jelenségeket ezután leírják valamilyen formában, ami ebben az életkorban nem csak írás lehet, hanem gyakran rajz vagy más manuális, illetve verbális készségeket igénylő forma. Az alapvető mennyiségek mérését a tanulók már alsó tagozaton megbízhatóan elsajátították, 5–6. osztályban ennek elmélyítése és begyakorlása, a mérendő mennyiségek körének kibővítése történik, hiszen a mérés módszerét a későbbiekben minden természettudományos tárgy alkalmazza. A tanulók egyszerű kísérletek megtervezésével, kivitelezésével és a következtetések levonásával készülnek fel a felsőbb évfolyamokon is jellemző természettudományos kísérletezésekre.

Az időben és térben történő tájékozódás képességének elsajátítása is alapvetően gyakorlati feladatok megoldásával történik. A tanulóknak fejlődik a szemléleti térképolvasási képessége, amit több, terepen töltött tanóra alkalmával tudnak begyakorolni. Az időbeli tájékozódás fejlesztése során a tanulók megismerik az időbeli dimenziókat a földtörténeti időskálától a másodperc tört része alatt lejátszódó kémiai reakciókig.

A kétéves ciklus során a tanulók megismerik a növények és állatok testfelépítését, jellemző tulajdonságait, a természetben és az ember szempontjából betöltött szerepüket. Tágítva a kört, az életközösségek vizsgálata során megértik az élő és élettelen környezet kölcsönhatásait, a szervezet és az életmód összefüggéseit. Részletesen foglalkoznak az élő és élettelen környezeti elemeket érintő környezet- és természetvédelmi problémákkal, valamint a fenntartható fejlődés témakörével is. Külön témakör foglalkozik az emberi szervezet felépítésével és működésének megismerésével, amelyen belül nagy hangsúlyt kap a testi és lelki egészség megőrzésének és az egészséges életmódnak a kérdésköre.

Külön témakör foglalkozik az élettelen környezet elemeivel, ezek állandóságával és változásaival. Hangsúlyosan jelenik meg a rendszerek törvényszerűségeinek vizsgálata, a felépítés és az alkalmazhatóság összefüggései, az anyag és az energia témaköre. A témakör a természettudományos elgondolások mellett számos esetben a folyamatok olyan társadalmi vetületeire is rávilágít, mint például az energiatakarékosság, ezzel is hangsúlyozva az emberi felelősséget az egészség és a természeti-környezeti rendszerek védelmében.

5. évfolyam

Óraszám:	72óra/év	2óra/hét
-----------------	-----------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A növények testfelépítése	13
2.	Az állatok testfelépítése	10
3.	Anyagok és tulajdonságaik	12
4.	Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	7
5.	Tájékozódás az időben	6
6.	Alapvető térképészeti ismeretek	7
7.	Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	6
8.	Az emberi szervezet működése, a testi-lelki egészség	11
	Osszesen óraszám:	72 óra

Témakör: A növények testfelépítése

Orakeret: 13 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A növények életfeltételeinek igazolása</p> <p>Ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján</p> <p>Növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése</p> <p>Lágyszárúak és fásszárúak testfelépítése</p> <p>Növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján</p> <p>Biológiai védekezés formái a kertekben</p>	<p>életfeltétel, életjelenség, lágyszárú, fás szárú, zöldség, gyümölcs, kultúrnövény</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egynyári növények egyedfejlődésének megfigyelése
- Növények életfeltételeinek vizsgálata
- Növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban vagy írásban
- Terepi körülmények között növények meghatározása növényhatározó, esetleg online alkalmazás segítségével
- Kiselőadás tartása a híres magyar zöldség- és gyümölcsfajtákról
- Kerti kártevő rovarok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Madárodú, madáretető, madárkalács készítése
- Kerti kalendárium, kerti vetésforgó összeállítása

Témakör: Az állatok testfelépítése	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az állatok életfeltételeinek igazolása</p> <p>Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján</p> <p>Állati testrészek és funkcióik megnevezése</p> <p>Gerinctelenek és gerincesek testfelépítése</p> <p>Egysejtű élőlények vizsgálata</p> <p>Házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata</p> <p>Házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok élelciklusának vizsgálata</p>	<p>gerinctelen, gerinces, egysejtű, ragadozó, mindenevő, növényevő, háziállat, vadon élő állat</p>
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Állati szervek (pl. csigaház, rovarláb, rovarszárny, madártoll, szőr, köröm stb.) megfigyelése nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban – Terepi körülmények között állatok meghatározása állathatározó, esetleg online alkalmazás segítségével – Állati eredetű anyagok vizsgálata, pl. fehérje, zsírszerű anyagok, szaru, csont – Kiselőadás tartása háziállat választásáról, gondozásáról, neveléséről – Látogatás magyar állatfajtákat bemutató majorban, állatparkban 	
Témakör: Anyagok és tulajdonságaik	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A közvetlen környezet anyagai</p> <p>Az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai</p> <p>Természetes és mesterséges anyagok tulajdonságai</p> <p>Természetes és mesterséges anyagok felhasználhatósága</p> <p>Természetes és mesterséges anyagok környezetre gyakorolt hatásai</p> <p>A közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei</p> <p>Az anyagok különböző halmazállapotai</p>	<p>anyag, halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, oldódás, éghető, éghetetlen, talaj, humusz, talajnedvesség, légnomás, hőmérséklet, mozgás, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás</p>

<p>Halmazállapot-változások</p> <p>A halmazállapot-változás összefüggése a hőmérséklettel</p> <p>A víz fagyásakor történő térfogat-növekedés</p> <p>Halmazállapot-változások a természetben, a háztartásban és az iparban</p> <p>Az oldódás</p> <p>Az olvadás és oldódás közti különbség</p> <p>Tűzveszélyes anyagok</p> <p>A talaj tulajdonságai, szerepe az élővilág és az ember életében</p> <p>A talaj szerkezete, fő alkotóelemei</p> <p>A talaj szennyeződése, pusztulása és védelme</p> <p>A víz tulajdonságai, megjelenési formái, szerepe az élővilág és az ember életében</p> <p>A levegő tulajdonságai, összetétele, szerepe az élővilág és az ember életében</p> <p>Hely- és helyzetváltoztatás</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vizsgálatok elvégzése a víz különböző halmazállapotú formáival, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban – Különböző halmazállapotú anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a tapasztalatok rögzítése rajzban és írásban – Poszter vagy kiselőadás készítése a természetben és/vagy a háztartásban könnyen megfigyelhető halmazállapot-változásokról – Egyszerű kísérletek elvégzése vízzel és különböző oldandó anyagokkal az oldódás és az oldhatatlanság megfigyelésére – Egyszerű kísérletek elvégzése a talaj tulajdonságainak (szín, szerkezet, mésztartalom, szervesanyag-tartalom) meghatározására, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése – Vizsgálódás a talajréteg felszínének lepusztulásával kapcsolatban – Tipikus lágyszárú és faszárú növényi részek vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése 	
<p>Témakör: Mérések, mértékegységek, mérőeszközök</p>	
<p>Órakeret: 7 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az élő és élettelen anyag mérhető jellemzői</p> <p>Mérési eljárások, mérőeszközök használata</p>	<p>becslés, időjárás, éghajlat, középhőmérséklet, hőmérséklet-változás, éghajlati diagram, éghajlati térkép, hőmérséklet, csapadék</p>

<p>Az időjárás elemek mérése, a mért adatok rögzítése, ábrázolása</p> <p>A napi középhőmérséklet számítása</p> <p>A napi és az évi hőingás számítása</p> <p>Hazánkra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek leolvasása és értékelése</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az iskola vagy a közeli park területén becslések elvégzése a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom és az idő meghatározására – Természeti rekordok, legek mérhető tulajdonságainak gyűjtése – Az iskola vagy a közeli park területén mérések elvégzése releváns mérőeszközökkel a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom és az idő meghatározására – Valós adatsorok alapján középhőmérséklet és hőingás számítása 	
<p>Témakör: Tájékozódás az időben</p>	
<p>Orakeret: 6 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Idő és időtartam mérése különböző dimenziójú skálákon</p> <p>Az idő mértékegységei</p> <p>Napirend, hetirend tervezése</p> <p>A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései</p> <p>A napszakok váltakozása</p> <p>Az évszakok váltakozása</p>	<p>idő, napszak, évszak, a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Napirend és hetirend készítése – A Föld és a Hold mozgásainak modellezése – A földi időszámítással kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása (helyi idő, zónaidő) – Időszalag készítése a földtörténetre, az emberi történelemre, egy ember életére – Poszter készítése az évszakok jellemzőiről hazánkban és Föld más tájain. 	
<p>Témakör: Alapvető térképészeti ismeretek</p>	
<p>Orakeret: 7 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és térképen</p> <p>Irány meghatározása térképen</p> <p>A valóság és a térképi ábrázolás összefüggései</p> <p>A térábrázolás különböző formái</p> <p>Felszínformák ábrázolása</p>	<p>fő- és mellékvilágtáj, térkép, térképi jelrendszer, méretarány, vonalas aránymérték, domborzati térkép, közigazgatási térkép, turistatérkép, autós térkép</p>

<p>A térkép jelrendszere</p> <p>A méretarány és az ábrázolás részletessége közti összefüggés</p> <p>Térképek ábrázolási és tartalmi különbségei</p> <p>A térképek fajtái</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Terepi vagy iskolai környezetben végzett gyakorlatok megoldása iránytűvel – Iránytű készítése – Tájékozódási gyakorlatok iránytű nélkül a természetben – Magyarország nagytájainak bemutatása – Távolságmérési feladatok elvégzése különböző méretarányú térképeken – Különböző objektumok egymáshoz viszonyított helyzetének meghatározása a térképen az égtájak megjelölésével – Kirándulás, túraútvonal tervezése 	
<p>Témakör: Alapvető légköri jelenségek és folyamatok</p>	
<p>Órakeret: 6 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az éghajlat elemei</p> <p>A forró, a mérsékelt és a hideg éghajlati övezet jellemzése</p> <p>Időjárás-jelentés</p> <p>Várható időjárás</p> <p>Időjárási piktogramok</p>	<p>időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés</p>
<p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kiselőadás, poszter készítése az egyes éghajlati övek jellegzetességeiről – Időjárás-jelentés készítése piktogramokkal – Számítási feladatok elvégzése valós időjárási, éghajlati adatokkal – Időjárási mérőállomás készítése az iskola udvarán vagy a tanterem ablakában – Időjárás-megfigyelési projekt: mérési feladatok (hőmérséklet, napsütés, szélereősség jellemzése, csapadékmennyiség, csapadékfajta), összevetés az előrejelzéssel, állatok viselkedésének megfigyelése időjárás-változást megelőzően, tapasztalatok rögzítése írásban, grafikonok, rajzok segítségével 	
<p>Témakör: Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség</p>	
<p>Órakeret: 11 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése</p> <p>Az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői</p> <p>A kamaszkori éérés, testi és lelki változások</p>	<p>szerv, érzékszerv, szervrendszer, szervezet, túlsúly, alultápláltság, táplálékpíramis, egészség, betegség, járvány, egészséges életmód, szenvedélybetegség, serdülés</p>

<p>Adatok elemzése különböző korcsoportú emberek egészségi állapotáról</p> <p>A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései</p> <p>Táplálékpíramis</p> <p>Elhízás és kóros soványság</p> <p>Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök</p> <p>A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az emberi egészséghez kötődő adatok (testsúly, testmagasság, vércukorszint, koleszterinszint) elemzése – Emberi egészséggel kapcsolatos szövegek elemzése – Mozgásos feladatok, játékok megvalósítása – Kiselőadás készítése a kiskamaszkori bőrápolással kapcsolatban – Tartásjavító gyakorlatsor összeállítása, bemutatása – Fogorvos/dentálhigiénikus közreműködésével szájpolási preventív foglalkozás tartása – Egészséges étkezési napirend összeállítása – A látás és hallás védelméről szóló szövegek feldolgozása – Az elsősegélynyújtás alapvető lépéseinek megismerése gyakorlati foglalkozás/kisfilm segítségével – A dohányzás káros hatásait bemutató modell készítése 	

6. évfolyam

Óraszám:	72óra/év	2óra/hét
-----------------	-----------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A Föld külső és belső erői, folyamatai	12
2.	Topográfiai alapismeretek- A térképtől a modern navigációs technikákig	7
3.	Az erdők életközössége és természeti- környezeti problémái	11
4.	A mezők és szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	9
5.	Víz és vízparti életközösségek és természeti- környezeti problémái	10
6.	Az energia	6
7.	Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás - Környeze- tünk vizsgálata	8
8.	Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek	9
	Osszesen óraszám:	72 óra

Témakör: A föld külső és belső erői, folyamatai

Órakeret: 12 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A gyűrődés és a vetődés folyamata</p> <p>A gyűrt és a röghegységek alapvető formakincse</p> <p>Néhány jellegzetes hazai kőzet</p> <p>Talajképződés folyamata</p> <p>Talajpusztulás problémája</p> <p>Talajpusztulás ellen ható módszerek (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés)</p> <p>Belső és külső erők hatásai</p> <p>A vízhozam, a munkavégző-képesség és a felszínformálás összefüggései</p> <p>Az éghajlat és a vízjárás közti összefüggés</p>	<p>gyűrődés, vetődés, földrengés, vulkáni tevékenység, kőzet, talaj, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, vízjárás, vízhozam, munkavégző-képesség</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Jellegzetes gyűrt és vetődéses formák terepi megfigyelése a lakóhelyhez közeli hegységben – Néhány jellegzetes hazai kőzet vizsgálata (nagyítóval, HCl-cseppentéssel, karcpróbával stb.) – Talajvizsgálatok (szín meghatározása, gyúrópróba, mésztartalom, szervesanyag-tartalom) 	

- A talajpusztulással mint globális problémával kapcsolatos kiselőadás és/vagy poszter készítése
- A gyűrődés folyamatának modellezése textíliák, gyurma... felhasználásával
- „Minicseppkövek” készítése szódabikarbóna- vagy mosószódaoldat segítségével
- „Minivulkán” készítése
- A magma áramlásának megfigyelése megfestett hideg és meleg vizet tartalmazó edények segítségével
- A külső erők felszínformáló folyamatainak modellezése kísérletekkel (jég, víz, szél)
- Túrázó „minilexikon” összeállítása
- „Zsebkomposzt” készítése
- Ökológiai kertművelés gyakorlása iskolakertben
- Vízhozammal kapcsolatos vizsgálatok elvégzése egy, az iskolához közeli természetes vízfolyáson vagy iskolai homokasztalon

**Témakör: Topográfiai alapismeretek
A térképtől a modern navigációs technikákig**

Órakeret: 7 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Tájékozódás hazánk domborzati és közigazgatási térképén	földgömb, Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, északi sarkkör, déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet, főfolyó, mellékfolyó, torkolat
Tájékozódás a földgömbön	
Földrészek, óceánok	
Nevezetes szélességi körök	
Tényleges és viszonylagos földrajzi helyzet	
Főfolyó, mellékfolyó, torkolat	
Legfontosabb hazai álló- és folyóvizek	
Budapest, a tanuló lakóhelye és a szomszédos országok bejelölése a térképen	

Javasolt tevékenységek:

- Kontinensek ábrázolása: gömbfelületen, síkban, kontinens puzzle készítése
- Földrajzi legek gyűjtése: kontinensek, magasságok, mélységek, folyók, tavak...
- Települések és egyéb térképi objektumok helymeghatározása a fokhálózat segítségével
- Kiselőadás, poszter készítése a nagy földrajzi felfedezésekről

Témakör: Az erdők életközössége és természeti- környezeti problémái

Órakeret: 11 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása az erdők kialakulásában	erdő, zárvatermő, nyitvatermő, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, élőhelypusztulás, erdőgazdálkodás
A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés	

<p>Tölgy-, bükk- és fenyőerdők összehasonlítása</p> <p>Az erdő növényeinek különböző szempontú csoportosítása</p> <p>Erdei táplálkozási láncok és hálózatok</p> <p>A környezetszennyezés és élőhelypusztulás következményei</p> <p>Erdei életközösség megfigyelése terepen</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy lakóhelyhez közeli, erdei társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása – Erdői társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése – Hazai erdőink jellegzetes fafajainak vizsgálata: habitus, kéreg, levél, virág, termés – Növényfelismerési gyakorlat erdeink lágyszárú növényeiből, cserjéiből – Bemutató készítése erdeink termőtestes gombáiról – Erdőinkben élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg mikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése – Bemutató készítése erdeink madarairól: megjelenésük, hangjuk, életmódjuk 	
<p style="text-align: center;">Témakör: A mezők és szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái</p>	
<p style="text-align: center;">Orakeret: 9 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása a mezők kialakulásában</p> <p>A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés bemutatása a rétek esetén</p> <p>A mező növényeinek különböző szempontú csoportosítása</p> <p>Mezei táplálkozási láncok és hálózatok</p> <p>A természeti és a kultúrtáj</p> <p>A mezőgazdasági tevékenység életközösségre gyakorolt hatása</p> <p>Mezei és szántóföldi életközösség megfigyelése terepen</p>	<p>Fogalmak</p> <p>síkság, alföld, rét, legelő, mezőgazdaság, kultúrtáj, növénytermesztés, állattenyésztés, szántóföld, fűfélék, rágcsáló, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy lakóhelyhez közeli, fátlan társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása 	

- Fátlan társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése
- Növény felismerési gyakorlat mezők lágyszárú növényeiből, cserjéiből
- A mező legismertebb gyógynövényeinek és felhasználási lehetőségeinek megismerése
- Fűfélék testfelépítésének vizsgálata, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával
- Gabonamagvak anyagainak kimutatása, tapasztalatok összegzése több természettudományos terület ismeretanyagának felhasználásával
- A mezőn élő ízeltlábú fajok testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Bemutató készítése, kisfilmek megtekintése a mező madarairól, emlősállatairól

Témakör: Víz és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái

Órakeret: 10 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A vízi és a szárazföldi élőhely környezeti tényezői</p> <p>A vízi növények környezeti igényei és térbeli elhelyezkedésük közti összefüggés</p> <p>A vízi növények és állatok szerveinek alkalmazkodása a vízi és vízparti környezethez</p> <p>Vízi táplálékláncok és – hálózatok</p> <p>A vízparti növények környezetvédelmi és gazdasági jelentősége</p> <p>A vízszennyezés hatása a vízi életközösségekre</p> <p>Egy vizes élőhely életközösségének megfigyelése terepen</p>	<p>hínárnövényzet, ligeterdő, lézógyökérzet, kopoltyú, úszóláb, gázlóláb, lemezes csőr, költöző madár, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhalózat, vízgazdálkodás, vízszennyezés, folyószabályozás, ártér, mocsárlecsapolás</p>

Javasolt tevékenységek:

- Egy lakóhelyhez közeli, vízi társulásokat (is) tartalmazó védett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) felkeresése, ott feladatlapok megoldása
- Vízi társulásokhoz, azok környezeti problémáihoz kötődő kiselőadások, poszterek készítése
- Egy szennyvíztisztító telep felkeresése
- Papucsállatka-tenyészet készítése, planktonikus élőlények testfelépítésének vizsgálata nagyítóval, esetleg sztereómikroszkóppal, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Moszatok, lágyszárú vízi és vízparti növények testfelépítésének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízparti fák összehasonlító vizsgálata: sűrűségük, keménységük, virágzatuk, levelük, kérgük, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése
- Vízi és vízparti állatok testalakjának megfigyelése, kültakarójuk vizsgálata, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése

<ul style="list-style-type: none"> – Vízi puhatestűek és halak légzésvizsgálata, valamint az úszóhólyag működésének modellezése, a tapasztalatok rajzban és/vagy írásban történő rögzítése – Vízi és vízparti gerinces állatokról szóló kisfilmek megtekintése 	
Témakör: Az energia	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Energiahordozók csoportosítása</p> <p>Megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása</p> <p>A bányászat környezeti hatásai</p> <p>Légszennyező anyagok és hatásaik</p>	<p>megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, bányá, bányászat, szénfészeségek, kőolaj, földgáz, napenergia, vízenergia, szélenergia, szmog, savas eső, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás</p>
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK	
<ul style="list-style-type: none"> – Az energiatermelés környezeti hatásaihoz kötődő szövegrészek elemzése – Esettanulmányok gyűjtése a fosszilis és a megújuló energiaforrások környezeti hatásaira – Egy egykori bányaterület felkeresése (pl. Gánti Geológiai Tanösvény) – Megújuló energiákat bemutató szélkerékmodellek készítése 	
Témakör: Megfigyelések, kísérletezés, tapasztalás Környezetünk vizsgálata	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A mágneses tulajdonságok megfigyelése</p> <p>Testek elektromos állapotának létrehozása</p> <p>Elektromos állapotban lévő testek kölcsönhatásai</p> <p>A villám keletkezése</p> <p>Energiahordozók fajtái</p> <p>Energiatakarékosság</p> <p>A növények életfeltételei</p> <p>A csapadékképződés folyamata</p>	<p>mágnes, energia, energiaforrás, energiahordozó, energiatakarékosság</p>

Javasolt tevékenységek:

- Egyszerű kísérletek elvégzése a mágnesesség jelenségének megtapasztalására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Poszter és/vagy kiselőadás készítése a mágnesesség hétköznapi hasznosításáról
- Az elektromosság egyszerű kísérletekkel történő bizonyítása
- Egyszerű eszközök (pl. szélkerék, vízimalom) építése a megújuló energiahordozók megértéséhez
- Tanári kísérlet elvégzése a széntüzelés által bekövetkező légszennyezés élőlényekre és épített környezetre gyakorolt hatásáról, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Egyszerű kísérletek elvégzése a növények életfeltételeinek kimutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban
- Egyszerű kísérletek elvégzése az alapvető időjárési folyamatok bemutatására, a tapasztalatok rögzítése rajzban és/vagy írásban

Témakör: Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek**Orakeret: 9 óra****Fejlesztési feladatok és ismeretek****Fogalmak**

Térképészeti feladatok készítése ismert területről
 Terepi tájékozódás
 Útvonalterv készítése
 Tájékozódás térinformatikai alkalmazásokkal

térképészeti feladatok, alaprajz, iránytű, GPS

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Valós területről (iskola vagy lakóhely környezete) térképészeti feladatok készítése
- Terepi tájékozódási feladat, vetélkedő megoldása térkép, iránytű és/vagy GPS segítségével
- Útvonalterv készítése különböző távolságokra és közlekedési eszközökre térképi és/vagy térinformatikai alkalmazásokkal

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- felismeri és megnevezi a növények életfeltételeit, életjelenségeit;
- összehasonlít ismert hazai természet vagy vadon élő növényeket adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;
- felismeri és megnevezi a növények részeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- összehasonlítja ismert hazai természet vagy vadon élő növények részeit megadott szempontok alapján;
- ismert hazai természet vagy vadon élő növényeket különböző szempontok szerint csoportosít;
- azonosítja a lágyszárú és a faszárú növények testfelépítése közötti különbségeket;
- felismeri és megnevezi az állatok életfeltételeit és életjelenségeit;
- összehasonlít ismert hazai házi vagy vadon élő állatokat adott szempontok (testfelépítés, életfeltételek, szaporodás) alapján;

- felismeri és megnevezi az állatok testrészeit, megfigyeli jellemzőiket, megfogalmazza ezek funkcióit;
- az állatokat különböző szempontok szerint csoportosítja;
- azonosítja a gerinctelen és a gerinces állatok testfelépítése közötti különbségeket;
- mikroszkóp segítségével megfigyel egysejtű élőlényeket;
- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a víz különböző tulajdonságait, különböző szempontok alapján rendszerezi a vizek fajtáit;
- megfigyeli a különböző halmazállapot-változásokhoz (olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás) kapcsolódó folyamatokat, példákat gyűjt hozzájuk a természetben, a háztartásban és az iparban;
- bizonyítja és hétköznapi példákkal alátámasztja a víz fagyásakor történő térfogatnövekedést;
- kísérletek során megfigyeli a különböző halmazállapotú anyagok vízben való oldódásának folyamatát;
- felismeri az olvadás és az oldódás közötti különbséget kísérleti tapasztalatok alapján;
- elsajátítja a tűzveszélyes anyagokkal való bánásmódot, tűz esetén ismeri a szükséges teendőket;
- megfigyeli a talaj élő és élettelen alkotóelemeit, tulajdonságait, összehasonlítja különböző típusú talajféleségeket, valamint következtetések révén felismeri a talajnak mint rendszernek a komplexitását;
- korábbi tapasztalatai és megfigyelései révén felismeri a levegő egyes tulajdonságait;
- vizsgálat révén azonosítja a tipikus lágyszárú és faszárú növények részeit;
- megkülönbözteti a hely- és helyzetváltoztatást, és példákat keres ezekre megadott szempontok alapján;
- önállóan végez becsléseket, méréseket és használ mérőeszközöket a hőmérséklet, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom és az idő meghatározására;
- észleli, méri az időjárási elemeket, a mért adatokat rögzíti, ábrázolja;
- Magyarországra vonatkozó adatok alapján kiszámítja a napi középhőmérsékletet, a napi és évi közepes hőingást;
- leolvassa és értékeli a Magyarországra vonatkozó éghajlati diagramok és éghajlati térképek adatait;
- tervet készít saját időbeosztására vonatkozóan;
- megfigyeli a természet ciklikus változásait;
- megérti a Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás közötti összefüggéseket;
- modellezi a Nap és a Föld helyzetét a különböző napszakokban és évszakokban;
- mágneses kölcsönhatásként értelmezi az iránytű működését;
- felismeri a felszínformák ábrázolását a térképen;
- megérti a méretarány és az ábrázolás részletessége közötti összefüggéseket;
- fő- és mellékégtájak segítségével meghatározza különböző földrajzi objektumok egymáshoz viszonyított helyzetét;
- felismeri és használja a térképi jelrendszert és a térképfajtákat (domborzati térkép, közigazgatási térkép, autós térkép, turistatérkép);
- megnevezi az éghajlat fő elemeit;

- jellemzi és összehasonlítja az egyes éghajlati övezeteket (forró, mérsékelt, hideg);
- értelmezi az évszakok változását;
- értelmezi az időjárás-jelentést;
- piktogramok alapján megfogalmazza a várható időjárást;
- felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit;
- látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között;
- érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, azokat igyekszik betartani;
- megállapítja, összehasonlítja és csoportosítja néhány jellegzetes hazai kőzet egyszerűen vizsgálható tulajdonságait;
- példákat hoz a kőzetek tulajdonságai és a felhasználásuk közötti összefüggésekre;
- tisztában van azzal, hogy a talajpusztulás világméretű probléma;
- ismer olyan módszereket, melyek a talajpusztulás ellen hatnak (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés);
- felismeri és összehasonlítja a gyűrődés, a vetődés, a földrengés és a vulkáni tevékenység hatásait;
- magyarázza a felszín lejtése, a folyó vízhozama, munkavégző képessége és a felszínformálás közti összefüggéseket;
- magyarázza az éghajlat és a folyók vízjárása közötti összefüggéseket;
- felismeri a földrészeket és az óceánokat a különböző méretarányú és ábrázolásmódú térképeken;
- felismeri a nevezetes szélességi köröket a térképen;
- megfogalmazza Európa és Magyarország tényleges és viszonylagos földrajzi fekvését;
- ismeri a főfolyó, a mellékfolyó és a torkolat térképi ábrázolását;
- felismeri és megnevezi a legjelentősebb hazai álló- és folyóvizeket;
- bejelöli a térképen Budapestet és a saját lakóhelyéhez közeli fontosabb nagyvárosokat és a szomszédos országokat;
- megfigyeli hazánk erdei élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi az erdőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit az erdők életközössége esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le az erdei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhalózatot állít össze a megismert erdei növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül bemutatja az erdőgazdálkodási tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van az erdő természetvédelmi értékével, fontosnak tartja annak védelmét;
- megfigyeli hazánk fátlan élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- megadott szempontok alapján összehasonlítja a rétek és a szántóföldek életközösségeit;
- életközösségként értelmezi a mezőt;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a rétek életközössége esetén;

- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a mezei élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és azokból táplálékhálózatot állít össze a megismert mezei növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül mutatja be a mezőgazdasági tevékenységek életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a fátlan társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét;
- megfigyeli hazánk vízi és vízparti élőlénytársulásainak főbb jellemzőit;
- életközösségként értelmezi a vizes élőhelyeket;
- összehasonlítja a vízi és szárazföldi élőhelyek környezeti tényezőit;
- felismeri és magyarázza az élőhely-életmód-testfelépítés összefüggéseit a vízi és vízparti életközösségek esetén;
- példákkal bizonyítja, rendszerezi és következtetéseket von le a vízi élőlények környezethez történő alkalmazkodására vonatkozóan;
- táplálékláncokat és ezekből táplálékhálózatot állít össze a megismert vízi és vízparti növény- és állatfajokból;
- példákon keresztül bemutatja a vízhasznosítás és a vízszennyezés életközösségre gyakorolt hatásait;
- tisztában van a vízi társulások természetvédelmi értékével, fontosnak tartja azok védelmét;
- csoportosítja az energiahordozókat különböző szempontok alapján;
- példákat hoz a megújuló és a nem megújuló energiaforrások felhasználására;
- megismeri az energiatermelés hatását a természetes és a mesterséges környezetre;
- megfigyeli a mágneses kölcsönhatásokat, kísérlettel igazolja a vonzás és a taszítás jelenségét, példákat ismer a mágnesesség gyakorlati életben való felhasználására;
- megfigyeli a testek elektromos állapotát és a köztük lévő kölcsönhatásokat, ismeri ennek gyakorlati életben való megjelenését;
- megfigyeléseken és kísérleten keresztül megismeri az energiatermelésben szerepet játszó anyagokat és az energiatermelés folyamatát;
- kísérletekkel igazolja a növények életfeltételeit;
- kísérleti úton megfigyeli az időjárás alapvető folyamatait, magyarázza ezek okait és következményeit;
- a valóságban megismert területről egyszerű, jelrendszerrel ellátott útvonaltervet, térképet készít;
- tájékozódik a terepen térképvázlat, iránytű és GPS segítségével;
- meghatározott szempontok alapján útvonalat tervez a térképen;
- használni tud néhány egyszerű térinformatikai alkalmazást.

Helyi tanterv

Biológia 7 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A biológia tanulása-tanítása továbbviszi a korábbi években elkezdett fogalmi fejlődés folyamatát, elmélyíti és rendszerezi a kulcsfogalmak köré szervezett elméleti tudást. Eszközöket ad a tanulók kezébe, amelyekkel a körülöttük lévő élővilágot tanulmányozhatják, meggyőzi őket az így szerzett tudás megbízhatóságáról. A tanulók önmagukat, mint biológiai lényt is vizsgálják, a sejtektől a szervrendszereken át a szervezet egészéig felépítve az emberi testről és szellemi, lélektani működéséről alkotott képüket. A tanulók képet kapnak a biológia kulcsfogalmairól, alapvető elméleteiről, de lehetőségük van az érdeklődésüknek megfelelő, elmélyültebb vizsgálódásra is, ami utat nyit az élettudományok és a hozzájuk kapcsolódó életpályák felé. Ezt szolgálhatja egy-egy részterület pl. projektalapú vizsgálata az iskolai laboratórium eszközeivel, a tanulók lakóhelyi és természeti környezetének felfedezésével.

A kulcsfogalmak és elméletek fejlesztése a tapasztalati alapoktól a tudományos igényű értelmezésekig fokozatosan és differenciáltan történhet. Egy-egy bonyolultnak tűnő fogalom bevezethető az említés, ismerkedés szintjén, de a következő tanulási kör lehetőséget ad a tanulóknak az újabb elemek beépítésére vagy akár a fogalmi váltásra is. A műveltségi jellegű tudás esetében a tanulók a saját szavaikkal is hűen visszaadhatják a fogalmak jelentését, de a szakértői jellegű, továbbtanulást előkészítő tudás megkívánja a definíciók és tudományos elnevezések használatát. Az aktív tanulási módszerek alkalmazása több időt igényel, de a tanulók így azokat a vizsgálati és gondolkodási műveleteket is gyakorolhatják, amelyeknek az iskolán kívül a mindennapi életben is hasznát vehetik.

A tantárgy tanulásának fontos feladata a természetről és az emberről, a kettő kapcsolatáról való szemlélet formálása, a diákok egészséges életmódjának és környezettudatos magatartásának alakítása.

Annak érdekében, hogy diájkaink nyitottak legyenek a világra, tudjanak tapasztalati tényekből következtetéseket levonni, felismerjék a problémákat, keressék azok okait, és életkoruknak megfelelő válaszokat fogalmazzanak meg a felvetődött kérdésekre, a biológia tanulása során a mindennapi életben tapasztalható jelenségekből, problémákból kiindulva jutunk el a megoldáshoz szükséges ismeretekhez, és azok alkalmazásához.

A tanult ismereteket a tanulók olyan gondolkodási sémákba illeszthetik, mint pl. a törzsfajlás, az egyedfejlődés, a felépítés és működés, az alkalmazkodás vagy az egyensúly. A gondolkodás fejlesztése magában foglalja a biológiai szerveződési szintek elemzését, a részekre bontás és egységben látás képességét, a változások és folyamatok azonosítását, a rendszer és környezete közötti kapcsolatok feltárását. A biológia jó lehetőséget ad a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére is, amiben egyszerre lehet jelen az elemzés, az alkalmazás és az alkotás készsége. A kutatási készségeket a tudományosan vizsgálható problémák felismerése, a kutatási kérdés megfogalmazása, a hipotézisalkotás, a kísérlettervezés és -kivitelezés, az eredmények rögzítése és értelmezése fejlesztheti. Ezek a készségek a mindennapi életben is alkalmazhatóak, így a természettudományos műveltség részét is képezik. Az értékek és attitűdök formálásának fontos eszköze a kritikai gondolkodás, a több szempontú megközelítések alkalmazása. A természeti környezet védelme számos ponton kerül ellentétbe a rövidtávon nyereséges, de önpusztító gazdálkodás haszonélvezőinek igényeivel. Természet és gazdálkodás összhangja vezethet a fenntartható életminőséghez. Az egészségnevelés sem hatékony csupán az elméleti megfontolásokra építve, szükség van az egészség értékékként való kezelésére és az ennek megfelelő életvezetés kialakítására.

A hatékony tanulás interakciókra épül, ezért a kommunikáció és együttműködés fejlesztését is be kell illeszteni a tanulás-tanítás folyamatába. Ezt a rendszeres tanuló-tanuló, tanuló-tanár interakciók biztosíthatják. A meglévő tudás felszínre hozása és megosztása a tanórákon kívül a virtuális közösségekben, osztálytermi alkalmazásokban is történhet. A csoportos tanulási helyzetek fejleszthetik az együttműködési készségeket, erősíthetik a felelősség vállalásának képességét. A digitális készségek fejlesztését a biológiai vizsgálatokban alkalmazható mérő és adatbázis jellegű alkalmazások segíthetik, de a mobiltelefonnal történő fotózás vagy videózás is hasznos lehet. Ebben a tanulási környezetben a tanár szerepe is megváltozik; kiemelt célja a tanulók önszabályozó tanulási képességének erősítése és az ehhez szükséges megfelelő támogatás személyre szabott biztosítása.

Kompetenciák fejlesztése

A tanulás kompetenciái: A biológiai megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák: A természet megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. Az élő rendszerek és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezőmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák: A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a természeti környezetéről. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő tanári támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott tananyagokat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A biológiai vizsgálatok során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására. Az elvégzett megfigyelések és kísérletek számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert biológiai elméletek alkalmazása többféle kontextusban, pl. a fenntarthatóság, a biotechnológia vagy az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet. A biológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. Az élet egymásra épülő szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az ember biológiai és társadalmi lény, a biológia tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő tanári támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a biológia nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az orvostudomány és a gyógyszeripar a folyamatos innovációra épül, az erre való felkészítés a biológia tanulásának is feladata.

7-8. évfolyam

A környezetismeret tantárgy a gyerekek mindennapi tapasztalatára, élményeire építve vizsgálja a növény- és állatvilágot, az emberi szervezetet és a környezeti folyamatokat. Ebben a tanulási szakaszban is végeznek a tanulók megfigyeléseket, egyszerűbb méréseket és kísérleteket, de ez még inkább a gyermeki kíváncsiság által irányított, kevésbé tudatos tevékenység. A természettudomány tantárgy keretében növények és állatok, az ember szervezete és egészsége, valamint az életközösségek megismerése részletesebben és elmélyültebben történik. A biológia önálló és mindenki számára kötelező tantárgyként a 7. évfolyamon jelenik meg. A további tanévekben az iskolatípusoktól függően nem mindenki folytatja a tanulását, ezért fontos, hogy a tanulók a két év során teljes képet kapjanak az élet biológiai értelmezéséről, az élővilágról és az ember szervezetéről és egészségéről. Az elméleti ismeretek a természettudományok általános és a biológia sajátos kulcsfogalmai köré szerveződnek, céljuk a biológiai alpműveltség megszerzése. A jelenségeket bemutató, élményalapú, aktív tanulási módszerek alkalmazásával jobban megőrizhető a gyermeki kíváncsiság, ennek feltétele a vizsgálatokra alkalmas tanulási környezet és a természetben való tanulás lehetőségének biztosítása. Alkalmat kell adni a tanulóknak a természeti környezet megfigyelésére, a rendszerek és folyamatok feltárására, következtetések levonására és élmények szerzésére, kihasználva az értelmi és érzelmi nevelés egymást erősítő hatását.

7. évfolyam

Óraszám:	72 óra / év	2 óra / hét
-----------------	--------------------	--------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A biológia tudománya	3
2.	Az élet kialakulása és szerveződése	6
3.	Az élővilág fejlődése	6
4.	Az élővilág országai	10
5.	Bolygónk élővilága	10
6.	Életközösségek vizsgálata	10
7.	A természeti értékek védelme	8
8.	Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	10
9.	Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	5
	Ismétlés, rendszerezés	4
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: A biológia tudománya	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása</p> <p>A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése</p> <p>A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése</p> <p>A természettudományos vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete, gyakorlati alkalmazásuk megalapozása</p>	<p>bioszféra, élettudományok, tudományos probléma, hipotézis, kísérlet</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kiselőadások, poszterek készítése az élettudományok és az orvoslás történetének egy-egy nevezetes személyiségéről, az ókortól napjainkig (Pl. Arisztotelész, Galenus, Linné, Darwin, Watson és Crick) – Rövid beszámolók készítése az utóbbi évtizedekben orvosi Nobel-díjjal elismert, biológiai kutatásokkal megalapozott felfedezésekről (témák, kutatók, alkalmazások), beszélgetés a jelentőségükről – A modern biológiai kutatások és a biotechnológia területeit és alkalmazási lehetőségeit bemutató kiselőadások, poszterek készítése, ezekkel kapcsolatos vélemények gyűjtése, megfogalmazása és megvitatása – A tudományos és a hétköznapi megfigyelés különbségeinek bemutatása konkrét példákon keresztül – Kisfilmek megtekintése a biológia tudomány részterületeiről, a modern biológiáról 	
Témakör: Az élet kialakulása és szerveződése	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A mikroszkópok működési elvének megismerése, a használat készségének fejlesztése</p> <p>A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése</p> <p>A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése</p>	<p>fénymikroszkóp, sejt, sejtalkotó, baktérium, biológiai információ, gén, anyagcsere, szénforrás, energiaforrás, fotoszintézis, légzés, egysejtű, telep, szövet</p>

<p>A növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fénymikroszkóp beállítása, egysejtűek megfigyelése természetes vízmintában vagy tenyészetben, növényi szövetpreparátumok készítése, állati szövetmetszetek vizsgálata, a látottak rögzítése rajzban, mobiltelefonnal és rövid szöveges leírással – Fénymikroszkópos sejtalkotók ábrázolása állati és/vagy növényi sejt rajzán – A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása – A sejt felépítését és működését értelmező, a tanulók meglévő tudására épülő analógiák keresése és megbeszélése (pl. vár, város, gyár), rajzos vázlat készítése – A baktériumok sokféle biológiai szerepének bemutatása konkrét példákon keresztül – Papucsállatka-tenyészet készítése és vizsgálata – Növényi és állati sejtmodell készítése néhány alapvető különbség hangsúlyozásával 	
<p>Témakör: Az élővilág fejlődése</p>	
<p>Órakeret: 6 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének felismerése</p> <p>Az élővilág sokféleségének értékelése</p> <p>Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül</p> <p>Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése</p> <p>Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agyterfogás, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása</p>	<p>evolúció, természetes kiválasztódás, alkalmazkodás, rátermettség, fajok sokfélesége, emberi evolúció, ősemberek, nagyrasszok, Homo sapiens</p>

Javasolt tevékenységek:

- Az élővilág fejlődését bemutató időszak készítése, a fontosabb mérföldkövek megjelenítése
- A környezet és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggést bemutató példák elemzése, az alkalmazkodás tényezőinek és konkrét módjainak megfogalmazása
- A nagyrasszok képviselőinek testfelépítése és a környezethez való alkalmazkodás közötti összefüggések bemutatása
- Emberelődök testfelépítését (csontváz, testalkat, végtagok, koponya) bemutató rajzok, rekonstrukciók összehasonlítása, a különbségek azonosítása, a fejlődési folyamat néhány jellemzőjének megfogalmazása
- Az emberré válás folyamatát bemutató videó elemzése

Témakör: Az élővilág országai**Orakeret: 10 óra****Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Az élőlények sokféleségében való eligazodás szükségességének és módszereinek azonosítása, a hierarchia és a leszármazási rokonság elvének felismerése

A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezeti jellemzése, néhány példafaj bemutatása

A főbb rendszertani csoportok jellemzőinek felismerése I-I tipikus képviselőjének példáján.

Kirándulások, természetben végzett megfigyelések során élőlénycsoportok, fajok azonosítása határozókönyvek és mobilalkalmazások segítségével

Fogalmak

fejlődéstörténeti rendszer, rendszertani kategóriák, faj, kettős nevezéktan, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és a gerincesek osztályai

Javasolt tevékenységek:

- Növény- és állatismeret segédkönyv (vagy hasonló kézikönyvek), mobiltelefon-applikációk és weboldalak keresése, használati módjuk tanulmányozása
- Növény és/vagy állatfajok rendszertani besorolását ábrázoló diagramok rajzolása (pl. halmazábra, fogalomtérkép, táblázat)
- Az élővilág országait bemutató törzsfaj rajzolása, rövid jellemzések készítése az egyes országokról
- Kiselőadás Darwin és Linné munkásságáról
- A természetes és mesterséges rendszerezés összehasonlítása különböző feladatokkal, élőlények elnevezése játékos feladatokkal
- Mikroorganizmusok (planktonikus élőlények) és telepes élőlények mikroszkópos vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Fajok felismerése terepgyakorlaton, fajlista készítése a közvetlen környezetben
- Kiselőadás a gombaszedéssel és -fogyasztással kapcsolatos tudnivalókról
- Virágtalan, valamint egy- és kétszikű növények vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése

<ul style="list-style-type: none"> – Gyűrűsférgék, puhatestűek, ízeltlábúak vizsgálata, tapasztalatok rajzos rögzítése – Kiselőadás összeállítása az állatvilág „legjeiről” 	
Témakör: Bolygónk élővilága	
Orakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése</p> <p>Az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése</p> <p>Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása</p> <p>Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének megismerése</p> <p>Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből</p> <p>A fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése</p> <p>Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése</p>	<p>tápláléklánc, táplálékhalózat, elterjedési terület, éghajlati övezet, biomok, vízi életközösségek, függőleges zonalitás</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A kontinensek élővilágát bemutató természetfilmek feladatlapos elemzése, a látottak megbeszélése – A kontinensek, éghajlati övek jellemző életközösségeit bemutató tematikus térképek rajzolása, poszterek készítése – Adatok gyűjtése a környezeti tényezők és az élőlények testfelépítése, életmódja közötti összefüggésről, ezek alapján néhány jellegzetes példa bemutatása – Tűrőképességi görbék elemzése, az elterjedés és a környezeti igények közötti kapcsolat vizsgálata – Táplálkozási piramis/hálózat rajzolása a biomokra jellemző élőlényekről kapott vagy gyűjtött információk alapján – Növényföldrajzi és állattani elterjedési térképek értelmezése, összehasonlítása, a változások okainak és lehetséges következményeinek megbeszélése 	

<p>– A bioszférát, a biomokat kutató természettudósok (pl. Balogh János, Jacques-Yves Cousteau, Yann Arthus-Bertrand, Sir David Attenborough) filmrészleteinek megtekintése, megbeszélése</p>	
<p>Témakör: Életközösségek vizsgálata</p>	
<p>Orakeret: 10 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség vizsgálata</p> <p>A levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek vizsgálata, főbb típusainak megkülönböztetése, természetes összetevők és szennyezők azonosítása, mérési adatok értelmezése</p> <p>Az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása, az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak elemzése</p> <p>Az életközösségek rendszerként való értelmezése, a kölcsönhatások és hálózatok vizsgálatokban történő felismerése, ciklikus és előrehaladó változási folyamatok azonosítása</p> <p>Az indikátorszervezetek jelentőségének megértése, felismerésük és alkalmazásuk a konkrét vizsgálatokban</p>	<p>életközösség, élőhely, környezeti igény, tűrőképesség, indikátorszervezet, populációs kölcsönhatás, évszakos és napi változási ciklus, társulások fejlődése</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű levegőminőség- (pl. ülepedő por), vízminőség- (pl. gyorstesztek, algák és egysejtűek megfigyelése) és talajvizsgálatok (pl. szemcseméret, víztartalom, pH) elvégzése, mintavétel és elemzés – Az intézmény közelében lévő természetes vagy természetközeli életközösség rendszeres megfigyelése, adatok gyűjtése, elemzése. Természetes életközösségek vizsgálata kirándulás, erdei iskola keretében, természettudományos, természetvédelmi és művészeti tevékenységek (fotózás, rajzolás, tárgykészítés) ötvözése – Kiállítás, bemutatónap szervezése, a terepen végzett vizsgálatok és az alkotómunka eredményeinek megosztása az intézményen belül és (lehetőség szerint) a helyi közösségben – Kiselőadás készítése idegenhonos inváziós növény- és állatfajokról – Zuzmók elterjedésének vizsgálata az iskola környezetében, autóforgalommal terhelt és kevésbé forgalmas területen 	

Témakör: A természeti értékek védelme	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A természetvédelem szükségessége melletti érvelés, az alkalmazható egyedi és rendszerszintű módszerek és szabályozási elvek ismerete</p> <p>A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése</p> <p>Nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete</p> <p>A lakóhely közelében lévő védett területről önálló információ- és adatgyűjtés, a természetvédelemben való önkéntes szerepvállalásra való indíttatás erősítése</p> <p>A védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján</p>	<p>tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj, eszmei érték, ökoturizmus, ökogazdálkodás, urbanizáció, környezettudatosság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A környezet- és természetvédelem jeles napjaihoz (pl. Föld napja, víz napja, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap stb.) kapcsolódó iskolai programok szervezése, bekapcsolódás a helyi rendezvényekbe – Szerepjáték, storyline (kerettörténet) feladat, strukturált vita valamely természetvédelemmel összefüggő probléma (pl. veszélyeztetett élőhelyek, fajok védelme) több szempontú elemzésére, a megoldási lehetőségek keresése – Az iskola vagy a lakóhely közelében vállalható környezetvédelmi önkéntes tevékenység megismerése – A lakóhely természetvédelmi értékeinek és környezeti problémáinak bemutatása projektmunka keretében – A hazai nemzeti parkok életközösségeit, jellegzetes élőlényeit bemutató kiselőadások, virtuális séták összeállítása – Kirándulás valamely hazai nemzeti parkba, részvétel vezetett túrán, megfigyelés, fotózás, rajzolás, az eredményekből kiállítás rendezése 	
Témakör: Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése</p>	<p>biológiai sokféleség, fajgazdagság, fajtanemesítés, génmegőrzés, globális probléma, éghajlatváltozás, monokultúra, biogazdálkodás, tájgazdálkodás, fenntarthatóság</p>

<p>Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata</p> <p>A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése</p> <p>Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló bemutatása</p> <p>Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskola környezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről – A helyi szinttől a régió, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása 	
<p>Témakör: Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség</p>	
<p>Órakeret: 5 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen</p> <p>Az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése</p> <p>A gerincoszlop tájékainak és részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőöveik, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen</p> <p>A mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportok vizsgálata, a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése</p> <p>A végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása, az arc izmainak összefüggésbe hozása a mimika és az artikuláció képességével</p>	<p>kültakaró, bőr(szövet), csont(szövet), koponyacsontok, gerincoszlop, csigolyák, bordák, a végtagok alapfelépítése, függesztőövek, izom(szövet), hajlító- és feszítőizmok, mimikai izmok</p>

Sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján	
--	--

Javasolt tevékenységek:

- Az emberi test (férfi és női) anatómiáját bemutató videók, animációk, mobiltelefonos applikációk keresése, használata a testkép fejlesztésében
- Mikroszkópi metszetek (és/vagy mikrofotók) vizsgálata, rajzos vázlat készítése (pl. bőr, csont, izomszövet)
- A bőr rétegeinek megfigyelése állati szöveteken (pl. sertésszalonna), a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartása
- A mozgásszervrendszer egyes részeinek felépítését és működését bemutató mozgatható makettek készítése (pl. kéz, kar)
- Csontok szöveti felépítésének és összetételének vizsgálata: mészkőtartalom savval történő, a fehérjetartalom égetéssel történő igazolása, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Egyszerű biometriai mérések elvégzése saját testen és/vagy társakon, arányok, szimmetriaviszonyok, méreteloszlás (min., max., átlag) számítása, ábrázolása (bilaterális szimmetria, arany metszés aránya)
- Vita a testképzavarok kialakulásának okairól, a kortársak, a média és a család szerepének elemzése Egyszerűbb biomechanikai elemzések elvégzése (pl. emelő elv szemléltetése, erők összegződése, gyorsulás stb.)

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	lóra/hét
-----------------	------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Az emberi szervezet II.- Anyagforgalom	8
2.	Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	6
3.	Szaporodás, öröklődés, életmód	10
4.	Egészségmegőrzés, elsősegély	10
5.	Ismétlés, rendszerezés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Az emberi szervezet II.- Anyagforgalom

Órakeret: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A belső szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen</p> <p>A táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése</p> <p>A tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése</p> <p>A légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcsere- és a gázcsere-folyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének megértése</p> <p>A szervezet folyadékterei és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való megértése</p> <p>A vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása, a véralvadási folyamat kiváltó okainak és jelentőségének felismerése</p> <p>A kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének megértése</p>	<p>tápcsatorna, tápanyag, emésztőnedv, felszívódás, máj, hasnyálmirigy, felső és alsó légutak, tüdő, légcsere és gázcsere, szív, szív ciklus, értípusok, véralvadás, vérkép, vese, só- és vízháztartás, kiválasztás</p>

Javasolt tevékenységek:

- Az emberi test belső szerveit bemutató makettek, torzók tanulmányozása

- Szövetteni ábrák, fotók elemzése, humán szövetteni metszetek mikroszkópos vizsgálata
- A táplálkozási szervrendszer működését bemutató folyamatvázlat rajzolása, az emésztés és felszívódás legfontosabb részfolyamatainak ábrázolása
- Élelmiszerek összetételei adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiatartalom) értelmezése
- Étrendtervezéssel összefüggő társas feladatok tervezése, elvégzése (pl. rajzolt, fotózott alapanyagokból tányérok, menük összeállítása)
- A nyál és az epe emésztő szerepének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- Információk keresése a dohányzás káros hatásairól, a lehetséges egészségügyi kockázatok bemutatása, érvelés a saját és mások egészségmegőrzése mellett
- Donders-féle tüdőmodell és dohányzó gép PET palackból való elkészítése
- A szív ciklust és az érrendszer működését bemutató animációk keresése, értelmezése
- Sertésszív boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- A keringési és a légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések, kísérletek elvégzése (pl. pulzuszám, légzésszám, vitálkapacitás, kilélegzett levegő CO₂-tartalma)
- Sertésvese boncolása, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- Dializáló készülék működési elvének megismerése, a művesekezelés lényegének közös értelmezése videó segítségével

Témakör: Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás

Órakeret: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése</p> <p>Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének megértése</p> <p>A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése</p> <p>Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése</p>	<p>központi és környéki idegrendszer, gerincvelő, érző- és mozgatópálya, reflex, belső elválasztású mirigy, hormon és receptor, agyalapi mirigy, pajzsmirigy, mellékvese, nemi mirigyek és hormonjaik, immunrendszer, veleszületett és szerzett immunitás, védőoltás</p>

<p>A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az agy és a gerincvelő szöveti felépítését, elhelyezkedését, felépítését bemutató ábrák, fotók, makettek, animációk, mobiltelefonos applikációk elemzése, a főbb részek azonosítása – Gerincvelői reflexet bemutató animációk keresése, a részek azonosítása, a működés megbeszélése – A szem és a fül felépítését és működését (látás, hallás, helyzet- és mozgásérzékelés) bemutató animációk keresése, megbeszélése – A látáshibák típusait bemutató ábrák, animációk összehasonlítása, a javítási lehetőségek (pl. szemüvegek) megbeszélése – Halláskárosodást okozó hatásokat, veszélyeket bemutató információk keresése, érvelés a halláskárosodás megelőzése mellett – A szem működésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: pupilla – szemlencse működése, térlátás – szintévesztés vizsgálata – A hallással kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: hallásküszöb, frekvenciatartomány, térbeliség – Kémiai ingerek érzékelésével kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: a négy alapíz érzékelése, szaglászvizsgálat – Bőrérzékeléssel kapcsolatos egyszerű vizsgálatok: testrészek tapintópont sűrűség vizsgálata, hideg- és melegpontok vizsgálata – Összefoglaló táblázat szerkesztése a belső elválasztású mirigyekről, fontosabb hormonjaikról és azok hatásairól, a működési zavarok tüneteiről – Az immunrendszer működését bemutató rajzfilm megnézése, válaszolás feladatlapos kérdésekre – Információk keresése a Magyarországon kötelező védőoltásokról, az egyéni és a közösségi védettség fogalmának, kapcsolatának megbeszélése 	

Témakör: Szaporodás, öröklődés, életmód	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A női és a férfi nemiszervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása</p> <p>Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása</p> <p>A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése</p> <p>A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése</p> <p>A gének szerepének felismerése, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő elemzése</p> <p>A testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete, a nemhez kapcsolt öröklődés néhány példájának áttekintése</p> <p>Annak felismerése, hogy az ember öröklött hajlamainak kifejeződését a környezet is befolyásolja, ezért a tudatosabb életmóddal magunk is tehetünk egészségünkért</p> <p>A felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete, a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségének értékelése.</p>	<p>női és férfi ivarszervek, nemi jellegek, hímivarsejt és petesejt, gén, kromoszóma, minőségi és mennyiségi tulajdonság, öröklésmenet, megtermékenyítés, embrió, magzati fejlődés, szülés</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az emberi nemek anatómiai különbségeit (elsődleges és másodlagos nemi jellegek) bemutató képek, animációk, mobiltelefonos applikációk tanulmányozása, a különbségek megfogalmazása – A nemi érés folyamatáról, egyéni eltéréseiről szóló információk keresése, vélemények megvitatása – A megtermékenyítést és a magzati fejlődést bemutató fotósorozatok, animációk és videók tanulmányozása, ezek alapján folyamatvázlat készítése, rajzolása – Ábrák elemzése a szülés folyamatáról – Családi öröklésmeneteket bemutató ábrák, képek, családfák elemzése, a hasonlóságok és különbségek megfogalmazása egy-egy példán 	

– Genetikai betegségeket bemutató esettanulmányok megbeszélése, az esetek közötti hasonlóságok és különbségek megfogalmazása	
Témakör: Egészségmegőrzés, elsősegély	
Orakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőinek azonosítása, megelőzési lehetőségeinek megvitatása</p> <p>Az életkor, az életmód és a táplálkozás közötti összefüggések felismerése, az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető elveinek ismerete</p> <p>A rendszeres testmozgás és az egészség megőrzése közötti összefüggés, a mozgásszegény életmód okozta egészségügyi kockázatok felismerése</p> <p>A kórokozó, a fertőzés, a járvány és higiénia fogalmai közötti összefüggések feltárása esettanulmányok alapján, a megelőzés érdekében megtehető lépések biológiai alapjainak értelmezése</p> <p>A higiénia és a fertőző betegségek megelőzése közötti összefüggés felismerése, a rendszeres és helyes tisztálkodással, valamint a lakó- és munkakörnyezet tisztántartásával kapcsolatos elvek és módszerek elsajátítása</p> <p>Az antibiotikumok betegségek elleni hatásosságának elmagyarázása, annak megértése, hogy a helytelen antibiotikum-használat felgyorsítja az ellenálló baktériumok kialakulását</p> <p>A daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezőinek áttekintése, a megelőzés lehetőségeinek megvitatása, a személyre szabott terápia jelentőségének felismerése</p> <p>Az orvosi szűrővizsgálatok és diagnosztikai eljárások céljainak azonosítása egy-egy példán keresztül, annak értékelése, hogy a diagnózis az orvos egészségügyi-jogi érvényű felelős nyilatkozata a személy egészségi állapotáról</p> <p>Az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete, szimulációkkal történő gyakorlása, szükség esetén alkalmazása, a sérült vagy</p>	<p>fertőzés, járvány, stressz, rákkeltő anyag/hatás, személyi higiénia, ételminőség-összetétel és -minőség, lelki egészség, függőség, szűrővizsgálat, diagnosztikai eljárások, elsősegélynyújtás, alapszintű újraélesztés</p>

<p>beteg személy ellátásának (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása) megkezdése a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül</p> <p>Az alapszintű újraélesztést szükségessé tevő helyzet felismerése, mellkaskompressziókkal történő alkalmazása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Népegészségügyi adatsorok, grafikonok értelmezése (pl. szív- és érrendszeri betegségek, rákstatistikák, fertőző betegségek), a bemutatott helyzettel összefüggő értékelések megfogalmazása – Egészségnap szervezése, egészségmegőrzési tanácsadó szakértők meghívása, videóinterjúk készítése – Különböző élelmiszerek összetételét felsoroló információs anyagok összegyűjtése, összehasonlítása – Életkornak megfelelő étrendek összeállítása, iskolai kóztoló és/vagy vásár rendezése egyszerűen elkészíthető, egészséges ételekből (büféáruk, sütemények) – Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése – Napjaink egyes nagyobb járványairól szóló esettanulmányok, filmek elemzése, a tanulságok megbeszélése – Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszulletek, égési sérülések, sportbalesetek esetén) – Az egészséges életmód betegségmegelőzésben játszott szerepének bemutatása konkrét betegségcsoportok példái alapján 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket hajt végre, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján következtetéseket fogalmaz meg; – a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki – ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét; – érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világképén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője; – a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra; – tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is; – megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtevesztés, az áltudományosság leleplezésére – alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez; 	

- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét
- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejttípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;
- képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit;
- érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében
- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- digitális eszközökkel képeket, videókat, adatokat rögzít, keres és értelmez, kritikus és etikus módon használ fel, alkotásokat készít;
- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket
- a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán el tudja helyezni ennek mérföldköveit, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;
- értelmezi a rátermettség és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják;
- elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyraszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.
- alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;
- konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett
- leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit
- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biomjait;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatot;
- néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él
- leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit;
- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki;
- másokkal együttműködve vizsgál környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat;

- életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;
- leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;
- esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;
- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;
- az életformák sokféleségét megőrzendő értéknek kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;
- tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségeik alapvető jellemzőit;
- egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz;
- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit
- kiegyensúlyozott saját testképpel rendelkezik, figyelembe véve az egyéni adottságokat, a nem és a korosztály fejlődési jellegzetességeit, valamint ezek sokféleségét
- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimetriaviszonyait;
- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképessége közötti összefüggéseket;
- alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;
- tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére

- ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével
- ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét;
- felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtjes elemeit és kémiai összetevőit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.
- az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni;
- tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen
- azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismerveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét
- az egészséget személyes és közösségi értéként értelmezi, érdeklődik az egészségmegőrzéssel kapcsolatos információk iránt, mérlegeli azok tudományos hitelességét, kritikusan kezeli a gyógyszerekkel, gyógyászattal kapcsolatos reklámokat;
- tényekkel igazolja a testi és lelki egészség közötti kapcsolatot, tud ennek egyéni és társadalmi összefüggéseiről, érvel az egészségkárosító szokások és függőségek ellen;
- az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét;
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz
- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;

- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét;
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;
- a bekövetkezett balesetet, rosszullétet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);
- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét

Helyi tanterv

Kémia 7 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A kémia oktatása során egyrészt be kell mutatni a kémiának az élet minőségének javításában betöltött alapvető szerepét, az új anyagok előállításának szépségét és hasznosságát, másrészt maximálisan ki kell használni azt a lehetőséget, amit a kémia tárgyalásmódja (makro-, szimbólum- és részecskeszint) nyújt a tanulók absztrakciós készségének fejlesztésében. Az oktatás minden szakaszában törekedni kell az élményszerűsége, a tanulók számára releváns és érdekes problémák kémiai vonatkozásainak bemutatására, a gyakorlatban használható tudás elsajátításának fontosságára. Az élményközpontú tanításnak arra kell összpontosítania, hogy a tanulók tudatába beépüljön: a kémiai ismeretek szükségesek az élőlényekben zajló folyamatok megértéséhez, a mindennapokban használt tárgyaink előállításához, feladata a tudatos vásárlási és anyagfelhasználási szokások kialakítása, az egészségvédelemhez és az élhető környezet megóvásához szükséges ismeretek és szemlélet biztosítása.

Ugyanakkor tisztában kell lennünk a fogalmi megértést nehezítő, valamint a kémiához viszonyuló pozitív attitűd ellen ható tényezőkkel (például kemofóbia, áltudományos nézetek) is. Elkerülhetetlen a tudományos ismeretek és a hétköznapi tapasztalatokon alapuló naiv elméletek, primitív axiómák ütköztetése. A fogalmi megértést nehezítő további tényező a kémiai fogalmak néhány sajátossága.

Az anyagok és jelenségek többszintű (makro-, részecske- és szimbólumszintű) értelmezése, számos kémiai fogalom elnevezésének és korszerű jelentésének ellentmondásossága, bizonyos fogalmak definiálatlansága, kontextustól függő jelentése, a tudományos és a köznyelvi jelentések különbözősége, valamint a kémia elméleti modelljeinek egymást kiegészítő, szimultán jellege miatt különösen fontos a tanuló gondolkodásának megismerése, a fogalmi megértési problémák feltárása és a metafogalmi tudás kialakítása.

A kémia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló felismeri, összegyűjti, csoportosítja, rendszerezi és értékeli a hétköznapi életben, a tanulói kísérletezések során, illetve a szaknyelvi környezetben megjelenő, a kémiához kapcsolódó információkat. A rendszerezett és értékelt természettudományos információkat társaival megosztja.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló magabiztosan kommunikál írásban és szóban az anyanyelvén, ismeri és alkalmazza a legfontosabb természettudományos, különösen a kémiához kapcsolható legalapvetőbb szaknyelvi kifejezéseket. Egyszerű, a fizikai és kémiai tulajdonságokkal, a környezetvédelemmel, illetve a vegyipari tevékenységgel kapcsolatos médiatartalmakat, prezentációkat hoz létre, illetve szöveges feladatot old meg önállóan vagy csoportban dolgozva, annak érdekében, hogy általuk üzeneteket közvetítsen főként társai és korosztálya számára.

A digitális kompetenciák: A tanuló magabiztosan használja a digitális technológiát kémiai tárgyú tartalmak keresésére, értelmezésére, elemzésére, a vizsgálatai során meghatározott adatok kiértékelésére. Ismeri azokat a szempontokat, amelyek alapján kiszűrhetők és helyesen értelmezhetők az áltudományos tartalmak a világhálón. A technológia felhasználásával a tanuló különböző médiatartalmakat, prezentációkat, esetleg modelleket, animációkat készít különböző témakörökben. A tanulás része az együttműködés és a kommunikáció, korszerű eszközökkel, felelős és etikus módon.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló a kémiai tanulmányai során gyakorlatot szerez a bizonyítékokon alapuló következtetések levonásában és az ezekre alapozott döntések meghozatalában. A kémiai tárgyú problémák megoldása során hipotézist alkot, az elvégzendő kísérleteket megtervezi, miközben fejlődik absztrakciós készsége. A kritikai elemzések során összefüggéseket vesz észre, ok-okozati viszonyokra jön rá, ami alapján egyszerűbb általánosításokat fogalmaz meg.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A kémiatanulás alapja az egyéni és a csoportos tevékenység. A tanulási tevékenységet vagy munkavégzést érintő csoportmunka során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállal.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző médiatartalmakat, prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények, elemzések, illetve következtetések bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló a kémiaórai tevékenysége során elsajátít számos olyan készséget, amely alkalmassá teszi arra, hogy képes legyen a feladatkörét érintő változó szerepekhez újító módon és rugalmasan alkalmazkodni. Felismeri a hétköznapi életben előforduló, kémiai tárgyú problémákban rejlő lehetőségeket, lehetőségeihez mértén hozzájárul a problémák megoldásához, az esélyeket és alternatívákat mérlegeli. Hatékonyan kommunikál másokkal, a többség álláspontját elfogadva vagy saját álláspontját megvédve érvel, mások érveit meghallgatja, azokat elfogadja vagy cáfolja.

7–8. évfolyam

Az általános iskolai kémiai ismeretek tanításának célja a természettudományok iránti érdeklődés felkeltése, a természettudományos szemléletmód kialakítása, valamint a kémiának a társadalom és az egyén életében betöltött szerepének bemutatása. Ezeket a célokat a tanulók számára releváns problémák, életszerű helyzetek kémiai vonatkozásainak tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetjük el. A kémiával való ismerkedés közben a tanulók olyan tapasztalatokon, kísérleteken nyugvó, biztos anyagismereten alapuló tudást szerezhetnek meg, amely nemcsak segíti őket (például a háztartási teendőkben), hanem életmentő is lehet számukra (például a benzingőz robbanásveszélye, a szén-monoxid és a klórgáz végzetes hatása). Az elsajátított ismeretek és a természettudományos szemlélet birtokában a tanulók – majd felnőttként is – egyre tudatosabban ügyelhetnek az egészségükre, szűkebb és tágabb környezetükre.

A kémiatanítás első szakaszának fő csomópontja az elemek, a vegyületek és a keverékek, illetve az atomok, a molekulák és az ionok megkülönböztetése, valamint a periódusos rendszer jelentőségének és használhatóságának megismerése. A kémiai szimbólumok (vegyjelek, képletek, reakcióegyenletek) és azok jelentésének tanítása háttérbe szorul az anyagok és folyamatok makroszintű és részecskeszintű értelmezésével szemben.

Ebben a szakaszban kezdődik el a részecskeszemlélet kialakítása, a tudományos ismeretek és a hétköznapi tapasztalatokon alapuló naiv elméletek ütköztetése is. A részecskeszemlélet kialakítása jól megválasztott, egyszerű kísérletekkel, valamint különböző modellek használatával történik. A modelleknek fontos szerepe van a részecskeszint és a makroszint kapcsolatának megértésében, valamint a szimbólumszint kialakításában. Már ebben a szakaszban is kiemelt figyelmet kell szentelni a tanulók gondolkodásának megismerésére, a fogalmi megértési problémák (tévképzetek, primitív axiómák) feltárására.

A 7–8. évfolyamon a kémia ismeretanyagának megközelítése elsősorban a tanulók előzetes tudására építve, jellemzően kísérleti tapasztalatok útján, illetve a mindennapi élet problémái felől történik. Ebben a szakaszban a tanulók által korábban megismert és gyakran pontatlanul használt fogalmakat pontosítjuk, egyértelműsítjük úgy, hogy az természettudományos szempontból is korrekt legyen. Kezdetben inkább a tanulók megfigyeléseire, kísérleti tapasztalataira adunk választ, folyamatosan bővítve ezzel a természettudományos ismereteket és készségeket. Később az addig megszerzett ismeretek birtokában lehetőség nyílik a mindennapi élet – gyakran bonyolult – problémáinak egyszerűsített magyarázatára is.

Nagyon fontos, hogy mind a kémiai tanulmányok, mind az egyes témakörök tárgyalása ne száraz leírással, hanem érdekes, a tanulók számára is izgalmas kérdések, problémák felvetésével, kísérletek bemutatásával kezdődjön.

A kémia életszerűségét erősíthetjük, a tanulók kémiai problémák iránti érzékenységét növelhetjük, ha a kémiaórákon állandó figyelmet és időt szentelünk a médiában felbukkanó kémiai jellegű hírek (pl. szén-monoxid-, mustgáz-, metil-alkohol-mérgezés, kémiai Nobel-díj-átadás, környezetkárosítások stb.) megbeszélésére.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	Óra / hét
-----------------	--------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	17 + 1
2.	Az anyagi halmazok	17 + 1
	Osszesen óraszám:	36 óra

Témakör: A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig**Órakeret: 17+1 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Megfigyelési és manuális készség fejlesztése</p> <p>Kísérletek értelmezése és biztonságos megvalósítása</p> <p>A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása</p> <p>Hipotézisalkotás alapvető szinten</p> <p>A hipotézis kísérleti megerősítése vagy cáfolata</p> <p>A tudományos gondolkodás kialakulásának támogatása</p> <p>Alkotás digitális eszközzel</p> <p>Információkeresés digitális eszközzel</p> <p>Az anyagi halmazok modellezése</p> <p>A részecskeszint és a makroszint megkülönböztetése</p> <p>Elválasztási műveletek</p>	<p>modell, kísérlet, tapasztalat, magyarázat, balesetvédelmi szabály, veszélyességi jelölés, anyagi halmaz, gáz, folyadék, szilárd halmazállapot, halmazállapot-változások, olvadás, párolgás, forrás, lecsapódás, fagyás, szublimáció, endoterm és exoterm változások, vegyszer, egyszerű mérési módszerek, tömeg, térfogat, sűrűség, elválasztási eljárások, kísérleti eszközök, desztilláció</p>

Javasolt tevékenységek:

- Filmek megtekintése, majd a látottak alapján a biztonságos, egészséget nem veszélyeztető kísérletezés körülményeinek meghatározása
- Beszélgetés a veszélyességi jelek bevezetésének és egységesítésének szükségességéről
- Néhány háztartási vegyszer (pl. sósav, hypo stb.) címkéjének megismerése, a veszélyességi jelek értelmezése
- Poszter vagy digitális bemutató készítése a leggyakrabban használt laboratóriumi eszközök jellemzésére (anyaguk, melegíthetőségük, felhasználási területük)
- Tömegmérés táramérleggel, pl. egy kockacukor, vasgolyó, radír, kulcs tömegének mérése, a mérési pontosság megbeszélése, a tapasztalatok értelmezése
- Térfogatmérés mérőhengerrel: víz térfogatának mérése, egyéb eszközök (pl. kémcső, főzőpohár, gyógyszer-, illetve mosószer-adagoló) térfogatának meghatározása, a mérési pontosság megbeszélése, becslés kis mennyiségű folyadékok térfogatára

- Egyszerű tárgyak, testek (pl. kulcs, radír, dobókocka) tömegének és térfogatának megmérése táramérleggel, illetve vízkiszorítással, majd a sűrűségük kiszámítása, a mérési pontosságok alapján a sűrűségadat pontosságának megadása
- Egyszerű becslések anyagok (pl. kakaópor, kristálycukor, porcukor) tömegére, térfogatára és sűrűségére, majd a mérésekkel és számolással kapott eredményekkel való összevetés
- Gáz, folyékony és szilárd halmazállapotú anyagok fizikai tulajdonságainak vizsgálata és táblázatos összehasonlítása, a levegő vizsgálata műanyag fecskendő kísérletben, a víz mint folyadék tulajdonságainak vizsgálata, a vas tulajdonságainak vizsgálata
- A víz halmazállapot-változásainak vizsgálata, a kámfor és a mentol szublimációjának vizsgálata
- A halmazállapot-változással kapcsolatos videofilmek megtekintése és értelmezése a részecskeszemlélet alapján
- Endoterm és exoterm folyamatok (pl. az alkohol és a víz elegyedésének) követése hőmérsékletméréssel/termoszóppal
- A víz körforgásának értelmezése a víz halmazállapot-változásainak tükrében
- Egyszerű magyar (esetleg idegen) nyelvű animációk keresése az interneten a víz körforgásával kapcsolatban, szöveggönyv (és narráció) készítése a filmhez
- Szilárd keverékek (pl. só és homok) elválasztása oldással, szűréssel, bepárlással
- A víz vagy vörösbor desztillációjának bemutatása, a desztilláció folyamatának értelmezése
- A pálinkafőzés tanulmányozása videofilm segítségével, a folyamat értelmezése
- Homok és víz keverékének elválasztása ülepítéssel, dekantálással, illetve szűréssel
- Alkoholos filctollak festékanyagainak elválasztása papírkromatográfiával
- Háromkomponensű (konyhasó□homok□vaspor) keverék szétválasztásának megtervezése, a várható tapasztalatok megbecslése, a vizsgálat csoportokban történő megvalósítása, a tapasztalatok összevetése az előzetes elképzeléssel, a következtetések levonása
- Egyszerű fényképgaléria készítése az elvégzett kísérletekről, szövegalkotás a képekhez
- Hasonló kísérletek keresése és gyűjtése videomegosztó portálok segítségével

Témakör: Az anyagi halmazok

Órakeret: 17+1 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az érvelési készség fejlesztése</p> <p>Egyszerűbb következtetések kialakításának támogatása</p> <p>A kémiai tisztaság: elemek és vegyületek összetétele és tulajdonságai példákkal</p> <p>A keverékek</p> <p>Az oldatok és összetételük</p> <p>Az oldódás</p> <p>Egyszerű kolloidok</p>	<p>kémiai tisztaság, kémiai elem, fém, nemfém, vegyület, szerves vegyület, szervetlen vegyület, keverék, fizikai tulajdonság, fizikai változás, oldat, oldott anyag, oldószer, oldódás, oldhatóság, tömegszázalék, térfogatszázalék, telítetlen oldat, telített oldat, fiziológiás sóoldat, rendszer, valódi oldat, kolloid oldat, komponens, levegő, ötvözetek</p>

Javasolt tevékenységek:

- Példák bemutatása a köznapi életből elemre (pl. grafit, vörösréz, kén), vegyületre (pl. víz, nátrium-klorid, szőlőcukor) és keverékre (pl. benzin, levegő, sárgaréz)
- Információgyűjtés néhány elem (pl. oxigén, nitrogén, bróm, hidrogén stb.) nyelvújításkori elnevezésével kapcsolatban
- Köznapi anyagok (pl. alufólia, mézszó, kockacukor) fizikai tulajdonságainak (szín, szag, halmazállapot, oldhatóság, sűrűség, megmunkálhatóság, elektromos vezetés) összehasonlítása, táblázat és/vagy anyagismereti kártyák készítése
- Egyszerű oldási kísérletek a „Mi miben oldódik?” kérdés eldöntésére, pl. vas, konyhasó, répacukor és jód oldódásának vizsgálata vízben, alkoholban és benzinben, kísérleti jegyzőkönyv elkészítése
- Konyhasó oldhatóságának meghatározása kísérleti úton, az oldhatóság megadása x gramm só / 100 gramm víz értékben a vizsgálat hőmérsékletén
- Grafikonok és táblázatok adatainak elemzése a különböző anyagok oldhatóságával, valamint egy anyag különböző hőmérsékleten való oldhatóságával kapcsolatban
- A diffúziót szemléltető tanulókísérletek elvégzése
- A diffúziót részecskeszemlélet alapján bemutató magyar (vagy idegen) nyelvű animáció, illetve kisfilm keresése az internet segítségével, szöveggönyv (és narráció) készítése a filmhez
- Az oldás sebességét befolyásoló tényezők kísérleti úton történő vizsgálata
- Kristályok növesztése otthon (pl. konyhasó, timsó, kandiscukor)
- Oldatkészítési gyakorlat, adott tömegű és tömegszázalékos oldat elkészítése a laboratóriumi eszközök (mérleg, főzőpohár, mérőhenger, vegyszeres kanál, üvegbot) felhasználásával
- Oldatkészítési gyakorlat, adott térfogatú és térfogatszázalékos oldat elkészítése laboratóriumi eszközök (pl. mérőhengerek, főzőpoharak, üvegbot, esetleg mérőlombik) felhasználásával
- Szövegkeresés és -értelmezés a fiziológiás sóoldat összetételéről és szerepéről az orvosi gyakorlatban
- Nagyon egyszerű számítási feladatok elvégzése a tömegszázalék köréből
- Híg szappanoldat, szörpök és limonádé készítése és tanulmányozása
- Gyümölcszselé és majonéz készítése és tanulmányozása
- A tej, tejföl, mosógél, tusfürdő, kézkrém, köd, füst tanulmányozása
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Ismert folyók, tavak, tengerek vizének összetétele” címmel
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Az emberiség történetének legfontosabb fémjei, ötvözetei” címmel
- Kiselőadás, poszter vagy digitális bemutató készítése „Ötvözetek a mindennapjainkban (acél/könnyűfém felni/lágyforrasztó stb.)” címmel
- Egyszerű fényképgaléria vagy kollázs készítése az iskolában és otthon végzett kísérletekről, szövegalírás hozzáadása a képekhez

8. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Atomok, molekulák, ionok	14+1
2.	A kémiai reakciók	20+1
3.	Kémia a természetben	15
4.	Kémia a mindennapokban	19 + 2
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Atomok, molekulák, ionok

Órakeret: 14+1 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Vitakészség fejlesztése A társakkal való együttműködés képességének fejlesztése A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása Internetes források használatának fejlesztése Számítógépes bemutató készítésének gyakorlása Az analógiás gondolkodás fejlesztése Alkotás digitális eszközzel Az atom felépítése és fontosabb jellemzői Az atomok periódusos rendszere A molekulák felépítése és fontosabb jellemzői Az ion képződése és fontosabb jellemzői, csoportosítás töltés alapján Az anyagok halmazszerkezete és fizikai tulajdonságai	elemi részecske, proton, elektron, neutron, kémiai részecske, atom, molekula, ion, elemmolekula, vegületmolekula, atommag, elektronburok, rendszám, periódusos rendszer, nemesgázszerkezet, kémiai kötés, vegyjel, képlet, alkálifémek, alkáliföldfémek, földfémek, halogének, nemesgázok

Javasolt tevékenységek:

- Atomszerkezeti modellező játékok keresése az interneten
- A lángfestés jelenségének elvégzése vagy bemutatása, kapcsolat keresése a tűzijátékokkal
- Atomok és molekulák modellezése, golyómodellek készítése gyurmából, hungarocell golyókból vagy papírkorongokból, az atomok méretviszonyainak megfigyelése
- Az atomok, az ionok és a molekulák összehasonlítása táblázatos formában (pl. az oxigén példáján)
- Információgyűjtés a periódusos rendszerről, poszter vagy prezentáció készítése a témával kapcsolatban

- A periódusos rendszerrel kapcsolatos zeneművek meghallgatása
- Kiselőadások a periódusos rendszer fontosabb, gyakoribb, érdekesebb elemeiről szakkönyvek és internetes források felhasználásával, a források megnevezésével
- Projekt: a periódusos rendszer (művészi/vicces/informatív) elkészítése csoportokban kartonlapokból, kerámiaacsempékből stb.
- Magyar és idegen nyelvű, ingyen letölthető, periódusos rendszert megjelenítő mobiltelefonos/táblagépes applikációk feltérképezése, az alkalmazhatóságuk korlátjainak megállapítása
- „Milyen a periódusos rendszer mint társasjáték?” – kreatív ötletek gyűjtése a periódusos rendszer társasjátékká való alakítására
- Játék a vegyjelekkel: nevek kirakása vegyjelekből, a kedvenc vers egy szakaszának átírása vegyjelekkel, egyszerű szöveges vagy rajzos rejtvények készítése a vegyjelekkel, elemek nevével kapcsolatban
- Információgyűjtés a fontosabb atomok vegyjelének eredetével kapcsolatban
- Vita kezdeményezése a kémia jelrendszerének szükségessége kapcsán
- Memóriakártyák készítése a fontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének (vegyjelének, képletének) megjegyzéséhez

Témakör: A kémiai reakciók

Orakeret: 20+1 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A biztonságos eszköz- és vegyszerhasználat elsajátítása</p> <p>A csoportmunkában való részvétel készségének fejlesztése</p> <p>Az analógiás gondolkodás fejlesztése</p> <p>Alkotás digitális eszközzel</p> <p>A kémiai információk keresése és értelmezése</p> <p>A korábbi ismeretek alkalmazása az új információk feldolgozása során</p> <p>A fizikai és a kémiai változások megkülönböztetése</p> <p>A reakciók egyenletének leírása szavakkal, a folyamat értelmezése</p> <p>A reakciók energiaviszonyai</p> <p>A kémiai változások típusai</p> <p>A köznapi életben jelentős kémiai reakciók</p>	<p>kémiai reakció, reakcióegyenlet, katalizátor, csapadék, gázfejlődés, exoterm reakció, endoterm reakció, egyesülés, bomlás, égés, gyors égés, lassú égés, sav, bázis, só, savas kémhatás, semleges kémhatás, lúgos kémhatás, közömbösítés, pH-érték, indikátor, korrózió, rozsda</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű kémiai reakciók végrehajtása, a kémiai változás értelmezése (pl. a hurkapálca égése, a csillagszóró égése, a szódabikarbóna reakciója ételecettel, a vörösbor színének megváltozása szódabikarbóna hatására, a cukor karamellizációja, a meszes víz reakciója szén-dioxiddal stb.), a megfigyelések leírásának gyakorlása 	

- Érdekes, akár bonyolultabb kémiai kísérletek megfigyelése videofilmeken, a kémiai változás értelmezése
- A katalizátor hatásának bemutatása érdekes kísérleteken, pl. a hidrogén-peroxid bontása barnakóporral (vagy apróra vágott májdarabkákkal), a fejlődő oxigén kimutatása parázsló gyújtópálcával, kockacukor meggyújtása fahamu vagy teafű jelenlétében, keményítőemésztés hasnyálkivonat segítségével
- A melegítőpárna működésének bemutatása
- Az égés tanulmányozása, a gyors (gyufa égése, földgáz égése, borszesz égése, csillagszóró égése, magnézium égése) és lassú égés (rozsdásodás, korhadás) tanulmányozása egyszerű kísérletekkel
- Néhány egyszerűbb égési folyamat szóegyenlettel történő felírása
- Az égés feltételeinek vizsgálata, az éghetetlen zsebkendő kísérlet elvégzése
- Információk gyűjtése a tűzesetekkel és a tűzoltással kapcsolatban
- Kiselőadás a lakástűzek, erdőtüzek megelőzésével és a tűzoltással kapcsolatban
- Videofilm megtekintése a hivatásos tűzoltók munkájával kapcsolatban
- Kiselőadás vagy poszter készítése „A korrózióvédelem” címmel
- Endoterm reakciók keresése és gyűjtése az internet segítségével
- Közismert savak (háztartási sósav, ecetsav, citromsav) tulajdonságainak vizsgálata egyszerű tanulókísérlettel
- A háztartásban megtalálható semleges, savas és lúgos oldatok kémhatásának vizsgálata egyszerű tanulókísérlettel
- Laboratóriumi és növényi indikátorok színváltozásának vizsgálata (lakmusz, fenolftalein, pH-papír, antociánok)
- A laboratóriumi indikátorok színváltozását bemutató poszterek készítése
- Antociánok kivonása vöröskáposztából otthoni körülmények között, saját indikátorpapír készítése, a kivonás fényképes és/vagy mozgóképes dokumentálása
- Háztartási tisztítószer, oldatok, élelmiszerek kémhatásának vizsgálata saját indikátorpapírral, a vizsgálatok fényképes és/vagy mozgóképes dokumentálása
- Egyéb, akár otthoni körülmények között is elkészíthető növényi indikátorok színváltozását bemutató poszterek készítése
- A közömbösítés vizsgálata egyszerű laboratóriumi kísérletekkel, pl. az ecetsav reakciója szódával vagy szódadikarbónával, a háztartási sósav reakciója nátrium-hidroxid-oldattal
- Néhány egyszerűbb közömbösítési folyamat szóegyenlettel történő felírása
- A szúnyogcsípés fájdalmas érzésének csökkentése szódadikarbónás bedörzsöléssel – beszélgetés, vita, eszmecsere a módszer kémiai-biológiai háttéréről és hatékonyságáról
- „A fény és a fotoszintézis folyamata” – biológiai□fizikai□kémiai témájú egyesített projekt, információgyűjtés szakkönyvekből, illetve az internetről, a téma bemutatása IKT-eszközökkel, kiselőadás vagy poszter formájában
- Egyszerű fényképgaléria, kollázs vagy narrált kisvideó készítése az elvégzett kísérletekről, szövegaláírás a képekhez, az elkészült digitális alkotás megosztása egymás között

Témakör: Kémia a természetben

Orakeret: 15 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az értékelési és érvelési készség fejlesztése</p> <p>A prezentációs készség fejlesztése</p>	<p>üvegházhatás, globális klímaváltozás, ózonpajzs, ózonlyuk, savas eső, szmog, édes víz, sós víz, ásványvíz, ásvány, trágya, hulladék, veszélyes hulladék, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, szerves vegyület,</p>

<p>Különböző, egyszerű médiatartalmak létrehozása</p> <p>A véleményformálás támogatása</p> <p>A levegő, a víz, a kőzetburok és az élővilág anyagai</p> <p>A levegő szennyező forrásai és következményei</p> <p>A természetes vizek összetétele, szennyezői, víztisztítás, ivóvízgyártás</p> <p>A hulladékok, a hulladékkezelés, az újrahasznosítás</p> <p>A fosszilis energiahordozók</p>	<p>fosszilis tüzelőanyag, természetes szenek, megújuló energiaforrások</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű tanulókísérletek a levegő összetételének vizsgálatára, pl. az oxigén mennyiségének meghatározása a levegőben – Információgyűjtés és bemutató készítése „A légkör összetételének változása” címmel – Cikkek keresése a digitális és nyomtatott sajtóban a klímaváltozással kapcsolatban, tendenciák megfigyelése – Információgyűjtés és prezentáció vagy poszter készítése a levegőszennyezés következményeiről (a globális klímaváltozásról, a savas esőről, az ózonpajzs sérüléséről, a szmogról) – Az esővíz kémhatásának vizsgálata – A savas esők hatásának modellezése egy levélen, a változások mikroszkópos megfigyelése – A savas esők épületekre, illetve műemlékekre gyakorolt hatásának modellezése egy mészkő- vagy márványdarabon – A fólia alatti növénytermesztés kérdésének érvekkel alátámasztott megvitatása – Eszmecsere az erős UV-sugárzás hatásairól – A napvédő krémek összetétele, a faktorszám függése az összetételtől – Porszennyezés egyszerű kísérleti vizsgálata a lakóhelyünkön, jegyzőkönyv-dokumentáció készítése, összehasonlítás az interneten talált adatokkal – Természetes vizek mintáinak vizsgálata bepárlással – Vízminták vizsgálata laboratóriumi vízvizsgáló készletek segítségével – A természetes vizek, folyók, tavak, tengerek szennyezéséről szóló filmek megtekintése, eszmecsere – Figyelemfelkeltő plakátok készítése a környezetvédelem fontosságával kapcsolatban, pl. a víztakarékosság, az energiafelhasználás csökkentése, a tudatos vásárlás, a műanyag hulladékok mennyiségének csökkentése, a szelektív hulladékgyűjtés fontossága, a vegyszertakarékos életmód kialakítása – Komposztáló készítése az iskolaudvaron – Ásvány- és kőzetgyűjtemény készítése, bemutatása – Látogatás egy, a lakóhelyhez közeli ásványtárban, ásvány- vagy kőzetlelőhelyen, múzeumban – Üzemlátogatás a helyi vagy egy regionális szennyvíztisztítóban, egy hulladéklerakóban vagy egy hulladékégetőben 	

- Aktív tréning a szelektív hulladéktárolók szakszerű használatához („Mit hova dobjunk?”)
- Iskolai papírgyűjtés szervezése
- A fosszilis energiahordozókkal kapcsolatos kisfilm megtekintése, eszmecsere a felhasználás mértékének csökkentéséről
- Információgyűjtés a megújuló energiaforrások kémiai hátteréről, poszter vagy digitális bemutató készítése
- Bemutató vagy 3-4 oldalas „mini” tanulmány készítése a lakóhely, település környezetvédelmi kérdéseiről – akár általánosan, akár egy konkrét téma kiemelésével
- Komplex környezetvédelmi projekt: információgyűjtés a nyomtatott és digitális sajtóból, filmelemzések, üzemlátogatás, majd bemutató készítés, vagy akadályverseny szervezése a témában

Témakör: Kémia a mindennapokban

Órakeret: 19+2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A logikus gondolkodás készségének fejlesztése</p> <p>A megbízható internetes információk keresésének és megosztásának támogatása</p> <p>Az áltudományos információk felismerésének támogatása</p> <p>Élelmiszerek összetevői</p> <p>Káros szenvedélyek</p> <p>A vízkeménység</p> <p>Mosószeres, tisztítószeres</p> <p>Fertőtlenítőszeres</p> <p>Építőanyagok</p> <p>A kőolaj</p> <p>A legismertebb fémek</p>	<p>gyógyszer, dohánytermék, drog, alkohol, tápanyag, élelmiszer-adalék, táplálékkiegészítő, mesterséges édesítőszeres, tartósítószeres, E-számok, kemény víz, vízlágyítás, vízkőoldás, mosószer, szappan, fertőtlenítőszer, érc, műanyag, festékanyagok, növényvédő szeres, műtrágya, mikro- és makrotápanyagok, mesterséges szenes</p>

Javasolt tevékenységek:

- Tudományos és áltudományos cikkek keresése a médiában, a szövegek elemzése, az áltudományosságra, megtévesztésre utaló jelek megfigyelése
- A tudomany.hu honlap felkeresése, egy kémiai tárgyú cikk elemzése
- Előadás felvételének megtekintése, eszmecsere
- Egyszerű laboratóriumi vizsgálatok élelmiszerekkel, pl. keményítő kimutatása jóddal, zsírtartalom kioldása benzinnel, fehérje kimutatása xantoprotein-próbával
- Gyakran fogyasztott élelmiszereink címkéinek elemzése: összetétel, élelmiszer-adalékok
- Játék: „Hány E-számot ismersz?” – ismert anyagok (nitrogén, aszkorbinsav, citromsav stb.) E-számainak kikeresése, összepárosítása
- Természetes színezékek az élelmiszerekben: cékla, csalán, bodza, hagymahéj, indigó stb. alkalmazása, a színyanyagok kivonása növényekből, színük kémhatástól függő változásának vizsgálata
- Az élelmiszerek tápanyag-összetételével és energiatartalmával kapcsolatos egyszerű számítások leírás alapján

- Kémia□biológia□testnevelés közös projekt: „Az egészséges táplálkozás és életmód”
- Cigarettdohány száraz lepárlása egyszerű kísérlettel, a lepárlás termékeinek (mérgező gázok, kátrány) megfigyelése
- Információgyűjtés az elektromos cigarettáról, a füstben található anyagokról
- Az alkoholizmussal és a metanol-mérgezéssel kapcsolatos cikkek keresése az elektronikus médiában, az etil-alkohol és a metil-alkohol tulajdonságainak és egészségkárosító hatásainak táblázatos összehasonlítása
- Drogprevenációs előadás meghívott előadóval vagy kiselőadások a drogokról és azok hatásairól
- Érvelő vita a legális és illegális drogok használatáról
- Gyógyszercímke elemzése a tanórán, az információk értelmezése, a hatóanyag és a kísérőanyagok azonosítása, a gyógyszer hatásai, mellékhatásai, a gyógyszer szedésével kapcsolatos javaslatok értelmezése
- A kemény és lágy víz összehasonlítása egyszerű tanulókísérlettel (pl. szappan habzása különböző keménységű vizekben, vízlágyítás csapadékos vízlágyítással)
- Szappanok, mosószerek, samponok, fogkrémek vizsgálata egyszerű kísérletekkel
- A hypo vizsgálata, színtelenítő hatásának megfigyelése egyszerű kémcsőkísérletekkel, a hypo és a háztartási sósav egymásra hatásának veszélyei
- Fertőtlenítőszer a háztartásban (pl. alkohol, jód, ezüst, hidrogén-peroxid) – biztonságos felhasználásuk átbeszélése
- Mosószer, szappan, hajsampon, tusfürdő, fogkrém, háztartási vízkőoldó, fertőtlenítő címkéjének elemzése, különös tekintettel az összetételükre és a használatukkal kapcsolatos óvintézkedésekre
- Növényvédő szerek és festékek címkéjének elemzése, a használatukkal kapcsolatos óvintézkedések áttekintése
- „Mennyire lehet »bio« az ilyen címkével ellátott termék?” címmel érvelő vita kezdeményezése
- Látogatás egy biogazdaságban vagy kisfilm megtekintése egy ilyen termelési helyről
- Építőanyagok (mészkő, égetett mész, oltott mész, cement, beton, üveg, polisztirolhab, poliuretánhab, kőzetgyapot) tanulmányozása egyszerű megfigyeléssel és kísérletekkel
- Prezentáció készítése „Építőanyagok a múltban és napjainkban” címmel
- A kőolaj feldolgozásával kapcsolatos videofilm megtekintése és elemzése
- A kőolaj feldolgozásával kapcsolatos idegen nyelvű animáció szöveges narrációja
- Kőolajpárlatok (pl. benzin, petróleum, szilárd paraffin) egyszerű laboratóriumi vizsgálata (oldási és oldódási kísérletek, sűrűség megfigyelése)
- Kiselőadás vagy bemutató készítése „A gépjárművek motorhajtó anyagai” címmel
- Videofilm megtekintése és megbeszélése a műanyagokkal, a műanyag hulladékokkal kapcsolatban
- Ismertebb műanyagok égéstermékeinek vizsgálata
- „Áldás vagy átok a műanyag?” – érvelő vita a műanyagok használata mellett és ellen
- Textilminták összehasonlítása: gyapjú, pamut, selyem, műszál vizsgálata, ruhacímke elemzése, a mosási és tisztítási javaslatok elemzése
- A koks, faszén, aktív szén otthoni felhasználási lehetőségeinek feltérképezése
- Az aktív szén adszorpciós képességének vizsgálata
- Gyakran használt fémek tulajdonságainak vizsgálata laboratóriumban, kapcsolat keresése a fém felhasználása és a tulajdonságai között

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.
- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;
- egyszerű modelleket (golyómodellt) használ az anyagot felépítő kémiai részecskék modellezésére;
- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből (légköri jelenségek) és a mindennapokból;
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, ismer konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, üleptetés);
- megismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.
- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- a részecskemodell alapján értelmezi az oldódást;
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;
- részecskeszemlélettel értelmezi az oldódás folyamatát és az oldatok összetételét;
- példát mond a valódi oldatra és a kolloid oldatra
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.
- különbséget tesz elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell);
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- érti egyszerű molekulák kialakulását (H_2 , Cl_2 , O_2 , N_2 , H_2O , HCl , CH_4 , CO_2), és fel tudja írni a képletüket;

- érti az egyszerű ionok kialakulását (Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Al^{3+} , Cl^- , O^{2-}), és analógiás gondolkodással következtet az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- érti az ionvegyületek képletének megállapítását;
- ismeri a köznapi anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid);
- érti, hogy az atomok és ionok között jellemzően erősebb, a molekulák között gyengébb kémiai kötések alakulhatnak ki.
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.
- a részecskemodell alapján értelmezi az egyszerű kémiai reakciókat;
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- ismeri a köznapi élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis);
- ismer sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét;
- ismeri a katalizátor fogalmát, érti a katalizátorok működési elvének lényegét;
- ismeri a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, érti a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait.
- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges;
- tudja és érti, hogy a közkeletű hiedelmeket nem szabad tényeknek tekinteni;
- tudja és érti, hogy a hétköznapi módon, a mindennapi tapasztalatokon alapuló gondolkodás nem elégséges a tudományos problémák megoldásához.
- megérti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján;
- ismeri természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait;
- érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;
- kiselőadás keretében beszámol egy, a saját települését érintő környezetvédelmi kérdés kémiai vonatkozásairól;
- azonosítja és példát hoz fel a környezetében előforduló leggyakoribb, levegőt, vizet és talajt szennyező forrásokra;
- kiselőadás vagy projekt munka keretében ismerteti a háztartási hulladék összetételét, felhasználásának és csökkentésének lehetőségeit, különös figyelemmel a veszélyes hulladékokra;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).
- tudja és érti, hogy attól még, hogy egy elem vagy vegyület mesterségesen került előállításra vagy természetes úton került kinyerésre, még ugyanolyan tulajdonságai vannak, ugyanannyira lehet veszélyes vagy veszélytelen, mérgező vagy egészséges.
- tisztában van azzal, hogy a bennünket körülvevő anyagokat a természetben található anyagokból állítjuk elő;
- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;

- képes a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek, háztartási mosó- és tisztítószer) címkéjén feltüntetett használati útmutató értelmezésére, azok felelősségteljes használatára;
- tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak;
- ismeri a kőolaj feldolgozásának módját, fő alkotóit, a szénhidrogéneket, tudja, hogy ezekből számos termék (motorhajtóanyag, kenőanyag, műanyag, textília, mosószer) készül.

Helyi tanterv

Fizika 7 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A kerettanterv témakörei, a megtanítandó ismeretek és fejlesztési feladatok egyfelől lehetővé teszik a Nat által az adott nevelési szakaszra előírt tanulási eredmények megvalósulását, másrészt a fizika oktatására vonatkozó általános alapelvek érvényesülését. Ennek megfelelően a témák szorosan kapcsolódnak a hétköznapi problémákhoz, természeti jelenségekhez és technikai alkalmazásokhoz. A kerettanterv alkalmazásával tervezett oktatási, tanulási folyamat mélyíti a szükséges szakmai ismereteket, támogatja a tudásalkalmazást, összekapcsolja a tantárgyon belüli és a tantárgyak közötti releváns információkat és szervesen épít a jelenség és tevékenység alapú tudásszervezés alapelveire. Ezeknek a céloknak a megvalósulását szolgálják a fizika tudományával, annak munkamódszerével valamint a globális környezeti problémákkal foglalkozó témakörök.

Az internethasználattal és prezentációk készítésével kapcsolatos tanulási eredmények megvalósulása megfelelő órászervezéssel, a digitális technológia tanári irányítás melletti önálló használatával biztosítható. Ezeket az alábbiakban soroljuk fel:

- A tanuló fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos és nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket;
- az internet segítségével adatokat gyűjt a legfontosabb fizikai jelenségekről;
- tanári útmutatás felhasználásával magabiztosan használ magyar nyelvű mobiltelefonos/táblagépes applikációkat fizikai tárgyú információk keresésére;
- ismer megbízható fizikai tárgyú magyar nyelvű internetes forrásokat;
- egyszerű számítógépes prezentációkat készít egy adott témakör bemutatására;
- projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző prezentációkat hoz létre a tapasztalatok és eredmények bemutatására;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével.

A tananyag kijelöli a témaköröket és iránymutató a lehetséges sorrendre nézve, de a feldolgozás nagyon sokféle lehet. Részben azért is, mert a tananyag csak a mindenki számára kötelező minimumot adja meg, de elsősorban azért, mert a tanítás során - ebben az életkori szakaszban különösen - alkalmazkodnia kell a tanulócsoporthoz egyedi sajátosságaihoz, az oktató-nevelőmunka helyi céljaihoz és körülményeihez. Lényegében bármelyik téma lehetőséget nyújt az elmélyülésre, izgalmas rész kérdéseket bonthatunk ki a gyerekek együttműködése révén megvalósuló projektek során vagy a világhálón található információk felhasználásával. A tanulás sikerességének kritériuma lehet az értelmes és motiváló közös munka, olyan csoportmunka,

melyben mindenki megtalálhatja a saját szerepét, s ezáltal sikerélményhez, pozitív természettudományos attitűdhöz juthat.

A tanulók értékelésének módszerei ennek megfelelően nem korlátozódnak a hagyományos definíciók, törvények kimondásán és számítási feladatok elvégzésén alapuló számonkérésre. Az értékelés során megjelenhet a prezentációra alapuló szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység, illetve a csoportmunka csoportos értékelése is. A cél az, hogy a tanulók képesek legyenek megérteni a megismert jelenségek lényegét, az alapvető technikai eszközök működésének elvét, az időszerű társadalmi-gazdasági kérdések, problémák jelentőségét, s a fizika hozzájárulását a megoldási törekvésekhez.

A témakörök áttekintő táblázatában a témakör neve után zárójelbe tett számok azt jelölik, hogy a témakör a Nat-ban felsorolt melyik fő témakörökhöz tartozik.

A 7–8. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszám: 102 óra.

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei:

1. Fizikai jelenségek megfigyelése, egyszerű értelmezése
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés
3. A levegő, a víz, a szilárd anyagok
4. Fontosabb mechanikai, hőtani, elektromos és optikai eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásba
5. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és felhasználás
6. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása

Témakör neve	Javasolt óraszám a 7-8 évfolyamra	7. évfolyam	8. évfolyam
Bevezetés a fizikába (1)	8	8	-
Az energia (5)	8	-	8
Mozgás közlekedés és sportolás közben (2)	10	10	-
Lendület és egyensúly (2, 4)	10	10	-
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3, 4)	14	6	8
Elektromosság a háztartásban (4)	14	-	14
Világítás, fény, optikai eszközök (4)	12	-	12
Hullámok (3, 4)	10	-	10
Környezetünk globális problémái (6)	6	-	6
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata (6)	10	-	10
Számonkérés	6	2	4
Összes óraszám:	102+6	34+2	68+4

7. évfolyam

Óraszám:	36óra / év	lóra / hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Bevezetés a fizikába (1)	8
2.	Mozgás közlekedés és sportolás közben (2)	10
3.	Lendület és egyensúly (2,4)	10
4.	Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3,4)	6
	Számonkérés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Bevezetés a fizikába

Órakeret: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A fizika tudománya által vizsgálható jelenségek felismerése, a tudományos megismerés ismérvei</p> <p>A testek mérhető tulajdonságai: a hosszúság, térfogat, tömeg jele, mértékegységei és mérőeszközei, a mértékegységek átváltása</p> <p>Az alapvető fizikai mennyiségek jellemző értékeinek tapasztalati becslése</p> <p>Az eltelt idő és a hőmérséklet jele, mértékegységei. A Celsius-skála</p> <p>A távolság, a térfogat, az eltelt idő, a tömeg, a hőmérséklet közvetlen mérése a rendelkezésre állóeszközökkel (beleértve a mobiltelefon óráját vagy a digitális konyhai mérleget, más konyhai mérőeszközt)</p> <p>A mérés pontosságának becslése ismételt mérések, illetve az eszköz jellemző adatainak ismeretében. A mérési eredmények összehasonlítása</p> <p>Azonos anyagból készült különböző tömegű testek tömegének és térfogatának kapcsolata. Az anyagra jellemző sűrűség megállapítása</p> <p>Sűrűségadatok használata a tömeg vagy térfogat kiszámolására</p> <p>A fizika szakterületei, néhány újabb eredmény egyszerű bemutatása, egy állítás tudományos megalapozottságának kritikus vizsgálata</p>	<p>mérés, hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, idő, hőmérséklet, a mérés pontossága, a mért adatok átlaga, becslés, tudományos eredmény</p>

Javasolt tevékenységek:

- Adott idejű folyamatok létrehozása (pl. 1 perc alatt leguruló golyó)
- Szilárd, folyékony és légnemű anyagok térfogatának értelmezése, mérése
- Az emberi test méreteihez kötött távolságok vizsgálata
- Időtartam becslése (pl. 1 perc elteltének becslése számolással)
- Távolságok mérése digitális térképeken
- Külső hőmérséklet vizsgálata egy adott időszakban, az eredmények ábrázolása, átlagérték kiszámítása
- A Föld éghajlatának globális változásával kapcsolatos hőmérsékleti adatsorok elemzése
- Szilárd és folyékony anyagok sűrűségének összehasonlítása, illetve becslése csoportos kísérletezés során
- Bemutató készítése a fizika egyik nevezetes felismeréséről. Milyen előzményei voltak, milyen bizonyítékok támasztják alá, milyen viták kísérték a felismerés megfogalmazását?

Témakör: Mozgás közlekedés és sportolás közben**Órakeret: 10 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A hely megadása, a környezetben tapasztalható mozgások megfigyelése, csoportosítása a pálya és a helyváltoztatás gyorsasága alapján</p> <p>A sebesség nagysága, iránya, mértékegysége</p> <p>A közel állandó sebességű mozgások (mozgólépcső, autó, korcsolya) megfigyelése, kialakulásuk körülményei, Newton első törvénye</p> <p>A megtett út, az utazásból hátralévő idő kiszámolása a sebesség nagyságának segítségével</p> <p>Az elejtett test mozgásának vizsgálata. A nehézségi erő és a nehézségi gyorsulás. Newton 2. törvénye</p> <p>A gyorsuló és kanyarodó autó sebesség változását okozó külső hatás (súrlódás, súrlódási erő) azonosítása</p> <p>A sebességváltozást okozó erő nagyságának és a tömeg szerepének megfigyelése fékezés során</p> <p>Az önvezérelt autó működési elve</p> <p>A légszák és a biztonsági öv működésének fizikai magyarázata</p>	<p>hely, pálya, elmozdulás, út, átlagsebesség, kölcsönhatás, gyorsulás, nehézségi gyorsulás, erő, Newton első és második törvénye</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Anyaggyűjtés és beszélgetés Newton vagy Galilei életéről, sokoldalú kutatásairól – Sebességrekordok gyűjtése, vizsgálata – Közlekedéstervezés pl. valamilyen applikáció segítségével, az átlagsebességek vizsgálata 	

<ul style="list-style-type: none"> – Sebesség mérésére szolgáló eljárás kidolgozása – Mozgás elemzése valamilyen telefonos applikáció segítségével 	
Témakör: Lendület, egyensúly	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A lendület kiszámítása, a lendület megmaradásának vizsgálata néhány hétköznapi helyzetben</p> <p>A rakéta mozgásának kísérleti vizsgálata (léggömb-rakéta), fizikai magyarázata. Newton harmadik törvénye</p> <p>Körmozgások és lengések (például a hinta lengései) megfigyelése, a periódusidő mérése. A periódusidőt befolyásoló tényezők azonosítása.</p> <p>A környezetünkben megfigyelhető nyugvó testek egyensúlyának vizsgálata. Annak magyarázata, hogy miért nem esik le, miért nem fordul el a test</p> <p>Rugalmas és rugalmatlan alakváltozások megfigyelése, a kétféle viselkedés összehasonlítása</p> <p>Szemléletes kép kialakítása a szilárd anyagok belső szerkezetéről</p>	<p>lendület, a lendület megmaradása, periódusidő, fordulatszám, egyensúly, amplitúdó rezgésszám, rugalmas alakváltozás, Newton harmadik törvénye</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű ütközések kísérleti vizsgálata a lendületmegmaradás szemléltetésére – Egyes háztartási eszközök, mint egyszerű gépek erőátvitelének vizsgálata – A Föld mozgási periódusainak vizsgálata az időszámítás szempontjából – Anyaggyűjtés és beszélgetés: Arkhimédész és gépei – Néhány gép (például: emelők, gőzgép, elektromos motor, benzinmotor) működésének megfigyelése, gazdaságot, társadalmat megváltoztató hatásának bemutatása – A szilárd anyagok belső szerkezetét ábrázoló rajz vagy demonstrációs eszköz készítése 	
Témakör: Víz, levegő és szilárd anyagok	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A jég olvadásának és a víz fagyásának kísérleti vizsgálata, a hőmérséklet időbeli változásának megfigyelése. Az olvadáspont</p> <p>A környezetben lezajló termikus kölcsönhatások felismerése, összegyűjtése</p> <p>A leves, a tea melegítésének megfigyelése. A melegítés gyorsaságát meghatározó fizikai körülmények kísérleti vizsgálata, egyszerű magyarázata</p>	<p>légnemű, folyékony, szilárd, fagyás, olvadás, párolgás, lecsapódás, forrás; termikus kölcsönhatás, melegítés, felvett és leadott hő</p>

<p>A víz forrásának kísérleti megfigyelése, a hőmérséklet mérése: forráspont, vízgőz</p> <p>A halmazállapotok és halmazállapot-változások értelmezése az anyagot alkotó részecskék (apró golyók) egyszerű modelljének felhasználásával</p> <p>A téli fagy romboló erejének fizikai magyarázata, a fagyás megfigyelése jégkocka készítés során</p> <p>A víz tapasztalati tulajdonságainak kísérleti vizsgálata és értelmezése: összenyomhatatlanság, sűrűség, folyékonyság</p>	
<p>Javasolt tevékenységek: Hőmérő készítése</p>	

8. évfolyam

Óraszám:	72óra/év	2óra/hét
-----------------	-----------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben (3,4)	8
2.	Hullámok (3,4)	10
3.	Elektromosság a háztartásban (4)	14
4.	Világítás, fény, optikai eszközök (4)	12
5.	Az energia (5)	8
6.	Környezetünk globális problémái (6)	6
7.	Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata (6)	10
	Számonkérés	4
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A nyomás jele, mértékegysége. Alkalmazása a felületre ható erő kiszámolására</p> <p>A hidrosztatikai nyomás kísérleti vizsgálata, a mélységtől való függés és az iránytól való függetlenség felismerése. A hidrosztatikai nyomás kiszámolása</p> <p>Az acélból készült hajók úszásának fizikai magyarázata, a sűrűségfeltétellel és Arkhimédész-törvényének segítségével</p> <p>Kapilláris jelenségek megfigyelése a háztartásban (felmosás, szivacs)</p> <p>Szilárd anyagok melegítésének kísérleti megfigyelése, a tapasztalt hőtágulás, hővezetés kvalitatív fizikai magyarázata</p> <p>A levegő fizikai tulajdonságai: nyomás, hőmérséklet, páratartalom</p> <p>A szél, az eső, a harmat, a dér, a hó, a jégeső és a felhők kialakulásának egyszerű fizikai magyarázata</p>	<p>nyomás, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, úszás, lebegés, sűrűségfeltétel, termikus kölcsönhatás, felvett és leadott hő, nyomáskülönbség</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nyomás időjárástól és magasságtól való függésének kísérleti vizsgálata – A páratartalom változásának kísérleti vizsgálata egyszerű mérőeszközzel, a páratartalom hatása a lakókörnyezetre, az emberi szervezetre – Úszó sűrűségmérő működésének vizsgálata, értelmezése – Cartesius-búvár készítése – A kapilláris jelenségek szerepe a természetben, anyaggyűjtés – Az álló, ülő, fekvő ember által a talajra kifejtett nyomás becslése – Beszélgetés az alábbi kérdésekről: Hogyan érzékeljük a levegő nyomását, miért pattog a fülünk, ha gyorsan emelkedünk vagy süllyedünk? 	
Témakör: Hullámok	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Rugalmas kötél, rugón kialakított állóhullámok megfigyelése, jellemzése</p> <p>A víz hullámok kísérleti vizsgálata, a mozgás leírása</p> <p>A haladó hullámok kialakulásának elvi magyarázata. Az amplitúdó, a frekvencia, a hullámhossz</p>	<p>állóhullám, hullámhossz, frekvencia, hullám terjedési sebessége, hangmagasság, hangerő, szivárvány színei, kiegészítő színek</p>

<p>A levegőben terjedő lökéshullám megfigyelése egyszerű kísérleti eszközökkel. A terjedési sebesség becslése</p> <p>A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerő) fizikai magyarázata</p> <p>Egyes hangszerek hangképzésének elve, a hangszerek megfigyelése működés közben</p> <p>A hallás mechanizmusának fizikai lényege, a hallást károsító tényezők ismerete</p> <p>A fény hullámtermészetének ismerete</p> <p>A színek észlelésének magyarázata, a kiegészítő színek</p> <p>Kísérleti vizsgálata és magyarázata annak, miért függ a tárgyak színe a megvilágító fény színétől</p> <p>A felhők, az ég, a növényzet, a tenger, a folyók színének egyszerű magyarázata</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A cunami jelenségének megismerése, magyarázata – Hangok keltése, elemzése egyszerű esetekben pl. audacity programmal – Szivárvány létrehozása, megfigyelése a természetben – Fényfestés, játékok, kísérletek színekkel – Színek kikeverése festékekkel 	

Témakör: Elektromosság a háztartásban	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az elektromos állapot kialakulásának megfigyelése kísérletezés közben, magyarázata a töltött részecskék és atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, proton, atommag) segítségével</p> <p>A villámok kialakulásának fizikai magyarázata</p> <p>Szemléletes kép alkotása az elektromos – egyen és váltakozó – áramról. Egyen és váltakozó-áramú eszközök azonosítása a környezetünkben</p> <p>A feszültség és áramerősség jele, mértékegysége, feltüntetése az elektromos eszközökön</p> <p>Az áramerősség várható értékének meghatározása az ellenállás ismeretében. A technikai alkalmazásokban gyakori szigetelő és vezető anyagok ellenállásának mérése</p> <p>Az egyszerű áramkör részei: áramforrás, kapcsoló, fogyasztók, vezeték</p> <p>Elemek és akkumulátorok jellemző adatainak összehasonlítása</p> <p>Az emberre veszélyes feszültség és áramerősség értékek. Az áramütés hatása</p> <p>A Joule-hő meghatározása. A vasaló, a hajszárító, a vízmelegítő működési elve</p> <p>Áramütés-veszélyes helyzetek a lakásban: A rövidzár, a biztosíték és a földelés szerepe az elektromos eszközök biztonságos használata során</p> <p>Az iránytű használatának fizikai alapja</p> <p>Jedlik Ányos munkássága és az elektromos motor. A transzformátor működésének megfigyelése</p>	<p>atom, elektromos állapot, elektromos áram, feszültség, áramerősség, ellenállás, Ohm törvénye, áramforrás, fogyasztó, Joule-hő, áramütés, elektromos energia, teljesítmény, dipólus, transzformátor</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dörzselektromos jelenség kísérleti vizsgálata például léggömbök felhasználásával – Háztartási eszközök elektromos tulajdonságainak vizsgálata – Az elektromos biztosíték szerepe és működése a háztartásban – Elemek és akkumulátorok környezeti hatásának elemzése – LED-et tartalmazó egyszerű áramkör készítése, az áramkörbe illesztett változó ellenállású elem (változó hosszúságú grafitbél, termiszor, fotoellenállás, potencióméter) 	

hatásának megfigyelése, lehetőség szerint a feszültség és áramerősség mérése az áramkörben.	
Témakör: Világítás, fény, optikai eszközök	
Orakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A fény egyenes vonalú terjedésének megfigyelése, kísérleti vizsgálata, demonstrálása párhuzamos nyaláb vagy kis teljesítményű (az egészségre veszélytelen) lézer segítségével</p> <p>A síktükörben látható tükörkép kialakulásának magyarázata a fény szabályos visszaverődésével, a fénysugár útjának megrajzolásával</p> <p>A háztartásban használt fényforrások és azok tulajdonságainak (a fény színe, a fényerősség, a kibocsátott fény térbeli eloszlása, az energiahatékonyság, ár, élettartam) megismerése, a működésükhöz szükséges áramforrás kiválasztása</p> <p>A fénytörés jelenségének megfigyelése</p> <p>A gyűjtőlencse optikai tulajdonságainak kísérleti vizsgálata. A nagyító képalkotásának fizikai magyarázata</p> <p>A látás folyamatának fizikai magyarázata. Jellegzetes lencsehibák: rövidlátás, távollátás, ezek korrekciója szemüveggel, kontaktlencsével, lézeres beavatkozással. A szem egészségvédelme</p> <p>Megfigyelések nagyítóval vagy mikroszkóppal illetve távcsővel vagy látcsővel</p> <p>A távcső és mikroszkóp részeinek vizsgálata, működésének fizikai magyarázata</p>	<p>fényforrás, szabályos visszaverődés, tükör, fénytörés, gyűjtő és szórólencse, fókusz távolság, fókuszpont</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A környezetben található fényforrások megfigyelése, néhány fényforrás (kerékpáros lámpák) szétszerelése, az alkatrészek szerepének megvizsgálása – A környezetben létrejövő árnyékok megfigyelése, fényképezése, kialakulásának magyarázata a fény egyenes vonalú terjedésével – A Hold árnyéka a Földön: a napfogyatkozás, a Föld árnyéka a Holdon: holdfogyatkozás – Optikai illúziók vizsgálata – A különböző élőlények látórendszere, látástartomány: anyaggyűjtés, projektmunka – Camera obscura készítése 	

- Az iskola világítási rendszerének megismerése közvetlen megfigyelés segítségével. Hány darab és milyen világítótest van használatban, mennyi ideig működnek, milyen rendszerességgel, mennyit fizet az iskola ezért az energiáért?

Témakör: Energia

Órakeret: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A teljesítmény használata az energiafogyasztás meghatározására</p> <p>A lakásban található legnagyobb fogyasztók kiválasztása, jellemző adataik (teljesítmény, energiafogyasztás) áttekintése</p> <p>A háztartásban használt energiahordozók megismerése: elektromos áram, földgáz, szén, fa</p> <p>Az energiahordozók jellemzése, csoportosítása: fosszilis energia, zöldenergia</p> <p>Az energia árának becslése néhány fűtési-melegítési módszer (például gázkonvektor, elektromos vízmelegítő) esetében a háztartás számláinak segítségével</p> <p>A rugalmas energia mozgási energiává alakulásának (rugós eszközzel kilőtt golyó), a helyzeti energia mozgási energiává alakulásának (zuhanó test) megfigyelése. A mozgási energia belső energiává alakulásának (összedörzsölt tenyér) megfigyelése</p> <p>Az erőművekben bekövetkező energiaátalakulások vizsgálata, az energia megmaradása</p> <p>A szélenergia, napelemek, napkollektor működésének értelmezése</p> <p>Néhány energiatakarékossági lehetőség gyakorlatban való közvetlen megfigyelése, működési elve: termosztátos fűtőeszköz, hőszigetelés</p> <p>A táplálkozási problémák fizikai hátterének megismerése: az energiafogyasztás és bevitel egyensúlyának vizsgálata az élelmiszerek energiataralmát megadó adatok segítségével</p>	<p>energiafogyasztás, teljesítmény, energiahordozók, zöldenergia, fosszilis energia, energiabiztonság, energiatakarékosság, energiamegmaradás, rugalmas energia, helyzeti energia, mozgási energia, belső energia</p>

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az emberiség energiafogyasztásának és a rendelkezésre álló energiaforrások mennyiségének áttekintése, az energiabiztonság fogalma – A jövő lehetséges energiaforrásaival kapcsolatos ismeretek gyűjtése, bemutatása – A háztartásban használatos izzók gazdaságosságának összehasonlítása – Az emberi szervezet energiafelhasználásának elemzése – Az energiatakarékosság lehetséges módszereinek vizsgálata a közvetlen környezetben – A diák egy átlagos napjának végiggondolása energiafogyasztás szempontjából. Milyen energiahordozókat használt, milyen energiaszükségletet elégített ki, a felhasznált energiamennyiség becslése 	
Témakör: Környezetünk globális problémái	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az ózonpajzs elvékonyodásának hatása, a Földet ért ultraibolya sugárzás erősödése, az ózonpajzs védelmében hozott intézkedések</p> <p>Az éghajlatváltozás okai és következményei. Az éghajlat változására utaló fizikai mennyiségek értékeinek vizsgálata</p> <p>A tengerszint emelkedésének fizikai okai</p> <p>A tüzelőanyagok elégetésének szerepe az üvegházhatás kialakulásában</p> <p>Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatása: az ökológiai lábnyom</p> <p>A fényszennyezés megfigyelése</p> <p>A zajszennyezés fogalma</p> <p>Innovatív technológiák a környezet és az ember védelmében: porszűrők működési elve, hangszigetelés, energiatakarékos eszközök használata, a levegőben található szennyezők távolról történő mérése alapján elrendelt forgalomkorlátozás</p>	<p>éghajlatváltozás, üvegházhatás, ökológiai lábnyom, környezettudatosság, fényszennyezés, zajszennyezés</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Sötét és világos felületek fényelnyelési tulajdonságainak kísérleti vizsgálata (természeti megfigyelése) – A globális éghajlatváltozás bizonyítékainak gyűjtése, vizsgálata, a lehetséges következmények elemzése, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása, a tudomány szerepének mérlegelése – A zajszint mérése mobiltelefonnal vagy más alkalmas eszközzel – Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése – Üvegházhatás megfigyelése, értelmezése (pl. üvegház, napon álló autó) 	

Témakör: Egi jelenségek megfigyelése és magyarázata	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A Nap fizikai jellemzői. A Nap energiájának forrása</p> <p>A Föld Nap körüli mozgásának, a Hold Föld körüli mozgásának fizikai jellemzői</p> <p>Anyaggyűjtés arról, hogyan változtatták meg Kopernikusz és Kepler felismerései a korábbi világképet</p> <p>A Nap járásának megfigyelése egy bot árnyékának segítségével, az égtájak meghatározása</p> <p>A Hold megfigyelése, felszíni formáinak magyarázata: meteorok</p> <p>Anyaggyűjtés arról, hogyan figyelte meg Galilei a Holdat és hogyan értelmezték a látottakat</p> <p>A Hold fázisainak megfigyelése, fizikai magyarázata a Nap, Föld, Hold helyzete alapján</p> <p>Föld típusú bolygók és óriásbolygók, a bolygók jellegzetességeinek egyszerű fizikai magyarázata</p> <p>A csillagok sajátosságai, megkülönböztetésük a bolygóktól, látszólagos mozgásuk fizikai értelmezése, a legfontosabb csillagképek megfigyelése</p> <p>Ismerkedés az égbolt egyéb égi objektumaival: a Tejútrendszer, galaxisok, fekete lyukak. Az objektumok legfontosabb fizikai jellemzőinek feltérképezése.</p> <p>Az űrkutatás aktuális céljai, legfontosabb irányai: az űrszondák, a nemzetközi űrállomás, az űrtávcsövek, a műholdak tevékenységének bemutatása</p> <p>A világűr kutatásának kérdései: élet a Világegyetemben, a Világegyetem keletkezése és fejlődése</p>	<p>napközéppontú, világkép, földtípusú bolygó, óriásbolygó, holdfázis, fogyatkozások, csillag, galaxis, fekete lyuk, fényév</p>
<p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – A Hold megfigyelése szabad szemmel és távcsővel – Az aktuális csillagászati hírek elemzése – Beszélgetés a világűr méreteiről s az értelmes élet lehetőségeiről a világűrben – Beszélgetés a fény véges sebességéről, s a csillagos ég ebből következő látványáról 	

- Utikalauz úrturistáknak: a Naprendszer égitestjeinek érdekességei az odalátogató szempontjából
- Olyan jelenségek és megfigyelések összegyűjtése, amik azt támasztják alá, hogy a Föld gömbölyű, nem pedig lapos

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- jó becsléseket tud adni egyszerű számítás, következtetés segítségével;
- értelmezi a sportolást segítő kisalkalmazások által mért fizikai adatokat. Méréseket végez a mobiltelefon szenzorainak segítségével;
- értelmezni tud egy jelenséget, megfigyelést valamilyen korábban megismert vagy saját maga által alkotott egyszerű elképzelés segítségével
- megfigyeléseket és kísérleteket végez a környezetében, az abból származó tapasztalatokat rögzíti;
- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, leírja a mérésorozatokban megfigyelhető tendenciákat, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket;
- ismeri a fizika fontosabb szakterületeit;
- tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban
- tudja azonosítani a széles körben használt technológiák környezetkárosító hatásait, és fizikai ismeretei alapján javaslatot tesz a károsító hatások csökkentésének módjára;
- tudatában van az emberi tevékenység természetére gyakorolt lehetséges negatív hatásainak és az ezek elkerülésére használható fizikai eszközöknek és eljárásoknak (pl. porszűrés, szennyezők távolról való érzékelése alapján elrendelt forgalomkorlátozás)
- tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;
- ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket;
- előidézi egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az erőművek energiaátalakításban betöltött szerepét, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;
- átlátja a táplálékok energiatartalmának szerepét a szervezet energiaháztartásában és az ideális testsúly megtartásában;
- kvalitatív ismeretekkel rendelkezik az energia szerepéről, az energiaforrásokról, az energiaátalakulásokról
- ismeri a saját maga által használt eszközök (például közlekedési eszközök, elektromos háztartási eszközök, szerszámok) működési elvének lényegét;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- tisztában van az önvezérelt járművek működésének elvével, illetve néhány járműbiztonsági rendszer működésének fizikai hátterével
- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között. Ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja. Tudja, hogy lehetnek egyenes és nem egyenes mozgások. Ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;
- meghatározza az egyenes vonalú egyenes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;

- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos)
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- egyszerű eszközökkel létrehoz periodikus mozgásokat, méri a periódusidőt, fizikai kísérleteket végez azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével. Be tudja mutatni az anyag belső szerkezetére vonatkozó legegyszerűbb modelleket, kvalitatív jellemzőket
- ismeri a környezetében előforduló legfontosabb természeti jelenségek (például időjárási jelenségek, fényviszonyok változásai, égi jelenségek) fizikai magyarázatát;
- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból (pl. növények tápanyagfelvétele a talajból);
- kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről
- ismeri a villamos energia felhasználását a háztartásban, az energiatakarékosság módozatait, az érintésvédelmi és biztonsági rendszereket és szabályokat;
- felismeri a fizikai kutatás által megalapozott technikai fejlődés egyes fejezeteinek a társadalomra, illetve a történelemre gyakorolt hatását, meg tudja fogalmazni a természettudomány fejlődésével kapcsolatos alapvető etikai kérdéseket;
- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- szemléletes képe van az elektromos áramról, ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt
- gyakorlati példákon keresztül ismeri a fény és anyag legegyszerűbb kölcsönhatásait (fénytörés, fényvisszaverődés, elnyelés, sugárzás), az árnyékjelenségeket, mint a fény egyenes vonalú terjedésének következményeit, a fehér fény felbonthatóságát.
- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerősítésének (például számítógép) következményeit;
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;
- tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz
- érti a színek kialakulásának elemi fizikai hátterét

- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;
- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;
- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámmozgásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket
- ismeri az éghajlatváltozás problémájának összetevőit, lehetséges okait. Tisztában van a hagyományos ipari nyersanyagok földi készleteinek végességével és e tény lehetséges következményeivel
- környezetében zajszintméréseket végez számítógépes mérőeszközzel, értelmezi a kapott eredményt;
- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait
- érti a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
- ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világegyetért fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;
- tisztában van a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;
- tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel

Helyi tanterv

Földrajz 7 - 8. évfolyam

Bevezetés

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk mint egységes rendszer sérülékenységét, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy komplex természet- és társadalomtudományi szemléletének köszönhetően feltárja az egyensúly megbomlásának természeti és társadalmi okait, megoldást keres az egyensúly helyreállítására. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei – és ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományágat képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a

talajtani és a planetológiai-csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, etikai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Bolygónkról és annak természeti és társadalmi-gazdasági folyamatairól összegyűjtött, mind pontosabb és sokrétűbb ismereteink, egyre összetettebbé váló világunk komplex problémáinak megértésére csak a megújult szemléletű földrajzoktatás képes. Az oktatási hagyományok újragondolását teszi szükségessé az információforrások, illetve az általuk közvetített adatmennyiség rohamos növekedése is. Ezért napjaink földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapuló földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképzésre ösztönöz.

A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a komplexitást szem előtt tartó, szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajzoktatás hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és viszonyulás kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályaorientációját is jelentősen támogatja.

A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerezés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerező tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerezés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.

A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása,

a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.

Célok és feladatok

A 7–8. évfolyamon kiemelt feladat a Föld megismertetésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtéseket von le, következményeket fogalmaz meg;
- megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlítja tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, a digitális eszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével;
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;
- megadott szempontok alapján tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez.

7. évfolyam

Óraszám:	72 óra/ év	2 óra/ hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Tájékozódás a földrajzi térben	4
2.	Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza	5
3.	A földrajzi övezetesség rendszere	8
4.	Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	10
5.	Európán kívüli kontinensek földrajza	21
6.	Európa földrajza	24
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Tájékozódás a földrajzi térben	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek használatával, elemzésével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése</p> <p>Hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése</p> <p>Különböző időpontban készült úr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</p> <p>Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével</p> <p>Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz</p> <p>A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete</p> <p>A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek, műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete</p> <p>Különböző időpontban készült úr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése, problémák megoldása</p> <p>A térkép fogalma és jelrendszere</p> <p>A hagyományos és digitális térképek fajtái</p> <p>Távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek)</p> <p>A földrajzi helymeghatározás módszerei</p>	<p>földrajzi fókálózat, keresőhálózat, fő- és mellékvilágítóják, méretarány, aránymérték, szintvonal</p>

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével
- Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során
- Távolság és hely meghatározása térképen, illetve terepen
- Játékos feladatok a földrajzi helyek meghatározására megadott földrajzi koordináták segítségével
- Alaprajzkészítés, térkép-vázlat-készítés szöveg, leírás alapján
- Geocaching játék
- Különböző időpontokban készült űr- vagy légifelvételek és térképek párhuzamos használatával földrajzi megfigyelések elvégzése

Témakör: Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza**Órakeret: 5 óra****Fejlesztési feladatok és ismeretek****Fogalmak**

A tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése

Az adott terület komplex földrajzi elemzése során a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése

A lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése

A lakókörnyezet környezeti problémáinak bemutatása

Véleményalkotás a lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatokról

Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése

A földrajzi tudás alkalmazása a mindennapi életben a következmények tudatában meghozott környezettudatos döntésekben

A szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének,

kulturális érték, természeti érték

<p>természeti és kulturális értékeinek bemutatása</p> <p>A lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – A Föld háromdimenziós megjelenítését lehetővé tevő program segítségével a közvetlen környezet virtuális felfedezése – Szituációs játék – önkormányzati ülés, melynek témája a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése – Irányított beszélgetés a helyi írott és elektronikus médiából gyűjtött földrajzi tartalmú információkról – Helyzetgyakorlat: idegenvezetés a településen – Ötletbörze a szűkebb lakókörnyezet társadalmi és gazdasági problémáinak feltárására, és az ezekre vonatkozó megoldási javaslatok megfogalmazása – Projektfeladat: poszter, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről – Projektfeladat: tanösvény és térkép tervezése a szűkebb lakóterület természeti és kulturális értékeihez kapcsolódóan – Projektfeladat: helyismereti vetélkedő szervezése a közvetlen környezet természeti és kulturális értékeinek megismerésére 	
Témakör: A földrajzi övezetesség rendszere	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével.</p> <p>A vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése</p> <p>A kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise</p> <p>Az összefüggésekben történő földrajzi gondolkodás fejlesztése a földrajzi helyzet, a természeti adottságok és a társadalmi-</p>	<p>éghajlat, éghajlati diagram, fenntarthatóság, forró övezet és övei, függőleges övezetesség, hideg övezet és övei, környezetkárosítás, mérsékelt övezet és övei, tipikus táj</p>

<p>gazdasági folyamatok közötti kölcsönhatás bemutatásával</p> <p>Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése</p> <p>Az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése</p> <p>A földrajzi övezetesség rendszerének kialakulása</p> <p>A forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségei és jellemzői</p> <p>A függőleges övezetesség kialakulásának összefüggései</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Montázs készítése egy éghajlati területre jellemző képekből – Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével – Képzletbeli riport készítése: Hogyan zajlik egy adott övben (pl. egy térítői öv) élő gyerek egy napja? – A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása – Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról – Mit viszek a bőröndben? Egy adott éghajlati területre utazó bőröndjének összeállítása – Éghajlattal kapcsolatos szövegek értelmezése grafikus rendező segítségével – Lényegkiemelés a témához illeszkedő szövegből pl. szójegyzékkészítéssel, páros szövegfeldolgozással, ablakmódszerrel – Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, összefüggések feltárása tematikus térképek segítségével – Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért – Filmrészletek, képek, leírások alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése 	
<p>Témakör: Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa</p>	
<p>Orakeret: 10 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>Adatok gyűjtése és értelmezése, különféle szemléletes formában történő megjelenítése a pénz és a munka világához kapcsolódóan</p> <p>A felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában. A pénzügyi, gazdasági tények és az egyéni vélemények közötti különbség felismerése</p> <p>A hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a</p>	<p>Fogalmak</p> <p>családi költségvetés, eladósodás, globalizáció, hitel, munkanélküli, munkavállaló, pénz, tőzsde, valuta, valutaváltás, világtermék</p>

döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban

Foglalkoztatási adatok értelmezése és elemzése, következtetések levonása; mindennapi életből vett példák alapján annak felismerése, hogy a munka világa folyamatosan változik

A fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlással összefüggő fogyasztói jogok fontosságának felismerése mindennapi élethelyzetekben

Az energiahatékony, energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása

A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése

Pénzügyi költségtervek készítése, egyszerű pénzügyhöz kapcsolódó logikai és számítási feladatok megoldása során a matematikai eszköztudás alkalmazása

A globalizációval, a munkavállalással, a személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák, illetve különböző forrásokból gyűjtött pénzügyi adatok feldolgozása során a véleményalkotás és vitakészség fejlesztése

Az élethelyzetekből vett példák, helyzetgyakorlatok során a döntési képesség fejlesztése; a tényeken alapuló véleményformálás képességének támogatása

A helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságok, összefüggések felismerése

A piaccgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásai

A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepe, valutaváltás

Hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggései

<p>A globalizáció és a mindennapi élet kapcsolata, a globalizáció és a globális problémák kialakulásának összefüggései</p> <p>A fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzői</p> <p>A munka világának résztvevői és jellemzőik</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal – A piac és a tőzsde működésének bemutatása szimulációs játékkal – Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal – Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése – Beszélgetés, pénzügyi kérdezz-felelek a tanítási órára meghívott pénzügyi szakemberrel – Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya) – Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában – Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése – Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről 	
Témakör: Európán kívüli kontinensek földrajza	
Órakeret: 21 óra	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>A kontinensek főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése</p> <p>A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása</p> <p>A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, annak okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása</p> <p>Összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok kapcsolataiban</p> <p>Tájékozódás az ábrázolt térben, a térbeli viszonyok felismerése térkép segítségével</p> <p>A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján</p> <p>Az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági</p>	<p>Fogalmak</p> <p>éhségövezet, eladósodás, élelmezési válság, elsivatagosodás, emberfajták, fenntarthatóság, gazdasági szerkezet, globalizáció, népességgrobbanás, népességtömörülés, nyomornegyed, őslakos, perifériatársaság, rezervátum, termelési módok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság, teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló [nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), tömegturizmus, túlhalászás, túllegeltetés, városfejlődés (városodás, városiasodás), világvallások, világgazdasági hatalom (centrumtársaság)</p>

stb.) szükségességének igazolása példák alapján

Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása

A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján

Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján

A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján

A személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával

A véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján

A környezettudatosság fejlesztése az elsivatagosodás, a világtengert veszélyeztető folyamatok, az árvizek, a trópusi esőerdők irtásának és egyéb környezetszennyező tevékenységek példáján

Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra

Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái

A sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok

Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban; az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe, az amerikai kultúra a mindennapokban; Latin-Amerika társadalmi

<p>és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok</p> <p>Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése); Ázsia társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; kulturális sokszínűség Ázsiában; Japán, illetve a világ gazdaság kelet- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődése, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése – Kontinensek földrajzi jellemzőit összehasonlító grafikus rendező készítése – Az én kontinensem – szubjektív térkép készítése egy adott kontinensről – Az egyes kontinensek tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével – Az egyes kontinensekkel kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen – A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínépítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével – Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására – Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínépítés módszerével – Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása – Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése – Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban – Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása – Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt távoli utazásról, irányított szempontok alapján 	

- Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása
- Ország, illetve táj névjegyeinek tervezése és elkészítése
- Projekt módszer: tematikus (pl. sivatagok, világvárosok stb.) világméretű út összeállítása és bemutatása
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal
- Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra
- Élet az óriásvárosokban az Amerikai Egyesült Államokban – képregénykészítés
- Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban
- Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában
- Hajónapló készítése földrajzi jellemzők felhasználásával, pl. Dél-Amerika képzeletbeli körülhajózása alapján

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv)

Vízrajz: Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szuezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazíliaföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC

Ausztrália és Óceánia

Tájak: Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek: Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája,

<p>Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Azsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld</p> <p>Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)-öböl), Sárgafolyó, Tigris</p> <p>Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia</p> <p>Városok: Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi</p>	
Témakör: Európa földrajza	
Orakeret: 24 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Európa főbb országainak, ország csoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése</p> <p>A problémamegoldó gondolkodás, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése az Európát jellemző nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatainak elemzése során</p> <p>Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése.</p> <p>Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, probléma-centrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése</p> <p>A témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás fejlesztése</p> <p>Európa főbb országainak, ország csoportjainak, meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése.</p> <p>Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és probléma-centrikus vizsgálata</p>	<p>agglomeráció, deltatorokolat, előregedő társadalom, Európai Unió, fjord, gazdasági szerkezetváltás, gleccser, jégkorszak, K+F (innováció), karsztvidék, „kék banán”, munkanélküliség, „napfényövezet”, tagolatlan part, tagolt part, tölcser-torokolat, vendégmunkás</p>

<p>Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője.</p> <p>Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világgazdasági szerepének igazolása példákkal</p> <p>Az Európai Unió és Európa jövője a fenntartható fejlődés jegyében.</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az én Európám – szubjektív térkép készítése Európáról – Európa tipikus tájainak bemutatása tanulócsoporthoz által készített modellek segítségével – Európával kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen – A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével – Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására – Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével – Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése – Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése – Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan – Virtuális séta összeállítása egy kiválasztott európai nemzeti parkban, geoparkban, világörökségi helyszínen – Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása – Élmenybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján – Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról – A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján – Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása – Európa jövője – plakátkészítés – Ország, illetve táj névjegyének tervezése és elkészítése – Projekt módszer: tematikus (pl. kikötők, magashegységi tájak stb.) európai körutazás összeállítása és a tervek bemutatása 	
<p>TOPOGRÁFIAI ISMERETEK</p> <p>A földrész részei: Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa, Közép-Európa, Nyugat-Európa;</p> <p>Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység,</p>	

Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;

Vízrajz: Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga

Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/ év	I óra/ hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	A Kárpát-medence térsége	9
2.	Magyarország földrajza	27
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: A Kárpát-medence térsége

Órakeret: 9 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A térszemlélet fejlesztése Magyarország területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével</p> <p>A felelős, tényeken alapuló véleményalkotás képességének támogatása a Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának példáján</p> <p>Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése a medencejelleg közvetlen és közvetett földrajzi következményeinek felismerésével</p> <p>A szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével</p> <p>A Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése</p> <p>Az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása</p> <p>A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése</p>	<p>autonómia, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, húzóágazat, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, népességvándorlási folyamatok, néprajzi csoport, néprajzi táj, tájhasználat, talajpusztulás</p>

<p>A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése</p> <p>A Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása</p> <p>A medence mint társadalmi-gazdasági egység</p> <p>Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében</p> <p>A Kárpát-medence térségének nagytájai</p> <p>Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Élménybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról – Tértagítás és térszűkítés, tájrendszerezés képek és térképrészletek alapján Magyarország és a Kárpát-medence viszonylatában – Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában – A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel – A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával – A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon – Az egyes nagytajak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, lényegkiemelő tanulói rajz stb. alapján – Projektfeladat: utazási kiállítás tervezése a Kárpát-medence természeti és kulturális értékeinek bemutatására – Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, -rendszerezés és -bemutató a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről – Projektfeladat: Kárpát-medence modelljének elkészítése pl. homokasztalon – Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása 	
<p>TOPOGRÁFIAI FOGALMAK</p> <p>Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek: Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó;</p> <p>Városok: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár</p>	

Témakör: Magyarország földrajza	
Órakeret: 27 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése</p> <p>Egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése</p> <p>Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése</p> <p>Véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, információkhoz kapcsolódóan</p> <p>A szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során</p> <p>A kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával</p> <p>Következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire</p> <p>Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői</p>	<p>erőforrás, falu, folyószabályozás, folyó vízjárása, hungarikum, kontinentális éghajlat, közigazgatás, medencejelleg, nemzetiség, öregedő társadalom, táj, talaj, tanya, természetes szaporodás és fogyás, területi fejlettség-különbség, tranzitforgalom, város, világörökség</p>

<p>Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében</p> <p>Egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata</p> <p>Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján</p> <p>Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok</p> <p>Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése</p> <p>A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával – A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével – Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére – Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről – Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése – Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról – Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése – Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése – Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével – Interaktív termékbemutató összeállítása a magyar gazdaság nemzetközi jelentőségű termékeiből – Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével – Projektfeladat: akcióterv készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére – Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával – Projektfeladat: plakát, szórólap készítése Magyarország idegenforgalmi értékeiről – Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról 	

- Turisztikai kiadványok, pl. szórólapok, tájékoztatók alapján Magyarország idegenforgalmi adottságainak feldolgozása kooperatív módszerek alkalmazásával
- Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Kisalföld, Alpokalja

Egyéb földrajzi helyszínek: Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogló, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík, Csepel-sziget, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Órség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget, Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala;

Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- használja a földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket
- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;
- el tud készíteni egyszerű térképvázlatokat, útvonalterveket;
- azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit
- bemutatja és értékeli lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismeri annak természeti és társadalmi erőforrásait;
- szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat azonosít, magyarázza kialakulásuk okait
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagy tájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett
- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagy tájakat, tájakat, régiókat, településeket;

- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik
- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve bemutatja a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat.
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és a fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt
- probléma- és értékközpontú megközelítéssel jellemzi Európa és az Európán kívüli kontinensek tipikus tájait, településeit, térségeit;
- ismerteti az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, példákkal igazolja világgazdasági szerepét
- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit.
- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.
- bemutatja a földrajzi övezetesség rendszerét, ismerteti az övezetek, övek kialakulásának okait és elhelyezkedésének térbeli jellemzőit;

- összehasonlítja az egyes övezetek, övek főbb jellemzőit, törvényszerűségeket fogalmaz meg velük összefüggésben.
- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- értelmezi a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat;
- megnevezi a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.
- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diákvállalkozás tervezése);

Helyi tanterv

Idegen nyelv (Angol)

5-8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az idegen nyelvi kerettanterv célja kettős: egyrészt megadni azokat a kimeneti kritériumokat melyek az iskolai nyelvoktatás lépcsőjéhez a nyelvi fejlődés érdekében elengedhetetlenek, másrészt irányelveket adni az iskoláknak a helyi tantervek elkészítéséhez és az eredményes nyelvtanári munkához.

A korszerű idegen nyelv-tanítás elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni kommunikációs céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

Az 5-8. évfolyamon az idegen nyelv tanítása szervesen épül a 4. évfolyamon megkezdett nyelvi fejlesztésre, illetve annak eredményeire. A hangsúly lassan áttevődik a nyelvszajátításról a tudatos nyelvtanulás felé. Az életkornak, érdeklődésnek és a nyelvtanulás folyamatának megfelelő órai tevékenységek jellemezzék ezt a szakaszt is. Az 5. évfolyamtól változatlanul az idegen nyelvi kommunikációra történő felkészülés áll a középpontban, ezt tanórán kívüli feladatokkal, tevékenységekkel és az ezekben történő részvételre való biztatással kell segíteni. A négyéves nevelési-oktatási szakasz egyik fő célja a megelőző szakaszban kialakított nyelvtanulási motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre hangsúlyosabbá válik, hogy

a tanuló valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet és egyre növekvő nyelvi tudatossággal rendelkezzen. Ekkor kell megalapozni azt a képességet, mellyel az idegen nyelvi ismereteket tudatosítja, és az idegen nyelvű szövegek világában eligazodik. A nyelvtanuló ebben a szakaszban egyre mélyebben és árnyaltabban ismeri meg az idegen nyelv felépítését és szerkezetét.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá nevelése egyik feltétele az egész életen át tartó tanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák elsajátítására, az önálló tanulás módszereinek megismerésére, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunkák, amelyek fejlesztik a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást. Szükséges, hogy a tanulók a digitális tartalmak felhasználásához útbaigazítást kapjanak. A nyelvórai és otthon elvégzendő tevékenységeken keresztül a tanuló váljon képessé arra, hogy digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megértse az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket. Tudjon szöveget alkotni szóban és írásban, valamint célnyelven beszélgetni az ismert nyelvi eszközök segítségével. Az egyéni tanulási különbségek kiegyenlítése miatt pedig szakmai szempontból javasolt, hogy az iskolai oktatásban a nyelvtanulás továbbra is csoportbontásban történhessen.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. Megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a kritikus, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegen nyelv-oktatás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben személyisége fejlődik, és a nyelvet eszközként, hatékonyan használja. A nyelvi tartalmak és eszközök átadása szövegösszefüggésbe ágyazottan, konkrét beszédhelyzetekben, akár képekkel vagy nonverbális elemekkel segítve történik.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében együttesen kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket. A kezdeti szakasz döntő mértékben szóbeli nyelvhasználatával ellentétben, a 7-8. osztályban egyre hangsúlyosabbá válik az írásbeli kommunikáció is. Az olvasott szövegértés és az írásbeli szövegalkotás készségeinek ebben az időszakban elkezdett tudatos fejlesztése eredményeként a nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló szóban és írásban megold változatos kihívásokat igénylő feladatokat, társas tevékenységekben vesz részt, valamint életkorának és nyelvi szintjének megfelelően kommunikál az élő idegen nyelven.

A hosszú távon is fenntartható nyelvi fejlődés, valamint a motiváció fenntartása érdekében elengedhetetlen a tanórán kívüli nyelvhasználatra és nyelvtanulásra is építeni, melyekre a tanulót a nyelvtanulás során egyre nagyobb mértékben fel kell készíteni. Ezeknek a tevékenységeknek elsődleges célja az, hogy a tanuló szinte mindennap találkozzon az idegen nyelvvel lehetőleg olyan helyzetekben, melyek életkorának és érdeklődésének megfelelnek, a nyelvtanulást élővé és folytonossá teszik, és ezzel nyelv tanulási kedvét erősítik. A nyelvtanulási és az iskolán kívüli nyelvhasználat lehetőségei nagyban segítik a nyelvi fejlődést az egyéni különbségek esetén is. A kerettantervben megfogalmazott, témákhoz kapcsolódó javasolt tevékenységek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.) eredményesebbé teszik a nyelvtanítást.

Az adott nyelvet használó emberek és kultúrák megismerésével a nyelv tanuló nyitottabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válik, érzelmvilága és gondolkodása fejlődik. Az idegen nyelv tanulása során, valamint az iskolán kívüli tevékenységek által a nyelv tanuló részesevé válhat az adott kultúráknak, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, összehasonlíthatja saját kulturális szokásait más kultúrákkal. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvtanulást továbbra is a pozitív, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes,

kihívást jelentő, gyakran játékos feladatokat old meg. Ezeket a tankönyveknek is tartalmazniuk kell. A változatos munkaformák, például: projektmunkák, páros és csoportos feladatok, valamint az irányító tanár és a társak visszajelzései vagy a különféle értékelési formák segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórán, önbizalma erősödjön, nyitott és motivált maradjon alapkészségeinek fejlesztésére és az újabb nyelvtanulási stratégiák elsajátítására. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, s egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észrevenni, és saját haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű, autentikus szöveg mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség tanárnak és tanulónak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, illetve az azokban szereplő nyelvi és egyéb információkat fel tudja használni saját tanulási céljainak megvalósítására támaszkodva az anyanyelvén vagy egyéb tanulásterületen megszerzett tudására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek a tananyagokban nem különálló egységekként, hanem mindig szövegösszefüggésbe ágyazva kell, hogy megjelenjenek.

Kimeneti szintek

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 6. évfolyam végére a KER szerinti A1, a 8. évfolyam végére az A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás. Ez időszak végére a tanuló ismeri és használja az alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ (pl. internet, mobilalkalmazások), kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, főként ismerős, mindennapi helyzetekben történő kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra. Egyre inkább érti a nyelvtanulás, illetve a nyelvtudás fontosságát.

Bevezetés

Élő idegen nyelv:

Angol 5-6. évfolyam

Az 5. évfolyamra a 4. évfolyamon kialakult pozitív hozzáállással és a további nyelvtanulásra motiváltan érkezik a tanuló. Az 5-6. évfolyamokon a nyelvtanítás elsődleges célja ezek fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre nagyobb szerephez jutnak azok a módszerek, melyek a tanuló írásbeli kommunikációját, illetve tudatos nyelvhasználatát fejlesztik mind a hagyományos, mind a digitális csatornákon. A célok elérése érdekében lényeges, hogy az előző és a jelen oktatási szakasz között az átmenet gördülékeny legyen - vagyis továbbra is fontos a stresszmentes nyelvóra, az oldott hangulatú tanulási környezet, amelyben a tanuló változatos munkaformákban, életkorának és érdeklődési körének megfelelő, tevékenységközpontú, sok esetben mozgásos és játékos feladatokat old meg.

Az egyre bővülő, összetettebb nyelvi tartalmakkal továbbra is szövegkörnyezetbe illeszkedve ismerkedik meg a tanuló. Míg 4. osztályban a hangsúly jellemzően a szóbeli nyelvhasználaton volt, ebben a szakaszban fokozatosan az írott szövegek is megjelennek. A Nat-ban megnevezett készségek továbbra is egymásba fonódva fejlődnek; ám a beszédképesség és a hallott szövegértés mellett előtérbe kerülnek az írásbeli szövegalkotás, valamint az olvasott szövegértés készségei is. Ebben a tanulási szakaszban fokozatosan egyre nagyobb szerepet kap a digitális csatornákon keresztül történő kommunikáció és szövegértés is.

Az 5-6. évfolyamon a tanuló a 4-en már megismert témakörökkel és tartalmakkal találkozik, s az ott szerzett előzetes tudására építve bővíti tovább ismereteit. A témakörök egyre mélyebb és árnyaltabb feldolgozása, valamint a különböző szövegtípusok révén fejlődik a tanuló nyelvi cselekvőképessége: egyre bonyolultabb tartalmak megértésére és egyre összetettebb kommunikációs célok megvalósítására képes. Új témakörök is megjelennek: aktuális témák, melyek egyrészt a tanuló számára érdekes híreket, tartalmakat dolgozzák fel, másrészt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a fiatalok életét is érintő aktualitásokat a nyelvórán megbeszéljék. A nyelvhasználat elsősorban osztálytermi keretek között valósul meg, de törekedni kell arra, hogy a tanulónak lehetősége legyen az osztálytermen kívül is valós nyelvhasználati helyzetek megélésére, illetve, hogy ezekre a tanórán kívül szerzett ismeretekre tudatosan építsünk.

Az országismereti témakörök bővülése és elmélyülése tovább erősíti a tanuló érdeklődését és nyitottságát a célnyelvet beszélő, eltérő kulturális háttérrel rendelkező emberek iránt.

A két év során, párhuzamosan az anyanyelvi kompetenciák fejlődésével, a tanuló egyre motiváltabbá válik és a célnyelv pontosabb és tudatosabb használatára törekszik. Miután megismerkedik különböző tanulási stílusokkal és módszerekkel, elindul az önálló nyelvtanulói válás útján, és 6. osztály végére már rendelkezik alapvető nyelvtanulási stratégiákkal.

Az oktatási szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A1 szintet.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek meghatározásra, melyek az előző oktatási szakaszra megadottakat bővítik, azokra épülnek.

5. évfolyam

Óraszám:	108 óra /év	3 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	35
Public matters	3
Topics concerning classroom activities	18
Cross-curricular topics and activities	6
English and language learning	7
Intercultural topics	14
Current topics	5
Entertainment and playful learning	12
Gaining and sharing knowledge	8
Összes óraszám:	108 óra

Témakör: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

Orakeret: 35 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, rokonok (family relations)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet, otthon</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ünnepek</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik</p> <p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet, a város és a vidék</p>	<p>projektmunka egyénileg (PPT):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása ▪ a lakóhely és környezetének bemutatása <p>scrapbook/poszter készítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'Ez vagyok én' (kedvenc tárgyaim, együttesem, színészem stb.) ▪ 'A családom' ▪ 'Háziállatom', milyen állatot szeretnék, (fajta, kinézet, kor, táplálkozás, szokásaik stb.) <p>szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtag napirendje, szabadideje</p>

<p>Személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	
Témakör: Public matters	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. guide, waiter, ticket officer, tourist)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling, national and international tourism</p> <p>A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poszter: térképkészítés a környékről, üzletekről, látványosságokról, majd ezt felhasználva páros feladat az útbaigazítás gyakorlására - prospektus, reklám készítése - csoportverseny - (étterem, mozi, színház, látványosság) - melyik a leghatásosabb reklám? - projekt munka csoportban (társasjáték készítése és játszása): <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'What do you know about...?' (The moon, The Pacific Ocean, Crocodiles, Tokio, Jazz music stb.) - egyszerű válasszal lehet továbblépni. ▪ 'What can you find' (in London, in Budapest, in Paris, in New York, in your home town stb.) - egy nevezetességgel lehet továbblépni. - kiselőadás, internetes kutatómunka: az Egyesült Királyság bemutatása - quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról - színi előadás: egy ismert mese közös elolvasása és dramatizálása - kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése <ul style="list-style-type: none"> ▪ leggyakoribb szórakozási formák a csoportban, (tv, olvasás, internet, sport stb.)
Témakör: Topics concerning classroom activities	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p>	<ul style="list-style-type: none"> - projekt munka: - egyéni vagy csoportos <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolai szokások, napirend, órarend ▪ iskolai szabályok - scrapbook/poszter: ('kiállítás' az osztályterem falain) <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolánk bemutatása ▪ kedvenc iskolai helyem bemutatása - kérdőív készítése:

<p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés – kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ▪ csoportos feladat: szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni? <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iskolai versenyek: olvasási verseny – Ki tud egy év alatt 10 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni? verslánc– egyszerű célnyelvi gyerekversekből 'Use of English' – Tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből
Témakör: Cross-curricular topics and activities	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – csoportos projekt: társasjáték készítése és játszása – fókuszban egy-egy tantárgy <ul style="list-style-type: none"> ▪ pl. földrajz – Nevez meg hármat...’ (rivers in Hungary, hills near Budapest, towns in England, cities in America stb...)
Témakör: English and language learning	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek</p> <p>Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése</p> <p>Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása</p> <p>A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata</p> <p>Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is</p> <p>Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tanulásmódszertan tudatosan: <ul style="list-style-type: none"> ▪ memóiafogas ▪ tanulókártyák – Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel – közös popzenehallgatás – pl. 'gapfill' munkalappal – filmnézés a célnyelven – a fim egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása – könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvébresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára – csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ társasjáték készítése pl. 'Use the word' (minden kockán egy szó, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ betűzés játékosan (betűzd a szót, a többiek írják le) – keresztrejtvény készítése – a megoldás a padtárs feladata – játékos diktálási feladatok <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'Running dictation' ▪ 'Chinese whispers' – egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
Témakör: Intercultural topics	
Órakeret: 14 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal</p> <p>Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása</p>	<ul style="list-style-type: none"> – az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> ▪ tipikus angol ház, lakás ▪ mindennapi szokások ▪ ünnepek a családban ▪ állattartási szokások, kedvenc állatok ▪ angol időjárás ▪ angol étkezési szokások, tipikus ételek – olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók – projektmunka csoportban (plakát készítése): <ul style="list-style-type: none"> ▪ hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva – hasonlóságok, különbségek bemutatása- (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)
Témakör: Current topics	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókinccs megértése célnyelven.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> ▪ képaláírások megfogalmazása ▪ időjárásjelentés – Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB) <ul style="list-style-type: none"> ▪ szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban – szerepjáték

Témakör: Entertainment and playful learning	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése	<ul style="list-style-type: none"> – nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Ország-város, 'Találd ki, ki vagy', Barkochba, kártyajátékok – társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz
Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka, prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kedvenc dalom/együttesem/filmem/színészem/animes film szereplő/játékom bemutatása – egy kisfilm/rajzfilm megtekintése
Célnyelvi társasjátékok készítése és használata	<ul style="list-style-type: none"> – közösen választott dal, képregény, film, c feldolgozása
Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.	
Témakör: Gaining and sharing knowledge	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven	<ul style="list-style-type: none"> – csoportchat: közös online csoport létrehozás rendszeres használata rövid angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal – projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából – scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz – IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció
A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.	
<p>Angol nyelvi funkciók az 5. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):</p> <ul style="list-style-type: none"> – köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.) – köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.) – köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.) – bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi! Nice to meet you.) – információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.) – hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?) – hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.) – bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.) – bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.) – jókívánások kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!) 	

- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!)

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 5. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?)
- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother ...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ..., hundred)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.)
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they...)

6. évfolyam

Óraszám:	144 óra /év	4 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	36
Public matters	12
Topics concerning classroom activities	16
Cross-curricular topics and activities	16
English and language learning	8
Intercultural topics	20
Current topics	10
Entertainment and playful learning	18
Gaining and sharing knowledge	8
Összes óraszám:	144 óra

Témakör: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	
Órakeret: 36 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, rokonok (family relations)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet, otthon</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a ház/lakás részei, bútorok, háztartási eszközök</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ünnepek</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: társadalmi kapcsolatok (social relations)</p> <p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, a város és a vidék</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem, állatvédelem</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek</p> <p>Személyes és közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – projektmunka egyénileg (PPT) <ul style="list-style-type: none"> ▪ családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása ▪ a lakóhely és környezetének bemutatása – scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'Ez vagyok én' (kedvenc tárgyaim, együttesem, színészem stb.) ▪ 'A családom' ▪ 'Háziállatom', milyen állatot szeretnék, (fajta, kinézet, kor, táplálkozás, szokásaik stb.) ▪ 'Okosház' – projektmunka csoportban: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ezek vagyunk mi (kedvenc együtteseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaik stb.) ▪ (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében? ▪ (makett készítése): A mi házunk; Álomházam; Lakóhelyünk – csoportos internetes kutató munka: 'Families around the world' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán – szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtag napirendje, szabadideje – internetes kutatás: meddig élnek a különböző állatok? – kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'Házi kedvencek a csoportunkban', ▪ 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.) – internetes kutatás: My hero's/actor's life and lifestyle – Szerepjátékok: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Interjú kedvenc hősséddel/színészeddel az életéről és családjáról ▪ Ismerkedés egy új osztálytárral – kérdések és feleletek

Témakör: Public matters	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: : a közéletben és a szolgáltatásokban résztvevő személyek, (pl. clerk, guide, waiter, ticket officer, tourist)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling, national and international tourism</p> <p>A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poszter: térképkészítés a környékről, üzletekről, látványosságokról, majd ezt felhasználva páros feladat az útbaigazítás gyakorlására – prospektus, reklám készítése - csoportverseny - (étterem, mozi, színház, látványosság) - melyik a leghatásosabb reklám? – projekt munka csoportban (társasjáték készítése és játszása): <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'What do you know about...?' (The moon, The Pacific Ocean, Crocodiles, Tokio, Jazz music stb.) - egyszerű válasszal lehet továbblépni. ▪ 'What can you find' (in London, in Budapest, in Paris, in New York, in your home town stb.) - egy nevezetességgel lehet továbblépni. – kiselőadás, internetes kutatómunka: az Egyesült Királyság bemutatása – quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról – színi előadás: egy ismert mese közös elolvasása és dramatizálása – kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése <ul style="list-style-type: none"> ▪ leggyakoribb szórakozási formák a csoportban, (tv, olvasás, internet, sport stb.)
Témakör: Topics concerning classroom activities	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular</p>	<ul style="list-style-type: none"> – projekt munka: - egyéni vagy csoportos <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolai szokások, napirend, órarend ▪ iskolai szabályok ▪ iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban ▪ tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása – scrapbook/poszter: ('kiállítás' az osztályterem falain) <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolánk bemutatása ▪ kedvenc tanárom bemutatása ▪ kedvenc iskolai helyem bemutatása – kérdőív készítése:

<p>opportunities for language learning/use of language</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, social events, hagyomány őrzés (keeping traditions)</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tudás (knowledge), nyelvtanulási célok (language learning targets)</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p> <p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés – kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása – csoportos feladat: <ul style="list-style-type: none"> ▪ szókétyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni? ▪ mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven? – Iskolai versenyek: <ul style="list-style-type: none"> ▪ olvasási verseny – Ki tud egy év alatt 10 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni? ▪ verslánc– egyszerű célnyelvi gyerekversekből ▪ 'Use of English' – Tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből
Témakör: Cross-curricular topics and activities	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból</p>	<ul style="list-style-type: none"> – internetes kutató- és projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> ▪ településem történetének, földrajzának, élővilágának bemutatása – kedvenc dal feldolgozása (pl. kérdésekkel, vizuális eszközökkel) – egyéni projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Melyik tantárgyban segített idegennyelv tudásom és hogyan? – csoportos projekt: társasjáték készítése és játszása – fókuszban egy-egy tantárgy <ul style="list-style-type: none"> ▪ pl. földrajz – Nevezd meg hármat...’ (rivers in Hungary, hills near Budapest, towns in England, lakes in Hungary, cities in America stb...)
Témakör: English and language learning	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyelvi készségek (language skills, language learning, languages)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tanulásmódszertan tudatosan: <ul style="list-style-type: none"> ▪ memóriafoias ▪ tanulókártyák – Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel – közös popzenehallgatás – pl. 'gapfill' munkalappal – filmnézés a célnyelven

<p>Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtési/helyesírási különbségek felismerése</p> <p>Az angol nyelv betű- és jelkészletének alkalmazása</p> <p>A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata</p> <p>Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is</p> <p>Alapszintű nyelvtanulási stratégiák használata</p>	<ul style="list-style-type: none"> – a film egy-két jelenetének dramatizálása és eljátszása – könnyített olvasmányok otthoni elolvasása (évente 1-2), és rövid, kedvbresztő beszámoló készítése az osztálytársak számára – csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ társasjáték készítése pl. 'Use the word' (minden kockán egy szó, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) ▪ betűzés játékosan (betűzd a szót, a többiek írják le) – keresztrejtvény készítése – a megoldás a padtárs feladata – játékos diktálási feladatok <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'Running dictation' ▪ 'Chinese whispers' – egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)
---	---

Témakör: Intercultural topics

Órakeret: 20 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal</p> <p>Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – az Egyesült Királyság megismerése hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> ▪ az angol iskolák jellemzői, napirend ▪ tipikus angol ház, lakás ▪ mindennapi szokások ▪ ünnepek a családban ▪ állattartási szokások, kedvenc állatok ▪ angol nyaralási szokások ▪ angol időjárás ▪ az Egyesült Királyság tájegységei, országrészei ▪ angol étkezési szokások, tipikus ételek – olvasott szövegértés fejlesztése: az Amerikai Egyesült Államok – jellemző adatok, alapvető tudnivalók – projektmunka csoportban (plakát készítése): <ul style="list-style-type: none"> ▪ hazánk és az Egyesült Királyság összehasonlítása számokban, ill. képekkel illusztrálva –hasonlóságok, különbségek bemutatása- (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)

Témakör: Current topics	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi eseményekre vonatkozó alapvető szókinccs megértése és használata célnyelven	<ul style="list-style-type: none"> -projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> ▪ aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel (rajz készítése, képek gyűjtése) ▪ képaláírások megfogalmazása ▪ időjárásjelentés – Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB) <ul style="list-style-type: none"> ▪ szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban ▪ lenémított film tanulói kommentárral – szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> ▪ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
Témakör: Entertainment and playful learning	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára</p> <p>Célnyelvi társasjátékok készítése és használata</p> <p>Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – nyelvi és egyéb hagyományos játékok: Scrabble, Activity, Ország-város, 'Találd ki, ki vagy', Barkochba, kártyajátékok – társasjáték készítése az aktuális tananyaghoz – projektmunka, prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kedvenc dalom/együttesem/filmem/színészem/animációs filmszereplőm/játékom bemutatása – egy kisfilm/rajzfilm megtekintése – közösen választott dal, képregény, film, c feldolgozása
Témakör: Gaining and sharing knowledge	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven</p> <p>A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – csoportchat: közös online csoport létrehozása rendszeres használata rövid angol nyelvű véleményekkel hozzászólásokkal – projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából – scrapbook/poszter készítése az aktuális tananyaghoz – IKT eszközökkel elkészített és segített prezentáció

Angol nyelvi funkciók az 6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)
- köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)
- bemutatkozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi! Nice to meet you.)
- információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 10. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. What's your favourite animal? My favourite animals are cats. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't.)
- hogyan iránti érdeklődés (How are you? What's wrong?)
- hogyan iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)
- jókívánságok kifejezése (Happy birthday! Good luck! Congratulations!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter!)
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, Best wishes)
- véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What do you think? I think ...)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Do you like ...? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion about ...? I think ...)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.)
- nem értés megfogalmazása (I don't understand.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it? Can you spell it for me?)
- alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)
- akarat, kívánság kifejezése (Would you like a ...? Yes, please. No, thanks. I would like ...)
- kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here you are. Sorry, I can't.)
- javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea. Would you like to come to the cinema? Yes, sure.)
- meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't. I'd like to invite you to my party.)
- kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)
- betűzés kérésének kifejezése (Could you spell it, please?)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text, please.)

Angol nyelvi elemek, struktúrák az 6. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?)

- szokásos cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?)
- cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)
- létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...? Was he...? Who was there? What was that?)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)
- jövő idejűség kifejezése: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.)
- felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout.)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (who?, when?, where?, what?, how?)
- birtoklás: birtokos névmások és 's genitive (My, your, his/her/its, our, their, Joe's brother ...)
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children)
- mennyiségi viszonyok: számok (one, two, ..., hundred), sorszámok (first, second, third...)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.)
- mennyiségi viszonyok: megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)
- időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), időpontok/dátumok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)
- minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.)
- minőségi viszonyok: rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse)
- modalitás: 'can', 'must' segédige (I can/can't swim. I must go.)
- szövegösszetartó eszközök: névelők (a, an, the), mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they..., me, him, them...), some/any (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.), határozatlan névmások (somebody, anybody, nobody, everybody)

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;

- a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával
- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.
- a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával
- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban
- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból
- ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is
- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal
- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja
- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban
- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján
- az adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével
- a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával
- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott tématarományokhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;

- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak, vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a játék céljainak megfelelően alkalmazza;
- ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is
- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni

7–8. évfolyam

E nevelési-oktatási szakasz fő célja, hogy a nyelvi készségek további fejlesztése révén a tanuló eljusson a KER szerinti A2 nyelvi szintre. A megvalósítás az életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével összhangban kell, hogy történjen, és lehetőség szerint vegye figyelembe a tantárgyak közötti kapcsolódási pontokat is. A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik a nyelvi ismeretek és a szókincs bővítése, valamint a nyelvtani ismeretek funkcionális szemléletű elsajátítása. A szakasz végére a tanuló az ismert nyelvi eszközök segítségével többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is. Felhasználja a tanult nyelvi elemeket és kommunikációs stratégiákat egyéni írásbeli és szóbeli közléseiben, valamint közvetíteni is tud az élő idegen nyelven.

Az angol nyelv tanításának egy lényeges területe a 7-8. évfolyamon a szövegértés további fejlesztése, az autentikus szövegekkel való munka tudatosítása. A szókincs és a nyelvtani ismeretek közvetítése szövegek révén, szöveggörnyezetbe ágyazva történik. Nagy hangsúlyt kap a felfedező tanulás, melynek során a tanuló önállóan, a nyelvtanulási stratégiák egyre bővülő tárával és azok egyre tudatosabb használatával fedezi fel a szöveg tartalmát, valamint a nyelvi eszközök jelentését és szabályszerűségeiket. A szélesebb körű nyelvtanulási, illetve nyelvhasználati stratégiák és azok tudatos használata tovább segítik a nyelvtanulót az önálló nyelvtanulóvá válásban és képessé teszik őt arra, hogy mindezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciái további fejlesztésére. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a nyelvtanuló egyre több szövegtípussal ismerkedik meg, bővíti a szövegfajtákkal kapcsolatos ismereteit, és egyre inkább alkalmazza idegen nyelven az életkorának és érdeklődésének megfelelő digitális műfajok főbb jellemzőit is.

A nyelvtanulónak a motiváció fenntartása és erősítése érdekében továbbra is biztosítani kell a jó hangulatú, önbizalmat növelő és érzelmi biztonságot adó tanulási környezetet, amelyben lehetőség nyílik számára az önértékelés és a társas értékelés alkalmazására is. Motivációját erősítik továbbá a változatos munkaformák, a kihívást jelentő feladatok, a pozitív tanári visszajelzések és megerősítések, valamint a projektek.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a témakörök a korábbi szakaszokhoz képest jelentősen bővülnek, mélyebben és összetettebben kerülnek feldolgozásra, igazodva a nyelvtanulót

körülvevő világhoz, mindennapjaihoz, érdeklődéséhez és igényeihez. A feldolgozásra kerülő témák gyakran összhangban állnak más tanulási területek tartalmaival, és lehetővé teszik a nyelvtanuló számára, hogy a nyelv eszközeivel alaposabban és árnyaltabban ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, bevonva a digitális eszközöket és mobilalkalmazásokat is. A témakörök feldolgozása során építeni kell a nyelvtanuló előzetes nyelvi tudására, a világról megszerzett ismereteire, valamint a más tantárgyakból megszerzett ismeretekre. Ezek elmélyítését segítik, ha a tanulók többször találkoznak angol nyelvű hírekkel, dokumentumfilmekkel, olyan beszámolókkal, melyek magyar híreket angol nyelven közvetítenek, vagy amelyek angol nyelven Magyarország országismereti jellemzőivel foglalkoznak.

A tartalmak meghatározásánál, illetve a témakörök feldolgozásánál figyelembe kell venni a 7-8. évfolyamon idegen nyelvet tanulóknál egyre inkább megmutatkozó egyéni különbségeket is. Fokozott erőfeszítésre van szükség itt azért, hogy a nyelvtanulási motiváció a továbbtanulás, illetve pályaválasztás irányától függetlenül megmaradjon, és hogy a tanulók tudják, hogy bármilyen szakmai és személyes célt is állítanak maguk elé, a nyelvtudás segíti majd őket ezek elérésében. Mindez változatos és az egyéni különbségekhez illeszkedő nyelvórai tevékenységekkel és a tanulók érdeklődéséhez illeszkedő nyelvórán túli feladatokkal érhető el. Mivel a keresztterületi tartalmak igazodnak a 7-8. évfolyamon megjelenő új tudástartalmakhoz (pl. természettudományok, média), a nyelvtanulónak ezen területeken is lehetősége nyílik az ismeretszerzés, tudásmegosztás kiterjesztésére, illetve új kapcsolódási pontok kialakítására az újonnan megjelenő tantárgyakkal.

Ebben a szakaszban kevesebb hangsúly esik az osztálytermi helyzetek gyakorlására. A cél az, hogy segítsük a tanulót abban, hogy megtapasztalhassa, miként tudja a korábban megszerzett nyelvtudását művelődésre, információ-és ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, kapcsolattartásra, kapcsolatok építésére, illetve szórakozásra használni. Osztálytermi helyzeteken kívüli, életszerű szituációk eljátszása (pl. közélet, szórakozás, interkulturális és országismereti témakörökben), valamint ismeretszerzés, tudásmegosztás céljából készített projektek segíthetik e cél megvalósítását. Ebben a szakaszban a nyelvtanulási stratégiák köre is bővül, így a nyelvtanuló arra is képessé válik, hogy valós nyelvtudását egyre inkább önállóan is fejlessze mind hagyományos, mind digitális csatornákon keresztül.

A nevelési-oktatási szakasz célja, tehát, hogy a tanuló a 8. évfolyam végére elérje a KER szerinti A2 nyelvi szintet.

7. évfolyam

Óraszám:	108 óra /év	3 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	36
Public matters	8
Topics concerning classroom activities	10
Cross-curricular topics and activities	10
English and language learning	7
Intercultural topics	13
Current topics	6
Entertainment	8
Gaining and sharing knowledge	10
Osszes óraszám:	108 óra

Témakör: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	
Órakeret: 30 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)	– projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása) <ul style="list-style-type: none"> ▪ tágabb rokoni kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok ▪ a lakóhely és környezetének bemutatása
A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)	– projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása
A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances	– szóbeli mini-prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> ▪ a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása
A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays	– internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> ▪ meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok?
A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies	– levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről
A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations	– kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ családi szokások, hagyományok
	– Szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> ▪ interjú kedvenc hősséddel/színészeddel stb.

<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	
Témakör: Public matters	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment)</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information</p> <p>A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet? <ul style="list-style-type: none"> ▪ gyors étteremben ▪ utcán: útbaigazítás kérése és adása - projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ lakóhelyem - kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?
Témakör: Topics concerning classroom activities	
Órakeret: 11 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), school festivals, school traditions, school events</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p>	<ul style="list-style-type: none"> - projektmunka: (egyéni vagy csoportos) <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolánk története, hagyományai, osztályunk - projektmunka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése - internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolai szokások, időbeosztás és szabályok - scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolai kirándulásaink ▪ kedvenc iskolai tantermem bemutatása - csoportos társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ a különböző tantárgyokról ▪ szókétyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni? - órai feladatok

<p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal) ▪ történet átalakítás (pl. más személyben, más időben) ▪ képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése
Témakör: Cross-curricular topics and activities	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból</p> <p>Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven</p>	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni projekt munka - témák, személyiségek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál? ▪ egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet ▪ célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása – vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása – csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)
Témakör: English and language learning	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages</p> <p>A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása</p> <p>Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák – közös popzenehallgatás – kedvenc videóm – 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet? – csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb. – egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)

Témakör: Intercultural topics	
Órakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete</p> <p>Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projektmunka – egyéni vagy csoportos – az Egyesült Királyság bemutatása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában <ul style="list-style-type: none"> ▪ az angol iskolák jellemzői, napirend ▪ mindennapi szokások Angliában ▪ ünnepek (Christmas Eve? Easter Monday? stb.) ▪ viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés) ▪ állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?) ▪ angol időjárás ▪ az Egyesült Királyság tájegységei, országrészei ▪ angol étkezési szokások, tipikus ételek ▪ híres helyek – rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése az Egyesült Királyságról – jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában <ul style="list-style-type: none"> ▪ pl. Christmas Party ▪ pl. Valentines Day
Témakör: Current topics	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó) – szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> ▪ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
Témakör: Entertainment	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni projektmunka és bemutató: <ul style="list-style-type: none"> ▪ saját szórakozási szokások ▪ kedvenc kulturális élményem – egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.) – e-mailezés angolul – közösen választott dal/képregény

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.	/film/könyv órai feldolgozása
Témakör: Gaining and sharing knowledge	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.	– projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából scrapbook, poszter készítése, prezentáció
A 7. évfolyamra megfogalmazott kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák a következők:	
Angol nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):	
<ul style="list-style-type: none"> – megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?) – bemutatkozás megfogalmazása (Let me introduce myself.) – személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your favourite subject? It's maths.) – hogylét iránti érdeklődés és reakció (What's the matter? I feel...) – bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. Don't worry about it. It doesn't matter.) – jókívánságok kifejezésekor a reakció megfogalmazása (Thank you, the same to you.) – telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás (XY speaking.) – megszólítás, elbúcsúzás személyes levélben (Dear John, Best wishes, Love,) – véleménykérés és arra reagálás (Do you agree? Yes, I do. No, I don't. What's your opinion? In my opinion..., What do you think about ...? I think ...) – tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? I think it's...) – képesség kifejezése (Can you speak French? Are you able to ride a horse? I can understand French. I am unable to ride a horse.) – dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.) – dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What is this? What is it like? It's ..., It's made of ..., It's used for ...) – nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Could you understand me? Is it clear? Sorry, what does that mean?) – betűzés kérése, betűzés (It spells ...) – felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.) – információkérés, -adás (When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.) – egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...) 	

8. évfolyam

Óraszám:	108 óra /év	3 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

Témakör neve	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	32
Public matters	4
Topics concerning classroom activities	10
Cross-curricular topics and activities	10
English and language learning	7
Intercultural topics	13
Current topics	7
Entertainment	15
Gaining and sharing knowledge	10
Osszes óraszám:	108 óra

Témakör: Personal topics and topics concerning immediate environment and nature

Órakeret: 30 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök (acquaintances), rokonok (family relations)</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezet (immediate environment)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: social relations</p> <p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants</p>	<ul style="list-style-type: none"> - projektmunka egyénileg, (PPT készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása) <ul style="list-style-type: none"> ▪ tágabb rokon kapcsolatrendszer, családi ünnepek, szomszédi kapcsolatok ▪ a lakóhely és környezetének bemutatása - projektmunka csoportban: üres lakás berendezése és bemutatása - csoportos projekt: (plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében? <ul style="list-style-type: none"> ▪ lakóhelyünkön, otthonunkban ▪ az iskolában ▪ városunkban ▪ okos eszközökkel - szóbeli mini-prezentáció: <ul style="list-style-type: none"> ▪ a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása - internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> ▪ meddig élnek a különböző kis-kedvencek, illetve egyéb állatok? ▪ környezetszennyezési problémák ▪ időjárás okozta katasztrófák - levél írása egy kellemes/kellemetlen élményről - kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ családi szokások, hagyományok ▪ környezetvédelem a szűkebb környezetben

<p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természet, települések (settlements)</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természetvédelem (nature protection), állatvédelem (animal protection), keeping pets</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, környezetünk védelme, fenntarthatósága</p> <p>Személyes és környezethez tartozó információk átadása</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.</p>	<p>– Szerepjáték:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ interjú kedvenc hősöddel/színészeddel stb.
Témakör: Public matters	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közigazgatás és szolgáltatások résztvevői (members of the public sector and civil service), tourists, etc.</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális és közintézmények, éttermek, szállodák, hazai és külföldi nevezetességek, valamint a városi és vidéki élet helyszínei)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események (cultural events), különböző szórakozások (ways of entertainment)</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közigazgatás, szolgáltatások, idegenvezetés giving directions, giving information</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies,</p>	<p>– szerepjátékok – csapatversenyben: melyik a legjobb jelenet?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ gyors étteremben ▪ utazási irodában ▪ utcán: útbaigazítás kérése és adása ▪ 'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása stb. <p>– prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)</p> <p>– ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek</p> <p>– projektmunka csoportban:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rövid útikönyv készítése <p>– projektmunka csoportban: film/beszámoló/társasjáték készítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lakóhelyem ▪ hazánk múltja <p>– kiselőadás, internetes kutatómunka: a célnyelvi országok rövid bemutatása</p> <p>– Vitafórum:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ városi és vidéki élet, ki hogyan érvel? <p>– quiz játék a célnyelvi országokról és hazánkról</p> <p>– kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

<p>entertainment, culture, services, travelling, national and international tourism</p> <p>A közéleti tématerület tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.</p>	
Témakör: Topics concerning classroom activities	
Órakeret: 11 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff</p> <p>A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények (educational institutions)</p> <p>A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying</p> <p>A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: délutáni foglalkozások (afternoon activities), tanórán kívüli foglalkozások (extracurricular activities), iskolán kívüli lehetőségek a nyelvtanulásra), (extracurricular opportunities for language learning/use of language), school festivals, school traditions, school events</p> <p>A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions</p> <p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation</p> <p>Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben</p> <p>Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére</p> <p>Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - projekt munka: (egyéni vagy csoportos) <ul style="list-style-type: none"> ▪ a magyar és az angol iskolarendszer főbb különbségei ▪ különleges iskolák Magyarországon és Angliában ▪ iskolánk története, hagyományai, osztályunk - projekt munka csoportban (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése - internetes kutatás: <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolai szokások, időbeosztás és szabályok országonként ▪ szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása - scrapbook/poszter készítése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ mit szerettem az iskolánkban legjobban ▪ iskolai kirándulásaink ▪ kedvenc iskolai tantermem bemutatása ▪ saját szerepem az osztályban - kérdőív készítése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Milyen az ideális nyelvtanár? ▪ Milyen iskolában szeretnék továbbtanulni? - csoportos társasjáték készítése: <ul style="list-style-type: none"> ▪ a különböző tantárgyakról ▪ szókétyéből mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni? - órai feladatok <ul style="list-style-type: none"> ▪ történetfeldolgozása (pl. igaz/hamis' mondatokkal) ▪ történet átalakítás (pl. más személyben, más időben) ▪ képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése - évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása - Iskolai versenyek:

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni? ▪ kiejtési verseny – megadott vers előadása ▪ 'Use of English' – tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből
Témakör: Cross-curricular topics and activities	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból</p> <p>Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven</p>	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni projekt munka - témák, személyiségek bemutatása <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál? ▪ egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet ▪ egy híres tudós élete ▪ egy angol király élete ▪ Magyarország történelmének egy érdekes alakja ▪ célnyelven rövid történet, mese, vers, dal írása – vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása – egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése (pl. Robinson Crusoe, David Copperfield) – csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)
Témakör: English and language learning	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages</p> <p>A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata</p> <p>A célnyelvi betű- és jekészlet következetes alkalmazása</p> <p>Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák – közös popzenehallgatás – filmnézés a célnyelven <ul style="list-style-type: none"> ▪ írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve ▪ a film egy-két jelenetéhez hanglámondás, feliratozás készítése ▪ keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival – kedvenc videóm

	<ul style="list-style-type: none"> – 'osztálykönyvtár' könnyített olvasmányokból és táblázat a falon: ki, melyiket olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet? – csoportos projekt: <ul style="list-style-type: none"> ▪ társasjáték készítése: 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj) pl: Something I really enjoy doing.../One way I am different from everyone else.../My friend knows how to.../I think English classes are.../One animal I wouldn't want to be.../stb. – betűzésverseny <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni? – egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás) – egy irodalmi mű feldolgozása, bemutatása
Témakör: Intercultural topics	
Órakeret: 13 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete</p> <p>Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete</p> <p>Hazai főbb országismereti jellemzők ismerete célnyelven</p> <p>Hazai legfontosabb látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven</p> <p>A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.</p>	<p>Projektmunka – egyéni vagy csoportos</p> <ul style="list-style-type: none"> – az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén: <ul style="list-style-type: none"> ▪ az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend ▪ tipikus angol ház, lakás – miért más itthon? ▪ mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség? ▪ ünnepek a családban (Name day? Christmas Eve? Easter Monday? stb.) ▪ viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés) ▪ állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?) ▪ angol és magyar nyaralási szokások ▪ angol időjárás – magyar időjárás ▪ az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei ▪ angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek ▪ híres helyek a két országban – Csoportos játék:

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók – rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról – jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában <ul style="list-style-type: none"> ▪ pl. Christmas Party ▪ pl. Valentines Day
Témakör: Current topics	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven</p> <p>Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó) – szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban – projektmunka: <ul style="list-style-type: none"> ▪ iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven – szerepjáték: <ul style="list-style-type: none"> ▪ interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel ▪ talkshow aktuális témában – egy saját kulturális élmény bemutatása
Témakör: Entertainment	
Órakeret: 12 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Javasolt tevékenységek
<p>Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)</p> <p>Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – egyéni projektmunka és bemutató: <ul style="list-style-type: none"> ▪ saját szórakozási szokások ▪ szórakozási szokások a tanulócsoport belül ▪ kedvenc kulturális élményem – egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.) – dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése – olvasási verseny az osztályon belül – egy választott könnyített olvasmány feldolgozása – angol tinédzser naplórírási minták megismerése, kipróbálása – e-mailezés angolul – közösen választott dal/képregény/film/könyv feldolgozása – 'csoportchat': <ul style="list-style-type: none"> ▪ közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

Témakör: Gaining and sharing knowledge	
Órakeret: 10 óra	
<p>Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven</p> <p>A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése, tudatos felhasználása.</p>	<p>– projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka: saját, választott témából</p> <p>scrapbook, poszter készítése, prezentáció</p>
<p>Angol nyelvi elemek, struktúrák a 7-8. évfolyamra (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Present Perfect Simple (Have you done your room? I haven't finished it yet.) – cselekvés, történés kifejezése múlt időben: Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?) – jövő idejűség kifejezése: 'will' (When will you be fourteen? I'll help you.) – felszólító mód: Egyes/Többesszám I. személy (Let's go.) – birtoklás: birtokos névmások (mine, yours, his, hers, its, ours, theirs) – birtoklás kifejezése múlt időben: 'have' (I didn't have many friends at school.) – birtoklás kifejezése jövő időben: 'have' (At the age of 25 I will have a car.) – időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.) – időbeli viszonyok: 'already', 'yet', 'just' (I have already read it. He has not finished it yet. She has just entered the room.) – minőségi viszonyok: hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (She is the most intelligent of all. Tom's younger than Sue. Mary is more beautiful than Sue.) – modalitás: engedélykérés 'could', 'may' segédigékkel (Can/could/may I join you?) – modalitás: tanácsadás 'should/shouldn't' segédigével (You should ask her.) – modalitás: kötelezettség kifejezése 'have to' segédigével (Did you have to be there?) – modalitás: tiltás kifejezése 'mustn't' segédigével (You mustn't smoke here.) – szövegösszetartó eszközök: további kötőszavak (e.g. however) – feltételeesség kifejezése (We'll stay at home if it rains.) – függő beszéd kifejezése jelen időben (He says he is tired., I don't know where he lives., Tell him to stop it.) 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <ul style="list-style-type: none"> – elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve; – rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az ajánlott tématarományokban; – értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján; – írott instrukciókat értelmez; – kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja; – az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre; – véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel; – a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben; 	

- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével
- a személyes és környezeti témakörben megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti témakörben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a személyes és környezeti témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával
- értelmezi az életkorának megfelelő, előszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- információt cserél, információt kér, információt ad
- a közéleti témakörben megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti témakörben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- a közéleti témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával
- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravetést és utasításokat, kérdéseket;
- egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott témakörökhez tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
- írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- a szövegek létrehozásához nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ,
- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz
- célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal
- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait
- megismerkedik hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel a célnyelven.
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.
- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban
- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmez egyszerű, szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja.
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre, tudásmegosztásra

Helyi tanterv

Ének-zene 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán) Kodály Zoltán 1966-ban megfogalmazott gondolata napjainkban is érvényes. Ezen gondolati fonálra kell felfűzni a XXI. századi modern gyermek zenei nevelési folyamatát is. Elsődleges szempont, hogy a tanulók előadói, befogadói és alkotói készségét egyformán fejlesszük. Mindezen készségek előre mozdításához fontos, hogy elsőként a gyermeket saját hazájának zenei kultúrájával és hagyományaival ismertessük meg, majd ezeken keresztül juttassuk el az átfogóbb zeneelméleti és zenetörténeti tudásig. A diákok tanulási kompetenciáinak megfelelő fejlesztése érdekében elsődleges szempont az élménynyújtás, az ismétlésre épülő ismeretátadás. Az ének-zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakulása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A magyar népdalok segítik a gyermek családjára és a hazájára irányuló érzett érzelmi elmélyülését, valamint a közösségi lényé válását. Fejlesztik a diákok kommunikációs, személyes és társas kompetenciáit. Az aktív zenei tevékenység hatására a gyerekek nemcsak értő, befogadó gondolkodó emberré válnak, hanem társas lényé is. Az együtt éneklés hatására fejlődik önkifejező készségük, kommunikációjuk. Mind ezek mellett az ének-zenei nevelés olyan készségeket, képességeket is fejleszt, amelyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is, pl.: empátia.

A gyerekek kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatossági kompetenciái előre mozdulást mutatnak az önálló éneklés hatására, hiszen kis előadókká válnak a tanulók. Az általuk énekelt dalokon keresztül megmutathatják saját személyiségüket érzéseiket is. Mint azt a mai modern korban tapasztaljuk eme tudásukat a tanulók szívesen osztják meg másokkal is. A pedagógusoknak utat kell mutatni a diákoknak a biztonságos infokommunikációs csatornák irányába. Ezen célra megfelelő platformot jelentenek és játékos fejlesztési lehetőségeket takarnak a zenei szoftverek, alkalmazások. Ezek használata érdekesebbé, érthetőbbé teheti a zenei oktatási-nevelési folyamatot a felnövekvő nemzedék számára.

„A zene rendeltetése: belső világunk jobb megismerése, felvirágozása és kiteljesedése. A népek legendái isteni eredetűnek tartják. S ahol az emberi megismerés határait érjük, ott a zene még túlmutat rajtuk, olyan világba, melyet megismerni nem, csak sejteni lehet.” (Kodály Zoltán)

5 -6. évfolyam

A felső tagozatos ének-zenei nevelés az alsó tagozaton elsajátított alapozó ismeretekre épül. A fenti életrészekben a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készítésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

5. évfolyam

Óraszám:	72 óra/év	2 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	33+3
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	13+3
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
	Összesen óraszám:	72 óra

Témakör: Zeneművek/Enekes anyag	
Órakeret: 33+3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével</p> <p>A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is</p> <p>A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből</p> <p>Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel</p> <p>Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani</p> <ul style="list-style-type: none"> – Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni – Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül <p>Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása</p> <p>A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben</p> <p>Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban</p> <ul style="list-style-type: none"> – A megélt élmények feldolgozásának segítése 	<p>Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő kupolás dallamvonal; adatközlő a cappella kamaraének – társasének; versmegzenésítés tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte</p>

Javasolt tevékenységek:

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása
- Népszokások eljátszása
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában
- Részvétel az iskolai kórus munkájában
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán

Javasolt énekes anyag:Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen ; Aki dudás; Árpa is van; Az ürögi faluvégen, Csínom Palkó, Csínom Jankó ; Dudaszó hallatszik ; Erdő, erdő, de magos a teteje; Egy kis kertet keríttek ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jaj, de beteg vagyok; Jó gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik, Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; Régi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt

Műzenei szemelvények, más népek dalai

M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Báránkámon csengő szől; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás**Orakeret: 13+3 óra**

Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével</p> <p>Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben</p> <p>Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz</p> <p>Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.</p> <p>Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket</p>	<p>Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p>

Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Részvétel ifjúsági hangversenyeken – Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése – Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata 	
<p>Javasolt zenehallgatási anyag:</p> <p>Dunántúli ugrós táncok Kodály Zoltán: Háry János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar Zene Mátyás király udvarából J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet) W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló Liszt Ferenc: Manók tánca Johannes Brahms: V. magyar tánc Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire John Williams: Csillagok háborúja – induló</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	
Orakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján</p> <p>Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója</p> <p>Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban</p> <p>Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.</p>	<p>Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem</p>

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása 	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tiszta hangközök felismerése és megnevezése</p> <p>A kis és nagy terc és szekund hangzatalakotó szerepének érzékelése és megértése</p> <p>A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan</p> <p>Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése</p> <p>Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét</p> <p>A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</p> <p>Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése</p> <p>Alkotói készség: az I. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)</p>	<p>Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - n jelleg; módosított hangok; módosító jelek</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására 	

Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatás tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusfordulataival</p> <p>az új ritmikai elemek felismerése kottaképben</p> <p>az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatok</p> <p>a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</p> <p>a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel</p> <p>a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg énekelve és hangszeren próbálva</p> <p>rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C dóban</p>	<p>Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása. 	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	16+3
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	7
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag	
Órakeret: 16+3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Népdalok a magyar népzene régi és új rétegeiből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével</p> <p>A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is</p> <p>A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszereken játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből</p> <p>Megzenésített versek éneklése tanár, hangszereken játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel</p> <p>Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani</p>	<p>Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő kupolás dallamvonal; adatközlő a cappel kamaraének – társasének; versmegzenésítés tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni – Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül <p>Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben <p>Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban</p> <ul style="list-style-type: none"> – A megélt élmények feldolgozásának segítése 	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés – A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása – Népszokások eljátszása – Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában – Részvétel az iskolai kórus munkájában – Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán 	
<p>Javasolt énekes anyag:</p> <p><u>Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből</u> A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ;Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának</p> <p><u>Műzenei szemelvények, más népek dalai</u> John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal</p> <p><u>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</u> Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvendetes napunk támadt</p>	

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével</p> <p>Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben</p> <p>Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz</p> <p>Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.</p> <p>Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket</p> <p>Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében</p>	<p>Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Részvétel ifjúsági hangversenyeken – Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése – Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata 	
<p>Javasolt zenehallgatási anyag:</p> <p>Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia)</p> <p>Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar</p> <p>Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt</p> <p>Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven</p> <p>Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel</p> <p>Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel</p> <p>W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek</p> <p>Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő</p> <p>Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet</p> <p>Bedrich Smetana: Moldva – részlet</p> <p>Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)</p>	

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján</p> <p>Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója</p> <p>Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban</p> <p>Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.</p>	<p>Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása 	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A tiszta hangközők felismerése és megnevezése</p> <p>Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése</p> <p>Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét</p> <p>A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</p> <p>Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése</p> <p>Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni</p>	<p>Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - n jelleg; módosított hangok; módosító jelek</p>

(Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)	
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására 	
Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatás tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusfordulataival</p> <p>az új ritmikai elemek felismerése kottaképből</p> <p>az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatok</p> <p>a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</p> <p>a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel</p> <p>a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg énekelve és hangszeren próbálva</p> <p>rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C dóban</p>	<p>Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása. 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<ul style="list-style-type: none"> – csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitól sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra, kifejező, a zene stílusának megfelelő előadásra; – a zenei karaktereket differenciáltan tudja megszólaltatni a népi vagy klasszikus stílusjegyeknek megfelelően egyszerű többszólamúságban is; – változatosan tudja alkalmazni a tempó és dinamikai, előadási utasításokat (tempo giusto, parlando, rubato, piano, mezzoforte, forte); – hangszerkíséretes dalokat énekel, tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; – a tanult dalokhoz kapcsolódó dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz. – életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével értelmezi a különböző műfajú és stílusú zenéket, követi a lineáris és vertikális zenei folyamatokat; 	

- azonosítani tudja a zenetörténeti stílusok főbb jellemzőit, a hozzájuk tartozó műfajokat, jellegzetes hangszereket, hangszer-összeállításokat, ismeri történelmi, kulturális és társadalmi hátterüket, mely segíti zeneértésüket;
- megfigyeli, összehasonlítja a zenét és a cselekményt, azonosítja a témát és a szereplőket, hangulatot, műfajt, korszakot;
- azonosítja a tanult zenét, megnevezi azok alkotóit és keletkezésüknek ismert körülményeit;
- követni tudja a zenei elemek összetartozását, egymást kiegészítő vagy egymástól eltérő struktúráját, a zenei kifejezésben betöltött funkcióját megfigyeli az egyes hangszerek hangszínének a hangszerjáték és az előadásmód különbözőségéből adódó karakterét;
- néhány mondattal összefoglalja a zenemű mondanivalóját (például miért íródott, kinek szól, milyen gondolatokat, érzelmeket fejez ki);
- megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített élethelyzetek és a saját élethelyzete között.
- ismeri és alkalmazza az alapritmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcadpár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, kis- és nagy nyújtott, kis- és nagy éles, triola, tizenhatodos ritmusok), grafikai jelüket és értéküket;
- megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés;
- ütemmutató, violin- és basszuskulcsok;
- felismerő kottaolvasással együttesen követi a ritmikai és dallami elemeket;
- ismeretlen kotta esetében is vizuálisan nyomon tudja követni a hallott ritmikai és dallami folyamatokat;
- hallás útján megfigyeli a tanult zeneművekben a dúr és moll hangzását, melyeket zenei karakterekhez, hangulatokhoz kapcsol;
- ismeri és jártasságot szerez a hétfokú skála szolmizációs hangjainak írásában és olvasásában;
- ismeri az előjegyzésekhez kapcsolódó abszolút hangneveket;
- felismerő kottaolvasással követi és értelmezi a módosított hangok szerepét a dalokban;
- érti a hangköz és hármashangzat fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét;
- fogalmi szinten ismeri a tiszta, kis- és nagy hangközöket (T1-T8), és a fél és egész hangos építkezés logikáját;
- megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés;
- ütemmutató, violin- és basszuskulcsok;
- felismerő kottaolvasással együttesen követi a ritmikai és dallami elemeket;
- ismeretlen kotta esetében is vizuálisan nyomon tudja követni a hallott ritmikai és dallami folyamatokat;
- érti és azonosítja a különböző formarészek zenén belüli szerepét;
- felismeri a homofon és polifon szerkesztést.
- sorokat, dallamokat kiegészít és improvizál;
- a zeneművektől inspirálódva produktívan használja képzeletét, megfogalmazza a zene keltette érzéseit, gondolatait, véleményét;
- a zeneművek befogadásának előkészítése során részt vesz olyan közös kreatív zenélési formákban, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni, felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

7- 8. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajából.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	17
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	6+3
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag	
Órakeret: 17óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből</p> <p>Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)</p> <p>A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata</p> <p>Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból</p> <p>Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel</p> <p>A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése</p> <p>Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamát</p>	<p>A korábban tanultak elmélyítése.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés – A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál – Éneklés az iskolai kórusban – Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projektekben – Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban – A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása 	
<p>Javasolt énekes anyag:</p> <p><u>Magyar népdalok</u> A szennai lipisen-laposton; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény</p> <p><u>Műzenei szemelvények</u> Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömóda; Franz Schubert: A pizstráng</p> <p><u>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</u></p>	

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)	
Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás	
Órakeret: 6+3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével</p> <p>élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása</p> <p>a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során</p> <p>a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül</p> <p>a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével</p>	<p>Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene, Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé. Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel ifjúsági hangversenyeken – Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – Zeneművek zenetörténeti rendszerezése – Koncertfilm megtekintése – Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről – A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése – Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) – Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata 	
Javasolt zenehallgatási anyag:	
<p>Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek</p> <p>Orlando di Lasso: Visszhang</p> <p>Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet</p> <p>J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fuga;Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.</p> <p>G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel</p> <p>H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor</p> <p>Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel</p> <p>W. A. Mozart: Falusi muzsikuskok; Figaro házassága – nyitány részlet</p> <p>L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömóda</p> <p>Franz Schubert: A pizstráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel</p> <p>Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus</p> <p>Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)</p> <p>A népzenei revival legjobb felvételei</p>	

Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval</p> <p>Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban</p> <p>Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során</p> <p>Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.</p>	<p>3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató felütés/súlytalan kezdés</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanult új dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése – Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése 	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban</p> <p>Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése</p> <p>A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</p> <p>A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyag kapcsolódóan</p> <p>A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése</p> <p>Bevezetés a többszólamúságba: egy halló szólamhoz saját szólam megszólaltatása intonációval</p>	<p>A korábban tanultak elmélyítése.</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése 	

<ul style="list-style-type: none"> – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására 	
Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	
Orakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre</p> <p>Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban</p> <p>A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</p>	<p>Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése – Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával – Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	17
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	6+3
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Zeneművek/Énekes anyag	
Orakeret: 17óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok énekelése kottaképről és emlékezetből</p> <p>Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)</p> <p>A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata</p> <p>Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból</p> <p>Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel</p> <p>Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel</p> <p>A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése</p> <p>Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzama</p>	<p>A korábban tanultak elmélyítése.</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés – A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál – Éneklés az iskolai kórusban – Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteknél 	

<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban – A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása 	
<p>Javasolt énekes anyag:</p> <p><u>Magyar népdalok</u> A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegeyek, elmegeyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva</p> <p><u>Műzenei szemelvények, más népek dalai</u> Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdön már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam)</p> <p><u>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</u> Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzenté; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja</p>	
<p>Témakör: Zeneművek/Zenehallgatás</p> <p>Orakeret: 6+3 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok, készségek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével</p> <p>élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása</p> <p>a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során</p> <p>a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül</p> <p>a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével</p>	<p>Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene</p> <p>Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé. Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Részvétel ifjúsági hangversenyeken – Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán – Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához – Zeneművek zenetörténeti rendszerezése – Koncertfilm megtekintése – Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről – A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése – Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről – Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről – Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) 	

– Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata	
Javasolt zenehallgatási anyag:	
<p>W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele Frédéric Chopin: g-moll mazurka Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet) Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet Robert Schumann: Gyermekekjelenetek – Álmodozás Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni, Fölszállott a páva – részletek a variációkból Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...) Jazz standard-ek Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek). Népzenei revival legjobb felvételei</p>	
Témakör: Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	
Orakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval</p> <p>Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban</p> <p>Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során</p> <p>Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.</p>	<p>3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató felütés/súlytalan kezdés</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult új dalok ritmusának hangoztatása – Ritmuskánon az osztály csoportjai között – Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával – Egyszerűbb ritmushangszerek készítése 	

– Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése	
Témakör: Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban</p> <p>Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése</p> <p>A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából</p> <p>A dúr és moll jellegű hangzás tovább megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan</p> <p>A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése</p> <p>Bevezetés a többszólamúságba: egy hangszólamhoz saját szólam megszólaltatása tisztán intonációval</p>	<p>A korábban tanultak elmélyítése.</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel – Zenei kérdés, válasz rögtönzése – Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával – A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására 	
Témakör: Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre</p> <p>Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban</p> <p>A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan</p>	<p>Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, E-moll, F-dúr, d-moll</p>

Javasolt tevékenységek:

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra, kifejező, a zene stílusának megfelelő előadásra;
- a zenei karaktereket differenciáltan tudja megszólaltatni a népi vagy klasszikus stílusjegyeknek megfelelően egyszerű többszólamúságban is;
- változatosan tudja alkalmazni a tempó és dinamikai, előadási utasításokat (tempo giusto, parlando, rubato, piano, mezzoforte, forte);
- hangszerkíséretes dalokat énekel, tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
- a tanult dalokhoz kapcsolódó dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz.
- életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével értelmezi a különböző műfajú és stílusú zenéket, követi a lineáris és vertikális zenei folyamatokat;
- azonosítani tudja a zenetörténeti stílusok főbb jellemzőit, a hozzájuk tartozó műfajokat, jellegzetes hangszereket, hangszer-összeállításokat, ismeri történelmi, kulturális és társadalmi hátterüket, mely segíti zeneértésüket;
- megfigyeli, összehasonlítja a zenét és a cselekményt, azonosítja a témát és a szereplőket, hangulatot, műfajt, korszakot;
- azonosítja a tanult zenéket, megnevezi azok alkotóit és keletkezésüknek ismert körülményeit;
- követni tudja a zenei elemek összetartozását, egymást kiegészítő vagy egymástól eltérő struktúráját, a zenei kifejezésben betöltött funkcióját megfigyeli az egyes hangszerek hangszínének a hangszerjáték és az előadásmód különbözőségéből adódó karakterét;
- kérdéseket vet fel a zenemű üzenetére és kifejezőeszközeire vonatkozóan, többféle szempontot érvényesítve alkot véleményt;
- néhány mondattal összefoglalja a zenemű mondanivalóját (például miért íródott, kinek szól, milyen gondolatokat, érzelmeket fejez ki);
- megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített élethelyzetek és a saját élethelyzete között
- ismeri és alkalmazza az alapritmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcadpár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, kis- és nagy nyújtott, kis- és nagy éles, triola, tizenhatodos ritmusok), grafikai jelüket és értéküket;
- különböző ritmusképleteket eltérő tempókban is reprodukál;
- érzékeli a tanult dalokban a váltakozó ütemek lüktetését;
- megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés;
- ütemmutató, violin- és basszuskulcsok;
- felismerő kottaolvasással együttesen követi a ritmikai és dallami elemeket;
- ismeretlen kotta esetében is vizuálisan nyomon tudja követni a hallott ritmikai és dallami folyamatokat;
- hallás útján megfigyeli a tanult zeneművekben a dúr és moll hangzását, melyeket zenei karakterekhez, hangulatokhoz kapcsol;
- ismeri és jártasságot szerez a hétfokú skála szolmizációs hangjainak írásában és olvasásában;
- ismeri az előjegyzésekhez kapcsolódó abszolút hangneveket;
- felismerő kottaolvasással követi és értelmezi a módosított hangok szerepét a dalokban;
- érti a hangköz és hármashangzat fogalmát és fogalmi szinten a hangközök harmóniaalkotó szerepét;

- fogalmi szinten ismeri a tiszta, kis- és nagy hangközöket (T1-T8), és a fél és egész hangos építkezés logikáját;
- érti és azonosítja a különböző formarészek zenén belüli szerepét;
- felismeri a homofon és polifon szerkesztést
- sorokat, dallamokat kiegészít és improvizál;
- a zeneművektől inspirálódva produktívan használja képzeletét, megfogalmazza a zene keltette érzéseit, gondolatait, véleményét;
- a zeneművek befogadásának előkészítése során részt vesz olyan közös kreatív zenélési formákban, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni, felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket

Helyi tanterv

Dráma és színház 5. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A dráma és színház tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. A dráma és színház kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi vagy nemzetiségi közösségi tudat kialakításához.

A dráma és színház tevékenységformáival való – a Nemzeti alaptanterv magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó szemléletéhez igazodó – személyes találkozás révén a művészeti ág nyelve a tanulók sajátjává válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A dráma és színház tevékenységei nagy szerepet játszanak a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott valamennyi kompetencia fejlesztésében.

Fejleszti a tanulás kompetenciáit, mert a tanuláshoz kapcsolódó sikeresség megélt élményként jelenik meg, mely más tárgyak tanulásához is pozitív megerősítést ad.

Fejleszti a kommunikációs kompetenciákat, mert a dráma és színház keretei között sokféle önkifejezési forma (verbális, vokális, nonverbális) alkalmazására és gyakorlására van lehetőség, ami a kommunikációs lehetőségek körét a megszokotthoz képest erőteljesen kitágítja. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek.

Fejleszti a digitális kompetenciákat, hiszen a tanulók kezében lévő digitális eszközök a hétköznapi kommunikáció mindennapos eszközei, melyeket konkrét vagy szimbolikus tartalommal gyakran alkalmaznak kortárs élethelyzetekben. Emellett a dramatikus tevékenységek során a tanulók azonosítják a digitális környezet kínálta lehetőségeket és veszélyeket is, érvényesen foglalkozhatnak a magánszféra, a személyes adatok és a digitális identitás meglétével vagy hiányával, veszélyeztetésével vagy biztonságával.

Fejleszti a matematikai, gondolkodási kompetenciákat, hiszen a dramatikus tevékenységek folyamán és következtében a tanuló motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására, és megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik. Ugyanakkor a dráma és színház tevékenységei teret adnak a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak is, a fantázia, kreatív megközelítések szabadságának, melyek szintén nagy szerepet játszanak a gondolkodás fejlesztésében.

Fejleszti a személyes és társas kapcsolati kompetenciákat, hiszen a tantárgy tanulásának jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeret, a reális önértékelés kialakulását, ugyanakkor a csoportos együttműködésben, közös cél érdekében zajló munka erősíti az érdekérvényesítés és az alkalmazkodás dinamikus egyensúlyában zajló konfliktusmegoldások folyamatát.

A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit, hiszen a tárgy tanulása során a tanuló olyan készségeket

sajátít el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezésmódok széles körében.

Végül a személyiségfejlesztésben betöltött szerepe miatt fejleszti a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciákat is.

A dráma és a színház tantárgy értékelésénél a Nat irányelveivel összhangban az iskola választhat a fejlesztő, tanulást támogató és az összegző-minősítő eszközök használata között. Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, már a tanulási folyamat elején ismertté váljanak. Minden tanuló önmagához, saját fejlődési útjához mérten értékelendő. A tevékenységek értékelésében meghatározó szerepet kell kapnia a tanulói önértékelésnek, a társértékelésnek és a csoportos értékelési formáknak, fejlesztve ezzel a tanuló reflektivitását és érzelmi, szociális intelligenciáját. Az iskola ennek érdekében dönthet úgy, hogy elsősorban vagy kizárólag fejlesztő, tanulást támogató (pl. szöveges vagy egyes dramatikus formákra támaszkodó) értékelést alkalmaz. A dráma és színház tantárgy szervezése megvalósulhat projektnapok, témahét vagy tematikus hét keretében, továbbá tömbösítve.

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	lóra/hét
-----------------	------------------	-----------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Szabályjátékok, népi játékok	7
2.	Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)	4
3.	Rögtönzés	5+1
4.	Saját történetek feldolgozása	5+1
5.	Műalkotások feldolgozása	3
6.	Dramaturgiai alapfogalmak	3
7.	A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	2
8.	Színházi műfajok, stílusok	2
9.	Színházi előadás megtekintése	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Szabályjátékok, népi játékok

Órakeret: 7 óra

Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A kifejező közlés technikai alapjainak	Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok)	beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság
Beszédgyakorlatok	A látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatások felidézése	hangterjedelem, hangszín, hanglejtés
Nem verbális kommunikációs játékok	Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével	testtartás, gesztus mimika, tekintet
Koncentrációs gyakorlatok az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra	Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével	koncentráció, lazítás
Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára	A figyelem összpontosítása és tudatos irányítása a környezet jelenségeire	egyensúly, koordináció

A térérzékelés, térbeli tájékozódás	Térérzékelést, tájékozódást, koordinációt, egyensúlyérzékelt fejlesztő gyakorlatok	térhasználat
Az egész csoport együttműködését igénylő játékok	Csoportépítő játékok	együttműködés
Javasolt tevékenységek <ul style="list-style-type: none"> – A kifejező közlés technikai alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok) – Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel – Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával – Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban – A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok – Az egész csoport együttműködését igénylő játékok 		
Témakör: Dramatikus játékok		
Órakeret: 4 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Csoporton belüli és kommunikáció együttműködés	Az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése, Kommunikációs játékok	kommunikáció
Megadott témára állóképek, képsorozatok	A verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása	verbális és nonverbális kommunikáció
Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával	A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben Interakciós játékok	interakció
Bábos, maszkos formák használata	A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során	drámajáték

Javasolt tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Csoporton belüli kommunikációt és együttműködést erősítő játékok – Megadott témára, címre alkotott állóképek, képsorozatok – Egyszerű szituációk megjelenítése különféle eszközrendszerek használatával (pl. némajáték, számsorok, halandzsa) – Bábos, maszkos formák használata a szerepbelépés elősegítésére, illetve a játéklehetőségek kitágítására 		
Témakör: Rögtönzés		
Órakeret: 5+1 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Rögtönzés a tanár által megadott témák, vagy fogalmak alapján	A szerepbe lépésben és az együttjátásban rejlő lehetőségek felfedezése	szituációk alapelemei
Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve	A kapcsolat létrehozási és fenntartási technikáinak alapszinten történő alkalmazása	szerep
Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre	Rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével	szerepbe lépés
Nem verbális kifejezőeszközökre építő rögtönzések	Rögtönzés közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában	
Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és közös értelmezése	A rögtönzés értelmezése, megvitatása	típusok ábrázolása
Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával	A rögtönzésre épülő alkotótevékenység során a megismert kifejezési formák alkalmazása	
Javasolt tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján – Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve – Szituációs játékok a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával, befejezetlen történetre – Nem verbális kifejezőeszközökre építő rögtönzések (pl. témára, fogalomra, mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal) – Feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és közös értelmezése; a szereplők cselekvési lehetőségeinek keresése (célok, szándékok, gátak vizsgálata) – Rögtönzés a megismert kifejezési formák alkalmazásával 		

Témakör: Saját történetek feldolgozása		
Órakeret: 5+1 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Spontán beszédre készítő gyakorlatok	Történetek (látott, hallott, olvasott) dramatikus feldolgozása	forma és tartalom
Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában	A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása	feszültség
Közös történetalkotás	A tanulók élményeiből építkező történetek dramatikus feldolgozása	dramaturgia
Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása	Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása	dramaturgia
A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása	Történetek értelmezése	hatás
A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása	Döntési helyzetek megvitatása	döntési helyzet
Javasolt tevékenységek <ul style="list-style-type: none"> – Spontán beszédre készítő gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda) – Feszültségteli jelenetek felidézése kiscsoportos rögtönzések formájában – Közös történetalkotás feszültségteli jelenetekre építve – Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása – A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása) – A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása) – Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával 		

Témakör: Műalkotások feldolgozása		
Órakeret: 3 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Ritmusjátékok műelemzésben ^a	A látott-hallott-olvasott történetek különböző dramatikus tevékenységekkel történő értelmezése	ritmus a művészetben tempó, harmónia diszharmonia
Különböző karakterek kifejezése, jellemzése mozgással, táncsal	Az irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek lehetséges megoldási alternatíváinak felismerése és vizsgálata különféle dramatikus tevékenységekkel	hangsúlyos pontok, forma, méretarány
Művészi szövegrészletek elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben	Irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel	fény-árnyék, kontraszt
Javasolt tevékenységek <ul style="list-style-type: none"> – Ritmusjátékok a műelemzésben – Különböző művészeti alkotások maszkos, bábos és/vagy mozgásos, táncos dramatikus tevékenységekkel történő megközelítése – Különböző karakterek kifejezése, jellemzése mozgással, táncsal – Művészi szövegrészletek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben 		
Témakör: Dramaturgiai alapfogalmak		
Órakeret: 3 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre	A szerep alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során	szerep, funkció, karakter
Közös történetépítés dramatikus eszközökkel	A cselekmény alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során	viszony, téma, történet

A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése	A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása	cselekmény, esemény, cselekményszál
Javasolt tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Szerepjátékok megadott dramaturgiai szerkezetekre – Közös történetépítés dramatikus eszközökkel – A felépített és megjelenített történetek dramaturgiai szempontú elemzése 		
Témakör: A színház kifejező eszközei		
Órakeret: 2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Dramatikus tevékenységek	<p>A szöveg megjelenési formái a színpadon</p> <p>A kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése</p>	dialógus, monológ
A színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése	<p>A színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zöreij stb.)</p> <p>A színházi vizualitás eszközei</p>	élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt
Javasolt tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – Hangra, zöreijre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek – Kísérletezés a színházi vizualitás eszközeivel dramatikus tevékenységek során – Dramatikus tevékenységek berendezési tárgyakkal, kellék- és jelmezhasználattal – Kapcsolatfelvétel, dialógus, monológ szöveges, mozgásos, táncos, maszkos, bábos tevékenységekben – A színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben 		
Témakör: Színházi műfajok, stílusok		
Órakeret: 2 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szöveges, mozgásos, bábos stílusgyakorlatok	Alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése	tragédia, komédia, vígjáték, bohózat
A színházi műfajok, stílusok értelmezése	A színházi előadások formanyelvi jellemzőinek felismerése és azonosítása	stílus, színmű, opera, táncjáték

Javasolt tevékenységek		
<ul style="list-style-type: none"> – A komikus jelenetek jellemzőinek vizsgálata dramatikus tevékenységekkel – A zene, az ének színpadi alkalmazásának lehetőségei dramatikus tevékenységekben, és ennek megfigyelése színpadi munkában – Szöveges, mozgásos, bábos stílusgyakorlatok – Paródia-játékok a megismert műfajokhoz és stílusokhoz – A színházi műfajok, stílusok értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben 		
Témakör: Színházi előadás megtekintése		
Orakeret: 3 óra		
Témák	Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése	<p>Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése</p> <p>A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése</p>	színháték, színpad
A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése	<p>A színházi kommunikáció erejének felfedezése</p> <p>A színházi élmény fontosságának felismerése</p>	színész, néző
A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése	<p>Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében</p> <p>Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével</p>	szervezési feladatok
Javasolt tevékenységek:		
<ul style="list-style-type: none"> – A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben – A színpad összetett hatásrendszerének vizsgálata – A szereplők és a történet színpadi ábrázolásának értelmezése – A színpadi térformáknak és használatuk következményeinek vizsgálata – A zene, a mozgás és a tánc színpadi szerepének, hatásának értelmezése 		
Tanulási eredmények:		
<ul style="list-style-type: none"> – fejleszti az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlatát; – adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit; – felfedezi a tárgyi világ kínálta eszközöket, ezek művészi formáit (pl. a bábót és a maszkot); – használja a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségeket; – felfedezi a feszültség élményét és szerepét a dramatikus tevékenységekben; – felismeri a helyzetek feldolgozása során a szerkesztésben rejlő lehetőségeket 		

- az alkotótevékenység során használja a megismert kifejezési formákat;
- felfedezi a szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségeket;
- felismeri és alapszinten alkalmazza a kapcsolat létrehozásának és fenntartásának technikáit
- megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat;
- értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén;
- felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit;
- alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében
- felismeri és azonosítja a dramatikus szituációk jellemzőit (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás)
- felfedezi a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejét;
- felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban
- felfedezi a tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságait és összefüggéseit;
- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a tárgyi világ jelenségeit;
- felidézi a látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- kitalál és alkalmaz elképzelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat;
- tudatosan irányítja és összpontosítja figyelmét a környezete jelenségeire;
- koncentrált figyelemmel végzi a játékszabályok adta keretek között tevékenységeit;
- megfigyeli, azonosítja és értelmezi a környezetéből érkező hatásokra adott saját válaszait;
- értelmezi önmagát a csoport részeként, illetve a csoportos tevékenység alkotó közreműködőjeként
- felfedezi a színházi kommunikáció erejét
- felismeri a színházi élmény fontosságát
- a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja

Helyi tanterv

Vizuális kultúra 5-8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez.

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. A vizuális nevelés szempontjából a képzőművészet részterület az ábrázoló és kifejező szándékú, esetleg művészi élményt nyújtó képalkotással, illetve befogadással foglalkozik, a tárgy- és környezetkultúra részterület az ember tervezett tárgyi és épített környezetét jelenti, a vizuális kommunikáció pedig képekben, gyakran kép és szöveg egységében megjelenő, eleve kommunikációs célú képalkotással foglalkozik. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az

örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagít, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának. A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. A vizuális információszerzés rutinja különösen fontos az önálló tanulás szempontjából. A vizuális gondolkodás ugyanakkor nemcsak az információszerzést, hanem az információk feldolgozását és a gondolkodási folyamatokat is ösztönözheti (például gondolattérkép, modellalkotás), segítséget nyújtva különböző tanulási stílusok és stratégiák megtalálásában. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A kreatív feladatmegoldás érdekében a tanulók digitálisan hozzáférhető információkat gyűjtenek, és életkori sajátosságaiknak megfelelően lehetőséget kapnak arra, hogy az egy-egy tananyag rész produktumát digitális formában készítsék el. Ezáltal megtanulják, hogy hogyan érdemes alkotó folyamatba építeni az elérhető és összegyűjthető információkat, és hogyan lehet felhasználni a technikai lehetőségeket. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A megismerési folyamatok fontos eleme a vizuális megfigyelés. A vizualitás a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, -elemzés, -értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megalégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúráközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkéek legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség. A vizuális kultúra tantárgy az alkotó feladataiban olyan megoldásra váró problémákat tud meghatározni, amelyek kreatív megoldásokra várnak, a megoldások pedig produktum formájában is bemutatásra kerülnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A

csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhat ugyanakkor olyan együttműködések is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

5–6. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban erősödik fel a tanulóknál a valóság megismerése iránti fokozott igény. A látott és ismert vizuális világ ütköztetése révén nem csak mérlegelő gondolkodásuk, hanem az információk szelektálásának képessége is megalapozható. Az objektív és szubjektív ítéletek között képesek különbséget tenni. A valóság-hű ábrázolás igénye és a gyerek meglévő képességei közti eltérés vezethet az ábrázolási, alkotási kedv elvesztéséhez. A tantárgy tanításának egyik alapvető célja az alkotásra készítő motiváció fenntartása. Ez a kiskamaszkorba lépő gyerek érdeklődésére számot tartó vizuális feladatrendszerben valósítható meg. A tanulók érdeklődése személyenként változó, ezért az eredményes fejlesztés érdekében differenciált feladatkiadásra van szükség. A személyiségformálás e szakaszában is fontos szerepet kapnak a művészi alkotó-befogadó tevékenységek, melyek összetevőinek, a konkrét képességeknek, készségeknek fejlesztése alsó tagozaton már megkezdődik.

A tervezéshez figyelembe kell venni az előzményeket és a más tantárgyak által tanított ismeretek meglétét, mely lehetőséget ad azok felhasználására és beépítésére a vizuális kultúra tanórákon.

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
2.	Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
3.	Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	5
4.	Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
5.	Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
6.	Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
7.	Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
	Összesen óraszám	36 óra

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok**Órakeret: 5 óra**

Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is.</p> <p>A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor, XVII-XVIII. század, XIX-XX. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során.</p> <p>A történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képalkotás, plasztikus mű, vagy</p>	<p>klasszikus, modern, kortárs vizuális művészet, objektív, szubjektív, művészettörténeti korok, stílus</p>

<p>újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázakep stílusában modern olimpiai sportág megjelenítése, timpanon forma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel).</p> <p>Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfotó, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.</p>	
Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	
Órakeret: 5óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában.</p> <p>Szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).</p>	<p>vizuális élmény, hatás, asszociáció, karakter, figuratív-nonfiguratív megjelenítés</p>
Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a hétköznapi életben, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési</p>	<p>vizuális kifejezési eszközök, médium, kiemelés, figyelemirányítás, kompozíció, képkivágás, nézőpont</p>

<p>eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre.</p> <p>Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása során a közvetítendő tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>Hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában</p>	
<p align="center">Témakör: Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei</p>	
<p align="center">Orakeret: 5 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok, készségek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján.</p>	<p>tér, nézőpont, képkivágás, rövidülés, fókuszpont, horizont, időbeli változás vizuális megjelenítései, folyamatábra, képregény/storyboard</p>

<p>(egyiptomi falfestmények, középkori miniatúrák, Brueghel: Bábel tornya, Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, Vermeer belső terei, Szent Péter-bazilika Kollonád).</p> <p>Az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában.</p> <p>Példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történet (pl. tea főzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás, folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban</p>	
Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif).</p> <p>A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám).</p> <p>A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és</p>	<p>kommunikációs felület, üzenet, hír/álhír, figyelemirányítás, kommunikációs cél, hatáskeltés vizuális eszközei, valóság/fikció, dokumentálás, befolyásolás</p>

<p>megfogalmazása kreatív gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével”) tapasztalatai alapján csoportmunkában is.</p> <p>Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.</p>	
Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	
Órakeret:5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása).</p> <p>Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísz tárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal (pl. nemezelés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka).</p> <p>Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében (pl. saját pecsét, csomagolópapír, póló, táska, takaró, bögre) különböző technikák felhasználásával (pl. krumpli, papír nyomat; stencil/sablon, filctoll, textílfestés).</p> <p>A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözék) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által</p>	<p>hagyomány, néprajz, népi kultúra, design, divat, kézműves technika, egyedi tárgy, formaredukció, motívum, technológia</p>

<p>szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel (pl. rajz, festés, kollázs, montázs, vegyes technika), személyes igényeknek megfelelően.</p>	
Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	
Orakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárati ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíluselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein (Steindl Imre: Országház, A. Clark: Lánchíd, Ybl Miklós: Operaház, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum). A megismert stíluselemek felhasználása a tanuló valós környezetében található valós terek, épületrészletek áttervezésére.</p> <p>Egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történelmi korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tábló, prezentáció formájában).</p> <p>Szokatlan egyéni funkcióra (pl. álomképrögzítés, „időbefogás”, „lustaság elszívás”, okosítás) alkalmas tárgy tervezése vagy</p>	<p>környezettudatosság, tervezés, rendeltetés, tárgy/építmény nézetei</p>

létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési folyamat dokumentálásával (pl. rajzok, képes inspirációk gyűjteménye, fotósorozat).	
---	--

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
2.	Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
3.	Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	5
4.	Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
5.	Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
6.	Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
7.	Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
	Összesen óraszám	36 óra

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Vizuális művészeti alkotások megfigyelése, és egyéni véleményformálás során az objektív és szubjektív megállapítások szétválasztása, a látvány lényeges, egyedi művészettörténeti korszak jellemzőinek felismerésével és személyes gondolatok megfogalmazásával. A tapasztalatok (pl. képolvasás, látvány szöveges ismertetése a vizuális megjelenítés érdekében, eligazodás vizuális információk között) felhasználása az alkotás során is.</p> <p>A történelem tantárgyból már megismert művészettörténeti korokban (pl. ókor, középkor, XVII-XVIII. század, XIX-XX. század) készült vizuális alkotások elemző összehasonlítása (pl. történelmi háttér, téma, műfaj, létrehozás szándéka, figurativitáshoz való viszony, kifejezőeszközök használata szerint), és inspiratív felhasználása az alkotás során.</p> <p>A történelem tantárgy keretében feldolgozott korszakok egy-egy jellemző műalkotásának, tárgyának, díszítő stíluselemének felhasználásával kifejező képpalkotás, plasztikus mű, vagy újraértelmezett tárgy készítése. (pl. fekete alakos vázákép stílusában modern olimpiai sportág megjelenítése, timpanon forma kitöltése jelen korunkra jellemző témájú csoportképpel).</p> <p>Különböző jellegű, stílusú látványok (pl. tárgyfotó, magyar néprajzi motívum, film képkockája), vizuális alkotások (pl. figuratív/non-figuratív festmény, installáció) adott részeinek, részleteinek meghatározott célú, személyes kiegészítése, rekonstruálása a személyes kifejezés érdekében, a jellemző vizuális jegyek tudatos használatával.</p>	<p>klasszikus, modern, kortárs vizuális művészet, objektív, szubjektív, művészettörténeti korok, stílus</p>

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	
Órakeret: 5óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Adott tartalmi keretekhez (pl. irodalmi vagy médiaélmény, tanulók által közösen kitalált történet, személyes élmény) illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával. Az elképzelések bemutatása és vizuális megjelenítése érdekében többféle forrásból (pl. könyvtár, internet, valóság) vizuális információk, képi inspirációk gyűjtése és megfelelő alkotó felhasználása egyénileg és csoportmunkában.</p> <p>Szokatlan szituációkban (pl. korlátozott mozgás, színes szemüveg, bekötött szem) különböző érzetek (pl. mozgás, hang, látvány, szag, íz, tapintás) kapcsán keletkező belső képek megfigyelése, és az egyéni ötletek megjelenítése többféle vizuális eszköz rugalmas alkalmazásával (pl. vegyes technika, festék, szén, kollázs, fény, fotó, fotómanipuláció).</p>	<p>vizuális élmény, hatás, asszociáció, karakter, figuratív-nonfiguratív megjelenítés</p>
Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a hétköznapi életben, tanulási helyzetekben gyakran és szívesen használt médiumok (pl. fotó, mozgókép, online felületek, számítógépes játék) sajátosságainak, jellemző kifejezési eszközeinek (pl. használt képi és szöveges elemek aránya, mérete, kompozíciós elrendezések, képkivágások, színhasználat, kontraszt, fény-árnyék, világos-sötét alkalmazása, ismétlések szerepe, vágás, nézőpont, kameramozgás, időbeliség) megismerése. A tapasztalatok adekvát használata érdekében információk, vizuális inspirációk gyűjtése, különös tekintettel a figyelemirányítás és kiemelés célját szolgáló lehetőségekre.</p> <p>Valós és fiktív helyzetek, történetek megjelenítése, ábrázolása, dokumentálása</p>	<p>vizuális kifejezési eszközök, médium, kiemelés, figyelemirányítás, kompozíció, képkivágás, nézőpont</p>

<p>során a közvetítendő tartalmaknak, és személyes gondolatoknak, érzéseknek leginkább megfelelő médium kiválasztása. (Pl. tanult irodalmi alkotás inspirációjára rövid mozgókép készítése ténylegesen, vagy annak rajzos forgatókönyve.) A választott médiumhoz illő vizuális kifejezési eszközök használata a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés (pl. szín, méret, arány, forma, kompozíció, képkivágás, nézőpont, fény, vágás, montázs) érdekében egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>Hagyományos (nyomtatott) információhordozó digitális médium számára történő átalakítása társai számára is értelmezhető rajzi vázlatban, vagy montázs alkalmazásával. (Pl. más tantárgy számára készült tankönyv egy érdeklődésére számot tartó oldalának átalakítására internetes oldallá, mobil applikációvá.) A tapasztalatok felhasználása a további alkotó tevékenység közben egyénileg vagy csoportmunkában</p>	
Témakör: Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A térmegjelenítés különböző művészettörténeti korokban használt lehetőségeinek (pl. kiterített tér, frontális nézet, takarás, egy iránypontos perspektíva, fordított perspektíva) megfigyelése, megismerése, műalkotások alapján. (egyiptomi falfestmények, középkori miniatúrák, Brueghel: Bábel tornya, Leonardo da Vinci: Utolsó vacsora, Vermeer belső terei, Szent Péter-bazilika Kollonád).</p> <p>Az egy iránypontos perspektíva egyszerű szabályainak megismerése, és az ismeretek felhasználása kitalált tér ábrázolására épülő alkotó munkában.</p> <p>Példák alapján időbeli változások, történések vizuális megjelenítésének megkülönböztetése (pl. folyamatábra, képregény, storyboard, fotósorozat, film), és egy rövid történet (pl. teafőzés, pizza evés, tornasorba rendeződés), időbeli változás,</p>	<p>tér, nézőpont, képkivágás, rövidülés, fókuszpont, horizont, időbeli változás vizuális megjelenítései, folyamatábra, képregény/storyboard</p>

<p>folyamat (pl. jég olvadása, vihar közeledte, almacsutka fonnyadása) vagy saját történet rögzítése a választott médium sajátosságainak figyelembevételével, egyénileg vagy csoportban</p>	
Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A téma feldolgozásakor aktuálisan más tantárgy keretében tanult korhoz illeszkedő művészettörténeti korszak jellemző műalkotása, vagy ökológia, társadalmi probléma témájában ismeretek és érzetek inspiratív és kreatív felhasználásával direkt vizuális kommunikációt szolgáló produktum létrehozása (pl. kiállítás plakátja, ökológiailag tudatos termékcsomagolás, rövid mozgóképi reklám, animált gif).</p> <p>A feladathoz kapcsolódóan gyűjtött vizuális információk, szöveges, képi inspirációk, és a korábbi vizuális megfigyelési tapasztalatok, adekvát képnyelvi eszközök felhasználása az alkotás során egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>Reklámfilmek és hírműsorok példáiban a valós és fiktív elemek egyértelmű megjelenését keresve a befolyásolás lehetőségének felismerése. A példák megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása játékos szituációk és gyakorlatok során (pl. képtelen reklám).</p> <p>A verbális és a vizuális kommunikáció közötti lényegi különbségek felismerése és megfogalmazása kreatív gyakorlatok (pl. sajtófotók szóbeli leírásával, „közvetítésével”) tapasztalatai alapján csoportmunkában is.</p> <p>Felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.</p>	<p>kommunikációs felület, üzenet, hír/álhír, figyelemirányítás, kommunikációs cél, hatáskeltés vizuális eszközei, valóság/fikció, dokumentálás, befolyásolás</p>

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>A tárgyi környezet különböző szempontú vizsgálata érdekében adott téma (pl. ünnepi és hétköznapi öltözet, dédszüleink világa, egyedi, személyes tárgyak, divat változása) vizuális és szöveges feldolgozása, információk keresése és rendszerezése különböző forrásokból (pl. könyvtár, internet, interjú készítése az érintettekkel, skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatása).</p> <p>Hagyományos magyar népi kultúra és a közvetlen környezet tárgyi világának megfigyelése és inspiratív felhasználása segítségével mai korunkra jellemző, értelmesen használható tárgy (pl. háztartási eszköz, játék, öltözet kiegészítő, telefontok, textil táska, tolltartó, szemüvegtok, de nem dísz tárgy!) tervezése és létrehozása tudatos anyag és eszközhasználattal (pl. nemezelés, hímzés, szövés, fonás, agyagozás, bőrmunka).</p> <p>Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében (pl. saját pecsét, csomagolópapír, póló, táska, takaró, bögre) különböző technikák felhasználásával (pl. krumppli, papír nyomat; stencil/sablon, filctoll, textilfestés).</p> <p>A hagyományos magyar népi kultúra és a modern, kortárs kultúra tárgyi világának (pl. épület, tárgy, öltözék) összehasonlítása megadott szempontok (pl. anyaghasználat, technológia, rendeltetés, díszítés) alapján. A jellemzőik, egyedi vonásaik kiemelése által szerzett információk és inspirációk felhasználásával, építmények, terek, tárgyak átalakítása választott eszközökkel (pl. rajz, festés, kollázs, montázs, vegyes technika), személyes igényeknek megfelelően.</p>	<p>hagyomány, néprajz, népi kultúra, design, divat, kézműves technika, egyedi tárgy, formaredukció, motívum, technológia</p>

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	
Orakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján (pl. különböző korban, kultúrában, stílusban készült építmények, terek) a közvetlen környezetben található valós terek, térrészletek saját kezű vázlatrajzának (pl. buszmegálló, kapu/bejárati ajtó, iskola ebédlője, iskolai könyvtár, beszélgető sarok, büfé) áttervezése, átalakítása megadott valós vagy játékos funkció megvalósítása (pl. biztonságérzet, figyelemfelhívás, otthonosságérzet, rejtőzködés) érdekében. A tervezés során kísérletezés és többféle ötlet felvetése és vizuális rögzítése, az ötletek és a tervezési folyamat szöveges bemutatása egyénileg és csoportmunkában is.</p> <p>A már tanult történelmi korszakokhoz kapcsolódó művészettörténeti korszakok jellemző építészeti stíuselemeinek megismerése, felismerése a klasszicista és historizáló magyar építészet fontos épületein (Steindl Imre: Országház, A. Clark: Lánchíd, Ybl Miklós: Operaház, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum). A megismert stíuselemek felhasználása a tanuló valós környezetében található valós terek, épületrészletek áttervezésére.</p> <p>Egy választott tárgy, tárgytípus (pl. kedvenc tárgy, játék, hírközlési, közlekedési, konyhai eszköz, bútor) különböző történelmi korokban, és földrajzi helyeken való megjelenésének összehasonlító vizsgálata adott szempontok mentén (pl. funkció, anyag, forma, díszítés, környezetkárosítás) és a vizsgálat eredményeinek részletes szöveges és vizuális bemutatása (pl. tábló, prezentáció formájában).</p> <p>Szokatlan egyéni funkcióra (pl. álomkép-rögzítés, „időbefogás”, „lustaság elszívás”, okosítás) alkalmas tárgy tervezése vagy létrehozása a korábban látott, vizsgált tárgyi, képi inspirációk felhasználásával, egyénileg vagy csoportmunkában, hulladékanyagok felhasználásával, valamint a tervezési</p>	<p>környezettudatosság, tervezés, rendeltetés, tárgy/építmény nézetei</p>

folyamat dokumentálásával (pl. rajzok, képes inspirációk gyűjteménye, fotósorozat).

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók 5-6. évfolyam

Építmények:

amiens-i székesegyház, Colosseum, debreceni Nagytemplom, Eretheion, fertődi Eszterházy-kastély, Hagia Sophia, Hundertwasser épületei, festményei, Istar-kapu, jáki bencés apátsági templom, karnaki Ámon-templom, Kheopsz piramisa, Notre-Dame székesegyház-Párizs, nyírbátori református templom, Palazzo Farnese, Parthenon, Pantheon, pisai dóm, Pollack Mihály: Magyar Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház, Stonehenge, Szent Péter bazilika és kollonád, versailles-i palota, Ybl Miklós: Operaház, Szent István bazilika, Zikkurat- Úr

Képzőművészeti alkotások:

altamirai barlangrajz, Bruegel: Gyermekekjátékok, Bábel tornya, Írnok szobor, Botticelli: Vénusz születése, Chagall: Párizs az ablakon keresztül, Csók István: A keresztapa reggelije, Csontváry Kosztká Tivadar: Magányos cédrus, Zarándoklás a cédrushoz, Öreg halász, Nagy Taormina, Mostar, delphoi kocsihajtó, Duchamp: Biciklikerek, Dürer: Önarckép, Izsó Miklós: Táncoló paraszt, Laokoón-csoport, Manet: Reggeli a szabadban, Michelangelo: Dávid, Sixtus- kápolna freskói, Müron: Diszkoszvető, Munch: Sikoly, M.S. mester: Mária és Erzsébet találkozósa, Nofretete fejszobra, Rippl-Rónai: Kalitkás nő, „kukoricás képek”, Rodin: Gondolkodó, Római portrészobor, Rubljov: Szentháromság, Soós Nóra: Buborékfújó VIII., Szamothrakéi Niké, Szinyei Merse Pál: Majális, Szent László legendákat ábrázoló freskók, Van Eyck: Arnolfini házaspár, Van Gogh: Önarckép, Napraforgók, tájképek, grafikák, Velazquez: Las Meninas, Vermeer: Geográfus, Willendorfi vénusz

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;

- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzeli, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjeleníti, egyénileg és csoportmunkában is;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjeleníti, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlítja, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjeleníti, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetíti újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlítja, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újfogalmazza a látványt;

7–8. évfolyam

A vizuális kultúra tantárgy feladata ebben az iskolaszakaszban is az, hogy a tanulók a vizuális művészet eszközeivel megismerhető világ jelenségeit megvizsgálják, értelmezzék, következtetéseiket az életkoruknak megfelelő szinten használják fel alkotó munkájukban. Az ebben az életkorban felerősödő mérlegelő gondolkodást, továbbá a személyes vélemények megjelenítését a vizuális kultúra tantárgy minden részterületén érdemes érvényesíteni. Itt jelenik meg a vizuális nevelés értékközvetítő és értékteremtő hatásának személyiségformáló ereje. A vizuális kultúra tantárgy kultúraközvetítő hatása a történeti korok művészetének alkotó jellegű megismerésében rejlik. A magyar művészet kiemelkedő alkotásainak megismerése erősíti a nemzeti önazonosságtudatot és a szociális kompetenciák fejlesztését is támogatja. A kamaszkorú tanulók szívesen versengenek egymással, kortársaik véleménye, elismerése látszólag fontosabb a szülők és pedagógusok elismerésénél, ezért a tárgy műveltségi anyagának elsajátítását érdemes felnőttekre szabott műveltségi játékok formájában motiválni. A realitásigény erősödésével a tanulók érdeklődése erőteljesebben fordul a mindennapi vizuális jelenségek felé, így a tantárgy határozott célja a médiatudatosság fejlesztése, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet erősítése.

A technikai médiumok használatának túlsúlya miatt rendkívül fontos az újabb vizuális médiumok sajátosságainak megismertetése a tanulókkal és azok kritikai, mérlegelő használatának kialakítása bennük. Ez az iskolaszakasz az, ahol a mozgóképek és a médiaszövegek értelmezése és megértése legalább olyan fajsúlyos kérdés, mint a divat, a szűkebb és tágabb környezet vizuális kultúrája, és az ebben megjelenő technológia.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
2.	Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
3.	Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	5
4.	Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
5.	Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
6.	Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
7.	Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
	Összesen óraszám	36 óra

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek- Alkotások, stílusok	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Adott vagy választott – klasszikus, modern, kortárs – művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből (pl. kora középkori és reneszánsz vagy barokk és XX-XXI. századi emberábrázolás, klasszikus és modern építészet anyaghasználata, figuratív és nonfiguratív ábrázolás a modern művészetben) származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése (pl. stílusjegyek, kifejezőerő, hatáskeltés, anyaghasználat és funkció) és felhasználása az alkotás során.</p> <p>Az adott témához társított korszakra, stílusra jellemző elemek, karakter felhasználásával vagy hangsúlyozásával fantáziát, belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása (pl. művek átdolgozása, parafrázis készítése, társasjáték, számítógépes játék tervezése, prezentáció, színházi, filmes látványterv, irodalmi, zenei illusztráció).</p> <p>Különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző szempontok (pl. műfaj, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja) szerint.</p>	<p>képzőművészeti műfaj, stíluskorszak, stílusirányzat, kortárs művészet, művészi kifejezés, parafrázis, vizuális napló, látványterv</p>
Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	
Órakeret:5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció, fotó, rövidfilm) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése.</p> <p>Elvont fogalmak (pl. hűség, szabadság, harmónia, zsarnokság, szorongás) változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése (pl. tábló, prezentáció) egyénileg vagy csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása.</p>	<p>vizuális átírás, kiemelés eszközei, fény- és színhatás, kontraszt, színkontraszt, enteriőr.</p>

<p>Példaként korábban látott műalkotás stílusjegyeit felhasználva önálló alkotómunka más elvont fogalom megjelenítése céljából.</p> <p>Adott alkotó (pl. Baldessari, Bacon, Caravaggio, Chagall, Csontváry, Dali, Escher, Giacometti, Giotto, Haring, Michelangelo, Modigliani, Monet, Moor, Munkácsy, Rembrandt, Shiota, van Gogh, Vasarely, Vermeer) vagy választott stílus (pl. bizánci, expresszionizmus, gótika, impresszionizmus, pop-art, reneszánsz, szürrealizmus) jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása játékos alkotó feladatokban (pl. műfaj vagy médium csere, életműbe illő „hamisítvány” kreálása, öltözet kollekció tervezése)</p> <p>Adott látvány, tárgy együttes (pl. félhomály, ellenfény, alulnézet, letakart beállítás, felborult pad, kiborult kuka, kötél, tűzoltó kalapács, fél pár strandpapucs) vizuális ábrázolása (pl. fotó, rajz, festés, plasztika), majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások (pl. Matisse: Csendélet kék asztalon, Moholy-Nagy: QI Suprematistic, Munch: Sikoly, Vermeer: Geográfus,) képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében (pl. a felborult padtól megrémült lány, A geográfus csodálkozva vizsgálja a félhomályban a fél pár strandpapucsot)</p> <p>A XIX-XX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése (Barabás, Borsos, Csontváry, Madarász, Munkácsy, Paál stb.), egy-egy alkotáshoz televíziós műveltségi vetélkedők stílusában változatos tesztkérdések írása egyénileg vagy csoportban. Egyéni felkészülés után a vetélkedő eljátszása</p>	
Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban (pl. storyboard készítése megadott képkockából kiindulva, rövidfilm</p>	<p>címrend, tipográfia, illusztráció, képaláírás, link, banner, kameraállás, kameramozgás</p>

<p>készítése megadott fogalomból vagy fotóból kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg.</p> <p>Példák alapján a technikai képalkotó, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip, videóinstalláció) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.</p>	
Témakör: Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival, (pl. ókori egyiptomi, középkor, reneszánsz, barokk, impresszionizmus, XX-XXI. század művészeti törekvései).</p> <p>A tér, térbeliség (pl. kórházi folyosó, vágyott szoba, metróállomás) ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése (pl. személyes szöveggel, saját fotóval, képrészlettel, műalkotások szereplőivel).</p> <p>A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében.</p> <p>Egyméretű axonometria felhasználásával készült, irreális tereket bemutató műalkotások (pl. Vasarely, M.C. Escher, Orosz István művei) szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása.</p> <p>A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének és kezdeti animációs filmek technikátörténeti hátterének megismerése után (pl. Muybridge, Lumiere, Funny faces) stop motion típusú animációs kisfilmek készítése csoportban.</p>	<p>állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, perspektíva, axonometria</p>

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás- Kép és szöveg üzenete	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a nyomtatott és online sajtó tervezésekor (pl. napilap, magazin, honlap) alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, hang- és képanyagok) és felhasználása játékos tervező feladatokban (pl. híroldal tervezése az osztály számára, saját profil tervezése) egyénileg és csoportmunkában.</p> <p>Nem vizuális információk (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása (pl. rajz, festés, térbeli konstrukció, fotó, film, installáció, számítógépes infografika, fényjáték segítségével), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával (pl. szubjektív térkép, „hangulathőmérő”).</p> <p>Különböző helyzetekben (tanulási, hétköznapi, utazási, fiktív, dramatikus) az adott szituációhoz, tartalomhoz, közlési szándékhoz és a személyes érdeklődéshez leginkább illeszkedő, kifejező és változatos vizuális eszközökkel prezentáció létrehozása, a gondolatok, tervek, vélemények, észrevételek bemutatásához (pl. tábló, képfolyam, diagram, digitális prezentáció).</p> <p>Példák alapján direkt kommunikációs célok érdekében kép és szöveg vizuális és fogalmi/szöveges üzenetének tanulmányozása, azok egymást befolyásoló, módosító, erősítő, illetve gyengítő hatásának vizsgálata játékos feladatokban (pl. adott kép továbbgondolása különböző képaláírásokkal, „elromlott TV”: csak kép vagy csak hang alapján a szituáció reprodukálása).</p>	<p>verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrítés</p>

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok (pl. védelem, álcázás, stílusváltás) érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. metszetrajz, vetületi ábrázolás) a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban.</p> <p>Személyes tárgyak (pl. öltözék, fontos tárgyak, közvetlen otthoni környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel (pl. stíluslap, divatrajz).</p> <p>Lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban (pl. festett faldekoráció tervezése a kiindulásként használt magyar tájegység közösségi tere, épülete számára).</p>	<p>metszetrajz, vetületi ábrázolás, nézetek, tudatos anyaghasználat, divat, személyes stílus</p>
Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján épített terek, téri helyzetek (pl. klasszikus és modern épület, labirintus, térinstalláció) elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének (pl. 2D és 3D) lehetőségeivel kísérletezve (pl. 2D-ből 3D megjelenítés: pop-up technika, papírplasztika, makett készítése, 3D-ből 2D megjelenítés: épület fotói alapján alaprajz „rekonstrukció”).</p> <p>A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskolaudvaron, szelektív szemégyűjtés bevezetése, közösségi tér a településen), elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. Az adott cél érdekében</p>	<p>építészeti elem, lépték, designgondolkodás, ergonómia, forma és funkció összefüggései</p>

<p>folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása.</p> <p>Személyes tárgy (pl. fülhallgató, toll, telefontok) áttervezése a funkció megtartásával, ugyanakkor sajátos szempontok érvényesítésével (pl. abszurd vagy természet inspirálta formaalakítás, tárgy a távoli jövőből) a vizuális felmérésből származó elemző tapasztalatok (pl. mérés, információgyűjtés, ötletek vázlatos megjelenítése) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.</p>	
---	--

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra/hét
-----------------	------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5
2.	Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5
3.	Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei	5
4.	Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5
5.	Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6
6.	Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5
7.	Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5
	Összesen óraszám	36 óra

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek- Alkotások, stílusok	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Adott vagy választott – klasszikus, modern, kortárs – művészettörténeti korban, stílusban készült alkotások, építmények összehasonlító, elemzéséből (pl. kora középkori és reneszánsz vagy barokk és XX-XXI. századi emberábrázolás, klasszikus és modern építészet anyaghasználata, figuratív és nonfiguratív ábrázolás a modern művészetben) származó tapasztalatok megfigyelése, elemzése (pl. stílusjegyek, kifejezőerő, hatáskeltés, anyaghasználat és funkció) és felhasználása az alkotás során.</p> <p>Az adott témához társított korszakra, stílusra jellemző elemek, karakter felhasználásával vagy hangsúlyozásával fantáziát, belső képeket, intuíciót felhasználó feladatok megoldása (pl. művek átdolgozása, parafrázis készítése, társasjáték, számítógépes játék tervezése, prezentáció, színházi, filmes látványterv, irodalmi, zenei illusztráció).</p> <p>Különböző korból és kultúrából származó művek csoportosítása különböző</p>	<p>képzőművészeti műfaj, stíluskorszak, stílusirányzat, kortárs művészet, művészi kifejezés, parafrázis, vizuális napló, látványterv</p>

szempontok (pl. műfaj, technika, kifejezőeszköz, tériség, mű célja) szerint.	
Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció, fotó, rövidfilm) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése.</p> <p>Elvont fogalmak (pl. hűség, szabadság, harmónia, zsarnokság, szorongás) változatos vizuális megjelenítésére műalkotások gyűjtése (pl. tábló, prezentáció) egyénileg vagy csoportmunkában. A gyűjtemények bemutatása, vitatható műalkotások kapcsán az érvelés gyakorlása.</p> <p>Példaként korábban látott műalkotás stílusjegyeit felhasználva önálló alkotómunka más elvont fogalom megjelenítése céljából.</p> <p>Adott alkotó (pl. Baldessari, Bacon, Caravaggio, Chagall, Csontváry, Dali, Escher, Giacometti, Giotto, Haring, Michelangelo, Modigliani, Monet, Moor, Munkácsy, Rembrandt, Shiota, van Gogh, Vasarely, Vermeer) vagy választott stílus (pl. bizánci, expresszionizmus, gótika, impresszionizmus, pop-art, reneszánsz, szürrealizmus) jellemzőinek, stílusjegyeinek összegyűjtése és a gyűjtött információk felhasználása játékos alkotó feladatokban (pl. műfaj vagy médium csere, életműbe illő „hamisítvány” kreálása, öltözet kollekció tervezése)</p> <p>Adott látvány, tárgy együttes (pl. félhomály, ellenfény, alulnézet, letakart beállítás, felborult pad, kiborult kuka, kötél, tűzoltó kalapács, fél pár strandpapucs) vizuális ábrázolása (pl. fotó, rajz, festés, plasztika), majd a látvány kiegészítése, továbbgondolása választott vizuális alkotások (pl. Matisse: Csendélet kék asztalon, Moholy-Nagy: QI Suprematistic, Munch: Sikoly, Vermeer: Geográfus,) képi elemeinek felhasználásával a személyes mondanivaló érdekében (pl. a felborult padtól megrémült lány, A geográfus</p>	<p>vizuális átírás, kiemelés eszközei, fény- és színhatás, kontraszt, szíkontraszt, enteriőr.</p>

<p>csodálkozva vizsgálja a félhomályban a fél pár strandpapucsot)</p> <p>A XIX-XX. századi magyar művészet legjelentősebb alkotásainak megismerése (Barabás, Borsos, Csontváry, Madarász, Munkácsy, Paál stb.), egy-egy alkotáshoz televíziós műveltségi vetélkedők stílusában változatos tesztkérdések írása egyénileg vagy csoportban. Egyéni felkészülés után a vetélkedő eljátszása</p>	
Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban (pl. storyboard készítése megadott képkockából kiindulva, rövidfilm készítése megadott fogalomból vagy fotóból kiindulva), mely a médium sajátos (nyelvi) működésének felismerését célozza meg.</p> <p>Példák alapján a technikai képkalkotó, digitális médiumok (pl. sajtófotó, híroldal, blog, filmetűd, klip, videóinstalláció) hétköznapi kommunikációs, továbbá személyes és művészi kifejező szándékának összehasonlítása.</p>	<p>címrend, tipográfia, illusztráció, képalírás, link, banner, kameraállás, kameramozgás</p>
Témakör: Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a tér és idő valós érzékelésének, látványának, törvényszerűségeinek megfigyelése és összevetése a különböző korok teret és időbeliséget ábrázoló, megjelenítő módjaival, (pl. ókori egyiptomi, középkor, reneszánsz, barokk, impresszionizmus, XX-XXI. század művészeti törekvései).</p> <p>A tér, térbeliség (pl. kórházi folyosó, vágyott szoba, metróállomás) ábrázolása az egy iránypontos perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése (pl. személyes szöveggel, saját fotóval, képrészlettel, műalkotások szereplőivel).</p>	<p>állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, perspektíva, axonometria</p>

<p>A két iránypontos perspektíva szabályainak megismerése, alkalmazása szögletes testek rajzi megjelenítésében.</p> <p>Egyméretű axonometria felhasználásával készült, irreális tereket bemutató műalkotások (pl. Vasarely, M.C. Escher, Orosz István művei) szerkezeti elvének megfigyelése után változatok önálló alkotása.</p> <p>A mozgókép működésének, a mozgás illúziókeltésének és kezdeti animációs filmek technikatörténeti hátterének megismerése után (pl. Muybridge, Lumiere, Funny faces) stop motion típusú animációs kisfilmek készítése csoportban.</p>	
Témakör: Vizuális információ és befolyásolás- Kép és szöveg üzenete	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Példák alapján a nyomtatott és online sajtó tervezésekor (pl. napilap, magazin, honlap) alkalmazott fontosabb figyelemvezető, kiemelő eljárások értelmezése (pl. címrend, betűméret, tipográfia, szöveg és képi illusztráció viszonya, képaláírás, linkek, hang- és képanyagok) és felhasználása játékos tervező feladatokban (pl. híroldal tervezése az osztály számára, saját profil tervezése) egyénileg és csoportmunkában.</p> <p>Nem vizuális információk (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakítása (pl. rajz, festés, térbeli konstrukció, fotó, film, installáció, számítógépes infografika, fényjáték segítségével), és/vagy saját jelzésrendszer alkalmazásával (pl. szubjektív térkép, „hangulathőmérő”).</p> <p>Különböző helyzetekben (tanulási, hétköznapi, utazási, fiktív, dramatikus) az adott szituációhoz, tartalomhoz, közlési szándékhoz és a személyes érdeklődéshez leginkább illeszkedő, kifejező és változatos vizuális eszközökkel prezentáció létrehozása, a gondolatok, tervek, vélemények, észrevételek bemutatásához (pl. tábló, képfolyam, diagram, digitális prezentáció).</p> <p>Példák alapján direkt kommunikációs célok érdekében kép és szöveg vizuális és</p>	<p>verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrítés</p>

fogalmi/szöveges üzenetének tanulmányozása, azok egymást befolyásoló, módosító, erősítő, illetve gyengítő hatásának vizsgálata játékos feladatokban (pl. adott kép továbbgondolása különböző képaláírásokkal, „elromlott TV”: csak kép vagy csak hang alapján a szituáció reprodukálása).	
Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
<p>Tárgyak átalakítása, áttervezése meghatározott célok (pl. védelem, álcázás, stílusváltás) érdekében, a történeti korok és a modern design tárgyainak vizsgálatán keresztül. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. metszetrajz, vetületi ábrázolás) a saját tervek megjelenítése szabadkézi rajzban.</p> <p>Személyes tárgyak (pl. öltözék, fontos tárgyak, közvetlen otthoni környezet) elemzése és megjelenítése a személyes stílus bemutatása érdekében, tetszőlegesen választott eszközökkel (pl. stíluslap, divatrajz).</p> <p>Lakóhelyének (vagy a magyar népművészeti tájegységek egyikének) jellemző díszítőmotívumait felhasználó, önállóan gyűjtött inspirációs forrás segítségével mintatervezés különböző léptékben, és a minta felhasználása a környezetalakításban (pl. festett faldekoráció tervezése a kiindulásként használt magyar tájegység közösségi tere, épülete számára).</p>	metszetrajz, vetületi ábrázolás, nézetek, tudatos anyaghasználat, divat, személyes stílus
Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok, készségek	Fogalmak
Példák alapján épített terek, téri helyzetek (pl. klasszikus és modern épület, labirintus, térinstalláció) elemző vizsgálata különböző vizuális eszközökkel, a tér megjelenítésének (pl. 2D és 3D) lehetőségeivel kísérletezve (pl. 2D-ből 3D megjelenítés: pop-up technika, papírplasztika, makett készítése, 3D-ből 2D megjelenítés: épület fotói alapján alaprajz „rekonstrukció”).	építészeti elem, lépték, designgondolkodás, ergonómia, forma és funkció összefüggései

A közvetlen környezet hasznos átalakítása érdekében konkrét probléma feltárása (pl. térhasznosítás az iskolaudvaron, szelektív szemétyűjtés bevezetése, közösségi tér a településen), elemzése, a megoldás érdekében az ötletek vizuális rögzítése, majd a végleges megoldási javaslat kidolgozása, modellezése és bemutatása egyénileg és csoportmunkában. Az adott cél érdekében folyó tervezési folyamat lépéseinek dokumentálása.

Személyes tárgy (pl. fülhallgató, toll, telefontok) áttervezése a funkció megtartásával, ugyanakkor sajátos szempontok érvényesítésével (pl. abszurd vagy természet inspirálta formaalakítás, tárgy a távoli jövőből) a vizuális felmérésből származó elemző tapasztalatok (pl. mérés, információgyűjtés, ötletek vázlatos megjelenítése) alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.

Ajánlott műtípusok, művek, alkotók: 7-8. évfolyam

Építmények:

Gaudi: Sagrada Familia, Gropius: A Bauhaus központi épülete, Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, Makovecz Imre épületei, Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, Steindl Imre: Országház

Képzőművészeti alkotások:

Baldessari: Stonehenge 2005, Barabás Miklós portréfestményei, Bernáth Aurél: Tél, Borsos József: Nemzetőr, Bosch: A hét főbűn, Brueghel: Vakok, Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, Caravaggio: Szent Máté elhivatása, Fáraó vadászaton-thébai falfestmény, Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők), Giacometti: Erdő, Giotto: Szent Ferenc élete, Kandinszkij: Sárga piros kék, La Tour: A születés, Madarász Viktor történelmi festményei, Man Rey: Ajándék, Massaccio: Szentháromság, Markó Károly tájképei, Matisse: Csendélet kék asztalon, Mányok Ádám: II. Rákóczi Ferenc, Marcus Aurelius lovasszobra, M.C. Escher grafikái, Memling: Jelenetek Mária életéből, Moholy-Nagy: QI Suprematistic, Modigliani: Jeanne Hébuterne sárga pulóverben, Monet: A felkelő nap impressziója, Moore: Fekvő figura, Munkácsy Mihály: Tépéscsinálok, Ecce homo, Orosz István grafikái, Paál László tájképei, Picasso: Guernica, Avignoni kisasszonyok, Raffaello: Az athéni iskola, Rembrandt: Éjjeli őrző, Shiotu: Emlékeső, Vermeer: Geográfus

Egyéb: Cristo, Dali, Vasarely

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képi formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;

Helyi tanterv

Technika és tervezés 5 - 7. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A technika és tervezés tantárgy „B” Háztartásökonómia – életvitel technológiai moduljának tengelye az önellátás, a másokról történő gondoskodás. Központja a család, melynek hétköznapjait jelentősen befolyásolja a családellátó tevékenységek megvalósulásának színvonala. A modul tananyagának témaköreibe a négy fő családellátó tevékenység szerveződik: gazdálkodás és munkamegosztás; otthonteremtés; táplálkozás és táplálás; textiltechnika és ruházkodás. A tudás elsajátításának elválaszthatatlan részét képezi az ember környezetátalakító tevékenységének, felelősségének megismerése, megértése, az ehhez kapcsolódó erkölcsi és etikai kérdések feltárása, az etikus magatartás kialakítása.

A tanórákon megvalósuló aktív tanulási folyamatban, komplex alkotótevékenységek útján sajátítják el a tanulók a sikeres önellátó, családellátó tevékenységhez szükséges praktikus ismereteket.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. Megtanul rajz, ábra, műszaki leírás alapján építeni, tárgyakat kivitelezni, terveit rajzban bemutatni, szóban fogalmazni, előadni. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapokba. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A technika és tervezés a különböző tevékenységek, munkafolyamatok, technológiák algoritmizálásával támogatja a digitális tervezői kompetenciákat, hozzájárul a rendszerszintű gondolkodáshoz. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés, és speciális lehetőségeket nyújt a különféle digitális tervezőprogramok felhasználása számára.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszer alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy változatos tevékenységeken keresztül ad lehetőséget a praktikus feladatmegoldó képesség fejlesztésére, valamint a kedvelt, sikerélményt nyújtó tevékenységi területek azonosítására, ezzel segítve a tanuló pályaválasztási döntését is. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életet átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségyszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A megszerezhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

A technika és tervezés tantárgy tanterve négy modult kínál, melyekből az iskola kiválaszthatja és a helyi tantervébe illesztheti a sajátosságaihoz illő, a tanulók érdeklődésének leginkább megfelelő tantervi tartalmakat tartalmazó modul tantárgyat.

5-6. évfolyam

A technika és tervezés tanításának célja az 5–6. évfolyamon az, hogy az 1–4. évfolyamon történő irányított játékos cselekvések során nyert tapasztalatok újabakkal egészüljenek ki, és az élményszerű megismerés önállóbbá, tudatosabbá, célzottabbá váljon. Az életkori sajátosságaikhoz igazodó korszerű, hatékony és meggyőző módszerek révén a tanulók alapkészségei erősödjenek, gondolkodási képességeik folyamatosan fejlődjenek, elvontabbá válnak. Minden témakörben átfogó rendezőelv a múlt–jelen–jövő együttállása. Tevékenységeik során a tanulók vizsgálják, hogy a múltban ezt hogyan végezték az emberek,

megismerkednek hagyományainkkal, értékeinkkel. A múlt örökségén túl megismerik, melyek, milyenek a mai lehetőségeink, milyenek a jövőbeni kilátásaink. Ez a szemléletmód alkalmassá teszi a felnövekvő nemzedéket a változások értéként, lehetőségként történő kezelésére. Hangsúlyos, hogy minden tevékenység a környezet- és egészségtudatosság irányába mutat, kiemelve az egyén, a közösség felelősségét. A tevékenységek keretei kilépnek a tanterem védett környezetéből, a játékos tevékenységek helyébe fokozatosan az életből átvett feladatok lépnek, a tanulói tevékenységek feltételei és következményei egyre életszerűbbé válnak. Ezzel megkezdődik a felkészülésük környezetük egyre önállóbb alakítására, a változásokhoz való rugalmasabb alkalmazkodásra és saját sorsuk befolyásolására. A veszélyhelyzetek és a konfliktusok kezelése, az átgondoltan tervezett és kitartó munka, majd az ezt záró reális értékelés alakítja ki a helyes önértékeléssel bíró, fejlődőképes, önálló személyiséget, s így egyre inkább képessé válnak az önképzésre, önálló tanulásra. Az életvezetési ismeretek a testi-lelki épiséget veszélyeztető betegségek megelőzésére, a káros szenvedélyektől mentes, egészség- és környezettudatos életvitel igazi értéként való elfogadására, megélésére és megtartására irányulnak. A családok mindennapjaira vonatkozóan az élethelyzetek megoldására, a háztartási munka célszerű szervezésére, az anyagi lehetőségek ésszerű felhasználására, az egészséges táplálkozás érdekében hagyományos és korszerű eljárások és eszközök alkalmazására kell példákat mutatni.

A nemzeti kultúra átörökítéséhez, a nemzeti hagyományok ápolásához gyakorlati tevékenységekkel (tárgyalkotó tevékenységgel és gyűjtőmunkával) kapcsolódik a tantárgy. A jól megalapozott nemzeti azonosságtudatra épülhet az egyetemes emberi kultúra értékeinek elfogadása. A munka értékteremtő szerepe, a környezetkímélő termelés és a tudatos fogyasztói magatartás kiemelése a gazdasági ismeretek megalapozásához járul hozzá.

7. évfolyam

A nevelési-oktatási szakasz tanóráin folytatódik az alkotótevékenységre épülő tanítási folyamat. Hangsúlyosabbá válnak a felnőtt szerephez tartozó döntési folyamatok, biztonságos iskolai keretek közötti szimulált környezetben. Fókuszba kerül a pénzügyi tudatosság, az otthonteremtés és -fenntartás, a család ellátása, mindez úgy, hogy az egyén feladatain és érdekein túl a társadalmi érdekek, globális célok is helyet kapnak a döntési folyamatban. Ennek révén a családi életre nevelés elemeként tudatosabbá válhat a családon belüli munkamegosztás és az azon belül lehetséges saját szerepek. Az ennek keretében szerzett tapasztalatok, a vizsgálódás, a működési próbák, a környezet alakításában elvégzett kisebb feladatok, amellett, hogy a pályaorientációt segítve további alkalmakat adnak arra, hogy a tanulók feltárják saját képességeiket, jelentősen fejlesztik a műszaki és természettudományos kompetenciát is. Ezekben a foglalkozásokon a tanulók egyrészt felhasználják a természettudományos tantárgyakban tanultakat, másrészt az ekkor szerzett tapasztalatok alapul szolgálnak a későbbi években sorra kerülő tanuláshoz. A tanórai munkák során komplexebbé válnak a tevékenységek, a tanuló csapatban, munkamegosztásban dolgozik, modellezve a családi vagy munkahelyi munkamegosztást. A társas kapcsolati kultúra fejlesztésére a csoportos keretek között végzett feladatmegoldás, a tanuló saját tevékenységének, a saját továbbtanulási elképzeléseknek a társakéival való összevetése adhat alkalmat. A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia kialakulását a saját szerep megtalálása, az ötleteknek, elképzeléseknek a valósággal, a lehetőségekkel való összevetése és értékelése, a tanulás tanítását, a hatékony, önálló tanulási kompetencia fejlődését pedig a tantárgy valamennyi 7. osztályos foglalkozását jellemző feladatközpontú tevékenységi tartalmak segítik. A matematikai kompetenciát és a gazdasági, pénzügyi nevelést a háztartási és a közlekedési rendszerek megismerése, működésük elemzése során elvégzett, célzottan a mennyiségi összefüggésekről szóló számítási feladatok

szolgálják. Ezeknek a költségekre vonatkozó eredményei egyben hozzájárulnak a takarékoság, a környezettudatosság, a fenntarthatóság iránti elkötelezettség fejlesztéséhez is.

Fő feladataink a folyamatos fejlesztés során:

- a tájékozódás és az egyéni, a családi, az iskolai és lakókörnyezetünkben való tájékozottság igényének a felkeltése;
- az összefüggések és kölcsönhatások keresése; az érdeklődésből származó információk és az egyéni tapasztalatok összehangolása;
- rendszerszemléletű gondolkodásmód következetes kialakítása (a természeti, társadalmi és technikai környezet kapcsolatrendszer);
- a problémaérzékenység erősítése, és a folyamatok tudatos, tervezett végig vitele a probléma-felismeréstől a problémamegoldásig;
- a környezettudatos magatartás mindennapokban történő gyakoroltatása, hogy aktívan alkalmazzák a környezetbarát technológiákat;
- a munkamegosztás, az önálló munkaszervezés, az önkiszolgálás, az önellátás, az önellenőrzés, a reális értékelés fokozatos kiépítése;
- a tervezés és az alkotás örömeinek az átélése, az agyag – forma – funkció – esztétikum – gazdaságosság egységének megvalósítása;
- célszerű, takarékos és hatékony gazdálkodás az anyagi és humán erőforrásokkal (az anyaggal, az energiával, a munkával, az idővel);
- a lelki és testi egészség fenntartását elősegítő életvitel kialakítása, különös hangsúly helyezve a megelőzésre;
- a kölcsönös bizalomra, toleranciára épülő kapcsolatrendszerek kialakítása, melyben felelősek vagyunk önmagunkért és másokért;
- a kritikus önértékelés és mások tetteinek és alkotásainak tárgyilagos, közösen kialakított szempontok szerinti megítélése;
- a kezűességet továbbfejlesztő tevékenységek előtérbe helyezése, mert a kéz intelligenciájának fejlesztésére a gyermek- és ifjúkor a legalkalmasabb, s bizonyított tény, hogy később már kevésbé pótolhatók az itt elkövetett mulasztások;
- a technika-életvitel tantárgy tanulási szokásrendjének kialakítása (kommunikáció, mintakövetés, munkafogások, önellenőrzés, hibajavítás, könyvtárhasználat, IKT alkalmazása).

Kiemelt fejlesztési feladatok:

Énkép, önismeret:

Biztonságérzetet adó, gyakorlati és elméleti tanulási sikerek átélését lehetővé tevő, tapintatos és szeretetteljes bánásmód teszi lehetővé, hogy felfedezhessék belső értékeiket. Több új tantárgyhoz kapcsolódóan, különböző csoportokhoz alkalmazkodva együtt kell működniük, ahol kipróbálhatják, hogy mire képesek, megtapasztalhatják az újszerű feladatokkal való találkozás élményét, az alkotó munka során hasznosuló tanulságokkal élhetik meg a próbálkozásukat. Az így kialakuló pozitív énkép és a reális önismeret segíti az átmeneteket.

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra /hét
-----------------	------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gazdálkodás, munkamegosztás	3
2.	Otthon a lakásban	5
3.	Táplálkozás és ételkészítés	9
4.	Textiltechnika	7
5.	Szabadalkotás	10
	Összefoglalás	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Gazdálkodás, munkamegosztás**Orakeret: 3 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A személyes pénzügyi tevékenységek és a fogyasztás megszervezésével kapcsolatos kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A háztartás, a család mint gazdálkodási egység.</p> <p>Családellátó tevékenységek munkaszervezése és munkamegosztása.</p>	<p>család, háztartás, gazdálkodás, bevételek, kiadások, családelátó tevékenységek, munkamegosztás, munkaszervezés</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Családi heti időmérleg elemzése: családelátó tevékenységek beazonosítása, munkamegosztás helyzetértékelése. Véleményformálás, vélemények ütköztetése. - Egy választott családelátó tevékenység (pl. egy konkrét étel elkészítése, heti mosás stb.) elemzése. Ráfordítások: szükséges anyagok, eszközök, energiafelhasználás, munkaórák, környezetterhelés. - A vizsgált folyamat értékelése, optimalizálása. Gazdálkodási, takarékosági lehetőségek számbavétele. 	

Témakör: Otthon a lakásban**Orakeret: 5 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Műszaki kommunikáció értelmezése és alkalmazása.</p> <p>Digitális tervezés alkalmazása.</p> <p>Véleményformálás támogatása a környezettudatos otthon kialakításáról.</p> <p>Különböző korok otthonainak összehasonlítása, véleményformálás.</p> <p>Otthon a településen.</p> <p>Közlekedési rendszerek.</p>	<p>épület, telek, helyszínrajz, alaprajz, homlokzati rajz; szerkezeti elemek, anyagok; helyiségek területigénye, funkciói; térkapcsolat, tájolás, a lakótér kialakítása; a lakberendezés elemei</p>

<p>Az épületek rajzai. Az épületek főbb szerkezeti elemei, anyaga, a tulajdonság és felhasználhatóság összefüggései. Helyiségek funkciói, térkapcsolatai, tájolása. Helyiségek kialakításának, berendezésének szempontjai. A lakás stílusa, hangulata</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Műszaki rajzok értelmezése, olvasása. – Makettépítés elemekből, mintaívекből. – Épület, telek, településrész vagy település makettjének elkészítése. – Egyszerű tértervezés és téralakítás különböző eszközökkel. Építés dobozokból vagy más elemekből. – Rajzolás: eligazodás helyszínrajzon, alaprajzon, homlokzati rajzon – építészeti elemek beazonosítása. – Saját lakóház leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás. – Ismert épület bejárása, új megfigyelési szempontok meghatározásával, vázlatkészítés. 	
<p>Témakör: Táplálkozás és ételkészítés</p>	
<p>Orakeret: 9 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A táplálkozás jelentőségének értelmezése az egészségtudatos életvitelben. Fogyasztói tudatosság alkalmazása az egészséges táplálkozás – mint önérdék – mentén. Rugalmas alkalmazkodás döntési helyzetekben. Kezdeményező és kitartó munkavégzés alkalmazása. Táplálkozás az egészségtudatos életvitelben. Élelmiszerek, ételek, tápanyagok. Konyhatechnikai eljárások. Az ételkészítés folyamata. Az ételkészítés, terítés, tálalás eszközei. Biztonságos élelmiszer-, ételkészítés, étel. A magyar konyha értékei, hagyományai. Hungarikumok, tájjellegű ételek.</p>	<p>táplálkozás és egészség; élelmiszer, étel, tápanyag, tápanyagszükséglet, szénhidrátban gazdag élelmiszerek; fehérjékben gazdag élelmiszerek; étkezési zsírok; vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; fűszerek, tézszalazítók, ételkészítési eljárások, magyar konyha, tájjellegű ételek</p>

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – „Okostányér” elemzése, élelmiszertípusok beazonosítása. Főbb élelmiszertípusok vizsgálata, kóstolása, értékelése (pl. zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek stb.). – Heti étrend elemzése, értékelése megadott szempontok szerint. – Ételkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása. – Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése. – Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata. – Receptgyűjtés megadott szempontok szerint. – Film megtekintése a témában. 	
Témakör: Textiltechnika	
Orakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Kreatív alkotás alkalmazása.</p> <p>Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről.</p> <p>Textil alapanyagok és félkész termékek.</p> <p>Szövött és hurkolt textíliák előállításának kézműves technológiai és eszközei.</p> <p>Textíliák díszítésének technológiai és eszközei.</p> <p>Anyagok biztonságos megmunkálása.</p> <p>Viseletek, hagyományok, hungarikumok.</p>	<p>textil alapanyagok, textilkészítési eljárások, kézi varrás, hímzés, textílfélék csoportosítása, ruházat, viselet, a ruházat gondozása</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> - Textilek anyagvizsgálata, alapanyagok beazonosítása, csoportosítása. Még nem alkalmazott textilkészítési eljárások kipróbálása (fonás, csomózás, nemezelés, szövés, hurkolás). - Textíliák díszítése: még nem alkalmazott festési mód kipróbálása. - Hímzések, díszítmények: Saját vagy választott vidék hímzésének, motívumainak rajzolása, öltéstípusainak kipróbálása, alkalmazásuk ruházaton. - Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés. 	
Témakör: Szabad alkotás	
Orakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Kreatív alkotás alkalmazása.</p> <p>Design thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során.</p>	<p>problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás-értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, gyártás</p>

Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről.	
Javasolt tevékenységek:	
- A szabad alkotás időkeretében az egyes témakörök alkotótevékenysége bővíthető, vagy más modul tevékenységrendszere választható a tanulók érdeklődése, az iskola lehetőségei szerint.	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	I óra /hét
-----------------	------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gazdálkodás, munkamegosztás	3
2.	Otthon a lakásban	5
3.	Táplálkozás és ételkészítés	9
4.	Textiltechnika	7
5.	Szabad alkotás	10
	Osszefoglalás	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Gazdálkodás és munkamegosztás	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A személyes pénzügyi tevékenységek és a fogyasztás megszervezésével kapcsolatos kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A háztartás, a család mint gazdálkodási egység.</p> <p>Családellátó tevékenységek munkaszervezése és munkamegosztása.</p> <p>A munkavégzés ergonómiája.</p> <p>A helyes munkavégzés szükségességének felismertetése.</p>	<p>család, háztartás, gazdálkodás, bevételek, kiadások, családellátó tevékenységek, munkamegosztás, munkaszervezés</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> - Családi havi és éves időmérleg elemzése: családellátó tevékenységek beazonosítása, munkamegosztás helyzetértékelése. Véleményformálás, vélemények ütköztetése. - Bevétel és kiadás elemzése. - A vízzel és árammal való takarékoskodás lehetőségei. - Egy választott családellátó tevékenység (pl. egy konkrét étel elkészítése, heti mosás stb.) elemzése. Ráfordítások: szükséges anyagok, eszközök, energiafelhasználás, munkaórák, környezetterhelés. - A vizsgált folyamat értékelése, optimalizálása. Gazdálkodási, takarékosági lehetőségek számbavétele. 	
Témakör: Otthon a lakásban	
Órakeret: 5 óra	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Műszaki kommunikáció értelmezése és alkalmazása.</p> <p>Digitális tervezés alkalmazása.</p> <p>Véleményformálás támogatása a környezettudatos otthon kialakításáról.</p> <p>Különböző korok otthonainak összehasonlítása, véleményformálás.</p> <p>Otthon a településen.</p> <p>Közlekedési rendszerek.</p> <p>Az épületek rajzai.</p> <p>Az épületek főbb szerkezeti elemei, anyaga, a tulajdonság és felhasználhatóság összefüggései.</p> <p>Helyiségek funkciói, térkapcsolatai, tájolása.</p> <p>Helyiségek kialakításának, berendezésének szempontjai.</p> <p>A lakás stílusa, hangulata.</p> <p>Ízlés formálása.</p> <p>A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.</p>	<p>épület, telek, helyszínrajz, alaprajz, homlokzati rajz; szerkezeti elemek, anyagok; helyiségek területigénye, funkciói; térkapcsolat, tájolás, a lakótér kialakítása; a lakberendezés elemei</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját lakás leírása szóban – elbeszélés utáni rajzolás. – Szófelhő készítése szülőföldünkről. – Településtípusok csoportosítása. – Épülettípusok csoportosítása. – Műszaki rajzok értelmezése, olvasása. – Rajzolás: eligazodás helyszínrajzon, alaprajzon, homlokzati rajzon – építészeti elemek beazonosítása. – Lakásalaprajzok tanulmányozása megadott szempontok szerint, azonosságok megfogalmazása, szükségszerűségek felismerése. – A megbeszélte szempontok szerint lakásalaprajz tervezése, lehetőleg digitális alkalmazás segítségével. – A lakástervek elemzése, megvitatása, lakásmakett készítése. 	
<p>Témakör: Táplálkozás és ételkészítés</p>	
<p>Órakeret: 9 óra</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Ok-okozati összefüggések felismerése.</p> <p>Igények és jellemző tulajdonságok közötti összefüggések értelmezése.</p> <p>Egyéni tulajdonságok és igények közötti kapcsolat feltárása.</p>	<p>táplálkozás és egészség; étel, tápanyag, tápanyagszükséglet, szénhidrátban gazdag élelmiszerek; fehérjékben gazdag élelmiszerek; étkezési zsírok; vitaminban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek; fűszerek, tésztalazítók, ételkészítési eljárások, magyar konyha, tájleltető ételek</p>

<p>Digitális alkalmazások használatával információk gyűjtése, rendszerezése.</p> <p>Önismeret és együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során.</p> <p>Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás.</p> <p>Egészségtudatos magatartás igényének erősítése.</p> <p>Felhasznált élelmiszerek eredete, forrásai.</p> <p>A felhasznált élelmiszerek tulajdonságai.</p> <p>A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fogyasztói kosár készítése – élelmiszerek csoportosítása megadott szempontok szerint. - Ételkészítési gyakorlatok tervezése, kivitelezése, különféle alapanyagok kiválasztása, mérése, előkészítése, konyhatechnikai eljárások alkalmazása. - Receptek értelmezése, gyűjtése megadott szempontok alapján. - Az elkészült ételek kóstolása, értékelése. A munkaszervezés, munkavégzés értékelése. - Terítési gyakorlat. Egyes ételek fogyasztásához használt eszközök beazonosítása, használata. - Film megtekintése a témában. 	
Témakör: Textiltechnika	
Orakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tanult ismeretek alkalmazása, mélyítése.</p> <p>Együttműködési készségek fejlesztése a munkatevékenységek tervezése és végzése során.</p> <p>Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése.</p> <p>Kreativitás fejlesztése.</p> <p>Kreatív alkotás alkalmazása.</p> <p>Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről.</p> <p>Textíliák díszítésének technológiai és eszközei.</p> <p>Anyagok biztonságos megmunkálása.</p> <p>A hímzés legfontosabb eszközei.</p> <p>Viseletek, hagyományok, hungarikumok.</p> <p>A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.</p>	<p>textil alapanyagok, textilkészítési eljárások, kézi varrás, hímzés, textiltélék csoportosítása, ruházat, viselet, a ruházat gondozása</p>

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanult ismeretek, műveletek alkalmazása valós igényt szolgáló, tárgyalkotó tevékenység során. – Különböző öltések elsajátítása. – Különböző területek népi hímzéstípusainak, forma-és színvilágának a felismerése. – Anyagok tulajdonságainak az elemzése, égetési próba. – Látogatás múzeumban, tájházban, alkotóházban, népi együttesnél, vagy film megtekintése a témában. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés. 	
Témakör: Szabad alkotás	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A tanult ismeretek alkalmazása, mélyítése.</p> <p>Együttműködési készségek fejlesztése a munkatevékenységek tervezése és végzése során.</p> <p>Önismeret, társas kompetenciák, munkakultúra fejlesztése.</p> <p>Kreativitás fejlesztése.</p> <p>Kreatív alkotás alkalmazása.</p> <p>Design thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során.</p> <p>Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről.</p>	<p>problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás-értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, gyártás</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A szabad alkotás időkeretében az egyes témakörök alkotótevékenysége bővíthető, vagy más modul tevékenységrendszere választható a tanulók érdeklődése, az iskola lehetőségei szerint. 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival; – egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik; – érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét; – tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat; – szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít; – tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi; – felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait; – terv szerint tevékenykedik, probléma esetén ésszerű kockázatokat felvállal; – a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében; 	

- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- felméri és tervezi a tevékenység munkavédelmi szabályait;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntéseit változtat;
- ismeri a modern konyhával szemben támasztott követelményeket;
- a konyhatervezés során használja a kialakítás, berendezés higiéniai, munkaszervezési, ergonómiai szempontjait;
- tevékenysége során tapasztalatokat szerez a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe veszi a környezeti szempontokat;
- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg;
- megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét;
- az órai munkák során tapasztalatot szerez a felhasznált anyagokról, például természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papírok, textilek, képlékeny anyagok;
- terveit szóban, rajzban megosztja;

- a terv mentén lépésenkénti külső ellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- a szerszámokat és eszközöket tanári útmutatás segítségével használja;
- a munkavégzési szabályokat betartja;
- felismeri az egyes műveletek balesetveszélyeit, a védőeszközök használatának szükségességét;
- csoportmunkában, feladata szerint dolgozik, a szabályokat betartatja, betartja;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, segítséget kér, segítséget ad;
- felismeri az elkészült produktum tervtől való eltérésének ok-okozati összefüggéseit.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra/év	1 óra /hét
-----------------	------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

1.	Gazdálkodás, munkamegosztás	4
2.	Otthon a lakásban	6
3.	Táplálkozás és ételkészítés	8
4.	Textiltechnika	6
5.	Szabad alkotás	10
	Összefoglalás	2
	Összesen	36

Témakör: Gazdálkodás és munkamegosztás

Órakeret: 4 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Tudatosság alkalmazása a tanuló saját életvitelével kapcsolatos döntéseiben. A véleményformálás támogatása. A háztartási, családi költségvetés. A háztartás fogyasztása, környezetterhelése.	a háztartási költségvetés feladata; készítésének formái; takarékosági formák; vagyoneleltár, értékek védelme; környezetterhelés

Javasolt tevékenységek:

- Különböző élethelyzetekben (feladateleírásban) lévő családok havi költségvetésének elkészítése, elemzése.
- Bevételek, kiadások csoportosítása, rendszerezése. Javaslattétel a fogyasztás optimalizálására.
- Vagyoneleltár készítése a szaktanterem meghatározott részéről.
- Látogatás egy közeli bankfiókba vagy banki tanácsadó meghívása: Tájékozódás megtakarítási lehetőségekről, a bank által nyújtott szolgáltatásokról.

Témakör: Otthon a lakásban

Órakeret: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A világítás, a színek, az anyagok és minták, a tárgyak és a díszek szerepének értelmezése, alkalmazása a lakberendezésben.	fény, fényerősség, fényforrások, a lakás világítása: általános, helyi és hangulatvilágítás; színek, anyagok, minták, díszek szerepe; a konyha bútorai, konyhai gépek elhelyezése; higiénia, munkaszervezés, ergonómia

<p>Kreatív tevékenységek készségeinek fejlesztése.</p> <p>Életterek, otthonok.</p> <p>Lakberendezési tervek, rajzok, makettek (digitális tervezés és kivitelezés).</p> <p>A konyha mint munkahely kialakításának higiéniai, munkaszervezési, ergonómiai szempontjai.</p> <p>A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Látogatás lakberendezési áruházban vagy film megtekintése. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, megbeszélés. - Berendezési tervek elemzése. - Konyhaberendezési terv készítése, egyeztetett szempontok szerint, ingyenes tervezőprogramok használatával. - Lakberendezési tárgy vagy dekoráció tervezése, kivitelezése. 	

Témakör: Táplálkozás és ételkészítés	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az élelmiszerek megválasztásában fogyasztói tudatosság alkalmazása – az önérdeken túl, a társadalmi érdekek mentén is.</p> <p>Környezeti szempontok alkalmazása tevékenység értékelése során.</p> <p>Véleményformálás támogatása a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatának vonatkozásában.</p> <p>Táplálkozás és egészség.</p> <p>Élelmiszer-beszerzés, -tárolás, -tartósítás.</p> <p>Ételkészítési folyamat tervezése, kivitelezése.</p> <p>Konyhai gépek és alkalmazásuk.</p> <p>A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.</p>	<p>élelmiszer-biztonság, bevásárlás, tárolási módok, tartósítási eljárások, konyhai gépek és biztonságos üzemeltetésük; ételcsoportok, menüelemek</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Étrendtervezés – az egészséges életmód és a fenntarthatóság szempontjai szerint. - Ételkészítési gyakorlatok tervezése és kivitelezése. Munkák során a rendelkezésre álló konyhai gépek használata, gondozása. Tartósítási eljárások alkalmazása. - Élelmiszer-beszerzés tervezése, napi, heti, időszakos bevásárlásokhoz. - Látogatás az iskolai konyhán vagy egy közeli étterem konyháján. Megfigyelési szempontok szerinti adatgyűjtés, elemzés. 	

Témakör: Textiltechnika	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Együtműködési készségek fejlesztése. Textilkészítés során a gépi varrás biztonságos alkalmazása. A tanuló saját képességeinek és érdeklődésének azonosítása a témához kötődően. Textilfélék (alapanyagok, késztermékek) környezetünkben. Textilfélék tisztítása, gondozása, javítása. A háztartási szabás-varrás eszközei. Lakástextilek kivitelezése. Textilfestés, varrás. A tanórai tevékenységekhez kötődő szakmák, foglalkozások, tanulási utak.</p>	<p>lakástextilek csoportosítása, egyes típusok gondozása; a textilfestés anyagai, eljárásai; varrógép, gépi varrás; foltvarrás</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A varrógép működésének ismertetése. - Egyszerű használati tárgy vagy ruhadarab kivitelezése. - Maradék textilanyagok gyűjtése, újrahasznosítása a foltvarrás alaptechnikáinak alkalmazásával. - Lakástextil-tervezés, -kivitelezés (lehet párna, terítő vagy közös munka: falikép, függöny, játék). 	
Témakör: Szabad alkotás	
Órakeret: 10 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Kreatív alkotás alkalmazása. A kerékpár biztonságos használata, karbantartása. Design thinking (tervezői gondolkodás) lépéseinek alkalmazása problémamegoldás során. Véleményformálás támogatása a témához kapcsolódó kulturális örökségünkről.</p>	<p>problémamegismerés, problémafeltárás, definiálás-értelmezés, megoldáskeresés, tervezés, alkotás (minta), használatbavétel, gyártás</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A szabad alkotás időkeretében az egyes témakörök alkotótevékenysége bővíthető vagy más modul tevékenységrendszere választható a tanulók érdeklődése, az iskola lehetősége szerint. 	
<p>Tanulási eredmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival; 	

- felismeri saját felelősségét életvezetése megtervezésében és megszervezésében, tudatosan gazdálkodik a rendelkezésre álló anyagi és nem anyagi erőforrásokkal;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- alkalmazza a forma és funkció összefüggéseit, önállóan választ szerszámot, eszközt;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;
- a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;
- környezeti, fenntarthatósági szempontokat is mérlegelve, céljainak megfelelően választ a rendelkezésre álló anyagokból;
- érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- felismeri a személyes cselekvés jelentőségét a globális problémák megoldásában;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- rendszerszinten végzi az elemzést és az alkalmazást;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- döntéseit tudatosság jellemzi, alternatívákat mérlegel;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- a fizikai és digitális környezetből információt gyűjt a számára vonzó foglalkozások alkalmassági és képesítési feltételeiről, keresi a vállalkozási lehetőségeket, a jövedelmezőséget és a jellemző tanulási utakat.

Helyi tanterv

Digitális kultúra 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájuk sokoldalú fejlesztését igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamatainkban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az *informatikai eszközök használata* önálló tartalmi elemként nem jelenik meg. Ezt a témakört a többi témakör oktatásában dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző

informális tanulási utakon összegyűjtött ismereteire, azt rendszerezniük, kiegészíteniük kell. Az informatikai eszközök megismerése felhasználói szemléletű: hogyan kell üzembe helyezni, hogyan kell a különböző funkciókat beállítani, hogyan kell a működési hibákat elhárítani. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A *digitális írástudás* közvetlen gyakorlati hasznát a tanulók az iskolai élet egyéb területein, más tantárgyak esetében is megtapasztalják. Az informatikatanár rendelkezik megfelelő szakmódszertani képzettséggel, ezért a digitális írástudás alapjait neki kell átadnia, míg a többi tantárgy az ismeretek alkalmazásának és felhasználásának nélkülözhetetlen terepe.

A tanuló a digitális írástudás fejlesztése során a megfelelő szintű és biztonságos eszközhasználat gyakorlásával problémaorientált feladatmegoldásokat sajátít el, lehetőség szerint minél több célprogram megismerésével. A szövegszerkesztési, a bemutatókészítési, a rajzolósi, a képfeldolgozási és a multimédia ismereteknél a gyakorlati felhasználás, a dokumentumkészítés lényegesebb, mint egy szoftver részletes funkcionalitásának ismerete. A megfelelő szemlélet kialakítása lehetővé teszi, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, céljaira felhasználjon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban fontos célkitűzés, hogy a hétköznapi életből vett feladatok mellett a többi tantárgy tanulása során felbukkanó problémák is előkerüljenek. A tanulók ismerkedjenek meg az információszerezés, tárolás, értékelés és kreatív felhasználás folyamatával. A *problémamegoldás* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása, majd a megfelelő lépések tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap a problémamegoldás témaköre.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. Ez az alapfokú képzés második nevelési-oktatási szakaszában blokkprogramozással valósul meg, ami játékos, de az algoritmikus gondolkodást jól fejlesztő eszközt biztosít. A blokkprogramozás az iskola lehetőségeitől függően sokféle módon megvalósítható: használhatunk robotot, készíthetünk mobilalkalmazásokat, alkalmazhatunk mikrokontrollert, vagy futtathatunk valamilyen asztali, kifejezetten a blokkprogramozáshoz készült fejlesztői környezetet. A programozási feladatok kezdetben mindig olyanok legyenek, melyeket a tanulók informatikai eszköz nélkül is el tudnak játszani, hogy legyen személyes élményük a megoldandó feladattal kapcsolatosan.

Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

5–6. évfolyam

Míg a digitális kultúra fejlesztése a 3–4. évfolyamon a tevékenykedtetés módszerével, gyakran digitális eszközök közvetlen használata nélkül történik, addig az 5–6. évfolyamon a tanulók már rendszeresen használják a számítógéptermet és az iskola számítógépes hálózatát.

A tanulóktól már más tantárgyaknál is elvárás a digitális írástudás alapszintű ismerete, így a digitális kultúra tantárgy keretében a megfelelő szakmai-módszertani alapozásra, a tipográfiai ismeretekre, a diakockák megfelelő elrendezésére, a képek és ábrák célszerű beillesztésére kerül a hangsúly. Az ismeretek alkalmazása, mélyítése gyakran más tantárgyak keretében történik, ezért nélkülözhetetlen a tantárgyi koncentráció, a projektmunkák megvalósítása, a feladatok teammunkában történő megoldása.

A problémamegoldás során a felső tagozatra áttérve az alsó tagozaton már megismert blokkprogramozást folytatjuk tovább, az életkornak megfelelő, az iskolában rendelkezésre álló eszközökkel. A vezérlőszerkezetek megismerése után azok tudatos választását, kezelésének jártasságát kell kialakítani. A hangsúlyt azonban nem a mélyebb összefüggésekre (pl. programozási tételekre) kell helyezni, hanem a problémák játékos, de átgondolt, kreatív megközelítésére, algoritmikus megoldására, többféle lehetőség végig gondolására.

Az 5–6. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy alapóraszámja: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám 5-6. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam
Algoritmizálás és blokkprogramozás	14	8	6
Online kommunikáció	5	2	3
Robotika	11	5	6
Szövegszerkesztés	12	6	6
Bemutatókészítés	8	4	4
Multimédiás elemek készítése	8	4	4
Az információs társadalom, e-Világ	6	3	3
A digitális eszközök használata	4	2	2
Számonkérés	4	2	2
Összes óraszám:	68+4	34+2	34+2

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	1 óra/hét
-----------------	--------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
2.	Online kommunikáció	2
3.	Robotika	5
4.	Szövegszerkesztés	6
5.	Bemutatókészítés	4
6.	Multimédiás elemek készítése	4
7.	Az információs társadalom, e-Világ	3
8.	A digitális eszközök használata	2
	Számonkérés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás	
Órakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése</p> <p>A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése; algoritmus leírásának módja</p> <p>Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata</p> <p>A programozás építőkövei</p> <p>A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben</p> <p>A program megtervezése, kódolása</p> <p>Tesztelés, elemzés</p>	<p>algoritmus, folyamat, adat, adattípus, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási – Az adott célnak megfelelő digitális produktumok létrehozása önállóan, illetve projekt keretében – Az elkészült alkotások mentése – Korábban elkészített digitális alkotások megnyitása, módosítása – Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával – Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése – A saját és az osztálytársak digitális alkotásainak értékelése több szempont alapján 	
Témakör: Online kommunikáció	
Órakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás</p> <p>Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében</p>	<p>e-mail, chat</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írás, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával – Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében 	

Témakör: Robotika	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az algoritmikus gondolkodás fejlesztése Algoritmus készítése lépésekre bontással Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével Robotvezérlési alapfogalmak	robot, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítását blokkprogramozás segítségével – Robotok vezérlése blokkprogramozással 	
Témakör: Szövegszerkesztés	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szövegszerkesztési alapelvek Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása Feladatlírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése	szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése – Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü 	

Témakör: Bemutató készítés	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása</p> <p>Feladateleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése</p> <p>Bemutató szerkesztési alapelvek</p>	<p>prezentáció, lényegkiemelés, dokumentumformátum</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása – Feladateleírás alapján prezentáció szerkesztése 	
Témakör: Multimédiás elemek készítése	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Feladateleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba</p> <p>Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése</p>	<p>rajz, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában – A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában – A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából 	
Témakör: Az információs társadalom, e-Világ	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az információ szerepe a modern társadalomban</p> <p>Információkeresési technikák, stratégiák</p>	<p>e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek – Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése – A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése 	

Témakör: A digitális eszközök használata	
Órakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai</p> <p>Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata</p> <p>Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek</p>	<p>adat, információ, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <p>A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban</p>	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	I óra/hét
-----------------	--------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Algoritmizálás és blokkprogramozás	6
2.	Online kommunikáció	3
3.	Robotika	6
4.	Szövegszerkesztés	6
5.	Bemutatókészítés	4
6.	Multimédiás elemek készítése	4
7.	Az információs társadalom, e-Világ	3
8.	A digitális eszközök használata	2
	Számonkérés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Órakeret: 6 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása</p> <p>Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján</p> <p>Számok és szöveges adatok</p> <p>Elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái</p> <p>Animáció, grafika programozása</p>	<p>szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése – Vezérlőszerkezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása – Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén – Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában – Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben 	

Témakör: Online kommunikáció	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök Adattárolás és- megosztás felhőszolgáltatások használatával	online identitás, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban – Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével 	
Témakör: Robotika	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projektmunkák során	szenzor, vezérlés
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán – Geometrikus ábrák útján mozgó robot programozása – A környezeti akadályokra reagáló robot programozása 	
Témakör: Szövegszerkesztés	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás Az információforrások etikus felhasználásának kérdései	bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék 	

– Részletes feladatlírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése	
Témakör: Bemutató készítés	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
A bemutató objektumaira animációk beállítása Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása Az információforrások etikus felhasználásának kérdései	animáció, csoportmunka eszközei, információforrások etikus felhasználása
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat) – Bemutató készítése projekt munkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával, az információforrások etikus használatával 	
Témakör: Multimédiás elemek készítése	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése	rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges – Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában – Bemutató készítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában 	
Témakör: Az információs társadalom, e-Világ	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan	információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata – Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról – Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése 	
Témakör: A digitális eszközök használata	
Orakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei</p> <p>Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés</p> <p>Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése</p> <p>Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben</p>	<p>hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül – Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata 	
Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:	
<p>Algoritmizálás és blokkprogramozás</p> <ul style="list-style-type: none"> – érti, hogyan történik az egyszerű algoritmusok végrehajtása a digitális eszközökön; – egyszerű algoritmusokat elemez és készít; – ismeri a kódolás eszközeit; – adatokat kezel a programozás eszközeivel. <p>Online kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; – ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat. <p>Robotika</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit; – adatokat gyűjt szenzorok segítségével; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben. <p>Szövegszerkesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás); – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival. 	

Bemutató készítés

- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Multimédiás elemek készítése

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.

Az információs társadalom, e-Világ

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A digitális eszközök használata

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;

használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyam tananyaga szervesen kapcsolódik az 5–6. évfolyam tananyagához, annak spirális-teraszos logikát követő mélyítése, bővítése.

A digitális írástudás témaköreinek feldolgozása – az életkornak, ezáltal a magasabb absztrakciós szintnek, valamint a nagyobb közismereti tudásnak megfelelően – lehetővé teszi összetettebb problémák megoldását. Új elemként jelenik meg az adatok táblázatos elrendezése, vektorgrafikus ábrák beillesztése, valamint kitekintés a webes dokumentumok világába. A digitális írástudás alapjainak elsajátítását a 8. évfolyam végére lényegében lezárjuk.

A problémamegoldás fejlesztésében új témakörként jelenik meg a táblázatkezelés, amely alapszinten ugyan, de kerek egészet alkot. Az algoritmizálás, programozás témakörében a tanulók már csoportmunkában önállóan fejlesztenek blokkalapú programokat, megismerkednek az 5–6. osztályban tanulttól eltérő platformmal is. A 8. osztály végére a blokkprogramozás mint algoritmizálási, kódolási eszköz lezárásra kerül.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám 7-8. évfolyamra	7. évfolyam	8. évfolyam
Algoritmizálás és blokkprogramozás	15	8	7
Online kommunikáció	4	2	2
Robotika	8	4	4
Szövegszerkesztés	8	4	4
Bemutatókészítés	6	3	3
Multimédiás elemek készítése	6	3	3
Táblázatkezelés	12	6	6
Az információs társadalom, e-Világ	5	2	3
A digitális eszközök használata	4	2	2
Számonkérés	4	2	2
Összes óraszám:	68+4	34+2	34+2

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	I óra/hét
-----------------	--------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
2.	Online kommunikáció	2
3.	Robotika	4
4.	Szövegszerkesztés	4
5.	Bemutatókészítés	3
6.	Multimédiás elemek készítése	3
7.	Táblázatkezelés	6
8.	Az információs társadalom, e-Világ	2
9.	A digitális eszközök használata	2
	Számonkérés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás

Órakeret: 8 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata</p> <p>Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója</p> <p>A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései</p> <p>A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja</p> <p>Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata</p> <p>Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata</p>	<p>algitmusok, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírás mód</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Életkorak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése – Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel – Vezérlőszervezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása – Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása 	

Témakör: Online kommunikáció	
Órakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás</p> <p>Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében</p>	e-mail, chat
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával – Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében 	
Témakör: Robotika	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével</p> <p>Szenzorok funkciói, paraméterei, használata</p> <p>Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással</p>	robot, szenzor, blokkprogramozás
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása – Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása 	
Témakör: Szövegszerkesztés	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása</p> <p>Feladateleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése</p> <p>Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb</p>	szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb,
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése – Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról 	

– Adott dokumentum tartalmának megfelelő szerkezet kialakítása, például levélpapír készítése és sablonként történő mentése, élőfej és élőláb kialakítása és formázása, vízjel szerepeltetése egy kép beszúrásával	
Témakör: Bemutató készítés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása Feladatlírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése Bemutató szerkesztési alapelvek	prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés
Javasolt tevékenységek:	
– Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)	
– Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával	
Témakör: Multimédiás elemek készítése	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz	képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása
Javasolt tevékenységek:	
– A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkenneléssel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal	
– Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz	
Témakör: Táblázatkezelés	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása	táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás

<p>Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek</p> <p>Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mérési eredmények, nyomtatott és online adathalmazok, táblázatok elemzése – Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból – Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással – A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy táblázatkezelő programban 	
<p>Témakör: Az információs társadalom, e-Világ</p>	
<p>Órakeret: 2 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése</p> <p>Az információ szerepe a modern társadalomban</p>	<p>e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például ókori számolási módszerek vagy elektromechanikus gépek) projekt módszerrel történő feldolgozása – Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy veszélyeshulladék-lerakási címek keresése – Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata 	
<p>Témakör: A digitális eszközök használata</p>	
<p>Órakeret: 2 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai</p> <p>Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata</p> <p>Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek</p> <p>Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei</p>	<p>adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere</p>

Javasolt tevékenységek:

- Digitális eszközök és perifériáinak feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban
- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül

Adatok tömörített tárolása, továbbítása a hálózaton keresztül az együttműködés érdekében

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	I óra/hét
-----------------	--------------------	------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Algoritmizálás és blokkprogramozás	8
2.	Online kommunikáció	2
3.	Robotika	4
4.	Szövegszerkesztés	4
5.	Bemutatókészítés	3
6.	Multimédiás elemek készítése	3
7.	Táblázatkezelés	6
8.	Az információs társadalom, e-Világ	2
9.	A digitális eszközök használata	2
	Számonkérés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Algoritmizálás és blokkprogramozás**Órakeret: 8 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján</p> <p>Példák típusalgoritmus használatára</p> <p>A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben</p> <p>Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok</p> <p>Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása</p> <p>A program megtervezése, kódolása</p> <p>Animáció, grafika programozása</p> <p>Mozgások vezérlése</p> <p>Tesztelés, elemzés</p> <p>Az objektumorientált gondolkodás megalapozása</p>	<p>szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkodás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás</p>

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata	
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával – Egyszerű algoritmussal megadható mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, vizsgálata a lehetséges paraméterek függvényében – Adatok kezelését, változók használatát igénylő folyamatok programozása – Új objektum létrehozását igénylő feladatok megoldása blokkprogramozási környezetben 	
Témakör: Online kommunikáció	
Órakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával	felhőszolgáltatások, online identitás
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban – Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével 	
Témakör: Robotika	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten Az együttműködési készség fejlesztése csoportos feladatmegoldások és projekt munkák során	vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – A robot szenzorokkal gyűjtött adatainak rögzítése, feldolgozása egy akadálypályán; a viselkedés módosítása a gyűjtött adatoknak megfelelően 	
Témakör: Szövegszerkesztés	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása Mentés különböző formátumokba	táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

Az információforrások etikus felhasználásának kérdései	
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Az elkészített dokumentum környezetbarát nyomtatásának megbeszélése, mentése és megnyitása PDF formátumban – Szöveges dokumentum megosztása online tárhelyen 	
Témakör: Bemutató készítés	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása</p> <p>Feladatlírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése</p> <p>Bemutató szerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés</p> <p>Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban</p> <p>Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása</p> <p>Az információforrások etikus felhasználásának kérdései</p>	<p>dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása</p>
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése – Rövid rajzfilm készítése prezentációkészítő alkalmazással – Elkészített prezentáció megjelenítése többféle elrendezésben, mentése különböző formátumokba 	
Témakör: Multimédiás elemek készítése	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba</p> <p>Feladatlírás, illetve minta alapján vektorgrafikus ábra készítése. Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek</p>	<p>rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek</p>
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Feladatlírás, illetve minta alapján raszter- és vektorgrafikai ábra készítése, szerkesztése, módosítása különböző dokumentumokba, előadásokhoz és bemutatókhoz – Ábrakészítés során egyszerű transzformációs műveletek, igazítások, csoportműveletek használata 	

– Olyan grafikai feladatok megoldása, amelyek algoritmikus módszereket igényelnek: másolás, klónozás, tükrözés, geometriai transzformációk	
Témakör: Táblázatkezelés	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben</p> <p>Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével</p> <p>Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei.</p> <p>Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok</p>	<p>saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az osztály, évfolyam vagy az iskola adatainak statisztikai elemzése – Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése – Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével 	
Témakör: Az információs társadalom, e-Világ	
Órakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Információkeresési technikák, stratégiák, többszemponú keresés</p> <p>A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai</p> <p>Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai</p>	<p>adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról – Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségeket alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése – Többszemponú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában 	
Témakör: A digitális eszközök használata	
Órakeret: 2 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése</p> <p>Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok</p>	<p>operációs rendszerek eszközeinek használata, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés</p>

<p>ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés</p> <p>Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben.</p> <p>Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Történelmi, földrajzi témák feldolgozásához térinformatikai, térképalkalmazások felhasználása – A 3D megjelenítés lehetőségeinek felhasználása tantárgyi feladatokban – Közös munka esetén a digitális erőforrásokhoz tartozó hozzáférési és jogosultsági szintek megismerése 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>Algoritmizálás és blokkprogramozás</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát; – egyszerű algoritmusokat elemez és készít; – ismeri a kódolás eszközeit; – adatokat kezel a programozás eszközeivel. <p>Online kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait; – ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat. <p>Robotika</p> <ul style="list-style-type: none"> – adatokat gyűjt szenzorok segítségével; – mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben. <p>Szövegszerkesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat. <p>Bemutató készítés</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat; – ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket; – etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival. <p>Multimédiás elemek készítése</p> <ul style="list-style-type: none"> – digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót; – digitális képeken képkorrekciót hajt végre. <p>Táblázatkezelés</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza; – problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével. 	

Az információs társadalom, e-Világ

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.

A digitális eszközök használata

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül;
- önállóan használja az operációs rendszer felhasználói felületét;
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait.

Helyi tanterv

Testnevelés 5 - 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszába lépve az 1–4. évfolyamon elkezdett sokoldalú pszichomotoros és az ezen keresztül megvalósuló kognitív, affektív-emocionális képesség-összetevők fejlesztése tovább folytatódik. A személyiségformálás – a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével, a szenitív időszakokhoz igazodó mozgástartalmakon keresztül – a tanulási, nevelési célokat úgy valósítja meg, hogy közben a Nat kompetenciarendszerében realizálja az Európai Unió kulcskompetenciáinak fejlesztését. Kiemelt terület a személyes és társas kompetencia-összetevők rendszerében a szomatikus egészség, a szocio-emocionális jóllét, a biztonság és az emberi kapcsolatok minősége.

A testnevelés tartalmi elemei közé az 5. évfolyamtól belép a sportági alaptéchnikák és taktikák rendszere, a hozzájuk kapcsolódó elméleti ismeretekkel, miközben folytatódik a széles spektrumú koordinációképesség-fejlesztés. A nevelési szakasz elején a kondicionális képességek differenciált fejlesztése itt is elsősorban a mozgáskészségek elsajátításán, játékos gyakorláson keresztül történik, majd később fokozatosan előtérbe kerül az életkori sajátosságokhoz igazodó kondicionális képzés. A mozgástanulás folyamatában fontos szerepet kap az elméleti tudatosítás, az ok-okozati összefüggések ismertetése, mely elősegíti a mentalizációs folyamatokat. Mindez a változó környezeti feltételekhez igazodó, egyre összetettebb mozgássorok hatékony elsajátítását teszi lehetővé.

A testi-lelki egészségre nevelés célrendszere a tanulási terület egészét áthatja. A tanulók tovább bővítik az egészséges életvitel alapjaival összefüggő ismereteiket. A közvetlen mozgástapasztalattal szoros kapcsolatban álló elméleti ismeretekkel gyarapodva tudatosul bennük a különböző mozgásformák egészségmegőrző hatása. Tisztában vannak az alapszintű anatómiai, edzéselméleti törvényszerűségekkel (pl. a bemelegítés módja, funkciói), ami a baleset-megelőzés, a biztonságos sportolás, az egészséges testi fejlődés legfőbb záloga. A testi higiéniai tevékenységeket igyekeznek mindennapi szokásrendszerükbe illeszteni, mellyel párhuzamosan a XXI. századi életforma stresszhatásainak kezelésére megfelelő stratégiákat (pl. relaxációs módszerek) sajátítanak el. A tanulókörpontos szemlélettel átítatott oktatási környezetben erősödik a tanulói sportolási kedv, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűd. Ehhez kapcsolódóan prioritást kapnak a játékos feladatmegoldások, az élményalapú tananyagfeldolgozás. A változatos munkaformák alkalmazása, a gyakran változó összetételű, képességű heterogén csoportok együttes sporttevékenysége a méltányosság, a társakhoz való alkalmazkodás, a tolerancia, a csapatszellem, az egymás tanításának lehetőségét is magába foglalja. Ez a tanulók társas kapcsolataiban az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés célját valósítja meg. A társas mozgásformák egyben az elfogadást, a konfliktuskezelés asszertív eszközeit kínálják. A változatos küzdőfeladatokban előtérbe kerül az iskolai küzdősportokra jellemző technikák végrehajtása és azok test-test elleni küzdelemben történő kreatív alkalmazása. Ezek az egyszerű mozgásformák esetében szabadon végrehajthatók, mások tanári irányítás mellett, a legnagyobb mozgásbiztonság elérésére törekedve, a balesetveszély minimálisra csökkentése mellett.

A tanár-diák interakciókban a pedagógus mintaadó, facilitátor szerepe a tanulók kommunikációs kultúrájának kialakításában realizálódik, mely a kooperatív jellegű gyakorlásban kihat a diákok közötti kommunikáció minőségére is. Mindezen tényezők a mozgással, sportolással kapcsolatban jelentős attitűdformáló erőt jelentenek.

A nevelési-oktatási szakasz végéhez közeledve egyre nagyobb mértékben kapnak szerepet az induktív jellegű feladatmegoldások, melyek a gondolkodást és a problémamegoldó képességeket fejlesztik. A tanulási terület – sajátosságaiból adódóan – folyamatosan fejleszti az önismeretet, az önfogadás képességét, melynek rendszeresen alkalmazott eszköze – a pedagógus általi előremutató formatív visszajelzések mellett – az ön- és társértékelés. Ezek a folyamatok a 7–8. évfolyamon hozzájárulnak a tanulók saját készség- és képességszintű erősségeinek, illetve hiányosságainak felismeréséhez, ezáltal a képességek tanári segítséggel tudatosan fejleszthetők. A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpiikonjainak megismerésével a tanulókat a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképfomalás is hangsúlyos szerepet kap.

Az IKT-eszközök a mozgástanulás, a diagnosztika, az egészséges életvezetés kialakításának hatékony segítői, mindemellett a konstruktív jellegű elméleti ismeretszerzést is jelentősen támogatják. Ezzel a tanulók motivációjára és digitáliskompetencia-szintjére gyakorolhatunk pozitív hatást. Az egészségfejlesztés mozgáshoz kapcsolódó eszközrendszerével tudatosítjuk a szabad levegőn, a természetes környezetben folytatott rendszeres testedzés testi és lelki jóllétet erősítő hatását, ami pozitív irányú befolyást gyakorol a tanulók környezettudatos szemléletmódjára. Ezzel a testnevelés hozzájárul a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséghez, mint nevelési célhoz.

A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.

A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja. A digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a teljesítménymonitorozás, a mozgáselemzés, az információkeresés, -szűrés és -feldolgozás digitális eszközökkel történő megvalósítása.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása,

felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrataltság stb.).

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerőkölcsi tulajdonságok (például fegyelmezettség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljesség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotoniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményező-készség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.

Az iskolai testnevelés óra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében - amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.

A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokoltá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenését a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásaként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelenjen a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatelemei. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés” témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg.

Az 5-8. évfolyamon a gyógytestnevelés területén elvárás az egyéni és differenciált gyakorlatok tudatos végrehajtása, valamint, hogy a tanulók az egészségük fejlesztése érdekében tudatosan alkalmazzák a szabadidős és sportjátékokat. A gyakorlatok során kiemelten jelenik meg a kontrollált légzés, a pulzusszámlálás és a relaxáció.

A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a különböző sportági mozgáskészségekben, valamint a motorikus képességekben a tanuló önmagához mért fejlődése. A tanultsági szint méréséhez fontosak a különböző pontérték-táblázatok, számszerűsített vagy grafikonos statisztikai eljárások, de az egyes próbákon és teszteken elért eredmények mellett legalább olyan fontos az érzelmi-akarati tényezők figyelembevétele az értékelés, osztályozás során.

Pedagógiai és életviteli hitünkéből fakadó megfontolások

A kereszténység középpontjában az Isten által teremtett természet és a benne élő Isten képmására teremtett ember áll. Ez különös felelősséget ró az emberre saját magával, másik emberrel és a teremtett világgal szemben. Törekednünk kell a jó és helyes út megtalálására. Amikor érezzük az igaz ösvényen haladunk figyelniünk kell, arról ne tértjünk le és lássuk meg az apró csodáit, melyet az utazás rejt nekünk. Vonatkozik ez a diákra, pedagógusra és minden nevelés-oktatást segítő emberre, akivel a közösen építkezünk nap, mint nap. Hinnünk kell, hogy a munkánk erkölcsi alapot nyújt diákjainknak, egy olyan alapot, amelyen szilárdan két lábbal állnak és bátran léphetnek előre az élet tengerén. A Baptista nevelés és oktatás, több mint iskola! De sosem feledhetjük, hogy ezt nem elég kijelentenünk, hanem tennünk kell érte, tanévről-tanévre, hónapról-hónapra, napról-napra, percről-percre.

5–6. évfolyam

Az 5. évfolyamba lépő diákok testi fejlődésében a fiúk és a lányok között jellemző különbségek még nem mutatkoznak. A lányok egy hosszú (9 éves kortól tartó), mérsékelt ütemű megnyúlási szakasz közepén, míg a fiúk a pubertáskort megelőző testalkati telítődési szakaszban járnak. A két nem terhelhetősége közel azonos. A 11–12 éves diákok, a sokoldalú alapokra építkezve, eredményesen tanulnak új sportági technikákat mind a zárt, mind a nyílt jellegű mozgáskészségekben. Mozgásigényük igen jelentős, figyelmük, koncentrációképességük tartós, ami az időhatékony óraszervezéssel tovább segíti a pszichomotoros tanulási folyamatokat.

A korosztály kondicionális képzésében kiemelt szerepet kap a gerincoszlop tartóizmainak, a törzs általános erő-állóképességének folyamatos fejlesztése. Fontos az aerob állóképesség kezdetben játékos formájú, majd egyre inkább tartós futással történő növelése, ugyanakkor az intenzív anaerob munkavégzés kerülendő. A koordinációs képességek közül kiemelten fejleszhető a ritmusérzék, az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, emellett a nyílt jellegű mozgásformákban megmutatkozó összekapcsolási-átállási képesség is dinamikusan javul. A sportjátékok oktatásában a technikai képzés mellett megjelennek az emberelőnyös és létszámaazonos kisjátékok alaptaktikai elemei (add és fuss; szélességi és mélységi mozgások), először célfelület nélkül, majd célfelülettel. Továbbra is hangsúlyos szerepet kapnak a sportjátékokat előkészítő testnevelési játékok.

Az önvédelmi és küzdősportok a test-test elleni játékos küzdőgyakorlatok megtanításán túl a sportági képzésre helyezik a hangsúlyt. Míg az eddigi játékok és feladatok olyan játékos mozgásformákon keresztül csináltak kedvet a küzdelemhez, melyek a különböző küzdősportok mozgástechnikáihoz hasonló elemeket tartalmaztak, most a három iskolai küzdősport, a birkózás, a judo és a karate mozgásanyagára kerül a hangsúly. E gyakorlatok kondicionális képességfejlesztő hatásai elsősorban az erő-állóképesség, a gyorsaság fejlesztésében érezhetőek, valamint a gerincoszlop tartóizmai, a hát- és a hasizmok erősítése terén, valamint a gerinc egészséges, fiziológias tartásának javításában realizálódnak. A karate lazító és nyújtó gyakorlatai a csípő- és bokaízület, valamint az egész alsó végtag ízületi mozgástartományának növelésével járulnak hozzá az egészséges fejlődéshez.

Az önvédelmi és küzdősportok a koordinációfejlesztés szempontjából elsősorban a kognitív koordinációs képességeket fejlesztik az ellenfél eltérő mozgására adott folyamatosan változó reakciók miatt. A téri tájékozódó képesség, a reakcióképesség, a ritmusképesség, a kineztezés, a mozgásszabályozó és átalakító képesség folyamatos fejlődésen mennek át a sportági mozgásanyag tanítása révén.

A test-test elleni küzdelem tekintetében továbbra is kiemelt fejlesztési terület a tanuló személyisége, hiszen a sportági technikák nagy koncentrációval történő végrehajtása az önuralom és akaraterő próbája elé állítja a tanulót.

Az 5–6. évfolyam tanulóinak példaképválasztó igénye a megfelelő irányba terelve elősegíti a hosszú távú elköteleződésüket a szabadidős és/vagy versenysport felé. A tanulók a versengésen alapuló mozgásformákat szeretik, melyek – jól megszervezett, kooperációs elemekben gazdag, a társak eltérő képességeit tiszteletben tartó, a fair play szellemiségét prioritásként kezelő viselkedésmintákkal – kontrollált módon kiválóan gyakoroltathatók. Oktatásmódszertani szempontból a tanórák jelentős részét a mozgásos tartalmak bemutatásán, bemutattatásán alapuló képi, vizuális forrásokra épülő direkt oktatási stratégiák jellemzik, de megjelennek már az indirekt módszertani elemek is.

A tanulók a gyógytestnevelés mozgásformáiban – a korrekciós gimnasztika gyakorlatok mellett – elsajátítják a nyújtó hatású, valamint az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, optimális aerob terhelést biztosító gyakorlatokat, melyek elváltozásukra, betegségeikre nézve is kedvező hatásúak. A testnevelési játékokkal párhuzamosan megismerkednek az állapotuk javulását szolgáló szabadidős és sportjátékokkal is.

5. évfolyam

Óraszám:	180 óra/ év	5 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
2.	Atlétikai jellegű feladatmegoldások	35 (23 + 9 óra + 3 úszásból)
3.	Torna jellegű feladatmegoldások	30 óra (23 + 1 óra + 6 úszásból)
4.	Sportjátékok	35
5.	Testnevelési és népi játékok	17
6.	Önvédelmi és küzdő sportok	20
7.	Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	16
8.	Úszás	9 (18-9)
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</p> <p>4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése</p> <p>2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal</p> <p>Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</p> <p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</p> <p>Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szeryakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szeryakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás</p>

<p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása</p> <p>Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása</p> <p>A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása</p> <p>Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása</p> <p>A terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése</p> <p>A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése</p> <p>Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása</p> <p>Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére</p> <p>Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk.</p> <p>Sorakozó vonalban és oszlopban.</p> <p>Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás.</p> <p>Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.</p> <p>Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve.</p> <p>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban.</p> <p>Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére.</p>	
--	--

Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszer gyakorlatok.	
Témakör: Atlétika jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 35 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan</p> <p>Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal.</p> <p>Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás.</p> <p>Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával</p> <p>Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre</p> <p>Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken.</p> <p>Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken.</p> <p>Repülő és fokozó futások 30–40 m-en.</p> <p>Vágtafutások 20–30 m-en.</p> <p>Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.</p> <p>Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben</p> <p>Dobógyakorlatok 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszőkkenéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely, szoknyás labda, sípoló rakéta)</p> <p>Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával.</p> <p>Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna)</p> <p>Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással</p> <p>Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból</p>	<p>elrugaszkodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérzék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, bástya, dobószektor, hasmánt technika, dobás, vetés, hajítás, gyorsfutás, vágtafutás, lassúfutás, akadályfutás</p>

<p>Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő, hasmánt technikával</p> <p>Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok</p> <p>Magasugrás: 6–8 lépésről átlépő technikával, nyújtott vagy hajlított lábbal; magasugróversenyek</p> <p>Az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése</p> <p>Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül</p> <p>Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása</p>	
Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 30 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</p> <p>A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése</p> <p>A cselekvési biztonság növelése</p> <p>Segítségadás tanítása, tanulása</p> <p>Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására</p> <p>A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</p> <p>Preakrobatikus és akrobatikus elemek, egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása</p> <p>Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése</p>	<p>függeszkedés, támlázás, fejjállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefüggés, lebegőfüggés, hátsó függés, zsugorlefüggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás, guggoló átugrás</p>

Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán

Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek

Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé.

Függésben húzózkodások.

A női és férfi torna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése

Talajon:

Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe

Fejállás

Kézállásba fellendülés segítségadással, falnál és önállóan

Hanyattfekvésből, emelés hídba.

Tigrisbukfenc

Kézenátfordulás oldalra mindkét irányba

Repülő gurulóátfordulás

Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése

Összefüggő talajgyakorlat összeállítása

Ugrószekevényen:

Keresztbe állított ugrószekevényen zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás

Hosszába állított ugrószekevényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés

Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással

Gerendán:

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és lábterpesztéssel leugrás

<p>Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás</p> <p>Gerendán: támaszhelyzeten át fel- és leugrás</p> <p>Gyűrűn:</p> <p>(Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsugorlefuggés; lefuggés; fellendülés lebegő függésbe; hátsó függésből emelés lebegő függésbe; homorított leugrás</p> <p>Gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás</p> <p>(Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefuggés</p>	
Témakör: Sportjátékok	
Órakeret: 35óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása</p> <p>Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett</p> <p>A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés</p> <p>1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása</p> <p>Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</p> <p>Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása</p> <p>A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása</p>	<p>kétszer indulás, lépéshiba, forgás, hosszú- és rövidindulás, egy-és kétütemű megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, labda fedezése, bedobás, szabaddobás, szabadrúgás, büntetődobás, büntetőrúgás, alakzattartásos passzgyakorlat, alakzatbontó és alakzattartó helyezkedés, kényszerítő átadás, területvédekezés, emberfogás, egykezes tolt átadás, páros és hármás lefutás, floorball – ütőfogás, labdahúzás és - lövés, kapuelőtér</p>

Kézilabda

A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések elsajátítása

A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben.

Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból

Az „add és fuss” elv alkalmazása az egyszerű és összetett labdás koordinációs gyakorlatokban (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)

Egy- és kétkezes átadások helyben és mozgás közben, (kétkezes felső, mellső, pattintott

Egykezes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák

Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek alkalmazása 1-1 elleni játékokban, testcselek

Kapura lövések helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről, passzív, félaktív védővel szemben

Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására

Bedobás.

Szabaddobás.

Büntetőlövés.

Ütközések oktatása.

A szélességi vonalvédekezés (6-0-ás területvédekezés) megismerése

Védekezés emberfogással.

A védő, a támadó helyezkedése.

Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben.

Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás.

Támadásból védekezésbe való visszarendeződés.

A kapus alaphelyzetének kialakítása; magasan, félmagasan, laposan és pattanásból érkező labdák védelmi technikájának elsajátítása kézzel és lábbal

Kosárlabda

A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játéksituációkban

Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel

Labdaátadások kétkézes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás)

A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása

1-1 elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)

2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas)

Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása

Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására

Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálymódosításokkal

Labdarúgás

A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltogatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában

Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel

Labdahúzogató, - görgetés; haladás közben, Alakzattartással történő labdás koordinációs passzgyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.

Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával

A labda nélküli támadó szerepek (helyezkedési módok) megismerése 2-0-ás, 3-0-ás gyakorlási helyzetekben

Átadások:

(passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltogatással.

A különböző védőszerepek megismerése (passzsávok lezárása, optimális távolságtartás a támadótól, célfelülethez igazított helyezkedés)

Labdalevétel: talppal, belsővel, csüddel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel.

Fejelés: előre, oldalra.

<p>Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.</p> <p>Egyszerű cselek.</p> <p>Partdobás.</p> <p>Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás taktikai helyzetben</p> <p>Változatos alakú, méretű pályán az 1-1 és 2-2 elleni játéksituációk védő és támadó szerepeinek gyakorlása különböző méretű, elhelyezkedésű, számú célfelületre, a labda méretének, anyagának változtatásával</p> <p>2-1, 3-1 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok helyezkedésének gyakorlása</p> <p>Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal</p> <p>A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával</p> <p>Floorball</p> <p>Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása</p> <p>Labdabiztonságot növelő gyakorlatok</p> <p>Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással</p> <p>Labdaütések palánkra és társnak</p> <p>Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése</p> <p>Folyamatos labdaátadások társnak</p> <p>Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából</p> <p>Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védekezdése nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal</p> <p>1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása</p>	
--	--

Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Órakeret: 17 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók, labdavezetési fogók) a teljes játéktér felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése</p> <p>A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása</p> <p>Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával</p> <p>I-I elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása</p> <p>Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban</p> <p>Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)</p> <p>Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása</p> <p>A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő</p>	<p>laza és szoros emberfogás, szélességi mozgás, mélységi mozgás, elszakadás a védőtől, célfelület védelme, algoritmikus gondolkodás, ütempassz, testcsele</p>

<p>mozgásos játékok gyakorlása (pl. amóba váltóversenyben)</p> <p>A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések</p> <p>Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal</p> <p>Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</p>	
Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	
Orakeret: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</p> <p>Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése</p> <p>A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő aszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett</p> <p>Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával</p>	<p>lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökfelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófeszítés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés, egyenes ütés, karate védéstechnikák, ellentámadás, küzdőtávolság, ötlépéses alapküzdelem.</p>

<p>A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása</p> <p>Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása</p> <p>Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés)</p> <p>Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása</p> <p>Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal</p> <p>Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba</p> <p>Egy választott küzdősport korosztály-specifikus alaptechnikájának és elméleti ismereteinek elsajátítása</p> <p>Birkózás</p> <p>A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás)</p> <p>A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül ▪ Hídban forgási kísérletek ▪ Hídból kifordulás fejtámaszba ▪ Hídba vetődés fejtámaszból társ segítségével <p>Birkózó alapállás technikájának elsajátítása</p>	
---	--

Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra)

Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával

Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alapternikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben

- Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika
- Mögé kerülés: könyökfelütéssel, kibújással

Karate

Alapvető karateállások és testtartások megismerése

Alapállásból helyváltoztatások előre és hátra rögzített kartartásokkal

Alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán)

Oldalra csapás az ököl alsó részével és csapás az ökölháttal alapütések megismerése

Az előre rúgás alapternikájának végrehajtása

A tanult ütések, rúgások gyakorlása helyváltoztatás nélkül különböző karateállásokban, különböző magasságokba

Alapvető védekező technikák elsajátítása helyben (az arc védeése, a test, törzs védeése, kétkezes védeés, öv alatti terület védeése, védeés a tenyér élével)

A tanult ütések, rúgások gyakorlása különböző magasságokba, helyváltoztatás közben

A kiinduló helyzetből történő ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása

Egyszerű kézzel (fejre és testre irányuló egyenes ütés) és lábbal (testre irányuló egyenes rúgás) történő támadások

<p>biztonságos kontrollált végrehajtása és azok védeése a megfelelő biztonságos végrehajtási távolság kialakításával</p> <p>A védekezés utáni ellentámadás praktikus és biztonságos végrehajtása mindkét oldalról</p> <p>Dzsúdó</p> <p>Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások</p> <p>Szabadulási kísérletek (20-25 mp) leszorítástechnikákból</p> <p>Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</p>	
Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</p> <p>Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</p> <p>A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítségével</p> <p>Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése</p> <p>A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása</p> <p>Frizbi:</p> <p><i>Dobások</i> párokban, csoportokban (5–7 fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycserékkel.</p> <p>Folyamatos passzolások.</p> <p>Nyitások meghatározott távolságra</p>	<p>természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, jégkorong, erdei tornapálya, térkép, turistajelzések.</p>

<p>Célbadobások a koronggal a zónába.</p> <p>Védekező mozgások, ugrások, elkapások.</p> <p>Tájfutás:</p> <p>A térkép. A térképi ábrázolás. A térképek típusai. A természetjárás fontosabb térképtípusai.</p> <p>Város- és parktérképek. Útvonaltervezés a várostérképen.</p> <p>Túra a városban:</p> <p>Felkészülés a túrára: tervekészítés, a szükséges tárgyak összeírása stb. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése tanári irányítással.</p> <p>Az iránytű és a tájoló. A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása.</p> <p>Turista- és tájfutó térképek jelrendszere.</p> <p>Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb.</p> <p>Tájékozódás a terepen (gyakorlatok az iskola környékén). Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással.</p>	
Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)	
Orakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása</p> <p>A balesetek megelőzésére tett intézkedések megismerése</p> <p>A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése</p> <p>A vízben végezhető játékok tanulása, az úszások megszerettetése</p> <p>A korábban elsajátított úszásnem(ek) gyakorlása, technikájának javítása (amennyiben a tanuló az 1–4. osztályban tanult úszni)</p>	<p>úszásnem, hátúszórajt, rajtfejes, taposás, intenzív úszás, állóképesség</p>

<p>Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása</p> <p>Hátúszórajt és a fejesugrás elsajátítása</p> <p>Merülési versenyek, úszóversenyek</p> <p>A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése</p> <p>Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése</p> <p>Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</p>	
Témakör: Gyógytestnevelés	
<p>Órakeret: A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően (Szakember hiánya miatt testnevelő szakos kolléga építi be a mindennapos testnevelésbe.)</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A helyes légzéstechnika elsajátítása ▪ Egyszerűbb légzőgyakorlatok összeállítása ▪ A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül ▪ A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása, tudatosítása ▪ A 4-5 gyakorlatból álló, a biomechanikailag helyes testtartást kialakítását elősegítő gyakorlatsor önálló összeállítása kis tanári segítséggel ▪ Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása, alkalmazása ▪ A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári segítséggel, azok tudatos, pontos végrehajtása 	<p>vázizomzat, izomérzékelés, önállóan végzett otthoni gyakorlatok, kontraindikált gyakorlatok, légzőizmok</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés ▪ Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása ▪ Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül 	
--	--

6. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
2.	Atlétikai jellegű feladatmegoldások	35 (23 + 9 óra + 3 úszásból)
3.	Torna jellegű feladatmegoldások	30 (23 + 1 óra + 6 úszásból)
4.	Sportjátékok	35
5.	Testnevelési és népi játékok	17
6.	Önvédelmi és küzdő sportok	20
7.	Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	16
8.	Úszás	9 (18-9)
	Összesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</p> <p>4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok bemutatás utáni önálló végrehajtásra törekvő pontos és rendszeres kivitelezése</p> <p>2-3 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása tanári kontrollal</p> <p>Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</p> <p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</p> <p>Mozgékonyság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok gyakorlása</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását, ellazulását szolgáló gyakorlatok összeállítása segítséggel, azok helyes végrehajtása</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; szergyakorlatok, utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz, keringésfokozás</p>

Légzőgyakorlatok összeállítása segítséggel, azok végrehajtása

A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása

A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása

Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló (kis tanári segítséggel) összeállítása, végrehajtása

A terhelések utáni nyújtó gyakorlatok jelentőségének megismerése

A stressz fogalmának, fajtáinak beazonosítása, pozitív megküzdési stratégiáinak megismerése

Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása

Egyszerű és összetett gimnasztikai gyakorlatok zenére

Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk.

Sorakozó vonalban és oszlopban.

Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás.

Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.

Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve.

Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban.

Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére.

Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszer gyakorlatok.

Témakör: Atlétika jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 35 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Futóiskolai és futófeladatok egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan</p> <p>Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal.</p> <p>Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás.</p> <p>Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával</p> <p>Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással időre, sprintfutások 30–60 m-en időre</p> <p>Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken.</p> <p>Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken.</p> <p>Repülő és fokozó futások 30–40 m-en.</p> <p>Vágtafutások 20–30 m-en.</p> <p>Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.</p> <p>Váltófeladatok alsó és felső váltással párban és csapatban, helyben és mozgás közben</p> <p>Dobógyakorlatok 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszőkkenéssel, dobások különböző eszközökkel (labdák, karikák, szivacsgerely, szoknyás labda, sípoló rakéta)</p> <p>Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával.</p> <p>Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna)</p> <p>Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással</p> <p>Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból</p>	<p>elrugaszkodó láb, lendítő láb, térdelőrajt, hibás rajt, váltójel, váltótávolság, tempóérezék, pulzus, átlépő technika, lépő technika, nekifutási távolság, optimális sebesség, kidobási vonal, bástya, dobószektor, hasmánt technika, dobás, vetés, hajítás, gyorsfutás, vágtafutás, lassúfutás, akadályfutás</p>

<p>Felugrások egy lábról gumiszalagra, lécre, szemből és oldalról nekifutással 5–7 lépésből, átlépő, hasmánt technikával</p> <p>Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok</p> <p>Magasugrás: 6–8 lépésről átlépő technikával, nyújtott vagy hajlított lábbal; magasugróversenyek</p> <p>Az állóképesség, a szív működés és a testtömegkontroll összefüggéseinek megismerése</p> <p>Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül</p> <p>Az atlétika főbb versenyszabályainak megismerése, gyakorlatban történő alkalmazása</p>	
Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 30 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</p> <p>A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése</p> <p>A cselekvési biztonság növelése</p> <p>Segítségadás tanítása, tanulása</p> <p>Igényesség kialakítása az esztétikus test iránt, valamint a „tornászos” mozgás elsajátítására</p> <p>A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</p> <p>Preakrobatikus és akrobatikus elemek, egyensúlyi elemek, gurulások, emelések, fellendülések, billenések, átfordulások végrehajtása</p> <p>Gimnasztikus elemek (csak lányok) – lépések, járások, testsúlyáthelyezések, szökkenések, ugrások, fordulatok – kivitelezése</p>	<p>függeszkedés, támlázás, fejjállás, talajgyakorlat, terpeszleugrás, lefüggés, lebegőfüggés, hátsó függés, zsugorlefüggés, homorított leugrás, érintőjárás, hármaslépés, fellendülés, ellendülés, billenés, átfordulás, zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás, guggoló átugrás</p>

Egyensúlyozási gyakorlatok megvalósítása helyben helyzetváltoztatásokkal és különböző kartartásokkal, valamint helyváltoztatással eltérő irányokba tornapadon, annak merevítő gerendáján és/vagy gerendán

Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötelen), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek

Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé.

Függésben húzózkodások.

A női és férfi torna főbb versenyszámainak, azok alapvető szabályainak megismerése

Talajon:

Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe

Fejállás

Kézállásba fellendülés segítségadással, falnál és önállóan

Hanyattfekvésből, emelés hídba.

Tigrisbukfenc

Kézenátfordulás oldalra mindkét irányba

Repülő gurulóátfordulás

Híd, mérlegállás és spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése

Összefüggő talajgyakorlat összeállítása

Ugrószekevényen:

Keresztbe állított ugrószekevényen zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás

Hosszába állított ugrószekevényen felguggolás után gurulóátfordulás előre, leguggolás, valamint leterpesztés

Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaskodással

Gerendán:

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és lábterpesztéssel leugrás

<p>Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás</p> <p>Gerendán: támaszhelyzeten át fel- és leugrás</p> <p>Gyűrűn:</p> <p>(Fiúknak) Érintő magas gyűrűn: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület; zsugorlefuggés; lefuggés; fellendülés lebegő függésbe; hátsó függésből emelés lebegő függésbe; homorított leugrás</p> <p>Gyűrűn: hátsó függés; fellendülés lebegő függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás</p> <p>(Lányoknak) Lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefuggés</p>	
Témakör: Sportjátékok	
Órakeret: 35óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása</p> <p>Folyamatos csapatjáték kialakítása könnyített szabályok mellett</p> <p>A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés</p> <p>1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés alapelveinek tudatos alkalmazása</p> <p>Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</p> <p>Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása</p> <p>A sportjátékokban megjelenő egyéni és csapatrész támadó, védekező alaptaktikai és ezekre épülő technikai elemeinek (emberfogás, területvédekezés, letámadás, támadóalakzat) megismerése, gyakorlása</p>	<p>kétszer indulás, lépéshiba, forgás, hosszú- és rövidindulás, egy-és kétütemű megállás, sarkazás, indulócsel, fektetett dobás, labda fedezése, bedobás, szabaddobás, szabadrúgás, büntetődobás, büntetőrúgás, alakzattartásos passzgyakorlat, alakzatbontó és alakzattartó helyezkedés, kényszerítő átadás, területvédekezés, emberfogás, egykezes tolt átadás, páros és hármás lefutás, floorball – ütőfogás, labdahúzás és - lövés, kapuelőtér</p>

Kézilabda

A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések elsajátítása

A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben.

Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból

Az „add és fuss” elv alkalmazása az egyszerű és összetett labdás koordinációs gyakorlatokban (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)

Egy- és kétkézes átadások helyben és mozgás közben, (kétkézes felső, mellső, pattintott

Egykezes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák

Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek alkalmazása 1-1 elleni játékokban, testcselek

Kapura lövések helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről, passzív, félaktív védővel szemben

Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására

Bedobás.

Szabaddobás.

Büntetőlövés.

Ütközések oktatása.

A szélességi vonalvédekezés (6-0-ás területvédekezés) megismerése

Védekezés emberfogással.

A védő, a támadó helyezkedése.

Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben.

Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás.

Támadásból védekezésbe való visszarendeződés.

A kapus alaphelyzetének kialakítása; magasan, félmagasan, laposan és pattanásból érkező labdák védelmi technikájának elsajátítása kézzel és lábbal

Kosárlabda

A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések megtanulása, végrehajtása kontrollált környezetben, egyszerűbb játéksituációkban

Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás, labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok elsajátítása megadott feltételekkel

Labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel, egykezes felső és alsó, illetve egykezes tolt átadással helyben, különböző irányokba történő kilépéssel és mozgásból mozgó társnak (páros és hármas lefutás)

A helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből, majd folyamatos labdavezetésből és társtól kapott labdából történő fektetett dobás technikájának ismerete, gyakorlati elsajátítása

1-1 elleni játék gyakorlása a támadó és védő játékosok személyének meghatározásával, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)

2-0-ás és 3-0-ás gyorsindulások labda nélküli támadó mozgásának elsajátítása (páros lefutás, hármas lefutás, hármas nyolcas)

Létszámazonos kisjátékokban a támadó és védő szerepek gyakorlása

Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, az ellenféllel történő szabálytalanságok módjainak ismerete, törekvés a szabályok betartására

Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos szabálymódosításokkal

Labdarúgás

A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában

Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel

Labdahúzogató, - görgetés; haladás közben,

Alakzattartással történő labdás koordinációs passzgyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.

Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával

A labda nélküli támadó szerepek (helyezkedési módok) megismerése 2-0-ás, 3-0-ás gyakorlási helyzetekben

Átadások:

(passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással.

A különböző védőszerepek megismerése (passzsávok lezárása, optimális távolságtartás a támadótól, célfelülethez igazított helyezkedés)

Labdalevétel: talppal, belsővel, csüddel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel.

Fejelés: előre, oldalra.

<p>Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.</p> <p>Egyszerű cselek.</p> <p>Partdobás.</p> <p>Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás taktikai helyzetben</p> <p>Változatos alakú, méretű pályán az 1-1 és 2-2 elleni játéksituációk védő és támadó szerepeinek gyakorlása különböző méretű, elhelyezkedésű, számú célfelületre, a labda méretének, anyagának változtatásával</p> <p>2-1, 3-1 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok helyezkedésének gyakorlása</p> <p>Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal</p> <p>A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával</p> <p>Floorball</p> <p>Labda nélküli technikai elemek, mint az alapállás, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással elsajátítása</p> <p>Labdabiztonságot növelő gyakorlatok</p> <p>Labda terelése egyenes vonalban és irányváltoztatással</p> <p>Labdaütések palánkra és társnak</p> <p>Lövések és húzások közötti különbség megéreztetése</p> <p>Folyamatos labdaátadások társnak</p> <p>Kapura lövések helyből, labdavezetésből és kapott labdából</p> <p>Kapus alaphelyzetének kialakítása, kapura lőtt labdák védekezdése nagypályán kézzel, kispályán állásban ütővel, lábbal, féltérdelő pozícióból ütővel, lábbal</p> <p>1-1, 2-1 elleni kisjátékok, a támadójátékosok együttműködése és a védőjátékos helyezkedésének gyakorlása</p>	
--	--

Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Órakeret: 17 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>A figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. keresztező fogó, mozgásutánzó fogók, labdavezetési fogók) a teljes játéktér felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése</p> <p>A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása</p> <p>Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása</p> <p>A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával</p> <p>I-I elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása</p> <p>Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, egyéni és csapatjátékokban</p> <p>Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)</p> <p>Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos versengések alkalmazása</p> <p>A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő</p>	<p>laza és szoros emberfogás, szélességi mozgás, mélységi mozgás, elszakadás a védőtől, célfelület védelme, algoritmikus gondolkodás, ütempassz, testcsele</p>

<p>mozgásos játékok gyakorlása (pl. amóba váltóversenyben)</p> <p>A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések</p> <p>Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek gyakorlása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal</p> <p>Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek gyakorlása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</p>	
Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	
Órakeret: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</p> <p>Küzdőjátékok közben a tervszerű gondolkodás és a kreativitás, a hatékony problémamegoldás fejlesztése</p> <p>A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő aszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett</p> <p>Az állásban és egyéb kiinduló helyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő társérítés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszköz nélküli és eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérítés bekapcsolásával</p>	<p>lefogás, rézsútleszorítás, oldalsó leszorítás, karberántás, könyökfelütés, kibújás, oldalsó leszorítások, csuklófeszítés, tatami, tompítás, birkózófogás, fogáskeresés, fogásbontás, egyensúlybontás, társemelés, egyenes ütés, karate védéstechnikák, ellentámadás, küzdőtávolság, ötlépéses alapküzdelem.</p>

<p>A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra épülő páros küzdőjátékok képességfejlesztő célú alkalmazása</p> <p>Egy- és kétkezes lefogások (csuklófogás, átkarolás, fojtás, hajfogás) elleni védekező mozgások gyakorlása</p> <p>Eszköz-, majd társemelés technikájának elsajátítása (egyenes derék, lábbal emelés)</p> <p>Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak elméleti tudatosítása</p> <p>Előre, hátra és oldalra történő esések gyakorlása fokozatosan emelkedő súlyponti helyzetből indítva egyénileg, majd társakkal</p> <p>Oldalra esés technikájának elsajátítása oldalterpeszállásból indulva mindkét irányba</p> <p>Egy választott küzdősport korosztály-specifikus alaptechnikájának és elméleti ismereteinek elsajátítása</p> <p>Birkózás</p> <p>A birkózásban használatos különböző fogásmódok megismerése (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás, alkarfogás, könyökfogás)</p> <p>A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül ▪ Hídban forgási kísérletek ▪ Hídból kifordulás fejtámaszba ▪ Hídba vetődés fejtámaszból társ segítségével <p>Birkózó alapállás technikájának elsajátítása</p>	
---	--

Birkózó alapfogásban (páros felkarfogás) társolása, majd húzása egyenes vonalban (előre-hátra)

Grundbirkózás párokban, csoportban birkózó fogásban végrehajtott húzások-tolások alkalmazásával

Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben

- Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika
- Mögé kerülés: könyökfelütéssel, kibújással

Karate

Alapvető karateállások és testtartások megismerése

Alapállásból helyváltoztatások előre és hátra rögzített kartartásokkal

Alapvető karateütések technikájának elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán)

Oldalra csapás az ököl alsó részével és csapás az ökölháttal alapütések megismerése

Az előre rúgás alaptechnikájának végrehajtása

A tanult ütések, rúgások gyakorlása helyváltoztatás nélkül különböző karateállásokban, különböző magasságokba

Alapvető védekező technikák elsajátítása helyben (az arc védeése, a test, törzs védeése, kétkezes védeés, öv alatti terület védeése, védeés a tenyér élével)

A tanult ütések, rúgások gyakorlása különböző magasságokba, helyváltoztatás közben

A kiinduló helyzetből történő ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása

Egyszerű kézzel (fejre és testre irányuló egyenes ütés) és lábbal (testre irányuló egyenes rúgás) történő támadások

<p>biztonságos kontrollált végrehajtása és azok védeése a megfelelő biztonságos végrehajtási távolság kialakításával</p> <p>A védekezés utáni ellentámadás praktikus és biztonságos végrehajtása mindkét oldalról</p> <p>Dzsúdó</p> <p>Földharctechnikák, rézsútos (egyik kéz karra fog, másik kéz a nyaka alatt) és oldalsó leszorítás technikák végrehajtása társon, valamint ezekből való szabadulások</p> <p>Szabadulási kísérletek (20-25 mp) leszorítástechnikákból</p> <p>Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</p>	
Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szabadban végezhető sportágak ismeretének bővítése (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</p> <p>Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, jártasság szintű elsajátítása (síelés, szánkózás, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</p> <p>A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések megismerése, alkalmazása segítségével</p> <p>Tanári segítséggel erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek használata</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése</p> <p>A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása</p> <p>Frizbi:</p> <p><i>Dobások</i> párokban, csoportokban (5–7 fő), állóhelyben, majd mozgásban és helycserékkel.</p> <p>Folyamatos passzolások.</p> <p>Nyitások meghatározott távolságra</p>	<p>természetjárás, vízi túra, környezetvédelem, streetball, tájfutás, jégkorong, erdei tornapálya, térkép, turistajelzések.</p>

<p>Célbadobások a koronggal a zónába.</p> <p>Védekező mozgások, ugrások, elkapások.</p> <p>Tájfutás:</p> <p>A térkép. A térképi ábrázolás. A térképek típusai. A természetjárás fontosabb térképtípusai.</p> <p>Város- és parktérképek. Útvonaltervezés a várostérképen.</p> <p>Túra a városban:</p> <p>Felkészülés a túrára: tervekészítés, a szükséges tárgyak összeírása stb. Túra jelzett turistautakon. A térkép követése tanári irányítással.</p> <p>Az iránytű és a tájoló. A tájolás. Távolságmérések a térképen. Távolságmérési gyakorlatok. Városi túra tervezése és önálló feladat megoldása.</p> <p>Turista- és tájfutó térképek jelrendszere.</p> <p>Túra tervezése: menetrend, távolságmérések, menetidő-megállapítás stb.</p> <p>Tájékozódás a terepen (gyakorlatok az iskola környékén). Terepgyakorlatok – vezetővonal-követés gyakorlása tájfutó térképpel közösen, majd kisebb csoportokban, futással.</p>	
Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)	
Orakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása</p> <p>A balesetek megelőzésére tett intézkedések megismerése</p> <p>A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése</p> <p>A vízben végezhető játékok tanulása, az úszások megszerettetése</p> <p>A korábban elsajátított úszásnem(ek) gyakorlása, technikájának javítása (amennyiben a tanuló az 1–4. osztályban tanult úszni)</p>	<p>úszásnem, hátúszórajt, rajtfejes, taposás, intenzív úszás, állóképesség</p>

<p>Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása</p> <p>Hátúszórajt és a fejesugrás elsajátítása</p> <p>Merülési versenyek, úszóversenyek</p> <p>A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése</p> <p>Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése</p> <p>Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</p>	
Témakör: Gyógytestnevelés	
<p>Órakeret: A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően (Szakember hiánya miatt testnevelő szakos kolléga építi be a mindennapos testnevelésbe.)</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A helyes légzéstechnika elsajátítása ▪ Egyszerűbb légzőgyakorlatok összeállítása ▪ A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül ▪ A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása, tudatosítása ▪ A 4-5 gyakorlatból álló, a biomechanikailag helyes testtartást kialakítását elősegítő gyakorlatsor önálló összeállítása kis tanári segítséggel ▪ Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása, alkalmazása ▪ A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári segítséggel, azok tudatos, pontos végrehajtása 	<p>vázizomzat, izomérzékelés, önállóan végzett otthoni gyakorlatok, kontraindikált gyakorlatok, légzőizmok</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés ▪ Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása ▪ Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül 	
--	--

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségi szinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készségi szintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségi szintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;

- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet
- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- = magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét
- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére
- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készségszinten használja;
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre
- a sportjátékok előkészítő kisjátékaiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;
- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat
- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védekeket és ellentámadásokat
- nyitott az alapvető mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználása
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik;
- rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;
- tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik

7–8. évfolyam

A pubertáskorba lépő tanulók testalkati, pszichomotoros és lelki értelemben egyaránt jelentős változásokon mennek keresztül. A fiúknál jelentkező erőteljes megnyúlási szakasz a

már stabilizálódott mozgáskészségek, koordinációs képességek színvonalát ronthatja, míg a leányok testalkati átrendeződése inkább kondicionális értelemben okozhat teljesítményromlást. Különösen kiemelendő az aerob állóképesség visszaesése, amely többek között a leányok megváltozott érdeklődési köréből adódó mozgásigény-csökkenés eredménye. A két nem közötti testalkati eltérés a terhelhetőség különbségében is jelentősen megmutatkozik.

Ebben a korban a kondicionális fejlesztés egyre inkább különvlik a koordinációs képzéstől. Ezzel párhuzamosan a motiválás eszközeként a tudatosítás, az ok-okozati összefüggések feltárása, a mindennapi életben történő használhatóság megemlítése egyaránt belső motivációs többletet nyújt. A serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatív-erő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének. A koordinációs képzés terén szenzitív időszaknak tekinthető a téri-tájékozódó és az összekapcsolási-átállási képesség fejleszthetősége. Serdülőkorban a fiúk ízületi, izomzati mozgékonyága jelentősen visszaeshet, melynek mértékét rendszeres gyakorlással mérsékelhetjük. A sportjátékok oktatásában a nagyobb létszámmal végzett játékok összetettebb taktikai lehetőségei egyre jobban kihasználhatók, miközben csoportos feladatokkal a szabálykövető magatartásforma, a társak elfogadása, az együttműködés készségszinten realizálódhat.

A nevelési-oktatási folyamatok során a tanulók szélsőséges és hullámzó érzelmi állapota a pedagógustól – a következetesség betartása mellett – nagyfokú türelmet és elfogadást igényel. Ez megfelelő rugalmasságot, empátiát feltételez az értékelés és az osztályozás területén is. A gondolkodás fejlesztését szolgáló deduktív jellegű tanulási helyzetek egyre nagyobb arányban alkalmazhatók. A tanulók az elméleti ismereteik gyarapodásával tudatosabban kezdik értelmezni az egészségorientált képességeiket felmérő tesztek eredményeit, miközben felismerik erősségeiket és hiányosságait.

Az önvédelmi és küzdősportok területén a kondicionális képességek fejlődésével párhuzamosan bekapcsolódik az oktatásba a technikák mozgásdinamikájának célszerű növelése, a megfelelő balesetvédelmi előírások és követelmények fokozott megtartása mellett. Mivel a tanulók által kivitelezett technikák egyre erősebbek, folyamatos hangsúly van a társak iránti tisztelet, tolerancia gyakorlásán, valamint a maximális önkontroll megvalósításán. A tanári irányítás kiemelt jelentőséget kap a nyílt készséget feltételező mozgásformáknál.

A gyógytestnevelés gyakorlatainak végrehajtása eléri a készségszintet. Egyik fő cél a tanulók mozgásszervi elváltozását és betegségét illetően a javító, korrigáló gyakorlatok, valamint az optimális aerob terhelést szolgáló mozgásformák tudatos alkalmazása a mindennapi életben. Emellett cél a megismert szabadidős és sportjátékok adaptív alkalmazása az egészségi állapot javítása érdekében.

7. évfolyam

Óraszám:	180 óra/év	5 óra /hét
-----------------	-------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
2.	Atlétikai jellegű feladatmegoldások	34 (23 + 4 óra + 7 úszásból)
3.	Torna jellegű feladatmegoldások	31 (23 + 6 óra + 2 úszásból)
4.	Sportjátékok	38 (35 óra + 3 úszásból)
5.	Testnevelési és népi játékok	17
6.	Önvédelmi és küzdő sportok	20
7.	Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	16
8.	Úszás	6 (18-12)
	Osszesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</p> <p>4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása</p> <p>5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8-16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabad gyakorlatok és gyakorlatsorok</p> <p>Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötel-, gumikötél stb.)</p> <p>A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása</p> <p>Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szeryakorlatok</p>

<p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</p> <p>Mozgékonyosság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szeryakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása</p> <p>A mozgásképről külső és belső információk, és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.</p> <p>Mozgásspecifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek és alkalmazásuk szerepe az önreflexióban és önkontrollban</p> <p>Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával.</p> <p>Ellenvonulások járásban és futásban.</p> <p>Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.</p> <p>Légzőgyakorlatok végrehajtása</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása</p> <p>A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése</p> <p>Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása</p> <p>A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása</p> <p>A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel</p> <p>A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív</p>	
--	--

<p>megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása</p> <p>Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása</p> <p>Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére</p>	
Témakör: Atlétika jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 34 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása</p> <p>Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással</p> <p>A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása.</p> <p>Térdelőrajt rajtgépről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon.</p> <p>Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon.</p> <p>Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével.</p> <p>Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel</p> <p>A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzuszórával)</p> <p>Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban</p> <p>Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással.</p> <p>Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés)</p>	<p>flop technika, olimpiai versenyszámok, világcsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; váltogatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció</p>

<p>azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatelugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon</p> <p>A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból).</p> <p>Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra</p> <p>Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról</p> <p>Magasugrás átlépő, hasmánt vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel</p> <p>A nekifutás és a felugrás iskolázása.</p> <p>Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról, oldalt beszőkkenéssel vagy háttal becsúzással</p> <p>Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra</p> <p>Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása</p> <p>Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p>	
Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 31 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása</p> <p>A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása</p>	<p>futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport</p>

<p>A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</p> <p>A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása</p> <p>Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás fontosságának kialakítása</p> <p>A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése</p> <p>Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</p> <p>(Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése</p> <p>A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése</p> <p>A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</p> <p>(Választható anyagként) Alapvető ugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon</p> <p>A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>A női és férfitorna meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p> <p>Talajon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is ▪ Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal 	
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre ▪ Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel ▪ Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk) ▪ Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok) ▪ Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk) ▪ Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel <p>Ugrószekevényen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Keresztbe állított ugrószekevényen guggoló átugrás ▪ Hosszába állított ugrószekevényen felguggolás, leterpesztés ▪ Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással <p>Gerendán:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Érintőjárás; hármás lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás ▪ Független repülés különböző kiinduló helyzetekből ▪ Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok <p>Gyűrűn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefűgés; lendület előre zsugorlefűgésbe; zsugorlefűgésből ereszkedés hátsó lefűgésbe; homorított leugrás hátra, lendületből ▪ (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefűgés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás 	
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek 	
Témakör: Sportjátékok	
Órakeret: 38 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása</p> <p>Folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett</p> <p>A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés</p> <p>I-I elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása</p> <p>Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</p> <p>Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása</p> <p>Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása</p> <p>A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p> <p>Kézilabda</p> <p>A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-</p>	<p>védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatbontásos és építéssel passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere</p>

<p>leérkezések alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során</p> <p>Lábmunka csiszolása.</p> <p>Indulócselek, le- és visszaforgások.</p> <p>Ütközések.</p> <p>Esések-tompítások</p> <p>Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással</p> <p>Beugrásos és felugrásos kapura lövések előzetes lendületszerzésből</p> <p>Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban</p> <p>Önszöktetés. Labdás cselek: indulási,- átadási-, lövő cselek.</p> <p>Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása.</p> <p>A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)</p> <p>Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal</p> <p>Kapura lövések bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen</p> <p>Kapura lövések cselezés után.</p> <p>Melléállásos elzárás</p> <p>Alapvető szabályok készségi szintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben</p> <p>Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban</p> <p>A kapus alapt technikák alkalmazása játékhelyzetekben</p> <p><i>Kapusmunka:</i> helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése.</p> <p>Védés kézzel, lábbal. 7 méteres védése.</p>	
--	--

Kosárlabda

A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben

A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban

Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása

I-I elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)

Emberelőnyös és létszámazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve

Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálymódosításokkal

Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékokban

Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében

Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben

Labdarúgás

A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában

Labdavezetések, - átadások és - átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző

részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játékhelyzethez igazodva

Labdahúzógatás, - görgetés; haladás közben

Alakzattartással, alakzatabontással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok

Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben

3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása

Játékos labdás feladatok 2-3-4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap és rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.

Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával

Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, íveltől növekvő távolságra, irányváltoztatással

Levegőből érkező labda átvétele belsővel.

Fejlesztés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával.

Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.

Egyszerű cselek

Partdobás.

Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal

A területvédekezés alkalmazása a játékban

Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása

A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával

<p>Floorball</p> <p>Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában</p> <p>Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva</p> <p>Labdaátadások társnak palánk segítségével</p> <p>Labdatartást fejlesztő játékok</p> <p>Kapura lövések labdavezetésből</p> <p>Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása</p> <p>Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védeése</p> <p>Csereszituációk gyakorlása</p> <p>2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása</p> <p>Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint</p>	
Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Orakeret: 17 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése</p> <p>A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalon)</p>	<p>döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés</p>

A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása

Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása

A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések

A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával

I-I elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása

Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban

Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása

Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)

A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)

Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a támadó szerepek készségszintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal

Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a

<p>védő szerepek készségszintű elsajátítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</p>	
Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	
Órakeret: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</p> <p>A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő aszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva</p> <p>Az állásban és egyéb kiindulópályákon végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzékenységet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzékenységet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</p> <p>A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása</p> <p>Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával, húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése</p>	<p>jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés, földharc, társ felemelése, parter helyzet, egyenes ütés, köríves ütés, kalapácsütés, egyenes rúgás, köríves rúgás, nagy külső</p>

Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átisméltése, elméleti tudatosítása

Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása

Oldalra esés, terpezállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal

Dzsúdógurulás alaptechnikájának megismerése, végrehajtása harántterpezállásból mindkét irányba, előre és hátra

A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal

A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átisméltése

Birkózás

A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártasság szintű végrehajtása

- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül
- Hídban forgás
- Hídba vetődés fejtámaszból
- Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával
- Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban
- Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika

- Mögé kerülés: könyökfelütéssel, kibújással

Parter helyzetből induló birkózótechnikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben

- Karfelszedés könyökhajlatnál és átfordítás

- Tulsó karbehúzás

Karate

Az alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismeretében azok önálló bemutatása

Az alapvető karateütések technikájának készségszintű elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben

Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, készségszintű elsajátítása helyben

Oldalra rúgás technikája

Oldalra csapás technikája

Rúgás- és ütésekkombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben

A test különböző magasságaiban (fej, törzs, öv alatt) végrehajtott támadások elleni védekező technikák ellentámadásokkal

Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása

Az ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása

Szabad küzdelmet előkészítő játékos gyakorlatok

Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és köríves rúgás, oldalra rúgás védési technikáinak elsajátítása

A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással

<p>Dzsúdó</p> <p>Az előre, hátra és oldalra történő társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által övvel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)</p> <p>Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</p> <p>Nagy külső horogdobás végrehajtása</p> <p>Nagy belső horogdobás végrehajtása</p>	
Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	
Orakeret: 16 óra	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása</p> <p>Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése</p> <p>Az egészségmegőrző mozgásformák kategóriáinak intenzitás szerinti beazonosítása, szerepének megismerése az egészségtudatos életvezetésben</p> <p>A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, lovaglás, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</p> <p>Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</p> <p>Térképolvasás alapjainak, a tájolókat megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása</p> <p>Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek tudatos használata</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése</p> <p>A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása</p> <p>Az alternatív környezetben űzhető sportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó</p>	<p>Fogalmak</p> <p>strandkézilabda, strandröplabda, tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak. A közölt minta esetén: előre- és hátrakorcsolyázás, koszorú; tenyeres adogatás, tenyeres kontraütés, fonák adogatás, fonák kontraütés, fonák droppütés, tenyeres droppütés, fonák nyesett adogatás, tenyeres nyesett adogatás, alapszerva, diagonál lépés, Turul, egészségvédő hatás, rekreáció.</p>

<p>gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p> <p>Asztalitenisz: (folyosón és szabadban felállított asztalon is gyakorolható) <i>Előkészítő gyakorlatok:</i> a játékoknál felsorolt játékos gyakorlatok. <i>Technikai elemek:</i> alapállás; ütőtartás; lábmunka; tenyeres hosszú adogatás; tenyeres kontraütés; fonák hosszú adogatás; fonák kontraütés; fonák droppütés; tenyeres droppütés; fonák nyesett adogatás; tenyeres nyesett adogatás; alapszervák.</p>	
Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A különböző uszodai tevékenységek szervezetre gyakorolt pozitív hatásainak és egészségügyi kockázatainak megismerése.</p> <p>Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása</p> <p>A balesetek megelőzésére tett intézkedések megismerése</p> <p>A víz szeretete mellett annak veszélyeinek megismerése</p> <p>Alapvető vízből mentési, életmentési ismeretek elsajátítása</p> <p>Az úszásnál érvényesülő hidrosztatikai és hidrodinamikai törvényszerűségekről alapvető ismeretek szerzése</p> <p>A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése</p> <p>A közösségi szellem fejlesztése</p> <p>A vízben végezhető játékok tanulása, az úszások megszerettetése</p> <p>A korábban tanult úszásnem(ek) folyamatos gyakorlása, technikájának javítása</p>	<p>aerob és anaerob állóképesség, vízilabda, vízből mentés, hidrosztatika, hidrodinamika</p>

<p>(Amennyiben 1–6. osztályban tanult úszni.) Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása</p> <p>A vízilabdázás és egyéb vízben űzhető sportok megismerése</p> <p>Aerob állóképesség fejlesztése az úszás ritmusának alakításával</p> <p>Anaerob állóképesség fejlesztése rövid távok többszöri, erőteljes leúszásával</p> <p>Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése</p> <p>Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</p> <p>Az úszás specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Az úszás és a vízilabda sportágtörténetének, jelentős külföldi és magyar személyiségeinek, olimpiikonjainak megismerése</p>	
Témakör: Gyógytestnevelés	
Órakeret: A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően (Szakember hiánya miatt testnevelő szakos kolléga építi be a mindennapos testnevelésbe.)	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A helyes légzéstechnika elsajátítása ▪ Légzőgyakorlatok önálló összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal ▪ A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül ▪ A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása ▪ A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítségével 	<p>káros életviteli szokások, gerincferdülés, helytelen testtartások, terheléshatár</p>

<ul style="list-style-type: none">▪ Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása▪ Egyszerűbb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok összeállítása tanári segítséggel▪ A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyágának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári kontrollal, a testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása▪ Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés▪ Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása▪ Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül▪ A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal▪ A gerinc elváltozásához, belgyógyászati betegségekhez vezető káros életviteli szokások beazonosítása, ok-okozati összefüggéseinek megértése	
---	--

8. évfolyam

Óraszám:	180 óra/ év	5 óra /hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18
2.	Atlétikai jellegű feladatmegoldások	34 (23 + 4 óra + 7 úszásból)
3.	Torna jellegű feladatmegoldások	31 (23 + 6 óra + 2 úszásból)
4.	Sportjátékok	38 (35 óra + 3 úszásból)
5.	Testnevelési és népi játékok	17
6.	Önvédelmi és küzdő sportok	20
7.	Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	16
8.	Úszás	6 (18-12)
	Osszesen óraszám:	180 óra

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	
Órakeret: 18 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása</p> <p>4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása</p> <p>5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8-16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabad gyakorlatok és gyakorlatsorok</p> <p>Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötel-, gumikötél stb.)</p> <p>A bemelegítés és a harmonikus erőfejlesztés egészségmegőrző hatásának tudatosítása, alapelveinek elsajátítása</p> <p>Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása</p>	<p>menet- és futásgyakorlatok; oszlop-, sor-, kör-, szétszórt alakzat; utasítás, szóban közlés, bemutatás, bemutattatás, relaxáció, stresszkezelés, szergyakorlatok,</p>

<p>Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban</p> <p>Mozgékonyosság, hajlékonyág fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas és kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása, azok gyakorlása</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, azok helyes végrehajtása</p> <p>A mozgásképről külső és belső információk, és jelek felismerése, összehasonlítása és kiválasztása.</p> <p>Mozgásspecifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek és alkalmazásuk szerepe az önreflexióban és önkontrollban</p> <p>Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával.</p> <p>Ellenvonulások járásban és futásban.</p> <p>Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.</p> <p>Légzőgyakorlatok végrehajtása</p> <p>A gyakorlatvezetési módszerek megértése, a gyakorlatok tanári utasításoknak megfelelő végrehajtása, alkalmazása</p> <p>A különböző mozgatórendszeri sérülések megelőzését, rehabilitációját érintő elemi szintű alapelvek, eljárások megismerése</p> <p>Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása, végrehajtása</p> <p>A nyugalomban lévő és bemelegített izomzat tulajdonságainak megismerése, a fáradt izmok lehetséges sérüléseinek (izomhúzódás, izomszakadás, izomgörcs, izomláz) ok-okozati tényezők szerinti beazonosítása</p> <p>A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel</p>	
---	--

<p>A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák tanári segítséggel történő alkalmazása</p> <p>Az egyszerűbb relaxációs technikák elsajátítása és alkalmazása</p> <p>Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére</p>	
Témakör: Atlétika jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 34 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképeség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása</p> <p>Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással</p> <p>A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása.</p> <p>Térdelőrajt rajtgépről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15-20 m-es távon.</p> <p>Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30-60 m-es távon.</p> <p>Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével.</p> <p>Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel</p> <p>A tartós futás egészségmegőrző, ideális testtömeg elérését, megtartását elősegítő intenzitászónájának megismerése, ellenőrzése (pulzusmérés)</p> <p>Egyenletes futások tempótartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban</p> <p>Váltófutás váltózónában, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással.</p>	<p>flop technika, olimpiai versenyszámok, világcsúcs, résztáv, pihenőidő; nyugalmi, munka- és terheléses pulzus; váltogatott iramú futás, ferde hajítás, függőleges és vízszintes vektor, támaszhelyzet, koordináció, kondíció</p>

Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatelugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon

A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból).

Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra

Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, lépő technikával homokba, szivacsba, emelt elugró helyről és elugró gerendáról

Magasugrás átlépő, hasmánt vagy flop technikával 5–9 lépés lendületszerzéssel

A nekifutás és a felugrás iskolázása.

Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből és oldalról, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással

Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, két-három keresztlépéssel célra és távolságra

Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal

Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása

Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások	
Órakeret: 31 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A torna jellegű mozgásformák egészségfejlesztő szerepének tudatosítása</p> <p>A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása</p> <p>A téri tájékozódó képesség és egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyosság, izomérzékelés) további fejlesztése</p> <p>A gyakorlás biztonságos körülményeinek megteremtése, a segítségadás elsajátítása</p> <p>Az önkontroll, az együttműködés és a segítségnyújtás fontosságának kialakítása</p> <p>A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése</p> <p>Differenciált gyakorlás a testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</p> <p>(Csak lányok) Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése</p> <p>A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek megismerése</p> <p>A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása</p> <p>(Választható anyagként) Alapvető ugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon</p> <p>A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítás és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>A női és férfitorna meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p>	<p>futólagos kézállás, csúsztatás, vetődés, összekötő elemek, erőfejlesztés, izomcsoport</p>

Talajon:

- Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
- Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
- Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre
- Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel
- Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
- Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe és vissza (lányok)
- Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúk)
- Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel

Ugrószekrényen:

- Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás
- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés
- Gurulóátfordulás előre ugródeszkáról történő elrugaszkodással

Gerendán:

- Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel is; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás
- Fügőleges repülés különböző kiinduló helyzetekből
- Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

Gyűrűn:

- (Fiúknak) Magas gyűrűn: alaplendület; zsugorlefuggés; lendület előre zsugorlefuggésbe; zsugorlefuggésből ereszkedés hátsó lefuggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből

<ul style="list-style-type: none"> ▪ (Lányoknak) Érintő magas gyűrűn: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás ▪ Mászókulcsolással mászás (rúdon, kötélén), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek felfelé; mászóversenyek 	
Témakör: Sportjátékok	
Órakeret: 38 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készség szintű elsajátítása, alkalmazása</p> <p>Folyamatos csapatjáték kialakítása az adott sportág versenyszabályai mellett</p> <p>A sportjátékok különböző döntési helyzeteiben a csapat érdekeinek figyelembevételével a legmegfelelőbb megoldások kiválasztására, együttműködésre való törekvés</p> <p>1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása</p> <p>Emberelőnyös (2-1, 3-1, 3-2, 4-2, 4-3) és létszámazonos (2-2, 3-3, 4-4) kisjátékokban a szélességi és mélységi labda nélküli támadó mozgások, védőtől való elszakadás módjainak gyakorlása</p> <p>Kisjátékokban védőként a támadó és a célfelület helyzetéhez igazodó helyezkedés tudatos alkalmazása</p> <p>Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása</p> <p>A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p>	<p>védőtávolság, félaktív védő, aktív védő, felső egyenes nyitás, feladás, sáncolás, egyenes leütés, gyorsindítás, lerohanás, bedőlés, bevetődés, hármas nyolcas, tempódobás, átadócsel, rúgócsel, alakzatbontásos és építéssel passzgyakorlat, területnyitás, pontrúgás, beugrásos és felugrásos kapura lövés, dugattyúmozgás, kosárlabda – indulási jog, megelőző szerelés, floorball – szabadütés, büntetőütés, védekezés, csere</p>

Kézilabda

A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során

Lábmunka csiszolása.

Induló cselek, le- és visszaforgások.

Ütközések.

Esések-tompítások

Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással

Beugrások és felugrások kapura lövések előzetes lendületszerzésből

Az egy és két kézzel történő labdaátadások pontosságának, távolságának növelése helyben és mozgásból, alkalmazásuk gyors indulásokban és lerohanásokban

Önszöktetés. Labdás cselek: indulási-, átadási-, lövő cselek.

Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása.

A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)

Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, induló cselek összekapcsolása kapura dobásokkal

Kapura lövések bedőlésből, bevetődésből, ejtésből, majd különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen

Kapura lövések cselezés után.

Melléállásos elzárás

Alapvető szabályok készségi szintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben

Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban

A kapus alapttechnikák alkalmazása játékhelyzetekben

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése.

Védés kézzel, lábbal. 7 méteres védése.

Kosárlabda

A labda nélküli technikai elemek, mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések készségi szintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben

A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban

Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása

I-I elleni játék gyakorlása labdaszerzést követően, indulási joggal rendelkező, majd indulási joggal nem rendelkező támadó esetében (adogatóval)

Emberelőnyös és létszámaazonos helyzetekben gyorsindulások, lerohanások kosárra dobással befejezve

Létszámaazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitáson alapuló szabálymódosításokkal

Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban

Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében

Alapvető szabályok készségi szintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben

Labdarúgás

A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások ismerete – alkalmazása a játék folyamatában

Labdavezetések, - átadások és - átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a játékhelyzethez igazodva

Labdahúzogatás, - görgetés; haladás közben

Alakzattartással, alakzattartással- és építéssel történő labdás koordinációs passzgyakorlatok

Kényszerítő átadások gyakorlása 2-0-ás, majd 2-1-es taktikai helyzetben

3-2, 4-2 és 4-3 elleni emberelőnyös kisjátékokban a támadó játékosok együttműködésének, a védő játékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása

Játékos labdás feladatok 2–3–4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap és rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával.

Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával

Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, íveltlen növekvő távolságra, irányváltoztatással

Levegőből érkező labda átvétele belsővel.

Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával.

Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása.

Egyszerű cselek

Partdobás.

Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal

A területvédekezés alkalmazása a játékban

Egy- és kétudvaros emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony

<p>megjátszása időkénszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának gyakorlása</p> <p>A kapus alaphelyzet kialakítása, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás gyakorlása állított, lepattintott labdával</p> <p>Floorball</p> <p>Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása a játék folyamatában</p> <p>Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhehelyzethez igazodva</p> <p>Labdaátadások társnak palánk segítségével</p> <p>Labdatartást fejlesztő játékok</p> <p>Kapura lövések labdavezetésből</p> <p>Szabad ütések, büntető ütések gyakorlása</p> <p>Kapus alaphelyzet kialakítása, kapura lőtt labdák védeése</p> <p>Csereszituációk gyakorlása</p> <p>2-2, 3-2, 3-3 elleni kisjátékok a támadó játékosok együttműködése és a védőjátékosok összehangolt helyezkedésének gyakorlása</p> <p>Létszámazonos kisjátékok a módosított szabályok szerint</p>	
Témakör: Testnevelési és népi játékok	
Órakeret: 17 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása</p> <p>A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése</p>	<p>döntéshelyzet, játékstratégia, szabálykövető magatartás, fair play, célfelülethez igazított emberfogás, üres területre helyezkedés</p>

A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon)

A tanulók fokozott kreativitására, együttműködésre épülő, összetett kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása

Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés) megvalósuló, dinamikus és statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása

A támadó és védő szerepek alkalmazását elősegítő páros és csoportos versengések

A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére törekedve, időkénszer bekapcsolásával

I-I elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása

Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban

Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása

Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)

A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő, egyre összetettebb mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)

Célfelületre törekvő emberfölényes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a

<p>támadó szerepek készségszintű elsajátítása, a védőtől való elszakadás gyors iram- és irányváltásokkal</p> <p>Célfelületre törekvő emberfölyes és létszámazonos pontszerző kisjátékokban a védő szerepek készségszintű elsajátítása (a passzsávok lezárása, a labdás emberrel szembeni védekezés, az emberfogás alapjai, a célfelület védelme)</p> <p>A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal</p>	
Témakör: Önvédelmi és küzdősportok	
Órakeret: 20 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása</p> <p>A küzdőfeladatokban az életkornak megfelelő asszertivitás kialakítása a társak iránti tisztelet és tolerancia megtartása mellett. Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva</p> <p>Az állásban és egyéb kiindulóhelyzetekben végrehajtható, a reakcióidőt, a gyorsaságot, az egyensúlyérzéklet, az erőt fejlesztő, társérintés nélküli páros, csoportos és csapat jellegű eszközös küzdőjátékok, játékos feladatmegoldások szabálykövető végrehajtása</p> <p>A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéklet fejlesztő páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával</p> <p>A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása</p> <p>A fizikai kontaktussal, a társ erő kifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása</p>	<p>jogszerű önvédelem, egyensúlyi helyzet kibillentése, fair play, oldalsó csúsztatott esés, földharc, társ felemelése, parter helyzet, egyenes ütés, köríves ütés, kalapácsütés, egyenes rúgás, köríves rúgás, nagy külső</p>

Tervszerű gondolkodást, problémamegoldó készséget fejlesztő összetett játékok, különböző küzdőtechnikák alkalmazásával, húzások, tolások, billentések, egyensúlyi helyzet megbontása és visszaszerzése

Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átisméltése, elméleti tudatosítása

Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségi szintű elsajátítása

Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák gyakorlása egyénileg, társakkal

Dzsúdógurulás alaptechnikájának megismerése, végrehajtása harántterpeszállásból mindkét irányba, előre és hátra

A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal

A tradicionális magyar küzdősportok (birkózás, karate, ökölvívás, dzsúdó) történetének, meghatározó hazai személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése, a sportágak szabályrendszerének átisméltése

Birkózás

A gerincoszlop mozgékonyágát, a nyakizmok erejét növelő, birkózásra előkészítő speciális hídgyakorlatok jártassági szintű végrehajtása

- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül
- Hídban forgás
- Hídba vetődés fejtámaszból
- Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával
- Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögé kerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül
- Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának

<p>jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatokban</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mögé kerülés karberántással: támadó és védekező technika ▪ Mögé kerülés: könyökfelütéssel, kibújással <p>Parter helyzetből induló birkózótechnikák megismerése, gyakorlása a páros küzdelmekben</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Karfelszedés könyökhajlatnál és átfordítás ▪ Túlso karbehúzás <p>Karate</p> <p>Az alapvető karateállások és testtartások elnevezésének ismeretében azok önálló bemutatása</p> <p>Az alapvető karateütések technikájának készségszintű elsajátítása helyváltoztatás nélkül (egyenes ütés helyben, egyenes ütés az elől lévő láb oldalán, egyenes ütés a hátul lévő láb oldalán), gyakorlása helyváltoztatás közben</p> <p>Rúgások alaptechnikájának önálló végrehajtása, készségszintű elsajátítása helyben</p> <p>Oldalra rúgás technikája</p> <p>Oldalra csapás technikája</p> <p>Rúgás- és ütésekkombinációk végrehajtása helyváltoztatás közben</p> <p>A test különböző magasságaiban (fej, törzs, öv alatt) végrehajtott támadások elleni védekező technikák ellentámadásokkal</p> <p>Az egy- és háromlépéses alapküzdelem mozgásanyagának megismerése, gyakorlása</p> <p>Az ötlépéses alapküzdelem mozgásanyagának jártasságszintű végrehajtása</p> <p>Szabad küzdelmet előkészítő játékos gyakorlatok</p> <p>Egyenes, köríves és kalapácsütés, csapás ökölháttal, valamint az egyenes és köríves rúgás, oldalra rúgás védési technikáinak elsajátítása</p>	
--	--

<p>A védő technikákhoz tartozó stabil állás alkalmazása. A tanult védő technikák kivitelezése helyben és mozgásban, ellentámadással</p> <p>Dzsúdó</p> <p>Az előre, hátra és oldalra történő társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által övvel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)</p> <p>Földharcjátékok leszorítástechnikák végrehajtására törekedve</p> <p>Nagy külső horogdobás végrehajtása</p> <p>Nagy belső horogdobás végrehajtása</p>	
Témakör: Alternatív környezetben úzhető mozgásformák	
Órakeret: 16 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása</p> <p>Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése</p> <p>Az egészségmegőrző mozgásformák kategóriáinak intenzitás szerinti beazonosítása, szerepének megismerése az egészségtudatos életvezetésben</p> <p>A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás erdőben, streetball, strandkézilabda, strandröplabda, lovaglás, falmászás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)</p> <p>Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készség szintű elsajátítása (síelés, korcsolyázás, jégkorong, kajakozás, túrakenuzás)</p> <p>Térképolvasás alapjainak, a tájoló megfelelő használatának elsajátítása, a turistajelzések ismerete, alkalmazása</p> <p>Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek tudatos használata</p> <p>Szabadtéri akadálypályák leküzdése</p>	<p>strandkézilabda, strandröplabda, tájoló, égtájak, folyadékpótlás, napsugárzás, egészség A választott aktivitásoknak megfelelő fogalmak. A közölt minta esetén: előre- és hátrakorcsolyázás, koszorú; tenyeres adogatás, tenyeres kontraütés, fonák adogatás, fonák kontraütés, fonák droppütés, tenyeres droppütés, fonák nyesett adogatás, tenyeres nyesett adogatás, alapszerva, diagonál lépés, Turul, egészségvédő hatás, rekreáció.</p>

<p>A környezet- és természetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás tudatosítása</p> <p>Az alternatív környezetben űzhető sportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése</p> <p>Asztalitenisz: (folyosón és szabadban felállított asztalon is gyakorolható) <i>Előkészítő gyakorlatok:</i> a játékoknál felsorolt játékos gyakorlatok. <i>Technikai elemek:</i> alapállás; ütőtartás; lábmunka; tenyeres hosszú adogatás; tenyeres kontraütés; fonák hosszú adogatás; fonák kontraütés; fonák droppütés; tenyeres droppütés; fonák nyesett adogatás; tenyeres nyesett adogatás; alapszervák.</p>	
Témakör: Úszás (Amennyiben adottak a feltételek.)	
Órakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A különböző uszodai tevékenységek szervezetre gyakorolt pozitív hatásainak és egészségügyi kockázatainak megismerése.</p> <p>Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása</p> <p>A balesetek megelőzésére tett intézkedések megismerése</p> <p>A víz szeretete mellett annak veszélyeinek megismerése</p> <p>Alapvető vízből mentési, életmentési ismeretek elsajátítása</p> <p>Az úszásnál érvényesülő hidrosztatikai és hidrodinamikai törvényszerűségekről alapvető ismeretek szerzése</p> <p>A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése</p> <p>A közösségi szellem fejlesztése</p>	<p>aerob és anaerob állóképesség, vízilabda, vízből mentés, hidrosztatika, hidrodinamika</p>

<p>A vízben végezhető játékok tanulása, az úszások megszerettetése</p> <p>A korábban tanult úszásnem(ek) folyamatos gyakorlása, technikájának javítása</p> <p>(Amennyiben 1–6. osztályban tanult úszni.) Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása</p> <p>A vízilabdázás és egyéb vízben űzhető sportok megismerése</p> <p>Aerob állóképesség fejlesztése az úszás ritmusának alakításával</p> <p>Anaerob állóképesség fejlesztése rövid távok többszöri, erőteljes leúszásával</p> <p>Segédeszközök felhasználásával, folyamatos hibajavítással, felzárkóztatással a tanulási folyamat hatékonyságának növelése</p> <p>Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően</p> <p>Az úszás specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal</p> <p>Az úszás és a vízilabda sportágtörténetének, jelentős külföldi és magyar személyiségeinek, olimpijonjainak megismerése</p>	
Témakör: Gyógytestnevelés	
Orakeret: A jogszabályokban és a helyi tantervben rögzítettnek megfelelően (Szakember hiánya miatt testnevelő szakos kolléga építi be a mindennapos testnevelésbe.)	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, annak szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A helyes légzéstechnika elsajátítása ▪ Légzőgyakorlatok önálló összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal ▪ A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségével, majd anélkül ▪ A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása, megtartása 	<p>káros életviteli szokások, gerincferdülés, helytelen testtartások, terheléshatár</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok összeállítása segítséggel ▪ Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása ▪ Egyszerűbb korrekciós gimnasztikai gyakorlatok összeállítása tanári segítséggel ▪ A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok önálló összeállítása tanári kontrollal, a testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása ▪ Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés ▪ Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása ▪ Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismertetése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül ▪ A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása és végrehajtása tanári kontrollal ▪ A gerinc elváltozásához, belgyógyászati betegségekhez vezető káros életviteli szokások beazonosítása, ok-okozati összefüggéseinek megértése 	
<p>Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:</p> <p>MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelezzi; – a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akarati erőfeszítéseit; – minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik. <p>MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS</p>	

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készség szintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.
- tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat
- megnevez és bemutat egyszerű relaxációs gyakorlatokat;
- a mindennapi sporttevékenységébe tudatosan beépíti a korrekciós gyakorlatokat;
- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásai ismeretében önállóan is kezdeményez ilyen tevékenységet.
- a rajttechnikákat a játékok, a versengések és a versenyek közben készség szinten használja;
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- futótechnikája – összefüggő cselekvéssor részeként – eltérést mutat a vágta- és a tartós futás közben;
- magabiztosan alkalmazza a távol- és magasugrás, valamint a kislabdahajítás és súlylökés – számára megfelelő – technikáit.
- a torna, a ritmikus gimnasztika, tánc és aerobik jellegű mozgásformákon keresztül tanári irányítás mellett fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.
- segítségadással képes egy-egy általa kiválasztott tornaelem bemutatására és a tanult elemekből önállóan alkotott gyakorlatsor kivitelezésére.
- egészséges versenyszellemmel rendelkezik, és tanári irányítás vagy ellenőrzés mellett képes a játékvezetésre.
- a sportjátékok előkészítő kispályáiban tudatosan és célszerűen alkalmazza a technikai és taktikai elemeket;
- a testnevelési és sportjáték közben célszerű, hatékony játék- és együttműködési készséget mutat;

- a tanult testnevelési és népi játékok mellett folyamatosan, jól koordináltan végzi a választott sportjátékokat.
- a küzdő jellegű feladatokban életkorának megfelelő asszertivitást mutatva tudatosan és célszerűen alkalmazza a támadó és védő szerepeknek megfelelő technikai és taktikai elemeket;
- a tanári irányítást követve, a mozgás sebességét növelve hajt végre önvédelmi fogásokat, ütéseket, rúgásokat, védéseket és ellentámadásokat.
- ellenőrzött tevékenység keretében rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, egyúttal tudatosan felkészül az időjárás kellemetlen hatásainak elviselésére sportolás közben;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezet tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben helyes technikával, készségszinten úszik;
- rendszeresen végez számára megfelelő vízi játékokat, és hajt végre úszástechnikákat;
- tudatosan, összehangoltan végzi a korrekciós gyakorlatait és uszodai tevékenységét, azok megvalósítása automatikussá, mindennapi életének részévé válik.

Helyi tanterv

Közösségi nevelés 5 – 8. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A fejlesztési területek- nevelési célok a teljes iskolai nevelés- oktatási folyamat közös értékeit jelenítik meg, így áthatják a pedagógiai folyamatok egészét. E területek- összhangban a kulcskompetenciákban megjelenő ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A Nat-ban megjelenő nevelési célok tematizálják a felsőbb évfolyamokon (5-8. évfolyam) az osztályfőnöki órák témaköreit, ezáltal érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein és valósulnak meg a köznevelés folyamatában.

A fejlesztési területek, nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai- szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Az erkölcsi nevelés: A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az életben elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítésmódokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja olyan, a tanulók életében nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a mértéktartás, az együttérzés, segítőkészség és a tisztelet. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása- az önfegyelműtől a képzelő tehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig - kihat egész felnőtt életükre, elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni - közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. Alakuljon ki bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért a tanulók, magyarságtudatukat megőrizve, ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A közügyekben való részvétel a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését kívánja. A felelősség, az

önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése: az önismeret - mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszhető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmi hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az elsajátított tudást és készségeket énképébe be tudja építeni, a tanítás- tanulás egész folyamatában támogatni kell abban, hogy érezze, alakítani tudja fejlődését, sorsát és életpályáját. A megalapozott önismeret hozzájárul a boldog, egészséges kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés: A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Ezért társadalmi elvárásként fogalmazódik meg a nevelési - oktatási intézményeknek a gyermekek nevelésében, az erkölcsi normák közvetítésében, a harmonikus családi minták közvetítésében való fokozott részvétele. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A családi életre való felkészítés segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, valamint a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés: Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok készítsék fel a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére. A gyerekek, fiatalok sajátítsák el az egészséges életmód elveit, és - amennyire csak lehet - azok szerint éljenek. Az iskola feladata az is, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség megelőzésre, továbbá a szabályok tartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A Nat ösztönzi a személyiségfejlesztő nevelést – oktatást, melynek része az akadályozott, hátránnyal élő fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározása. Ez akkor lehet eredményes, ha az intézmények pedagógiai programja, a helyi tanterv külön figyelmet szentel minden tanuló képességbeli és társadalmi különbözőségének. A nevelési - oktatási intézmény alakítsa ki a gyerekekben, fiatalokban a beteg, sérült, fogyatékkal élő emberek iránti együtt érző és segítő magatartást. Saját élményű tanuláson keresztül fejlessze ki a tanulóknál a szociális érzékenységet és számos olyan képességet (együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladtvállalás és - megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási

képességükre tekintettel használja. A nevelés célja, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Törekednie kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük természeti és társadalmi értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció: Az iskolának- a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest- átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, és képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére. Ehhez fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági- pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világában és a fogyasztás területén. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát.

A médiatudatosságra nevelés lehetővé teszi, hogy a tanulók mediatiszt, globális nyilvánosságnak felelős résztvevői legyenek; értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Az értelmező, kritikai és tevékenybeállítódás kialakítása révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékeltű megszervezésére, tudatos alakítására. A médiatudatosságra nevelés során a tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere, hogyan használhatóak a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; a tanulók csoportban miként működhetnek együtt; hogyan rögzíthetők hívhatók elő pontosan, szó szerint a szövegek, meghatározások, képletek stb. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményének lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

5. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	lóra / hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés	12
2.	Ki vagyok én, hol a helyem a közösségben, a családban?	7
3.	Kommunikáció- médiatudatosság	4
4.	Tanuljuk a tanulást	5
5.	Egészséges életmód- környezettudatosság	3
6.	Mi a pályánk?	3
7.	Gazdasági életre nevelés	2
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés**Órakeret: 12 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Év eleji és évközi adminisztrációs feladatok (tankönyv-, taneszköz-problémák)</p> <p>Alsó felső tagozat átmenetének kezelése</p> <p>Napirend fontossága, annak kialakítása.</p> <p>Együttműködési képesség fejlesztése. Az osztálydemokrácia alapjainak megteremtése. Azaz a cselekvő állampolgári magatartás alakítása, a közügyekben való részvétel. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának támogatása</p> <p>Közösségalkotás, formálás.</p> <p>Házirend</p> <p>Tűzrendészet, balesetvédelem, vagyonvédelem</p> <p>A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése</p> <p>Hagyományok</p> <p>Szakkörök, diákélet, iskolaélet</p>	<p>rend, szabály, szabálykövetés, törvény, előírás, hagyomány, érték, értékelés, önértékelés</p>

<p>A tanulók ismerjék meg az iskola hagyományait!</p> <p>Értékelés- Önértékelés</p> <p>A félévi és év végi munka önértékelése. Közösségi munka értékelése.</p> <p>Az elsajátított tudást és készségeket tudja énképében beépíteni. A tanítás- tanulás egész folyamatában tudjon aktívan részt venni, tudja alakítani fejlődését, sorság és életpályáját.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Iskola bemutatása, szabályai – A tanórák optimális tanulási környezetének kialakítása. – Az egyes osztályban szükséges felelősök megválasztása. – Egymás megismerése élményeken keresztül: pl. nyári élmények, szünidők tervezése. – Az egyes tantárgyak sajátosságok jellegének, egymástól eltérő tanulási módjainak elemzése. – A félévi és év végi munka önértékelése. Közösségi munka értékelése. 	
<p>Témakör: Ki vagyok én, hol a helyem a közösségben, a családban?</p>	
<p>Órakeret: 7 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása</p> <p>A rend és a káosz különbözősége.</p> <p>A drámajátékok</p> <p>Ki vagyok én?</p> <p>Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésére jutását és kiművelését.</p> <p>Helyem a közösségben</p> <p>Hozzá kell segíteni, hogy képesség váljék érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra.</p> <p>A családnak jelentősége a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Harmonikus családi minták közvetítése.</p> <p>Az osztályközösség: Mi a közösség célja? Kik a közösség tagjai?</p> <p>Milyen normák érvényesek ebben a közösségben?</p> <p>A felnőttek és gyerekek kapcsolat: a „közös nyelv” kialakítása. A felnőttek tisztelete.</p>	<p>énkép, önismeret, társas kapcsolatok, közösség, együttélés szabályrendszere, példakép</p>

<p>Példamutató felnőttek szerepe a tanulók erkölcsi nevelésében, fejlődésében.</p> <p>Társismeret: Milyennek látok másokat? Mások hogyan látnak engem? A szociális érzékenység fejlesztése, a másság elfogadása. Az együttélés szabályrendszere.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. – Az önismeret fejlesztése. – Mozgásos önkifejezés. – Saját családom bemutatása. – Családfa készítése. – Szociometriai felmérés. 	
<p>Témakör: Kommunikáció- médiatudatosság</p>	
<p>Órakeret: 4 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Kommunikáció tényezői: a verbális és nem verbális kommunikáció eszközei: Hogyan kommunikálunk?</p> <p>Alapismeretek a kommunikáció tényezőiről: feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna</p> <p>A kommunikáció tanult tényezőinek felismerése játékos formában.</p> <p>Siketek jelbeszéde.</p> <p>A verbális és nem verbális kommunikáció eszközeinek és kódjainak, a különböző információ-hordozók üzeneteinek megértése és feldolgozása.</p> <p>A beszédhelyzetnek megfelelő, kulturált nyelvi magatartás megismerése, egyénre szabott alkalmazása: tegeződés, magázódás, tetszikelés.</p> <p>Mindennapi kommunikációs helyzeteink: Hogyan ismerkedünk?</p> <p>Szituációs játékok: kommunikációs játékok</p> <p>Bemutakozás, bemutatás, beszélgetés, szándéknyilvánítás, köszönés, megszólítás tudakozódás stb. páros és csoportmunkában.</p> <p>Új osztálytárs, új tanár, új szomszéd kerül kapcsolatba velünk</p>	<p>Kommunikáció: adó, vevő, csatorna, kód, üzenet. Verbális kommunikáció. Nem verbális kommunikáció. Kommunikációs illemszabályok.</p>

Javasolt tevékenységek:

- Szituációs játékok: vita, meggyőzés, kérdésfeltevés.
- Barátságtérkép készítése.
- A kommunikációs készség fejlesztése.
- A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése.
- Bemutatkozás, bemutatás, beszélgetés, szándéknyilvánítás, köszönés, megszólítás tudakozódás stb. páros és csoportmunkában.

Témakör: Tanuljuk a tanulást**Órakeret: 5 óra****Fejlesztési feladatok és ismeretek**

Hogyan tanuljunk? A tanulók személyiségéhez leginkább igazodó tanulási módszerek megtanítása.

Szövegfeldolgozás algoritmusainak elsajátítása. Szövegértés írásban és szóban. A szövegértő képesség fejlesztése különböző szövegtípusokon keresztül.

Az előzetes ismeretek és tapasztalatok mozgósításának módszerei.

Egyénre szabott tanulási módszerek.

Csoport- vagy páros munkában az együttműködés szabályainak elsajátítása.

Kérdéskultúra és kérdésértelmezés.

Ösztönző, megtámogató problémaszító,- megoldást elősegítő hozzáállás, gondolkodtató kérdéskultúra kialakítása.

Jegyzetelési technikák.

Vázlatkészítés: címszavas vázlat, mondatokból álló vázlat, fogalmi vázlat.

A tanulás eredményességének a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Információforrások

A tanulók a mediatizált, globális nyilvánosságnak felelős résztvevői legyenek; értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét.

Az értelmező, kritikai és tevékenybeállítódás kialakítása révén készítsük fel őket a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékeltű megszervezésére, tudatos alakítására.

Fogalmak

szövegértés, szövegalkotás, vázlat, gondolati térkép, jegyzet

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az egyéni tanulói módszerek megbeszélése, ismertetése. – Szövegértés írásban és szóban. – A kérdésértelmezés, mint szövegértési problematika fejlesztése. – Jegyzetelési technikák elsajátítása. – Tartalmi kivonat készítése folyószöveggel, fogalmi háló készítése, gondolati térkép készítése, kulcsszavak kiemelése, cédulázás. – A tanulás jelentőségének ismertetése. – Az információforrások kritikus használatának megtanítása. – Vita a jogok és kötelességek egyensúlyáról. 	
Témakör: Egészséges életmód- környezettudatosság	
Orakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Az egészséges életmód elveinek elsajátítása.</p> <p>Készítse fel a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésére, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében a váratlan helyzetek kezelésében.</p> <p>Egészséges életrend.</p> <p>A tanulóknak a helyes táplálkozás, a mozgás, a stresszkezelés módszereinek alkalmazása igényének kialakítása.</p> <p>Kapjanak a tanulók mintákat a társas konfliktusok kezeléséhez</p> <p>Játék, sport, testedzés, tánc, étkeztetés.</p> <p>Felkészülés a serdülőkori változásokra.</p> <p>Hormonok változása, nemi sajátosságok, problémák kezelése (pattanások, menstruáció, zsíros haj stb.).</p>	<p>egészséges életmód, étrend, mozgás, serdülőkor, hormonális változások</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Önálló feladatmegoldás párban és csoportban. – Önellenőrzés. – Drámapedagógiai elemek. – Elemi higiénia követelmények –testápolási vetélkedő. 	
Témakör: Mi a pályánk?	
Orakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érdeklődési kör</p> <p>Mely területek, milyen tantárgyak, milyen iskolán kívüli tevékenységek motiválják a tanulókat?</p> <p>Énkép, önismeret</p>	<p>érdeklődési kör, önértékelés, személyiségjegyek</p>

<p>A magunkról alkotott kép alapján elindulva kapcsolódások keresése az egyes személyiségtulajdonságok és szakmák között.</p> <p>Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, és képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.</p> <p>Szakmaismeret</p> <p>Az iskolának- a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest átfogó képet kell nyújtania a munka világáról.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolódási pontok keresése az egyes szakmák és az érdeklődési körök között. – Kapcsolódások keresése az egyes személyiségtulajdonságok és szakmák között. – Vita: a diákmunka szerepe és lehetőségei. – Plakát készítése a pályaorientációt meghatározó tényezőkről. – A szakmák, foglalkozások, mesterség és hivatás projekthez kapcsolódva beszámoló készítése egy szakmáról, szakmacsoportról. 	
<p>Témakör: Gazdasági életre nevelés</p>	
<p>Orakeret: 2 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>A háztartások életét meghatározó gazdasági pénzügyi intézményekről való ismeretek bővítése.</p> <p>A saját felelősség felismerése az értékteremtő munkában.</p> <p>Tudjanak a tanulók ésszerűen gazdálkodni a pénz világában, kiindulási pontként a zsebpénzükkel.</p> <p>Szerezzenek ismereteket az ésszerű fogyasztással és az ehhez kapcsolódó takarékossgal kapcsolatban.</p> <p>Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát.</p>	<p>pénz, érték, takarékoság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pénzvilág és gazdaság osztályszinten, – Utazás, kirándulásszervezés. – Mérleg készítése: bevétel é kiadás. – Vita: a tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság kapcsolatáról 	

6. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	lóra / hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés	9
2.	Ki vagyok én, hol a helyem a közösségben, a családban?	4
3.	Kommunikáció- médiatudatosság	8
4.	Tanuljuk a tanulást	6
5.	Egészséges életmód- környezettudatosság	3
6.	Mi a pályánk?	3
7.	Gazdasági életre nevelés	3
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Év eleji és évközi adminisztrációs feladatok (tankönyv-, taneszköz- problémák)</p> <p>Osztálykirándulás tervezése, szervezéssel kapcsolatos munkák felosztása.</p> <p>Osztálykirándulás, nyári élmények-élménykommunikáció.</p> <p>Közösségalkítás, formálás. Új ismeretek szerzése a társakról, egymásról való tudás, ismeret bővítése élményeken keresztül: pl. nyári élmények, szünidők tervezése.</p> <p>Közösségalkítás, formálás. Egymás megismerése élményeken keresztül: pl.: nyári élmények, szünidők tervezése.</p> <p>Társadalmi normák, az együttélés szabályai családban, iskolában, baráti közösségben</p> <p>Együttműködési képesség fejlesztése. Az osztálydemokrácia alapjainak szélesítése. Azaz a cselekvő állampolgári magatartás alakítása, a közügyekben való részvétel. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának támogatása</p> <p>Értékelés- Önértékelés</p> <p>Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?</p>	<p>szabály, szabálykövetés, közösség, érték, értékelés, önértékelés</p>

Az elsajátított tudást és készségeket tudja énképben beépíteni. A tanítás-tanulás egész folyamatában tudjon aktívan részt venni, tudja alakítani fejlődését, sorsát és életpályáját..	
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Megbízások az osztályban feladattudat, önkontroll, önértékelés, mások értékelése. – Az egyes osztályban szükséges felelősök újraválasztása. – Nyári élmények, kommunikációs gyakorlat, helyzetgyakorlat. – A félévi és év végi munka önértékelése. Közösségi munka értékelése. – A nyári szünidő tervezése. 	
Témakör: Ki vagyok én, hol a helyem a közösségben, a családban?	
Órakeret: 4 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Milyen teljesítményt várok önmagamtól a hatodik osztályban?</p> <p>Célkitűzés, önmegvalósítás</p> <p>Jellemzés- Önjellemzés</p> <p>Társismeret: Milyennek látok másokat? Mások hogyan látnak engem? A szociális érzékenység fejlesztése, a másság elfogadása. Az együttélés szabályrendszere</p> <p>Ki vagyok én, hol a helyem a közösségben, a családban?</p> <p>Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését.</p> <p>Az önismeret fejlesztése</p> <p>Hozzá kell segíteni a tanulót, hogy képessé váljék érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra.</p> <p>Mozgásos önkifejezés</p> <p>A családnak jelentősége a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Harmonikus családi minta közvetítése.</p> <p>Az osztályközösség: Mi a közösség célja? Kik a közösség tagjai?</p> <p>Milyen normák érvényesek ebben a közösségben?</p>	<p>énkép, önismeret, társas kapcsolatok, közösség, együttélés szabályrendszere, példakép</p>
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. 	

<ul style="list-style-type: none"> – Célkitűzés, önmegvalósítás. – Jellemzés- Önjellemzés. – Az önismeret fejlesztése. – Mozgásos önkifejezés. – Az együttélés szabályrendszerének elsajátítása. – Saját család bemutatása. – Családfa készítése. – Szociometriai felmérés. 	
Témakör: Kommunikáció- médiatudatosság	
Orakeret: 8 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A kommunikációs zavarok</p> <p>Értelek, nem értelek, félreértelek! A kommunikációs képesség fejlesztése.</p> <p>Médiatudatosságra nevelés</p> <p>Neked tetszett? Kritikus megnyilvánulások könyvvel, filmmel kapcsolatosan</p> <p>Hírek a tv-ből, rádióból</p> <p>Tegyük lehetővé a tanulók számára, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosságnak felelős résztvevői legyenek; értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Készítsük fel a tanulókat az értelmező, kritikai és tevékenybeállítódás révén a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékkelvű megszervezésére, tudatos alakítására.</p> <p>Ismertessük meg a tanulókat a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.</p> <p>Amikor nem unatkozom... A szabadidő hasznos eltöltése: hobbi, szakkör, sportkör, stb.</p> <p>Készítsük fel a tanulókat az önállóságra, önálló döntésekre, amelyek a testi és lelki egészségüket is szolgálják, például a szabadidő hasznos eltöltésén keresztül.</p> <p>A beszédhelyzetnek megfelelő, kulturált nyelvi magatartás fejlesztése.</p>	<p>kommunikációs szabályok, írásbeli és szóbeli kommunikáció elemei: párbeszéd, vita, leírás, médiatudatosság</p>

Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Szituációs játékok: kommunikációs zavarok bemutatására. – A kommunikációs készség fejlesztése. – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése. – Szövegalkotás. Párbeszéd- Leírás- Vita. 	
Témakör: Tanuljuk a tanulást	
Orakeret: 6 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Szövegértés írásban- Szövegértés szóba</p> <p>Irodalmi szövegekben a meghökkentő cím és szöveg meghökkentése</p> <p>A szövegkohézió, a szövegegységek ismerete.</p> <p>Humor az irodalomban</p> <p>A szöveg alapértelmezésén túl a másodlagos jelentésének felismerése. A szövegértő képesség fejlesztése különböző szövegtípusokon keresztül.</p> <p>Jegyzetelési technikák- Filmkritika</p> <p>Tartalmi kivonat készítése folyószöveggel, fogalmi háló készítése, gondolati térkép készítése, kulcsszavak kiemelése, cédulázás.</p> <p>Az alkalmazott szövegen keresztül médiatudatos magatartás alakítása.</p> <p>Az információforrások kritikus használatának gyakorlása.</p> <p>Kérdéskultúra, kérdésértelmezés</p> <p>Ösztönző, megtámogató problémaszító, - megoldást elősegítő hozzáállás, gondolkodtató kérdéskultúra kialakítása.</p> <p>A kérdésértelmezés, mint szövegértési problematika fejlesztése.</p>	<p>szövegértés, szövegalkotás, vázlat, gondolati térkép, jegyzet</p>
Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Az egyéni tanulói módszerek megbeszélése, ismertetése. – Szövegértés írásban és szóban. – A kérdésértelmezés, mint szövegértési problematika fejlesztése. – Szövegfeldolgozás algoritmusainak gyakorlása. – Jegyzetelési technikák elsajátítása. – Tartalmi kivonat készítése folyószöveggel, fogalmi háló készítése, gondolati térkép készítése, kulcsszavak kiemelése, cédulázás. 	

Témakör: Egészséges életmód- környezettudatosság	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A környezettudatos magatartás</p> <p>Hívjuk fel a tanulók figyelmét az életformák gazdag változatosságára a természetben és a kultúrában. Tudatosítsuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják.</p> <p>Ismeretterjesztő szöveg a szelektív hulladékgyűjtésről.</p> <p>Cél, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.</p> <p>Törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük természeti és társadalmi értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.</p>	<p>környezettudatos magatartás, szelektív hulladékgyűjtés, fenntarthatóság</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Önálló feladatmegoldás párban és csoportban. – Kiscsoportos gyűjtőmunka. – Drámapedagógiai elemek. – Környezet megismerése, védelme: Természetvédelmi „örjárat”. 	
Témakör: Mi a pályánk?	
Órakeret: 3 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Érdeklődési kör</p> <p>Mely területek, milyen tantárgyak, milyen iskolán kívüli tevékenységek motiválják a tanulókat?</p> <p>Melyik a kedvenc tantárgyam?</p> <p>Kommunikáció- Érvelés. Tudják a tanulók érvekkel alátámasztani, hogy miért az a tantárgy a kedvencük.</p> <p>Miben vagyok jó? Hol kell fejlődnöm?</p> <p>Önismeret tréning.</p>	<p>érdeklődési kör, önértékelés, személyiségjegyek</p>

<p>Egy szakma bemutatása</p> <p>Az iskolának- a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest - átfogó képet kell nyújtania a munka világáról.</p> <p>Énkép, önismeret</p> <p>A magunkról alkotott kép alapján elindulva kapcsolódások keresése az egyes személyiségtulajdonságok és szakmák között</p> <p>Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kommunikáció- Érvelés. – Önismeret tréning. – Gyűjtőmunka: egy szakma bemutatása.. – Folyamatábra készítése a pályorientációt meghatározó tényezőkről. 	
<p>Témakör: Gazdasági életre nevelés</p>	
<p>Órakeret: 3 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Családi kiadások a postán.</p> <p>Ismerjék meg a tanulók és tudják önállóan is használni a posta szolgáltatásait. Tudják, hogy a szolgáltatások is pénzbe kerülnek. Tudjanak a hivatali környezetben megfelelő magatartásmintákat alkalmazni.</p> <p>Saját ügyek intézése: diákigazolvány, szakköri jelentkezés stb.</p> <p>Vállaljanak a tanulók felelősséget, alakítsuk ki bennük az önálló cselekvés igényét. A tanulók tevékeny részvételére építő ügyintézés hatékonyan támogatja a megbízhatóság kialakítását.</p> <p>Az internet világa, avagy idő és költséghatékony kommunikációs formák: SMS, e-mail, chat</p> <p>Ismerjék meg a tanulók az internet nyújtotta hatékony kommunikációs lehetőségek előnyeit és hátrányait.</p>	<p>pénz, érték, takarékoság</p>

Javasolt tevékenységek:

- Mini-költségvetés készítése.
- A költségvetési egyensúly szerepének felismerése és tudatosítása.
- Pénzügyi fogalmak tisztázása, pontosítása, alkalmazása.
- A pénzügyi tudatosság ébresztése és fejlesztése.
- A családi pénzügyek iránti felelősség tudatosítása.
- Attitűd formálás.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Képesé válik a közösségbe beilleszkedni, fegyelmezetten, önmagáért és egymásért felelősséget érezve tevékenykedni.
- Kialakul helyes, reális énképe, törekszik a képességeinek megfelelő minőségű tanulásra.
- Ismeri és alkalmazza az iskolai házirendünk normáit.
- Felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.
- Ismeri a családi háztartás összetevőit, értelmezi a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.
- Tud a nyelvi szituációnak megfelelően kommunikálni.
- Képesé válik az együttélés szabályainak alkalmazására, egyén és közösség viszonylatában.
- Mozgósítja a személyisége pozitív erőit az értelmes, gazdaságos, eredményes tanulás érdekében.
- Rendelkezik reális pályaelképzeléssel, melyhez figyelembe vette adottságait.
- Felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

7. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	lóra / hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés	9
2.	Ki vagyok én, hol a helyem a közösségben, a családban?	9
3.	Kommunikáció- médiatudatosság	5
4.	Tanuljuk a tanulást - Egészséges életmód- környezettudatosság - Mi a pályánk?	8
5.	Gazdasági életre nevelés	5
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés	
Órakeret: 9 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Év eleji és évközi adminisztrációs feladatok (tankönyv-, taneszköz- problémák).</p> <p>Nyári élmények, kommunikációs gyakorlat, helyzetgyakorlat.</p> <p>Közösségalkotás, formálás. Új ismeretek szerzése a társakról, egymásról való tudás, ismeret bővítése élményeken keresztül: pl. nyári élmények, szünidők tervezése.</p> <p>Mit várunk a tanévtől? Kommunikációs gyakorlatok.</p> <p>Osztálykirándulás- élménykommunikáció.</p> <p>A nyári szünidő tervezése-élménykommunikáció.</p> <p>Félévi bizonyítványterv készítése.</p> <p>Önismeret fejlesztéséhez előkészítő tevékenység.</p> <p>Félévi értékelés. Mit vártam el magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?</p> <p>Értékelés- Önértékelés.</p> <p>A félévi és év végi munka önértékelése.</p> <p>Közösségi munka értékelése. Az elsajátított tudást és készségeket tudja énképébe beépíteni. A tanítás- tanulás egész folyamatában tudjon aktívan részt venni, tudja alakítani fejlődését sorsát és életpályáját.</p>	<p>rend, szabály, szabálykövetés, törvény, előírás, értékelés, önértékelés</p>

<p>Tanulói jogok és kötelességek DOK.</p> <p>A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése.</p> <p>A tanulók legyenek tevékenyen részei az osztályközösségnek: Osztálykirándulás tervezése, szervezéssel kapcsolatos munkák felosztása</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kommunikációs gyakorlatok. – Szituációs játékok. – Élménykommunikáció. – Önismeret fejlesztéséhez előkészítő tevékenység. – Értékelés - Önértékelés. – A félévi és év végi munka önértékelése. Közösségi munka értékelése. 	
<p>Témakör: Ki vagyok én, hol a helyem a közösségben, a családban?</p>	
<p>Órakeret: 9 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Helyem az osztályban</p> <p>Helyem az osztályban, mint közösségben</p> <p>Hozzá kell segíteni, hogy képesség váljék érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra.</p> <p>Mozgásos önkifejezés</p> <p>Hogyan változtam az elmúlt években: külső és belső tulajdonságok</p> <p>Énkép és önismeret fejlesztése. A pozitív énkép erősítése, a negatív énkép alakítása pozitív irányba.</p> <p>Ki vagyok én?</p> <p>Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését.</p> <p>Az önismeret fejlesztése</p> <p>Testbeszéd, beszélnek a testrészeink.</p> <p>Megjelenésüknek, a rólunk alkotott képnek a szerves részét képezik a testbeszédünk, a gesztusaink, a mimikánk. Mindezek fejlesztése, alakítása nagyon fontos a rólunk kialakított kép pozitív attitűdjéhez.</p>	<p>énkép, önismeret, társas kapcsolatok, közösség</p>

<p>Barátságterkép</p> <p>Társismeret: Milyenek látok másokat? Mások hogyan látnak engem? A szociális érzékenység fejlesztése, a másság elfogadása. Az együttélés szabályrendszere.</p> <p>A felnőttek és én</p> <p>A felnőttek és gyerekek kapcsolat: a „közös nyelv” kialakítása. A felnőttek tisztelete. Példamutató felnőttek szerepe a tanulók erkölcsi nevelésében, fejlődésében.</p> <p>A szülők szerepe a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Harmonikus családi minták közvetítése.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. – Az önismeret fejlesztése. – Mozgásos önkifejezés. – Barátságterkép készítése. – Gyűjtőmunka: példaképem. 	
<p>Témakör: Kommunikáció- médiatudatosság</p>	
<p>Órakeret: 5 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Hogyan mondjam?</p> <p>A verbális és nem verbális kommunikáció eszközeinek és kódjainak, a különböző információ-hordozók üzeneteinek megértése és feldolgozása.</p> <p>A beszédhelyzetnek megfelelő, kulturált nyelvi magatartás megismerése, egyénre szabott alkalmazása: tegeződés, magázódás, tetszikelés.</p> <p>Szituációs játékok: vita, meggyőzés, kérdésfeltevés</p> <p>Mindennapi kommunikációs helyzetek: Hogyan ismerkedünk?</p> <p>Szituációs játékok: kommunikációs játékok</p> <p>Bemutatkozás, bemutatás, beszélgetés, szándéknyilvánítás köszönés, megszólítás tudakozódás stb. páros és csoportmunkában.</p> <p>Új osztálytárs, új tanár, új szomszéd kerül kapcsolatba velünk.</p>	<p>Kommunikáció: adó, vevő, csatorna, kód, üzenet. Verbális kommunikáció. Nem verbális kommunikáció. Kommunikációs illemszabályok</p>

<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szituációs játékok: vita, meggyőzés, kérdésfeltevés. – Kommunikációs gyakorlatok. – A kommunikációs készség fejlesztése. – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése. – Bemutatkozás, bemutatás, beszélgetés, szándéknyilvánítás, köszönés, megszólítás tudakozódás stb. páros és csoportmunkában. 	
<p>Témakör: Tanuljuk a tanulást- Egészséges életmód- környezettudatosság - A mi pályánk?</p>	
<p>Órakeret: 8 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Szövegfeldolgozás algoritmusainak gyakorlása. Szövegértés írásban és szóban</p> <p>A szövegértő képesség fejlesztése különböző szövegtípusokon keresztül</p> <p>Az előzetes ismeretek és tapasztalatok mozgósításának módszerei.</p> <p>Egyénre szabott tanulási módszerek.</p> <p>Csoport- vagy páros munkában az együttműködés szabályainak elsajátítása.</p> <p>Jegyzetelési technikák elsajátítása, lépéseinek gyakorlása különböző típusú halott vagy leírt szövegeken keresztül: tartalmi kivonat készítése, kulcsszavak kiemelése, cédulázás</p> <p>Kiselőadások készítése- szóbeli kommunikáció gyakorlása</p> <p>Olyan szempontrendszer kialakítása, amely alapján a tanulók kiselőadásokat tudnak készíteni, és azokat az osztályközösség előtt elő is tudják adni.</p> <p>Az önértékelés és mások értékelésének fejlesztése.</p> <p>A felvételire való felkészítés olyan helyzetek megteremtésével, ahol a tanulóknak alkalmuk nyílik a vizsgahelyzet megszokására, illetve a magabiztos előadásmód gyakorlására.</p> <p>Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, és képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására,</p>	<p>szövegértés, szövegalkotás, jegyzetelés, kiselőadás PowerPoint</p>

<p>valamint a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.</p> <p>Kiselőadások készítése prezentációval</p> <p>A prezentáció fogalmának és fajtáinak ismerete. A papír alapú prezentáción túllépve a digitális kompetencia előtérbe helyezése.</p> <p>PowerPoint előadás készítésének mechanizmusa</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az egyéni tanulói módszerek megbeszélése, ismertetése. – Szövegértés írásban és szóban. – Csoport- vagy páros munkában az együttműködés szabályainak elsajátítása. – Kiselőadások készítése- szóbeli kommunikáció gyakorlása. – Az önértékelés és mások értékelésének fejlesztése. – Kiselőadások készítése prezentációval. – PowerPoint előadás készítése páros munkában. 	
Témakör: Gazdasági életre nevelés	
Órakeret: 5 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>A saját felelősség felismerése az értékteremtő munkában.</p> <p>Pénzvilág és gazdaság osztályszinten projekt 2 órában</p> <p>Demokratikus döntéshozatal.</p> <p>Komplex osztálykirándulási tervek készítése, költségvetéssel, programokkal.</p> <p>Költségvetés tervezés, ajánlatok összehasonlítása, kivitelezéséhez előkészítés, foglалások rendezése stb.</p> <p>Osztály szintű karácsonyi ünnepség költségvetésének készítése</p> <p>Költségvetés készítés: a költségvetés részei, tervezés, számítások végzése, megvalósítás, elszámolás.</p> <p>Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekel összefüggését, egymásraultaltságát.</p> <p>Pénzvilág és gazdaság osztályszinten projekt megvalósulásának elemzése</p> <p>Osztálykirándulás elszámolás, a költségek elszámolása számlák ellenében, elemzés, hogy milyen területeken volt eltérés a tervezett és</p>	<p>pénz, érték, takarékoság</p>

a megvalósult költségek között. Mi volt az eltérés oka?	
Javasolt tevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> – Pénzvilág és gazdaság osztályszinten. – Komplex osztálykirándulási tervek készítése, költségvetéssel, programokkal. – Költségvetés tervezés, ajánlatok összehasonlítása, kivitelezéséhez előkészítés, foglалások rendezése stb. 	

8. évfolyam

Óraszám:	36 óra / év	lóra / hét
-----------------	--------------------	-------------------

Az éves óraszám felosztása

	Témakör neve	Óraszám
1.	Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés	7
2.	Kommunikáció- médiatudatosság	3
3.	A mi pályánk?	17
4.	Egészséges életmód- környezettudatosság	4
5.	Gazdasági életre nevelés	5
	Összesen óraszám:	36 óra

Témakör: Változás – szabály – rendszer – értékelés - szervezés	
Órakeret: 7 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Év eleji és évközi adminisztrációs feladatok (tankönyv-, taneszköz- problémák)</p> <p>Nyári élmények, kommunikációs gyakorlat, helyzetgyakorlat</p> <p>Közösségalakítás, formálás. Új ismeretek szerzése a társakról, egymásról való tudás, ismeret bővítése élményeken keresztül: pl. nyári élmények, szünidők tervezése.</p> <p>Mit várunk a tanévtől? Kommunikációs gyakorlatok.</p> <p>Osztálykirándulás- élménykommunikáció</p> <p>A jövőbeni tervek- élménykommunikáció</p> <p>Félévi szöveges önértékelési terv készítése</p> <p>Önismeret fejlesztéshez előkészítő tevékenység.</p> <p>Félévi értékelés. Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?</p>	<p>értékelés, önértékelés, kommunikáció</p>

<p>Értékelés- Önértékelés</p> <p>A félévi és év végi munka önértékelése. Közösségi munka értékelése.</p> <p>Az elsajátított tudást és készségeket tudja énképébe beépíteni. A tanítás- tanulás egész folyamatában tudjon aktívan részt venni, tudja alakítani fejlődését, sorsát és életpályáját.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kommunikációs gyakorlatok. – Helyzetgyakorlatok. – Élménykommunikáció. – Önismeret fejlesztéséhez előkészítő tevékenység. – Félévi szöveges önértékelési terv készítése. – A félévi és év végi munka önértékelése. Közösségi munka értékelése. 	
<p>Témakör: Kommunikáció- médiatudatosság</p>	
<p>Órakeret: 3 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Internetnyelv</p> <p>A 20-21. századi vívmányok biztos és kulturált használata mellet az anyanyelvi kultúra megtartásának fontossága.</p> <p>A normakövető helyesírás alkalmazása e-mailezés és chatelés alkalmával.</p> <p>A levél tartalmi és formai elemeinek megőrzése e-mail íráskor.</p> <p>Etikett netikett</p> <p>Az alapvető viselkedési normák kiterjesztése a mindennapi viselkedés területén megjelenő internetes világra is. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy a netikett, azaz az internet etikettje, írott és íratlan szabályai is mindenki számára kötelező érvényűek. Az internetes közösségek hagyományos közösségekhez hasonló működésének ismertetése, annak érdekében, hogy tudják a tanulók, ezek a közösségek is kiközösítik azokat a tagokat, akik a szabályrendszerüket nem tartják be.</p>	<p>internetnyelv, etikett, netikett, szabályrendszerek</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. – Beszélgetés, eset tanulmány, beszámoló. – Gyűjtőmunka. – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése. – Önálló feladatmegoldás párban és csoportban. 	

Témakör: Mi a pályánk?	
Órakeret: 17 óra	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fogalmak
<p>Mindenki tehetséges valamiben. Te miben?</p> <p>A tehetség területeinek megismerése, a saját képességek reális ismerete, annak felismerése miben tud a tanuló kiemelkedőt nyújtani.</p> <p>Pályaorientáció. Pályaválasztás 4 óra</p> <p>A tanulók kapjanak átfogó képet a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani számukra, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, és képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.</p> <p>Ehhez fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.</p> <p>Hogyan készülök az írásbeli felvételire?</p> <p>A felvételire, való felkészítése a tanulóknak olyan helyzetek megteremtésével, ahol alkalmuk nyílik a vizsgahelyzet megszokására, illetve a magabiztos előadásmód gyakorlására.</p> <p>Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, és képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.</p> <p>Az önéletrajz</p> <p>Az új típusú önéletrajz tartalmi és formai követelményei.</p> <p>Az írásban történő bemutatkozás szabályai a papíralapú és online felületen. A kézzel írt önéletrajz küllemének követelményei: olvasható írás, a helyesírás fontossága, áthúzások, satírozások, lefestők mellőzése.</p> <p>Az online felületen küldött önéletrajz kísérőlevelének formai és tartalmi, netikettbeli követelményei.</p>	<p>szövegértés, szövegalkotás, kiselőadás, illemtan</p>

<p>Felvételi adminisztráció, jelentkezési lapok.</p> <p>Szövegértés gyakorlása a kitöltési útmutató alapján.</p> <p>Az írásbeli felvételi tapasztalatai-kommunikációs gyakorlat</p> <p>Hogyan készülök a szóbeli felvételire-kommunikációs gyakorlatok</p> <p>Kiselőadások készítése- szóbeli kommunikáció gyakorlása</p> <p>Olyan szempontrendszer kialakítása, amely alapján a tanulók kiselőadásokat tudnak készíteni, és azokat az osztályközösség előtt elő is tudják adni.</p> <p>Megjelenés a felvételin- A divat, amely megmondja ki vagy</p> <p>Öltözködési és viselkedési normák alakítása. A helyszínnek és időpontnak megfelelő magatartásformák gyakorlása.</p> <p>A szóbeli felvételi tapasztalatai-kommunikációs gyakorlatok.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző foglalkozások ismerete, a végzésükhöz szükséges tudáselemek összegyűjtése, elemzése. – Kedvelt tevékenységek, összefüggések ezek és egyes foglalkozások között (pályatükör). – Ismerkedés a továbbtanuláshoz szükséges dokumentumokkal. – Beszámolók egyéni pályaválasztási elképzelésekről. – A kommunikációs készség fejlesztése. – A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése. – Bemutatkozás, bemutatás, beszélgetés, szándéknyilvánítás, köszönés, megszólítás tudakozódás stb. páros és csoportmunkában. 	
<p>Témakör: Egészséges életmód- Környezettudatosság</p>	
<p>Órakeret: 4 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Halló fiúk, halló lányok</p> <p>Hormonok változása, nemi sajátosságok, problémák kezelése (pattanások, menstruáció, zsíros haj stb.)</p> <p>Készítsük fel a tanulókat az önállóságra, a testi higiénében. Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez.</p> <p>Szerelem és más dolgok</p>	<p>hormonális változások, érzelem, szerelem, lelki egyensúly</p>

<p>A tanulók érzelmi felkészítése a túlfűtött érzelmi megnyilvánulásokra. A másik nem tiszteletére megbecsülésére nevelés.</p> <p>Segítsük a tanulókat, hogy legyenek képesek a lelki egyensúlyuk megóvására, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére.</p>	
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszélgetés, tapasztalatcsere. – A serdülőkor biológiai és higiéniai problémái, a serdüléssel járó biológiai és pszichológiai változások, önmaga változásának, alakulásának leírása. Nyitottság, zárkózottság. – Ismeretterjesztő film megtekintése. – A test, lelki egészséget veszélyeztető szokások, szenvedélyek. Esetek, filmélmények megvitatása. – Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. – A lélek egészsége, stressz, veszélyek. A segítség, a segítség szerepe, a segítségkérés formái, a hozzá kapcsolódó viselkedés. 	
<p>Témakör: Gazdasági életre nevelés</p>	
<p>Orakeret: 5 óra</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Fogalmak</p>
<p>Utazás kirándulásszervezés</p> <p>Demokratikus döntéshozatal.</p> <p>Komplex osztálykirándulási tervek készítése, költségvetéssel, programokkal.</p> <p>Költségvetés tervezés, ajánlatok összehasonlítása, kivitelezéshez előkészítés, foglalások rendezése stb.</p> <p>Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát.</p> <p>Pénzvilág és gazdaság osztályszinten projekt megvalósulásának elemzése</p> <p>Osztálykirándulás elszámolás, a költségek elszámolása számlák ellenében, elemzés, hogy milyen területeken volt eltérés a tervezett és a megvalósult költségek között. Mi volt ennek az oka?</p> <p>Praktikumok: diákok által felvetett gazdasági témák megvitatása, tapasztalatszerzés egymástól.</p>	<p>pénz, érték, takarékoság, költségvetés</p>
<p>Javasolt tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komplex osztálykirándulási tervek készítése, költségvetéssel, programokkal. – Költségvetés tervezés, ajánlatok összehasonlítása, kivitelezéséhez előkészítés, foglalások rendezése stb. 	

– Kerekasztal: szokások, gazdálkodási praktikák.

Tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén:

- Reális önértékelés, önfejlesztési igény kialakulása. A kritika elfogadása, a felelősség felismerése, készség személyiségének fejlesztésére. A közösségért érzett felelősség felismerése, érvényesítése.
- Az egyéni adottságoknak megfelelő konfliktuskezelés a környezetben. Az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartás.
- Reális pályaválasztási célkitűzés, iskolaválasztás. Egyéni adottságaihoz mért erő kifejtés, énrő mozgósítás a kitűzött célok megvalósítása érdekében.
- A testi és lelki egészségi állapot szoros összefüggésének belátása, a megőrzésük érdekében leggyakrabban használható technikák ismerete, törekvés alkalmazásukra.
- Legyen kudarctűrő képessége, több irányban tudja mobilizálni meglévő tudását.
- Verbális kommunikációja feleljen meg az érettségi követelmények magas szintű kifejtéséhez.
- Legyen igénye az önművelésre, művelődésre – tudjon a nyelvi szituációnak megfelelően kommunikálni.